Retsudvalget 2021-22
(Omtryk - 28-03-2022 - Nyt følgebrev og webtilgængelig beretning) REU Alm.del - Bilag 209
Offentligt

TIBETKOMMISSION II BERETNING

KAPITEL 8.4.5-10

2022

Kommissionen til gennemførelse af en supplerende undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. og til undersøgelse af håndteringen af visse andre officielle kinesiske besøg

FORORD

Undersøgelseskommissionen til gennemførelse af en supplerende undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. og til undersøgelse af håndteringen af visse andre officielle kinesiske besøg (Tibetkommission II) blev nedsat den 4. juli 2018.

Denne beretning indeholder Tibetkommission II's vurdering af dokumenter og forklaringer, som er fremkommet for kommissionen, herunder Tibetkommission II's vurdering af, om det fremkomne giver anledning til at ændre eller supplere Tibetkommission I's vurdering i beretning af 18. december 2017.

Tibetkommission II's beretning er systematisk inddelt i ti kapitler.

Tibetkommission II's samlede vurdering fremgår af kapitel 9, pkt. 9.7.

Den samlede vurdering i kapitel 9, pkt. 9.7, skal ses i sammenhæng med kapitel 8 og kapitel 9, pkt. 9.1-9.6.

…

TIBETKOMMISSION II
Kommissionen til gennemførelse af en supplerende undersøgelse af sagen om politiets indgriben over for demonstrationer i forbindelse med kinesiske statsbesøg mv. og til undersøgelse af håndteringen af visse andre officielle kinesiske besøg

Tuk Bagger, Ole Spiermann, Michael Hansen Jensen

TIBETKOMMISSION II
BIND 2

INDHOLDSFORTEGNELSE

BIND 1

Forord 3

Kapitel 1
Indledning 13

Kapitel 2
Tiden efter Tibetkommission I's beretning af 18. december 2017 17

Kapitel 3
Kommissoriet, Tibetkommission II's sammensætning og kommissionens opgaver 27

Kapitel 4
Kommissionens arbejde 43

Kapitel 5
Materiale fra myndighederne 53

Kapitel 6
Ressourceforbrug og økonomi 103

Kapitel 7
Regelgrundlag 109

Kapitel 8
Hændelsesforløb og forklaringer 163

BIND 2

Kapitel 8
Hændelsesforløb og forklaringer fortsat fra bind 1
8.4.5 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2012 617
8.4.5.1 Statsbesøg af Folkerepublikken Kina's præsident Hu Jintao 14. til 16. juni 2012 618

8.4.5.2 Folkerepublikken Kina's viceformand for Folkekongressen Yan Junqi's besøg 13. til 17. september 2012 823
8.4.6 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2013 826
8.4.6.1 Officielt besøg af den kinesiske formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference (CPPCC) Yu Zhengsheng 4. til 7. juni 2013 827
8.4.6.2 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen 882
8.4.7 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2014 890
8.4.7.1 Officielt besøg af femte medlem af Folkerepublikken Kina's Politbureau's Stående Komité Liu Yunshan 10. til 12. juni 2014 891
8.4.7.2 Diverse vedrørende Eurovision Song Contest i København i 2014 901
8.4.7.3 Tibet's udenrigsminister Lobsang Sangay's planlagte møde med formanden for Udenrigspolitisk Nævn den 20. maj 2014 904
8.4.7.4 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen 911
8.4.8 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2015 915
8.4.8.1 Dalai Lama's besøg den 10. til 13. februar 2015 916
8.4.8.2 Kinesisk flådebesøg i Københavns Havn den 18. til 22. september 2015 928
8.4.8.3 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen 933
8.4.9 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2016 936
8.4.9.1 Folkerepublikken Kina's statsrådsmedlem Yang Jiechi's besøg den 15. til 17. april 2016 937
8.4.9.2 Viceformand i Den Centrale Komite for Disciplinær Inspektion under Folkekongressen og medlem af Folkekongressen Zhao Hongzhu's besøg 4. til 9. september 2016 949
8.4.9.3 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen 951
8.4.10 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2017 953

8.4.10.1 Deputy chief of the Commission of Science and Technology generalløjtnant Xin Yi's besøg den 14. til den 16. september 2017 953
8.4.10.2 Kinesisk flådebesøg 25. til 29. september 2017 955
8.4.10.3 Tibet's premierminister Lobsang Sangay's mulige besøg den 9. til 10. november 2017 958
8.4.10.4 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen 973
8.4.11 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2018 indtil 4. juli 2018 974
8.4.11.1 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen 975
8.5 Efter Tibetkommission I 977

Kapitel 9
Kommissionens sammenfatning og vurdering 987
9.1 Udenrigsministeriets involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse 988
9.1.1 Dokumenter og forklaringer om Udenrigsministeriets involvering 989
9.1.2 Konklusionen vedrørende Udenrigsministeriet i beretningen fra Tibetkommission I 1019
9.1.3 Vurdering vedrørende Udenrigsministeriets involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse ved opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse og i forhold til konklusionen i Tibetkommission I's beretning 1021
9.2 PET's involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse 1027
9.2.1 Dokumenter og forklaringer om PET's involvering 1028
9.2.2 Konklusionen vedrørende PET i beretningen fra Tibetkommission I 1039
9.2.3 Vurdering vedrørende PET's involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse ved opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse og i forhold til konklusionen i Tibetkommission I's beretning 1040

9.3 Københavns Politis ageren på gaden samt indholdet og tilblivelsen af instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse 1043
9.3.1 Dokumenter og forklaringer om Københavns Politis ageren, instrukser mv. 1044
9.3.2 Konklusionen vedrørende Københavns Politi i beretningen fra Tibetkommission I 1085
9.3.3 Vurdering vedrørende Københavns Politis ageren, instrukser mv. og i forhold til konklusionen i Tibetkommission I's beretning 1089
9.4 Forsvarsministeriets og tilhørende myndigheders involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse 1094
9.4.1 Dokumenter og forklaringer om Forsvarsministeriets og tilhørende myndigheders involvering 1095
9.4.1.1 Anmodning om særlig hjælp (Samvirke 2-2012) 1095
9.4.1.2 Lukningen af voldkronen 1097
9.4.2 Vurdering vedrørende Forsvarsministeriets involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse 1100
9.5 Forsvarets Efterretningstjenestes involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse 1101
9.5.1 Dokumenter og forklaringer vedrørende FE's involvering 1101
9.5.2 Vurdering vedrørende FE 1107
9.6 De øvrige myndigheders involvering 1108
9.6.1 Konklusionen vedrørende Statsministeriet, Justitsministeriet, Hofmarskallatet og Rigspolitiet i beretningen fra Tibetkommission I 1108
9.6.2 Vurdering vedrørende Statsministeriets, Justitsministeriets, Hofmarskallatets og Rigspolitiets involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse ved opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse og i forhold til konklusionen i Tibetkommission I's beretning 1110
9.7 Kommissionens samlede vurdering 1110

Kapitel 10
Kommissionens overvejelse af, om der er grundlag for forslag til ændringer eller supplering af Tibetkommission I's beretning vedrørende eventuelle forslag til ændring af love, administrative bestemmelser eller administrativ praksis, som undersøgelsen kan begrunde. 1131

BIND 3

Bilag 1-8 1139

BIND 4

Bilag 8-10 1655

8.4.5 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2012

Myndighederne har på kommissionens forespørgsel om registrerede besøg fra Folkerepublikken Kina af officiel karakter i den periode, der er omfattet af undersøgelsen, indberettet, at de har noteret følgende besøg i 2012:

- Folkerepublikken Kina's ambassadør Li Ruiyu, to besøg, der alene involverede Statsministeriet.
- Den kinesiske rigspolitichef, der alene involverede Syd- og Sønderjyllands Politi.
- Minister Xu Shaoshi's besøg i Grønland er indberettet til kommissionen som et officielt besøg i Danmark og involverede alene Politiets Efterretningstjeneste.
- Major general Zhou Chen og senior colonel Hui Xu, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.
- En kinesisk delegation, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.
- Ambassadør Li Ruiyu's besøg på Færøerne involverede Københavns Politi og Forsvarsministeriets Departement.
- Deputy director general of Yunan Province Public Security Shiwen Lou, der alene involverede Rigspolitiet.
- Jiangsu Public Security Bureau's to besøg, der alene involverede Rigspolitiet.
- Viceformand Yan Junqi's besøg, der involverede Politiets Efterretningstjeneste, Københavns Politi, Fyns Politi og Nordsjællands Politi.
- I Politiets Efterretningstjeneste er endvidere oprettet – og indberettet til kommissionen - som et officielt besøg en sag "The Federation for a Democratic China demonstrerer på Højbro Plads", som alene har involveret Politiets Efterretningstjeneste. Demonstrationen fandt sted under præsident Hu Jintao's besøg.
- Præsident Hu Jintao, der involverede Udenrigsministeriet, Statsministeriet, Justitsministeriet, Politiets Efterretningstjeneste, Rigspolitiet, Københavns Politi, Forsvarets Departement, Forsvarskommandoen og Adjudantstaben.

Præsident Hu Jintao's besøg var omfattet af Tibetkommission I's undersøgelse. I henhold til kommissoriet skal Tibetkommission II undersøge, om der i materiale, som ikke var udleveret til Tibetkommission I, er oplysninger, som giver Tibetkommission II anledning til at ændre de vurderinger, der er foretaget af Tibetkommission I.

Tibetkommission II har derudover modtaget materiale vedrørende viceformand Yan Junqi's besøg, der er af interesse for undersøgelsen. En undersøgelse af viceformand Yan Junqi's besøg var ikke omfattet af Tibetkommission I's kommissorium.

8.4.5.1 Statsbesøg af Folkerepublikken Kina's præsident Hu Jintao 14. til 16. juni 2012

Præsident Hu Jintao aflagde i dagene 14. til 16. juni 2012 Danmark et besøg, hvor han blandt andet var i audiens hos dronningen og mødte statsminister Helle Thorning-Schmidt og Folketingets formand Pia Kjærsgaard. Under besøget var præsidenten indlogeret på SAS Hotel Radisson.

Som præsident var Hu Jintao inviteret af dronningen, og besøget var derfor et statsbesøg.

Besøget var omfattet af Tibetkommission I's undersøgelse, men Tibetkommission II har i forbindelse med sin undersøgelse modtaget yderligere materiale fra myndighederne i forhold til det materiale, der blev udleveret til Tibetkommission I. I det følgende markeres med (TBK I) eller (TBK II), for hvilken af de to kommissioner, et dokument er fremkommet.

Om præsidentbesøget kan oplyses følgende:

Tidligt varsel internt i Udenrigsministeriet om muligt præsidentbesøg

I en notits udarbejdet af Udenrigsministeriets sydgruppe, Asienkontoret, den 21. november 2003 (ifølge metadata af Thomas Jørgensen) til udenrigsminister Per Stig Møller under emnet "Kinesisk besøg på højeste niveau i 2004" (TBK II) er anført blandt andet:

> "…
> **Kina har i forsigtige vendinger forhørt sig om muligheden for at gennemføre et officielt bilateralt besøg på præsident- eller premierministerniveau i Danmark i 2004. Det indstilles, at Udenrigsministeriet præsenterer det kinesiske ønske på det førstkommende møde i Udvalget vedr. Kongehusets rejser og besøg, og at der på baggrund af nedenstående overvejelser arbejdes videre med planlægningen af et evt. kinesisk besøg på højeste niveau i 2004 eller 2005.**
> **…**
>
> … Gode samarbejdsrelationer med den kinesiske ledelse vil være et godt udgangspunkt for håndteringen af det danske medlemskab af FN's Sikkerhedsråd, ligesom de vil gavne de kommercielle bånd mellem Danmark og Kina.

> Samtidig er det klart, at et kinesisk statsbesøg sandsynligvis vil give anledning til mobilisering af Kina-kritiske kræfter i Danmark. Offentlige meningstilkendegivelser samt direkte henvendelser til regeringen fra Falun Gong-, Tibet- og Taiwan-sympatisører samt menneskerettighedsaktivister vil dels lægge politisk pres på regeringen for at anlægge en kritisk holdning til den kinesiske gæst, dels give anledning til krav fra kinesisk side om at sikre gennemførelsen af besøget uden ubehagelige incidenter for den kinesiske gæst. Håndteringen af sådanne evt. kinesiske krav kan i sig selv give anledning til offentlig debat i Danmark.
>
> Det bemærkes, at disse aspekter blev håndteret tilfredsstillende for alle parter i forbindelse med Zhu Rongjis ophold i Danmark i 2002.
>
> Af ovenstående grunde må besøget planlægges med hensyntagen til såvel udenrigs- som indenrigspolitiske forhold.
> …"

En notits udarbejdet af Asienkontoret den 17. december 2003 til udenrigsminister Per Stig Møller under emnet "Kinesisk besøg på højeste niveau i 2005" indeholder de samme overvejelser, men indstillingen er ændret til:

> "…
> **… Det indstilles, at statsministeren i forbindelse med sit besøg i Kina i 2004 officielt overbringer Kina en invitation til et statsbesøg i Danmark i 2005.**
> …"

Udenrigsminister Per Stig Møller har for Tibetkommission II forklaret om notitsen af 17. december 2003, at han ikke husker notitsen, men er enig i indstillingen. Han har derfor ikke haft behov for at læse indholdet af selve notitsen. Det er korrekt, at det gode forhold betød, at Danmark som mellemmand mellem Folkerepublikken Kina og USA kunne hjælpe med at løse Nordkoreakonflikten i 2005 eller 2006. Hensynet til det gode forhold til Folkerepublikken Kina indebar ikke, at man fulgte de kinesiske ønsker ud over, hvad man kunne inden for grundlovens rammer.

Fuldmægtig i Udenrigsministeriet Thomas Jørgensen har for Tibetkommission II forklaret om notitsen af 21. november 2003, at det, at han er angivet som "author" i dokumentets metadata, ikke ændrer ved, at han ikke erindrer at have set notitsen før.

Henvendelse til statsminister Helle Thorning-Schmidt den 2. januar 2012 fra Danish-Chinese Business Forum[127] og kontakten til erhvervslivet

I det materiale, der er udleveret fra Udenrigsministeriet til Tibetkommission II, og som ikke var udleveret til Tibetkommission I, er blandt andet et "Forslag til Statsministeren Vedr. Regeringens Kina-Strategi" dateret 2. januar 2012, udfærdiget af Nils Foss/Tom Jensen, Danish-Chinese Business Forum. Forslaget er modtaget i Udenrigsministeriet af blandt andre chefkonsulent Nis Lauge Gellert, kontorchef Martin Bille Hermann, ambassadør Friis Arne Petersen, ambassadesekretær Mads Kjeldsen, Jesper Møller Sørensen og fuldmægtig Anne Dorothea Bruun. I forslaget er anført blandt andet:

> "…
> 1) Præambel
> Kina er en af de vigtigste globale økonomiske spillere, og Danmark bør derfor have en klar Kina-strategi. …
> …
> 4) **Indsatsområder**
> …
> **b) Kinesiske investeringer**
> Danmark bør sikre sig markant flere kinesiske investeringer. Det vil bevare og skabe arbejdspladser i Danmark, ligesom de danske investeringer i Kina har skabt ca. 250.000 arbejdspladser for kineserne.
> …"

Forslaget blev den 9. januar 2012 sendt fra Danish-Chinese Business Forum til ministersekretær Peter Lehmann Nielsen, Statsministeriet, "Efter aftale med Nils Foss". (TBK II)

Samme dag, den 9. januar 2012, anmodede Nils Foss ifølge en orientering (TBK II) fra ministersekretær Peter Lehmann Nielsen til departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, cc. kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Tobias Elling Rehfeld og seniorkonsulent Tue Krarup-Pedersen, alle Statsministeriet, telefonisk om et kort orienterende møde, men dette blev afslået med en mail af 12. januar 2012 (TBK II) fra ministersekretær Peter Lehmann Nielsen til Nils Foss, hvori han skrev blandt andet:

127 Om Danish-Chinese Business Forum – se under pkt. 8.4.2.2, afsnittet "Henvendelse af 14. juni 2010 fra Danish-Chinese Business Forum til udenrigsministeren"

> "…
> Jeg skal meddele, at statsministerens kalender desværre ikke tillader afholdelsen af et møde om sagen. I stedet skal jeg henvise til handels- og investeringsministeren, som er parat til at mødes med jer.
> …"

Departementschef i Statsministeriet Christian Kettel Thomsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker at have læst Danish-Chinese Business Forum's forslag til statsministeren af 2. januar 2012. Hans billede af forummet var, at de gerne ville fremme de officielle og forretningsmæssige relationer til Folkerepublikken Kina. Uden at have læst forslaget vil han formode, at det ikke er særlig afbalanceret. Et sådant forslag ville ikke fylde meget. Han mindes ikke at have haft drøftelser med Helle Thorning-Schmidt om forslaget. Der kommer mange lignende henvendelser til statsministeren.

Korrespondance om statsbesøget i Udenrigsministeriet, Statsministeriet og Hofmarskallatet i perioden 8. til 13. maj 2012

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, orienterede i en mail af 8. maj 2012 kl. 19.20 blandt andre Statsministeriet, hofmarskal Ove Ullerup, kabinetschef Henning Fode, begge Hofmarskallatet, departementschef Claus Grube, Michael Zilmer-Johns, centerchef Sus Ulbæk, alle på Asienkontoret, protokolchef Jette Nordam, viceprotokolchef Annette Lassen, ambassadør Friis Arne Petersen og ambassadesekretær Mads Kjeldsen, alle Udenrigsministeriet, om, at den kinesiske præsident ville aflægge Danmark et besøg. Af mailen fremgår blandt andet (TBK I):

> "…
> Ambassadøren var optaget af spørgsmålet om sikkerhed. Fra sin tid i Storbritannien havde han oplevet stenkast mod dav. Præsident Jiang Zemin under dennes statsbesøg dér. Det måtte selvsagt undgås. Desuden havde der været gennemført demonstrationer af 'pro-tibetanske' organisationer, som havde vist sig at være meget aggressive og derfor udgjorde en 'stor fare'.
> …"

I en opfølgende mail samme aften, den 8. maj 2012 kl. 18.59.33 UTC (kl. 20.59.33 CET), som er modtaget i Tibetkommission II, skrev kontorchef Martin Bille Hermann, Asienkontoret, til presserådgiver Jean-Charles Ellermann-Kingombe:

> "…
> Belært af sidste gang skulle vi nok lige stikke hovederne sammen snart. Sidste gang blev kineserne lidt ærgerlige over den indledende italesætning af besøget. Det bør vi tage i optakten.
>
> Kommer gerne ned til dig og Nis
> …"

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert synes at have genfremsendt sin orienteringsmail til samme personkreds den 9. maj 2012 kl. 01.21 (TBK I) og i en mail til alle dagen efter, den 10. maj 2012 skrev ambassadør Friis Arne Petersen blandt andet (TBK I):

> "…
> For en sikkerheds skyld: status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere end vi kender det i vesten. Det er meget vigtigt at præsidenten og hans delegation får et klart indtryk gennem program, protokol og form at de bliver behandlet så fint og godt som nogen anden gæst på dette niveau.
> …"

Departementschef Claus Grube svarede ambassadøren samme dag, den 10. maj 2012, cc. alle, idet han skrev (TBK I):

> "…
> Kære Friis, tak for et godt og gennemarbejdet indspil, som kan danne udgangspunkt for de videre forberedelser. Alt kan som du skriver nok ikke nås, og vi skal jo også have kineserne med om bord; men det er godt vi har så meget at arbejde med til den endelige prioritering. Kinesernes ønske om først at offentliggøre besøget kun een uge forinden, synes jeg dog gør det til lidt vanskelige arbejdsbetingelser jo flere eksterne aktører vi skal have taget i ed til arrangementerne, så det bør I nok også vende på jeres næste video-konference ligesom vi bør have en mening fra PET og Politi om de sikkerhedsmæssige hensyn som ligger bag kinesernes ønske.
> …"

I en mail af 11. maj 2012 skrev ambassaderåd Søren Jacobsen fra ambassaden i Beijing til Udenrigsministeriet, herunder kontorchef Martin Bille Hermann, chefkonsulent Nis Lauge Gellert, centerchef Sus Ulbæk og protokolchef Jette Nordam, cc. blandt andre departementschef Claus Grube, politisk direktør Michael Zilmer-Johns og viceprotokolchef Annette Lassen, alle Udenrigsministeriet, og departementsråd Ulrik Vestergaard-Knudsen, kontorchef Lisbet Zilmer-Johns og konsulent Tue Kra-

rup-Pedersen, alle Statsministeriet, ambassadør Friis Arne Petersen og ambassadesekretær Mads Kjeldsen samt hofmarskal Ove Ullerup blandt andet (TBK I):

> "…
> Generaldirektør Liu understregede, at sikkerhed var et spørgsmål af stor betydning, som man håbede, at man fra dansk side ville tage meget alvorligt. Fra kinesisk side ville man løbende holde de danske myndigheder orienteret om bevægelser i anti-kinesiske miljøer.
> …"

I en fortsættelse af mailkorrespondancen af 9. og 10. maj 2012 skrev kontorchef Martin Bille Hermann den 13. maj 2012 til alle (TBK II):

> "…
> Kære alle,
> Inden videokonference i morgen tidlig hos hoffet (og inden ASI m.fl. mødes med ministerierne på kontorniveau tirsdag), så er her et første bud på 'narrativ' for besøget. Udkastet baserer sig i høj grad på ambassadens gennemarbejdede indspil, hvortil der er føjet overvejelser om kommunikation og håndtering af også vanskelige emner. Vi satser på at sende opdateret udkast til kredsen her senest tirsdag COB efter de to nævnte møder.
> …"

Hofmarskal Ove Ullerup videresendte samme dag, den 13. maj 2012 hele mailstrengen til Astrid Agerholm Ruge og Christian Eugen-Olsen, begge Kongehuset. (TBK II)

Stabsmøder i Københavns Politi den 11. maj 2012, den 1. juni 2012 og den 12. juni 2012

I Københavns Politi var politiinspektør Mogens Norup Lauridsen overordnet ansvarlig og vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen operationelt ansvarlig for afviklingen af besøget.

For Tibetkommission I var det oplyst, at der i Københavns Politi blev holdt et indledende stabsmøde den 11. maj 2012, et stabsmøde den 1. juni 2012 og et yderligere stabsmøde den 12. juni 2012. Der blev ikke i Københavns Politi udarbejdet referat af disse stabsmøder.

Tibetkommission II har modtaget et notat udfærdiget af politikommissær Hans Henrik Sørensen Gosvig, Nordsjællands Politi, vedrørende "Stabsmøde vedr. officiel besøg af den Kinesiske Præsident i perioden 14.-16. juni 2012" den 1. juni 2012 kl. 11.00 i OPA/Kbh., hvoraf fremgår blandt andet:

> "…
> Operationsleder = VPI[128], Claus Hjelm Olsen
>
> Priogram/udfordringer for NSJÆ[129]:
> …
> **Trusselsvurdering fra CTA[130] = Ingen**
>
> Kineserne har tilkendegivet, at de ikke frygter overgreb på præsidenten.
>
> Kineserne er dog bange for at tabe ansigt, ved at præsident pludselig kører forbi et sted, hvor Falon Gong eller sympatisører fra Tibet demonstrerer. DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDGÅS (så må vi se, hvad strategien indeholder)
> …
> Fortsat kl. 12.53:
> ... PET v. [KF 0764] meddelte, at de netop havde været i det gule palæ på Amalienborg, hvor de havde talt med ceremonimesteren, der havde tilkendegivet, **at Kineserne ikke ønskede at køre til Nordsjælland i.f.m. deres officielle besøg i Danmark.**
>
> Ovenstående skal tages med forbehold og endelig udmelding tilgår kredsen medio næste uge.
> …"

Referatet af stabsmødet blev samme dag fordelt internt af Hans Henrik Sørensen Gosvig til kollegerne Henrik Kildsgaard Jensen, Henrik Rasmussen, Uffe Stormly m.fl. med følgende tekst:

> "…
> Kære alle
> Efter aftale med Henrik K. Jensen foretager vi os intet pt., men afventer et endeligt udspil fra PET

128 Vicepolitiinspektør
129 Nordsjælland
130 PET's Center for Terroranalyse

> …
> NB:vi krydser fingre for at Kineserne i denne omgang vælger at afholde det officielle besøg inden for "betalingsringen" [smiley]
> …"

I internt notat af 12. februar 2016, udarbejdet af konsulent KF 0764, PET, om møder i forberedelsesfasen anførtes blandt andet (TBK I):

> "…
> Ligeledes deltog PET efter sædvanlige principper i stabsmøder hos Københavns Politi - det sidste dagen for besøgets afholdelse.
>
> På disse stabsmøder blev den af CTA udfærdigede trusselsvurdering gennemgået og de heraf følgende konkrete politimæssige sikkerhedstiltag på de respektive objekter (besøgssteder) blev gennemgået.
>
> Ved gennemgang af den aktuelle trusselsvurdering blev det anført, at PET ikke var i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske præsident.
>
> Ligeledes blev det drøftet, at der i Danmark var oprettet en støttekomite for Tibet. Støttekomiteen ville muligvis forsøge at arrangere en eller flere demonstrationer, men PET's vurdering var, at det ikke var sandsynligt, at disse demonstrationer i givet fald ville udvikle sig voldeligt.
> …"

Det fremgår af mail af 1. juni 2012 (TBK I) fra chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi, at kun enkelte detaljer i besøgets program var kendt på dette tidspunkt, men at en mere detaljeret programskitse forventedes modtaget den 6. juni 2012.

Forløbet af stabsmøderne er derudover søgt belyst ved forklaringer, kalenderoplysninger m.v.

Forklaringer for Tibetkommission I og II om stabsmøderne 11. maj og 1. og 12. juni 2012

Der er for Tibetkommission I og Tibetkommission II afgivet en række forklaringer om forløbet af disse stabsmøder:

Sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796 har for Tibetkommission II forklaret, at han var til et møde i Protokollens lokaler i Udenrigsministeriet med vice-

protokolchef Annette Lassen før statsbesøget. Han husker ikke datoen for mødet. Han husker ikke, om Udenrigsministeriet også var til møde hos PET.

Mødet i Protokollen drejede sig om rammerne for besøget, herunder hvor mange VIP'er de forventede, hvor lang tid besøget skulle vare, hvilket sikkerhedsniveau de skulle sætte, hvor de besøgende skulle hen mv. Viceprotokolchef Annette Lassen fortalte om kinesernes bekymringer for at tabe ansigt og om de store handelsinteresser, der var på spil. Annette Lassen sagde ikke, hvor bekymringerne kom fra. Der var ikke behov for sikkerhed, men da præsidenten gerne ville behandles som andre præsidenter, blev der iværksat et stort honorært sikkerhedssetup. Det indgik ifølge Annette Lassen heri, at der skulle tages hensyn til kinesernes bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter.

Det var hans klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidlede Protokollens budskaber og dermed kinesernes bekymringer til de involverede politikredse. PET's videreformidling til de involverede politikredse skete typisk under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne. Han overvejede ikke, hvordan politiet skulle imødekomme budskabet, eller om det i så fald ville krænke nogens rettigheder. Det var alene politikredsene, der tog stilling til demonstrationsanmeldelser og til afviklingen heraf. PET var kun interesseret i at vide, hvor demonstrationer var placeret i forhold til den sikkerhedsmæssige planlægning. Han husker ikke at have drøftet dette med politiinspektør Jesper Grønbech, PET. Han har formentlig drøftet programmet og kinesernes ønsker med KF 0764 og KF 0766.

KF 0764 eller KF 0766 deltog også i mødet i Protokollen, da det var dem eller en af dem, der skulle overtage den efterfølgende koordinering med Udenrigsministeriet. Han husker ikke, om der deltog andre fra Udenrigsministeriet i mødet i Protokollen den pågældende dag. Der deltog ikke ansatte fra Kongehuset. Han lavede ikke et referat af mødet.

Han tog direkte fra mødet i Protokollen med viceprotokolchef Annette Lassen til stabsmødet, og han husker, at de sad og ventede på ham, hvilket var lidt pudsigt, da de rangerede højere end han. På stabsmødet videreformidlede han, at PET ikke var bekymret for sikkerheden, men at Protokollen havde tilkendegivet den diplomatiske vinkel om, at præsidenten ikke ville tabe ansigt. Der blev talt om kinesernes bekymringer for, om demonstrationerne var synlige.

Han deltog kun i ét stabsmøde hos Københavns Politi under opstarten af planlægning af besøget. Der var også en anden fra PET med. Stabsmødet foregik på Politigården i OPA's lokaler. Politikommissær Bent Olsen, vicepolitiinspektør Claus Hjelm

Olsen samt andre fra Københavns Politi deltog. Han ved ikke om Nordsjællands Politi deltog. Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen kunne godt have deltaget også.

Om oplysningerne i notatet om, at *"Kineserne har tilkendegivet, at de ikke frygter overgreb på præsidenten. Kineserne er dog bange for at tabe ansigt ved at præsident pludselig kører forbi et sted, hvor Falon Gong eller sympatisører fra Tibet demonstrerer. DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDGÅS (så må vi se, hvad strategien indeholder)"*, har han forklaret, at viceprotokolchef Annette Lassen på det møde, han deltog i, og som må have været før tirsdagsmødet den 29. maj 2012, talte om at tabe ansigt. Han formodede, at det handlede om, at Folkerepublikken Kina ikke ville se Falun Gong-tilhængere. Kineserne og Protokollen var bekymrede for, at præsidenten blev utilfreds under besøget og tabte ansigt. Dette kunne ifølge Annette Lassen få betydning for de forventede handelsaftaler.

I en skriftlig besvarelse af supplerende spørgsmål fra Tibetkommission II har KF 0796 oplyst følgende:

> "…
> **1. Bringer disse oplysninger en erindring frem om en dato?**
> Nej, …
> **2. Hvis spørgsmål 1 besvares bekræftende, da hvilken af de tre datoer?**
> Se Ad 1
> **3. Er KF 0796 sikker på, at denne samtale, han har forklaret, at han havde med Annette Lassen, fandt sted under et fysisk møde?**
> Jeg er helt sikker på at mødet foregik fysisk. Jeg har kun 2 gange været til fysiske møder i Protokollen, hvorfor det står meget klart. Jeg husker, at vi på Annette Lassens kontor sad ved et klassisk "old school skrivebord", hvor vi fra PET sad på hver vores stole på gæstesiden. Det er kombinationen med mødet på KBH Politigård umiddelbart efter, der får det til at stå stærkt i erindringen.
> **4. Kan den samtale med Annette Lassen, som KF 0796 har forklaret om, have været en telefonsamtale, som i givet fald har forsinket ham i forhold til stabsmødet?**
> Nej det var et fysisk møde.
> **5. Erindrer KF 0796, om der var en AKS'er fra PET tilstede ved stabsnødet, han deltog i?**
> Jeg erindrer ikke AKS deltagelse, men eftersom det var en meget naturlig del af stabsmøderne ville jeg ikke hæfte mig ved det, medmindre der har været særlige udfordringer ift deres rolle.
> …"

Politikommissær Claus Rønnegaard, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret, at han:

> "…
> … deltog i stabsmødet den 11. maj 2012. Der var 6-7 personer til stede.
> Der var mange større opgaver, og han havde derfor ikke en helt klar erindring om, hvem der var med, men han kunne huske, at Claus Hjelm Olsen og Mogens
> Lauridsen deltog. Nogle personer fra Logistikafdelingen deltog også, vist Steffen Sørensen, men det var afhørte ikke sikker på. Henrik Oryé deltog ikke. Mogens Bendiks Knudsen var også med. Afhørte erindrede ikke, om Michael Dekker Poulsen deltog. Mødet blev udskudt en dag, fordi PET først skulle have udarbejdet en trusselsvurdering.
>
> Mødet startede med, at de ventede på PET. PET kom 5-8 minutter senere. Der kom en eller to fra PET, men han kunne ikke sige hvem. Den eller de var blandt personerne KF 0764, KF 0765 og KF 0766. Den eller de sagde, at han eller de kom direkte fra et møde i et ministerium. Afhørtes indtryk var, at det var Udenrigsministeriet eller Statsministeriet.
>
> PET sagde først lidt om det foreløbige program. Senere sagde PET noget om trusselsvurderingen. PET fortalte noget, der for afhørte ikke var helt normalt. Afhørte lyttede efter oplysninger om ekstremisme og terror, men det, sagde PET meget hurtigt, at der ikke var. Derimod sagde PET, at man skulle være meget opmærksom på, at kineserne var bange for at "tabe ansigt". Det var den vending, der blev brugt. Det havde efter afhørtes opfattelse ikke noget med en trusselsvurdering at gøre. Der blev ikke redegjort nærmere for, hvad der lå i udtrykket.
> Gæster er under sådanne besøg sensitive med hensyn til at blive behandlet på samme måde, som præsidenter eller statsoverhoveder fra andre lande.
>
> PET sagde intet om, hvad betydningen af at "tabe ansigt" skulle have for den politimæssige indsats. Afhørte vidste ikke, hvor PET havde udtrykket fra, men det var hans indtryk, at det var en ordlyd, der var taget direkte ud af en anden kontekst. Han kunne dog ikke vide, om det var udtryk for PETs holdning eller en videregivelse af andres holdning.
>
> Der blev på mødet ikke drøftet, om der var grundlag for særlige forholdsregler. Der kunne komme nogle mindre demonstrationer, men ikke noget særligt.

> Det var politimæssigt set et lille besøg og en lille politimæssig indsats, der skulle sattes i værk. PET nævnte, så vidt afhørte erindrede, ikke, at PET var orienteret om, hvem der kunne tænkes at demonstrere.
>
> Københavns Politi kunne ikke bruge PETs oplysning til noget. Ingen er interesseret i at tabe ansigt. For afhørte kunne oplysningen betyde, at de skulle sørge for at være pænt uniformeret og se ordentlige ud. Mere lagde han ikke i det. Det blev ikke på mødet drøftet, om præsidenten skulle skærmes over for demonstranter.
> Der blev heller ikke talt om flag og symboler. Tallet 20 mia. kr. blev ikke nævnt. Det var afhørte sikker på. Han hørte heller ikke noget om, at man risikerede, at kineserne rejste hjem, hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket.
> …"

Sikkerhedskoordinator KF 0764 har for Tibetkommission II forklaret, at han i 2012 noterede sine tjenestetider og muligvis også møder i en grøn lommebog fra politiet. Lommebøgerne er efterfølgende blevet makuleret. Han skrev sine møder i en Mayland-kalender, som formentlig også er tilintetgjort.

Det lyder rigtigt, når KF 0796 har forklaret, at han ville tage en kollega med til et møde i Protokollen, og at det ville være ham eller KF 0766, der deltog i mødet sammen med KF 0796. Han mener dog ikke, at han har deltaget i et sådant møde sammen med KF 0796, og han har aldrig hørt KF 0766 omtale et møde i Protokollen, hvor der var blevet talt om, at kineserne ikke måtte se demonstranter. Han og KF 0766 udvekslede oplysninger løbende, men KF 0766 har ikke talt med ham om demonstranters synlighed. Han har kommunikeret meget med viceprotokolchef Annette Lassen, da hun besad stillingen i mange år, mens protokolcheferne blev udskiftet løbende. Han har aldrig været i kontakt med Asienkontoret.

Foreholdt KF 0796's forklaring for Tibetkommission II om hans møde med viceprotokolchef Annette Lassen har han forklaret, at han ikke kan genkende KF 0796's gengivelse af forberedelserne til besøget.

Foreholdt KF 0796's forklaring om, at *"… Kineserne og Protokollen var bekymrede for, at præsidenten blev utilfreds under besøget og tabte ansigt. Dette kunne ifølge Annette Lassen få betydning for de forventede handelsaftaler",* har han forklaret, at han ikke kendte til, at det kunne få betydning for handelsaftalerne, hvis kineserne tabte ansigt.

Han er enig med KF 0796, som for Tibetkommission II har forklaret, at det var KF 0796's *"…klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidlede Protokollens budskaber og dermed kinesernes bekymringer til de involverede politikredse. PET's videreformidling til de involverede politikredse skete typisk under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne",* idet informationerne i al almindelighed blev givet på tirsdags- og stabsmøderne, dog mest på førstnævnte. Han deltog ikke i et stabsmøde med KF 0796 i forbindelse med statsbesøget. Han er enig i, at videreformidlingen om, at der helst ikke måtte være synlige demonstranter, ikke havde en sikkerhedsmæssig betydning.

Han mindes, at han deltog i to stabsmøder i Københavns Politi forud for præsidentbesøget i juni 2012. Han deltog i et indledende stabsmøde kort efter, at de var blevet bekendt med, at præsidenten ville komme på besøg, og han deltog ved briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012. På det første stabsmøde var det PET, der havde de fleste oplysninger om besøget, herunder om mulige datoer, foreløbige besøgssteder, indlogering mv. Det kunne godt have været stabsmødet den 11. maj 2012, som han deltog i. KF 0796 deltog ikke i de to stabsmøder, som han deltog i

Sikkerhedskoordinator KF 0765 har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke deltog i et møde i Udenrigsministeriets protokol med KF 0796. Det må have været KF 0766 eller KF 0764, der deltog i mødet sammen med KF 0796.

Det var normalt koordinatorerne selv, der deltog i møderne i Udenrigsministeriet mv. om et besøg. Det var usædvanligt, hvis deres leder, KF 0796, deltog i mødet. KF 0796 var i 2012 en relativt ny chef for Koordinatorkontoret, og han ville måske se, hvad medarbejderne på kontoret lavede. De udfærdigede normalt ikke referater fra møder med Udenrigsministeriet. Ordet "log" sagde ham ikke noget.

Han stiller spørgsmål ved, hvorvidt KF 0796 husker rigtigt i sin forklaring for Tibetkommission II om, at KF 0796 under et møde i Protokollen skulle have fået besked om, at demonstranter helst ikke skulle være synlige for kineserne. Han har aldrig oplevet, at viceprotokolchef Annette Lassen har bedt Københavns Politi eller PET om at overtræde grundloven.

Han arbejdede meget sammen med viceprotokolchef Annette Lassen, men han var ikke i så tæt kontakt med protokolchef Jette Nordam. Han mindes ikke, at han drøftede forståelsen af de grundlovssikrede rettigheder med ansatte i Udenrigsministeriet. De kan måske have talt om det efter statsbesøget, men han husker ikke noget herom. Han overvejede ikke, hvordan grundlovens bestemmelser om demonstranters rettigheder blev opfattet i Protokollen. Det overrasker ham ikke, at medarbejderne i Protokollen og i Udenrigsministeriet ikke kendte til det reelle indhold af de grund-

lovssikrede rettigheder, for han tror, at det gælder for mange mennesker. Der er stor forskel på at kende retten til at demonstrere og at kende retten til at blive set og hørt.

Sikkerhedskoordinator i PET KF 0766 har besvaret Tibetkommission II's skriftlige spørgsmål således:

> "…
> **1. Deltog KF 0766 i det [af KF 0796] omtalte møde i Protokollen?**
> Nej, det erindrer jeg ikke.
> **2. Kan KF 0766 tidsfæste mødet?**
> Nej.
> **3. Skrev KF 0766 i givet fald en log over mødet i Protokollen, som omtalt af KF 0796?**
> –
> **4. Hvor er en sådan log i givet fald gemt?**
> Ingen kendskab.
> **5. Hvis KF 0766 ikke deltog i mødet i Protokollen, har KF 0766 da deltaget i et stabsmøde, hvor KF 0796 kom for sent som beskrevet?**
> Nej, det erindrer jeg ikke.
> **6. Kan KF 0766 i givet fald tidsfæste dette stabsmøde?**
> –
> **7. Kan KF 0766 i givet fald bidrage med oplysninger om, hvad KF 0796 oplyste om sit møde i Protokollen på stabsmødet?**
> …"

Viceprotokolchef Annette Lassen har for Tibetkommission II forklaret, at alle de møder, som hun blev indkaldt til via Outlook, gik automatisk ind i hendes Outlook-kalender. Desuden kom også de møder, som hun indkaldte til via Outlook automatisk ind i kalenderen. Det var lidt tilfældigt, om hun skrev private aftaler ind i kalenderen. Det fremgik ikke af kalenderen, hvis hun havde fri eller af andre årsager ikke var i ministeriet. Der kan godt have været spontane møder, som ikke blev ført ind i kalenderen, men hun har ikke konkret erindring herom. Var der tale om egentlige møder om en sag, blev de ført ind i kalenderen. Hvis der var tale om udveksling af oplysninger om et besøg med folk udefra, var det et reelt møde, som ville være ført ind i hendes kalender.

Der var ikke møder, som hun af hemmeligholdelsesgrunde ikke skrev ind i sin kalender, ligesom det ikke skete, at hun ved navngivningen af møder skjulte indholdet heraf.

Hun havde fri fredag den 11. maj 2012. Hun var i Jylland, hvor hendes mand havde haft et hus indtil februar 2012. De boede hos venner og besøgte også hendes mands søn. De tog med færgen til Jylland den 11. maj 2012 om morgenen fra Sjællands Odde til Ebeltoft. Hun husker ikke, hvilken færgeafgang de tog, men det var en af de første om morgenen, idet hun havde en frisøraftale i Grenå om formiddagen, som hun skulle nå. Baggrunden for at hendes frisøraftale den 23. juni 2012 var skrevet ind i hendes kalender, mens frisøraftalen den 11. maj 2012 ikke var skrevet ind, kan være, at hun altid kunne ringe og få en tid hos sin frisør i Grenå. I øvrigt har deres bekendte, som de overnattede hos, bekræftet over for hende, at det var fra den 11. maj til den 12. maj 2012, at de overnattede hos dem.

Hun har ikke længere billetten fra sejlturen med Molslinjen til Jylland den 11. maj 2012 om morgenen. Hun kan se af sit kontoudtog, at hun købte billetten den 10. maj 2012. Hun fik billetten sendt til sin mailboks i Udenrigsministeriet. De tog Molslinjen tilbage til Sjælland søndag den 13. maj 2012.

Hun mener, at hun kun har mødt KF 0796, PET, én gang. Det var i forbindelse med, at KF 0796 var livvagt for en minister på et tidspunkt i 00'erne. Hun erindrer ikke at have haft et møde med KF 0796.

Hun var ikke bekendt med, at KF 0796 i 2012 var sektionsleder i PET's sikkerhedskoordinatorkontor. Hun oplevede aldrig KF 0796 være med til at forberede et besøg.

Hun var til et møde under forberedelsen af besøget, hvor PET var repræsenteret. Statsministeriet var også med til mødet. På mødet gennemgik de praktikken i forbindelse med den kommende underskriftsceremoni i Statsministeriet. Det var KF 0764, KF 0765 eller KF 0766, som deltog fra PET.

Hun erindrer ikke at have haft et møde med KF 0796 som beskrevet af ham.

Hun kan ikke forestille sig, at hun på noget tidspunkt skulle have givet udtryk for "… *at der skulle tages hensyn til kinesernes bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter...",* som forklaret af KF 0796. I øvrigt ville et sådant møde med KF 0796 ikke harmonere med, at det var Hoffets besøg, og dermed Hoffet som tog sig af alt i relation til PET. Det eneste, Protokollen havde med PET at gøre, var vedrørende den lille del af besøget, som skulle foregå på Christiansborg Slot. I øvrigt havde hun ikke noget kendskab til værdien af de handelskontrakter, der var i spil i forbindelse med besøget.

Hun ved ikke, hvem KF 0796 kan have haft møde med, når det ikke var med hende. Jette Nordam ville have fortalt hende om det, hvis det var Jette Nordam, som KF 0796 havde haft møde med.

Angående KF 0796's videre forklaring om, at *"… Det var hans klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidlede Protokollens budskaber og dermed kinesernes bekymringer til de involverede politikredse...",* var det sådan, at når de havde kontakt med PET, gik de ud fra, at PET gjorde, hvad der var nødvendigt, og de blandede sig ikke i det. Når de videregav oplysninger til PET, var det op til PET at vurdere, om der skulle tages action på det. Imidlertid havde Protokollen ikke fået og dermed heller ikke videregivet henvendelser fra kineserne i forbindelse med statsbesøget fra Folkerepublikken Kina, idet det var Hoffets besøg. De kinesiske henvendelser om bekymringer vedrørende demonstrationer mv. må derfor være gået direkte til PET eller til PET via Hoffet.

Hun er sikker på, at hun ikke havde et morgenmøde med KF 0796, inden hun tog til Jylland. Hun holdt fri hele dagen. Hun havde heller ikke et separat møde med KF 0796 den 1. juni 2012. I øvrigt havde hun først hørt om statsbesøget fra Folkerepublikken Kina den 9. maj 2012, og hun vidste derfor den 11. maj 2012 ikke ret meget om det. Hun havde på det tidspunkt endnu ikke haft kontakt til den kinesiske ambassade om besøget. Når Protokollen havde indledende møder med PET om et statsbesøg, drejede det sig generelt om programmet, deltagere, delegationens størrelse, hoteller, biler mv., og hun havde den 11. maj 2012 ikke oplysninger herom for det kommende kinesiske statsbesøg.

KF 0796 må forveksle hende med en anden.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen har for Tibetkommission II forklaret, at PET's italesættelse af de kinesiske bekymringer i forbindelse med et besøg typisk skete på de indledende stabsmøder, hvor PET altid havde et indlæg om sikkerhed/trusselsvurdering mv. I den forbindelse var der meget snak om noget, der ikke handlede så meget om sikkerhed, men derimod om, hvordan kineserne kunne blive sårede og lignende. I 2012 mener han, at det var KF 0765, som deltog fra PET. Der var med sikkerhed en yderligere fra PET, men han husker ikke hvem. Han mener også, at KF 0764 gennem årene var med til stabsmøder i forbindelse med kinesiske besøg, men han husker det ikke klart. Indholdet af italesættelsen var meget ens gennem årene frem til 2012. Det handlede om vigtigheden af et godt forhold til Folkerepublikken Kina, nationaløkonomi mv. I forbindelse med statsbesøget i 2012 blev italesættelsen væsentligt forstærket, herunder fokus på betydningen for nationaløkonomien. De spurgte ikke ind til, hvorfor nationaløkonomi var et anliggende for PET. Han tror, men han husker ikke med sikkerhed, at vendingen "tabe ansigt" blev an-

vendt på stabsmøder. Det blev ikke sagt, at demonstranterne ikke måtte være synlige.

Københavns Politi skulle ikke bruge oplysningerne fra PET om kinesernes ønsker til noget. Han opfattede det sådan, at de blev fremført af PET, således at PET kunne sige, at nu var oplysningerne viderebragt. Man burde nok fra Københavns Politis side have spurgt ind til, hvorfor man skulle have disse oplysninger, men det er nemmere at se i dag, end det var den gang.

Der var mange deltagere i stabsmøderne, herunder OPA, som havde ansvaret for møderne, idet Planlægningssektionen hørte under OPA. Derudover deltog blandt andre de politifolk, som forventedes at blive nøglemedarbejdere i forbindelse med besøget. Der var ikke højere rangerende deltagere fra ledelsen end ham selv, som deltog i stabsmøderne i 2012. Han mener, at han efter det indledende stabsmøde den 11. maj 2012 nævnte på det efterfølgende ledelsesmøde om mandagen, at det havde fyldt meget med PET's indlæg om vigtigheden af besøget, nationaløkonomi mv. I ledelsesmødet deltog chefpolitiinspektør Jørn Aabye og hans egne sideordnede kollegaer i Københavns Politi.

Politikommissær Bent Olsen har for Tibetkommission II forklaret, at han deltog i det første stabsmøde i forbindelse med planlægningen af Hu Jintao's besøg. Det var blandt andet for at introducere Michael Dekker Poulsen som skriver og sekretariatsansvarlig i forhold til operationen. Der deltog som altid PET medarbejdere i stabsmødet. Han kan ikke huske, hvilke PET-medarbejdere der deltog i det første stabsmøde, men han vil tro, at kontaktpersonen til den kinesiske ambassade deltog. Han ved ikke, om KF 0796 deltog. På mødet oplyste PET blandt andet, at der i forbindelse med besøget skulle indgås en meget stor handelsaftale med Folkerepublikken Kina, og at det derfor var vigtigt, at man tog opgaven alvorligt, herunder at det var vigtigt, at kineserne ikke tabte ansigt, hvilket kunne ske, hvis man ikke holdt demonstrationerne på afstand af kineserne. PET oplyste værdien af handelsaftalen, men han husker ikke tallet i dag. Han husker ikke, om mødet gik i gang til tiden, og om KF 0796 oplyste, at han kom lige fra et andet møde. Oplyst om, at KF 0796 har forklaret til Tibetkommission II, at han kom direkte fra Protokollen til stabsmødet og fortalte, at PET ikke var bekymret for sikkerheden, at Protokollen havde tilkendegivet, at præsidenten ikke ville tabe ansigt, og at Protokollen havde oplyst om kinesernes bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter, husker han, at det blev sagt, men ikke at KF 0796 kom for sent.

Politiinspektør Claus Hjelm Olsen deltog i stabsmødet, idet han på det tidspunkt var blevet udnævnt til at skulle planlægge operationen. Han husker ikke, om politiinspektør Mogens Lauridsen deltog i mødet.

Han husker ikke, om man på det første stabsmøde direkte talte om at skærme demonstrationer, men det lå i underbevidstheden, at hvis man skulle sikre, at præsidenten ikke så demonstranterne, måtte man jo gøre noget fysisk. Det blev sagt, at man skulle sikre, at demonstranterne ikke blev set af præsidenten, og det blev herefter overladt til planlægningen, hvordan det skulle gennemføres. Han drøftede det ikke med kollegaer. Sådan var det bare, når der kom gæster fra Folkerepublikken Kina. Han var ikke med til at planlægge, hvordan det skulle sikres. Det var operationelt og dermed operationsstabens ansvar.

Politiinspektør Mogens Lauridsen var bekendt med, at det var opfattelsen, at kineserne ikke måtte se demonstranter.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen har for Tibetkommission II forklaret, at det forekommer ham rigtigt, at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og politiinspektør Mogens Lauridsen deltog i det første stabsmøde i forbindelse med planlægningen af Hu Jintao's besøg som forklaret af Claus Rønnegaard for Tibetkommission I, men han kan ikke huske det. Han kan simpelthen ikke huske møderne fra hinanden, og derfor kan han ikke udelukke, at han ikke deltog i det første møde. Når der ikke er sket noget, som skiller sig ud, er det svært at huske møderne fra hinanden. Som han husker det, deltog der to sikkerhedskoordinatorer fra PET i opstartsmøderne i forbindelse med planlægningen af Hu Jintao's besøg. Den ene var den gennemgående sikkerhedskoordinator KF 0764, som han havde løbende kontakt med under planlægningen. De talte sammen stort set hver dag under planlægningen. KF 0764 havde en del kontakt til Udenrigsministeriet og var til møder i ministeriet. Han kender også KF 0765, KF 0766 og KF 0796, men han kan ikke huske, om det er fra planlægningen af Hu Jintao's besøg, at han kender dem, eller det er fra andre opgaver. Han mener, at KF 0796 var ledende for PET's sikkerhedskoordinatorer i forbindelse med Global Green Growth Forum, som han også var planskriver på. Han husker ikke, om KF 0796 deltog i det første stabsmøde i forbindelse med planlægningen af Hu Jintao's besøg. Det bringer ikke noget frem i hans erindring, at KF 0796 for Tibetkommission II har forklaret, at han kom for sent til det første stabsmøde, idet han kom direkte fra et møde i Udenrigsministeriet. Han har ikke nogen erindring om, hvordan stabsmødet begyndte, eller hvad PET gav udtryk for på mødet. Han tror ikke, at det kan passe, at politiinspektør Mogens Norup Lauridsen havde læst 1. udgaven af operationsbefalingen inden første stabsmøde. I givet fald har det kun være standardindholdet, han kan have læst.

Forvirringen vedrørende operationsbefalinger om udgaver og datoer skal ses i lyset af, at på det tidspunkt blev angivelse af udgaver og datoer på dokumenter anset for mindre vigtigt i politiet. Det vigtige var, hvad der stod i dokumentet, og endnu vigtigere var de samtaler, som man havde i forbindelse med stabsmøder, hvor de fik af-

klaret, hvem der gjorde hvad. Holdningen til dokumentation har sidenhen ændret sig. Man kan godt sige, at der var en opfattelse af, at dokumentationen var lidt unødvendigt bureaukrati.

Han hørte på et stabsmøde PET tale om, at kineserne var bange for at tabe ansigt, og han så det også på skrift i trusselsvurderingen. Han husker ikke, på hvilket af stabsmøderne PET sagde det, men han husker altså, at bekymringerne fra kinesisk side blev nævnt på et stabsmøde. Det stod ham klart, at det var Udenrigsministeriet, som havde formidlet dets bekymringer, som PET viderebragte.

I forhold til hans forklaring for Tibetkommission I om, at *"… På stabsmøderne forelå PETs trusselsvurdering om, at det var vigtigt, at kineserne ikke "tabte ansigt". Afhørte kunne ikke huske, om kinesernes bekymring blev drøftet. Men det blev drøftet på tomandshånd blandt medarbejderne…",* husker han ikke, hvem det var, som han drøftede kinesernes bekymring med på tomandshånd. Det, som de drøftede, var, at det var lidt skørt, at når kineserne nu kom til det mest frie demokrati i verden, ville man gøre sig ulejlighed med at sikre, at de ikke tabte ansigt. Han drøftede det ikke med politiinspektør Claus Hjelm Olsen, politikommissær Bent Olsen eller nogen på ledelsesniveau. Han drøftede det med andre på sit eget niveau, hvilket var politiassistenter i OPA.

Politikommissær Mads Firlings har for Tibetkommission II forklaret, at han i planlægningsfasen op til besøget i 2012 fik en helt anden opfattelse, end han hidtil havde haft, af de krav og ønsker, der var til, hvilke hensyn man skulle udvise i forhold til kinesiske gæster. Konkret kom til det udtryk blandt andet under en briefing, hvor blandt andre PET deltog. Han mener, at briefingen, der havde mange deltagere, fandt sted i Gammel Dommervagt eller i Gedestalden på politigården. Han mener ikke, at briefingen foregik i OPA's lokaler. Der var to medarbejdere fra PET med til briefingen. Den ene eller begge kom lidt for sent til briefingen, hvilket blev undskyldt med mødeaktivitet. Under briefingen betonede PET kraftigt, at det af udenrigspolitiske og nationale hensyn var absolut uhensigtsmæssigt, hvis demonstrationer var synlige for den kinesiske delegation. Han er næsten sikker på, at PET-medarbejderne sagde, at det var Udenrigsministeriet, som på møder i ministeriet havde givet udtryk for dette, ligesom ministeriet havde sagt, at det kunne have betydning for de danske handelsinteresser og den danske nationaløkonomi, hvis kineserne følte sig forulempet. Han husker ikke, hvornår briefingen var, herunder om det var i begyndelsen eller slutningen af planlægningen af besøget, eller hvem fra Københavns Politi som deltog, idet der var mange møder, og det er ikke muligt på deltagerniveau at huske de forskellige møder fra hinanden. Sædvanligvis lå en sådan briefing, når der var et aktualiseret billede af trusselniveauet.

Han mener, at han kan udelukke, at de to medarbejdere fra PET, som deltog i briefingen, var KF 0765 eller KF 1061. Han kan ikke udelukke, at det var KF 0764, KF 0766 eller KF 0796, som deltog. Han hæftede sig ved, at PET-medarbejderen eller begge kom for sent, fordi mødet ikke kunne gå i gang uden dem.

I forhold til hans forklaring for Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvor det af afhøringsrapporten fremgår, at han forklarede, at han "*… var af den opfattelse, at PET ikke var tilstede ved denne briefing…",* må han holde sig til sin forklaring i dag, der er i overensstemmelse med hans sikre erindring om, at de to PET-medarbejdere var til stede under briefingen. Forskellen kan skyldes, at han gennem de efterfølgende år har tænkt over forløbet, herunder navnlig over, hvorfra han fik opfattelsen af den ændrede holdning til, hvilke hensyn man skulle udvise i forhold til den kinesiske delegation. Han kan heller ikke udelukke, at der er tale om to forskellige briefinger, der kan have ligget i henholdsvis 2012 og 2013. Han husker ikke andre detaljer fra briefingen, herunder gennemgangen af operationsplanen, der var et helt sædvanligt punkt under en sådan briefing. Han er ret sikker på, at det var Udenrigsministeriet, der blev nævnt, og at der var tale om handelspolitiske interesser og nationaløkonomi. Han mener, det var i 2012. Det var under det besøg, hvor han også var i KSN.

Det var nu den gængse opfattelse, at demonstranterne ikke skulle ses. Demonstranterne skulle være usynlige, herunder deres flag, hvilket svarer til den instruks, som han henviste til i sin forklaring for Politiklagemyndigheden. "Instruksen" var ikke en egentlig instruks, men derimod hans helhedsindtryk af, hvordan de skulle handle over for demonstranter blandt andet baseret på PET's udtalelser under briefingen. Han opfattede en instruks som en guideline for, hvordan han skulle reagere som indsatsleder. Hvis der stod en mand med et flag, skulle både flag og mand fjernes.

Under en supplerende afhøring har Mads Firlings forklaret, at efter hans opfattelse skete politiets fratagelse af Tibet-flag i forbindelse med Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012 udelukkende som følge af PET's anbefalinger og udmeldinger på forskellige møder op til dette besøg og tidligere besøg fra Folkerepublikken Kina.

Anbefalingerne fra PET havde samme vægt som en ordre ud fra den devise, at anbefalinger fra PET aldrig var blevet operationelt modsagt. Man fulgte altid anbefalingerne fra PET. Det var også derfor, at han og medarbejderne i Københavns Politi i øvrigt var sikre på, at fratagelsen af flag ikke rejste spørgsmål om grundloven i forhold til det meget usædvanlige, der lå i det pres, PET lagde, og hvor det værdighedsmæssige blev det fremherskende.

PET gav ikke en konkret instruks om, at man skulle tage flag fra demonstranterne. PET's tilkendegivelse var, at frem for alt måtte den kinesiske præsident ikke blive ge-

neret. Den sidste gang, han kan erindre, at PET gentog sin tilkendegivelse, var på det møde, han tidligere har forklaret om, hvor en eller to medarbejdere fra PET kom for sent. PET henviste til, at vigtigheden heraf var kommet frem på et møde med Udenrigsministeriet og muligvis Hofmarskallatet. Han kan ikke nærmere tidsfæste mødet, hvor PET kom med tilkendegivelsen.

De drøftelser, der havde været op til besøget, havde gået på, hvordan man bedst afskærmede kineserne fra demonstranterne med fokus på Falun Gong-demonstranter og gule T-shirts. Der blev blandt andet drøftet manøvreideer, hvor det blev nævnt, at man kunne køre biler ind foran demonstranterne, og hvordan man på anden vis kunne usynliggøre demonstranterne. Det blev ikke nævnt, at man i den forbindelse ikke måtte tage flag fra demonstranterne.

Politikommissær Hans Henrik Sørensen Gosvig, Nordsjællands Politi, har for Tibetkommission II forklaret, at han skrev notatet fra stabsmødet, der blev afholdt i Københavns Politi, OPA, den 1. juni 2012. Københavns Politi afholdt stabsmødet som ansvarlig for den overordnede styring af operationen vedrørende besøget. Ud over medarbejdere fra Københavns Politi deltog øvrige relevante interessenter i operationen, og det var i den egenskab, at han deltog som repræsentant for Nordsjællands Politi, idet det var muligt, at Hu Jintao skulle indkvarteres på Fredensborg Slot.

Han havde ikke tidligere deltaget i møder i OPA i Københavns Politi. Der var tale om et forberedende møde, hvor det var meget tåget, hvad der skulle ske i forbindelse med besøget. Det relevante for ham var at få klarhed over, hvor mange styrker, han skulle stille med til besøget.

Han husker ikke, hvem der deltog i stabsmødet den 1. juni 2012, men han kunne se i notatet, at lederen af operationen vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen var til stede.

Han husker ikke, om der deltog nogen fra PET i stabsmødet.

Når han i notatet skrev "… ***Trusselsvurdering fra CTA = Ingen***…", betød det, at der ikke forelå en trusselsvurdering. Han ville forvente at få en trusselsvurdering inden besøget.

Han var enig i, at den efterfølgende oplysning i notatet om, at "… *Kineserne har tilkendegivet, at de ikke frygter overgreb på præsidenten…*", godt kunne være et element i en trusselsvurdering, og at man på stabsmødet således antageligvis havde talt om noget af det, der ville komme til at stå i trusselsvurderingen, selv om den endnu ikke forelå. Det kunne godt være PET, der var kommet med oplysningen.

Det anførte i notatet om, at *"… Kineserne er dog bange for at tabe ansigt, ved at præsident pludselig kører forbi et sted, hvor Falon Gong eller sympatisører fra Tibet demonstrerer. DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDGÅS (så må vi se, hvad strategien indeholder)…",* måtte være en oplysning, som han fik på mødet, men han husker ikke, hvem der gav oplysningen, eller om han spurgte nærmere ind til den.

Han vidste ikke, om han i dag ville kunne huske det, hvis han dengang havde fundet det anførte om, at *"… DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDGÅS…",* meget kontroversielt.

Han husker ikke, om *"… Kineserne er dog bange for at tabe ansigt…"* var et ordret citat. Han kan heller ikke huske, hvad han nærmere mente med, *"… DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDGÅS…",* eller hvorfor han skrev det med store bogstaver. Han reflekterede næppe meget over emnet, herunder om det var en sædvanlig oplysning, idet det kort tid efter stabsmødet blev klart, at Hu Jintao ikke skulle indkvarteres på Fredensborg Slot, hvorfor Nordsjællands Politis eventulle opgave i forbindelse med besøget bortfaldt.

Oplysningerne i det yderligere afsnit om, at *"... PET v. [KF 0764] meddelte, at de netop havde været i det gule palæ på Amalienborg, hvor de havde talt med ceremonimesteren, der havde tilkendegivet,* ***at Kineserne ikke ønskede at køre til Nordsjælland i.f.m. deres officielle besøg i Danmark.*** *Ovenstående skal tages med forbehold og endelig udmelding tilgår kredsen medio næste uge…",* husker han ikke, hvordan han fik, men det var antageligvis telefonisk.

Han husker ikke, om KF 0764, som han godt kender, havde deltaget i stabsmødet og efterfølgende skulle til møde på Amalienborg.

Politikommissær Mogens Bendiks Knudsen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han i 2012 deltog i formøder i Udenrigsministeriet og, da dronningen var vært, også i Det Gule Palæ. Udenrigsministeriet gav generelt udtryk for, at kineserne var betydningsfulde gæster, som de skulle give en god oplevelse, så de følte sig betydningsfulde. Det blev ikke sagt direkte, men det var tydeligt, at dette betød, at gæsten skulle nyde den samme respekt i Danmark, som gæsten nød i hjemlandet. Udtrykket om "ikke at tabe ansigt" gik igen på mange møder i Udenrigsministeriet og også før 2012. Det var uden tvivl især Annette Lassen, der brugte udtrykket "tabe ansigt". Der var helt sikkert også andre, der brugte vendingen. Hans samarbejde med Annette Lassen foregik på et meget lavpraktisk niveau, hvor detaljerne ved kortegekørslerne blev drøftet, herunder hvem der skulle sidde i bilerne mv. Han antager, at der også blev sagt noget til andre og højere niveauer hos politiet. Annette Lassen har udtrykt, at Udenrigsministeriets ledelse havde haft kontakt til politiets ledelse, hvor-

ved han lagde til grund, at det måtte være på et forholdsvist højt niveau inden for Københavns Politi.

Chef for aktionsstyrken KF 1296 har på Tibetkommission II's skriftlige forespørgsel meddelt følgende svar:

"…
Spørgsmål:

1. Deltog du i stabsmødet i Københavns Politi den 11. maj 2012?
2. Kan du bidrage med oplysninger om, hvad der passerede under mødet, og som kan tænkes at være relevante for kommissionen?
3. Redegør for disse oplysninger
4. Deltog du i nogle af de andre stabsmøder til forberedelse af det kinesiske statsbesøg i 2012?
5. Kan du bidrage med oplysninger herfra om, hvad der passerede under møderne, og som kan tænkes at være relevante for kommissionen?
6. Redegør for disse oplysninger
7. Deltog du i nogen møder i Udenrigsministeriet til forberedelse af det kinesiske statsbesøg?
8. Kan du i givet fald bidrage med oplysninger om, hvad der passerede på mødet i Udenrigsministeriet, og som kan tænkes at være relevant for Tibetkommissionen?
9. Redegør for disse oplysninger

Svar:
Jeg erindrer ikke nævnte stabsmøde eller andre stabsmøder i København i anledning af planlægning af nævnte besøg.

Jeg var chef for Aktionsstyrken på daværende tidspunkt og dermed ansvarlig for alle typer indsats, Aktionsstyrken måtte være involveret i. Det har ikke været muligt for mig at finde information såsom mødeindkaldelse eller møderefera t, som kunne understøtte, at jeg de facto deltog i nævnte stabsmøde.

KF 1099, der var indsatsleder i Aktionsstyrken på daværende tidspunkt, har overfor mig oplyst, at han havde været indkaldt til afhøring i Tibetkommissionen, da han som ledelsesrepræsentant for Aktionsstyrken befandt sig i Københavns KSN under opgaven. KF 1099 huskede ikke det specifikke stabsmøde eller andre stabsmøder i øvrigt. Han kunne således ikke be- eller afkræfte min tilstedeværelse ved møderne. PET´s sekretariat vedr. Tibetkommissionen har

bistået med søgning i PET´s systemer, hvor der ikke findes dokumentation i relation til min deltagelse i nævnte møder.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at jeg ikke erindrer at have deltaget i møder i Udenrigsministeriet i forbindelse med forberedelse af det kinesiske statsbesøg juni 2012. Det har ikke været muligt for mig at finde information som kunne understøtte, at jeg deltog i møder i Udenrigsministeriet.

PET´s sekretariat vedr. Tibetkommissionen har bistået med søgning i PET´s systemer, hvor der ikke findes dokumentation i relation til min deltagelse i møder i Udenrigsministeriet.

Jeg kan derfor ikke bidrage med oplysninger ad spørgsmål 8 og 9.
…"

Om stabsmødet den 1. juni 2012 er der afgivet følgende forklaringer for Tibetkommission I:

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:
"...
Indkaldelsen til mødet den 1. juni 2012 er sendt til en lidt anden personkreds. Det skyldes sikkert, at opgaven var blevet skåret til i en eller anden form. Først var det Claus Rønnegaard, der havde Henrik Oryés opgave. Henrik Oryé beskæftigede sig på det tidspunkt med Christiania, men senere byttede de to opgaver. Afhørte og Mogens Lauridsen kan sagtens have talt om, hvem der skulle indkaldes til mødet, men afhørte huskede det ikke. Afhørte havde ingen indflydelse på, om det skulle være Henrik Oryé eller Claus Rønnegaard. Det var Mogens Lauridsens beslutning. Henrik Oryé havde vist givet udtryk for, at han ikke var interesseret i opgaven på Christiania. Henrik Oryé kom først ind i billedet omkring den 7. juni 2012. Han var ikke involveret i hverken operationsbefalingen eller de taktiske befalinger.
…"

Konsulent KF 0764, PET:
"…
Afhørte deltog ikke i et stabsmøde den 1. juni 2012. Afhørte var ikke vidende om og tør ikke sige, om andre PETmedarbejdere har deltaget i stabsmøder mellem første og sidste stabsmøde. KF 0765 og KF 0766 har ikke deltaget. Så havde afhørte vidst det.
…"

Kriminalassistent KF 0766, PET:
"…
Afhørte erindrede ikke, om han samme dag, den 1. juni 2012, deltog i et stabsmøde i Københavns Politi. Tidspunktet fremgår ikke, men han kunne af sin lommekalender se, at han samme dag var til et internt møde i PET, og så kunne han ikke også have været til møde i Københavns Politi. Han erindrede overhovedet ikke at have deltaget i et stabsmøde med KF 0764 eller at være kommet lidt for sent til et stabsmøde. Afhørte ville kunne huske, hvis han havde deltaget i et stabsmøde i Københavns Politi, da han ikke var tovholder på besøget. Han kunne med 99 %'s sikkerhed udelukke, at han har deltaget i noget stabsmøde i Københavns politi. Der er ingen klokker, der ringer.
…"

Desuden har *politikommissærerne Andrew Jerome Henrik Oryé og Mogens Bendiks Knudsen, begge Københavns Politi,* for kommissionen forklaret, at de ikke husker, om de deltog i mødet.

Om stabsmødet den 12. juni 2012 kl. 11.00 har vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet, forklaret for Tibetkommission I:

"…
Afhørte kendte nogle, men ikke alle de tilstedeværende under briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012. Claus Hjelm Olsen var til stede. Efter afhørtes erindring kom Mogens Lauridsen og deltog lidt inde i mødet, hvor de var godt i gang med at gennemgå operationsbefalingen, men han gik igen efter 15-30 minutter. Der deltog en medarbejder fra PET. Sammen med ham deltog en mand, der vistnok kom fra Udenrigsministeriet. Afhørte huskede det som, at det blev sagt. Han kan dog også have været fra PET. Afhørte var ikke 100% sikker. PET-manden gennemgik trusselsvurderingen. Forevist PETs liste over medarbejdere kunne afhørte sige, at det hverken var KF 0796 eller KF 0792, der var til stede. Resten kendte han ikke. Det var afhørtes indtryk, at den deltagende PET-medarbejder havde deltaget i planlægningen og sikkert også havde været med til at udarbejde trusselsvurderingen.
…"

Sikkerhedskoordinator KF 0764 har for Tibetkommission II forklaret om briefingsmødet i Gedestalden, at KSN-lederen i plenum gennemgik operationsplanen i hovedtræk og programmet. Der var ikke en særlig fokus på PET's rolle. Derefter mødtes de i mindre grupper og drøftede de programpunkter, som var relevante for dem. Han mindes ikke, at han deltog i gruppedrøftelserne.

Han gennemgik ikke trusselsvurderingen på stabsmødet den 12. juni 2012 over for politiets indsatsledere. Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen var mødeleder, og det var derfor Claus Hjelm Olsen, der gennemgik de relevante dokumenter for besøget. PET uddybede ikke trusselsvurderingen på stabsmødet. Han medbragte ikke operationsbefalingen til briefingen. Ved et udenlandsk besøg af en sådan størrelse, som det kinesiske præsidentbesøg, var der meget at se til. Det var ikke hans gebet at være fejlretter på Københavns Politis operationsbefalinger. Det var suverænt Københavns Politi, der bestemte, hvordan opgaven, som politiet skulle tage sig af, skulle udføres, og det havde han ikke indflydelse på. Hvis han havde fornemmelsen af, at det ikke forløb som aftalt, kunne han have en interesse i at se operationsbefalingen. Det kunne fx være, hvis noget ikke forløb som aftalt.

Han husker ikke, om politiassistent Michael Dekker Poulsen informerede ham om demonstrationerne ud over med oplysningen om, at operationsbefalingen lå på Beredskabsportalen, men det ville være naturligt, at de holdt hinanden opdaterede på, hvor de forskellige demonstrationer ville befinde sig. Han husker fra briefingen, at der var udpeget lokaliteter, hvor eventuelle demonstranter havde mulighed for at være placeret. Han går ud fra, at de anmeldte demonstrationer blev gennemgået på briefingen. Hvis der skete ændringer efter briefingen, kunne KSN-lederen eller Michael Dekker Poulsen kontakte ham, eller de kunne tale om det på dagen. Han stolede på, at hans kolleger, ville underrette ham om ændringer.

Vicepolitiinspektør Michael Agerbæk har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, han alene kan udtale sig om den viden, som han er blevet bekendt med på det operationelle niveau, der omfatter vicepolitiinspektører, politiinspektører og nogle gange ned på politikommissær niveau. Man kan ikke sige, at der i perioden frem til 2012 var sket en progression i forhold til italesættelsen af, at kineserne skulle skærmes, men i 2012 blev det talt ind, at der skulle forhandles en samhandelsaftale. Han hørte det på gangene. Han var på dette tidspunkt i den afdeling, som understøttede de administrative forhold ved operationen.

Kalenderoplysninger m.v. vedrørende stabsmøderne 11. maj og 1. og 12. juni 2012

Om kalender- og mailaktivitet den 11. maj 2012 er for Tibetkommission II fremkommet følgende oplysninger, som skal tages med forbehold for plus/minus en time:

KF 0796 har en privat aftale kl. 16.00-16.30, men har ellers ingen specifikke aftaler i sin kalender den 11. maj 2012. Han afsendte en mail kl. 07.51, og han havde mailaktivitet mellem kl. 11.27 og kl. 12.36. Han modtog flere mails mellem kl. 8.46 og kl. 11.27. Han afsendte kl. 13.17 tirsdagsmødereferatet for tirsdagsmødet den 8. maj 2012. Han havde mailaktivitet på sin mobiltelefon i perioden mellem kl. 16.13 og kl. 19.09.

KF 0764 har ingen aftaler i sin kalender den 11. maj 2012.

KF 0765 har ingen aftaler i sin kalender den 11. maj 2012.

KF 0766 har to kalenderaftaler:

- kl. 13.00-14.00: En aftale Fredensborg Slot, som KF 0766 har accepteret. Aftalen er ikke relevant for kommissionens undersøgelse.
- kl. 15.15-16.15: Vedr. det kinesiske statsbesøg, Det Gule Palæ. Aftalen er angivet som tentativ.

Kl. 18.08 sendte KF 0766 en mail med orientering om mødet i Det Gule Palæ til KF 0764 og KF 0765 med KF 0796 cc. Kl. 18.25 afsendte KF 0766 en mail til CTA, cc. KF 0764 og KF 0796 vedrørende statsbesøget. Kl. 18.56 har han sendt en mail. Kl. 18.59 havde KF 0766 anden mailaktivitet. kl. 19.12 sendte han en mail til KF 0764 om, at han har anmodet om TV [trusselsvurdering] fra CTA.

Viceprotokolchef Annette Lassen havde ingen aftaler i sin kalender. I perioden fra kl. 09.52 til kl. 18.46 havde hun spredt mailaktivitet fra sin mobiltelefon.

Protokolchef Jette Nordam havde kalenderaftaler kl. 09.00-09.30 og kl. 09.50-10.20, som ikke har relevans for kommissionsundersøgelsen, og kl. 15.15-16.15 en kalenderaftale om "Møde om forberedelse af indgående statsbesøg" @Det Gule Palæ. Kl. 19.00-20.00 havde hun en privat kalenderaftale.

Ifølge færgeplanen for Molslinjen var der den 11. maj 2012 følgende afgange fra Odden til Ebeltoft og Aarhus:

07.30 Aarhus
08.30 Aarhus
10.00 Ebeltoft
12.00 Aarhus
13.00 Ebeltoft
15.00 Aarhus
16.00 Aarhus
17.00 Aarhus
18.00 Aarhus
19.00 Ebeltoft
21.00 Aarhus

Om kalender- og mailaktivitet den 1. juni 2012 er for Tibetkommission II fremkommet følgende oplysninger, der skal tages med forbehold for plus/minus en time:

KF 0796 havde autosvar den 31. maj 2012 (afspadsering) og 1. juni 2012 (tjenesterejse). Den 1. juni 2012 var han ifølge sin kalender på "Trip to Karup" hele dagen. Kl. 07.30-08.00 havde han en kalenderaftale "afgang lufthavnen", kl. 08.00-09.00 "Fly fra KBH til Karup kl 0800", kl. 09.10-09.55 om flyafgang kl. 08.10 med note om, at flyet lander kl. 08.55 og kl. 09.00-10.30 "Møde med FTK-vip vedrørende seminar". Kl. 10.10 blev der oprettet en kalenderaftale for en aftale den 13. juli 2012. kl. 10.20 oprettede KF 0796 kontaktoplysninger for en medarbejder i Flyvertaktisk Kommando. Kl. 12.00-14.00 havde KF 0796 en kalenderaftale, der var angivet som værende i Jylland. Kl. 15.04 blev der oprettet en kalenderaftale for en aftale 4. juni 2012, og kl. 19.00-22.30 var der en privat kalenderaftale.

Fra KF 0796 ses den 11. juni 2012 alene en mail sendt kl. 19.44 fra mobiltelefonen.

KF 0764 havde i sin kalender den 1. juni 2012 følgende aftaler, som han ikke har accepteret:

- kl. 8.30-09.00: Vedr. Kronprinsens program.
- kl. 09.00-10.00: Møde om statsbesøg fra Kina, UM, M2, med deltagelse af OU, FAP, JN, AL, MBH, NLG, osv.
- kl. 11.00-12.00: Møde i OPA København vedr. statsbesøg fra Kina
- kl. 13.00-13.30: Vedr. Kronprinsens program

Der ses en mail afsendt af KF 0764 kl. 15:06.

KF 0765 havde ingen relevante aftaler i sin kalender den 1. juni 2012. Det har været muligt at lokalisere mailaktivitet fra KF 0765 den 1. juni 2012, hvor han kl. 08.00-09.42 sendte flere mails, og også kl. 09.54 og kl. 11.04 og kl. 13.42-14.51, hvor han sendte flere mails. Endelig har han sendt en mail fra sin telefon den 1. juni 2012 kl. 17.10.

KF 0766 havde i sin kalender den 1. juni 2012 to kalenderaftaler:

- kl. 09.00-10.00: Møde om statsbesøg fra Kina, UM, M2, med deltagelse af OU, FAP, JN, AL, MBH, NLG, osv. (Accepteret)
- kl. 11.00-12.00: Møde i OPA København vedr. statsbesøg fra Kina (Tentativ)

Den 1. juni 2012 afsendte KF 0766 en mail kl. 7.30 med fuld autosignatur og tre mails mellem kl. 13.57 og kl. 15.04 med fuld autosignatur.

Viceprotokolchef Annette Lassen havde en kalenderaftale kl. 09.00-10.00 "Møde om statsbesøg Kina med videolink til DK ambassade i Beijing", Mødelokale M2, UM, og mailaktivitet fra kl. 11.32. Mellem kl. 11.32 og kl. 12.32 afsendte hun seks mails, heraf flere med fuld autosignatur. Mellem kl. 12.32 og kl. 14.12 var der ingen afsendte mails. Mellem kl. 14.12 og kl. 15.17 var der syv afsendte mails, heraf flere med fuld autosignatur. Kl. 15.02 oprettede Annette Lassen en privat aftale for lørdag, den 23. juni 2012. Kl. 15.03 oprettede Annette Lassen en kalenderaftale mandag, den 4. juni 2012 kl. 12.00-14.00 ("Frokost Kinas amb."@"residensen"). Der var ikke mailaktivitet efter kl. 15.17 og ingen mails med "mobiltelefonsignatur".

Protokolchef Jette Nordam havde også kalenderaftalen kl. 09.00-10.00 "Møde om statsbesøg Kina med videolink til DK ambassade i Beijing", Mødelokale M2, UM, i sin kalender.

Om kalender- og mailaktivitet den 12. juni 2012 har kommissionen følgende oplysninger, der skal tages med forbehold for plus/minus en time:

KF 0796 havde et møde i sin kalender kl. 15.00-15.30, som ikke har relevans for kommissionens undersøgelse. KF 0796 videresendte kl. 09.59 en mail. Kl. 14.14 sendte han en mail, og kl. 14.46 sendte han tirsdagsmødereferatet rundt. Kl. 16.08 og kl. 21.38 sendte han en mail.

KF 0764 havde i sin kalender den 12. juni 2012 følgende aftaler, som alle var tentative:

- kl. 09.15-10.15: Opsamling og gennemgang af sager, organiseret af KF 0796
- kl. 11.00-12.00: Briefing, Gedestalden

Der ses to mails afsendt af KF 0764 hhv. kl. 9.50 og kl. 18.45.

KF 0765 havde i sin kalender den 12. juni 2012 to aftaler:

- kl. 09.15-09.45: "Opsamling og gennemgang af sager", organiseret af KF 0796 (accepteret og i hans kalender forkortet ift. KF 0764's og KF 0766's kalender)
- kl. 10.30-11.00: "Sikkerhedsbriefing for en ambassade", som ikke har relevans for kommissionens undersøgelse

KF 0765 har afsendt flere mails mellem kl. 12.22 og kl. 15.27. Mellem kl. 13.31 og kl. 13.47 har KF 0765 sendt og haft anden aktivitet, og kl. 15.59 afsendte han en mail via sin telefon.

KF 0766 havde i sin kalender den 12. juni 2012 følgende aftale, som ikke er blevet accepteret:

– kl. 09.15-10.15: "Opsamling og gennemgang af sager", organiseret af KF 0796

KF 0766 havde kl. 10.49 tilføjet en medarbejder fra Kongehuset som kontakt. Kl. 10.57 har han sendt en mail. Kl. 11.08-11.12 har han sendt mails og kontaktoplysninger. Kl. 15.10-15.21 har han sendt mails.

Viceprotokolchef Annette Lassen havde kalenderaftaler kl. 15.30-16.30 og kl. 18.45-21.15, men begge er uden relevans for kommissionens undersøgelse. Hun afsendte en mail med fuld autosignatur kl. 10.53. Mellem kl. 10.53 og 12.03 var der ingen afsendte mails. Kl. 12.03 afsendte Annette Lassen en mail med fuld autosignatur. Mellem kl. 13.10 og 13.17 afsendte Annette Lassen to mails, mellem kl. 14.27 og kl. 14.54 yderligere to mails, heraf en med fuld autosignatur, og mellem kl. 17.23 og kl. 18.15 afsendte Annette Lassen yderligere fem mails, heraf flere med fuld autosignatur. Seneste afsendte mail er kl. 18.15. Der var ingen mails med "mobiltelefonsignatur".

Protokolchef Jette Nordam havde i sin kalender en kalenderaftale kl. 09.00-09.30 "Møde ASI" og derudover de samme to kalenderaftaler som viceprotokolchef Annette Lassen, som er uden relevans for kommissionens undersøgelse.

Tirsdagsmøder i PET den 29. maj og 6. 12. og 19. juni 2012

I Politiets Efterretningstjeneste blev afholdt såkaldte tirsdagsmøder under deltagelse af repræsentanter for OPA, CNS, CTA, OP stab, NOBC og Koordinationskontoret. Tirsdagsmødereferater af 6., 12. og 19. juni 2012 er omtalt nedenfor. Referaterne blev fordelt til *4 Koordinatorer, Livvagter ledelse, AKS Vagt, CTA og KF 1254, 1255, 1256, 1257 og 1230. PET har oplyst, at *4 Koordinatorer var en distributionsliste, der sendte til alle koordinatorer i Center for Sikkerhedskoordination.

Tibetkommission II har modtaget referat af disse tirsdagsmøder.

I et referat af tirsdagsmøde 29. maj 2012 udfærdiget af KF 0796, hvori deltog blandt andre OPA, CTA og NOBC[131], er anført blandt andet (TBK II):

131 Københavns Politi afdeling for operativ planlægning og analyse, Politiets Efterretningstjenestes Center for Terroranalyse og Rigspolitiets nationale beredskab

”…
14.-16. JUNI
Kinesisk indkomne statsbesøg til kongehuset.
…
FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne ”synligt” ift præsidenten.
…”

Af et referat af tirsdagsmøder den 6. og 12. juni 2012, der er udarbejdet af KF 0796 og af ham blev sendt til koordinatorer, livvagtsledelsen, AKS vagt, Stab, Plan og Udv., CTA og en række KF-numre, jf. ovenfor omtalte referat af tirsdagsmøde 29. maj 2012, og cc. politiinspektør Jesper Grønbech, PET, fremgår blandt andet (TBK II):

”…
KONGEHUS
14.-16. JUNI
(tentativ) NY!

Kinesisk indkomne statsbesøg til Kongehuset. Deltagelse af kongefamilien og regeringen.
Sted: …
…
FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne ”synligt” ift. præsidenten.

Det offentliggøres onsdag den 6. juni
…”

I en rubrik ud for denne tekst er anført:

”…
KBH-NORDSJ Sendt. Stabsmøde 120612 kl 1100
…”

Under overskriften ”Oplysninger fra OPA:” er anført:

”…
KBH

KBH sure over at US Hillary Clinton tillader sig at bevæge sig frit …

> KBH brokker sig over at vi ikke kender Kina besøget.
>
> Sagens rette sammenhæng forsøgt forklaret (delvist uden held)
> …"

I en rubrik ud for denne tekst er anført:

> "…
> Klage modtaget og der er arrangeret møde mellem ML [Mogens Lauridsen, Københavns Politi] og JG [Jesper Grønbech, Politiets Efterretningstjeneste]
> …"

Videre er under overskriften "**Oplysninger fra OPA**:" anført:

> "…
> **NORDSJ**.
> …
> "Falongong" ønsker at demonstrere foran Kina's ambassade den 15. juni. De flytter dem.
> …"

I en rubrik ud for denne tekst er anført:

> "…
> Vi har påpeget at det ikke er nødvendigt ift. statsbesøget.
> …"

I referatet af tirsdagsmødet den 19. juni 2012 efter præsidentens besøg er under overskriften "Oplysninger fra OPA" anført blandt andet (TBK II):

> "…
> **KBH**
>
> KINA besøg gik godt, men man forventer et efterspil ift klage fra demonstranter og Pressen
> …"

I en rubrik ud for denne test er anført:

”…
Vi havde ingen anmærkninger, kun ros til KBH
…”

Også dette referat er udarbejdet af KF 0796 og sendt til samme personkreds.

Sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796 har for Tibetkommission II forklaret, at tirsdagsmøderne var et ugentligt koordinationsmøde, hvori Nordsjællands Politi, Københavns Politi, PET og Rigspolitiet deltog. Tirsdagsmøderne blev afholdt hos PET eller i OPA's mødelokaler på Politigården i København. De skiftedes til at huse mødet. Møderne var booket i deres kalendere på et fast klokkeslæt hver tirsdag. De aftalte på møderne 14 dage frem, hvilke begivenheder af sikkerhedsmæssig karakter der skulle koordineres. Tirsdagsmøderne high lightede kun de enkelte besøg, da selve besøgene herefter overgik til særskilt planlægning. OPA i Københavns Politi og i Nordsjællands Politi deltog i møderne foruden Center for National Sikkerhed (CNS) og Center for Terroranalyse (CTA), som begge var PET-enheder. Derudover deltog ”OP Stab”, som formentlig var PET's egen stab, Nationalt Operations- og Beredskabscenter (NOBC) ved Rigspolitiet samt hans eget koordinationskontor. Referaterne blev kun rundsendt internt i PET. De øvrige deltagere skulle selv tage notater.

Lederen af OPA, formentlig politikommissær Bent Olsen, deltog i tirsdagsmøderne. Han mindes ikke, at vicepolitiinspektør Michael Agerbæk deltog. Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen deltog ikke. Fra Nordsjællands Politi kunne det være Henrik Kilsgaard eller politikommissær Hans Henrik Sørensen Gosvig, der deltog, men han husker det ikke. Han husker ikke, hvem der deltog fra NOBC.

Formålet med de interne referater var at sikre, at de relevante parter i PET var orienteret om, hvad der skulle foregå. Der blev lavet referater af alle tirsdagsmøder. Han indførte systematiske tirsdagsmødereferater efter sin egen skabelon, da han blev sektionsleder. Hans kontor var ansvarligt for mødernes afholdelse. Han stoppede i PET i 2014, og han formoder, at de fortsat bruger skabelonerne til referaterne.

Han forventede, at KF 0764 læste referaterne fra tirsdagsmøderne. Han forventede ligeledes, at KF 0764 fulgte med i politiets arbejde med operationsbefalingerne, da politiet skulle udføre den sikkerhed, som PET havde bedt om. KF 0764 skulle derfor sikre, at politiet implementerede disse hensyn i planerne. Hvis KF 0764 fik besked om, at der var sket ændringer i operationsbefalingerne, forventede han, at KF 0764 læste disse, såfremt det havde betydning for håndteringen af sikkerheden. Han har en formodning om, at KF 0764 har videreformidlet bekymringerne, da det stod i referaterne som fokuspunkt.

Oplysningerne i referatet af tirsdagsmødet den 29. maj 2012, under kalendertidspunkt 14.- 16. juni, om *"Behov:"* og *"FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten",* blev skrevet ind i referatet som to forskellige linjer, fordi der var tale om noget, som ikke nødvendigvis var sikkerhedsmæssigt begrundet. Det var Protokollen, der havde fremført dette fokus over for PET forud for tirsdagsmødet. Hans møde med Protokollen må derfor være afholdt før tirsdagsmødet den 29. maj 2012. Det var ikke et fokus, der kom fra Københavns Politi. PET varetog kontakten mellem Protokollen/Kongehuset og de forskellige involverede politikredse, så der var tale om viden, som PET meddelte de andre mødedeltagere, så de vidste, hvad de skulle forholde sig til. Han husker kun, at der blev smilet ad det, idet det ikke havde noget at gøre med sikkerhed. Han husker ikke, at det vakte særlig opsigt hos de andre mødedeltagere. Det blev ikke drøftet nærmere på tirsdagsmøderne.

Efter hans opfattelse var begrebet "synligt" PET's måde at viderebringe Protokollens ønsker på. Han vil som nævnt mene, at fokuspunktet kom fra Protokollen. Den kinesiske ambassade gentog løbende overfor KF 0765, at kineserne ikke ønskede demonstranter foran ambassaden, hvilket PET ikke kunne eller ville gøre noget ved, da det ikke omhandlede koordinationen af sikkerhed. Sådanne henvendelser blev betragtet som "støj" og ville ikke blive imødekommet af PET. Fokuspunktet kom derfor ikke fra ambassaden.

Det er atypisk, at demonstrationer ikke måtte være synlige, og det var et hensyn, der lå ud over det sikkerhedsmæssige.

Der var ved tirsdagsmødet den 6. juni 2012 tale om den samme deltagerkreds som ved tirsdagsmødet den 29. maj 2012, og han var referent. Han erindrer ikke, om det altid var politikommissær Bent Olsen, der deltog i disse møder, eller om han nogle gange sendte en repræsentant. Han ville i så fald ikke have bidt mærke i det.

Oplysningen ud for *"Behov"* er en oplysning til de enkelte politikredse, som var dem, der stod for bevogtning, eskorte og ransagning med hunde. Det var ikke PET-opgaver.

Han husker ikke, at der forud for mødet den 6. juni 2012 var kommet nyt om synlighed, men dette fokus har formentlig været gentaget af Protokollen over for hans sagsbehandlere, der havde den efterfølgende dialog med Protokollen, ambassaden og politiet også efter den 29. maj 2012, og det kan være årsagen til, at det er medtaget i det nye referat også, men gentagelsen kan også skyldes, at det var sædvanligt at skrive videre i forrige referat, indtil besøget var afholdt.

Oplysningerne under *"Øvrige"* kom ofte fra de andre parter i tirsdagsmøderne, fx anmærkninger fra Københavns Politi, som skulle videreformidles internt i PET.

Bemærkningen om Hillary Clinton's besøg var begrundet i, at Københavns Politi havde følt sig underinformeret om hendes besøg. Bemærkningen om, at Københavns Politi brokkede sig over ikke at kende til Folkerepublikken Kina-besøget, handlede om, at politiet var tidspresset og troede, at PET tilbageholdt informationer om besøget, hvilket dog ikke var tilfældet.

Om referat af tirsdagsmødet den 12. juni 2012 har KF 0796 forklaret, at besøget var offentliggjort på det tidspunkt. Når der i referatet af 12. juni 2012 står *"KBH – NORD-SJ Sendt"*, betød det, at PET's trusselsvurdering og anbefalinger var sendt, og at politikredsene havde fået kendskab til programmet og til de behov, der var for besøget.

Når det under afsnittet *"Øvrige"* fremgår blandt andet, at *"Falun Gong ønsker at demonstrere foran Kina's ambassade den 15. juni. De flytter dem",* og det af tredje kolonne om disponeringen fremgår, at *"Vi har påpeget at det ikke er nødvendigt ift statsbesøget",* blev der med "Vi" henvist til Koordinatorkontoret. Han mindes ikke, at præsidenten skulle forbi ambassaden, så der var ikke et sikkerhedsmæssigt behov for at flytte demonstrationen, da demonstrationen var lovligt anmeldt.

Sikkerhedskoordinator KF 0765 har for Tibetkommission II forklaret, at tirsdagsmøderne blev afholdt ugentligt hos skiftevis Københavns Politi og PET. I 2012 var KF 0796 som sektionsleder hans nærmeste leder, og de sad på samme kontor. Det var KF 0796, der deltog i tirsdagsmøderne. Hvis KF 0796 ikke kunne deltage i mødet, mødte han eller en kollega i stedet. Han overtog deltagelsen i tirsdagsmøderne, efter at KF 0796 forlod tjenesten.

Formålet med tirsdagsmøderne var, at PET kunne orientere politikredsen om kommende arrangementer og opgaver. Møderne blev i høj grad afholdt for at servicere politikredsene og Rigspolitiet. De havde typisk drøftet informationerne på et morgenmøde i PET inden tirsdagsmøderne.

Der havde været tirsdagsmøder før, KF 0796 blev sektionsleder, men KF 0796 fornyede måden at lave referater på.

Om referatet af tirsdagsmøde den 29. maj 2012 i PET har han forklaret, at det formentlig var politikommissær Bent Olsen, der deltog fra OPA. Han kender ikke baggrunden for bemærkningen i referatets afsnit om *"Kinesisk indkomne statsbesøg til kongehuset"* om *"FOKUS på at der helst ikke må være demonstranter mod kineserne "synligt" ift præsidenten"*, og han havde ikke kendskab til, hvor den kom fra. Det var

tydeligvis skrevet af en, der ikke kendte grundlovens regler til fulde. KF 0796 må have fået informationen et sted fra. Det var ikke en oplysning, der kom fra ham. Det overrasker ham, hvis informationen skulle komme fra viceprotokolchef Annette Lassen fra Protokollen. Det har han aldrig selv oplevet. Hvis han på daværende tidspunkt havde nærlæst grundloven og kommentarerne, ville han have bragt emnet om synlighed op på et morgenmøde. Han husker ikke, hvornår han satte sig ind i grundlovens bestemmelser.

Han læste tirsdagsmødereferaterne i det omfang han havde tid hertil, og idet emnerne altid allerede var blevet nævnt på et indledende morgenmøde før tirsdagsmødet, var det ikke endegyldigt afgørende, at man læste referatet bagefter. På de indledende morgenmøder fik koordinatoren, der senere skulle orientere fx Københavns Politi om kommende opgaver, informationer fra de andre koordinatorer, som skulle videregives til Københavns Politi. Det var typisk kun den medarbejder, der skulle lave referatet, der læste referatet fra ugen før. Indholdet i tirsdagsmødereferaterne kunne godt blive drøftet på Koordinatorkontoret. KF 0796's passus om synlighed i tirsdagsmødereferatet af 29. maj 2012 kunne forstås på flere måder. Han husker ikke, at han i maj eller juni 2012 deltog i et morgenmøde, hvor der blev talt om, at der skulle være fokus på, at demonstranterne ikke skulle være synlige for den kinesiske delegation.

Der kan ikke have været en kultur hos politiet om, at demonstranter ikke måtte være synlige for kinesiske gæster. Hvis der var, fulgte politiet den ikke, for der var mange demonstranter til stede og synlige under kinesiske besøg.

Sikkerhedskoordinator KF 0764 har for Tibetkommission II forklaret, at tirsdagsmøder er orienteringsmøder, hvor politikredsene fra Storkøbenhavn, herunder Københavns Politi, mødes med en repræsentant fra PET's koordinatorkontor, og PET fortæller om kommende arrangementer og besøg i politikredsene. Fra PET var det typisk KF 0765, der deltog i tirsdagsmøderne, og han husker det sådan, at det også var ordningen i 2012. KF 0765 spurgte forinden de andre i Koordinationskontoret, om de havde oplysninger, der skulle nævnes på tirsdagsmøderne. Hvis KF 0765 ikke kunne deltage, deltog en nu pensioneret kollega, som ikke fremgår af udspørgerens liste over KF-numre.

Til daglig refererede han til KF 0796. Det kan godt være, at KF 0796 deltog i tirsdagsmøderne efter aftale med KF 0765. Han har ikke viden om, at andre eksterne politienheder end politikredsene deltog i møderne. Han har aldrig selv deltaget i tirsdagsmøderne. Referaterne fra tirsdagsmøderne blev typisk overdraget mundtligt til ham af KF 0765, hvis han skulle være opmærksom på noget eller skulle levere nogle oplysninger mv.

Om referat af tirsdagsmøde den 29. maj 2012 i PET har han forklaret, at han ikke har set referatet før. Proceduren har ændret sig siden 2012, da der nu laves et referat inden mødet, og efter mødet laver den kollega, der har deltaget i mødet, et mere udførligt referat. Han husker ikke, hvordan proceduren var i 2012.

Når der i fordelingslisten i referatet af 29. maj 2012 var anført "*4 Koordinatorer", betød det, at referatet blev sendt til en fælles PET-postkasse for koordinatorerne i sektionen, som herefter kunne tilgå referatet. Referatet blev ikke sendt til hans personlige mail hos PET. Hvorvidt han tilgik referatet i fællespostkassen afhang af, om referatet indeholdt informationer, der, ud fra den mundtlige briefing fra en kollega, var relevante for ham. Han så ikke tirsdagsmødereferaterne af 29. maj 2012, 6. juni 2012 og 12. juni 2012. Han så dem for første gang hos bisidderen.

Foreholdt under en fortsat afhøring for Tibetkommission II, at PET har oplyst, at *"*4 koordinatorer"* var *"en distributionsliste, der sendte til alle koordinatorer i Center for Sikkerhedskoordinatorer"* har han forklaret, at han ikke mener, at han har forklaret til Tibetkommission II, at post sendt hertil ikke tilgik ham, for det blev sendt til alle koordinatorer. Han har formentlig fået tilsendt tirsdagsmødereferaterne, men første gang han læste dem, var hos hans bisidder.

Foreholdt KF 0796's forklaring for Tibetkommission II den 25. februar 2021 om, at " *… Formålet med de interne referater var at sikre, at de relevante parter i PET var orienteret om, hvad der skulle foregå. Der blev lavet referater af alle tirsdagsmøder… Han forventede, at KF 0764 læste referaterne fra tirsdagsmøderne. Han forventede ligeledes, at KF 0764 fulgte med i politiets arbejde med operationsbefalingerne, da politiet skulle udføre den sikkerhed, som PET havde bedt om*", har han forklaret, at han også kunne have fået oplysningerne mundtligt. Han var ikke enig i betragtningen om, at han skulle følge med i operationsbefalingerne. PET lavede anbefalinger til politiet, og disse blev løbende drøftet, også mundtligt, med Københavns Politi. Han kunne godt forstå, at KF 0796 forventede, at han læste tirsdagsmødereferaterne.

Han husker ikke, at KF 0765 eller KF 0796 har fortalt ham, at der stod relevante ting for ham om besøget i referaterne, men der var løbende mundtlig dialog mellem dem, så han kan ikke udelukke, at de har drøftet det.

Han ved ikke, hvorfor "synligt" var anført i citationstegn i referatet af 29. maj 2012, under kalendertidspunkt 14.- 16. juni, om *"FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten."*. Han ville have undret sig over dette, da det ville være illusorisk at tro, at demonstrationer ikke skulle være synlige for præsidenten. Det har aldrig været hans opfattelse, at demonstranter skulle gemmes væk. Han har ikke på anden vis fået information om, at demonstrationer ikke

skulle være synlige under statsbesøget. Han ved ikke, hvor fokuspunktet stammer fra.

Han vidste ikke, at der var fokus på, at der ikke måtte være synlige demonstrationer. Han kender ikke til, at viceprotokolchef Annette Lassen eller Protokollen skulle have videregivet sådanne oplysninger.

Han forstår det sådan, at referatet blev udfærdiget efter mødet, hvorfor fokuspunktet først blev tilføjet referatet efter mødet, og at informationen om synlighed derfor kom frem under mødet. Dette støttes af de spørgsmålstegn, der er anført i referatets midterste kolonne, hvor der står *"… Amalienborg? (Odense?)…"*. Disse spørgsmål blev taget med tilbage til PET, hvorfor informationerne først tilgik PET under mødet.

De involverede politikredse fik udleveret en liste over relevante besøgssteder fra PET som arbejdsgrundlag for den videre planlægning. Denne liste kom fra PET's repræsentant for Kongehuset, da der var tale om et statsbesøg, altså konkret KF 0764 selv. Fyns Politi var interesseret i at vide, om præsidenten skulle besøge Odense, hvilket PET skulle undersøge nærmere.

Under en fortsat afhøring i Tibetkommission II har KF 0764 forklaret, at det anførte "FOKUS" ikke var noget, som han havde skrevet. Han har aldrig fået at vide af PET eller af andre, at demonstrationer ikke måtte være synlige for kineserne. Når der i referatet af tirsdagsmøde den 6. juni 2012 stod "*Behov: Bevogtning, eskorte, ransag m hunde*", var disse behov anbefalet af PET.

Foreholdt KF 0796's forklaring for Tibetkommission II om, at *"Teksten i referatet af tirsdagsmødet den 29. maj 2012, under kalendertidspunkt 14.- 16. juni, om "Behov:" og "FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten", blev skrevet ind i referatet som to forskellige linjer, fordi der var tale om noget, som ikke nødvendigvis var sikkerhedsmæssigt begrundet",* har han forklaret, at han var enig i betragtningen.

Foreholdt KF 0796's forklaring for Tibetkommission II om, at *"Det var Protokollen, der havde fremført dette fokus over for PET forud for tirsdagsmødet. Hans møde med Protokollen må derfor være afholdt før tirsdagsmødet den 29. maj 2012. Det var ikke et fokus, der kom fra Københavns Politi. PET varetog kontakten mellem Protokollen/Kongehuset og de forskellige involverede politikredse, så der var tale om viden, som PET meddelte de andre mødedeltagere, så de vidste, hvad de skulle forholde sig til"*, har han forklaret, at der var et tæt samarbejde mellem Udenrigsministeriet/Protokollen og Københavns Politi, og der kunne foregå kommunikation mellem Københavns Politi og Protokollen og samarbejde om opgaver, som PET ikke var involveret

i. Den formelle og daglige kontaktstruktur var, at Protokollen formidlede sit budskab gennem PET, men det kunne også foregå uden om PET, når der fx var besøg uden sikkerhedsmæssige spørgsmål. Det ville også være naturligt, selvom der var tale om et besøg, hvor PET var involveret, at Protokollen og Københavns Politi var i direkte kontakt med hinanden uden om PET, da det kunne være et forsinkende led, såfremt dialogen skulle foregå gennem PET. Han har ikke eksempler på konkrete situationer, hvor det var sket.

Politikommissær Bent Olsen har for Tibetkommission II forklaret, at han som leder af Planlægningssektionen generelt deltog hver tirsdag i et såkaldt tirsdagsmøde med PET. Tirsdagsmøderne med PET foregik på skift hos PET og Københavns Politi. Ud over PET og Københavns Politi deltog Vestegnens Politi og Nordsjællands Politi. Det var forskelligt, hvilke PET medarbejdere som deltog i tirsdagsmøderne. Det afhang blandt andet af, om der var kommende besøg, og i givet fald hvilken type besøg det var. Der var fx en medarbejder, som var ansvarlig for Kongehuset, mens en anden var for almindelig sikkerhed. Der kunne godt deltage flere PET medarbejdere på et tirsdagsmøde. Fra Københavns Politi var det sædvanligvis ham, som deltog. De kunne godt være flere deltagere fra Københavns Politi.

I 2012 skrev Københavns Politi ikke referater af tirsdagsmøderne, men det begyndte man på senere. Når han kom hjem fra tirsdagsmøderne, refererede han ud fra sine notater og eventuelle dokumenter det relevante til lederen af OPA, eller hvis det var noget større, gik han direkte til chefpolitiinspektør Mogens Lauridsen med oplysningerne. Han gik til dem begge to lige efter, at han på et tirsdagsmøde i 2012 havde fået oplyst, at den kinesiske præsident ville komme på besøg i Danmark.

Det, der står i referatet om *"FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift. Præsidenten"*, svarer til, hvad der stod i den foreløbige trusselsvurdering, som de fik udleveret på mødet, og hvoraf det fremgik, at det stammede fra den kinesiske ambassade. Han vil tro, at det hænger sammen med, at oplysningen om det kommende besøg var kommet fra ambassaden til Udenrigsministeriet og PET. Når der stod som gengivet i referatet, havde man talt om demonstrationerne på mødet. Som han husker det, henviste han på mødet til, at der måtte tages stilling hertil i operationsstaben. Han tog oplysningen om synligheden af demonstrationer med hjem, således at man i Københavns Politi var opmærksom herpå i forbindelse med behandlingen af demonstrationsanmeldelser. Han husker ikke konkret, hvem han videregav oplysningen til. Det kan have været til politiinspektør Claus Hjelm Olsen, politiinspektør Mogens Lauridsen eller vicepolitiinspektør Michael Agerbæk, men det var allerede en generel viden, som man havde i operationsstaben i Københavns Politi. Hvis der kom oplysninger om store besøg på tirsdagsmøderne, og Mogens Lauridsen var på sit kontor, gik han sædvanligvis ind til Mo-

gens Lauridsen lige efter tirsdagsmødet og gav ham en orientering, således at han var underrettet om, at der var et stort besøg på vej.

Vicepolitiinspektør Michael Agerbæk har for Tibetkommission II forklaret, at de normalt visiterede opgaverne til de rutinemæssige besøg på stabsmøderne, tidligere kaldet tirsdagsmøderne. Han deltog selv i tirsdagsmøderne sammen med daglig leder i OPA Bent Olsen og en operativ leder for hver af de tre stationsområder. Nordsjællands Politi deltog ikke fast i møderne.

På møderne blev aktivitetsoversigten gennemgået, og ved konkrete besøg, fx fra Folkerepublikken Kina, tog de udgangspunkt i PET's trusselsvurdering, som PET gennemgik på mødet, og de vurderede her ud fra, om besøgets planlægning skulle overgå til særskilte stabsmøder, som det skete ved præsidentbesøget i 2012. Nogle besøg blev håndteret af vagtchefen, andre blev håndteret lokalt på stationerne, og ved besøg af en vis størrelse blev besøget håndteret af en særskilt stab.

Det var ikke altid den samme fra PET, der deltog i tirsdagsmøderne op til besøget i 2012. Han kan ikke udelukke, at KF 0796 deltog. Han husker ikke noget særligt fra møderne.

Han husker ikke om formuleringen i PET's referat af tirsdagsmødet den 29. maj 2012 under kalendertidspunkt 14.- 16. juni, om *"Behov:"* og *"FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten*" blev sagt direkte, men selve forståelsen heraf afspejler meget fint, hvad der stod i trusselsvurderingerne, og hvordan det var. Det kan sagtens være blevet sagt direkte under mødet.

Det var ikke politiet, der pludselig fandt på, at besøg fra Folkerepublikken Kina skulle håndteres anderledes, end besøg fra andre lande. Politiet er en yderst loyal organisation, der også dengang løste opgaverne ud fra den ramme, de fik. Hvis det var en praksis, der havde varet i mange år, ville man ikke stille spørgsmål til hver eneste trusselsvurdering, og det kan ikke udelukkes, at opgaverne, på stabsniveau, blev gennemført på samme måde og ud fra, hvad man havde gjort tidligere. Rammeforståelsen for håndtering af de kinesiske besøg var selvfølgelig på et tidspunkt blevet sanktioneret på højere niveau, end det niveau han repræsenterede. De gjorde det på den måde, som der hele tiden havde været ønske om.

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen har for Tibetkommission II forklaret, at han kender til "Tirsdagsmøder", men han har aldrig selv deltaget i møderne. Møderne fungerede som koordinationsmøder med deltagelse af eksterne samarbejdspartnere på sagsbehandlerniveau. Han ved ikke præcist, hvem der deltog i møderne, og han modtog hverken mundtlige eller skriftlige referater herfra. Organisationen var for

stor til, at han også skulle læse referater fra taktiske møder. Det omtalte synlighedsbegreb, som er beskrevet i referatet, fik han først kendskab til i 2015, da han første gang læste operationsbefalingen. Han blev dengang meget overrasket over formuleringen om synlighed, da politiets ageren altid sker ud fra en sikkerhedsmæssig vurdering.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen har for Tibetkommission II forklaret, at han deltog i møder med PET på stabsmøderne. Han deltog også i tirsdagsmøder med OPA, hvor PET også deltog. Han mener, at PET havde en repræsentant med ved hvert møde. Derudover deltog han ikke i møder med PET.

Om referat af tirsdagsmøde i PET af 6. juni 2012 har han forklaret, at han sagtens kan have deltaget i disse møder. Han har ikke modtaget referatet, der er et internt PET-referat, men rubrikken "Oplysninger fra OPA" fremgår blank, hvilket han opfatter som, at der ikke var oplysninger fra OPA. Det var i stedet Københavns Politi, der kom med en udtalelse. Det kan have været politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, ham selv eller andre, der har deltaget under mødet. Han husker ikke noget om, at Københavns Politi var sure over, at Hillary Clinton tillod sig at bevæge sig frit under hendes besøg. Han vil tro, at OPA skrev referater fra møderne.

Om referat af tirsdagsmøde i PET den 12. juni 2012, hvoraf fremgår, at der var planlagt et stabsmøde samme dag kl. 11.00, har han forklaret, at han ikke husker, om han deltog i det planlagte stabsmøde. Det kan han sagtens have gjort. Det kan også have været den store briefing i Gedestalden, der henvises til.

Om referatets punkt ØVRIGE, hvoraf fremgår, at Københavns Politi brokkede sig over, at de ikke kendte til Kina-besøget, har han forklaret, at det formentligt handlede om, at politiet ikke kendte til besøgets omfang og timeplan, hvilket gjorde det vanskeligt at forberede besøget og kende ressourcekravet. Han er ikke overrasket over bemærkningen om synlighed i referatet, da det sikkert er blevet nævnt under mødet. Han kender ikke til en Falun Gong-demonstration foran den kinesiske ambassade den 15. juli 2012. Det er et internt referat fra PET, så han har ikke set referatet.

Københavns Politi var dybt afhængig af PET's trusselsvurdering. PET skulle fortælle, hvilken opgave de stod over for i forhold til risici og trusler. Det var i denne sammenhæng, at det blev tydeliggjort, at kineserne var følsomme over for demonstrationer. Han kender ikke til, at ledelsen har haft drøftelser med PET om besøgets tilrettelæggelse. Han var til stabsmøder i 2012 med KF 0764 og KF 0765. Han er i tvivl om KF 0766 og KF 0796. Han mener ikke, at KF 0761 deltog på stabsmøderne. Han kender alle fem. Han har ikke haft indblik i PET's møder med den kinesiske ambassade.

PET fortalte under et møde om præsidentens besøg, hvad præsidenten skulle besøge, og hvordan PET forventede, at besøget ville forløbe. I dette tilfælde har PET også nævnt bekymringerne om, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter. Det har været en information som så meget andet, men udfordringen var, hvordan politiet skulle håndtere det. I 2002 blev demonstranterne gemt væk, hvorimod man i 2012 var bevidste om, at demonstranter skulle indtage en position, hvor de kunne komme frem med deres budskab. Demonstranterne fik lov til at stå synligt ved hotellet. Demonstranterne var så tæt på, at kineserne spillede høj musik for, at de ikke kunne høre demonstranterne. De lod ikke demonstranterne få en position, hvor de kunne hoppe op på præsidentens bil på eskorteruten eller lignende.

Politidirektør Johan Martini Reimann, der var politidirektør i Københavns Politi har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke har kendskab til, at der skulle have være uskrevne regler i Københavns Politi om, at kineserne ikke skulle se demonstrationer, Falun Gong-tilhængere, tibetanere, tibetanske flag etc. Hans tese er, at man i Københavns Politi igennem mange år havde talt om, at ved besøg fra Folkerepublikken Kina skulle man prøve at undgå, at de så sådanne manifestationer. En sådan opfattelse bliver forstærket i en organisation gennem snakken herom i mange år. Han vil ikke kalde det en uskreven regel, men han kan sagtens forestille sig, at der var en fælles bevidsthed i Københavns Politi om, at det var et problem, hvis der var sådanne manifestationer i forbindelse med besøg af kinesiske honoratiores. Han ved ikke, hvor langt op i Københavns Politi denne bevidsthed i givet fald rakte. Han var ikke selv bekendt med en sådan eventuel bevidsthed.

Det har været en fælles opfattelse eller med en anden betegnelse en social overdrivelse. Ole Kahrs forklaring om en "uskreven regel" lyder sandsynlig for ham, men han var ikke bekendt med det i 2012. Havde han været bekendt med det, ville han have sagt, at der skulle være mulighed for demonstranterne til at bære flag, råbe slagord, synge etc. på passende afstand. Hvad passende afstand var, afhang af et skøn over en mængde hensyn, herunder mulig placering, trusselsvurderingen, ordentlig og værdig gennemførelse mv. Demonstranterne skulle være således placeret, at de havde indsyn til det objekt, som der blev demonstreret mod. Normalt ville der herefter også være udsyn fra objektet til demonstranterne. Det må bero på en konkret vurdering, om en placering 500 m fra objektet vil være i overensstemmelse med politiloven og grundloven. Der var ikke lovmæssigt krav om, at objektet skulle kunne høre demonstranterne eller konfronteres med disse.

Politiassistent Mogens Bendiks Knudsen har for Tibetkommission II forklaret, at han deltog i OPA-møder og i tirsdagsmøder. På tirsdagsmøderne var det typisk de operative ledere fra forskellige enheder, der deltog. Han deltog også, da han var operativ leder i færdselspolitiet. Her blev alle ugens begivenheder drøftet. Tirsdagsmø-

derne blev afholdt på Politigården i OPA's mødelokale kl. 13.00. Han husker ikke den nærmere placering i 2012. Lederen af Beredskabsenheden var typisk mødeleder. Både Mogens Norup Lauridsen og Peter Dahl var ledere af Beredskabsafdelingen, mens han var der. Tirsdagsmøder var det samme som møder i "Lille Stab". "Store Stab" var møder på et mere strategisk niveau, hvor han ikke deltog. Bent Olsen har nok deltaget i tirsdagsmøderne. Et statsbesøg blev typisk hurtigt taget ud af tirsdagsmøderne, og besøget blev i stedet drøftet på specifikke stabsmøder, hvor man kunne planlægge målrettet. Stabsmøderne blev ikke holdt i forlængelse af tirsdagsmøderne. Der deltog kun meget sjældent repræsentanter fra PET under de tirsdagsmøder, som han deltog i. Bent Olsen og OPA havde typisk holdt møde med PET forud for tirsdagsmødet, hvorefter Bent Olsen fremlagde PET's anbefalinger på det efterfølgende tirsdagsmøde.

Om referat af tirsdagsmøde i PET den 12. juni 2012, hvoraf fremgår, at der var planlagt et stabsmøde samme dag kl. 11.00, har han forklaret, at han ikke erindrer, om Bent Olsen har nævnt PET's referat og det, der står om *"FOKUS"*, på tirsdagsmødet i Københavns Politi samme dag kl. 13.00. Den 12. juni 2012 var de nået langt i planlægningen, så der skulle helst ikke komme nye ting frem, så kort tid før besøget.

Han deltog i stabsmødet i Gedestalden den 12. juni 2012. Han har typisk briefet sine egne folk samme dag som eskortekørslen eller dagen før. Inden da havde hans folk modtaget den taktiske befaling og informationer om de planlagte ruter.

Han har aldrig modtaget en ordre om at sikre, at kortegen ikke så demonstranter eller flag, og han agerede ikke efter den uskrevne regel, da det ikke var til at vide, hvad de blev mødt af på ruten, medmindre KSN gav besked om, at ruten skulle omlægges på grund af demonstranter. Det måtte være de andre indsatsledere, der sørgede for, at der var ro på ruten.

PET's anbefaling og trusselsvurdering af 5. juni 2012

I PET's anbefaling og trusselsvurdering, som blev sendt til Københavns Politi den 5. juni 2012 er anført blandt andet (TBK I):

> "…
> **Trusselsvurdering:**
> Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske præsident, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget.

> Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold at der ofte er fokus på Kinas håndtering af bl.a. menneskerettigheder.
>
> Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt, at man fra kinesisk side er meget bekymret for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg.
>
> Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende.
> …"

Om PET's trusselsvurdering er for Tibetkommission I afgivet blandt andet følgende forklaringer:

> *Sikkerhedskoordinator KF 0764, PET:*
> "…
> Afhørte oplyste …, at første og andet afsnit [i trusselsvurderingen] svarer til CTAs trusselsvurdering.
>
> Afhørte var på grund af klassificeringen af CTAs vurdering nødt til at trække disse oplysninger ud og indføje dem i sin anbefalingsskrivelse. Oplysningerne i tredje til femte afsnit har afhørte skrevet. De er affattet på baggrund af afhørtes indtryk flere steder fra, herunder fra dialogen med repræsentanterne fra Kina.
>
> Ikke at "tabe ansigt", som den danske ambassadør [Friis Arne Petersen] havde nævnt på det møde, hvor han havde deltaget via videolink, betød blot, at præsidenten ikke skulle fornærmes. Ambassadøren nævnte intet om konsekvenserne af en fornærmelse, så vidt afhørte huskede, heller ikke at de forventede aftaler kunne falde til jorden. Sådanne overvejelser spillede heller ikke ind, da afhørte formulerede de tre nævnte afsnit. Han forsøgte blot at komme med oplysninger, der kunne hjælpe Københavns Politi mest muligt, således at de kunne løse deres opgave bedst muligt. Meningen var at henlede politiets opmærksomhed på, at gæsterne kom fra en ikke-vestlig kultur, og at Kinas sikkerhedsfolk derfor i visse situationer måske ville reagere anderledes end den måde, man i Danmark var vant til at løse sådanne situationer på. Fx skulle man undgå, at der kom personer, der ikke var tjek på, for tæt på præsidenten. Afhørte var enig i, at dette allerede lå i sikkerhedsvurderingen, og at det derfor i realiteten var overflødigt at skrive det. Afhørte var også enig i, at det ikke fremgår af anbefalingen, at oplysningen om ikke at "tabe ansigt" drejede sig om, at Københavns Politi skulle

> være opmærksom på de kinesiske sikkerhedsfolks måde at reagere på. Afhørte valgte at medtage vendingen ikke at "tabe ansigt", men kunne lige så godt have skrevet "ikke blive fornærmet". Det var bare et udtryk. I en trusselsvurdering sammenskrives sædvanligvis alle relevante informationer.
> …"

Sikkerhedskoordinator KF 0764, PET har ved en genafhøring for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at:

> "…
> Trusselsvurderingen var til brug for Københavns Politi, der skulle have et billede af, hvilken opgave de skulle løse. Der lå ikke mere i det. Opgaverne ved et statsbesøg løses i samarbejde mellem PET og de involverede politikredse. Opgaven skulle løses ved, at besøget blev afviklet på en så fin og gelinde måde som muligt. Sikkerhedseskorten skulle sikre, f. eks. at demonstranter ikke løb ud og ind mellem bilerne, hvis kortegen holdt stille, eller at demonstranter hindrede, at kortegen kom frem. Konfrontationer med demonstranter skulle således undgås.
>
> Det betød også, at demonstranterne ikke måtte komme for tæt på kortegen. Man skulle også sikre sig, at demonstranterne ikke kom til skade. Afhørte mente ikke, at dette burde være skrevet mere direkte. Han troede, at Københavns Politi til fulde havde forstået meningen. Han kunne ikke udtale sig om, hvorvidt Københavns Politi kunne have misforstået det. Når han tog det med i sin trusselsvurdering, var det nok, fordi Kina var mere sensibel, men det var ikke et udtryk for, at man skulle "please" kineserne.
>
> Foreholdt, at han tidligere har forklaret for kommissionen, at han skrev om kinesernes bekymring for demonstranter, fordi man ikke kunne vide, hvordan de kinesiske sikkerhedsvagter ville reagere i en given situation, oplyste afhørte, at hans forklaring i dag blot var eksempler på sikkerhedsrisici i forhold til demonstrationer.
>
> Foreholdt afhørtes tidligere forklaring for kommissionen, p. 3 øverst, hvorefter kinesernes kultur er, at de ikke direkte siger, hvad de ønsker, forklarede afhørte, at kineserne kredser om emnet i stedet for at sige direkte, hvad deres holdninger er. De mener mere, end det de siger. Når trusselsvurderingen omtalte kinesernes "bekymringer", betød det ikke, at Københavns Politi skulle håndtere demonstrationer, så præsidenten ikke så dem. Afhørte videregav blot kinesernes bekymringer til Københavns Politi.
> …"

Sikkerhedskoordinator KF 0765, PET:
"…
Afhørte deltog ikke i udarbejdelsen af PETs trusselsvurdering for 2012. Han erindrede ikke, om han tidligere har set den. Efter afhørtes opfattelse kan man diskutere, om afsnittet om at "tabe ansigt" hører hjemme i en trusselsvurdering. Afhørte ville muligvis have medtaget det samme, men i en anden formulering, hvor man omtalte den sikkerhedsmæssige risiko, der lå i, at kinesiske sikkerhedsrepræsentanter så anderledes på demonstranter, end dansk politi gjorde. Afhørte vidste ikke, hvorfor KF 0764 har formuleret sig som sket.
…"

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi:
"…
Om PETs trusselsvurdering oplyste afhørte, at Kinas bekymringer var kendte. Det var Københavns Politi vant til at operere ud fra. Afhørte har ikke drøftet trusselsvurderingen med nogen over Mogens Lauridsens niveau. Københavns Politis arbejde skulle ske efter reglerne her i landet, men på en sådan måde, at sikkerheden var i orden. Ingen har givet besked om at skærme demonstranter med det formål, at præsidenten ikke måtte kunne se dem. Det er ikke nødvendigvis det samme som at skærme mod en utilsigtet og uanmeldt demonstration.

PETs formulering i trusselsvurderingen gav afhørte viden om, at delegationen var bange for at tabe ansigt i forbindelse med demonstrationer. Det var ikke nyt for afhørte, at Kina var bekymret for demonstranter, men at de ikke ville "tabe ansigt" var en ny formulering for ham. Hvordan denne del af trusselsvurderingen er fortolket eller overfortolket nogle steder i de taktiske befalinger, skulle afhørte ikke kunne sige. Han vidste heller ikke, hvordan det er tolket hos de deltagende politifolk.

På daværende tidspunkt vidste Københavns Politi ikke, hvad de stod overfor. Det kunne være demonstrationer med deltagelse af Falun Gong, men også med deltagelse fra fx det autonome miljø. Derfor valgte Københavns Politi på daværende tidspunkt at melde PETs trusselsvurdering ud. Det var først bagefter, man fik viden om, at det drejede sig om Falun Gong og Frit Tibet.

…

Efter afhørtes opfattelse indeholder PETs trusselsvurdering både det sikkerhedsmæssige og en almen orientering. Han havde ikke tidligere set en sådan

formulering, men der havde heller ikke tidligere været besøg af Kinas præsident.

Han og Mogens Lauridsen eller andre i Københavns Politis ledelse drøftede ikke, hvordan der skulle ageres i forhold til det, PET skrev. Det gjorde ikke det store indtryk i forhold til, hvordan Københavns Politi ville løfte opgaven. PETs trusselsvurdering er grundlaget for strategien og det arbejde, der skal lægges heri.

På stabsmøderne omtalte PET trusselvurderingen på samme måde, som det var anført skriftligt. Kinas bekymring var måske lidt skærpet i forhold til andre besøg fra Kina, fordi det var et præsidentbesøg. PETs trusselsvurdering omtalte også, at besøgets formål var at indgå aftaler. PET refererede endvidere til samtaler med ambassaden. PET har ved sådanne besøg også kontakt med andre myndigheder, fx Udenrigsministeriet. Afhørte erindrede ikke, om PET anvendte udtrykket "værdighed". PET videregav bekymringen for at møde demonstranter og risikoen for, at kineserne blev fornærmede. Afhørte kunne ikke huske det ordret, men der har sikkert været talt om formålet med besøget, og om hvorvidt en fornærmelse kunne medføre, at præsidenten rejste igen. Der var bare en snak om bekymringen, og at det havde noget med kinesisk kultur at gøre.

Afhørtes reaktion pa PETs tilkendegivelser var relativt afmålt. Han har tidligere deltaget i stabsmøder, hvor besøg fra Kina blev drøftet. Der var intet nyt. Hans opgave var sikkerheden, at der ikke skete præsidenten noget, og at de undgik uroligheder. De demonstrationer, Københavns Politi kendte til fra anmeldelser, kunne de forholde sig til sikkerhedsmæssigt. Her kunne der anvises et demonstrationsområde. Ved spontane, uanmeldte demonstrationer var situationen anderledes. Københavns Politi måtte her tage højde for det ukendte. Afhørte har ikke set PETs anbefaling til Københavns Politi af 5. juni 2012, men vil tro, at det var det anførte, som PET refererede til på et stabsmøde. Det relevante er kopieret over i operationsbefalingen.

PET havde intet at gøre med, hvordan opgaven blev løst operationelt. PET gav blot informationer, og Københavns Politi brugte trusselsvurderingen som informationsmateriale. PETs trusselsvurdering er i denne sag vistnok ikke overført til den del af operationsbefalingen, der vedrører det handlingsmæssige.

…"

Sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796 har for Tibetkommission II forklaret, at oplysningerne i trusselsvurderingen om, at *"Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt …",* kom fra den kinesiske ambassade, som havde drøftelser med Protokollen og med PET. Inden for PET var det koordinatorerne og ikke CTA, som havde kontakten med ambassaden. I trusselsvurderingen var det beskrevet, hvad der var viderebragt fra ambassaden og fra Protokollen til PET. Den kinesiske bekymring var formentlig ikke blevet skrevet ind i trusselsvurderingen, hvis ikke Protokollen havde understreget denne bekymring før tirsdagsmødet den 29. maj 2012. Bekymringen ville kun komme med i trusselsvurderingen, hvis der var et sådant særligt fokus på den, og ikke blot fordi den som så ofte før var udtrykt fra den kinesiske ambassade. Der står ikke noget i trusselsvurderingen, som han ville have reageret på dengang, såfremt han havde set den.

Han forstod bemærkningen om, at kineserne ikke måtte tabe ansigt, som ensbetydende med, at demonstrationerne ikke skulle være synlige. PET så ikke dette som kontroversielt.

Han var ikke involveret i udfærdigelsen af den interne trusselsvurdering, men han så den eksterne trusselsvurdering. Trusselsvurderingen ville normalt blive godkendt af ham og af hans overordnede, politiinspektør Jesper Grønbech.

Han så formentlig operationsbefalingerne og de taktiske befalinger for besøget, men hans koordinatorer var ansvarlige for, at de ting, han havde bedt om, blev effektueret, mens det var politikredsenes ansvar at stå for sikkerheden.

Politiets fokus på synlighed og deres ageren under besøget kunne godt have en sammenhæng med det budskab, som Protokollen bad PET om at viderebringe til politiet.

Sikkerhedskoordinator KF 0764 har for Tibetkommission II forklaret, at han har formuleret 3. og 4. afsnit af trusselsvurderingen for statsbesøget. Det var sket ud fra oplysninger, der kom fra den kinesiske ambassade, formentlig de to møder, som han havde haft med den kinesiske ambassade, samt ud fra drøftelser med KF 0765. Han har ikke kendskab til, om oplysningerne kom fra Protokollen. Han deltog i et møde i Den Gule Palæ, hvor der var et videomøde med Danmarks daværende ambassadør i Folkerepublikken Kina. Han fik på intet tidspunkt specifikke oplysninger fra Protokollen om synlighed eller lignende. Det undrer ham, at KF 0796 ikke videreformidlede oplysningerne om synlighed fra Protokollen til ham.

Under en fortsat afhøring for Tibetkommission II har KF 0764 yderligere forklaret, at han havde hørt udtrykket om "*ikke taber ansigt*" ved en videokonference i Det

Gule Palæ, hvor der deltog ansatte fra ambassaden i Beijing. Det var blandt andet ambassadør Friis Arne Petersen, der sagde det. Han husker ikke, i hvilken kontekst dette blev sagt, og han husker heller ikke, hvem der i øvrigt brugte udtrykket under mødet. Han forstod udtrykket som, at det var vigtigt for den kinesiske delegation, at de ikke blev bragt i situationer, hvor de følte sig forlegne. Der kan godt have været andre fra PET til stede under videokonferencen, men han husker det ikke.

Det var ikke en opgave for PET at forsøge at imødekomme kineserne, så de ikke blev forlegne. Under besøgets afvikling var PET's opgave derimod at levere mandskabet, der skulle tage sig af personbeskyttelsen. Bemærkningen i trusselsvurderingen om, at kineserne "*ikke taber ansigt*" handlede ikke om personbeskyttelse, men det handlede om den del af sikkerheden, som skulle håndteres af Københavns Politi.

Oplysningen om, at det var afgørende for kineserne, at de ikke tabte ansigt, kunne være brugbar for politiet, når de skulle placere en anmeldt demonstration, så demonstranterne fx ikke kunne løbe ind imellem kortegebilerne. Selvom dette var en selvfølge, blev det alligevel skrevet ind i trusselsvurderingen. Det var dog nyt, at vendingen om "*ikke taber ansigt*" blev skrevet ind i en trusselsvurdering. Han ved ikke, hvordan Københavns Politi, ud fra ordlyden i trusselsvurderingen, vidste, at de skulle have en særlig skærpet opmærksomhed på sikkerheden. Han ved ikke, om ambassadør Friis Arne Petersen også tænkte på risikoen for demonstranter mellem kortegebilerne, da Friis Arne Petersen omtalte kinesernes bekymring for at tabe ansigt på videokonferencen i Det Gule Palæ.

Han vil tro, at han også før 2012 kendte til Folkerepublikken Kina's holdning til demonstranter. Hans kendskab til de kinesiske bekymringer for anti-kinesiske demonstrationer kunne komme fra KF 0765. De boede tæt på hinanden og kørte sammen på arbejde, så de kan godt have haft uformelle drøftelser herom i bilen. Det ville være unaturligt, hvis han ikke havde talt med KF 0765 om kinesernes syn på demonstranter, da KF 0765 havde den daglige kontakt til den kinesiske ambassade. Han husker ikke, at han talte med KF 0796 om bekymringerne.

Han er ret sikker på, at politiinspektør Jesper Grønbech, PET, ikke godkendte trusselsvurderingen inden, den blev sendt til Københavns Politi. Det ville være naturligt, hvis KF 0796 havde set den, men han husker det ikke. De havde normalt en mundtlig dialog om hans udkast til trusselsvurderinger.

Bemærkningen i trusselsvurderingen om, at kineserne ikke måtte tabe ansigt, var ikke ensbetydende med, at demonstrationerne ikke skulle være synlige. Han ville i 2012 have anset det som kontroversielt, hvis demonstranter ikke måtte være synlige, da man i Danmark har ret til at demonstrere og forsamle sig.

Trusselsvurderingen var ikke en instruks til politiet, og PET har ingen instruktionsbeføjelser over politiet. Trusselvurderingen kom blot med anbefalinger, og PET bestemte ikke, hvordan politiet løste opgaven.

Ved statsbesøg var det rimeligt standard, hvad PET anbefalede, herunder i forhold til bevogtning af besøgssteder, ransagning med sprængstofshunde, eskorte, hotelbevogtning mv., hvilket politiet ikke anfægtede, men der har været situationer, som ikke omhandlede statsbesøg, hvor Københavns Politi har kontaktet PET for at debattere PET's anbefalinger til den politimæssige indsats. Det ville være uhørt, hvis politiet valgte ikke at følge anbefalingerne uden at have drøftet det med PET forinden. En sådan kontakt foregik dog på niveauer væsentligt over hans.

Ambassadør Friis Arne Petersen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker nærmere om, hvad der blev behandlet på de to videokonferencer med Udenrigsministeriet den 9. og 14. maj 2012, eller hvad han sagde under konferencerne. Det vigtigste for ambassaden var, at man hurtigst muligt fra ministeriets side fik udarbejdet et program for Hu Jintao's besøg, og at der i programlægningen var parallelitet i forhold til et besøg af den amerikansk præsident, herunder fx i forhold til besøg hos dronningen, således at kineserne ikke led ansigtstab. Der var ikke behov for, at han nævnte spørgsmålet om ansigtstab på videokonferencerne. Det var tilstrækkeligt beskrevet i hans mail af 10. maj 2012 med emnet "*Præsident Hu Jintaos statsbesøg i Danmark den 14.-16. juni 2012*" til blandt andre departementschef Claus Grube.

Han husker ikke umiddelbart KF 0764. I forhold til KF 0764's forklaring for Tibetkommission II om, at KF 0764 blandt andet hørte udtrykket om "*ikke taber ansigt*" ved en videokonference i Det Gule Palæ, hvor det blandt andre var ham, der sagde det, er det dybt bedrøveligt, hvis KF 0764 misforstod udtrykket "*ikke tabe ansigt*", og udtrykket via KF 0764 kom ind i Københavns Politis operationsbefaling i en forståelsesmæssigt anden version. Hans opfattelse af udtrykket fremgår klart af hans mail af 10. maj 2012.

Han kender ikke KF 0796 og mener ikke, at man ud fra hans forklaring kan slutte, at der var gået noget galt i hans kommunikation vedrørende forståelsen af *"ansigt"*. Om det så blev dårligt viderefefereret, skal han ikke kunne sige, men budskabet var fra begyndelsen korrekt. I øvrigt var han som ambassadør i Beijing ikke en del af det operative.

Han kan ikke vide, om KF 0796 og Annette Lassen havde den rette forståelse af "*at tabe ansigt*". Det citerede fra KF 0796's forklaring om, at "*… Der var ikke behov for sikkerhed, men da præsidenten gerne ville behandles som andre præsidenter, blev der iværksat et stort honorært sikkerhedssetup…*", peger i retning af, at i hvert fald Annet-

te Lassen havde den korrekte forståelse, men han ved ikke, om det var tilfældet. Han kan naturligvis ikke udelukke, at hun kan have misforstået det, men han tror det ikke, idet det kinesiske ønske om ligebehandling var en central del af Kina-politikken, som de medarbejdere, der havde arbejdet med Folkerepublikken Kina i mange år, burde kende. I hvert fald medarbejderne i Asienkontoret og andre, der beskæftigede sig med Asien og den globale verdensudvikling, skulle gerne have denne viden, mens det kunne være noget andet med medarbejdere i Protokollen. Det protokollære hang sammen med politikken, men Kina-politikken lå ikke i Protokollen, og der var ikke forventning om, at medarbejderne i Protokollen var inde i selve det politiske i samme grad som medarbejderne i landekontorerne m.fl. Protokollen skulle ikke have holdninger til det politiske.

Politiassistent Michael Dekker Poulsens fremsendelse til chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen af PET's anbefaling og trusselsvurdering af 5. juni 2012

Efter at afhøringerne i Tibetkommission I var afsluttet, fandt Tibetkommission I ved et kontrolbesøg i Rigspolitiet en mail af 7. juni 2012, hvoraf fremgår, at politiassistent Michael Dekker Poulsen kl. 07.55 sendte Politiets Efterretningstjenestes trusselsvurdering og anbefaling (af 5. juni 2012) til chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, der kl. 10.42 samme dag videresendte den til politidirektør Johan Martini Reimann og Jette Nørrind Schamburg-Müller, begge Københavns Politi, med en kort mail, hvori han skrev (TBK I):

> "…
> Hej Johan og Jette
> Besøgsprogrammet for Kinas præsident med følge er gengivet i den vedhæftede trusselsvurdering. Bemærk oplysningerne om ankomsttidspunktet (det endelige tidspunkt er endnu ikke endelig fastlagt).
> Vh
> Jørn
> …"

Jette Nørrind Schaumburg-Müller videresendte denne mail med Politiets Efterretningstjenestes trusselsvurdering samme dag, den 7. juni 2012 kl. 10.43.52 til rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg uden kommentarer. (TBK I)

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret, at han ikke havde:

> "…
> … kontakt til PET for besøget. Han så først PETs trusselsvurdering i 2015, da den blev gengivet i aviserne som en del af operationsbefalingen. Det, der er anført i trusselsvurderingen, må have haft en konkret betydning for politiindsatsen. Hvad der nærmere ligger i betydningen af vendingen "tabe ansigt", turde han ikke udtale sig om. Han har ikke tidligere hørt udtrykket, heller ikke under samtaler med Udenrigsministeriet.
> …"

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret, at videresendelsen af PET's trusselsvurdering til ham ikke ændrer på, at han, som han også forklarede for Tibetkommission I, først så den egentlige trusselvurdering i 2015, da den blev gengivet i aviserne. Baggrunden for fremsendelsen af trusselsvurderingen til ham var, at han mundtligt havde rykket Jørn Aabye Nielsen for programmet, således at han kunne få sat arrangementerne ind i sin kalender, aflyst det nødvendige, adviseret chaufføren mv. Jørn Aabye Nielsen rykkede herefter for programmet, og den videresendte mail fra Michael Dekker Poulsen var svaret på rykkeren. For ham handlede det således alene om besøgsprogrammet og ikke det øvrige i trusselsvurderingen, som det også fremgår af teksten "*Besøgsprogrammet for Kinas præsident med følge er gengivet i den vedhæftede trusselsvurdering. Bemærk oplysningerne om ankomsttidspunktet (det endelige tidspunkt er endnu ikke endeligt fastlagt…)"* i Jørn Aabye Nielsens videresendelsesmail. De andre modtagere af videresendelsesmailen var Schaumburg-Müller, der var leder af rigspolitichef Jens Henrik Højbjergs sekretariat, og hans egen sekretær Jette Nørrind. Formålet hermed var, at sekretærerne skulle sætte arrangementerne ind i deres kalendere og træffe de fornødne foranstaltninger med hensyn aflysninger af det nødvendige, advisering af chauffører mv.

Da det alene drejede sig om programmet, var det naturlige, at hans sekretær, uden at han selv læste trusselsvurderingen, tog sig af den videre ekspedition med aflysninger mv. efter modtagelsen af programmet. Han læste således ikke den egentlige trusselsvurdering.

Det var OPA i Københavns Politi, der skulle sagsbehandle på trusselsvurderingen fra PET. Han ved ikke med sikkerhed, hvem fra OPA der stod for sagsbehandlingen. Trusselsvurderingen ville sædvanligvis i første omgang gå til chefen i OPA, der herefter fordelte ansvaret for sagsbehandlingen ud. Han var ikke længere i Københavns Politi, da "sagen begyndte at rulle", og han havde således ikke haft anledning til at undersøge, hvem der stod for sagsbehandlingen, mens han fortsat havde adgang til det. Da han stoppede som politidirektør i Københavns Politi, var man i Københavns Politi fortsat enige om, at besøget var forløbet godt.

Efter hans opfattelse er PET som en del af Rigspolitiet overordnet i forhold til Københavns Politi, hvilket betød, at PET's vurdering af truslen skulle lægges til grund. Det var en tjenestebefaling fra PET til Københavns Politi. Hvordan det så operativt skulle gennemføres, var det Københavns Politis opgave at tage stilling til. Københavns Politi skulle således lægge en strategi og en taktik, der imødegik de anførte trusler. Enhver af Københavns Politis kontaktpersoner i PET var legitimeret til at give tjenestebefalinger til Københavns Politi.

Man skal være opmærksom på, at det ikke kun var sikkerheden, der skulle tages højde for i forbindelse med et statsbesøg. Der skulle også tages højde for, at statsbesøget blev gennemført værdigt og ordentligt, og det er sådan, at han forstår trusselsvurderingen. Han synes dog, at der burde have stået "ordentligt og værdigt" i stedet for "*ikke taber ansigt*", som efter hans opfattelse ikke hører hjemme i en retlig sammenhæng.

Det var Udenrigsministeriets opgave som ansvarlig for udenrigspolitik at belyse, hvor tærsklerne i forhold til de forskellige lande var, for at besøget i besøgslandets optik blev gennemført ordenligt og værdigt, samt hvilke hensyn der af udenrigspolitiske årsager skulle tages. PET skulle lytte til Udenrigsministeriets input om behovene i forhold til det enkelte land. Det er Udenrigsministeriet, der fastslår, hvor stærkt hensynet til værdighed er, og PET lægger Udenrigsministeriets vurdering til grund. De kinesiske bekymringer var derfor et relevant hensyn. Det normale ville have været, at henvendelsen fra den kinesiske ambassade havde passeret Udenrigsministeriet. Hans gæt er derfor, at der har været kommunikation mellem PET og Protokollen.

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at han:

> "…
> så ikke PETs trusselsvurdering op til besøget i 2012. Trusselsvurderinger vil normalt ved statsbesøg gå til politikredsen, der herefter vil rekvirere assistance fra Rigspolitiets Nationale Beredskabscenter, hvis der er et sådant behov.
> …"

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han som rigspolitichef var en del af deltagerkredsen ved modtagelsen af Hu Jintao i lufthavnen. Opstillingen af deltagerne var sædvanligvis den samme ved de forskellige besøg, idet de var opstillet efter en form for rangorden. Han talte med andre af deltagerne, mens de ventede, men det var oftest om andre emner end besøget, idet de alle havde travlt, og det derfor var en god lejlighed til at få talt sammen om fælles udeståender. Han mindes ikke, at de i forbindelse med Hu Jintao's besøg

skulle have talt om noget vedrørende selve besøget, mens de ventede. Derimod husker han, at det gjorde indtryk på ham, at det var den største delegation af gæster, som han havde set.

I forbindelse med et besøg som dette var det sædvanligt, at han fik et lille hæfte med programmet for besøget, herunder gæsternes navne, ankomsttidspunkter, arrangementer mv. Der var således flere måder, hvorpå han fik programmet, og som rigspolitichef havde han nogle medarbejdere, som holdt styr på programmet for ham.

Han så første gang PET's trusselsvurdering af 5. juni 2012 for Hu Jintao's besøg i forbindelse med efterfølgende drøftelser i september 2015 med Thorkild Fogde, hvor han så trusselsvurderingen gengivet i Københavns Politis operationsbefaling for besøget. Når han læser trusselsvurderingen i dag, er det tydeligt, at der ikke er en konkret trussel i forhold til terrorrelaterede aktiviteter. Desuden lægger han i lyset af omstændighederne omkring de efterfølgende undersøgelser mærke til det anførte om, at *"… "de ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende…"*.

Han ved ikke, hvordan oplysninger om den kinesiske bekymring for anti-kinesiske demonstrationer kom til PET. PET orienterede sig bredt, og han kan ikke udelukke, at PET fik oplysningerne fra den kinesiske ambassade, men han ved det ikke. Han ved heller ikke, om PET, uden at afstemme det med andre myndigheder, alene ville lægge vægt på en udenlandsk ambassades henstillinger og ønsker. Det er klart, at oplysningerne ligger uden for PET's hovedopgave, som var at beskrive truslen.

I forhold til trusselsvurderingen og Københavns Politis efterfølgende medtagelse af den i operationsbefalingen for besøget er det vigtigt at have for øje, at Udenrigsministeriet ikke kunne give ordrer til Justitsministeriet og politiet. Derfor var det som altid vigtigt, at politiet havde fokus på sin rolle og de opgaver, der varetages af politiet. Det var politiets opgave at sørge for, at gæsterne ikke led overlast, men samtidig havde politiet også til opgave at sikre, at gæsterne følte sig godt tilpas. Som han imidlertid forklarede for Tibetkommission I, blev han rystet over det nævnte i operationsbefalingen, da det tydeligt ikke var en del af politiets opgave.

En anden del af politiets opgave er at sørge for, at ytrings- og forsamlingsfriheden bliver iagttaget. Her over for står det tunge sikkerhedshensyn, og det vil altid ligge i baghovedet på en politimand, at der ikke må ske noget, som kan kompromittere sikkerheden, hvilket har en stærk og afgørende prioritet.

Det er Københavns Politi og i sidste ende politidirektøren, der har det eksekutive ansvar i forbindelse med den politimæssige planlægning af et statsbesøg. Planlægningen sker i et tæt samarbejde med PET, der har en særlig ekspertise i forhold til den direkte personbeskyttelse. PET kan på den baggrund give anbefalinger, men det ændrer ikke ved, at det overordnede ansvar ligger hos politidirektøren. Der kunne således ikke ligge en ordre fra PET til Københavns Politi i det anførte i trusselsvurderingen om, at "*… det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt"…*". I øvrigt er der efter hans opfattelse ikke en besked om at gøre noget i det anførte. I udtrykket ligger, at man skulle gøre sit bedste, herunder alt hvad man kunne for, at gæsterne var sikre og følte sig godt tilpas.

Han var som nævnt ikke bekendt med, at der gennem årene var en opfattelse blandt medarbejderne i Københavns Politi om, at man skulle søge at skærme demonstranter, således at de kinesiske gæster ikke blev konfronteret med dem. Overordnet vidste han i det hele taget ikke, at der var noget særligt i forhold til håndteringen af kinesiske besøg.

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen har for Tibetkommission I forklaret blandt andet:

> "…
> Afhørte var ikke direkte involveret i planlægningsarbejdet, men han var involveret på et strategisk niveau. Han fik oplysninger fra Mogens Lauridsen og i nogen grad fra OPA ved Michael Agerbæk. Det var især Mogens Lauridsen, afhørte fik informationer til underretning fra, i hvert fald i den sene planlægningsfase.
> …
> Mogens Lauridsens orientering til afhørte var i overensstemmelse med den trusselsvurdering, afhørte senere læste i PETS anbefaling af 5. juni 2012 til Københavns Politi. Mogens Lauridsen nævnte også det lidt mere kontroversielle om Kina's bekymringer.
>
> Besøget skulle gennemføres mest hensigtsmæssigt, men afhørte og Mogens Lauridsen var slet ikke nede i substansen. De talte helt overordnet om, hvordan Københavns Politi løste sin opgave bedst muligt.
> …
> Afhørte sendte en advis til Rigspolitiet om, at rigspolitichefen skulle være en del af modtagelseskomiteen i lufthavnen. Der var meget langt hen i forløbet usikkerhed om programmet.
> …

> Afhørte havde en formodning om, at trusselsvurderingen ville blive indsat i operationsbefalingen, for det er helt standardmæssigt at kopiere PETs trusselsvurdering ind i operationsbefalingen. De nærlæste sig ikke ind på ordet "afgørende". I afhørtes optik ligger der i trusselsvurderingen en henstilling fra PET om at være oppe på tæerne, men afhørte opfattede det dengang ikke som en instruks fra PET til Københavns Politi om at sørge for, at præsidenten ikke så demonstranter. Hverken afhørte eller Mogens Lauridsen hæftede sig på daværende tidspunkt særligt ved ordlyden.
>
> Afhørte havde måske ikke tidligere set lignende formuleringer i trusselsvurderinger, men han huskede det ikke.
> …"

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen har for Tibetkommission II forklaret, at hans mail til rigspolitichefen blot var et advis om modtagelsen af den kinesiske præsident. Der var honorære praktiske opgaver for Rigspolitichefen og for politidirektør Johan Martini Reimann, der skulle på plads til besøget. Han erindrer ikke at have læst eller hæftet sig særligt ved PET's trusselsvurdering. Han anså hele planlægningsarbejdet for at køre som en maskine og være i gode hænder, så besøget ville blive gennemført, som det skulle. Der var et tungt ledelsesapparat hen over planlægningen, som også foretog kontrol heraf. Dette havde han tillid til. Organisationen var meget professionel og vant til at håndtere meget store politiopgaver. Det kinesiske besøg var ikke en usædvanlig stor eller specielt kompliceret opgave.

Han havde ingen samtaler med politidirektør Johan Martini Reimann om trusselsvurderingen eller om, hvornår han skulle være klar i lufthavnen eller lignende. Han drøftede heller ikke programmet med rigspolitichefen. Det ville have været meget atypisk. Han var alene i kontakt med rigspolitichefens forkontor.

Han var alene involveret på et strategisk niveau i planlægningen af politiets opgaver ved det kinesiske statsbesøg i 2012. Han havde typisk en drøftelse med politiinspektør Mogens Norup Lauridsen om strategien for indsatsen. Nogle gange var han mere involveret i substansen, end han var ved det kinesiske statsbesøg. Han havde meget sent i planlægningsforløbet af 2012-besøget 1-2 møder med Mogens Norup Lauridsen. Han deltog den 6. juni 2012 i et møde i Hovedstadens Beredskabsstab, hvor politidirektøren også deltog. Mogens Norup Lauridsen deltog ikke i mødet. Samme dag eller dagen efter havde han et kort møde med Mogens Norup Lauridsen om det strategiske og om trusselvurderingen fra PET. Der deltog ikke andre i mødet.

Han husker ikke, om Mogens Norup Lauridsen havde medbragt PET's trusselsvurdering og anbefaling, eller om han alene gengav den mundtligt. Han er usikker på,

om han havde mødet med Mogens Norup Lauridsen den 6. juni eller den 7. juni 2012. Da han senere så trusselsvurderingen på skrift, konstaterede han, at den var i overensstemmelse med det, som Mogens Norup Lauridsen havde refereret over for ham. Trusselsvurderingen indeholdt på daværende tidspunkt ikke noget odiøst. Han vidste i kraft af en tidligere hændelse, at kineserne var meget opmærksomme på de grupperinger, der var kritiske i forhold til det kinesiske styre. Han husker en orientering på et OPA-møde om en episode med demonstranter foran den kinesiske ambassade, hvor ambassaden mente, at demonstranterne var placeret for tæt på ambassaden. Der var snak om, hvor tyndhudet kineserne var.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen havde den overordnede politimæssige ledelse. Han forventede, at Mogens Norup Lauridsen fulgte med i operationsbefalingen, og det ville være sædvanligt, at Mogens Norup Lauridsen også læste den endelige udgave af operationsbefalingen. Vedrørende politidirektør Johan Martini Reimanns forklaring om, at trusselsvurderingen fra PET indeholdt en tjenestebefaling til Københavns Politi, har han forklaret, at han ikke opfattede det som en tjenestebefaling, men alene som en anbefaling fra PET. PET har selvfølgelig og ikke mindst i forbindelse med statsbesøg en betydelig rolle, men i en lang række andre sammenhænge har PET en mindre fremtrædende rolle.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker baggrunden for, at han sendte PET's trusselsvurdering med anbefalinger til Jørn Aabye. Han har svært ved at forestille sig, at det var af egen drift.

Operationsbefaling mv. for Københavns Politis indsats i forbindelse med statsbesøget

I Københavns Politi blev udarbejdet en første udgave af operationsbefalingen dateret 10. maj 2012.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, har for Tibetkommission I forklaret, at han som planskriver udarbejdede denne og de senere udgaver af operationsbefalingen og deltog i møderne i driftsstaben. På et tidspunkt kontaktede afhørte KF 0764 pr. sms og spurgte, om der var noget nyt. Afhørte vidste, at KF 0764 havde været til møde i Udenrigsministeriet. KF 0764 sms´ede tilbage: "Jeg har noget. Det tager vi over telefonen." Da KF 0764 senere ringede til afhørte, oplyste han, at han på et møde i Udenrigsministeriet havde fået at vide, at "nu kom de", og at der skulle underskrives aftaler for 20 mia. kr. KF 0764 sagde også, at hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket, kunne man godt regne med, at de ville tage hjem igen. Det virkede ikke, som om kineserne var specielt interesseret i at besøge Danmark. Det var blot en mellemlan-

ding. Telefonsamtalen med KF 0764 fandt sted relativ sent i forløbet. Det var efter udarbejdelsen af 1. udgave af operationsbefalingen, dateret 10. maj 2012. Afhørte fik ikke at vide, hvor i Udenrigsministeriet KF 0764 havde været til møde. Mødet blev afholdt samme dag som telefonsamtalen. Opringningen var information til afhørte.

KF 0764 har bestridt, at denne samtale har fundet sted. Som det fremgår ovenfor i kapitel 5, pkt. 5.3, anmodede Tibetkommission I på baggrund heraf Københavns Politi og PET og den angivelige afsender og modtagers bisiddere om at forsøge at tilvejebringe data til belysning heraf. Begge bisiddere svarede, at deres klienter ikke var i besiddelse af sms-korrespondancen, og Københavns Politi oplyste, at både logninger og regningsdata fra 2012 af teleudbyderen var slettet fra KF 0764's daværende tjenestetelefon. Heller ikke PET kunne bidrage med oplysningerne.

I en opdateret udgave af operationsbefalingen af 7. juni 2012 for Københavns Politis indsats i forbindelse med statsbesøget udfærdiget af vicepolitiinspektør Michael Agerbæk og politiassistent Michael Dekker Poulsen var PET's trusselsvurdering gengivet under pkt. *1.0.2 Trusselsvurdering* og suppleret med følgende oplysning om anmeldte demonstrationer er anført blandt andet (TBK I):

> "…
> Der er pt. Anmeldt 2 demonstrationer rettet mod den kinesiske delegation. Begge er anmeldt til d. 15/6. Falun Gong afholder en stationær demonstration på Højbro Plads d. 15/6 i tidsrummet fra 17-22.
> Støttekommiteen for Tibet afholder en stationær Demonstration på Højbro Plads d. 15/6 i tidsrummet fra 17-22.
> … "

Under pkt. *3.0 Udførelsen* er en beskrivelse af de enkelte aktioner, herunder følgende beskrivelse vedrørende politiaktion 04-01:

> "…
> Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter, og sikrer at evt. demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskorteruten og objekter.
> …"

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret om beskrivelsen af opgaven for politiaktion 04-01:

"…
Afhørte udarbejdede operationsbefalingen blandt andet ud fra notater på stabsmøderne og input fra PET. Afhørte samlede sine inputs i udkast til en operationsbefaling og forelagde dem for Claus Hjelm Olsen. Det skete ved, at afhørte sendte udkastene til operationsbefalinger med ændringer til Claus Hjelm Olsen i en mail, hvori han skrev "Forslag til … udgave.". Tilrettelserne til operationsbefalingen skete typisk på stabsmøderne. Afhørte huskede ikke, hvem der deltog i stabsmøderne. KF 0764 og Mogens Bendiks Knudsen har deltaget i mange af møderne, PET deltog måske i alle møderne. Afhørte og Claus Hjelm Olsen deltog hver gang.

Afhørte tog håndskrevne notater fra mødet og førte det over i operationsbefalingen. I dag er notaterne makuleret. Det samme gælder afhørtes håndskrevne tilføjelser på de printede udgaver af operationsbefalingen, som han medbragte til møderne.

Hjelm Olsen definerede opgaverne ud fra PETs anbefalinger. De af de operationsansvarlige, der deltog i møderne, kunne have afklarende spørgsmål. Henrik Oryé, der var Lima 1, deltog efter afhørtes erindring ikke i stabsmøderne. En taktisk leder fra PET deltog i et af møderne.
…
Tilføjelsen i operationsbefalingens afsnit 3.0, manøvreide, om at *"Politiaktion 04-01…"*, er kommet til ved afhørtes mail af 7. juni 2012, jf. det tidligere forklarede. Meningen var, at man skulle kunne komme sikkert ad eskoteruten og frem til objekterne uden at blive forstyrret. At demonstranter ikke måtte kunne ses betyder, at det skulle meddeles til KSN, hvis der var demonstranter på ruten. Det gjaldt både demonstranter langs ruten og ved objekterne. Afhørte hæftede sig ikke ved det dengang, men i dag ser det usædvanligt ud. Hvis man læser det for første gang, kan man godt læse det, som om at demonstranter ikke må være synlige hverken langs ruten eller ved objekterne. Afsnittet er formuleret af afhørte, men indholdet var ikke noget, afhørte selv havde fundet på. Det må være noget, afhørte har trukket ud af en samtale på et stabsmøde. Det kan også være noget, afhørte har fået at vide, at han skulle skrive ind. Afhørte kunne ikke huske det. Afhørte har ikke set lignende formuleringer i andre operationsbefalinger. Afhørte troede, men var ikke sikker på, at det er sagt på et stabsmøde. Det er noget, der stammer fra et input, som afhørte har fået. Det stammer ikke fra PET. Det havde afhørte i hvert fald svært ved at forestille sig. PET kommer med trusselsvurderinger. De blander sig ikke i det rent operationelle, der drøftes på stabsmøder.

Det anførte må derfor komme fra operationsledelsen i Københavns Politi. Afhørte kunne ikke huske, om det stammede fra Claus Hjelm Olsen. Afhørte ville tro, at det havde betydning for ledelsen i Københavns Politi, at det kom med. Ellers var det ikke blevet skrevet ind.

Foreholdt citat af Claus Hjelm Olsens forklaring gengivet i afhørtes forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, og hvorefter Claus Hjelm Olsen først i 2015 blev bekendt med nævnte passus og ikke ved, hvordan det er kommet ind i operationsbefalingen, oplyste afhørte, at det er besynderligt, hvis ikke Claus Hjelm Olsen som operationens leder i 2012 har sat sig nøje ind i indholdet af operationsbefalingen. Afhørte vidste, at han har sendt operationsbefalinger og taktiske befalinger til Claus Hjelm Olsen. Han har også sendt dem til Claus Hjelm Olsens privatmail, når Claus Hjelm Olsen sad hjemme og arbejdede. Det er korrekt, når afhørte til Den Uafhængige Politiklagemyndighed har forklaret, at Claus Hjelm Olsens forklaring ikke kan være rigtig. Afhørte betragter operationsbefalingen som Claus Hjelm Olsens værk. Afhørte kunne forestille sig, at Claus Hjelm Olsen ville løse aktionen så godt som muligt, således at Danmark kunne fremstå som den gode vært. Det kan sagtens hænge sammen med oplysningen om handelsaftaler til en værdi af 20 mia. kr. Afhørte troede også, at det anførte var i Udenrigsministeriets interesse.

Foreholdt citat af Mogens Lauridsens forklaring gengivet i afhørtes forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter PET på det indledende stabsmøde gjorde rede for kinesernes bekymringer med hensyn til demonstranter, og at dette stabsmøde var det eneste, Mogens Lauridsen deltog i, oplyste afhørte, at han ikke huskede, om Mogens Lauridsen deltog i stabsmøderne overhovedet, men Claus Hjelm Olsen og Mogens Lauridsen sad lige ved siden af hinanden til daglig, og det var afhørtes indtryk, at de talte meget sammen.

Op til besøget var stemningen sådan, at opgaven skulle løses godt. Der var ingen grund til at krænke præsidenten. Danmark skulle være en god vært. Det kunne f.eks. klares ved at køre ad alternative ruter. Afhørte huskede ikke, om det blev drøftet at fjerne demonstranter.
…"

Beskrivelsen af politiaktion 04-01 blev gengivet i taktisk befaling af 10. juni 2012 med tilføjelsen af ordet *"banner"*. Ordlyden i den taktiske befaling var herefter (TBK I):

"…
Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter, og sikrer at evt. banner, demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, li-

gesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskorteruten og objekter.
…"

Om operationsbefalingen og politiaktion 04-01 er for Tibetkommission I afgivet følgende forklaringer:

Vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi:
"…
Afhørte hæftede sig ved, at der stod i operationsbefalingen om den kinesiske ambassades bekymring for, "*at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg*", og at det var PET's opfattelse, at kineserne ikke var bekymrede for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men at "*det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende*". Det var et kernepunkt i operationsbefalingen, og det måtte man så tage højde for i den taktiske befaling. Han var selv indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil Bevogtning/Bevogtningsreserve. Befalingen i politiaktion 04-01s manøvreide er meget lig den, der gjaldt for aktion 02-11. Også hans aktion skulle sikre, at demonstranter ikke var synlige. Det stod ikke direkte i operationsbefalingen, men det fremgik af briefingen, ordlyden af operationsbefalingen og hans egen erfaring. Den taktiske befaling for aktion 02-11 henviser også til politiaktion 04-01's Manøvreide. Han skrev den taktiske befaling. Tanken var, at der skulle ageres som anført i den taktiske befaling for 04-01.
…"

Vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet:
"…
Claus Hjelm Olsen gennemgik [under briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012] operationsbefalingen fra ende til anden. Claus Hjelm Olsen gennemgik de enkelte punkter også for at sikre, at indsatslederne havde forstået indsatsen. Det er i dag svært for ham at huske præcist, hvad der blev sagt om afsnittet vedrørende politiaktion 04-01 under manøvreideen, men hele atmosfæren bar præg af, at præsidenten skulle beskyttes mod nogle ting. Det blev også sagt, at præsidenten ikke måtte se demonstranter, men han huskede ikke, at det blev sagt direkte, hvordan dette skulle ske. Der var ikke tvivl om, at præsidenten skulle beskyttes mod at se demonstranter. …

Efter Claus Hjelm Olsens gennemgang uddybede PET trusselsvurderingen. PETmedarbejderen sagde, at det var meget afgørende, at præsidenten blev skærmet og ikke blev udsat for noget negativt. Det var også for, at besøget skul-

> le blive en succes, som han forstod det. Konsekvenser, hvis det ikke lykkedes, blev ikke nævnt direkte, men det var vigtigt, at præsidenten havde et godt besøg i Danmark. Et af succeskriterierne var, at han ikke så demonstranter.
>
> Den anmeldte demonstration på Højbro Plads blev nævnt under briefingen. Det var et problem, at demonstrationen var så tæt på ruten til Christiansborg Slot, og at man ikke kunne undgå, at præsidenten kørte forbi. Man drøftede sig frem til, at demonstrationen skulle dækkes af med to politibusser. Det var en bred drøftelse. En stor del af de tilstedeværende var mere eller mindre med i drøftelsen. Det var hans indtryk, at ideen kom fra en af indsatslederne, men han kunne ikke huske hvem. … Det var nok enten en af indsatslederne for eskorten eller for den maritime del eller også den, der havde selve politiaktionen. Det var Claus Hjelm Olsen, der tog initiativ til drøftelsen, men selve ideen kom ikke fra Claus Hjelm Olsen. Da drøftelsen startede, var det ikke hans indtryk, at Claus Hjelm Olsen helt vidste, hvad der skulle gøres med problemet. Der var en fælles drøftelse af, hvordan dette problem kunne løses. Konklusionen blev, at der skulle køres to store politibusser frem foran demonstrationen i det øjeblik, præsidenten passerede. Det blev på dagen til fire transitter, men formålet var det samme: At præsidenten ikke måtte se, hvad der foregik bagved.
>
> …"

Politidirektør Johan Martini Reimann har for Tibetkommission II forklaret, at sproget i passussen vedrørende politiaktion 04-01 efter hans opfattelse har en helt anden sprogmæssig karakter end den øvrige del af manøvreideafsnittet, idet den har en vis litterær kvalitet, og der anvendes en vending som *"ej heller"*, som typisk bliver anvendt af en akademisk skolet person. Desuden adskiller passussen sig ved at have et mere overordnet mål. Han ved ikke, hvem der kan have forfattet det, men han gætter på, at det ikke er den samme person, som har forfattet den øvrige del af afsnittet.

Politikommissær Mads Firlings, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret blandt andet (TBK I):

> "…
> … at han var af den klare opfattelse, at der ved en briefing, som afhørte havde deltaget i, var blevet sagt, at den kinesiske delegation ikke ønskede at se demonstranter og lignende. Det blev sagt, at det var kommet fra UM via PET. Det blev sagt, at det var afgørende for Danmark rent politisk og økonomisk, hvis delegationen blev forulempet. Det var essensen.

> Afhørte var sikker på, at ordlyden var, at PET havde fået at vide via UM, at det kunne få store konsekvenser, hvis delegationen blev forulempet, og at man var meget følsom over for aktivister der var imod arrangementet, f.eks. Falun Gong og Tibet-aktivister.
>
> Afhørte var af den opfattelse, at PET ikke var til stede ved denne briefing. Han huskede ikke, om det var briefingen for personalet i KSN eller om det var en anden briefing. Afhørte huskede ikke hvem, som havde forestået briefingen.
>
> Afhørte havde ikke dengang tænkt over, at det kunne konflikte med Grundloven.
>
> Afhørte var i tvivl, om det var en briefing i 2012 eller i 2013.
>
> …"

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han ville forvente, at politiinspektør Mogens Norup Lauridsen fulgte med, og også at han læste operationsbefalingen, men den kom i mange udgaver med store og små ændringer, så det er ikke nødvendigvis sådan, at Mogens Norup Lauridsen har læst dem alle. Det er hans indtryk fra alle de stabsmøder, han har deltaget i, at hvis der pludselig var et eller andet, der kunne være kritisabelt eller farligt, ville det blive taget frem og drøftet, men i 2012 var det ikke situationen, at nogen skulle krænkes.

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen kan godt have været inde over strategien i 2012. Ifølge lærebøgerne er det faktisk politidirektøren, der står på mål for strategien, men i praksis har politidirektøren nogen i det strategiske niveau, der står for det. I 2012 var det chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, og i 2002 var det chefpolitiinspektør Kai Vittrup.

Han husker ikke at have drøftet trusselsvurderingen med politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, men det ville undre ham meget, hvis den ikke var blevet vendt på et stabsmøde. Oplysningerne i trusselsvurderingen er essentiel viden at have for dem, når de skal vurdere, hvad det er for en udfordring, de står over for. Hans nærmeste leder var Mogens Norup Lauridsen, så det var ham, han gik til med eventuelle problemer. Hvis Mogens Norup Lauridsen mente, at nogen over skulle inddrages, var det Mogens Norup Lauridsen og ikke ham, der gik videre med det.

Han husker oplysninger om de 20 mia. kr. mest fra pressen. Han husker ikke, at det var noget, der som sådan blev diskuteret andet end, at der har været en ganske kort orientering. Det handelsmæssige kom til ham gennem pressen.

Udmeldingerne om kinesernes sensibilitet kom ind i Københavns Politi gennem PET. PET havde fået deres viden om kinesernes følsomhed oppefra. Ledende chefpolitiinspektør Jens Christian Je-spersen har fortalt ham, at han besøgte Folkerepublikken Kina i april 2012 som led i sin ledelsesuddannelse i Forsvarsakademiet. I Folkerepublikken Kina mødte han den danske ambassadør, som over for ham i op mod en time understregede vigtigheden i, at der blev taget hensyn til kineserne, at de ikke måtte tabe ansigt mv., da dette var vigtigt i forhold til Danmarks samhandel med Folkerepublikken Kina. Hans ven Niels Ranløv fra forsvaret deltog i samme møde og har bekræftet indholdet af samtalen med ambassadøren og fortalt ham, at det under mødet blev sagt, at besøget ikke skulle ende som i Norge, hvor Norges samhandel med Folkerepublikken Kina var gået i stykker efter deres uddeling af Nobels Fredspris til en systemkritiker.

Det var tydeligt for enhver, at kineserne blev fornærmerede over demonstranter. Budskabet i hans egen briefing var, at Københavns Politi gjorde det på deres egen måde uanset kinesernes ønsker. Han kan ikke stå på mål for andres fortolkninger. Der stod mellem linjerne i trusselsvurderingen, at det var vigtigt for Danmark, at besøget skulle forløbe på en god måde, da dette ville have positive konsekvenser for Danmarks forhold til Folkerepublikken Kina. Dette er et udtryk for den tid, de befandt sig i efter finanskrisen.

Falun Gong-tilhængere udgjorde som udgangspunkt ikke en sikkerhedsmæssig risiko. En demonstration kunne dog altid udvikle sig, hvilket man skulle være forberedt på.

Han har ikke fået ordre eller lignende af den øverste ledelse i Københavns Politi om, hvordan de skulle behandle demonstranter under kinesiske besøg. Han har ikke været til stede i de mødefora, hvor disse ting kunne være drøftet, da han ikke fungerede på det strategiske niveau. Han har heller ikke hørt om det fra andre.

Pressen var opsat på at skrive om, hvor vigtigt besøget var, herunder de store økonomiske interesser, der var på spil, hvilket også gjorde indtryk, og der var således påvirkninger fra mange sider. Ved 2012-besøget ændrede de efter en dialog mellem ham og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen praksis vedrørende placeringen af demonstranter og synligheden heraf. Han husker ikke nærmere, under hvilke omstændigheder de havde drøftelsen. Han husker det som om, at politidirektøren havde sendt et signal til dem om, at de skulle sikre, at det foregik på en ordentlig måde,

og de bestræbte sig herpå ved placeringen af demonstranterne, således at de var fuldt tilgængelige. Det overordnede budskab var, at de ikke kunne placere demonstranter et tilfældigt sted, hvor det ikke gav mening af demonstrere. Han ved ikke, hvem politiinspektør Mogens Norup Lauridsen havde talt med på ledelsesniveau. Han har ikke selv hørt politidirektør Johan Martini Reimann udtale sig om det. Juridiske spørgsmål vedrørende demonstrationer blev ikke afklaret før et besøg. Det ændrede sig efter besøget i 2012.

Det var altid noget særligt, når kineserne kom på besøg, fordi der lå noget i luften om, at kineserne var ømtålelige over for at se demonstranter. Det er ikke noget, som Københavns Politi har opfundet. De informationer, som Københavns Politi fik, kom fra PET, der deltog i planlægningsmøderne i Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet ville gerne invitere gæster til Danmark og så selvfølgelig gerne, at besøgene blev en succes. Kinesernes bekymringer sivede på den måde ud i systemet og blev genfortalt ad flere gange. Herefter blev det til, at når der kom kinesere, skulle der tages specifikke hensyn.

Den danske bekymring for besøgets succes kom også til udtryk i 2012, da det var selve Folkerepublikken Kina's præsident, der skulle på besøg og ikke blot en kinesisk minister. Retorikken var anderledes. Han havde ikke tidligere haft ret meget at gøre med kinesiske besøg, men det var tydeligt for ham, at der altid havde været en bekymring. Det overraskede ham derfor heller ikke, at kineserne ikke ønskede at møde demonstranter. Det har givetvis været drøftet med politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, hvordan besøget skulle tilrettelægges, og de bestræbte sig på, at demonstranterne fik gunstige forhold til at ytre sig. Tilrettelæggelsen blev vanskeliggjort af, at de først fik kendskab til præsidentens planer i sidste øjeblik.

Han husker et kinesisk besøg året eller to år før, hvor der også havde været snak om placeringen af demonstranter i forhold til, om det kunne være en problematisk oplevelse for kineserne at se demonstranterne. Han husker ikke, hvilket besøg det var. Han havde hørt, at det var lidt besværligt med kineserne, som blev sure, hvis de så demonstranter. Han søgte ikke nærmere information om holdningen til kineserne, da det var sådan, det var.

Han er aldrig gået ind i en opgave med henblik på at krænke nogen. Operationerne skulle gennemføres, uden at nogen led overlast, og uden at de kom i situationer, som de ikke var i stand til at styre.

Hver gang der kom kinesere på besøg, blev der meldt et budskab ud om, at kinesere ville blive sure, hvis de så demonstranter. Han ved ikke, hvorfor politiet ikke stillede

spørgsmål hertil. Der var altid en lignende formulering med i operationsbefalingerne ved kinesiske besøg.

Vicepolitiinspektør Michael Agerbæk har for Tibetkommission forklaret, at det ikke stod eksplicit i operationsbefalingerne, at kineserne ikke skulle se demonstranter. Man var nok bevidst om, at det ikke skulle uddybes mere, end det allerede stod i trusselsvurderingen, da det muligvis kunne anses for kontroversielt. Der lå et signal i trusselsvurderingerne om en særlig operativ håndtering. PET havde ikke det operative ansvar, men de understøttede viden og politiske ønsker i deres trusselsvurderinger. Han så ikke den generelle håndtering af kineserne som kontroversiel, da dette var en del af hans opfostring i politiets planlægningsarbejde, og de tænkte ikke, at de knægtede ytringsfriheden. Det var alene en del af håndteringen af deres opgaver. Det ville være usandsynligt, hvis PET-medarbejderne ikke kendte til forståelsesrammen om kineserne.

Vicepolitiinspektør Jens Christian Jespersen har for Tibetkommission II forklaret, at han fra august 2011 til juni 2012 studerede ved Forsvarsakademiet. Han var den eneste på kurset uden militær baggrund. De besøgte Folkerepublikken Kina som led i deres strategimodul, og rejsen til Folkerepublikken Kina skulle gøre dem klogere på Folkerepublikken Kina's nye rolle i verden.

I Folkerepublikken Kina besøgte de den danske ambassade ad flere omgange, hvor de mødte blandt andre ambassadør Friis Arne Petersen, der holdt et ca. 2 timer langt oplæg for dem om især samhandelsforholdet mellem Danmark og Folkerepublikken Kina og betydningen af ikke at fornærme kineserne. De fik vist et power point show, hvor en graf viste to markante fald i samhandlen med Folkerepublikken Kina over en 10-årig periode før 2012. De fik de to fald forklaret med, at Danmark på den ene eller anden måde havde fornærmet Folkerepublikken Kina, hvilket havde kostet milliarder og tusindevis af arbejdspladser. Han husker ikke, hvilke to år der havde været et fald i samhandlen. Han talte efterfølgende med de andre studerende om, at det var markant så stor en betydning, erhvervs- og jobskabelsesperspektivet og samhandlen havde. Han husker ikke meget andet fra oplægget. Det var ambassadøren, der stod for oplægget. Han husker, at det ene fald på grafen blev begrundet med noget om Tibet. Han husker ikke årsagen til det andet fald på grafen. Han husker ikke, om der blev talt om, hvordan man kunne fornærme kineserne. Han husker ikke, at der blev talt om at tabe ansigt. Han husker heller ikke, om der blev talt om et muligt kinesisk statsbesøg i Danmark under opholdet i Folkerepublikken Kina.

Han talte bagefter med sine medstuderende om oplægget og om, at samhandel havde fyldt meget i oplægget, og at de nok var mere interesseret i at høre om Folkerepublikken Kina's militærstrategiske rolle. Han talte også med kollegerne i Københavns

Politi om det, da han vendte tilbage i august 2012. Det kan være, at han var stødt på kolleger, før han startede i politiet igen i august 2012. Han har dog svært ved at forestille sig, at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen kunne have hørt om hans oplevelse i Folkerepublikken Kina før i juni 2012, men han ved det ikke.

Han husker ikke, om han har talt med Niels Randløv om oplægget på den danske ambassade i Folkerepublikken Kina, men det kan han godt have gjort. Han har også talt med Kim Lykke Østergaard om besøget i juni 2012. Kim Lykke Østergaard havde ansvaret for et senere besøg, og de har også i det perspektiv talt om begivenhederne i 2012.

Han husker ikke den samtale, som vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen har forklaret om, men at han sikkert har talt med ham om sin oplevelse af ambassadør Friis Arne Petersens oplæg. Han husker ikke bemærkningen om Norge.

Programansvarlig i Forsvarskommandoen Niels Randløv har for Tibetkommission II forklaret, at i april 2012 var Forsvarsakademiet, stabskursus 2, på deres rejse til Folkerepublikken Kina. Han var med som ledsager som følge af sit samarbejde med Folkerepublikken Kina.

Under rejsen besøgte de blandt andet den danske ambassade i Beijing. Ambassadør Friis Arne Petersen holdt i den forbindelse et langt foredrag om relationerne og samarbejdet med Folkerepublikken Kina samt Folkerepublikken Kina's verdensopfattelse. Han husker ikke, hvor lang tid foredraget varede, men det varede i hvert fald en time.

Foredraget omhandlede blandt andet de kinesiske prioriteter, som var ét-Kina, regional stabilitet, u-lande og til sidst i-lande, hvilket svarede til, hvad kineserne selv havde fortalt.

Desuden kom Friis Arne Petersen ind på samhandlen med Folkerepublikken Kina. Friis Arne Petersen nævnte i den forbindelse et eksempel vedrørende Norges samhandel med Folkerepublikken Kina. Friis Arne Petersen præsenterede nogle slides med grafer, der viste, hvilken effekt det havde haft for Norges import og eksport fra og til Folkerepublikken Kina, at en kinesisk systemkritiker var blevet tildelt Nobels fredspris. Som han husker det, var samhandlen mellem Norge og Folkerepublikken Kina som følge heraf svundet ind fra 16-18 milliarder til 5-6 milliarder. Han husker ikke, i hvilken kontekst Friis Arne Petersen kom med eksemplet vedrørende samhandlen mellem Norge og Folkerepublikken Kina, eller hvad den nærmere baggrund for eksemplet var.

Det slog ham, hvor vigtigt samarbejdet med Folkerepublikken Kina var ikke blot for den danske eksport, men også for den danske import fra Folkerepublikken Kina. Han husker ikke, at Friis Arne Petersen skulle have vist grafer for den danske samhandel med Folkerepublikken Kina.

Han erindrer ikke, at der skulle være blevet sagt noget om, at eksemplet fra Norge var et eksempel på, hvad der ikke måtte ske for Danmark i forbindelse med et kinesisk besøg i Danmark, eller at der i øvrigt var en kobling til, hvad der i fremtiden kunne ske for Danmark, eller hvad der var sket for Danmark tidligere. Han husker således ikke, om Friis Arne Petersen drog paralleller til tilsvarende kinesiske sanktioner over for Danmark.

Han husker ikke, at Friis Arne Petersen skulle have nævnt noget om et muligt kommende højniveaubesøg fra Folkerepublikken Kina i Danmark senere på året, eller at der skulle være blevet nævnt noget om kinesiske sensibiliteter eller værdighed i forbindelse med besøg i Danmark.

Han husker ikke konkret, hvad der blev nævnt om, hvordan man skulle modtage kinesere, men det, der lå i det, var, at kineserne var meget venlige og høflige, men også meget bestemte.

Han havde ikke en opfattelse af, at Friis Arne Petersen havde bestemte intentioner eller et budskab med sit foredrag.

Han erindrer ikke, at Friis Arne Petersen skulle have nævnt noget om, "at kineserne ikke måtte tabe ansigt" eller lignende.

For så vidt angår vicepolitiinspektør i Københavns Politi Claus Hjelm Olsens forklaring om, at han vedrørende mødet med ambassadøren skulle have fortalt ham, at *"… det under mødet blev sagt, at besøget ikke skulle ende som i Norge, hvor Norges samhandel med Kina var gået i stykker efter deres uddeling af Nobels Fredspris til en systemkritiker…"*, kan han ikke huske, at han skulle have fortalt noget sådant til Claus Hjelm Olsen. Som nævnt husker han ikke, at Friis Arne Petersen skulle have talt om et kommende højniveaubesøg fra Folkerepublikken Kina.

Efter Friis Arne Petersens foredrag talte han med Jens Christian Jespersen og de andre elever om foredraget, men han husker ikke, at de skulle have drøftet de af Claus Hjelm Olsen nævnte emner. Han har også talt med Claus Hjelm Olsen om foredraget, men han husker heller ikke, at de i den forbindelse skulle have været inde på de nævnte emner. Det harmonerer heller ikke med, at han ikke relaterede eksemplet vedrørende Norge til et kommende kinesisk besøg i Danmark.

Ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker indholdet af den præsentation, han holdt for nogle studerende fra Forsvarsakademiet, som besøgte den danske ambassade i Beijing i 2012, og at han heller ikke husker, at vicepolitiinspektør Jens Christian Jespersen var blandt deltagerne.

Han kan godt have talt om værdighed og fornærmelse af kineserne, idet han som diplomat finder, at man skal behandle alle lande værdigt, uanset om man har stor eller lille samhandel med landene.

Møde mellem KF 0765 og ambassaderåd Gu Hui, en ny kinesisk militærattache, major Yiu Fei, kaptajn Zhen Bo m.fl. den 7. juni 2012

Af en mail af 7. juni 2012 fra KF 0765 til KF 1377, cc. KF 0796, fremgår blandt andet (TBK II):

> "…
> Mødet drejede sig hovedsageligt om deres nervøsitet for demonstrationer fra Falun Gong's side m. fl. rettet mod Præsidenten og de øvrige ministre. Ambassaderåd Gu Hui anmoder om, at PET/Politiet gør alt hvad de kan for, at undgå fornærmelser af lederne under statsbesøget. Han ønskede faktisk, at PET sørgede for, at journalister fra Falun Gong ikke får adgang til evt. pressekonferencer og fotosessions. Endog ville han gerne have PET afleverede en liste med de akkrediterede journalister til ambassaden. Jeg gjorde ham opmærksom på, at PET/Politiet ikke har mulighed for at "pille" enkelte journalister ud, medmindre de ikke kan godkendes på grund af deltagelse i alvorlig kriminalitet eller terrorisme. Ej heller er det lovligt for os at udlevere lister med navne på deltagende journalister til ambassaden. Jeg forklarede endvidere, at PET/Politiet vil gøre alt, inden for lovens rammer, for at undgå fornærmelse af de kinesiske ledere under deres besøg i DK.
>
> Det var tydeligt, at ambassaderåden var den ledende figur under mødet. Han forsøgte virkelig alt for at få os til at begrænse deltagelse/demonstrationer af Falun Gong og lign. Han understregede dog, at vi selvfølgelig ikke skulle overtræde dansk lovgivning i vores bestræbelser på at gennemføre statsbesøget til deres tilfredsstillelse.
> …"

Sikkerhedskoordinator KF 0765 har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker, hvor mødet fandt sted. Med oplysningen om *"fornærmelser"* i referatet, hen-

viste han til, at der blev talt meget om at tabe ansigt. Kineserne beskrev for ham, at de ikke tabte ansigt ved at se en demonstrant på en kortegerute, men at en kinesisk VIP ville tabe ansigt, hvis en person fra Frit Tibet kom så tæt på VIP'en, at det ville være muligt for vedkommende at give hånd til VIP'en. Det kunne også være tilfældet, hvis en demonstrant kom så tæt på VIP'ens køretøj, at demonstranten kunne kaste noget igennem et åbent vindue i VIP'ens bil. Kineserne har altid givet udtryk for, at de helst ville undgå demonstranter, men det var ikke det, de mente med ansigtstab.

Det var hans opgave at give politiet anbefalinger om, hvilke sikkerhedsmæssige tiltag de skulle iværksætte, herunder hvilket niveau af sikkerhed, de skulle implementere. Politiet vidste godt, at de skulle gøre, hvad de kunne for at gøre besøget til en succes og inden for lovens rammer. Hvis han havde set noget i en operationsbefaling eller lignende, der var åbenbart ulovligt, ville han have gået til sin nærmeste leder. Når han skrev, "*at PET/Politiet vil gøre alt, inden for lovens rammer, for at undgå fornærmelse af de kinesiske ledere under deres besøg*" i sit referat, betød det ikke andet og mere, end at politiet altid vil gøre alt for, at et besøg bliver vellykket.

Sektionsleder i PET's koordinatorkontor KF 0796 har for Tibetkommission II forklaret, at de i Koordinatorkontoret ofte drøftede det ankommende lands ønsker, da disse ønsker typisk var større, end hvad de kunne imødekomme, og gæsternes vurdering af trusselsniveauet stemte ikke altid overens med PET's vurdering af trusselsniveauet. Efter en dialog med den kinesiske ambassade, ville PET oplyse om, hvilke ønsker der ikke kunne honoreres, men PET ville understrege, at der i øvrigt ville blive sørget for gæsternes sikkerhed under besøget. Han husker ikke, at KF 0765 fortalte ham om atypiske ønsker eller behov for besøget fra den kinesiske ambassade.

Det lå kineserne meget på sinde, at statsbesøget blev lige så pompøst, som hvis det var den amerikanske eller russiske præsident, der var på besøg. Selvom dette ikke nødvendigvis var en opgave for PET, var det PET's rolle at viderebringe ønskerne til andre aktører. Han husker ikke, at ambassaden fremførte bekymringer i forhold til præsidentens værdighed, men KF 0765 modtog løbende ønsker fra ambassaden om, at demonstrationerne foran ambassaden blev flyttet. Hertil oplyste PET ambassaden om, at de ville viderebringe dette til Københavns Politi, men at PET ikke kunne bestemme, hvor demonstrationen skulle placeres, så længe demonstrationen holdt sig til de regler, der var udstukket af Københavns Politi.

Det var op til PET's egne taktiske overvejelser at vurdere, om en kortege skulle ændre rute på grund af en demonstration. Han husker ikke samtaler med KF 0765 om demonstranter eller om personer iført gule T-shirts, musik eller andre anti-kinesiske symboler ved besøget i 2012, men de talte løbende om, at Falun Gong's demonstra-

tioner foran ambassaden var en torn i øjet på kineserne. Han mindes ikke, at ambassaden skruede op for retorikken over for PET i forbindelse med præsidentbesøget. Han deltog ikke selv i møder med repræsentanter fra den kinesiske ambassade.

Mailkorrespondance 11. juni 2012 mellem KF 0765 og politiassistent Peter Juellund, Københavns Politi, Operativ Planlægning og Analyse, om en anmeldt demonstration foran Folkerepublikken Kina's ambassade

Sikkerhedskoordinator KF 0765 skrev den 11. juni 2012 til Nordsjællands Politi og Københavns Politi, Operativ Planlægning og Analyse (OPA), cc. blandt andre KF 0764, under emneangivelsen "Demo ved Kinas ambassade 15.06.2012" (TBK II):

> "…
> Hej OPA. Kinas ambassade har ikke reageret særlig positivt på oplysningen om demoen på fredag. Det vil være en rigtig god ide hvis i vil holde øje med at den ikke udvikler sig. Kineserne er på grund af statsbesøget ekstremt sensitive over for demonstrationer.
> …"

Politiassistent Peter Juellund svarede næste dag (TBK II):

> "…
> Jeg havde nu heller ikke regnet med, at de ville juble højt og kippe med flaget :-)
>
> Jeg har aftalt med indsatslederen, at omhandlende Falun Gong demonstration – meditativ tavshed – bliver placeret på Øregårdsvænget, dvs. ikke overfor ambassaden, da der forvejen er anmeldt en anden Falun Gong Gong demonstration overfor ambassaden.
>
> Vi gør selvfølgelig, hvad der er muligt indenfor lovens rammer.
> …"

Senere samme dag skrev politiassistent Peter Juellund til KF 0765 (TBK II):

> "…
> Jeg ved, at lima9 tager ud og kigger på forholdene onsdag over middag, så vi også kan tilgodese Kinas interesser.
> …"

Folkerepublikken Kina's ambassade ligger i Hellerup på adressen Øregårds Allé 25, som er en sidevej til Øregårdsvænget.

Sikkerhedskoordinator KF 0765 har for Tibetkommission II forklaret, at han med sin bemærkning om, at kineserne var *"ekstremt sensitive"*, henviste til, at kineserne var særligt på dupperne, da det var Folkerepublikken Kina's højest rangerende person, der kom på besøg. Det var et problem for kineserne, hvis der stod demonstranter lige ved ambassaden, og præsidenten skulle sættes af ved ambassaden, som ligger på en smal gade. I så fald ville politiet eller PET nok flytte demonstranterne 50 meter væk, hvor de stadig var synlige og hørbare, men ikke udgjorde en sikkerhedsmæssig risiko. Politiassistent Peter Juellunds besvarelse ser han som udtryk for politihumor. Han forstod det sådan, at politiet heller ikke troede, at det ville være sjovt for kineserne, at der stod demonstranter lige foran ambassaden, når præsidenten ankom. Politiet ville flytte demonstranter inden for lovens rammer. *"Kinas interesser"* handlede om at gøre kineserne tilfredse og samtidig overholde loven. Det var vel et udtryk for behagesyge.

Mailkorrespondance af 11. juni 2012 mellem politiassistent Michael Dekker Poulsen og blandt andre politikommissær Gregers Juul Bigom, cc. vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen om afskærmning af "Fredsvagten og Iranerne"

Tibetkommission II har modtaget mailkorrespondance af 11. juni 2012 mellem politiassistent Michael Dekker Poulsen og blandt andre politikommissær Gregers Juul Bigom, cc. vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen. Politiassistent Michael Dekker Poulsen skrev:

> "…
> Hej Gregers
>
> Man har til morgenmødet besluttet at både Fredsvagten og Iranerne skal flyttes til Finansministeriet, hvor de skal afskærmes når Kineseren er der.
> …"

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen svarede (TBK II):

> "…
> Hej Michael.
>
> Forstod at vi flyttede disse under Kinabesøget til Statsministeriet. Er det korrekt.
> …"

Politikommissær Gregers Juul Bigom skrev:

> "…
> Sp. Hvordan afskærmer du dem?????
> …"

Politiassistent Michael Dekker Poulsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker flytningen af Fredsvagten, men at det omtalte morgenmøde var et møde, som de havde hver morgen kl. 8.00 på Politigården. OPA faciliterede mødet, som havde deltagere fra en bredere del af Københavns Politi.

Han husker det ikke, men han kan ræsonnere sig frem til, at det ikke var af hensyn til den kinesiske præsident, at Fredsvagten og iranerne skulle flyttes, idet den kinesiske præsident ville være ligeglad med dem. Det har derfor været for at sikre, at de ikke løb frem mod kortegen eller lignende, at de blev flyttet. Da han ikke husker det, kan han ikke udelukke, at de skulle flyttes, for at den kinesiske præsident ikke så dem.

Som han husker det, var baggrunden for Gregers Juul Bigoms svar, at Gregers Juul Bigom syntes, at der var for lidt personale til opgaven. Det kan også være, at Gregers Juul Bigom spurgte for at få en manøvreide. Han husker ikke, om han svarede Gregers Juul Bigom telefonisk, men han fortalte i givet fald ikke, hvordan Gregers Juul Bigom skulle håndtere demonstrationen.

Intern mailkorrespondance i Udenrigsministeriet 12. juni 2012 om aftenen vedrørende demonstranter og telefonisk henvendelse fra Udenrigsministeriet til Københavns Politi samme aften

I Tibetkommission I's beretning er redegjort for forløbet omkring et møde den 12. juni 2012 mellem kontorchef Martin Bille Hermann og souschef Gu Hui og en mail fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert samme dag cc. blandt andre departementschef Claus Grube, den udenrigspolitiske direktør Michael Zilmer-Johns, kontorchef Martin Bille Hermann, ambassadør Friis Arne Petersen, ambassadesekretær Mads Kjeldsen, protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen, alle Udenrigsministeriet, samt kontorchef Lisbet Zilmer-Johns og konsulent Tue Krarup-Pedersen, begge Statsministeriet. Herom er i Tibetkommission I's beretning anført følgende:

"…
Repræsentanter fra Udenrigsministeriet afholdt den 12. juni 2012 endnu et møde med repræsentanter fra den kinesiske ambassade i anledning af det forestående statsbesøg.

Den kinesiske ambassade var repræsenteret af souschef Gu Hui og 3. ambassadesekretær Mia Zou. Nis Lauge Gellert, chefkonsulent i Udenrigsministeriet, udarbejdede samme dag mødereferat, hvori blandt andet er anført:

"Gu Hui kom afslutningsvist ind på spørgsmålet om **'sikkerhed'**, som man fra kinesisk side lagde utroligt meget vægt på, og som - uantastet alle andre forberedelser - kunne blive afgørende for, hvilket indtryk den kinesiske delegation rejste af sted med. Der var ikke kun tale om delegationens fysiske sikkerhed, som man egentlig ikke var bekymret for. Der følte man sig i gode hænder hos de danske myndigheder. Det her handlede nok så meget om delegationsmedlemmernes værdighed. Fra kinesiske side var man meget bekymret for fornærmende manifestationer af fx Falun Gong medlemmer. Man havde allerede indikationer på, at Falun Gong medlemmer rundt om i Europa, USA og Canada nu sad og planlagde manifestationer omkring Den Lille Havfrue, Amalienborgs slotsplads, Christiansborg slotsplads samt endelig ved Rosenborg Slot. Man havde dårlige erfaringer fra andre europæiske lande, herunder nordiske. Det samlede indtryk var meget vigtigt, når besøgets resultater blev gjort op fra kinesisk side. Derfor anmodede man om, at man fra dansk side gjorde, hvad der var muligt inden for lovens ramme for at skærme delegationen fra sådanne manifestationer.
ASI-chefen takkede for det kinesiske anbringende. Udenrigsministeriet delte ambassadens ambition om et vellykket besøg. Man var opmærksom på de kinesiske bekymringer, og ville gå videre med dem til de kompetente myndigheder."

Mail med mødereferatet blev samme dag sendt cc. til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, blandt andre departementschef Claus Grube og ambassadør Friis Arne Petersen.

Om mailen er der for kommissionen [TBK I] afgivet følgende forklaringer:

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, Asienkontoret:
"Om Asienkontorets møde den 12. juni 2012 med souschef Gu Hui og 3. ambassadesekretær Mia Zou oplyste afhørte, at det er ham, der refereres til, når der i Nis Lauge Gellerts mail af samme dag står "ASI chefen". … Programmet var ved at være på plads, og for Asienkontoret drejede mødet sig ikke mindst om at få lukket forhandlingerne om de politiske samtaler. Den kinesiske delegati-

on bragte spørgsmålet om sikkerhed op. Det var usædvanligt for afhørte, at det blev bragt op i en bilateral samtale med Asienkontoret, der ikke havde ansvaret for denne opgave. Det var også overraskende, at dette spørgsmål på ny blev bragt op, få dage inden besøget skulle finde sted. Det har formentlig ligget kineserne meget på sinde. Afhørte huskede ikke den konkrete ordveksling.

Drøftelserne om sikkerhed var ikke noget, der tog lang tid på mødet. Det var formentlig blot et kort replikskifte, hvor Kina har fortalt om bekymringerne, og hvor afhørte lovede at bringe det videre. Han erindrede ikke, om han drøftede Kinas betragtninger om sikkerhed med Nis Lauge Gellert efter mødet. Afhørte orienterede Claus Grube ved at sætte ham cc. på Nis Lauge Gellerts mail med mødereferatet. Afhørte overvejede ikke at orientere opad i Udenrigsministeriet herudover."

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, Asienkontoret:
"Det er en rimelig ordret gengivelse, når der i afhørtes referat af mødet den 12. juni 2012 i mail samme dag … står, at kineserne gav udtryk for, at man egentlig ikke var bekymret for den fysiske sikkerhed, men anmodede om, at man fra dansk side gjorde, hvad der var muligt inden for lovens ramme for at skærme delegationen for manifestationer fra blandt andet Falun Gong. Samtalen foregik på engelsk. Afhørte kunne ikke huske kinesernes konkrete ordvalg.

Når ASI-chefen (Martin Bille Hermann) svarede, at man var opmærksom på de kinesiske bekymringer og ville gå videre med dem til de kompetente myndigheder, mente han politiet. Afhørte blev ikke selv bedt om at tage kontakt til politiet. Mailen er formentlig sendt til Protokollen, og man er i ASI derefter gået ud fra, at Protokollen tog kontakt til politiet. I referatets ordlyd ligger imidlertid også noget i retning af, at "vi har hørt, hvad I siger". ASI foretog sig ikke noget specielt for at sikre sig, at kinesernes bekymring blev viderebragt til de relevante myndigheder.

Modtagerne af mailen er afdelings- og kontorchefer i Udenrigsministeriet, medarbejdere i afhørtes team og i presseafdelingen samt relevante personer ved ambassaden og i Statsministeriet. Da Protokollen også modtog mailen, var viderebringelsen af kinesernes bekymring dermed foretaget. Om og hvordan modtagerne af mailen skulle reagere på det oplyste, var et andet spørgsmål. Når Protokollen havde modtaget mailen, kunne ASI gå ud fra, at Protokollen tog sig af det.

Afhørtes referat er en korrekt gengivelse af, hvad souschefen sagde, og når der står i referatet, at kineserne ville respektere lovgivningen, var der tale om dansk lov, grundloven.

Når ambassadens folk selv begyndte at sige, at der skulle ageres inden for lovens rammer, gav det en vis tryghed, og der var ingen grund til at anføre, at dette også var Danmarks opfattelse. Afhørte huskede ikke, at der blev sagt mere end det, der står. De bekymringer, man ville give videre til de kompetente myndigheder, jf. sidste afsnit i mailen, omfattede formentlig den gråzone, der tegnede sig. Udenrigsministeriet skulle blot videreformidle kinesernes bekymring til andre. Der var ikke særlig anledning til at fremhæve grundloven, for kineserne havde selv givet udtryk for, at der skulle handles inden for lovens rammer.

Når kineserne talte om at skærme manifestationer inden for lovens område, var det formentlig den gråzone, som tegnede sig, men måske var det især, fordi kineserne begyndte at tale om, at det skulle være inden for lovens rammer, at der var tale om en gråzone. Man kan godt sige, at gråzonen er noget, afhørte selv har spekuleret sig frem til. Man kan ikke forestille sig en repræsentant for noget land, der beder en repræsentant for et andet land om at handle uden for pågældende lands rammer, og Kinas ambassade har ikke bedt afhørte gå tæt på den danske lovgivning. Det er muligt, at kineserne forestillede sig, at en tolkning af gældende lovgivning ville kunne føre til det resultat, de ønskede. Afhørte vidste det dog ikke. Han vidste heller ikke, om man var ude over spørgsmålet om sikkerhed. Ambassadør Li havde jo talt lidt om de samme ting den 8. maj 2012, hvor han samtidig var inde på stenkast. Afhørte havde ikke kendskab til de konkrete regler omkring demonstranter, der eksempelvis kommer tæt på en kortege, og Udenrigsministeriets opgave var alene at videreformidle oplysningerne."

Udenrigsminister Villy Søvndal:
"Afhørte blev ikke orienteret om mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert … Afhørte var glad for, at det af mailens møde referat fremgår, at kineserne selv var opmærksomme på, at der skulle ageres inden for lovens rammer. Afhørte kunne ikke se en sammenhæng mellem de i referatet anførte bekymringer og de senere hændelser under besøget. Efter afhørtes opfattelse er der intet i mailen, der berettiger, at man går ud over grundlovens grænser."

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:
"Afhørte var blot cc. på mailen af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert … Afhørte modtog over 100 mails pr. dag og kunne umuligt nå at læse dem alle. Afhørte vidste ikke, hvorledes Udenrigsministeriet gik videre til de relevante myndig-

heder. Det naturlige ville være, at ASI gik videre med kinesernes bekymring til Justitsministeriet eller måske direkte til PET, hvis der allerede var etableret en direkte kontakt mellem Udenrigsministeriet og PET. Hvilken afdeling der blev kontaktet i Justitsministeriet, ville afhænge af, hvilken type sag, det drejede sig om. De kompetente myndigheder er de samme som tidligere nævnt. Svaret fra ASI skal forstås sådan, at ASI som så mange gange før tilkendegiver, at de har hørt, hvad kineserne siger, men at man godt må demonstrere i Danmark, og at vi nok skal tage vare på sikkerheden. Kineserne var godt bekendt med reglerne i Danmark, men måske var kineserne ved ambassaden i København ekstra nervøse, fordi det var deres præsident, der skulle komme."

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:
"Det var for afhørte et udtryk for, at kineserne i den grad var sensitive overfor, at deres statsoverhoved skulle se f.eks. Falun Gong og tibetanske flag, når de, som det fremgår af referatet i mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert … anmodede om, at man fra dansk side gjorde, hvad der var muligt inden for lovens rammer for at skærme delegationen fra fornærmende manifestationer af f. eks. Falun Gong medlemmer. Danske embedsmænd tænker anderledes. At skærme delegationen inden for lovens rammer betyder for Udenrigsministeriets folk ikke noget. Det er Justitsministeriets område. Udenrigsministeriet kan ikke gøre noget ved det. Det er for afhørte interessant, at synspunktet blev fremført af medarbejdere på relativt lavt niveau. Det er ikke synspunkter, som afhørte er blevet mødt med på højt niveau. Det er positivt, at kineserne selv anførte, at alt skulle ske inden for lovens rammer. Det viser, at de kender vores regler. Mailen er sendt til de medarbejdere i Stats- og Udenrigsministeriet, der arbejdede med besøgets substans. Afhørte vidste ikke, om nogen af modtagerne har videresendt mailen til andre, f.eks. Justitsministeriet. Nis Lauge Gellert har videre-bragt kinesernes budskab ved at sende mailen. Grundloven hjemler ytringsfrihed, så kinesernes ønske refereret i mailen giver ikke mening og slet ikke, når kineserne refereres for, at delegationen skal skærmes inden for lovens rammer. Det er en tautologi. Kina vidste således godt, at der ikke var noget at gøre. Måske er deres synspunkt et udtryk for et ønske om over for regeringen i Beijing at kunne sige, at de havde gjort de danske myndigheder opmærksom på det."

Ambassadesekretær Mads Kjeldsen, ambassaden i Beijing:
"Afhørte opfattede de kinesiske udtalelser gengivet i mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert … som værende i forlængelse af det, kineserne tidligere havde givet udtryk for. Afhørte så det ikke som en skærpelse, selvom der er anført flere detaljer, blandt andet om Falun Gong."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:
"Afhørte deltog ikke i den afsluttende samtale i Statsministeriet den 12. juni 2012 mellem Ulrik Vestergaard Knudsen og ambassadør Li og mente, at heller ikke Annette Lassen deltog. Der er ikke så meget nyt i kinesernes tilkendegivelse. Det er det samme, som de har sagt i forbindelse med tidligere store besøg fra Kina. De ved godt, at der er demonstrations- og ytringsfrihed i Danmark. Man tager blot kinesernes holdning ad notam. Det vigtigste er, at et besøg gennemføres til alles tilfredshed. Om vendingen *"Det samlede indtryk var meget vigtigt, når besøgets resultater blev gjort op",* oplyste hun, at hun tror, at det ligger i kinesernes manual, at de skal sige det. Hun tager det ikke som udtryk for, at der skulle gøres noget ekstra. Hun havde ingen ide om, hvad der kan have ført til politiets ageren, men Protokollen har ikke givet instruktioner om, at man skulle gøre noget aktivt eller proaktivt på det område."

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:
"Om mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert … oplyste afhørte, at Protokollen ikke agerede på mailens oplysninger om kinesernes synspunkt. Det var det samme, der var blevet fremført gennem alle årene. Afhørte modtog mailen og gjorde sig bekendt med indholdet, men hun deltog ikke i mødet. Hvis der var noget fra mailen, der skulle tilgå PET, kunne det ske gennem Asienkontoret eller gennem andre kontorer. PET får altid tilsendt oplysninger af sikkerhedsmæssig karakter af Udenrigsministeriet, hvis det er relevant. Det anførte i mailen ville imidlertid ikke være nyt for PET, der altid havde hørt det samme fra den kinesiske ambassade. Ingen fra Hoffet er anført som modtager af denne mail. Afhørte ville normalt videresende en sådan mail til Hoffets protokol. Udenrigsministeriets protokol har en meget tæt kommunikation med både PET og Hoffet. En sådan mail kunne også være blevet sendt til Hoffet af Asienkontoret."

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:
"Danmark havde økonomiske interesser i, at besøget blev en succes, herunder at besøget forløb værdigt. I Statsministeriet lå det dog klart, at spørgsmål som sikkerhed og den kinesiske bekymring for demonstrationer ikke var omfattet af Statsministeriets arbejdsområde. Håndteringen af disse spørgsmål foregik i hele forberedelsesforløbet. Det var noget, politiet skulle tage sig af. Afhørte hæftede sig da også ved, at kineserne efter referatet i mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert til blandt andre Claus Grube, ambassaden i Beijing, konsulent Tue Krarup-Pedersen og Lisbet Zilmer-Johns selv gav udtryk for, at det skulle være inden for lovens ramme. Afhørte erindrede ikke at have drøftet de sikkerhedsmæssige spørgsmål, der blev anført i mailen af 12. juni 2012, med departementschef Christian Kettel-Thomsen."

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet:
"Afhørte havde ingen erindring om, at Statsministeriet foretog sig noget i anledning af de kinesiske bekymringer, der er gengivet i mail af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert… Man skal lægge mærke til det niveau, bekymringerne blev italesat på. I Statsministeriet gik man fortsat ud fra, at Udenrigsministeriet ville formidle kinesernes holdning til de relevante myndigheder…"

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet:
"Afhørte erindrede ikke, om mailen af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert… gav anledning til overvejelser i Statsministeriet om, hvordan man kunne tilgodese kinesernes ønske om værdig behandling. For afhørte var det citerede om kinesernes bekymringer overfor fornærmende manifestationer ikke operativt. I samme mail var der andet, der var vigtigt for afhørte, herunder de bilaterale aftaler, og det var dette, afhørte forholdt sig til. Afhørte gjorde sig således ikke overvejelser om, hvordan man kunne skærme præsidenten for manifestationer. Denne del af mailen var, som afhørte huskede det, ikke adresseret til Statsministeriet.
…
Afhørte huskede ikke, om de mails, som han og Lisbet Zilmer-Johns modtog fra Udenrigsministeriet og ambassaden i Beijing, blev videresendt til departementschefen eller departementsråden. Det ville være mest naturligt, at de i givet fald blev videresendt af kontorchefen og ikke af afhørte. Med hensyn til det anførte om kinesernes bekymringer, der ikke vedrørte afhørtes felt, overvejede afhørte ikke, om dette skulle gives videre til departementschefen eller departementsråden. Afhørte vidste ikke, om Lisbet Zilmer-Johns har givet noget videre opad i Statsministeriet."

Hofmarskal Ove Ullerup:
"Hoffet modtog ikke Nis Lauge Gellerts mail af 12. juni 2012 om Asienkontorets møde med repræsentanter fra Kinas ambassade. Det anførte var ikke relevant for Hoffet. Det gik mest på de udenrigspolitiske samtaleemner. Afhørte huskede ikke at have læst afsnittet om sikkerhed. Han ville ikke have hæftet sig ved det. Det var kendt stof. Det afspejler blandt andet, at Kina var klar over reglerne i Danmark."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:
"Afhørte kunne ikke mindes at have set Nis Lauge Gellerts mail af 12. juni 2012 om Asienkontorets møde samme dag med souschef ved den kinesiske ambassade, Gu Hui. Hoffet blev ikke inddraget i de overvejelser, der fremgår af mailen."
…"

Videre er i Tibetkommission I's beretning beskrevet en telefonsamtale "formentlig om aftenen den 12. juni" mellem protokolchef Jette Nordam og politidirektør Johan Martini Reimann:

> "…
> Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har over for såvel Den
> Uafhængige Politiklagemyndighed som kommissionen forklaret om en telefonsamtale, som han op til besøget, formentlig om aftenen den 12. juni 2012, havde med protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet.
>
> For kommissionen [TBK I] har *politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi,* herom forklaret:
> "Nogen tid inden besøget blev afhørte ringet op af Jette Nordam fra Udenrigsministeriets Protokol. Hun betonede vigtigheden af, at besøget blev afviklet værdigt og ordentligt. Han huskede ikke, at vendingen "tabe ansigt" blev benyttet. Han hørte første gang om denne vending i forbindelse med presseomtalen langt senere. Ved statsbesøg er der generelt samtaler med Protokollen. Han kunne ikke sige, hvordan de kommer i stand. Han kunne huske indholdet af telefonsamtalen, men ikke ordvalget. Han har nok svaret hende, at Københavns Politi ville gøre deres bedste, eller hvad de kunne, eller noget lignende. Henvendelsen drejede sig om værdighed. Heri ligger også en sikkerhedsmæssig vinkel, idet sikkerhed efter afhørtes opfattelse ikke er begrænset til fysisk sikkerhed, men også omfatter integritetskrænkelser.
>
> Han spurgte ikke Jette Nordam, om hun havde været i kontakt med PET, men alle ved, at Protokollen har kontakt med PET omkring det sikkerhedsmæssige. Det er helt normalt, at Københavns Politis interessenter ringer til politidirektøren og giver udtryk for ønsker omkring en bestemt politimæssig indsats, også selvom de allerede havde haft kontakt om de samme forhold med andre i Københavns Politi. Den politimæssige indsats i forbindelse med beskyttelsen mod integritetskrænkelser blev ikke konkret drøftet mellem afhørte og Jette Nordam. Hun betonede blot vigtigheden af, at besøget blev gennemført ordentligt og værdigt. Afhørte erindrede ikke, om samtalen fandt sted før eller efter, at Jørn Aabye havde nævnt den ændrede afspærringsstrategi for afhørte. Han ville ikke have orienteret Jette Nordam om en strategi, for det henhører under det operative. De talte heller ikke om PETs trusselvurdering, som afhørte ikke havde kendskab til. Jette Nordam nævnte den ikke. Han huskede ikke, om han under samtalen nævnte Hilary Clintons forudgående besøg eller andre tidligere statsbesøg. Også i forbindelse med disse besøg har han utvivlsomt talt med Protokollen op til besøgene, men han huskede det ikke præcist. Han erindrede

ikke, om Jette Nordam indledte samtalen med at forklare, hvorfor hun ringede. Meningen var bare, at det skulle foregå ordentligt og værdigt. Der lå ikke noget bestemt i det. Han blev først efter besøget bekendt med, at der var indgået aftaler for et meget stort beløb, vist noget med 10-20 mia. kr. Han har ikke hørt om frygt for, at kineserne ville rejse hjem, hvis ikke alt forløb, som de ønskede.

Han kunne ikke sige med sikkerhed, at han for andre statsbesøg har modtaget lignende henvendelser fra Protokollen.

Afhørte gengav bagefter samtalen med Jette Nordam til Mogens Lauridsen, der sagde, at det var kendte oplysninger, der havde været nævnt mange gange. Afhørte udarbejdede derfor ikke et notat om telefonsamtalen og gjorde ikke mere ved det. Det virkede, som om det havde været en helt unødvendig oplysning at give til Mogens Lauridsen. Afhørte er sikkert gået til Mogens Lauridsen, fordi Jørn Aabye ikke var til stede. Afhørte huskede det ikke. Han har sikkert efterfølgende orienteret Jørn Aabye, for det gjorde han altid, hvis han gik udenom ham. Afhørte orienterede Mogens Lauridsen, fordi han var leder af beredskabet…."

Om telefonsamtalen mellem politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, og protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet, er der i øvrigt afgivet følgende forklaringer for kommissionen [TBK I]:

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:
"Op til besøget havde hun en enkelt kontakt til Københavns Politi, men hun erindrede ikke præcist hvornår. Hun ville ikke udelukke, at det har været efter mødet 12. juni 2012, hvor Udenrigsministeriet tilkendegav, at man ville videregive beskeden til rette myndighed. Efter mødet med souschef Gu Hui ringede Martin Bille Hermann til hende og sagde, at han havde lovet at give besked videre til rette myndighed om de kinesiske bekymringer, og om hun ikke ville give denne besked videre til Københavns Politi. Når man har givet et sådant løfte, må man gøre det på en eller anden vis. Hun havde ikke modtaget mødereferatet på det tidspunkt, men Martin Bille Hermann fortalte hende om det, der står i referatet. Hun troede, at Martin Bille Hermann vidste, at hun var den, der havde den bredeste kontakt i statsadministrationen, og det var også Protokollen, der havde kontakten til politiet. Når Martin Bille Hermann bad hende om at kontakte politiet, var det muligvis, fordi han ikke selv havde kontakter i politiet.

Hun kunne have bedt Hoffet om at videreformidle kinesernes ønsker, men Martin Bille Hermann havde sagt, at Udenrigsministeriet ville tage sig af det,

og hun vidste, at Johan Reimann, som hun kendte, var den rigtige person at kontakte.

Hun talte jævnligt med Johan Reimann, også i ikke-faglige sammenhænge. Hun kunne ikke huske, hvorfor hun ringede i stedet for at maile. Hun huskede ikke, om det hastede, og om det var derfor, hun valgte at ringe. Annette Lassen var Protokollens primære kontakt til PET, men det var afhørte, der blev bedt om at ringe, dels fordi hun var chef, og dels fordi Martin Bille Hermann anså afhørte som sin direkte samtalepartner i Protokollen. Og når hun blev bedt om at bringe beskeden videre, så gjorde hun det. Det virkede naturligt for hende, at det blev hende og ikke Annette Lassen, der tog kontakt til politiet.

Over for Johan Reimann gengav afhørte Kinas bekymring for ære og værdighed. Hun kunne ikke huske, om hun nævnte demonstrationer. Johan Reimann tog det ad notam. Han og afhørte har altid haft et frit forhold. Hun har som protokolchef altid sat en ære i at have et godt forhold til Københavns Politis politidirektør. Hun erindrede ikke tidligere at have foretaget lignende henvendelser til Johan Reimann. Hun har altid lagt vægt på at have så bredt et netværk som muligt. Derfor tog hun i sin tid kontakt til Johan Reimanns forgænger, Hanne Bech Hansen, og fik et godt forhold til hende. Det var den linje, hun fortsatte med Johan Reimann. Hun så ingen forhindringer i at viderebringe beskeden til Johan Reimann. Hun forventede ikke noget af Johan Reimann og Københavns Politi. Det var op til Københavns Politi, hvordan der skulle ageres. Hun huskede ikke længden af samtalen med Johan Reimann, men den har ikke varet længe. Hun erindrede ikke, om de drøftede andet, men hun troede det ikke. Johan Reimann henviste hende ikke til at ringe til andre i politiet. Hun antager, at Johan Reimann vidste, at der op til besøget havde været kontakt til PET. Det var der intet nyt i. Hun havde ikke andre samtaler med Johan Reimann i forbindelse med besøget, bortset fra lidt social snak i lufthavnen, da præsidenten ankom. Hun erindrede ikke, om hun og Johan Reimann diskuterede den telefonsamtale, de havde haft, mens de ventede på præsidenten i lufthavnen. Hun har givet orienteret Martin Bille Hermann om samtalen, men hun kunne ikke huske at have omtalt den for andre. Hun ville dog tro, at hun bagefter har orienteret Annette Lassen om samtalen.

Afhørte ville tro, at hun under samtalen med Johan Reimann har nævnt det danske syn på demonstrationsfrihed, men hun huskede det ikke. Hun gav ikke anvisninger på, hvordan kinesernes bekymringer skulle implementeres i Københavns Politi. …

Hun udarbejdede ikke et notat om samtalen med Johan Reimann.

Det var ikke hendes fornemmelse, at Johan Reimann studsede over opringningen. Johan Reimann er jo kvik, så hun spurgte ikke ind til, hvad Johan Reimann ville bruge oplysningen til, eller hvordan den skulle omsættes i handling. Hun var blot budbringer. Hun havde ingen andre kontakter til Københavns Politi op til besøget. Hun havde heller ingen kontakter til Justitsministeriet."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, Asienkontoret:
"Afhørte gik som lovet videre med de kinesiske bekymringer. Da spørgsmålet om sikkerhed lå uden for hans ansvarsområde, valgte han at tale med sin kollega Jette Nordam i Protokollen om dem. Han kunne ikke huske præcist, hvornår han tog denne kontakt. Det var ikke den 13. juni 2012, for da var afhørte i Bruxelles hele dagen. Det kan have været den 12. juni 2012 sent om aftenen eller den 14. juni 2012. Ifølge afhørte har det formentlig været sent om aftenen den 12. juni 2012. Han kunne heller ikke huske, om han ringede til Jette Nordam, eller om hun ringede til ham.

Når han valgte at tale med Jette Nordam, var det fordi, han som repræsentant for en offentlig myndighed var nødt til at bringe oplysningen videre, når den ikke hørte under hans område.

Afhørte havde flere gange talt med Jette Nordam om protokollære spørgsmål. Han ringede derfor ikke til f.eks. Hoffet. Han huskede ikke konkret, hvordan ordene faldt under samtalen med Jette Nordam, men det handlede om, at han sad inde med nogle informationer, og der var under 48 timer til besøget. Han mente, at Jette Nordam sagde, at hun godt kunne orientere Københavns Politi ved at ringe til Johan Reimann. Afhørte huskede det dog ikke i dag. Afhørte har sikkert bemærket hertil, at det var fint, men han erindrede det ikke. Han havde ingen forventning om, hvad Københavns Politi ville gøre med oplysningerne. Han fandt det bare relevant, at der under to døgn før, præsidenten skulle ankomme, fortsat var denne kinesiske nervøsitet. Kineserne stillede ingen krav, og afhørte havde ikke lovet kineserne noget. Det stod klart for alle, at der var en lovgivningsmæssig ramme for, hvordan Kinas bekymringer kunne håndteres. Kineserne havde i øvrigt selv givet udtryk for, at de godt vidste, at der skulle ageres inden for lovens rammer. Han huskede ikke at have fået en tilbagemelding fra Jette Nordam. Det havde han heller ikke forventet. Afhørte var ikke helt skarp på rollefordelingen mellem Hoffet og Udenrigsministeriets protokol. Han valgte at tale med Jette Nordam frem for med Hoffet, fordi hun var en kollega i Udenrigsministeriet, og fordi det var hans indtryk, at Udenrigsministeriets protokol f.eks. i forbindelse med ministerbesøg og andre højniveaubesøg, hvor dronningen ikke var vært, havde kontakt til politiet."

> *Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi,* har for kommissionen forklaret, at han ikke er blevet orienteret af politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, om telefonsamtalen.
>
> *Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen, Københavns Politi*, har for kommissionen forklaret, at hverken Johan Martini Reimann eller Mogens Norup Lauridsen orienterede ham om telefonsamtalen.
>
> *Hofmarskal Ove Ullerup* har for kommissionen forklaret, at han ikke var bekendt med telefonsamtalen."
> …"

Tibetkommission II har modtaget mailkorrespondance, som dels lå i kontorchef Lisbet Zilmer-Johns slettede mailkorrespondance, dels i ambassadesekretær Mads Kjeldsens indbakke i Udenrigsministeriets Vault[132]. Mailkorrespondancen var endvidere indeholdt i en backup af departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsens mailboks.

Korrespondancen viser, at den ovenfor omtalte mail med chefkonsulent Nis Lauge Gellerts referat af dagens møde blev sendt fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert den 12. juni 2012 kl. 21.59.04 (CET) (kl. 19.59.04 UTC). Kl. 22.03.02 (CET) (kl. 20.03.02 UTC) sendte den udenrigspolitiske direktør Michael Zilmer-Johns, Udenrigsministeriet, referatet til chefkonsulent Nis Lauge Gellert cc. blandt andre departementschef Claus Grube, kontorchef Martin Bille Hermann, ambassadør Friis Arne Petersen, ambassadesekretær Mads Kjeldsen, protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen, alle Udenrigsministeriet, samt kontorchef Lisbet Zilmer-Johns og konsulent Tue Krarup-Pedersen, begge Statsministeriet.

Kl. 22.05 videresendte kontorchef Lisbet Zilmer-Johns referatet til departementschef Christian Kettel Thomsen og departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, begge Statsministeriet, med bemærkningen:

> "…
> Se indledning om Arktis.
> …"

Kl. 20.27.30 UTC (kl. 22.27.30 (CET)) svarede departementschef Claus Grube fra sin telefon den udenrigspolitiske direktør Michael Zilmer-Johns og chefkonsulent Nis

132 Om Udenrigsministeriets Vault – se oven for i kapitel 5

Lauge Gellert, cc. samme personkreds. Departementschef Claus Grube skrev i denne mail:

> "…
> Kære venner, der er ingen tvivl om det bliver en kunst at forene dansk træskovals med kinesisk statsballet – og en prøvelse for os alle. Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller. Ingen ansigtstab! Mvh Claus
> …"

Kl. 22.55.13 (CET) (20.55.13 UTC) videresendte konsulent Tue Krarup-Pedersen mailstrengen til departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen cc. kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, begge Statsministeriet, uden kommentarer.

Departementschef i Udenrigsministeriet Claus Grube har for Tibetkommission II vedstået sin forklaring for Tibetkommission I og oplyst, at han under afhøringen for Tibetkommission I i december 2016 ikke kunne huske, om han havde læst Nis Lauge Gellerts mail, men det ved han nu, at han gjorde. Han sendte samme aften en uformel mailreaktion herpå. Ambassaden var mange gange tidligere kommet med urimelige anmodninger. Kineserne vidste godt, hvad der var ulovligt i Danmark. Under samtalen med ambassaden få dage før besøget fandt sted, rejste kineserne igen tvivl om, hvorvidt Danmark skulle have lov til at tale om Tibet og menneskerettigheder. Der var ikke tale om kinesere med lavere rang, men om de politiske samtalepartnere. Han tænkte, at nu kunne det være nok, og derfor ville det også kunne komme på tale at aflyse besøget. Regeringen måtte tage stilling til besøgets gennemførelse, hvis der ikke kunne drøftes Tibet og menneskerettigheder på politisk niveau.

Med mailen kl. 22.27.30 ville han som sin umiddelbare reaktion tilkendegive, at der var tale om to forskellige kulturer, der var svære at forene, og at det var svært at finde en balance for et succesfuldt statsbesøg. Derfor lavede han metaforerne med træskovals og statsballet, idet Danmark havde en åben og folkelig tilgang til tingene i modsætning til en meget stærkt statsstyret kinesisk koreografi, der blev styret ovenfra og intet kunne improviseres undervejs. Dette var svært at forene. Ambassaden forstod ikke, at Danmark ikke kunne gøre det på den kinesiske facon.

Med ordene "*Ingen ansigtstab*" håbede han, at politiet forstod og ville gøre kineserne opmærksom på, at kineserne opstillede urimelige krav, som ikke kunne opfyldes. Dette kunne medføre, at Danmark ville tabe ansigt. Politiet fik samme oplysninger om kinesernes sensibiliteter via kontakten med ambassaden og PET. Det var vigtigt, at kinesernes holdning ikke bare blev taget for gode varer. De skulle ikke tage kineserne så alvorligt. Det kunne have være formuleret på mange måder, men han

formulerede mailen i al hast og sent om aftenen. Han tog ikke stilling til, hvem der skulle reagere på hans mail. Det overlod han til modtagerne at tage stilling til. Det var vigtig for ham at kommunikere, at kineserne var nået til grænsen for, hvad der var rimeligt. Politiets rolle var at tage vare på sikkerheden inden for lovgivningens rammer. Kineserne måtte herefter leve med det, der fandt sted inden for lovgivningens rammer. Han talte ikke med nogen om sin mail, inden han sendte den. Han erindrer ikke, at han fik en tilbagemelding på mailen. Det var en uformel meningstilkendegivelse, og han forventede derfor ikke en tilbagemelding herpå.

Hans håb med mailen var, at de kunne forstå, at det var vanskeligt at forene de to umiddelbart uforenelige hensyn.

Han husker ikke, at kontorchef Martin Bille Hermann efterfølgende kontaktede Jette Nordam.

Han skrev "*ingen ansigtstab*", idet de var nået til det punkt, hvor Danmark risikerede at tabe ansigt, ved at kineserne hele tiden rejste tvivl om Danmarks evne til at håndtere besøget på en ordentlig måde både, hvad angik substansen om menneskerettigheder og Tibet og omkring demonstrationerne. Ordene "*ingen ansigtstab*" var ironisk ment. Kineserne gav dem indtryk af, at de mente, at danskerne var idioter. Danskerne skulle ikke gøre sig mindre end de var, og der skulle ikke rejses tvivl om deres evner til at håndtere tingene. Kineserne ville ikke have, at Folkerepublikken Kina blev kritiseret offentligt.

Hans kolleger vidste, hvordan han normalt udtrykte sig. Det ligger i hans metafor, at bemærkningen med "ansigtstab" var ironisk ment.

Hans mail af 12. juni 2012 udsprang af en bekymring for, at kineserne i deres direkte kommunikation med politiet og PET ville stille krav og være emsige omkring, at politiet skulle gå ud over lovgivningens rammer. Han var nervøs for, om politiet og PET ville leve op til de roller, som er defineret for politiet, og den svære balance, fordi kineserne pressede og pressede. Politiet måtte selv varetage sin opgave, men han håbede, at de forstod, at det var en meget vanskelig balance. Når han skrev, at de skulle "bibringe" PET og Reimann den nødvendige forståelse, mente han, at de skulle forstå, at de ikke bare bogstaveligt gjorde, hvad kineserne krævede. Det kunne være udtrykt på mange forskellige måder. Han gav i mailen udtryk for, at han håbede, at politiet og PET forstod den vanskelige balance, og at de kun skulle gøre, hvad de kunne inden for lovgivningens rammer. Kineserne blev ved med at presse, og det var urimeligt. Hans ordvalg omkring træskovals og statsballet er en måde, han nogle gange udtrykker sig på.

Kineserne brugte meget tid på at tale om, hvorvidt menneskerettighederne i Folkerepublikken Kina kunne drøftes under præsidentens besøg, og at de ville have afskærmet demonstranterne. Det var en prøvelse for alle at stille kineserne tilfredse, og Danmark var ikke herre over, hvad de ville blive fornærmet over. Danmark skulle gøre det så godt som muligt inden for lovgivningens rammer, og det måtte kineserne leve med.

Meningen med hans mail af 12. juni 2012 var, at besøget skulle håndteres, så godt som det kunne inden for lovgivningens og grundlovens rammer. Han havde hørt i medierne, at der var sket fratagelse af flag, uberettigede anholdelser og at biler var kørt frem for at skærme demonstranter. I maj 2012 var der lagt et grundnotat til udenrigsministeren med en linje for tilgangen til besøget. Der var ikke nogen, der havde forestillet sig, at der skulle ageres uden for lovens rammer.

Den senere udenrigsminister Martin Lidegaard har for Tibetkommission II forklaret, at han om mailen vil udtrykke det således, at det var Udenrigsministeriets rolle at formidle, hvordan andre lande oplevede og så Danmark i forbindelse med et statsbesøg af denne karakter, men det var ikke Udenrigsministeriets opgave at blande sig operativt i, hvad politiet skulle gøre.

Den udenrigspolitiske direktør Michael Zilmer-Johns har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke deltog i præsident Hu Jintao's statsbesøg, da Danmark på det tidspunkt havde EU-formandskabet, og han var til folkemøde i Allinge. Det var helt naturligt, at det var Claus Grube, der deltog i besøget, da han var departementschef. Han var dog involveret i linjeføringen, da han havde arbejdet meget med verbalnoten. Den 12. juni 2012 gennemgik han ved 14-tiden håndakterne med Martin Bille Hermann i Asienkontoret, hvor de havde særlig fokus på de ømtålelige politiske emner. Der var enighed om, at der fra dansk side blev insisteret på, at situationen omkring menneskerettighederne i Folkerepublikken Kina skulle drøftes på mødet med præsidenten, selvom kineserne ikke ønskede dette. Målet var at justere fokus i samtalen, så der blev mindre fokus på de erhvervsmæssige elementer. Bemærkningen i Nis Lauge Gellerts mail af 12. juni 2012, om at "… *dog frarådede Gu at man lagde op til … menneskerettigheder*", havde han hørt 100 gange. Kineserne ønskede ikke at diskutere menneskerettigheder. Håndakterne blev sendt til Statsministeriet og via departementschefen til udenrigsministeren. Nis Lauge Gellers mail af 12. juni 2012 indeholdt vigtige informationer om, hvordan man skar samtalen mellem statsministeren og præsidenten til. Hvis mailens afsnit om "*sikkerhed*" gav anledning til overvejelser, ville det nok have været om, hvorvidt der skulle ske ændringer i briefingen af statsministeren, men han husker det ikke. Han erindrer ikke, om han talte med nogen om det.

Det sker, at der kommer tilsvarende anmodninger fra andre ambassader, som drøftes med politiet, fordi det er politiet, der vurderer, hvad der er sikkerhedsmæssigt nødvendigt for gennemførelsen af besøget. Det kan være udenrigspolitisk begrundet at videregive kinesernes bekymringer til andre myndigheder, fx hvis ASI-chefen har lovet kineserne at videregive bekymringer til de kompetente myndigheder. Dette medfører også, at informationerne nogle gange videregives flere gange. Det er ikke afgørende om myndigheden skal reagere herpå. Udenrigsministeriet videregiver også informationer om kulturforskelle til politiet og PET. Der kan være situationer, hvor det besøgende land vil se det som nedværdigende for fx en præsident, hvis der ikke er en motorcykeleskorte, der eskorterer den besøgende, uanset at dette ikke er sikkerhedsmæssigt nødvendigt. I dette tilfælde vil politiet stille med en eskorte alligevel som en gestus.

Han husker ikke, hvornår han læste Claus Grubes opfølgende mail af 12. juni 2012. Han læste den nok først om morgenen, da han går tidligt i seng og står tidligt op. Claus Grube har sin egen måde at skrive og sige tingene på, og han ville derfor ikke havde studset over mailen. Det ville aldrig være ham, men protokolchefen, der skulle videregive mailens budskab. Claus Grube ville derfor heller ikke have forventning om, at det var ham, der gjorde det. Han er overrasket over, at Claus Grube sendte den til ham. Han ville anse Martin Bille Hermann for en mere relevant modtager. Han forstod ordet "ansigtstab" som en reference til, at kineserne ikke skulle udsættes for noget ubehageligt og derved tabe ansigt.

Politiet og PET's roller var at sikre den fysiske sikkerhed under besøget og håndtere demonstrationer mv. Han mener ikke, at mailen lægger op til, at politiet eller PET skulle foretage noget ulovligt. Det er underforstået, at der ikke var nogen, der skulle gøre noget, der var ulovligt. Dette ville Claus Grube aldrig lægge op til.

Hvis Claus Grubes mail havde været stilet til ham direkte, og han havde været protokolchef, ville han nok have taget kontakt til politidirektør Johan Reimann, som opfølgning på Claus Grubes mail. Han ville normalt ikke kontakte politidirektøren direkte, men han ville nok i stedet rette henvendelse til den person, de løbende havde dialog med. Han ville i så fald have spurgt Claus Grube, om det specifikt var politidirektøren, der skulle kontaktes.

De havde et opsamlende direktionsmøde efter besøget, hvor Claus Grube deltog. Han orienterede om folkemødet, og Claus Grube fortalte om præsidentbesøget. Der blev skrevet referat af mødet. Han mener bestemt ikke, at de drøftede demonstranter eller politiets ageren. Det ville ikke have være naturligt, hvis han havde drøftet besøget med Villy Søvndal efterfølgende. Villy Søvndal ville have talt med Claus Grube i givet fald.

Han ved ikke, hvorfor han sendte en tom svarmail på Nis Lauge Gellerts mail. Måske var hans intention at slette eller arkivere mailen, hvor han i stedet kom til at besvare alle. Det handlede ikke om, at han forsøgte at gøre Claus Grube opmærksom på Nis Lauge Gellerts mail. Hvis det havde været hans ønske, havde han skrevet til Claus Grube, at han skulle være opmærksom på mailen.

Han tror bestemt ikke, at han drøftede Claus Grubes mail med sin ægtefælle Lisbet Zilmer-Johns.

Chefkonsulent i Udenrigsministeriet Nis Lauge Gellert har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker længden af mødet med Gu Hui den 12. juni 2012, der er omtalt i hans mail af samme dag med referat af mødet sendt cc. til blandt andre Claus Grube. Han husker ikke i dag konkret forløbet af dagen, men der var ekstremt travlt. Møderne plejede at vare en lille times tid. Gu Hui kunne tale dansk, og han er derfor i tvivl om, hvorvidt mødet foregik på dansk eller engelsk, som han forklarede for Tibetkommission I. Han husker ikke yderligere fra mødet, end hvad der fremgår af referatet i mailen. Han vil tro, at han drøftede referatet med Martin Bille Hermann, inden han sendte det ud, idet Martin Bille Hermann sædvanligvis kiggede referaterne igennem, inden de blev sendt. Han var ikke dengang klar over, at Martin Bille Hermann kontaktede Protokollen i forlængelse af mødet med Gu Hui.

Om der lå overvejelser bag, at der ikke var sat en modtager på hans mail af 12. juni 2012 med referatet af mødet med Gu Hui, men at den alene var sendt cc. til adressaterne, husker han ikke. Han kan ikke udelukke, at det var for at signalere, at "den her historie har vi hørt mange før", men det kan også bare have været en fejl. Det er ikke ham bekendt nagelfast, hvad det betyder, når adressaterne er sat på henholdsvis som modtagere og cc. på mails i Udenrigsministeriet. Udgangspunktet er, at modtagerne skal kende til indholdet af mailen, mens det er knap så vigtigt for dem, der er sat cc. på mailen. Han kan godt have drøftet med Martin Bille Hermann, hvem mailen af 12. juni 2012 skulle sendes til, herunder at den skulle sendes til departementschefen. Han husker ikke overvejelser om modtagerkredsen.

Han har ikke noget kendskab til, hvor de juridiske grænser går for *"… inden for lovens ramme at skærme delegationen fra sådanne manifestationer …",* som kineserne formulerede det ifølge hans mail af 12. juni 2012. Han ved derfor heller ikke, om det var muligt at gøre inden for lovens rammer. Han kender heller ikke til lovgivningen om flagning, herunder demonstranters ret til at vise et fremmed flag. Tilsvarende har han ikke nogen viden om demonstranters ret til at blive set, eller hvor demonstranter lovligt kan placeres.

Han kan se på adressaterne, at han har modtaget Claus Grubes mail af 12. juni 2012, kl. 22.27.30, der er et svar på hans egen mail af samme dag med referatet fra mødet med Gu Hui, men han husker det ikke i dag. Det skete, at de modtog mails af denne karakter fra departementschefen på det tidspunkt om aftenen. For ham at se skulle der efter indholdet af mailen reageres på den. Selv om han står som modtager af Claus Grubes svar, var det ikke ham og heller ikke den anden modtager, der skulle reagere på mailen. Det var Protokollen, hvis chef og souschef var cc. på mailen, som skulle reagere. Som det ses, er mailen sendt fra Claus Grubes mobiltelefon sent om aftenen, og han vil derfor ikke lægge så meget i, hvem der er anført som modtager, og hvem der er cc. på mailen i forhold til, hvem der skulle reagere på mailen. Han ved ikke præcist, hvad Claus Grube har ment, da han i svarmailen blandt andet skrev, *"Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller…"*. Som han læser mailen, handler det om, at det skulle siges til politiet, at de skulle være på dupperne, men ikke dermed, at de skulle bryde grundloven. Det vidste politiet formentlig allerede, for de havde også dialog med kineserne.

Kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann har for Tibetkommission II forklaret, at han deltog i møderne den 31. maj, 8. juni og 12. juni 2012 med souschef Gu Hui. Ved det sidste møde, den 12. juni 2012, var der kun få dage til besøget, og Michael Zilmer-Johns var involveret i forberedelsen af de politiske samtaler. Han er sikker på, at han drøftede linjen i de politiske samtaler med Michael Zilmer-Johns. Direktionen fik i referatet en opdatering på, hvor langt de var i forberedelsen af samtalerne. Souschefen på den kinesiske ambassade var beslutningsdygtig i forhold til at få linjerne for samtalerne på plads og således den rette samtalepart. Gu Hui talte dansk, og han er sikker på, at souschefen brugte vendingen *"inden for lovens ramme"*, som fremgår af referatet.

Det overraskede ham, at kineserne bragte deres bekymringer op i en bilateral samtale med Asienkontoret to dage inden statsbesøget, da det ikke var Asienkontorets ansvarsområde. Kineserne var nervøse. Han lovede kineserne, at han ville videreformidle bekymringerne, hvilket han gjorde telefonisk til protokolchef Jette Nordam. Han troede at disse ting allerede var blevet afklaret tidligere, eksempelvis hvordan det ville forholde sig med demonstrationer. Jette Nordam sagde under telefonsamtalen, at hun ville orientere Johan Reimann. Han hæftede sig ikke særligt herved. Han er ikke sikker på, om han på det tidspunkt vidste, at Johan Reimann var den øverste i Københavns Politi, og han mener, at det var Nordam, som bragte Reimanns navn op. Det var relevant at videre bringe kinesernes bekymringer og usikkerhed. Han videregav blot oplysningerne, og han beskæftigede sig ikke med, hvad der herefter blev gjort med oplysningerne.

Mødet den 12. juni 2012 med ambassaden var startet kl. 16.00. Det kunne han se i sin kalender. Mødet varede ikke fem timer, men det varede formentlig to til tre timer. Han kan huske, at det varede væsentligt længere end den tid, som stod i hans kalender. Mødet blev holdt i Udenrigsministeriet. Han har derfor ikke ringet til Jette Nordam før efter tidligst kl. 18. Han husker, at han ringede til Jette Nordam hjemmefra. Han havde meget travlt de dage, da han var på vej til Bruxelles. Han tog til Bruxelles tidligt om morgenen den 13. juni 2012 og kom hjem igen den 14. juni 2012.

Foreholdt, at han for Tibetkommission I forklarede, at samtalen med Jette Nordam fandt sted "… *sent på aftenen…*", har han forklaret, at han ikke husker, om det var før eller efter Nis Lauge Gellerts mail kl. 21.59, og han husker heller om ikke, om det var før eller efter Claus Grubes mail kl. 22.28. Han læste utvivlsomt mailen fra Claus Grube. Han husker ikke, hvem, han tænkte, der skulle reagere på mailen. Han huskede først mailen, da han gennemgik kommissionens bilagsmateriale. Han husker ikke, om han talte med Jette Nordam før eller efter Claus Grubes mail. Hvis han havde en reaktion på mailen, havde det formentlig været, at han havde videregivet kinesernes bekymringer til Jette Nordam. Med hovedet på blokken ville han nok hælde til, at han talte med Jette Nordam inden Claus Grubes mail, men han husker det ikke. Han skal ikke kunne sige, om det var et sært sammentræf, at Johan Reimanns navn var dukket op flere gange samme dag i Udenrigsministeriet, hvis der ingen forbindelse var. Hvis der endelig var noget i mailen fra Claus Grube som skulle håndteres, havde han allerede taget sig af det ved at ringe til Jette Nordam.

Topchefer har meget forskellige stilarter, når de formulerer sig. Claus Grube havde et blomstrende sprog, så han var ikke overrasket over formuleringerne. "*Ingen ansigtstab*" måtte referere til Folkerepublikken Kina. Det er sjældent, at han har hørt udtrykket "tabe ansigt" i Udenrigsministeriet om Folkerepublikken Kina eller andre lande. Udtrykket handler om at være så transparente som muligt, så der ikke er uforberedte overraskelser. Om Claus Grubes omtale af PET og Johan Reimann i mailen af 12. juni 2012 har han forklaret, at kineserne vidste, at demonstrationer ikke kunne forhindres. Han havde viderebragt kinesernes bekymring til Jette Nordam, hvorfor han ikke havde mere med det at gøre. Kineserne ville elske, hvis der ikke var nogen demonstrationer under statsbesøget. Kineserne vidste godt, hvilke regler der gælder herom i Danmark. Han vidste ikke, om det i Danmark var tilladt at sætte en CD-vogn ind foran demonstranterne, eller om retten til at demonstrere i det hele indbefattede, at demonstrationen var synlig. Han overvejede ikke at spørge Udenrigsministeriets juridiske tjeneste. Det var jo ikke Udenrigsministeriets beføjelse og ansvarsområde at træffe sådanne beslutninger. Han tog for givet, at politiet ville agere inden for lovens rammer, men han havde ikke en nærmere opfattelse af, hvad rammerne indebar. Det var end ikke en overvejelse, om demonstranter havde ret til at vise fremmede flag. Hvor en demonstration skulle placeres, var for andre at afgøre.

Ambassadør Friis Arne Petersen har for Tibetkommission II forklaret, at han husker at have modtaget Claus Grubes svar på grund af metaforen i "*… der er ingen tvivl om det bliver en kunst at forene dansk træskovals med kinesisk statsballet …*".Han huskede ikke mailen, før end han genlæste den under forberedelsen af afhøringen. Efter hans opfattelse var det ikke en normal mail inden for Udenrigsministeriet, hvor man normalt havde en mere neutral og præcist beskrivende sprogbrug og, hvis det var en instruks, en mere klar beskrivelse af, hvordan folk skulle agere. Svarmailen har efter hans opfattelse karakter af kommentar, instruks og usædvanlig sprogbrug. Den havde næppe megen indflydelse, da den ikke var let at agere på. Efter hans opfattelse var det ikke nødvendigt, at Protokollen skulle *"… bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller",* idet Politiet og Protokollen havde haft løbende koordinering under forberedelsen af besøget, og der lå det som altid helt fast, at det var politiet, der varetog gæsternes fysiske sikkerhed. Han har ikke tilstrækkeligt grundlag for at vurdere, om det var nødvendigt, at Martin Bille Hermann i forlængelse af mødet med Gu Hui bad protokolchef Jette Nordam ringe til Københavns Politi. Strengt taget tror han, at han ville have ladet politiet selv om at håndtere sine opgaver, idet han ikke kan se, hvordan man kan føje udenrigspolitik ind i politiets opgavevaretagelse, der går ud på at sikre lov og orden. Han kan ikke se, at politiet havde et operativt behov for at blive orienteret om kinesernes ønsker, i det omfang ønskerne ikke vedrørte fysisk sikkerhed. Som politidirektør har man imidlertid godt vidst, hvordan man skulle agere, og han har ikke fantasi til at forestille sig, at man som protokolchef har kunnet påvirke det.

Han har svært ved at greje forståelsen af afslutningen "… *Ingen ansigtstab!*" i Claus Grubes svarmail af 12. juni 2012. Han husker ikke, hvordan han forstod det anførte, da han læste det første gang i 2012. Han hæftede sig mere ved, at han ikke syntes, at "træskovalsen" var et godt billede på Danmark. Efter hans egen opfattelse af forståelsen af ordet "ansigtstab" kan det i visse situationer godt indeholde tab af værdighed. Det er imidlertid ikke i den betydning, at han selv anvendte ordet i sin egen mail af 10. maj 2012. Hvordan ordet skal forstås i Claus Grubes svarmail, er han ikke sikker på. Han har hørt kinesiske diplomater tale om bekymring for "at tabe ansigt" også i sammenhæng med demonstrationer, i den forståelse, at det vil være et ansigtstab for Folkerepublikken Kina som land. Han har ikke hørt danske diplomater være bekymret for ansigtstab i betydningen dansk ansigtstab.

Ambassaderåd og souschef ved ambassaden i Beijing Søren Jacobsen har for Tibetkommission II forklaret, at kineserne ikke plejede at anmode om at skærme delegationen for manifestationer. De kinesiske anmodninger plejede snarere at handle om fysisk sikkerhed og om værdighed. Det var hele ansigtsdiskussionen, det handlede om. Han husker ikke, om der under de forberedende møder blev talt direkte om ansigtstab, men det lå i begrebet værdighed, at kineserne ville behandles på lige

fod med andre store lande. Kineserne vidste, hvilke regler der gjaldt i Danmark om ytringsfrihed og retten til at forsamle sig. Når kineserne nævnte ordet "skærme" var det ønsketænkning. Han er ikke jurist og kender ikke den nærmere fortolkning af grundlovens bestemmelser. Det var ikke Udenrigsministeriet, men politiet, der besluttede, hvor demonstranterne skulle stå, og hvad der var inden for lovgivningen, og det blev ambassaden ikke involveret i. Han tror, at politiet ville foretage en sikkerhedsvurdering, ikke en udenrigspolitisk vurdering.

Han husker ikke, hvad han tænkte, da han læste mailen af 12. juni 2012 fra Claus Grube. Han var i Beijing under Hu Jintao's besøg. Han læste mailen, for han læste altid mails fra departementschefen. Hans umiddelbare vurdering er i dag, at mailen opfordrede til, at der blev handlet inden for loven, og at PET og politiet skulle være opmærksomme på det, der foregik, herunder at der ikke var sikkerhedsmæssige brister. Politiet og PET kendte godt deres roller under et statsbesøg. Han forstod mailen således, at det var kineserne, der ikke måtte lide ansigtstab.

Det var centralt for kineserne, at der ikke skete ansigtstab, hvilket indebar, at de ikke ville udsættes for noget, de ikke var forberedte på. Det indebar endvidere, at de ikke mødtes med folk, som var under deres niveau.

Når kineserne videreformidlede deres ønsker og synspunkter om besøg i Danmark, skete det altid på den samme måde og uden at være truende. Han husker ikke, at kineserne direkte sagde, at det ville få konsekvenser for Danmark, hvis deres bekymringer ikke blev imødekommet. Kineserne fik besked om, at der var ytringsfrihed og ret til at demonstrere i Danmark.

Protokolchef Jette Nordam har for Tibetkommission II vedstået sin forklaring for Tibetkommission I og supplerende forklaret, at når man fra kinesisk side egentlig ikke var bekymret for delegationens fysiske sikkerhed, men at det handlede nok så meget om deres værdighed, er det hendes opfattelse, at spørgsmål om sikkerhed ikke vil høre under Protokollen. Det henhører under politiet, men spørgsmålet om værdighed hører under Protokollen i den forstand, at Protokollen har ansvar for, at gæsterne bliver behandlet bedst muligt. Vedrørende det anførte om, at man fra kinesisk side var bekymret for fornærmende manifestationer fra Falun Gongs side, var det sådan, at kineserne altid har været bange for, at der ville være Falun Gong-demonstrationer på de ruter, som deres delegationer har skullet følge. Kineserne ved imidlertid godt, at Danmark ikke kan forhindre det, og det er helt tilsvarende med tibetanere og tibetanske flag. Protokollen har ikke gjort noget i anledning af de kinesiske bekymringer. Det er op til politiet at fastslå, hvor demonstrationer kan tillades afholdt. Protokollen drøfter ikke med politiet, hvordan konkrete situationer skal håndteres. Politiet er ikke afhængig af oplysninger fra Protokollen til at træffe

afgørelser omkring demonstrationer. Kineserne har en fast kontaktperson hos PET, som de kommunikerer med, og PET får her fra de samme informationer og ønsker, men Protokollen ville videreformidle oplysninger som de foreliggende til PET. Der ville ikke heri ligge en tilkendegivelse om, hvordan politiet skulle forholde sig til de fremsatte ønsker/bekymringer. Protokollen har ikke noget ansvar for håndteringen eller nogen instruktionsbeføjelse over for politiet. Det er en helt sædvanlig henvendelse fra kineserne, og som det fremgår af mailen, ved kineserne godt, at Danmark har en lovgivning, der opstiller nogle rammer for, hvad der er muligt med hensyn til at imødekomme deres ønsker. Hun har ikke gjort sig overvejelser om, hvordan man inden for rammerne af lovgivningen kan skærme en kinesisk delegation fra manifestationer som anført af Gu Hui. Det er op til politiet og ikke Udenrigsministeriet at tage stilling hertil.

Som hun forklarede for Tibetkommission I, fik hun samme dag efter Asienkontorets møde med Gu Hui en opringning fra Martin Bille Hermann. Hun mener, at opkaldet var sent om eftermiddagen. Martin Bille Hermann forklarede om kinesernes bekymringer, hvilket der ikke var så meget nyt i, og han bad hende om at viderebringe oplysningerne til politiet. Selv om der ikke var noget nyt i oplysningerne, skulle de viderebringes, idet Martin Bille Hermann havde lovet kineserne at viderebringe deres bekymringer til de rette myndigheder. Det er Protokollen, der har den daglige kontakt til politiet, og derfor bad han hende om at viderebringe oplysningerne om bekymringerne. Det var mest Annette Lassen, som havde kontakten til politiet, og Annette Lassen ved derfor mere generelt om kontakten til politiet, men det var sådan, at der var kontakt til politiet, når det skulle planlægges, hvordan en delegation skulle komme fra A til B i forbindelse med et statsbesøg. Det var ikke hende selv, der deltog i den slags planlægning. Da hun fik mailen fra Nis Lauge Gellert med referatet af mødet med Gu Hui senere på aftenen, læste hun den formentlig, men hun husker det ikke i dag. Referatet svarer til, hvad Martin Bille Hermann forinden havde orienteret hende om i forhold til de kinesiske bekymringer. Hun husker ikke ordlyden af samtalen med Martin Bille Hermann.

Hun viderekommunikerede den kinesiske bekymring til Københavns Politi, idet hun var blevet bedt om at gøre det. Hun ringede til politidirektør Johan Reimann, som hun kendte på forhånd, og hun tænkte, at han var den rette at viderebringe de kinesiske bekymringer til. Hun ringede til Johan Reimann umiddelbart efter samtalen med Martin Bille Hermann. Hun husker ikke, om hun fik fat på ham med det samme. Det var om aftenen, og hun var mere eller mindre alene på kontoret. Klokken har været omkring 18.30-19.30. Da hun fik fat på ham, forklarede hun ham, at i forbindelse med besøget havde kineserne nu igen tilkendegivet, hvad de var bekymrede for. Hun husker ikke, hvad hun konkret sagde til Johan Reimann. Hun husker således ikke, om hun konkret nævnte demonstrationer og ønsket om afskærmning heraf

for Johan Reimann, ligesom hun ikke husker om hun nævnte, at det vedrørte ære og værdighed. Johan Reimann er en klog mand, og han var allerede bekendt med de kinesiske bekymringer, så hun vidste, at han ville kunne forholde sig til ønskerne. Hun kendte Johan Reimann, og de havde et godt samarbejde. Hun så ikke noget odiøst eller exceptionelt i at ringe til ham og fortælle ham noget, han allerede vidste. Hun var blevet bedt om det, og så gjorde hun det. Hun havde tilsvarende haft et godt samarbejde med hans forgænger Hanne Bech Hansen. Det var vigtigt at have gode kontakter hos samarbejdspartnerne, når man var i Protokollen. Hun gjorde derfor meget ud af at spise frokoster og lignende med samarbejdspartnere. Hun kendte også Johan Reimann fra tidligere. Hun ringede til Johan Reimann på et tidspunkt, inden hun modtog Claus Grubes svarmail sendt kl. 22.28 samme dag den 12. juni 2012. Hun ville ikke have ringet til Johan Reimann kl. 22.30 om aftenen.

Hun husker ikke, om hun læste mailen fra Claus Grube samme aften eller næste morgen, ligesom hun ikke husker, hvad hun tænkte, da hun læste hans mail. Når hun læser mailen i dag, forekommer det hende at være en meget typisk mail fra Claus Grube. Der var ikke noget usædvanligt i den. Hun forstår den sådan, at Claus Grube tilkendegiver, at besøget skal gennemføres så smertefrit som muligt og til alles tilfredshed. Med "dansk træskovals" må han have henvist til de danske regler om ytringsfrihed og forsamlingsfrihed, og det er en "prøvelse" at få gennemført besøget med forskellene på danske og kinesiske principper. I forhold til at agere på mailen havde hun allerede talt med Johan Reimann, og hun ved ikke, om PET har fået den. Hun fandt ikke selv grund til at foretage yderligere i anledning af mailen. Hun ville ikke vide, hvem af de mange medarbejdere hos PET, hun skulle ringe til, og hun var kun blevet bedt om at ringe til Københavns Politi. Foreholdt, at der også er mange medarbejdere hos Københavns Politi, svarede Jette Nordam, at hun jo valgte at ringe til Johan Reimann. PET og Københavns Politis "vigtige roller" var deres ansvar for sikkerhed, transport og i det hele taget den praktiske logistiske gennemførelse af besøget. "Ingen ansigtstab!" må betyde, at kineserne ikke skulle tabe ansigt. Ved udtrykket forstår hun, at man ikke må blive krænket. Efter hendes opfattelse ligger der ikke i Claus Grubes mail, at der skal skærmes for demonstrationer. Der skal derimod netop tages hensyn til "dansk træskovals", det vil sige reglerne om ytringsfrihed og forsamlingsfrihed. Det måtte være op til politiet, hvordan man konkret skulle undgå kinesisk ansigtstab. Efter hendes opfattelse havde hun videreformidlet budskabet til Johan Reimann, og derfor fandt hun ikke anledning til at ringe til ham igen. At Claus Grube under sin forklaring for kommissionen i dag har tilkendegivet, at "Intet ansigtstab!" skulle forstås derhen, at danskerne ikke skulle lide ansigtstab, ændrer ikke på hendes forståelse af udtrykket i denne sammenhæng. Hun forstår det som kinesisk ansigtstab.

Viceprotokolchef Annette Lassen har for Tibetkommission II forklaret, at hun ikke kunne huske, at departementschef Claus Grube havde svaret på mailen, før hun læste hans svar i bilagssamlingen. Hun har ikke tænkt nærmere over hans svar, da hun modtog det. Hun mindes ikke at have haft drøftelser med Jette Nordam om Nis Lauge Gellerts referat af mødet mellem kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann og souschef på den kinesiske ambassade Gu Hui den 12. juni 2012 som gengivet i Nis Lauge Gellerts mail. Hun var ikke den gang klar over, at protokolchef Jette Nordam havde haft en telefonsamtale med Martin Bille Hermann i forlængelse af hans møde med Gu Hui.

Formuleringen af Claus Grubes svarmail den 12. juni 2012 er meget typisk for ham. De nærmeste til at agere på hans svar ville være Michael Zilmer-Johns og Nis Lauge Gellert, idet de var angivet som modtagere på svaret. Hun kan ikke vurdere, om det også ville være naturligt ud fra Michael Zilmer-Johns stilling som politisk direktør, at han agerede på mailen. Hvis man ser bort fra Michael Zilmer-Johns og Nis Lauge Gellert kunne det være chefen for Protokollen, som var den nærmeste til at agere på svarmailen. Når hun læser Claus Grubes svar, forstår hun ved sætningen: "*Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller*", at det skulle videreformidles til PET og politiet, med hvilken alvor kineserne så på det. Der var imidlertid ikke noget nyt heri. PET og politiet vidste det godt. PET og politiets rolle var, at de stod for sikkerheden. Sikkerhed og værdighed kan ikke skilles ad. Det ene er resultat af det andet. Hun kan ikke sige, hvad Claus Grube har haft af tanker med sit svar. Han har formentlig villet sikre sig, at alle var på plads, og han ønskede vel, at nogen gjorde noget. De havde forberedt statsbesøget sammen med Hoffet igennem en hel måned, og der var ikke noget nyt i det, som blev fremsat fra kinesisk side. Hvis hun havde læst hans svar sent om aftenen den 12. juni 2012, hvor hun modtog mailen, ville hun nok have trukket lidt på skuldrene, idet der intet nyt var, og så ville hun have smilet over hans ordspil. Der er i øvrigt ikke noget usædvanligt i, at Udenrigsministeriet videregiver information som den foreliggende fra den kinesiske ambassade til PET og politiet, således at de ved, at kineserne igen her i sidste øjeblik har henvendt sig. Når kontakten til politiet skete på politidirektørniveau, var det over hendes niveau.

Som leder af besøgsenheden var det blandt andet hendes opgave at have kontakten med PET. Hun mindes ikke at have ageret på Claus Grubes svarmail, herunder fulgt op på, om der blev taget kontakt til PET. Initiativet til at kontakte PET i forlængelse af Claus Grubes svarmail ville ikke ligge hos hende. Det kunne ligge hos Jette Nordam.

1. ambassadesekretær ved ambassaden i Beijing Mads Kjeldsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker Claus Grubes mail, men at han helt sikkert

har læst den dengang. Der er ikke noget i mailen, som havde konkret betydning for ham eller ambassaden i Beijing i øvrigt, og han gjorde sig derfor formentlig ikke tanker i anledning af mailen. "Ingen ansigtstab!" forstår han som kinesisk ansigtstab.

Departementschef i Statsministeriet Christian Kettel Thomsen har for Tibetkommission II forklaret, at Statsministeriet modtog mails fra Udenrigsministeriet om de kinesiske bekymringer. Han læste dem med den forståelse, at det var det sædvanlige, hvor kineserne fremførte deres bekymringer, og så svarede Danmark det sædvanlige, og så gik det alt sammen. De lokale kinesiske ambassadefolk i Danmark var imidlertid forholdsvis meget optaget af det, idet de i et eller andet omfang kunne blive holdt ansvarlige, hvis Danmark ikke "opførte sig ordentligt." Med hensyn til at tage sig af disse udenoms ting var andre end Statsministeriet bedre til at tilrettelægge dette, og desuden var der ikke så mange ansatte i Statsministeriet. De koncentrerede sig derfor om det, der vedrørte statsministeren, og det var mødet mellem ministeren og den kinesiske præsident. De professionelle i forhold til hensynene til værdighed og omgangsform var andre steder end i Statsministeriet. I Statsministeriet var man optaget af, hvordan mødet mellem statsministeren og præsidenten skulle afvikles, herunder selvfølgelig at det skulle ske ordenligt og værdigt. Man så frem til besøget, der var en god ting for Danmark. Det kunne både fremme politiske mål og økonomiske interesser. I forhold til handelsinteresserne i et land som Folkerepublikken Kina er det vigtigt, at det er synligt, at der er gode relationer i toppen.

Når han i dag læser afsnittet i Nis Lauge Gellerts mail om de kinesiske bekymringer mv., står der ikke noget, som han ikke den gang var bevidst om i forvejen. Det var kendt, at kineserne ikke kunne lide at se folk, der var i opposition til dem, når de var på besøg ude i verden. ASI-chefens svar om at ville gå videre med de kinesiske bekymringer til de kompetente myndigheder var tilsvarende kinesernes fremførsel af deres bekymringer den sædvanlige udveksling af tilkendegivelser. ASI-chefens svar fremstår som et diplomatsvar. At kineserne som gengivet i mailen havde fremført, at "*Det samlede indtryk var meget vigtigt, når besøgets resultater blev gjort op fra kinesisk side…*", er udtryk for en slet skjult trussel. Han husker ikke at have gjort sig tanker om, hvilke konsekvenser et samlet dårligt indtryk ville kunne medføre. Sådanne trusler gjorde ikke stort indtryk på ham. Han husker det ikke, men hvis han skulle have drøftet Nis Lauge Gellerts mail med Ulrik Vestergaard Knudsen eller Lisbet Zilmer-Johns, har det alene været afsnittet om Arktis. Det kan imidlertid meget vel være, at de ikke drøftede den, idet mailen bekræftede, at Arktis ikke kom på dagsordenen.

Han husker ikke dengang at have set Claus Grubes svar ved mail af 12. juni 2012 på den omtalte mail af samme dag fra Nis Lauge Gellert blandt andet om de kinesiske bekymringer. Han husker ikke dengang at have haft en drøftelse af Claus Grubes

svar med nogen. Når han læser sætningen i Claus Grubes svarmail: "*Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller …*", forstår han det sådan, at politiet havde mange opgaver i forbindelse med besøget. Det er en bemærkelsesværdig mail i forhold til det tema, kommissionen er beskæftiget med. Claus Grube kunne godt som her skrive ud i en bred kreds, hvor det mere var et statement end en instruktion. Han læser det ikke selv som en instruktion om, at nogen skulle gøre noget konkret.

Når statsministeren skulle holde møde med nogen, der havde en politisk betydning eller anden betydning, ville der være en grundig forberedelse af mødet fra ministeriets side i relation til, hvad statsministeren skulle undgå at sige, og hvad der ville være godt at sige. I forhold til Folkerepublikken Kina skulle man eksempelvis altid igennem en række i danske øjne floromvundne banaliteter. Mødet med den kinesiske præsident var nøje koreograferet, herunder hvilke emner man skulle komme ind på mv. De fleste møder med udenlandske statsledere er relativt koreograferede, således at det fx er aftalt, hvad man skal tale om, og hvem der indleder de forskellige temaer. Mødet med den kinesiske præsident var endnu mere koreograferet, end møder normalt var. Man forberedte ikke statsministeren på den situation, at den kinesiske præsident på vej til mødet kunne have set en demonstration og være oprørt. Statsministeriet var ikke fokuseret på disse såkaldte sikkerhedsspørgsmål. Han husker ikke at have gjort sig tanker om en sådan situation.

Departementsråd i Statsministeriet Ulrik Vestergaard Knudsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke kan genkende formuleringen i Nis Lauge Gellerts referat af 8. maj 2012 omkring besøget i Storbritannien, men han husker, at der var efterretninger om, hvordan andre besøg var forløbet rundt om i Europa, herunder i Holland, Frankrig mv., hvor der havde været diskussioner mellem værtslandet og Folkerepublikken Kina om håndteringen af demonstranter.

Vedrørende hans forklaring for Tibetkommission I, om at han gennem medierne var orienteret om kinesiske besøg i andre lande, herunder om forstyrrelser, som dog ikke havde givet anledning til operative overvejelser i Statsministeriet, bekræftede han, at dette fortsat var hans erindring. Han ved ikke, om de havde operative overvejelser i Udenrigsministeriet. Det var et operativt spørgsmål for politiet, og han har derfor helt sikkert ikke haft drøftelser med Claus Grube om, hvad han havde hørt i medierne om kinesiske besøg i andre lande. Det ville være Protokollen, evt. Landekontoret, der ville have drøftelser med Hoffet, PET mv. i den konkrete arbejdsgruppe om operative anliggender. Det var ikke noget, han som departementsråd i Statsministeriet havde overvejelser om.

Om Claus Grubes mail af 12. juni 2012 har han forklaret, at han i dag ved, at mailen blev videresendt som kopi til ham, men han husker ikke, at han modtog den i 2012. Han har helt sikkert ikke drøftet mailen med Claus Grube, og han tror heller ikke, at han har drøftet den med andre kollegaer. Det var en typisk "reply-all"-mail fra Claus Grube sent om aftenen. Mailen gav ham ikke anledning til at reagere.

Udenrigsministeriet har ikke instruktionsbeføjelser over for politiet. Derfor ligger tanken ham meget fjernt, at Udenrigsministeriet skulle have forsøgt at påvirke politiet til at begå grundlovsbrud. Han har siden 2012 undret sig over, hvad der foregik dengang.

Vedrørende hans forklaring for Tibetkommission I om, at han deltog i et møde med den kinesiske ambassadør for at drøfte indholdet af samtalen mellem statsministeren og Folkerepublikken Kina's præsident, hvor ambassadøren på vej ud efter mødet nævnte sin bekymring for demonstrationer og blev henvist til at rette henvendelse til Københavns politi, har han forklaret, at han syntes, at det var malplaceret for en kinesisk ambassadør at bringe spørgsmålet om demonstrationer op på et møde i det danske demokratis statsministerium. Ambassadøren måtte vide, at det ikke var noget, han skulle henvende sig til Statsministeriet om. Han var tryg ved, at politiet selv kunne håndtere det. Kineserne gjorde det til udenrigspolitik, når de blev ved med på den ene eller anden måde at udfordre Danmarks grundlov.

Statsministeriet havde ikke juridisk kompetence til at behandle spørgsmål om, hvorvidt demonstrationer skulle være synlige, eller om de kunne skærmes. Det overlod de trygt til politiet at tage stilling til. Det var ikke ham, der skulle vurdere, hvad der var muligt inden for lovens grænser, men det var selvfølgelig en meget relevant præmis, at grundloven ikke blev brudt. Det er ikke underligt, at Lisbet Zilmer-Johns bad Tue Krarup-Pedersen sige ambassadørens bekymringer videre i Udenrigsministeriet, da det var en besynderlig ting for kineserne at komme med. Han var ikke i 2012 bekendt med, at Lisbet Zilmer-Johns bad Tue Krarup-Pedersen sige ambassadørens bekymringer videre i Udenrigsministeriet.

Han kender til Wienerkonventionen, men han erindrer ikke at have deltaget i samtaler om forholdet mellem Wienerkonventionen og demonstrationer. Han kan godt forstå en tanke om, at der skal være rum til at håndtere en særlig følsomhed i forhold til udenlandske diplomater, men han er ikke ekspert i det og ser det ikke komme i nærheden af grundlovsbrud.

Grunden til den megen kommunikationen mellem PET, politiet og Udenrigsministeriet om besøg var, at man prøvede at vurdere, hvordan man kunne håndtere kinesernes ønsker. Det var helt oplagt, at nogle af ønskerne ikke kunne imødekom-

mes, hvilket kineserne fik direkte besked om, men der kunne også være ønsker, hvor man drøftede, om kinesernes ønsker kunne imødekommes inden for lovens rammer. Udenrigsministeriet kommunikerede alle ønsker videre, så der var transparens. Det skylder man både afsender og modtager af budskabet. Han var ikke en del af det operative i sin tid i Statsministeriet, så han udtaler sig udelukkende på baggrund af sine 25 års erfaring. Under hans tid i Statsministeriet, havde han ikke noget at gøre med det operative, og han var tryg ved, at politiet gjorde, hvad de skulle også i forhold til ønsker fra Folkerepublikken Kina.

Kontorchef i Statsministeriet Lisbet Zilmer-Johns har for Tibetkommission II forklaret, at hun ikke i dag husker svarmailen fra departementschef Claus Grube sendt cc. til blandt andre hende om aftenen den 12. juni 2012. Det står hende ikke klart, hvad pointen med mailen er, når hun læser den i dag. Hun havde den 12. juni 2012 kl. 22.05 inden modtagelsen af Claus Grubes svarmail videresendt mailen af 12. juni 2012 fra Nis Lauge Gellert til departementschef Christian Kettel Thomsen og Ulrik Vestergaard Knudsen cc. Tue Krarup-Pedersen og skrev i videresendelsen "Se indledning om Arktis." Baggrunden herfor var, at hun var fuldt fokuseret på den samtale, der skulle finde sted mellem statsministeren og Folkerepublikken Kina's præsident, hvor der også ville være mange ministre med. De havde meget fokus på, at emnet om Arktisk ikke skulle med på mødet, idet der i givet fald ville være interesse fra Grønlands side i at deltage i mødet. Hun husker det ikke i dag, men grunden til, at hun ikke tilsvarende videresendte Claus Grubes svarmail, er formentlig, at hun ikke var optaget af aspekterne nævnt heri. Spørgsmål om sikkerhed var ikke noget, som de skulle agere på i Statsministeriet.

Hun læser i dag Claus Grubes bemærkning, *"Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller i sagen"*, således at det handler om, hvordan politiet behandler kineserne, mens de er her. Det var også et spørgsmål om prestige. Der er fx mange landes repræsentationer, der går op i, om de får en motorcade til at eskortere dem. Når ASI-chefen som anført til sidst i Nis Lauge Gellerts mail af 12. juni 2012 lovede at gå videre med de kinesiske bekymringer til de kompetente myndigheder, gør man selvfølgelig det, og det er politiet, der er den kompetente myndighed. Hun ved ikke, om det så nødvendigvis var naturligt at gå til politidirektør Johan Reimann og PET. Vedrørende det anførte *"Ingen ansigtstab!"* er det naturligt at forstå det som kinesisk ansigtstab.

Når der var statsbesøg som i 2012, var man fra Statsministeriets side løbende i kontakt med Protokollen. Det kinesiske statsbesøg var en større logistisk udfordring, idet det ikke bare var et møde mellem statsministeren og dennes modpart. De havde hver især mange ressortministre med. Det var ikke et format, som man var vant til. Det var også vigtigt med den løbende kontakt, da de vidste, at kineserne gik meget

op i former. Den type møder, der svarede til hendes møde med Jette Nordam og Annette Lassen fra Protokollen den 10. maj 2012, som hun forklarede om i sin forklaring for Tibetkommission I, ville typisk også have deltagelse af den medarbejder fra Udenrigsministeriet, som vidste noget om sagen. Hun mindes fx at have haft back to back møder med viceprotokolchef Annette Lassen og kontorchef Martin Bille Hermann fra Udenrigsministeriet. Det var et meget komprimeret forløb, og de havde formentlig svært ved at få deres kalendere til at gå op. Det naturlige ville være, at der deltog en medarbejder fra Asienkontoret, idet de ville tale om forberedelsen af det møde, der skulle være i Statsministeriet. Hun deltog ikke i alle møder, hvor Protokollen var til stede, idet hun kun deltog i møderne, når de vedrørte det politiske, men her, hvor det var besøg af Folkerepublikken Kina's præsident, og mødet var så stort med mange ressortministre involveret, og koreografi kunne spille ind på substansen, var det nyttigt, at de var samlet på en gang for at tale afviklingen af mødet i Statsministeriet igennem.

Konsulent i Statsministeriet Tue Krarup-Pedersen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke erindrer mailen specielt, men han kan konstatere, at han har modtaget den. Det fremgår, at han videresendte den i en tom mail til departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen. Han husker ikke noget særligt om mailen. Han mener ikke, at han senere drøftede den med Ulrik Vestergaard Knudsen. Han sendte den til Ulrik Vestergaard Knudsen, fordi den kom fra Udenrigsministeriets departementschef, som var Ulrik Vestergaard Knudsens "counterpart" i Udenrigsministeriet. Han sendte den til kontorchef Lisbet Zilmer-Johns for at vise, at han havde orienteret højere oppe, så hun ikke gjorde det samme. Det var en fast ordning, de havde. Han drøftede ikke mailen med Lisbet Zilmer-Johns.

Særlig rådgiver i Udenrigsministeriet Claus Perregaard har for Tibetkommission II forklaret, at den ophidsede og intense stemning fra 2011 var femdoblet ved besøget i 2012 set i forhold til, hvad den havde været ved besøget i 2011, og Udenrigsministeriets eneste fokus var præsidentbesøget. Der var tale om et meget større besøg end i 2011, som også involverede Kongehuset og statsministeren. Han husker ikke drøftelser om demonstrationers placering, men begrebet *"ansigtstab"* blev også ved dette besøg omtalt som rammen om det hele.

Han har ikke før set departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012. Hvis ministeriet ville tale med politiet om håndteringen af demonstranter, ville han eller særlig rådgiver Thomas Bro Sæhl formentlig ikke være blevet involveret heri.

Politidirektør Johan Martini Reimann har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke præcist kan tidsfæste, hvornår hans telefonsamtale med Jette Nordam nogle dage inden Hu Jintao's besøg fandt sted. "Nogle dage" er omkring et par dage. Det

var ikke lang tid inden besøget, men det var heller ikke umiddelbart inden besøget. Tidspunktet på dagen var sandsynligvis i kontortiden. Han vil tro, at han havde telefonsamtalen fra fastnettelefonen på sit kontor, idet han ikke brugte sin mobiltelefon særlig meget. Han kan godt have været på kontoret kl. 18.00. Han tog typisk hjem omkring kl. 18.00 til 19.00. Han husker det ikke som en lang samtale.

Jette Nordam betonede som forklaret for Tibetkommission I "… *vigtigheden af, at besøget blev afviklet værdigt og ordentligt. Han huskede ikke, at vendingen "tabe ansigt" blev benyttet…*". I "*værdigt og ordentligt*" lagde han i forhold til en politiindsats, at politiet dels skulle beskytte den fysiske sikkerhed og dels skulle politiet beskytte mod integritetskrænkelser. Man skulle således kunne tale sammen i et normalt toneleje, ikke løbe spidsrod gennem demonstranter mv. Han husker ikke ordlyden af samtalen med Jette Nordam, men han husker, at det overordnede emne for samtalen var, at det var vigtigt, at besøget blev afviklet værdigt og ordentligt. De kan sagtens have talt om andre emner, men han husker det ikke i dag. Der var sædvanligvis noget small talk, inden man gik til emnet. Da han ikke husker ordlyden af samtalen, kan han ikke udelukke, at Jette Nordam nævnte, at kineserne ønskede, at demonstrationer blev skærmet. Det skal ses i lyset af, at det først var i forbindelse med hans forklaring for Den uafhængige Politiklagemyndighed tre år senere, at han havde anledning til at genopfriske indholdet af telefonsamtalen. Han kendte allerede fra sin tid i Nordsjællands Politi til de kinesiske bekymringer i forhold til demonstrationer.

Ved "*interessenter*" i hans tidligere forklaring for Tibetkommission I om, at "… *Det er helt normalt, at Københavns Politis interessenter ringer til politidirektøren og giver udtryk for ønsker omkring en bestemt politimæssig indsats…",* refererede han til offentlige myndigheder, handelsstandsforeninger, Strøgforeningen, næringsdrivende m.fl. Sædvanligvis var hans samtaler med Protokollen ikke telefoniske, men derimod når han mødtes med medarbejdere fra Protokollen ved arrangementer i forbindelse med de forskellige besøg. Han husker ikke, hvor ofte Protokollen ringede til ham. Han husker ikke, at han skulle have studset over, at Jette Nordam ringede til ham op til Hu Jintao's besøg.

Han er først op til denne forklaring for Tibetkommission II blevet bekendt med departementschef i Udenrigsministeriet Claus Grubes mail af 12. juni 2012. Jette Nordam ringede ikke til ham om aftenen den 12. juni 2012 efter kl. 22.55, hvor Claus Grube sendte mailen, idet han helt sikkert var taget hjem fra arbejde på det tidspunkt. Protokollen har formentlig haft adgang til telefonnummeret til hans tjenestemobiltelefon, idet nummeret stod på en liste, som han vil gætte på, at Protokollen havde. Han kan ikke udelukke, at det først var den 13. juni 2012, at Jette Nordam ringede til ham, idet han ikke kan tidsfæste samtalen præcist.

I forhold til politiinspektør Mogens Norup Lauridsens forklaring for Tibetkommission I om, at han ikke blev orienteret om protokolchefens opringning til politidirektøren, bliver han i tvivl om sin egen erindring om, at han efter telefonsamtalen gengav den for Mogens Norup Lauridsen, som han forklarede for Tibetkommission I. Han bliver i tvivl, men han kan ikke forestille sig, at han ikke gav Jette Nordams orientering videre. Han vil gætte på, at han videregav den umiddelbart efter samtalen. Der var tre kontorer mellem hans og chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsens kontor. Mogens Norup Lauridsen sad længere nede i bygningen. Hvis han videregav orienteringen til Jørn Aabye Nielsen, ville han have stukket hovedet ind til ham og gjort det, mens han ville have ringet til Mogens Norup Lauridsen. Han kan ikke udelukke, at han videregav orienteringen til nogen under Mogens Norup Lauridsen, men han har ikke anden erindring end, at det var Mogens Norup Lauridsen, som han gav orienteringen videre til. Han tror ikke, at han vidste, hvem der skulle lede operationen, og han tror ikke, at han ville have videregivet orienteringen til nogen under Mogens Norup Lauridsen.

For så vidt angår chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsens forklaring for Tibetkommission I om, at han ikke fik kendskab til samtalen mellem protokolchefen og politidirektøren, er det fortsat hans erindring, at han gengav samtalen for Mogens Norup Lauridsen, og i givet fald kan han ikke forestille sig andet end, at han ville have orienteret Jørn Aabye Nielsen om samtalen med Mogens Norup Lauridsen, men det er ikke noget, som han har en sikker erindring om. Det er ud fra en sædvanlig praksis om, at hvis han gik et niveau ned til Mogens Norup Lauridsen, skulle den overordnede, Jørn Aabye Nielsen, selvfølgelig orienteres om det. Uanset om det også var hans holdning, at orienteringen fra Jette Nordam ikke skulle afføde en reaktion i politiet, ville han have videregivet den til de ansvarlige, og det var enten til Jørn Aabye Nielsen eller til Mogens Norup Lauridsen, og når de har forklaret, at de ikke har fået orienteringen, er der noget som ikke passer, men de er begge troværdige, og han har ikke grundlag for at betvivle deres forklaringer.

Politidirektør Anne Tønnes har for Tibetkommission II forklaret, at i sin tid som vicepolitidirektør og senere politidirektør har hun ikke været i kontakt med Udenrigsministeriets protokol vedrørende indgående statsbesøg. Hun har i det hele taget ikke oplevet, at der er nogen fra Udenrigsministeriet, som har ringet til hende om store besøg.

Hun ville blive overrasket, hvis hun fik en henvendelse svarende til den, som Johan Reimann fik fra Protokollen i forbindelse med Hu Jintao's besøg. Det ville også være usædvanligt, hvis hun tog kontakt til Protokollen. Hun kan ikke se, hvorfor hun skulle gøre det.

I hendes tid som politidirektør i Københavns Politi har der været flere store besøg. Som hun husker det, har hun ikke modtaget operationsbefalingerne i forbindelse hermed. Hun har i hvert fald ikke materielt skullet forholde sig til dem. Befalingerne er et operativt værktøj, som politidirektøren sædvanligvis ikke skal beskæftige sig med.

Hun ved ikke, om man har ændret noget i Københavns Politi i forhold til kontaktpunkt til Udenrigsministeriet og PET i forbindelse med eksempelvis statsbesøg, herunder om henvendelser fra Udenrigsministeriet og PET kommer ind et bestemt sted i Københavns Politi. Det ligger på det operationelle plan og dermed uden for det område, som hun er helt skarp på. Efter hendes opfattelse er det ikke forkert, hvis der er kontakt mellem Udenrigsministeriet, PET og Københavns Politis planlægningskontor i forbindelse med statsbesøg. Der vil være en masse praktik, som kræver løbende kontakt. Hun tror derfor ikke, at der er jurister, som kontrollerer, hvem fra Københavns Politi der har kontakt til Udenrigsministeriet og PET i forbindelse med statsbesøg. Hun vil tro, at der ikke er en fast procedure for, hvordan eksempelvis Protokollen giver en besked til Københavns Politi i forbindelse med et statsbesøg. Udgangspunktet er, at kontakten til Hoffet, Udenrigsministeriet og internationale organisationer mv. sker via PET, men hun ser ikke noget odiøst i, at Københavns Politi eksempelvis deltager i et møde med Hoffet i forbindelse med et statsbesøg.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke erindrer, at politidirektør Johan Reimann skulle have ringet til ham omkring den 12. juni 2012 vedrørende en telefonsamtale, som Johan Reimann havde haft med protokolchef Jette Nordam. Igennem årene i politiet er det forholdsvis få opkald, som han har fået fra politidirektørerne, og han burde derfor kunne huske det, hvis det var tilfældet. Han har heller ikke erindring om, at Johan Reimann på anden vis skulle have orienteret ham om sin samtale med Jette Nordam.

De enkelte episoder under præsidentbesøget i 2012

Af Tibetkommission I's beretning bind 1, s. 57 ff., fremgår under afsnit 3.1.2.2 om "*De enkelte episoder*":

> "…
> *Graffiti ved Hotel Radisson Blu, Amaliehaven, Amaliegade, Admiral Hotel, Nordre Toldbod*
> Af politiets lydfiler, interne meldeblanketter og POLDOK fremgår, at det blev meldt ind til KSN, at der på dagen for den kinesiske præsidents ankomst den 14. juni 2012 var skrevet "FREE" ved hotellet, og at to "små piger" med gadekridt

på asfalten havde tegnet to mennesker og forsøgt at skrive frihed på dansk. Det er noteret, at personerne blev pågrebet, standset og bortvist og kridtet afvasket inden præsidentens ankomst.
…
Videre fremgår, at det under kortegekørslen den 15. juni 2012 blev meldt ind til KSN vedrørende den rute, kortegen skulle følge, at der var malet "Free Tibet" på molekanten ved Toldboden, og at der var malet cirka to m^2 på flisegangen ved Amaliehaven, samt at ISS blev rekvireret til fjernelse i Toldbodgade og blev sendt videre derfra. KSN-ledelsen meldte i den forbindelse ud til alle "at der har været tilfælde at graffiti maling flere steder med slogans - indmelding straks til KSN såfremt der spottes slige ting og sager i byen."

Der blev endvidere meldt ind til KSN om graffiti ved Amaliegade, Nordre Toldbod og Admiral Hotel.

Det fremgår endvidere, at KSN-ledelsen meldte ud, at ISS var rekvireret, at rækkefølgen for fjernelse af graffitien skulle være Amaliegade, Amaliehaven, Nordre Toldbod og sidst Admiral Hotel, hvilket svarede til køreruten, at alle skulle melde ind, hvis de så graffiti, så det hurtigt kunne blive fjernet.

Københavns Politi har afholdt udgiften til ISS vedrørende fjernelse af graffiti.
…

Amalienborg Slotsplads – Jennifer Luna Pedersen
Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Jennifer Luna Pedersen blev bortvist fra Amalienborg. Lima 1, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, meldte i den forbindelse ind, at hun var i besiddelse af et Free Tibet flag.
…
Politiassistent Niklas Ziegler-Jensen, der var rekvireret fra Nordsjællands Politi til at indgå i politiaktion 02-11, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at de fik til opgave at spærre indgangsvejen ind til Amalienborg Slotsplads af, fordi delegationen skulle ankomme, og fordi der ikke skulle være uvedkommende på slotsplads. Der var en gruppe demonstranter, som tog opstilling ud for den afspærring, hvor han stod ved mundingen ind til slotspladsen. Da delegationen var ved at ankomme, tog disse demonstranter tibetanske flag frem. Han husker det som om, at en leder - han husker ikke hvem - på et tidspunkt afgav ordre om, at denne gruppe skulle presses tilbage i Amaliegade væk fra Slotspladsen, så de ikke var synlige for delegationen, og have besked på at pakke flagene væk, og at de ikke måtte have synlige Tibetsymboler. En kinesisk repræsentant kom sammen med, hvad, han antager, var en eller to

PETfolk hen til hans post og udpegede, hvad der var tibetanske symboler. Det var først, da kineseren var tilfreds, at demonstranterne ikke skulle skubbes længere tilbage i Amaliegade.
…

Den Lille Havfrue – Jennifer Luna Pedersen
Det fremgår af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK vedrørende Jennifer Luna Pedersen, at Lima 02-11, indsatsleder, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, meldte ind til KSN, at en gruppe aktivister skulle fjernes ved den Lille Havfrue, og at kinesiske sikkerhedsfolk gav oplysningerne og havde overdrevet lidt, da det rettelig kun var én person, det handlede om.

Videre meldte Lima 02-11 ind kl. 12.06, at han kunne forstå, at hun var en kendt kvindelig aktivist, "som vi havde stiftet bekendtskab med tidligere. Men kineserne ønsker, at vi fortsat holder fast i hende."

Herefter oplyste Lima 1, central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, at det var den samme, som de havde "fat i nede ved Fredericiagade, Jennifer Luna Pedersen", og at han ville sige til 11-02, at de skulle holde fast i hende, hvilket KSN, operationel leder, KSN-leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, takkede for.
…
Politiassistent Lise Zacho Møller, Københavns Politi, der var en del af føringselementet i Delta 11-02 under politiaktion 02-11, har i en notits til politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé af 28. juni 2012 skrevet, at de ved Langelinie af indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé blev bedt om at rydde et område for mennesker, og på dette område var Jennifer Luna Pedersen, som på dagen havde påkaldt sig opmærksomhed på kortegeruten. I notitsen skrev hun videre, at hun blev sat til at visitere kvinden, som havde et tibetansk flag, en snor med små flag og en plastickasse med kridt, men intet ulovligt på sig, og at kvinden efter visitationen blev bedt om at forlade området. …

Politiassistent Lise Zacho Møller, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at hendes gruppefører, politikommissær Lars Guldborg Jørgensen, havde fået besked fra indsatslederen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé om, at de skulle visitere en person, der efterfølgende blev nærmere beskrevet over radioen.

Delingsfører i Delta 11-02 under politiaktion 02-11, politikommissær Lars Guldborg Jørgensen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at indsatslederen anmodede ham om med sine styrker at få

folk væk fra området, hvorfor hans gruppe gik ned blandt de forsamlede mennesker og bad dem trække væk og op mod en grusplads ved Langelinievej, hvor folk kunne stå. Anmodningen foregik verbalt og alt var stille og roligt. Indsatslederen udpegede en kvinde, der angiveligt tidligere, både dagen i forvejen og samme dag, var blevet antruffet langs ruten og bortvist, og anmodede ham om at få registreret og bortvist kvinden, hvilket han derefter gav ordre til.
…

Undersøgelse af parkerede biler i Amaliegade for skjulte personer/bannere
Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Lima 1, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, og KSN den 15. juni 2012 under kortegekørslen gav ordre til Lima 02-11, indsatsleder, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, om, at Amaliegade skulle tjekkes for personer i parkerede biler:

"KSN: Lima 1, nej-nej, der kommer nye signaler ... øh ... vi skal være sikker på Amaliegade ... den skal vi have tjekket for, at der ikke kan sidde biler... eller personer i parkerede biler eller andet, der kan springe frem med bannere og lignende. Så vi skal lige være sikker på, at der ikke sidder folk i skjul parat til småaktioner i Amaliegade. Og den har du, kom."
…

Fratagelse af flag ved Nordre Toldbod
Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at KSN-ledelsen ved politikommissær Mads Erik Rabitz Firlings, Københavns Politi, noterede, at Sektor 3 i medfør af politiloven havde frataget Thomas Joseph Kehoe et banner påført kinesiske tegn ved Nordre Toldbod, til afhentning den 16. juni 2012 på station B. Det oplystes videre, at Thomas Joseph Kehoe senere på dagen skulle deltage i en planlagt demonstration på Højbro Plads. Det fremgår videre, at meldingen til KSN om cyklisten kom fra 07-08, indsatsleder, politiassistent Mark Larsen.

Af Københavns Politis anmeldelsesrapport af 15. juni 2012 - udarbejdet af politibetjent Louise Bruun - fremgår, at det på grund af besøg fra Kina blev resolveret af "Lima", at Thomas Joseph Kehoe, der befandt sig på Esplanaden/Nordre Toldbod, skulle fratages sine bannere og flag, og at han kunne få dem udleveret den efterfølgende dag. Det fremgår også, at det skete for at forebygge forstyrrelse af den offentlige orden, jf. politilovens § 5, stk. 2, nr. 3. Yderligere fremgår, at tingene blev lagt i ekspeditionen på Station Amager, hvor de kunne afhentes den 16. juni 2012 efter kl. 14, hvilket var efter, at den kinesiske præsident havde forladt Danmark.

Politiassistent Louise Eirup Bruun, Københavns Politi, der var en del af politiaktion 04- 01, Opklaring, sektorpatruljering, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at der på [Esplanaden/Toldboden] var en hjemløs mand på cykel. Han var fra Irland og havde en form for skriftruller med kinesisk skrift på. Derudover havde han et meget gammelt stykke stof. Det blev vurderet, at det var noget, som kunne provokere den kinesiske statsmand, og derfor tog de skriftrullerne og stoffet fra manden. De kommunikerede med delingsføreren via radioen omkring dette. Hun er ret sikker på, at det var delingsføreren, som gav besked om, at banneret og den hjemløses effekter skulle væk. Dele af kommunikationen kan godt være sket via telefonen. Når der står i anmeldelsesrapporten, at fratagelsen var resolveret af Lima, betød det, at de havde spurgt "Lima", som havde givet gruppen besked på at fratage manden de nævnte effekter. Hun har ikke selv haft korrespondancen med den pågældende leder. Hun tænker, at det var deres egen delingsfører. Manden havde formentlig et flag med sig, når hun har skrevet det i rapporten, og skriftrullerne kan være de bannere, som hun har skrevet om i rapporten.

Operationsleder i KSN, politikommissær Mads Erik Rabitz Firlings, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, "…at han ikke husker hændelsen. Han opfatter teksten i meldeblanketten som om, at det er ham selv, som har sanktioneret, at banneret skulle fratages i medfør af politiloven. I hvert fald ville han have sagt "nej", hvis han havde været uenig i beslutningen. Det er dog hans klare opfattelse, at det var i overensstemmelse med den forudgående instruks om, at delegationen ikke skulle fornærmes.
…

Kongens Have/Rosenborg Slot
Den tyske statsborger Thomas Herbert Götz blev anholdt og frihedsberøvet i Kongens Have den 15. juni 2012 cirka kl. 15.00 og tilbageholdt cirka en time. I forbindelse med anholdelsen blev Thomas Herbert Götz beordret til at lægge et tibetansk flag på jorden.

Frihedsberøvelsen af Thomas Herbert Götz blev kendt ulovlig ved såvel Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 som ved Østre Landsrets dom af 22. september 2015. I begge afgørelser lagde retten efter bevisførelsen til grund, at anholdelsen af Thomas Herbert Götz alene skete på baggrund af, at han flagede med et tibetansk flag.

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Lima 07-09, indsatsleder, politiassistent Mark Larsen, meldte ind til KSN, operationel leder, KSN-leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, om en person i rød trøje – mulig "Free

Tibet" i Kongens Have ved Rosenborg, og at Lima 04-01, indsatsleder, vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, efter aftale med KSN sendte en mand derhen.

Lima 07-09 takkede KSN for assistancen og oplyste:
"Jeg står på den anden side af vandet inde på selve Rosenborg området, og han står inde i Kongens Have med det her flag, som flere siger ikke er det tibetanske flag. Det skulle være det tibetanske flag. Så skal man beslutte sig for, hvad man gør ved ham, 7-09."

Hertil svarede KSN, at "vi runderer lidt i Parken efter ham".
…

Gruppefører i politiaktion 04-01, Opklaring, sektorpatruljering, politiassistent Pelle Lykke Nielsen har i en notits af 24. marts 2015 vedrørende Kongens Have oplyst:

"Undertegnede var gruppefører under episoden. Vi blev af Lima 1 sendt til kongens have, hvor en person stod med et Tibetansk flag. ordren fra Lima var at person ikke måtte vise flaget ved ankomst for Kinas premierminister. Ved ankomst til stedet bemærkede vi sagens person med det omtalte flag og undertegnede tog kontakt til personen.

Han blev bedt om at lægge flaget ned, hvilket han straks efterkom. Personen spurgte om årsagen og undertegnede svarede, at jeg handlede på ordre, hvilket Sagens person virkede tilfreds med, hvorefter der ikke var nogle protester fra hans side. Der var ikke tale om konfiskation af flaget eller frihedsberøvelse af personen. Undertegnede optræder på det omtalte foto. Undertegnede husker ikke hvilken gruppe jeg var med i på det omhandlende tidspunkt. …"

Politiassistent Jacob Møller Andersen, der var en del af politiaktion 04-01, har ifølge et af ham den 26. maj 2015 berigtiget og godkendt notat udarbejdet af vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen den 4. maj 2015 på baggrund af en telefonsamtale den 24. marts 2015 vedrørende Kongens Have oplyst:

"Afhørte huskede episoden og havde været en af tre kolleger, hvor politiassistent Pelle Lykke Nielsen havde været den ene. Han huskede ikke hvem den 3. kollega var. Han huskede ikke hvem der havde været leder på stedet og hvem der overordnet havde været indsatsleder. Forinden hans tilstedeværelse i Kongens Have, havde han deltaget i en mønstring på Station Amager og huskede ikke hvem der forestod den mønstring. Han huskede dog at det var blevet meldt ud,

at demonstranter med tibetanske flag eller tilsvarende rekvisitter skulle placeres så præsidenten ikke kunne se dette.

Via KSN var den gruppe som han var en del af blevet sendt til Kongens Have. Han huskede ikke tidspunktet nøjagtigt, men de havde fået besked på at tage kontakt til en person i nærheden af Rosenborg Slot. Han huskede at det var KSN der blev ført korrespondance med på radioen, men kan ikke huske hvad der derfra blev sagt. Kort efter ankomst til stedet fik de øje på nogle demonstranter og herunder en mand som var i besiddelse af et tibetansk flag, Han og kollegerne havde rettet henvendelse til den pgl. og bedt ham tage flaget væk. Det havde givet lidt diskussion, men den pgl. mand havde lagt flaget på jorden. Efter en kort samtale hvor manden havde givet udtryk for, at han var utilfreds med at han ikke kunne stå med flaget, havde han igen taget flaget op fra jorden og medbringende dette havde forladt stedet. Afhørte huskede ikke om man havde sikret hans generalia og der var ikke foretaget yderligere i sagens anledning. Manden var gået fra stedet og havde ikke yderligere vist flaget."

…

Politiassistent Bjarke Kofoed Olsen, Københavns Politi, der var en del af politiaktion 04-01, Opklaring, sektorpatruljering, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han kørte rundt i en 3-mandsgruppe sammen med gruppefører politiassistent Pelle Lykke Nielsen og politibetjent Jacob Møller Andersen. Da præsidenten skulle ind på Rosenborg Slot, blev de sendt til Kongens Have, hvor de tog opstilling inde i Kongens Have. Her bemærkede de en mand, som kom gående inde i haven med et Tibetflag på en pind. Hans gruppefører meldte ind til KSN eller til indsatslederen om dette, og de fik den besked retur, at det flag ikke måtte være synligt overhovedet. Han husker, at de spurgte ind til ordren igen, da de fandt det bemærkelsesværdigt. Manden var mindst 100 meter fra Rosenborg, og der var en voldgrav mellem slottet og det sted i Kongens Have, hvor manden befandt sig, men der var frit udsyn fra slottet til manden. Gruppen fik bekræftet ordren om, at flaget skulle være ude af syne, så de rettede henvendelse til manden og gav ham besked på, at han godt måtte være der, men at han skulle lægge sit flag ned. Alternativt skulle han forlade området. Manden lagde flaget ned på jorden, og efter cirka 15 minutter forlod manden stedet og tog sit flag med sig. Han vurderede ikke, at manden med flaget udgjorde en sikkerhedsrisiko for præsidenten, og derfor blev han ikke tilbageholdt. I gruppen handlede de alene ud fra den ordre de modtog, om at de skulle sørge for at få flaget ud af syne.

…

Fratagelse af flag og bortvisning fra Christiansborg Slotsplads
Den 15. juni 2012 cirka kl. 20.00 blev Rene Michael Wennerberg, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Sara Kristine Gløjmar Berthou og Christian Gorm Hansen bortvist af politiet fra Christiansborg Slotsplads og ført over mod demonstrationen på Højbro Plads samtidig med, at den kinesiske præsident ankom til gallamiddag på Christiansborg.

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Lima 02-11, indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, meldte ind, at der lige foran opkørslen til Christiansborg havde "sneget sig et tibetansk flag ind" vist på en ladcykel, og at han ville prøve at skærme for dem med nogle af sine folk, når kortegen kørte forbi.

Da der blev givet melding om, at kortegen var tæt på, blev der givet besked til Lima 02-11 om at prøve at få styr på det, og Lima 02-11 bekræftede, at han ville forsøge. Derefter spurgte han:

"Lima 2-11: Og Lima 1 Lima 1, ja .... skal vil tage flaget fra dem eller hvordan, Lima 2-11 skifter."

Og Lima 1, central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, svarede:

"Lima 1: Tag flaget fra dem. Kom."

Herefter brød KSN ind og spurgte, hvorfor de talte internt på radiokanalen, og Lima 1 svarede, at det var, fordi det var lige op over, da kortegen var ved "Møllerens Plads".

Kort efter meldte Lima 02-11 ind, at der blev "hevet flere små tibetanske flag og lignende op blandt dem, der står tæt på."

Hændelserne vedrørende Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen og Rene Michael Wennerberg er videooptaget og blev vist på DR's hjemmeside. Det ses her, at Sara Kristine Gløjmar Berthou har et tibetansk flag i hænderne, som en politibetjent med hvidt huebetræk også holder fast i. En anden politibetjent kommer til og begynder at føre Sara Kristine Gløjmar Berthou og Christian Gorm Hansen i retning mod Vindebrogade/Højbro. Denne anden politibetjent tager også kortvarigt fat i flaget, som Sara Kristine Gløjmar Berthou stadig har i hænderne, og siger "gå væk".

Dette gentager sig, da Sara Kristine Gløjmar Berthou vender sig mod kortegen og begynder at brede flaget ud, hvorefter betjenten holder flaget i sin højre hånd og fortsætter med at føre Sara Kristine Gløjmar Berthou, men også Christian Gorm Hansen væk fra slotspladsen. Efter cirka 1 minut kommer politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé til og peger mod Højbro Plads, mens han siger noget om at demonstrere og Højbro Plads, hvilket får Sara Kristine Gløjmar Berthou til – igen – at sige, at hun står stille og roligt. Cirka 20 sekunder senere kommer Rene Michael Wennerberg på en sort damecykel med et tibetansk flag på cykelkurven og et tibetansk flag på pind i sin venstre hånd. To politibetjente henvender sig til ham, og den ene tager fat i pinden med flaget, men Rene Michael Wennerberg tager det ned langs siden af kroppen, hvorefter den ene betjent peger mod Højbro Plads.

Operationel leder, KSN-leder Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at nogle demonstranter tog ophold på slotspladsen. Det var imod hans ordre, og de blev henvist til Højbro Plads.

…

Indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi, har forklaret, at hans deling var placeret i to rækker ud fra Kongeporten på Christiansborg Slotsplads og ud mod kørebanen, og det var ham, der via Lima 1, som var Andrew Jerome Henrik Oryé, meldte ind til KSN om et flag på en ladcykel. Da nogle demonstranter på slotspladsen tog nogle meget små flag næsten i lagkagestørrelse frem, spurgte han Lima 1, om de også skulle tage sådanne flag fra dem. Han ved ikke, hvorfor KSN kort derefter spurgte ham og Lima 1 om, hvorfor de talte sammen på den kanal. Han gav ordren om at tage flagene fra dem videre til gruppeførerne, men de meldte retur, at flere af deres folk ikke ville udføre ordren. Han studsede lidt over det, men gjorde ikke noget ved det på det tidspunkt, da der kun var ét minut, til præsidenten ville ankomme. Han tog det heller ikke efterfølgende op med sin deling.

…

Politiassistent Jesper Syrach Bomholt, der om aftenen den 15. juni 2012 var logfører for politikommissær Peter Mikael Spanggaard (delingsføreren for Delta 11-02), har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han, kort efter at køretøjerne var kørt ind foran demonstrationen, blev kontaktet af Søren Bukhave fra delingen, som forklarede, at han havde set to personer, som netop havde lagt et Tibetflag ned i en taske, og nu var ved at bevæge sig væk fra demonstrationen i retning mod Christiansborg Slotsplads. Søren Bukhave udpegede personerne for ham. Det var et ungt par, hvor manden bar en rygsæk, hvori flaget ifølge Søren Bukhaves forklaring var anbragt. Han gav oplysningen videre til Peter Mikael Spanggaard, der sagde, at han skulle få dem stoppet.

Da han nåede frem til parret, stod de i rækken af mennesker ved indkørslen til Prins Jørgens Gård i samtale med en for ham ukendt politibetjent iført kasket med hvidt betræk. Kvinden stod med Tibetflaget i begge hænder, og ville holde det op over hovedet. Han overtog samtalen med parret, og forklarede dem, at de skulle tilbage til Højbro Plads, hvis de ville flage med Tibetflaget. Det forstod de ikke. Han sagde, at han skulle tage flaget fra dem, hvis de flagede. Da kvinden holdt flaget op igen, tog han flaget ud af hænderne på hende og sagde til hende, at hun kunne få sit flag igen, hvis hun afleverede sit navn til sagen, men det ville hun ikke. Han og parret fulgtes derefter ad til Højbro Plads. Det første stykke - 4-5 meter - førte han parret væk fra rækken af mennesker. Derefter gik parret selv retur til Højbro Plads, men de gik ved siden af ham, som skulle samme vej. Da han ikke kunne få oplyst, hvem kvinden var, destruerede han efterfølgende flaget.

…

Politiassistent Søren Norlander, der var gruppefører i politiaktion 02-01, og som var i kontakt med Rene Michael Wennerberg ved gruppevognene på Højbro Plads, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at Rene Michael Wennerberg var utilfreds med, at han ikke måtte være der, hvor han selv ville være. Rene Michael Wennerberg skulle om til demonstrationen, fordi han havde et tibetansk flag på en pind samt et flag foran på cyklen. Disse to flag gjorde, at Rene Michael Wennerberg blev opfattet som demonstrant, og han skulle derfor være der, hvor demonstrationen var. Såfremt Rene Michael Wennerberg ville være på slotspladsen, skulle han gemme de to flag væk. Han kan ikke huske, om han havde fat i Rene Michael Wennerberg for at føre ham over mod demonstrationen. Han mener, at der var en pige i nærheden, der også var "rimeligt oppe og køre" over, at politiet smed Rene Michael Wennerberg væk.

Den 16. juni 2012 opstod endnu en episode med bortvisning af en person med flag.

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at en bus med demonstranter var ankommet til Højbro Plads, og at der kl. 09.07 var cirka 50 demonstranter, som medbragte bannere, flag og skilte, men forholdt sig roligt. Der var tale om en anmeldt vietnamesisk demonstration. Lima 1 meldte kl. 09.18, at en demonstrant, som gik langs med kanalen med et tibetansk flag var bortvist og gik i retning mod Amager.

…

Afskærmning af demonstranter ved Højbro Plads

Den 15. juni 2012 var der gallamiddag på Christiansborg fra kl. 20. Samtidig skulle en anmeldt fælles pro-Tibet og Falun Gong demonstration finde sted på Højbro Plads.

Politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, der var indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, skrev dagen før, den 14. juni 2012, i en mail til Michael Dekker Poulsen:

> "… Nogen har givet lov til demonstrationer på Højbro Plads. De har nu pludselig fundet ud af, at Højbro Plads ligger forholdsvis tæt på Christiansborg !!!!!!! Alternative ruter kan derfor komme i brug, hvis der er synlige demoer på lørdag...".

Kort tid før den kinesiske præsidents ankomst den 15. juni 2012 blev fire af politiets Golf-biler kørt ind foran demonstrationen, der var opstillet i rundkørslen på Højbro Plads

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at der var cirka 100 asiater og danskere med flag og balloner på Højbro Plads, og at alt var roligt.

…

Den 15. juni 2012 bragte TV2 Nyhederne kl. 18.00 oplysninger fra Højbro Plads om, at busser ville blive kørt mellem demonstranterne og kortegen, når den ifølge planen ankom kl. 20.00, og at demonstranterne havde fået besked på at sænke bannerne ved kortegens ankomst, så "præsidentens sjælefred ikke forstyrres". Af indslaget fremgår derudover, at demonstrationen tilsyneladende forløb fredeligt.

På en optagelse fra "TV Marineret" ses demonstranterne stå med flag og bannere foran statuen på Højbro Plads, før Golf-bilerne blev kørt frem. De står stille, og stemningen er rolig. Der er musik og råb om "Free Tibet" og Falun Dafa. Cirka 41 sekunder inde i videoen er der kørt flere blå Golf-biler frem foran demonstrationen. Foran Golf-bilerne med front mod demonstranterne står cirka 20 politifolk. Der er stadig slagråb og musik, men også stadig en rolig stemning. Efter 2 minutter og 51 sekunder er fronten af demonstrationen rykket tættere på polititjenestemændene, som stadig står foran politivognene med front mod demonstrationen. Der høres fortsat slagråb, men ingen musik. Det ses på videooptagelsen, at Golf-bilerne tager den væsentligste del af ud- og indsynet til Christiansborg Slotsplads.

…

Politikommissær Peter Mikael Spanggaard, Københavns Politi, delingsfører for politiaktion 11-02, der var underlagt Andrew Jerome Henrik Oryé, har forklaret, at han fik manøvreideen for sin politiaktion direkte af Lima 1, Andrew Jerome Henrik Oryé, under en samtale med ham på Christiansborg Slotsplads, 1-1½ time før kortegen ankom. Han erindrer ikke, at de var mødtes forinden. Andrew Jerome Henrik Oryé fortalte, at han skulle placere sine køretøjer i skjul i Fortunstræde, og at hans personale skulle være på Højbro Plads og sørge for, at demonstrationen ikke bevægede sig over den lille bro mod slotspladsen, idet der ikke måtte være flag på slotspladsen. Når kortegen var synlig for ham, der stod på Knippelsbro, skulle køretøjerne trækkes frem og ind foran demonstrationen på Højbro Plads, så demonstrationen ikke var synlig for kortegen. Der var måske 100-150 demonstranter. Andrew Jerome Henrik Oryé sagde, at statsmændene ikke måtte kunne se demonstrationen. Sådan opfattede han det. Da hans folk på Højbro Plads sagde, "Nu går de frem" eller lignende, gav han ordre til sine folk om at køre frem. Demonstrationen havde på dette tidspunkt ikke været aggressiv, og han trak bilerne frem allerede ved meldingen fra sine folk for at bibeholde den rolige stemning. Han kunne ikke selv se, om der var nogen af demonstranterne, der gik frem.

Politiassistent og logfører Martin Espersen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at det var Andrew Jerome Henrik Oryés ide at køre vognene frem for at afskærme, så demonstrationen ikke kunne se kortegen. Det skulle iværksættes, når kortegen nærmede sig. De fik løbende meldinger om, hvor langt kortegen var kommet. Der var ingen demonstranter, der løb frem, og der var ingen sikkerhedsmæssig risiko ved demonstrationen.

Gruppefører i Delta 11-02 under politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, politiassistent Søren Bondgaard, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at det blev beordret, at enhedens gruppevogne, skulle være kørt ind foran demonstranterne på Højbro Plads, når kortegen skulle køre forbi, således at deres flag ikke var synlige fra den passerende kortege. Ordren blev givet om morgenen og kom "oppe fra ledelsen" i Københavns Politi. Der var ikke tale om en afskærmning af sikkerhedsmæssige grunde, men med henblik på at spærre for udsynet til demonstrationen. De var i gruppen enige om, at der var tale om en lodret ordre, og de talte om legaliteten heraf.
…"

Der er ikke for Tibetkommission II fremkommet nye oplysninger af betydning for den ovenstående beskrivelse af de gengivne episoder i Tibetkommission I's beretning.

Sikkerhedskoordinator KF 0764 har for Tibetkommission II forklaret, at han under besøget i 2012 så politiet køre mandskabsvogne ind foran demonstranterne på Højbro Plads. Da han så det, blev han overrasket, da han ikke kendte til planerne herom. Han blandede sig ikke i politiets håndtering af demonstranterne.

Politikommissær Mads Firlings har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at hans forklaring for Den Uafhængige Politiklagemyndighed vedrørende Hu Jintao's besøg om, at *"… han ikke huskede hændelsen. At man havde reageret på flaget, var i tråd med instruksen. Afhørte mente også, at han kunne høre det på stemmelejet på Indsatslederen, som meldte om, at der var et flag i Kongens Have. Afhørte forklarede, at han havde været central indsatsleder i København i mange år. Det var helt unormalt, at politibetjente var ivrige efter at gribe ind over for flag. Med mindre, at man kunne være i tvivl om, at dele af flaget kunne benyttes som slagvåben, og dermed udgjorde en sikkerhedsrisiko…"*, er i tråd med, at politiet i 2012 gjorde meget mere for at please kineserne. Det var nu den gængse opfattelse, at demonstranterne ikke skulle ses. Demonstranterne skulle være usynlige, herunder deres flag, hvilket svarer til den instruks, som han henviste til i sin forklaring for Politiklagemyndigheden. "Instruksen" var ikke en egentlig instruks, men derimod hans helhedsindtryk af, hvordan de skulle handle over for demonstranter blandt andet baseret på PET's udtalelser under briefingen.

Opfølgende korrespondance mellem Protokollen og PET efter centerchef Sus Ulbæks møde med den iranske ambassadør den 29. maj 2012

Peter Eilschow Olesen, Udenrigsministeriet, MENA, skrev i en mail den 29. maj 2012 kl. 16.42 til blandt andre PRO og Sus Ulbæk under overskriften "REFERAT: Centerchef Sus Ulbæks møde med den iransk ambassadør den 29. maj 2012", at (TBK II):

> "…
> Hovedformålet med besøget var at udtrykke beklagelse over, at ambassaden de seneste tre uger havde været udsat for tre demonstrationer til fordel for den eksil-iranske rapper i Tyskland…
>
> Centerchefen oplyste, at forhold omkring ambassadens sikkerhed blev taget meget alvorligt og at udenrigsministeriet var i tæt kontakt med politiet herom. I forhold til om demonstrationerne fandt sted for tæt på ambassaden ville der blive fulgt op på dette spørgsmål med politiet. Den iranske forpligtigelse til at beskytte danske diplomater og den danske ambassade i Teheran blev understreget. I forhold til om sagen og demonstrationerne var fornærmende for shia

> muslimer var det nødvendigt at forstå de vide rammer for ytringsfrihedens udfoldelse i Danmark.
>
> Myndighederne kunne på ingen måde forbyde demonstrationer så længe de holdt sig inden for lovens rammer og politiets retningslinjer. Hvis individer eller særlige grupper, herunder religiøse grupper, følte sig stødt af andres ytringer måtte dette klares inden for rammerne af det danske retssystem. Den danske regering støttede på ingen måde ytringer, der fornærmede andre trosretninger, hvilket der også klart var givet udtryk for i forbindelse med tegningssagen.
> …"

Viceprotokolchef Annette Lassen videresendte kl. 17.01 mailen til KF 0765, cc. protokolchef Jette Nordam, centerchef Sus Ulbæk m.fl. og spurgte (TBK II):

> "…
> Kunne man ikke på én eller anden måde imødekomme deres ønsker om at udvide perimeteren for demonstrationerne ? – det er jo snart blevet en tradition med disse ugentlige møder efter demonstrationerne, og det er ikke befordrende for forholdet !
> !
> …"

Hertil svarede KF 0765 den følgende dag, den 30. maj 2012 viceprotokolchef Annette Lassen, cc. blandt andre protokolchef Jette Nordam, centerchef Sus Ulbæk, og med tilføjelse af Bent Olsen, Københavns Politi, og KF 0796 (TBK II):

> "…
> Kære Annette.
>
> Jeg tror desværre det er ligegyldigt hvad vi gør. De bliver ikke tilfredse før vi forbyder demonstrationer mod dem generelt.
>
> Efter den ulykkelige hændelse i påsken 2010, hvor der blev forøvet omfattende hærværk mod ambassaden under en uanmeldt demonstration, flyttede Københavns politi alle fremtidige demonstrationer ved Iranske ambassade, fra fortovet over for Svanemøllevej 48, (Ambassaden) til Svanemøllevej ud for nr. 17. Positionen er beliggende ca. 50 m syd for ambassadens grundstykke.
>
> Demonstranterne kan herfra knap nok se ambassadebygningen, men kan dog se indkørslen til ambassaden. De har herfra ingen mulighed for at ramme ambassadebygningen med kasteskyts.

> Ambassadens personale kan derfor uhindret indpassere til Ambassadens område fra f.eks Engskiftevej, hvor konsulatet er beliggende.
>
> Ved alle anmeldte demonstrationer ved ambassaden er Københavns politi til stede 15 - 30 min. før den anmeldte demonstration skal begynde.
>
> Politiet kan foretage regulerende indgreb, hvilket allerede er foretaget ved at flytte dem fra nr. 48 til nr. 17.
>
> I forbindelse med en sådan flytning skal dette ske under hensyntagen til demonstrationens mulighed for at give sin mening til kende. Københavns Politi har vurderet at en flytning til Svanemøllevej ud for nr. 17 sker under hensyntagen til både Ambassaden og demonstranterne.
>
> Politiet har pligt til at beskytte ambassaden og dens personale ifølge Wienerkonventionen, men har også pligten til at sikre borgernes grundlovssikrede ret til at demonstrere, men det ved du jo alt sammen.
>
> Jeg tror derfor ikke det er muligt, at tilfredsstille parterne yderligere ved at foretage ændringer i afstanden mellem ambassaden og eventuelle demonstrationer.
> …"

Centerchef Sus Ulbæk skrev kort efter samme dag til Annette Lassen, cc. protokolchef Jette Nordam m. fl. (TBK II):

> "…
> Tak for hurtig ekspedition. Vil I ikke kalde iranerne ind og fortælle at I igen har været i kontakt med politiet – og der er en balance som skal holdes. Den mener vi er i orden.
> …
> Klar over at vores blødsødne tilgang næppe vil vække anerkendelse hos iranerne.
> …"

I en fortsættelse af mailstrengen skrev viceprotokolchef Annette Lassen den 1. juni 2012 til KF 0765, cc. protokolchef Jette Nordam (TBK II):

> "…
> Har du været i kontakt med iranerne, efter de haft samtale med centerchef Sus Ulbæk ?

> Det kunne være, at en henvendelse fra Jer i netop dette spm. – og med henvisning til deres samtale med centerchef Sus Ulbæk – ville være gavnlig.
> …"

Hvortil KF 0765 svarede samme dag, cc. politikommissær Bent Olsen, Københavns Politi, (TBK II):

> "…
> Nej det har jeg ikke, idet det alene drejer sig om, at de er blevet fornærmet over politiet har givet tilladelse til netop disse to demonstrationer, som de mener er en fornærmelse mod troende shiitter. Begge demonstrationer forløb roligt uden problemer. PET har derfor ikke haft et behov for at kontakte ambassaden.
>
> Hvis jeg kontrakter Taleshi for at forklarede ham om danske regler for afholdelse af demonstrationer, vil jeg bare gentage mig selv for gud ved hvilken gang.
> …"

Viceprotokolchef Annette Lassen svarede, cc. politikommissær Bent Olsen, Københavns Politi, og protokolchef Jette Nordam, (TBK II):

> "…
> Fint tak – og fuldt forstået!
> …"

Den 6. juni 2012 skrev KF 0765 i en fortsættelse af mailstrengen på ny til viceprotokolchef Annette Lassen, cc. protokolchef Jette Nordam og KF 0796, (TBK II):

> "…
> En god nyhed til jer c"),).
>
> Københavns Politi har ændret deres beslutning omkring afholdelse af demonstrationer ved Irans ambassaden. (De er mere bange for dig end Justitsministeren).
> Den tidligere aftale gik ud på følgende:
> …
> Fremover vil alle demonstrationer blive placeret Engskiftevej ud for nr. 3. Det betyder at afstanden til ambassaden dermed bliver større.
>
> Se vedhæftede kort.

> Giver du Taleshi besked eller skal jeg?
> …"

Viceprotokolchef Annette Lassen svarede umiddelbart efter cc. centerchef Sus Ulbæk, protokolchef Jette Nordam, KF 0796 m.fl. (TBK II):

> "…
> Tak – der var absolut dagens gode nyhed ! (Er jeg virkelig SÅ skrap ?? (smiley))
>
> Du må meget gerne orientere Taleshi, så det kommer fra den officielle, beslutte nde myndighed.
> …"

Og centerchef Sus Ulbæk skrev i en mail samme dag til alle (TBK II):

> "…
> Tak for det. Så har vi vist også gjort hvad vi kunne. Mvh. Sus
> …"

Intern fordeling i Hofmarskallatet af mail af 30. maj 2012 fra seniorkonsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet

Som omtalt ovenfor var der i det materiale, der blev udleveret til Tibetkommission I, en mail fra seniorkonsulent Tue Krarup-Pedersen af 30. maj 2012, hvormed han orienterede en række personer i Udenrigsministeriet, Statsministeriet og Hofmarskallatet om departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsens møde med Folkerepublikken Kina's ambassadør Li Ruiyu, hvori han oplyste blandt andet, at den kinesiske ambassadør forventede, at præsidenten ville invitere dronningen på besøg i Folkerepublikken Kina, og at:

> "…
> Li understregede flere gange under samtalen, at de **sikkerhedsmæssige forhold** omkring besøget, herunder den fysiske afstand til eventuelle demonstranter, blev tillagt meget stor vægt fra kinesisk side.
> …"

Af korrespondance udleveret til Tibetkommission II fremgår, at denne mail den følgende dag, den 31. maj 2012 af kontorchef i Hofmarskallatet Astrid Agerholm Ruge blev videresendt internt til ceremonimester Christian Eugen-Olsen og pressechef Lene Balleby "til fortrolig orientering".

Pressechef ved Hoffet Lene Balleby har for Tibetkommission II forklaret, at hun ikke husker mailen, og at den ikke gav anledning til, at hun foretog sig noget. Det var nogle af Kongehusets samarbejdspartnere og ikke Kongehuset, som skulle forholde sig til de sikkerhedsmæssige forhold. Hun kender PET-medarbejderne KF 0764, KF 0766 og KF 1061. Hun har muligvis set KF 0796's navn tidligere, men hun husker ikke at have haft samarbejde med ham. I 2012 var det KF 0764 og KF 0766, som hun havde et samarbejde med. Samarbejdet med KF 1061 ligger længere tilbage i tiden.

Hun vil umiddelbart tro, at Astrid Agerholm Ruge videresendte mailen af 30. maj 2012 til hende "*Til fortrolig orientering*" som følge af, at mailen indeholdt oplysninger om, at den kinesiske ambassadør forventede, at præsidenten ville invitere dronningen på besøg i Folkerepublikken Kina, idet man ville holde kortene tæt til kroppen om et sådant muligt besøg, indtil alle var enige om et offentliggørelsestidspunkt. Der måtte i hvert fald ikke komme noget ud om det, inden dronningen havde modtaget en invitation.

Med hensyn til "… *den fysiske afstand til eventuelle demonstranter…*" som nævnt i mailen lå det i forbindelse med fortropsmøder mv. i luften, at kineserne ønskede, at besøget blev gennemført værdigt. Værdigt var noget andet for kineserne, end det var set fra dansk side. Fra Kongehusets side var man meget opmærksom på ikke at komme til at spille en rolle i forhold til særlige ønsker fra kinesernes side. Man fokuserede på, hvordan man normalt afviklede statsbesøg, og at besøget blev afviklet inden for nogle rammer, som man i Kongehuset fandt passende og rigtige. Man forsøgte således at holde det inden for de sædvanlige rammer for et statsbesøg, hvilket var noget, som man talte om i Kongehuset i forbindelse med planlægningen. Det betød ikke, at der ikke kunne være afvigelser, for det var der ved alle statsbesøg, men de talte om, at det var uhyre vigtigt, at de ikke føjede kineserne i ønsker, som lå uden for, hvordan man fra dansk side sædvanligvis gjorde tingene. Hun tror, at anledningen til, at de talte om det, var, at der var rygter om, at der ville komme demonstrationer, og det lå i baghovedet på dem alle, at de ikke kunne medvirke til, at der ikke fandt anti-kinesiske demonstrationer sted. Det kunne godt være fra PET, at de havde hørt, at der ville være demonstrationer. PET kunne godt fortælle dem, hvis der var varslet demonstrationer, ligesom PET fortsat fortæller dem i dag, hvis der er varslet demonstration på Slotspladsen. Det er normalt en ren orienteringssag. Hun husker imidlertid ikke konkret, hvorfra rygterne om demonstrationerne kom i 2012. Der var mange steder rygterne kunne komme fra, herunder fra medierne eller Udenrigsministeriet. Hun husker ikke, hvornår besøget blev offentliggjort i medierne. Det er muligt, at det først var efter fortropsbesøget.

Hun var ikke inddraget i spørgsmål vedrørende eskorteruter. Hun fik orientering om den planlagte rute, hvis hun ønskede det, men det var ikke altid relevant for hende at få at vide.

Kongehuset havde altid direkte kontakt til PET i forbindelse med statsbesøg forstået på den måde, at der altid var et tæt samarbejde med PET. På mediehånderingsområdet var der altid en dialog med PET i forbindelse med fortropsbesøget, for PET skulle vurdere, om antallet af mediefolk, den planlagte placering af medierne med videre var sikkerhedsmæssigt forsvarlig.

Hun husker ikke, i hvilket omfang man i Kongehuset dengang var opmærksom på de kinesiske sensibiliteter, men de fleste havde fornemmet, at kineserne ikke ønskede, at deres præsident blev præsenteret for anti-kinesiske demonstranter. Det var imidlertid ikke noget, som havde indflydelse på Kongehusets arbejde med planlægningen. Hun ved ikke, hvad deres samarbejdspartnere eventuelt gjorde i anledning af de kinesiske sensibiliteter.

Hun husker ikke, hvorfra fornemmelsen for, at kineserne ikke ønskede, at deres præsident blev præsenteret for anti-kinesiske demonstranter, kom. Der var en underliggende forståelse af, at kineserne ikke måtte tabe ansigt, hvilket lå i deres kultur. Det blev nævnt, at det var vigtigt, at præsidenten oplevede et værdigt besøg. Imidlertid var der fra dansk side fokus på, at der ikke skete brud på de danske retningslinjer for mediehåndtering. De kinesiske ønsker havde derfor ikke direkte indflydelse på hendes arbejde. Nogle af de kinesiske ønsker kunne imødekommes, som hvis de fx ønskede officielle fotografer frem for en pressepool, men ønsket om ikke at se demonstranter var ikke foreneligt med kulturen i Kongehuset.

Mødeaktivitet og mødeinvitationer i Udenrigsministeriet

Protokolchef i Udenrigsministeriet Jette Nordam har om ansvarsfordelingen vedrørende forberedelsen af besøget forklaret for Tibetkommission II, at med statsbesøget fra Folkerepublikken Kina i 2012 var det som med alle andre statsbesøg primært et besøg til dronningen. Protokollen har kun ansvaret for aktiviteter, hvor de danske ministre mødes med repræsentanter for det fremmede land i forbindelse med statsbesøget. Statsministeriet skal underrettes, da det er vigtigt, at Statsministeriet er informeret om alle aktiviteter, da der sædvanligvis skal være et møde mellem statsministeren og statsoverhovedet fra det fremmede land. Det var vigtigt for Protokollen, at alle involverede havde kendskab til alle aspekter. Hvis Hoffet ikke var repræsenteret til et møde, og der kom noget frem om sikkerhed, så var det Protokollens opgave at videreformidle det til Hoffet. Hun ville enten sende et referat af mødet til

Hoffet eller ringe og orientere om det. Viceprotokolchef Annette Lassen var sektionschef med særligt ansvar for alle indkomne besøg, og det var derfor primært Annette Lassen, der havde den direkte kontakt til PET og politiet i øvrigt, men når Annette Lassen havde ferie eller i øvrigt ikke var der, var det hende selv eller en anden af kollegaerne, der tog kontakten til PET og politiet. Som forklaret for Tibetkommission I henhørte det som udgangspunkt under Hoffet at kontakte PET om sikkerhedsspørgsmål. Eneste undtagelse var, at Protokollen havde ansvaret for sikkerheden i forbindelse med, at den kinesiske præsident skulle til statsministeren. Protokollen havde ikke ansvaret for sikkerheden i forbindelse med andre møder, som præsidenten havde under sit besøg i Danmark. Protokollen fungerede dog som en slags sikkerhedsnet og sørgede for, at al information gik videre til PET, uanset hvem der havde det formelle ansvar. I Protokollen var en skriftlig "Manual for besøg" fra i hvert fald før 2008. Af den fremgår, at Hoffet har ansvaret for sikkerheden, når det er besøg til dronningen, og Protokollen har ansvaret for øvrige besøg. Desuden er det hendes opfattelse, at i og med, at PET havde sin daglige gang i Kongehuset, var det naturligt, at det var Hoffets ansvar, ligesom Hoffet var nærmest til at sende referater af møder holdt i Hoffet til PET, mens Udenrigsministeriet havde ansvaret for at sende referater af møder holdt i Udenrigsministeriet til PET. Hvad hun sagde om ansvar, handlede om det praktiske liv, og at alle var tilfredse med, hvordan informationerne blev videreformidlet mellem myndighederne. I øvrigt ville Protokollen også videresende en mail som den nævnte til PET, og PET ville også blive informeret herom på de forberedende møder hos Hoffet. Hun havde ikke selvstændige møder med Lisbet Zilmer-Johns fra Statsministeriet i forbindelse med forberedelsen af statsbesøget i 2012. Hun ved ikke, om Annette Lassen havde.

Udenrigsministeriet har på Tibetkommission II's forespørgsel oplyst, at en "Manual for besøg" som omtalt af Jette Nordam ikke forefindes i Protokollen.

Møder med repræsentanter fra den kinesiske ambassade

Fra oplysninger, der forelå for Tibetkommission I, er Tibetkommission II bekendt med, at der under forberedelsen af statsbesøget i 2012 var løbende mødeaktivitet mellem Udenrigsministeriet, Hoffet, Folkerepublikken Kina's ambassade, PET og de øvrige implicerede myndigheder. Der var således blandt andet et frokostmøde på Folkerepublikken Kina's ambassade og en række møder med souschef Gu Hui fra den kinesiske ambassade.

a. Frokostmøde på Folkerepublikken Kina's ambassade
I det materiale, som Tibetkommission II har modtaget, og som ikke blev udleveret til Tibetkommission I, er en mail af 31. maj 2012 fra Folkerepublikken Kina's ambas-

sade til kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, med en invitation til "working lunch" mandag, den 4. juni 2012 i ambassadørens residens. Af mailen fremgår blandt andet:

> "…
> Up to now the following guests have confirmed their participation:
>
> From the Royal Court:
> Mr. Ove Ullerup
> Mr. Christian Eugen-Olsen
> Ms. Astrid Ruge
> Ms. Lene Balleby,
> Mr. … [KF0764]
>
> From The Ministry of Foreign Affairs:
> Ms. Annette Lassen
> Ms. Janina Graae
> We are waiting for the confirmation from Mr. Tue Krarup-Pedersen
> …"

Pressechef ved Hoffet Lene Balleby har for Tibetkommission II forklaret, at hun deltog i arbejdsfrokosten den 4. juni 2012, som den kinesiske ambassade inviterede til ved mail af 31. maj 2012. Personerne på deltagerlisten angivet i mailen var medarbejdere, der var involveret i planlægningen af Hu Jintao's besøg. Janina Graae var medarbejder i Udenrigsministeriets presseafdeling. Janina Graae var formentlig inviteret som følge af sit tætte samarbejde med Det Internationale Pressecenter om fordelingen af pressepladser. KF 0764 var en del af planlægningsgruppen, og det overrasker hende derfor ikke, at han var inviteret til frokosten. Der ville eksempelvis også deltage en PET-medarbejder ved planlægningsfrokoster i forbindelse med udgående besøg. Hun husker ikke, om KF 0764 konkret deltog i frokosten den 4. juni 2012.

Det var ikke usædvanligt, at Kongehuset mødtes med besøgslandets ambassade op til et statsbesøg. Hun er ret sikker på, at blandt andre hofmarskal Ove Ullerup deltog i frokosten, og formentlig deltog også Eugen Olsen og Astrid Agerholm Ruge. Hun husker ikke, hvem der i øvrigt deltog i frokosten.

Hun husker ikke i detaljer, hvad de talte om under frokosten, men de talte formentlig blandt andet om programmet for besøget. Formentlig havde den kinesiske ambassadør og Ove Ullerup noget at fremføre, mens de øvrige var med "som det tynde øl". Hun husker ikke, om den kinesiske ambassadør bragte spørgsmålet om sikkerhed op under frokosten. Det vil undre hende, hvis der i det forum blev drøftet andet

end almindeligheder i forhold til besøgsplanlægningen. Hvis der havde været behov for dét, var det formentlig sket i et noget mindre forum. Frokosten var en diplomatisk høflighedsvisit, hvor man hilste på alle de involverede i planlægningen og mødte sin counterpart, som man skulle planlægge sammen med. Man var således også typisk placeret ved bordet ved siden af sin counterpart. Samtidig var det et reelt stykke arbejde at gennemgå programmet.

Det ville have været atypisk, hvis kineserne under en sådan frokost havde bragt ønsket om at undgå at se anti-kinesiske demonstranter op.

Sikkerhedskoordinator KF 0765 har for Tibetkommission II forklaret, at han aldrig har været til frokostmøde på ambassaden. Han har kun mødtes med repræsentanter fra ambassaden på en restaurant. Det er normalt, at menige sikkerhedskoordinatorer deltager i frokoster med denne deltagerkreds. Han ville ikke have afslået en sådan invitation med den begrundelse, at det var over hans niveau at deltage. Han ved ikke, om KF 0764 deltog i frokosten.

Sikkerhedskoordinator KF 0764 har for Tibetkommission I forklaret, at:

> "…
> Afhørte deltog ikke i arbejdsfrokosten den 4. juni 2012 på ambassaden, omtalt i mail af 31. maj 2012 fra den kinesiske ambassade. Det gjorde KF 0766 og KF 0765 heller ikke. Det var ikke et møde på PETs niveau. Ambassaden inviterede kun PET af ren høflighed.
> …"

Ved en genafhøring for Tibetkommission I har sikkerhedskoordinator KF 0764 forklaret:

> "…
> Om afhørtes tidligere forklaring om, at PETmedarbejdere ikke deltog i arbejdsfrokosten den 4. juni 2012 pa den kinesiske ambassade, da mødet "ikke var på PETs niveau", forklarede afhørte, at det burde have været præciseret, at han hermed mente "vores", det vil sige menige PETmedarbejderes, niveau. Både afhørte, KF 0765 og KF 0766 var sådanne menige medarbejdere. Det var et møde mellem ambassadør Li og Ove Ullerup, og mødet var på dette niveau. Afhørte har ikke talt med KF 0766 om KF 0766's eventuelle deltagelse, mens afhørte var i London, og han erindrede ikke, om de talte om det, da afhørte kom hjem fra London. Hvis bekræftelsen på PETs mødedeltagelse, der kan være modtaget i fællespostkassen, er sendt på grund af en misforståelse, har PET efterfølgende

meldt afbud til den kinesiske ambassade, evt. gennem KF 0765, der havde den daglige kontakt til ambassaden.

Afhørte og KF 0766 har givet talt om kinesernes bekymring for og syn på demonstranter.

Afhørte kunne dog ikke huske detaljer, og han havde ingen bemærkninger til KF0766's forklaring herom, hvorefter det var et tema, der gik igen i den generelle snak pa kongehuskontoret i PET. Afhørte havde dog ingen erindring om, at snakken skete på afhørtes initiativ, som KF 0766 har forklaret.
Det var afhørte og ikke KF 0766, der formulerede trusselsvurderingen. KF 0766 har muligvis læst et udkast, men han og afhørte havde ikke arbejdet sammen om formuleringen.
…"

Sikkerhedskoordinator KF 0764 har for Tibetkommission II forklaret, at han fastholdt sin forklaring for Tibetkommission I om, at han ikke deltog i arbejdsfrokosten. Det var ikke et møde, han ville deltage i, da det i så fald ville være en leder fra PET, der skulle deltage. Han blev formentlig inviteret af ren høflighed, men det ville ikke være ham, der deltog. KF 0765 kan have rettet henvendelse til ambassaden og oplyst, at KF 0765 ville deltage i stedet for ham. Under en genafhøring for Tibetkommission II har KF 0764 forklaret, at han fortsat mener, at han blev invitereret af den kinesiske ambassadør til en working lunch den 4. juni 2012 på ambassaden af ren høflighed. Ambassadøren vidste formentlig ikke, at den faste kontaktperson til den kinesiske ambassade var KF 0765. Hans første antagelse var, at det var en fejl at han var inviteret, da hofmarskallen og ceremonimesteren også var inviteret. Han deltog ikke i frokosten.

Foreholdt KF 0765's forklaring for Tibetkommission II om, at det er "*normalt, at menige sikkerhedskoordinatorer deltager i frokoster med denne deltagerkreds*", har han forklaret, at KF 0765's forklaring harmonerer fint med, at KF 0765 ville have accepteret en tilsvarende indbydelse, idet KF 0765 var ambassadens daglige samarbejdspartner. Det var ikke hans niveau, der gjorde, at han ikke deltog i frokosten, men snarere, at han ikke var ambassadens faste koordinator.

b. Møder med souschef Gu Hui den 31. maj, 8. juni og 12. juni 2012
For Tibetkommission I forelå blandt andet oplysning om, at kontorchef Martin Bille Hermann og chefkonsulent Nis Lauge Gellert havde tre møder med souschef Gu Hui fra den kinesiske ambassade henholdsvis den 31. maj, den 8. juni og den 12. juni 2012. Tibetkommission I havde modtaget referat af møderne den 31. maj 2012 og 12.

juni 2012, men ikke referat af mødet den 8. juni 2012. Et sådant referat er heller ikke fremkommet ved Tibetkommission II's fornyede undersøgelse.

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert har om mødet den 8. juni 2012 med souschef Gu Hui forklaret for Tibetkommission II, at han ikke husker, om han deltog i et møde den 8. juni 2012 med blandt andre Gu Hui. Hvis han havde været til et sådant møde, havde det formentlig været ham, der var referent, og han ville have skrevet et referat. Han husker ikke detaljerne fra de enkelte møder. Det var stort set den samme besked, som kineserne rullede ud på alle møderne. Det er muligt, at kontorchef Martin Bille Hermann har deltaget alene i et eventuelt møde med den kinesiske ambassade den 8. juni 2012. Det kan have været årsagen til, at der ikke er skrevet referat af dette møde. Referaterne fra møderne med kineserne var interne og blev ikke sendt til den kinesiske ambassade. Han husker ikke, at der var møder, hvor sikkerhed ikke blev taget op.

Oplysning fra formand Anders Højmark Andersen om opringning fra Udenrigsministeriet til ham som formand for Støttekomitéen for Tibet

Formand for Støttekomitéen for Tibet Anders Højmark Andersen har ved en skriftlig henvendelse til Tibetkommission II oplyst om en telefonopringning fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert den 8. juni 2012 om aftenen.

For Tibetkommission II er herom fremkommet mail af 10. marts 2014 fra Anders Højmark Andersen til chefkonsulent Nis Lauge Gellert med følgende indhold:

> "…
> Kære Nis
>
> Vi har været i kontakt med hinanden nogle gange i forbindelse med spørgsmålet om Tibet. Jeg skriver, fordi en journalist fra Jyllands-Posten, Mads Bonde, er ved at grave i historien om, at de danske myndigheder forhindrede Tibetaktivister i at flage og demonstrere under Hu Jintaos besøg i Danmark. Normalt oplyser jeg aldrig navnene på de embedsmænd, som jeg taler med i UM, og det har jeg heller ikke gjort i denne sag, men jeg har fortalt Mads, at jeg kort efter offentliggørelsen af Hus besøg blev ringet op af en embedsmand, der bl.a. efter en længere samtale om Dalai Lamas udsendinge - spurgte, om Støttekomiteen planlagde nogen demonstrationer under statsbesøget, og det vil han gerne have verificeret. Er det i orden, at jeg henviser ham til dig? Jeg har jo ingen mulighed for at afgøre, om du blot stillede mig spørgsmålet ud fra almindelig deltagelse, eller om du var blevet bedt om at spørge af andre, som havde en professionel interesse i et tid-

> ligt kendskab til vore planer, men uden dit navn har UM hidtil blot kunnet svare Mads, at "Det ikke er en procedure, som Udenrigsministeriet anvender."
> …"

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert svarede hertil den følgende dag, den 11. marts 2014:

> "…
> Hej Anders,
> Tak for din mail! Ja, Støttekomiteen var jo en del af det Tibet-netværk, som vi havde jævnlig kontakt til, men jeg husker ikke den konkrete samtale inden statsbesøget, som selvsagt var en periode præget af stor travlhed. Hvis jeg i en telefonsamtale har spurgt til jeres planer – hvilket jeg ikke afviser at kunne have gjort givet netværkets uformelle karakter – så har det KUN været ud fra almindelig og venlig deltagelse. Det er selvfølgelig op til dig, hvad du videre gør i forhold til Jyllandsposten, men pressehåndteringen af denne sag sker fra København.
> …"

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert videresendte senere samme dag mailkorrespondancen med Anders Højmark Andersen til Odd Sinding, cc. kontorchef Martin Bille Hermann, Michael Starbæk Christensen og Christian Dons Christensen, alle Udenrigsministeriet.

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert har for Tibetkommission II forklaret, at det er korrekt, at han ringede til Anders Højmark Andersen sent om eftermiddagen/tidligt på aftenen den 8. juni 2012. Han husker ikke præcist, hvad samtalen drejede sig om, men ifølge pressen var det faldet Anders Højmark Andersen for brystet, at han havde spurgt ind til mulige demonstrationer. Som han allerede den gang sagde, er det meget muligt, at han spurgte om mulige demonstrationer, og i givet fald var det bare af almindelig interesse. Han kendte Anders Højmark Andersen fra et uformelt fagligt Tibetnetværk, som Udenrigsministeriet organiserede med deltagelse af blandt andre personer fra det eksiltibetanske samfund og andre, der beskæftigede sig med Tibet med henblik på at få viden om Tibet. Han syntes derfor ikke, at der var noget usædvanligt i at ringe til Anders Højmark Andersen, men Anders Højmark Andersen lagde åbenbart en del i det spørgsmål, som han stillede om demonstrationer. Der var ikke nogen sammenhæng mellem hans opringning til Anders Højmark Andersen og et eventuelt møde med Gu Hui den 8. juni 2012 eller et møde mellem PET og blandt andre Gu Hui den 7. juni 2012. Hvis han havde fået oplysninger af Anders Højmark Andersen om demonstrationer, ville han nok være gået videre til Protokollen med oplysningerne, men det var ikke et formål med samtalen, da han ikke agerede i forhold til sikkerhedsspørgsmål. Han husker ikke at være gået videre med op-

lysninger fra samtalen, og han husker ikke, hvad Anders Højmark Andersen svarede på spørgsmålet om demonstrationer. Det var oplagt, at Støttekomitéen ville afholde en demonstration i forbindelse med besøget. Martin Bille Hermann deltog også i det uformelle netværk om Tibet og havde også et sådant forhold til Anders Højmark Andersen, at han ville have kunnet ringet til ham. Han husker ikke, om han talte med nogen i Udenrigsministeriet om at ringe til Anders Højmark Andersen, inden han gjorde det. Han kan således ikke udelukke, at Martin Bille Herman bad ham om at foretage opringningen. Han husker ikke, om han inden samtalen den 8. juni 2012 havde talt med Anders Højmark Andersen om demonstrationer, men han mener ikke at have gjort det efterfølgende. Tilsvarende husker han ikke at have haft samtaler med andre borgere om demonstrationer.

Møder mellem Udenrigsministeriet og dansk erhvervsliv

For Tibetkommission II er gennem mailkorrespondance yderligere fremkommet oplysning om, at der i planlægningsfasen op til statsbesøget i 2012 blev afholdt møder mellem medarbejdere fra Udenrigsministeriet, herunder kontorchef Niels Høyer, og repræsentanter fra Dansk Industri, Landbrug og Fødevarer og Maersk og med deltagelse fra den kinesiske ambassade. Et sådant møde indkaldte kontorchef Niels Høyer eksempelvis til med mail af 7. juni 2012.

Intern mailkorrespondance i Udenrigsministeriet vedrørende to udeladte mails i en aktindsigtsbesvarelse til Jyllands-Posten

Tibetkommission II har yderligere modtaget mailkorrespondance mellem kontorchef i Direktions- og Kommunikationssekretariatet Jean-Charles Ellermann-Kingombe og departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen foranlediget af en henvendelse af 6. marts 2014 fra Jyllands-Postens Mads Bonde Broberg om to mails, som Udenrigsministeriet havde udeladt i forbindelse med en aktindsigt. Mails'ene beskrives i aktindsigtsanmodningen som (TBK II):

> "…
> Det ene om at man skulle komme med et afdæmpet, let overrasket "ja selvfølgelig" og den anden med Nis Gellerts møde med ambassadør Li.
> …"

Det drejer sig formentlig om to mails omtalt i Tibetkommission I's beretning. Den ene, en mail af 8. maj 2012 fra ambassaden i Beijing om ambassadørens møde samme dag, er omtalt således i Tibetkommission I's beretning (TBK I):

"…
Mødet den 8. maj 2012 mellem departementschef Claus Grube og ambassadør Li samt chefkonsulent Nis Lauge Gellerts mail af samme dag om det kommende statsbesøg

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, Asienkontoret, orienterede i mail af 8. maj 2012 Statsministeriet, Kongehuset ved blandt andre hofmarskal Ove Ullerup og en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, herunder blandt andre ambassadør Friis Arne Petersen, om et møde samme dag mellem departementschef Claus Grube og den nytiltrådte kinesiske ambassadør Li, der meddelte, at Folkerepublikken Kina's præsident, Hu Jintao, havde accepteret Hendes Majestæt Dronningens invitation til et statsbesøg i Danmark, og at man fra kinesisk side forventede ankomst sent den 14. juni 2012 og afrejse igen den 16. juni kl. 14:30. I mailen anførtes blandt andet:

"Ambassadøren var optaget af spørgsmålet om sikkerhed. Fra sin tid i Storbritannien havde han oplevet stenkast mod dav. Præsident Jiang Zemin under dennes statsbesøg dér. Det måtte selvsagt undgås. Desuden havde der været gennemført demonstrationer af 'pro-tibetanske' organisationer, som havde vist sig at være meget aggressive og derfor udgjorde en 'stor fare'.
…"

Om denne mail er der for kommissionen [Tibetkommission I] afgivet følgende forklaringer:

Departementschef Claus Grube, Udenrigsministeriet:
"Besøget i 2012 havde derfor stor betydning, både indenrigspolitisk og udenrigspolitisk. Der havde lige været finanskrise, og Danmark vandt ikke tilstrækkelige markedsandele på de relevante markeder. Den tidligere regering havde startet et strategisk partnerskab med Kina, hvilket var usædvanligt for et europæisk land. Man havde også startet en ordning med eksportambassadører i en række lande, blandt andet Kina. Den nye regering fik en egentlig udenrigshandelsminister, og både Danmark og Kina var forud for besøget i 2012 indstillet på, at der nu skulle sættes gang i det strategiske partnerskab. Det var derfor vigtigt, at besøget ikke gik galt. Besøget skulle have det rigtige indhold, og det skulle forløbe godt.

Protokolchef Jette Nordam, Nis Lauge Gellert og afhørte deltog i samtalen med ambassadør Li den 8. maj 2012... Når det fra samtalen oplyses, at ambassadøren var optaget af sikkerhed, fandt afhørte det helt naturligt for et besøg fra udlandet. Der havde siden 2006 generelt været et forhøjet trusselsniveau, og der

var derfor stor fokus på sikkerhed. Det forhold, at ambassadøren havde oplevet stenkast, og aggressive pro-tibetanske demonstrationer fra sin tid i Storbritannien, opfattedes som, at kineserne tilsyneladende fandt det vigtigt, at der ikke var voldelige pro-tibetanske demonstrationer."

Protokolchef Jette Nordam, Udenrigsministeriet:
"Afhørte deltog i samtalen med Kinas ambassadør Li, omtalt i mail af 8. maj 2012 fra Nis Lauge Gellert … Der deltog ikke repræsentanter fra dansk erhvervsliv. Det var et internt møde i Udenrigsministeriet. Li's bemærkninger om sikkerhed m.v. gav ikke afhørte anledning til bemærkninger på mødet. Hun erindrede ikke, at det blev drøftet nærmere på mødet. Hvis ambassadør Li har udtalt sig om sikkerhed, har Udenrigsministeriet taget det ad notam og formidlet det videre til Hoffet, PET og Statsministeriet, som var de myndigheder, der havde interesse i dette forhold. Protokollen fik ikke på det tidspunkt opgaver med hensyn til sikkerhed. Ansvaret for denne opgave ligger under statsbesøg ved Hoffet. Hvis der har været en opfølgning på dette spørgsmål, burde dette ligge ved Hoffet. Hoffet var ikke repræsenteret på mødet, men Hoffet og andre modtog kopi af mødereferatet."

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, Asienkontoret:
"Afhørte deltog i samtalen mellem Claus Grube og ambassadør Li den 8. maj 2012 og skrev referatet. Protokolchef Jette Nordam deltog også. Afhørte huskede ikke, om der deltog andre fra Udenrigsministeriet. Der deltog hverken repræsentanter fra Hoffet eller PET.

Afhørte kunne ikke huske, om man fra dansk side adresserede ambassadørens bemærkninger om, at der ved et besøg i Storbritannien havde været stenkast, og pro-tibetanske demonstrationer, som havde vist sig at være meget aggressive og derfor udgjorde en "stor fare". Afhørte troede det ikke. Det var først efter et par møder, at det for afhørte udkrystalliserede sig, at det var et tema, der optog kineserne meget. Afhørte har sikkert sat citationstegn om "stor fare", fordi han har trukket på sit indre smilebånd. Det anførte virker efter sin ordlyd utroværdigt. I bund og grund var det for at markere, at det er ambassadørens egne ord. I bagklogskabens lys kan man allerede her fornemme, at kineserne havde et bredere farebegreb."

Udenrigsminister Villy Søvndal:
"De bekymringer for blandt andet demonstrationer, der omtales i mailen af 8. maj 2012 fra Nis Lauge Gellert, blev ikke bragt op overfor afhørte af departementschefen. Det ville også have været usædvanligt, for sikkerhedsmæssige aspekter ved besøget var entydigt ikke Udenrigsministeriets og slet ikke uden-

rigsministerens opgave. Afhørte og departementschefen drøftede heller ikke, hvordan den kinesiske værdighed skulle håndteres. Det er ved besøg altid Udenrigsministeriets fornemste opgave at sikre sig, at et besøgende statsoverhoved føler sig godt behandlet, men det skal selvfølgelig ske inden for lovens rammer."

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:
"Li's bemærkninger om sikkerhed gav ikke anledning til bemærkninger fra afhørtes side. Afhørte kunne ikke gøre noget ved dette spørgsmål og havde heller ikke ansvaret for det, for ambassaden i Kina har ikke ansvar for sikkerheden. Det måtte håndteres af Udenrigsministeriets departement. Afhørtes generelle opfattelse er, at man lettest forstår kineserne ved at lytte til, hvad de siger, og forsøger at forstå dem uden at fortolke. Li var optaget af spørgsmålet, og bemærkningen var ikke overraskende for afhørte. Li's bemærkning var et klart budskab til Udenrigsministeriet, som ud fra det måtte gå videre med overvejelser af karakteren af besøget. Et statsbesøg kan være tilrettelagt med udadvendte aktiviteter eller med meget få offentlige aktiviteter. Kineserne ønskede ikke et meget udadvendt besøg.

De handelsaftaler, der forventeligt skulle underskrives i forbindelse med besøget i 2012, var af betydning set fra Udenrigsministeriets side, men Udenrigsministeriet lagde vægt på hele substansen og den politiske ramme, besøget gav, for at udvikle samarbejdet med Kina på områder som f. eks. antikorruption, miljø og klima. Regeringsaftalerne var de vigtigste. De gav mulighed for at fremme et samarbejde, og dermed kunne Danmark bedst muligt forsøge at påvirke udviklingen i Kina på de forskellige områder. Handelsaftalerne skulle gerne implementere regeringsaftalerne og var derfor også en del af helheden. Det overordnede formål var imidlertid at få et højniveaubesøg. Besøget gav en unik mulighed for at få adgang til at drøfte vigtige spørgsmål med beslutningstagere, som ambassaden normalt ikke kunne komme i tæt kontakt med, og derigennem få adgang til deres politiske tænkning og holdninger. Ambassaden havde talmæssigt gjort op, hvad danske virksomheder ønskede af investeringer. Det samlede investeringsbeløb udgjorde 2-3 mia. USD, hvoraf Danmark stod for over 90 %. Danmark investerede langt mere i Kina end omvendt. Besøget kunne bruges til at opnå politiske aftaler, som skabte rammerne for senere handelsaftaler. Det vil ofte være et mål at indgå flest mulige aftaler under et sådant besøg."

Ambassadesekretær Mads Kjeldsen, ambassaden i Beijing:
"Kinas synspunkt fremgår efter afhørtes opfattelse meget klart af mailen. Kina ønsker grundlæggende ikke pro-tibetanske demonstrationer, og sådanne demonstrationer må i hvert fald ikke udgøre en fare for et besøgs gennemførelse.

Kina ved dog godt, at sådanne demonstrationer finder sted, når repræsentanter for Kina besøger forskellige lande. Synspunktet medførte ikke drøftelser på ambassaden i Beijing i 2012."

Viceprotokolchef Annette Lassen, Udenrigsministeriet:
"Afhørte deltog ikke i departementschef Claus Grubes samtale med ambassadør Li den 8. maj 2012. Hun blev orienteret gennem Nis Lauge Gellerts mail samme dag. Afhørte vidste ikke, om Jette Nordam deltog, men Protokollen deltager normalt ikke i politiske møder.

Om mailens referat af samtalen …, oplyste afhørte, at Protokollen ikke tager sig af de sikkerhedsmæssige problemer. Der har i afhørtes 18-årige periode i Protokollen været 17 kinesiske højniveaubesøg, og hun har ved alle hørt om disse bekymringer. Kineserne ved, at Danmark noterer deres ønsker, men de ved også, at Danmark ikke efterkommer dem. De skal bare fremføre dem, og vi lytter til dem. Ved præsidentbesøg er Protokollen altid opmærksom på, at det er vigtigt, at præsidenter behandles værdigt og ens. Protokollen er desuden altid opmærksom på den asiatiske kultur."

Kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, Asienkontoret:
"Afhørte modtog mailen som del af mailgruppen "ASIall". Han blev ikke overrasket over de kinesiske bekymringer, der var beskrevet i mailen, og hæftede sig ikke som sådan ved det. Sikkerhed, protokol og logistik lå uden for Asienkontorets ressort. Asienkontoret skulle sammen med ambassaden i Beijing ikke mindst forberede de politiske samtaler og koordinere den lange række af offentlige samarbejdsaftaler, man fra dansk side ønskede at indgå. Asienkontoret havde på Udenrigsministeriets vegne ansvaret for den overordnede sammensætning og balance i programmet, om end det var Hoffet, der var vært. De offentlige samarbejdsaftaler, man fra dansk side ønskede at indgå, ville give den netop vedtagne vækstmarkedsstrategi en flyvende start. Undervejs op til statsbesøget blev sikkerhed, protokol og forudsigelighed et tilbagevendende tema for kineserne. Det kan man se af forløbet under forberedelserne, og Udenrigsministeriet kendte også fra det almindelige samarbejde med kineserne til deres ønske om forudsigelighed. Der måtte set fra kinesisk side ikke ske noget uforudset. Afhørte lagde ikke så meget andet i det."

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet:
"I Statsministeriet var der ikke overvejelser omkring kinesernes syn på sikkerheden. Med hensyn til værdigheden var det de ydre rammer, der var vigtige for kineserne. Man skulle kunne se, at det var et stort og vigtigt land, der var på besøg. For kineserne var selve det, at besøget fandt sted, lige så vigtigt som be-

søgets indhold. Afhørte har ikke drøftet kinesernes bekymringer omkring demonstrationer og andre manifestationer med nogen. Disse forhold var ikke en del af Statsministeriets opgave.

Der var derfor ingen håndtering af sikkerhedsspørgsmål fra Statsministeriets embedsmand og til politiet. Afhørte havde ingen konkret viden om, hvilken dialog der var mellem Udenrigsministeriet og politiet, men afhørte havde aldrig hørt om, at Udenrigsministeriet skulle have været medarrangør vedrørende sikkerhedsspørgsmål. Det er ikke Udenrigsministeriets opgave. "

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, Statsministeriet:
"Mailen af 8. maj 2012 gav ikke i Statsministeriet anledning til overvejelser omkring sikkerhed og værdighed. Disse opgaver lå hos Udenrigsministeriet, Hoffet og PET. Man vidste desuden fra tidligere statsbesøg, at kineserne altid har fokus på disse spørgsmål."

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet:
"Det i mailen nævnte om Kinas syn på sikkerheden blev, så vidt afhørte erindrede, ikke gjort til genstand for sagsbehandling i Statsministeriet. Det er Udenrigsministeriets ansvar at planlægge besøget og koordinere det med de relevante aktører, f.eks. politi og PET, for så vidt angår sikkerhedsmæssige spørgsmål. Afhørte drøftede ikke det anførte om sikkerhed med hverken departementschefen eller Ulrik Vestergaard Knudsen.

I Statsministeriet var man efter afhørtes opfattelse ikke specielt bekendt med Kinas bekymringer forud for 2012. Der havde været en række udenlandske besøg, også med kinesisk deltagelse, men afhørte havde ingen præcis erindring om at have hørt Kinas synspunkter om sikkerhed i forbindelse hermed. Afhørte havde ingen forudanelse om Kinas holdning til demonstrationer, men kineserne havde en forventning om, at man blev behandlet pænt under besøget, og det var vigtigt for dem."

Konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet:
"Bemærkningen fra ambassadøren om sikkerhedsmæssige spørgsmål gav ikke afhørte anledning til overvejelser. Han huskede ikke, om der var drøftelser i Statsministeriet i anledning af mailen."

Hofmarskal Ove Ullerup:
"Hoffet deltog ikke i mødet mellem departementschef Claus Grube og ambassadør Li den 8. maj 2012. Afhørte hæftede sig ikke specielt ved oplysningen i

Nis Lauge Gellerts mail af 8. maj 2012 om, hvordan ambassadør Li så på sikkerhedsspørgsmålet.

Det kom ikke som nogen overraskelse, for det sker ved hovedparten af indgående statsbesøg, at det gæstende land rejser spørgsmål om sikkerhed. Afhørte ville ikke udelukke, at et land, som har et et-parti system, har en ekstra bekymring omkring sikkerheden, men det er spekulation fra afhørtes side."

Kontorchef Astrid Agerholm Ruge, Hofmarskallatet:
"Hoffet deltog afhørte bekendt ikke i Claus Grubes møde samme dag med ambassadør Li. Li's bemærkninger i mailen af 8. maj 2012 bevirkede, at sikkerhed kom på dagsordenen på nogle af forberedelsesmøderne, blandt andet på møderne den 14. maj 2012 og den 1. juni 2012. Det var PET, og ikke Hoffet, der håndterede sikkerheden.
…
Afhørte kunne ikke præcist huske, hvad der på forberedelsesmøderne blev sagt om Li's bemærkninger til Claus Grube under mødet den 8. maj 2012. Hun kunne heller ikke huske, at det blev omtalt under dagsordenspunktet sikkerhed.

PET sagde ikke ret meget på møderne. De var mest med for at lytte og fyldte ikke særlig meget. Fokus var ikke på sikkerhed, men på at få programmet til at hænge sammen."

Kriminalassistent KF 0766, PET:
"Afhørte var hverken bekendt med Nis Lauge Gellerts mail af 8. maj 2012 eller med andre mails fra Udenrigsministeriet i denne periode."
…"

Den anden mail, som Jyllands-Posten efterlyste, er en mail, hvori der foreslås "et let overrasket, afdæmpet "ja selvfølgelig", og som er omtalt således i Tibetkommission I's beretning:

"…
Udenrigsministeriets sagsbehandling af Radio 24syvs opsættelse af 25 reklameplakater med citat af Villy Søvndal

Den 13. juni 2012, kl. 05.37, modtog Martin Bille Hermann, kontorchef i Udenrigsministeriets Asienkontor, følgende mail fra Thomas Sæhl Sørensen, der var særlig rådgiver i Udenrigsministeriets direktionssekretariat:

”Godmorgen

Radio 24syv har købt outdoor plads i Kbh til kampe-plakater med nedenstående Søvndal citat fra 2009 oversat til kinesisk, så Jintao ikke kan undgå at se det under sit besøg.

”Vi støtter selvbestemmelse og ikke løsrivelse. Vi støtter tibetanernes krav om autonomi, deres ret til at tale deres eget sprog og dyrke deres egen kultur. Og så vil vi fastholde vores kritik, når kineserne bryder menneskerettighederne i Tibet.”

Nyheden vil breake snart (nok et spørgsmål om timer). Går ud fra at linien er, at omfavner og står ved citatet og indholdet deri. Men vi får brug for et beredskab på hvad UMen mener om initiativet osv.”

Kontorchef i Udenrigsministeriet, Asienkontoret, Martin Bille Hermann, videresendte straks mailen til ministersekretariatet og en række medarbejdere i Udenrigsministeriet, herunder chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Asienkontoret, med følgende kommentar:

”Kære alle. Hvis vi bliver spurgt, så bør det korte svar fra UMens pressetalsmand (UMen er jo ude at rejse) være et let overrasket, afdæmpet ’ja selvfølgelig. Det mener både UMen og et stort flertal i Folketinget’ og måske krydret med en forundring over at Radio 24/7 bruger penge på at fortælle kineserne noget de allerede ved (nemlig den danske holdning). Hvor store er kæmpe og hvor skal de hænge?”

Thomas Sæhl Sørensen, særlig rådgiver i Udenrigsministeriets direktionssekretariat, svarede få minutter senere således:

”Fint, Martin
Hælder til at Villy selv skal give et kort citat på det, der flugter med dette – fx via facebook.

I øvrigt et lige vel smart reklamestunt fra radioens direktør Jørgen Ramskov, der har en fortid som inkarneret Mao-dyrker ;-) Bh Thomas

PS: det er sådan nogle plakater, der hænger i busskure og billboards (men der er vel en grænse for, hvor mange skattekroner de kan fyre af på det stunt)”
…”

I det materiale, der er udleveret til Tibetkommission II, blev Jyllands-Postens mail af 6. marts 2014 internt i Udenrigsministeriet videresendt samme dag til blandt andre kontorchef Jean-Charles Ellermann-Kingombe, der videresendte mailen til departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen med bemærkning (TBK II):

> "…
> Se denne.
>
> Ikke helt god. JP fanget gamle mails om HU besøget, der ikke er blevet udleveret ifm aktindsigt. Måske nogle af de gamle særlige rådgivere (især én af dem var ikke glad for den linje vi kørte på MR).
>
> Martin er afsender på den en. Det kunne JP få megen morskab ud af.
> …"

Departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen svarede kort efter (TBK II):

> "…
> 1) De skulle da heller ikke udleveres?
> 2) Men svært ved at se den store historie her. Hvad skulle vinkel være?
> 3) mere bekymret over, hvordan de har fået de mails....
> …"

Hvortil kontorchef Jean-Charles Ellermann-Kingombe svarede (TBK II):

> "…
> 1) nej)
> 2) ikke store drama. dog nok få lidt sjov ud af nogle af formuleringerne i mail og koble med ny direktør.
> 3) enig. skulle jeg give et bud så en af de to særlige rådgivere, der er i kopi på den lækkede mail. især den ene var uenig i den linje på MR, som vi lagde - og som Villy godtog.
> …"

Departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen skrev derefter (TBK II):

> "…
> Sæll? [muligt særlig rådgiver i Udenrigsministeriet Thomas Sæhl Sørensen]
> …"

Hvortil kontorchef Jean-Charles Ellermann-Kingombe svarede (TBK II):

> "…
> Jeg tænker nok snarere perregaard [muligt særlig rådgiver i Udenrigsministeriet Claus Perregaard]. Han havde det svært med linjeføring … og med Villys accept
> …"

Og departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen svarede (TBK II):

> "…
> Ok
> …"

Kontorchef i Udenrigsministeriets direktions- og kommunikationssekretariat Jean-Charles Ellermann-Kingombe har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke mener, at korrespondancen mellem ham og departementschef Ulrik Vestergaard-Knudsen afspejler en holdning i Udenrigsministeriet. Korrespondancen afspejler politik. SF, der ikke havde været i regering i 30 år, var kommet i regering og blev på mange områder konfronteret med nogle valg i forhold til den linjeføring, de havde haft som oppositionsparti, idet de nu skulle stå på mål for en linjeføring som en del af en regering. Et af områderne var Folkerepublikken Kina's forhold til menneskerettighederne som det er offentligt velbeskrevet. Det skal i forhold til korrespondancen sammenholdes med, at de særlige rådgiveres rolle blandt andet er at minde ministeren om, hvilket parti det er, at ministeren kommer fra, og hvilke holdninger partiet har. Dilemmaet afspejlet i mailkorrespondancen havde således ikke noget med Udenrigsministeriet at gøre. Det afspejler derimod et politisk dilemma.

Særlig rådgiver i Udenrigsministeriet Thomas Bro Sæhl har for Tibetkommission II forklaret, at han selv opsnusede, at Radio 24syv havde et initiativ på vej vedrørende Villy Søvndal i forbindelse med besøget, og denne lille del var han involveret i. Han husker ikke andet, som han var involveret i vedrørende besøget. Han var travlt beskæftiget med håndteringen af den generelle voldsomme kritik af Villy Søvndal og SF for løftebrud.

Som han husker det, var det Ministersekretariatet, man kontaktede, hvis der skulle bestilles et beredskab i forbindelse med en problemstilling, som var kommet op. Herefter sikrede ministersekretærerne, at det kom hen til rette sted i ministeriet. Det kan være baggrunden for, at han sendte sin hastermail af 13. juni 2012 til Ministersekretariatet, cc. kontorchef Martin Bille Hermann.

Mailen var udtryk for, at han var bekymret for, om Tibet-spørgsmålet og besøget fra Folkerepublikken Kina kunne blive endnu et punkt, hvor Villy Søvndal og SF blev

kritiseret for at træde tilbage fra tidligere standpunkter, således at det blev taget som udtryk for endnu en kovending. Der var ved at være så mange kovendinger, at det var en sprængfarlig situation for Villy Søvndal, hvilket han gjorde Villy Søvndal opmærksom på.

Han husker ikke, hvorfra han havde oplysningerne i sin mail. "*Går ud fra at linien er, at omfavner og står ved citatet og indholdet deri*", betød, at Villy Søvndal skulle tage citatet til sig og ikke begynde at lægge afstand til det.

Han kan huske, at han havde nogle samtaler med Claus Perregaard om, at de skulle være opmærksom på, om der skete opblødning i forhold til, hvad Villy Søvndal tidligere havde sagt om Tibet- og menneskerettighedsspørgsmålene. Hans egen holdning var, at det kunne være politisk farligt for Villy Søvndal. Claus Perregaard var meget optaget af det. Han mindes ikke at have drøftet det med medarbejdere i Asienkontoret eller højere oppe i ministeriet.

Kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermanns svar til ham, cc. blandt andre Nis Lauge Gellert, Asienkontoret, og hans eget svar herpå ser han som værende i tråd med, at man *" omfavner og står ved citatet og indholdet deri"* som skrevet i hans indledende mail.

Souschef i Asienkontoret Nis Lauge Gellerts svar sigtede til, at det var planlagt, at Villy Søvndal skulle tage spørgsmålene om menneskerettigheder og Tibet op, hvorfor Radio 24syv's kampagne byggede på en forkert præmis om, at Villy Søvndal ikke turde at tage emnerne op. Han mener, at Radio 24syv's plakater med citatet blev sat op.

Mailkorrespondance 14. juni 2012 om talepunkter for udenrigsministerens samtale med Yang Jiechi og om Villy Søvndal-plakater

Tibetkommission II har modtaget intern mailkorrespondance fra den 14. juni 2012 mellem særlig rådgiver Claus Perregaard, kontorchef Martin Bille Hermann, chefkonsulent Nis Lauge Gellert og særlig rådgiver Thomas Sæhl Sørensen, alle Udenrigsministeriet, vedrørende forslag til udenrigsminister Villy Søvndal til talepunkter vedrørende Tibet i samtalen med Yang Jiechi.

I forslaget til udenrigsministerens talepunkter er som talepunkter vedrørende Tibet anført (TBK II):

"…

- I do not wish to repeat our discussion from our meeting in October, but would prefer to concentrate on recent developments.
- We have learned from recent press reports that Tibet is now being closed for tourists, journalists and diplomats. This is unfortunate and will undoubtedly result in rumours and speculations about the situation in Tibet. At the same time we hear reports of a very tense situation and of very difficult living conditions in Tibet. I believe it is in our joint interest to have more information and knowledge about the situation in Tibet.
- The Foreign Polical Committee of the Danish Parliament will leave for China tomorrow … The Committee would have preferred to visit Tibet Autonomous Region itself. I hope that another Parliamentary delegation will have a chance to visit Tibet at a later stage.
- As you know, we hope that dialogue can be resumed and lead to a solution with genuine autonomy within the framework of the Chinese constitution and with respect for the territorial integrity of China. How you see the next steps now that both special envoys of the Dalai Lama have resigned their positions?

…"

Særlig rådgiver Claus Perregaard skrev kl. 10.16 til chefkonsulent Nis Lauge Gellert og kontorchef Martin Bille Hermann, cc. Thomas Sæhl Sørensen blandt andet (TBK II):

"…

I talepunkterne vedr. Tibet, hvor der indledes med, at UM'eren ikke vil rekapitulere seneste mødes synspunkter, så kunne man måske tilføje noget a la

- We had a frank and sincere discussion on this matter last time. But I must stress that the Danish Government follows the development in Tibet with growing concern. The desperation of the Tibetan people is alarming. The Danish Government, and I personally, must stress, that the matter of human rights and the Tibetan peoples possibility of cultural and religious freedom – within China – is of importance to us.

…"

Kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann svarede alle kl. 11.34 (TBK II):

"…

Vi må kigge på det. Men jeg vil være meget ked af, at justere for meget i talepunktet som det er nu.

…"

Hertil svarede Claus Perregaard i en mail til Martin Bille Hermann to minutter senere (TBK II):

> »…
> Jeg synes ikke det går som det står nu. Tibet er den symbolstærke sag – og med Thornings afvisning af at ville drøfte Tibet i dag på pol.dk – så øges presset på Villy for at levere. Det skal han kunne gøre ærligt overfor dansk offentlighed.
>
> Jeg synes mit bud holder sig til det overordnede, det principielle, undgår konkrete eksempler osv. og derfor stilistisk burde kunne bære igennem.
> …«

Kontorchef Martin Bille Hermann svarede kl. 11.47 (TBK II):

> »…
> Jeg hører hvad du siger. Og vi vender tilbage med et bud senere i dag.
> …«

Samme dag, kl. 12.01 skrev udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-Johns i samme mailstreng til Martin Bille Hermann, cc. Claus Perregaard, Nis Lauge Gellert, Ministersekretariatet og departementschef Claus Grube (TBK II):

> »…
> De talepunkter, der ligger, er godkendt af UMeren, Grube, STMet og mig, ligesom det er afstemt med FUTen. Det repræsenterer en hårfin balance, som der ikke bør rykkes på. Der er rigeligt om Tibet til at kunne håndtere medier og bagland.
> …«

Departementschef Claus Grube svarede i en mail til Michael Zilmer-Johns og Martin Bille Hermann, cc. Claus Perregaard, Nis Lauge Gellert og Ministersekretariatet samme dag kl. 12.31.02 (10.31.02 UTC) (TBK II):

> »…
> Lad os vende det når vi gennemgår samtalen med UMeren i morgen.
> …«

Tibetkommission I modtog under sin undersøgelse en mail af 14. juni 2012 fra kontorchef Martin Bille Hermann til blandt andre departementschef Claus Grube, udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-Johns, centerchef Sus Ulbæk, protokolchef Jette Nordam, viceprotokolchef Annette Lassen, chefkonsulent Nis Lauge Gel-

lert, fuldmægtig Anne Dorothea Bruun Aubry, alle Udenrigsministeriet, til kontorchef Lisbet Zilmer-Johns og konsulent Tue Krarup-Pedersen, begge Statsministeriet, og til ambassadør Friis Arne Petersen, hvori han skrev (TBK I):

> "…
> Ambassadør Li har just ringet til mig. Efter lidt indledningsvise høfligheder kom han frem til sit egentlige ærinde.
>
> Han var under instruktion fra Beijing (flyveren måtte man forstå) om at bede om, at de 25 reklameplakater fra Radio 24/7 med Villy Søvndal-citatet blev fjernet/skærmet. Jeg gjorde opmærksom på, at jeg selvsagt ville orientere mine overordnede om anmodningen – men understregede samtidig, at der i Danmark var klare regler og lovgivning herom, herunder fsva. ytringsfrihed. Og at jeg tog det som givet, at han havde gjort Beijing opmærksom herpå. Herefter talte vi om statsbesøgets store betydning.
> …"

Tibetkommission II har modtaget departementschef Claus Grubes reaktion herpå i mail samme dag, den 14. juni 2012 til de særlige rådgivere Thomas Sæhl Sørensen og Claus Perregaard, cc. udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-Johns og kontorchef Martin Bille Hermann. Departementschefen skrev (TBK II):

> "…
> Nu kom den igen fra ambassadøren direkte. Vi må hellere orientere Villy og forberede ham på at han kan risikere at blive spurgt af kinesere om han billiger det og af danske journalister om han er enig i det.
> …"

Den særlige rådgiver Claus Perregaard skrev få minutter senere til den særlige rådgiver Thomas Sæhl Sørensen blandt andet (TBK II):

> "…
> Tror du skal være virkelig opmærksom på den her
> Oplæg er et de facto tilbageskridt i fht mødet m Yang i november. Kineserne forsøger at presse os på 24-7 plakaterne – og Zilmer vil ikke have at vi adresserer tibetanernes vilkår, kun at nævnet ikke får adgang til Tibet.
> …"

Hertil svarede den særlige rådgiver Thomas Sæhl Sørensen (TBK II):

"…
Jep
…"

Særlig rådgiver i Udenrigsministeriet Thomas Bro Sæhl har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker mailkorrespondancen med departementschef Claus Grube om Radio 24syv-plakaterne. Han tror ikke, at han i øvrigt havde kontakt med Claus Grube herom. Han forstår Claus Perregaards mail sådan, at det, som direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns ikke ville have blev adresseret, var spørgsmålene om menneskerettigheder og tibetanernes krav om autonomi samt deres ret til at tale deres eget sprog og dyrke deres egen kultur, som blev nævnt i citatet på Radio 24syv-plakaterne.

Han husker ikke, hvad Claus Perregaards bemærkning om *" kun at nævnet ikke får adgang til Tibet*", drejede sig om. Han husker heller ikke noget om, at "*Ved besøget i november kom DK med den skrappeste kritik af Kina på spørgsmålene i årtier".* Han stolede meget på Claus Perregaards vurderinger, og han tænkte helt sikkert, at det var rigtigt, når Claus Perregaard skrev det.

Han tror ikke, at han havde drøftelser med Claus Perregaard, inden Claus Perregaard skrev sin svarmail til Martin Bille Hermann og Nis Lauge Gellert cc. ham. Man kan godt sige, at Claus Perregaards senere mail til Martin Bille Hermann, hvor han skrev, at *" Jeg synes ikke det går som det står nu…",* var udtryk for, at når man fik regeringsansvar og ministeransvar, var der nogle principper, som man havde svært ved at fastholde eller i hvert fald udtrykke på samme måde som hidtil. Mailen er et godt eksempel på, at navnlig Claus Perregaard og dele af ministeriet havde forskellig tilgang til, hvordan Tibet-spørgsmålet skulle tackles.

Han forstår Michael Zilmer-Johns senere svar i korrespondancen således, at det var Michael Zilmer-Johns' opfattelse, at Villy Søvndal havde nok i talepunkterne til at kunne gå ud i den danske offentlighed med det, således at der ikke var behov for yderligere stramninger i forhold til Folkerepublikken Kina i talepunkterne. Han husker ikke drøftelser med Villy Søvndal om dette. Han har ikke erindring om at skulle have modtaget svarmailen fra Michael Zilmer-Johns, der ikke var adresseret til ham.

Særlig rådgiver i Udenrigsministeriet Claus Perregaard har for Tibetkommission II forklaret, at enten særlig rådgiver Thomas Bro Sæhl eller han selv har talt med udenrigsminister Villy Søvndal om et beredskab i forhold til 24syv-kampagnen. De opfattede det som et mediestunt fra 24syv. For ham og Thomas Bro Sæhl var fokus at sikre, at Villy Søvndal fremstod troværdig i forhold til sine tidligere synspunkter og udtalelser.

Der var en arbejdsdeling mellem Statsministeriet og Udenrigsministeriet i forhold til, hvad henholdsvis statsministeren og udenrigsministeren skulle tale med den kinesiske præsident om. Statsminister Helle Thorning-Schmidt havde forud for besøget udtalt i pressen, at hun havde overladt det til udenrigsministeren at tale om menneskerettigheder og Tibet under besøget. Statsministeriet ville gerne placere aben hos udenrigsministeren og samtidig diktere, hvad aben skulle sige. Da han modtog udenrigsministerens talepapir, konstaterede han, at det var et kraftigt tilbageskridt i forhold til det, som talepapiret var endt ud med ved det kinesiske besøg i 2011. Han skrev en mail, hvor han redegjorde for, at han ikke var enig i talepapiret, og han lavede derefter et udkast til et nyt talepapir, som lignede talepapiret fra besøget i 2011.

Hans mail af 14. juni 2012 kl. 10.16 til Nis Lauge Gellert og Martin Bille Hermann med kopi til Thomas Bro Sæhl var hans sidste forsøg på at tilføje noget til talepunkterne. Kort efter at direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns kl. 12.01 sendte sit svar, kom Michael Zilmer-Johns, tydelig ophidset, ind på hans kontor og gentog, at talepapiret var klappet af i Statsministeriet og godkendt af Villy Søvndal, og at det i øvrigt var for sent i processen. Da han kort efter spurgte udenrigsminister Villy Søvndal herom, kunne han se på ministeren, at viljen til at kæmpe for en anden kurs og til at stå på mål for de positioner, som udenrigsministeren havde haft tidligere, var væk. Hvis samarbejdet mellem embedsværket og de særlige rådgivere havde været bedre, var han formentlig blevet inddraget i tilblivelsen af talepapiret på et tidligere stadie.

Han har sikkert deltaget i gennemgangen af samtalen med udenrigsministeren den 15. juni 2012, som departementschef Claus Grube omtaler i sin mail af 14. juni 2012, men han husker det ikke. Han mindes ikke, at der efter mødet blev ændret i talepapiret.

Presseomtale

Af Tibetkommission I's beretning fremgår, at episoder, hvor politiet forhindrede demonstranter i at demonstrere med anti-kinesiske budskaber blev omtalt allerede under besøget i den trykte presse, men også, at der eksempelvis var en optagelse fra "TV Marineret" fra Højbro Plads den 15. juni 2012, hvor man ser:

> "…
> … demonstranterne stå med flag og bannere foran statuen på Højbro Plads, før Golf-bilerne blev kørt frem. De står stille, og stemningen er rolig. Der er musik og råb om "Free Tibet" og Falun Dafa. Cirka 41 sekunder inde i videoen er der kørt flere blå Golf-biler frem foran demonstrationen.

> Foran Golf-bilerne med front mod demonstranterne står cirka 20 politifolk. Der er stadig slagråb og musik, men også stadig en rolig stemning. Efter 2 minutter og 51 sekunder er fronten af demonstrationen rykket tættere på polititjenestemændene, som stadig står foran politivognene med front mod demonstrationen. Der høres fortsat slagråb, men ingen musik.
>
> Det ses på videooptagelsen, at Golf-bilerne tager den væsentligste del af ud- og indsynet til Christiansborg Slotsplads.
> …"

Udenrigsministeriets direktions morgenmøde 18. juni 2012

I det materiale, Tibetkommission II har modtaget, foreligger endvidere et referat af Udenrigsministeriets direktions morgenmøde den 18. juni 2012. Deltagere i morgenmødet var departementschef Claus Grube, udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-Johns, direktør for Eksportrådet og Strategi Lars Thuesen samt ministersekretariaterne og direktions- og kommunikationssekretariatet. Om det kinesiske statsbesøg den 14.-16. juni 2012 er anført blandt andet (TBK II):

> "…
> Besøget var såvel politisk som erhvervsmæssigt en stor succes og vidner om den meget positive udvikling, det dansk-kinesiske forhold i disse år er inde i. I forbindelse med besøget blev der indgået 17 aftaler mellem danske og kinesiske myndigheder, indenfor bl.a. klima, landbrug og fødevarer samt kultur. Der lægges dermed op til en kraftig styrkelse af det bilaterale samarbejde på disse områder inden for rammerne af Danmarks strategiske partnerskab med Kina. …
>
> … Samtlige programpunkter forløb til begge parters store tilfredshed.
> …
> Under Præsidentens besøg blev der i samarbejde med erhvervsorganisationerne afholdt en meget vellykket erhvervskonference i Moltkes Palæ med deltagelse af bl.a. Vicepremierminister Wang Qishan, handelsminister Chen Deming, økonomi- og indenrigsminister Magrethe Vestager og handels-og investeringsminister Pia Olsen Dyhr. Udover taler ved de 2 førstnævnte var der korte indlæg fra en række danske og kinesiske virksomhedsledere. Wang Qishan og Margrethe Vestager responderede skiftevis på indlæggene i en livlig dialog. Under konferencen blev der undertegnet 20 aftaler - herunder 5 indenfor investeringsfremmeområdet - til en samlet værdi af ca. 18. mia. kr. Der deltog i alt ca. 200 repræsentanter fra begge landes erhvervsliv i selve konferencen.
> …"

Situationen på gaden vedrørende demonstranter er ikke nævnt i referatet af mødet i Udenrigsministeriets direktion.

Udenrigsministeriets presseberedskab 21. juni 2012

I det materiale, som Tibetkommission II har modtaget fra Udenrigsministeriet, var endvidere en mailkorrespondance af 21. juni 2012, hvor kontorchef Martin Bille Hermann, Udenrigsministeriet, i en intern mail til kontorchef Ole Toft, cc. protokolchef Jette Nordam, skrev blandt andet (TBK II):

> "…
> Udenrigsministeriet har ikke på noget tidspunkt under statsbesøget fra danske myndigheder modtaget oplysninger om demonstrationer og ej heller søgt at instruere politiet eller andre myndigheder om, hvordan man skulle håndtere eventuelle demonstrationer.
> …"

Kontorchef Ole Toft videresendte mailen til særlig rådgiver Claus Perregaard, Udenrigsministeriet, som svarede (TBK II):

> "…
> Kære Ole, tak!
>
> Jeg foreslår følgende linje mhp evt presse:
>
> – Jeg kan fuldstændig afvise at der fra mit ministerium skulle være udgået noget der kunne tolkes som om man ville gradbøje danske værdier i forhold til forsamlingsfrihed og retten til at ytre sig. Naturligvis ikke.
> – Politiet må svare på hvilke ordrer der er givet til de udkommanderede betjente. Det har jeg ingen anelse om. Jeg slår bare fast at Jeg og mit ministerium ikke kunne drømme om at efterlyse den type af tiltag som har været fremme i pressen.
> – Forsamlings- og ytringsfriheden i Danmark står ikke til diskussion, heller ikke når der kommer statsbesøg udefra.
> – Vi har en lang og fin tradition for fredelige demonstrationer. Den skal vi værne om – uanset om man er enig eller ej. Og det må gæster i Danmark naturligvis tage med, når de kommer her.
> …"

Særlig rådgiver i Udenrigsministeriet Claus Perregaard har for Tibetkommission II forklaret, at han formentlig skrev, som han gjorde, fordi Ole Toft ikke sædvanligvis var inde over pressespørgsmål og derfor havde bedt ham om hjælp til et svar på en pressehenvendelse. Han er overbevist om, at Villy Søvndal ikke var involveret i beslutninger om håndteringen af demonstranter. Dette baserede han også på, at Udenrigsministeriet ikke gjorde noget uden, at det var afklaret med Statsministeriet først. Indholdet i hans mail var efter bedste evne hans bud på, hvad han syntes, at udenrigsminister Villy Søvndal kunne sige på daværende tidspunkt. Han ved ikke, om han havde givet udtryk for en anden holdning i sin mail, hvis han havde kendt til Claus Grubes mail af 12. juni 2012 [om træskovals og statsballet]. Ole Toft var en form for stabschef på direktionsgangen i Udenrigsministeriet og var almindeligvis ikke involveret i pressespørgsmål.

Forsvarsministeriets oplysninger vedrørende behandlingen af en aktindsigtsanmodning fra en journalist

Tibetkommission II har modtaget en henvendelse fra journalist på Politiken Sebastian Stryhn Kjeldtoft, der har ført til, at kommissionen har inddraget Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder og Forsvarets Efterretningstjeneste i undersøgelsen.

En anmodning om aktindsigt i Forsvarsministeriet

Journalist Sebastian Stryhn Kjeldtoft oplyste ved sin henvendelse til Tibetkommission II, at han havde søgt aktindsigt hos Forsvarsministeriet i anledning af en henvendelse fra formanden for Støttekomitéen for Tibet Anders Højmark Andersen om en bortvisning fra Kastellets voldkrone den 15. juni 2012. Anledningen til journalistens henvendelse til kommissionen fremgår af hans artikel i Politiken den 8. oktober 2018, hvor han skrev blandt andet (TBK II):

> "…
> Kort før dronningen og præsidenten ankom i båd til Den Lille Havfrue 15. juni 2012, løb Tibetkomiteens formand, Anders Højmark Andersen, ind på Kastellet.
>
> Hans plan var at løbe op på Voldkronen, hvorfra der er udsyn til Den Lille Havfrue, og fremvise et tibetansk flag, han havde gemt i lommen. Men han blev afvist.

> "Da jeg skulle til at løbe derop, stod der en soldat og spærrede vejen og sagde, at Voldkronen var lukket. Jeg kunne se, der ikke var andre deroppe, selv om det er et populært sted for løbere og turister", siger Anders Højmark Andersen.
> …"

Journalisten har oplyst, at han på baggrund af Anders Højmark Andersens henvendelse søgte aktindsigt (TBK II):

> "…
> i alle dokumenter hos forsvaret, der kunne belyse, hvorfor Kastellets kronvold mod sædvane var afspærret for offentligheden 15. juni 2012.
> …"

Ifølge journalisten fik han imidlertid det svar, at sådanne dokumenter ikke eksisterede.

Støttekomitéen for Tibets formand Anders Højmark Andersen har under afhøringerne i Tibetkommission II af forsvarets medarbejdere i en mail af 4. marts 2021 til Tibetkommission II oplyst blandt andet, at (TBK II):

> "…
> Valentin fortalte under dagens afhøring, at der var en person, som prøvede at komme op på Kastellets voldkrone (dvs. uden om vagterne og de sædvanlige ramper, som jeg forstod det), mens den var lukket den 15. juni 2012. For god ordens skyld vil jeg gerne pointere, at det ikke var mig. Jeg har heller aldrig hørt om et sådant tilfælde før nu og tvivler derfor meget på, at det kan have været en Tibet-aktivist.
>
> Vi havde ikke planlagt nogen aktiviteter på Kastellet. …
> Min egen kontakt til den garder, der stoppede mig fra at løbe op på voldkronen ad rampen indenfor Norgeporten, var meget kort - 5-10 sekunder? - og foregik helt stille og roligt og kan dårligt have dannet baggrund for nogen indberetning. Garderen afviste jo på tilsvarende vis alle andre mennesker.
>
> Garderen afviste mig, og jeg sagde ok eller nå, og spurgte hvorfor. Han svarede enten blot, at der var lukket, eller at der var lukket p.g.a. statsbesøget. Jeg husker ikke garderens udseende. Det kan godt have været Valentin, men det kan også have været en anden, fx Bjørnlund.
>
> Som det fremgår af Politikens artikel den 7. oktober 2018 … lignede jeg en løber og ikke en aktivist. Det skyldtes, at jeg VAR en løber og var ude på den sædvan-

> lige runde, som jeg plejede at løbe, når jeg ikke var på arbejde. Jeg havde blot et tibetansk flag i lommen på min fleece-trøje, som jeg ville vise frem, hvis jeg fik muligheden for det.
>
> Efter afvisningen fortsatte jeg gennem Kastellet til Kongeporten, hvor jeg også så en vagt (jeg forsøgte derfor ikke at komme op her), ligesom der var et par vagter oppe på voldkronen.
> …"

Oplysningerne i Anders Højmark Andersens mail giver således på flere punkter et andet indtryk end de oplysninger om episoden, der var gengivet i avisartiklen, og som har været medvirkende årsag til kommissionens undersøgelse af Forsvarsministeriet og vidneindkaldelser. Situationen vedrørende lukningen af Kastellet og voldkronen er nærmere beskrevet nedenfor.

I en intern mail af 18. juni 2018 (TBK II) oplyste major Kim Hagelqvist Petersen, Forsvarsministeriet, sine chefer Kenneth Pedersen og Karsten Nielsen om sine undersøgelser til brug for journalist Sebastian Stryhn Kjeldtofts aktindsigtsanmodning om blandt andet (TBK II):

> "…
> Ved at søge i … på udvalgte ord og begreber …
> … fremkom der 4 sager med relevans for det kinesiske besøg i 2012.
> …
> Ovennævnte sager indeholder ingen oplysninger om officielle aktiviteter på Kastellet. …
> … har haft uofficielt telefonisk kontakt til tidligere … De var alle tjenestegørende i JUN 2012 ved henholdsvis HOK[133] og på Kastellet. Ingen af dem mindes at have haft officielle arrangementer på Kastellet 15 JUN 2018 [2012] i forbindelse med det kinesiske statsbesøg.
> …
> … daværende Garnisonskommandant på Kastellet MJ Kold … oplyser at det kinesiske statsbesøg, inkl. politieskorte, kørte gennem hovedgaden i Kastellet 15 JUN 2012.
> … Ansvaret for sikkerheden i forhold til den kinesiske repræsentations passage gennem Kastellet var hos politiet, men selvfølgelig koordineret med den militære vagt fra Livgarden som er underlagt garnisonskommandanten. …

133 Hærens Operative Kommando

> … Offentligheden havde adgang til Kastellet under transporten, … MJ Kold har ikke kendskab til at forsvarets vagter skulle have afvist nogen. MJ Kold oplyser at vagtrapporter fra Kastelvagten formentlig ikke gemmes så langt tilbage.
> …"

Den 5. november 2018 fremsendte Forsvarsministeriet, International Jura, til Tibetkommission II en anmodning om afgørelse af, om to dokumenter, der vurderedes at være omfattet af journalist Sebastian Stryhn Kjeldtofts aktindsigtsanmodning, kunne udleveres til journalisten, jf. undersøgelseskommissionslovens § 31. Det fremgår af fremsendelsen, at Værnsfælles Forsvarskommando i forlængelse af besvarelsen til journalisten af aktindsigtsanmodningen den 13. juli 2018 havde (TBK II):

> "…
> identificeret to vagtinstrukser, der vurderes at være omfattet af aktindsigtsanmodningen af 26. juni 2018, men ikke i første omgang blev identificeret og udleveret i forbindelse med Værnsfælles Forsvarskommandos besvarelse.
> …"

I en afgørelse af 9. november 2018 vedrørende udlevering af de to instrukser skrev Værnsfælles Forsvarskommando til journalist Sebastian Stryhn Kjeldtoft blandt andet (TBK II):

> "…
> De to dokumenter er fremkommet ved en manuel gennemgang af de elektroniske arbejdsarkiver. Værnsfælles Forsvarskommando beklager, at dokumenterne ikke blev identificeret i forbindelse med søgning det elektroniske arkiv i forbindelse med besvarelsen af din første aktindsigtsanmodning.
>
> **Afgørelse om aktindsigt**
> Værnsfælles Forsvarskommando kan med nedenstående undtagelser meddele aktindsigt i begge dokumenter.
> …"

Politiets anmodning til forsvaret om særlig hjælp

For Tibetkommission I var det oplyst, at Politiets Efterretningstjeneste den 6. juni 2012 sendte en anmodning til kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriets politikontor. Anmodningen var dateret 7. juni 2012 og angik særlig hjælp til politiet fra Forsvarsministeriet.

PET-chef Jacob Scharf har for Tibetkommission I forklaret, at særlig hjælp benyttes, hvis forsvarets bistand er nødvendig i situationer, hvor det ikke kan udelukkes, at der kan opstå konfrontationer med civile. Det er standard at anmode om en sådan hjælp ved større besøg, hvor der er brug for et anti-terrorberedskab. PET råder fx ikke over fartøjer, og må anmode Forsvaret om hjælp, hvis både skal benyttes. Det er sikkerhedsafdelingen, der via juridisk afdeling beder om særlig hjælp. Den konkrete anmodning handler specifikt om det beredskab, der skulle etableres i forbindelse med sejladsen. Anmodningen er formentlig forfattet af Aktionsstyrken i samarbejde med Juridisk Afdeling.

Justitsministeriet godkendte anmodningen om særlig hjælp den 7. juni 2012 og samme dag sendte Politiets Efterretningstjeneste herefter anmodningen til Forsvarskommandoen, "Eft.: Søværnets Operative Kommando, Frømandskorpset, Søværnets Minørtjeneste". I anmodningen er anført blandt andet (TBK II):

> "…
> **OVERORDNET STRATEGI**
> Det er den strategiske hensigt, at den politimæssige indsats skal medvirke til at sikre sejladsens gennemførelse som planlagt. Politiet vil indtage en afpasset offensiv rolle og gennem dialog og et troværdigt beredskab fastholde initiativet og derved forhindre, at udenforstående kan påvirke arrangementet negativt.
> …
> **STØTTEBEHOV FRA FORSVARET TIL POLITIET**
> Efter aftale med Politidirektøren i København og i henhold til bemyndigelse fra Justitsministeriet fremsættes herved anmodning om bistand fra Forsvaret til løsning af de politimæssige sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med de opgaver, hvor Aktionsstyrken indgår.
>
> Anmodningen kan ikke betragtes som endelig, idet opgaven fortsat er i planlægningsfasen, og støttebehovet kan ændre sig i forhold til den aktuelle trusselsvurdering for besøget.
> …
> **UDFØRELSE**
> Den pågældende sejlads gennemføres fredag den 15. juni 2012 i et ikke nærmere fastsat tidsrum.
> …
> Det tilstræbes, at der under opgavens løsning vil være en polititjenestemand til stede ved alle enheder, der måtte blive stillet til rådighed af Forsvaret.

> Konfrontation mellem eventuelle gerningsmænd og Forsvarets personel kan ikke udelukkes, men politiet vil gøre alt for at hindre sådanne konfrontationer.
> …"

Anmodningen om særlig hjælp blev ved intern mail af 8. juni 2012 (TBK II) sendt til godkendelse i Forsvarets øverste ledelse, med påtegningen *"FØL godkendelse"*.

Af intern mail i Forsvarskommandoen af 11. juni 2012 (TBKII) fremgår blandt andet, at Forsvarets øverste ledelse godkendte anmodningen:

> "…
> Sagen (vedr. særlig hjælp til politiet) er godkendt ved FØL Tilbage udestår godkendelse i FMN. Major Lars Nygård er vores POC. Vil du give ham et kald i løbet af formiddagen - og når godkendelsen foreligger, da sende den ud til de relevante (som dog allerede har fået en underhåndskopi)?
> ..."

Ved mail af 12. juni 2012 (TBK II) skrev Lars Nygaard til Forsvarskommandoen cc. blandt andre chefen for Forsvarskommandoens afdeling for National Planlægnings- og Øvelsessektion, kommandørkaptajn Anders Beck Jørgensen og Thomas Kvistholm Thrane blandt andet:

> "…
> I forlængelse af nedenstående korrespondance samt FKO anmodning … om godkendelse af særlig og almindelig hjælp til politiet ifm. den kinesiske præsidents besøg 14. - 16. juni 2012 kan Forsvarsministeriet meddele, at anmodningen er godkendt.
> …"

Major Lars Nygaard har for Tibetkommission II forklaret, at han arbejdede som sagsbehandler i Forsvarsministeriet på kontoret for internationale og nationale operationer, og at en af kontorets opgaver var at behandle anmodninger fra politiet om særlig hjælp, som dengang skulle godkendes af både Forsvarsministeriet og Justitsministeriet.

Baggrunden for politiets mulighed for at anmode Forsvaret om særlig hjælp er, at Forsvaret råder over kapaciteter, som det økonomisk ikke kan betale sig at have flere steder som fx store gummibåde.

Sagsgangen i Forsvaret i forbindelse med anmodninger om særlig hjælp fra politiet var, at Rigspolitiet indgav anmodning om særlig hjælp til Forsvarskommandoen

i henhold til forsvarsloven. Herefter udarbejdede Forsvarskommandoen et oplæg vedrørende den særlige hjælp, herunder vedrørende mulighederne for at hjælpe, de nærmere omstændigheder vedrørende støtten, og hvilken magtanvendelse der skulle gives autorisation til. Han vil tro, at Forsvarskommandoen forud herfor havde hørt de involverede underliggende myndigheder som fx Søværnets Operative Kommando. Oplægget fra Forsvarskommandoen gik videre til Forsvarsministeriets departement. I den pakke, som Forsvarsministeriet modtog fra Forsvarskommandoen, var der normalt et sagsoplæg og et magtanvendelsesdirektiv. Efter sagsbehandlingen i Departementet blev oplægget lagt op til ministergodkendelse.

Magtanvendelsesdirektivet indeholdt instruktion til soldaterne om, hvad de måtte i forhold til magtanvendelse. Den vigtigste del af Forsvarsministeriets opgave var at sikre, at det var en relevant opgave, at der var de fornødne kapaciteter, og at der var styr på spørgsmålet om magtanvendelse.

Hans opgave i forbindelse med sagsbehandlingen af anmodninger om særlig hjælp fra politiet var at kontrollere, at det oplæg, som var udarbejdet af Forsvarskommandoen, kunne gå videre til ministerens godkendelse.

Han husker det ikke, men han kan læse ud af korrespondancen i bilagssamlingen, at den hjælp, der blev anmodet om fra politiets side, blandt andet var, at der blev stillet en gummibåd med frømænd til rådighed, og at der blev givet lov til at anvende Holmen til ophold.

Det var ikke særlig ofte, der kom anmodning om særlig hjælp fra politiet. Af sagsnummeret fremgår, at den konkrete anmodning var nr. 2 i 2012.

Souschef i Forsvarsministeriets Operationskontor Thomas Kvistholm Thrane har for Tibetkommission II forklaret, at PET's anmodning ser ud til at være en typisk anmodning om særlig hjælp. Sagsgangen i denne type sager var, at der forud for den officielle anmodning kunne være en dialog mellem politiet, ofte PET, og Forsvaret om definition mv. af den støtte, der var behov for, hvilket typisk var kapaciteter, som politiet ikke selv rådede over, som fx enheder, der kunne operere til søs. Efter indgivelse af den officielle anmodning om særlig hjælp skulle den godkendes af Justitsministeriet og Forsvarsministeriet. Internt i Forsvaret blev anmodningen først godkendt af forsvarschefen i Forsvarskommandoen, hvorefter den gik videre til Forsvarsministeriets departement, Operationskontoret, for endelig at blive godkendt af forsvarsministeren. Det var sjældent, at Operationskontoret blev involveret i opgaver i forbindelse med statsbesøg i Danmark. Han vil tro, at det var ca. en gang om året. Operationskontoret blev involveret, når politiet bad Forsvaret om hjælp, idet kontoret var inde over behandlingen af anmodninger om særlig hjælp fra politiet.

Forsvarsministeriet ville normalt ikke have kontakt med PET i forbindelse med behandlingen heraf. Hvis der var behov for afklaring, ville det sædvanligvis være Forsvarskommandoen, som tog kontakt til PET. Han husker ikke forløbet vedrørende behandlingen af den konkrete anmodning. Han kan se, at det var hans kollega på kontoret, Lars Nygaard, som var sagsbehandler på sagen.

Den 13. juni 2012 skrev chefen for Forsvarskommandoens afdeling for National Planlægnings- og Øvelsessektion, kommandørkaptajn Anders Beck Jørgensen til Søværnets Operative Kommando og med kopi til Politiets Efterretningstjeneste, Forsvarsministeriet og Forsvarets Efterretningstjeneste i et dokument benævnt "Direktiv for SAMVIRKE 2-2012" blandt andet (TBK II):

"…
1. INDLEDNING
Politiets Efterretningstjeneste har anmodet forsvaret om at yde særlig- og almindelig hjælp i forbindelse med den kinesiske præsident Hu Jintao's officielle besøg i Danmark den 14. til 16. juni 2012. Det er besluttet, at forsvaret støtter i forbindelse med Aktionsstyrkens løsning af de politi- og sikkerhedsmæssige foranstaltninger under besøget.
…
3. DELTAGENDE MYNDIGHEDER OG ENHEDER Følgende kommandoer, myndigheder og enheder indgår i SAMVIRKE 2-2012 og yder særlig- og almindelig hjælp som følger:

Søværnets Operative Kommando bidrager med:
Særlig hjælp:
- Personel og materiel fra Søværnets Frømandskorps … den 15. juni fra kl. 1000 og til sejladsen er afsluttet.

Almindelig hjælp:
- Personel og materiel fra Søværnets Frømandskorps … den 15. juni fra kl. 0600 til opgaven er gennemført.
- …

…
6. REGLER FOR MAGTANVENDELSE
Politiet har det samlede ansvar for magtanvendelse under operationen, og forsvaret løser ikke selvstændigt politiopgaver i forbindelse hermed. Politiet vil tilstræbe, at der er polititjenestemænd til stede ved de enheder, der stilles til rådighed for politiet, og anholdelse vil normalt alene foretages af polititjenestemænd.
…"

Direktivet for SAMVIRKE 2-2012 blev med mail af 13. juni 2012 sendt fra orlogskaptajn Jens Heine Grauen Larsen i Forsvarskommandoen til SOK-MYN-SOK, cc. blandt andre Forsvarets Efterretningstjeneste (TBK II).

Souschef i Forsvarsministeriets operationskontor Thomas Kvistholm Thrane har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at "*Forsvarskommandoens direktiv for SAMVIRKE 2-2012*" af 13. juni 2012 til Søværnets Operative Kommando er et eksempel på et direktiv udarbejdet af Forsvarskommandoen i anledning af en anmodning om særlig hjælp fra politiet. Et sådant direktiv var det, som Forsvarskommandoen indgav til Forsvarsministeriets departement med henblik på ministerens godkendelse. Når direktivet var blevet godkendt, ville det blive sendt til den underliggende myndighed, som skulle yde den særlige hjælp, hvilket i dette tilfælde var Søværnets Operative Kommando.

Lukning af voldkronen

Om Københavns Politis aftaler med Forsvaret om den særlige assistance på Kastellet har Tibetkommission II fra Københavns Politi modtaget mail af 12. juni 2012, hvori politiassistent Michael Dekker Poulsen skrev til major Jørgen Kold, Forsvarsministeriet (TBK II):

> "…
> I forbindelse med statsbesøget fra Kina, er en del af programmet d. 15/6 lagt på og ved havnen og havnefronten ud for Kastellet. I den forbindelse vil Gardehusarregimentet formerer eskorte til Kinas Præsident og stille på Esplanaden ud for Frihedsmuseet i tidsrummet 1000-1030. I tidsrummet 1105-1150 er der sejlads med Kongeskibet i Københavns havn. Sejladsen afsluttes ved den yderste kaj ved Nordre Toldbod kl. 1150. Kinas Præsident aflægger besøg ved Den lille Havfrue fra kl. 1155-1205. I forbindelse med ovenstående, vil Københavns politi anmode om at Kastellet holdes lukket for offentligheden i formiddagstimerne d. 15/6, eller at politiet har mulighed for at sikre voldanlægget som vender ud mod Havnefronten i tidsrummet under sejladsen og besøget ved den lille havfrue. Københavns Politis færdselsafdeling har forespurgt om hvorvidt der i forbindelse med besøget ved Den lille Havfrue er mulighed for at lede Kinas Præsidents kortege igennem Kastellet, hvis der bliver behov herfor.
> …"

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke erindrer, at politiet anmodede Forsvaret om særlig hjælp. Politiassistent Michael Dekker Poulsens mail vækker heller ingen erindring hos ham. Han er ikke

bekendt med reglerne for lukning af Kastellet. Han husker ikke at have hørt om en episode, hvor en person skulle være blevet afvist fra voldkronen under besøget.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke kan huske noget om lukning af Kastellet i forbindelse med Hu Jintao's besøg. Han kendte ikke kommandanten i Kastellet major Jørgen Kold, som han sendte mailen til. Han husker ikke, hvor han fik Jørgen Kolds mailadresse fra. Nogen bad ham om at skrive til Jørgen Kold, for det var ikke noget, som han gjorde af sig selv. Den nærmeste til at bede ham om at gøre det, var Claus Hjelm Olsen, men han husker det ikke, ligesom han ikke i øvrigt husker at have talt med Claus Hjelm Olsen om Kastellet.

Han husker ikke, hvad han var blevet bedt om at anmode Jørgen Kold om, ligesom han ikke husker, om det var Københavns Politis færdselsafdeling, der bad ham om at henvende sig til Jørgen Kold, hvilket er muligt, da der i hans mail af 12. juni 2012 til Jørgen Kold er henvist til en forespørgsel fra Københavns Politis færdselsafdeling. Lederen af færdselsafdelingen var Mogens Bendiks Knudsen, men han husker ikke, om det var Mogens Bendiks Knudsen, der havde bedt ham om at sende anmodningen til Jørgen Kold.

Han husker ikke nærmere om, hvilken sikring der var tænkt på, når han i mailen til Jørgen Kold skrev "*… eller at politiet har mulighed for at sikre voldanlægget som vender ud mod Havnefronten…*".

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker mailkorrespondancen med major Kold af 12. og 13. juni 2012. Han husker heller ikke Michael Dekker Poulsens mail af 13. juni 2012 til ham m.fl. Det ligner en orientering om, at der var truffet beslutning om at lukke Kastellet. Han var ikke involveret i beslutningen. Det ville overraske ham, hvis en operationsleder egenhændigt gav forsvaret besked om at lukke Kastellet af, og Mikael Dekker Poulsen og Henrik Oryé ville ligeledes ikke gøre det. Det er typisk PET, der har kontakten til forsvaret om den slags. Politikredsen tager typisk kun kontakt til forsvaret, hvis der er brug for forsvarets hjælp. Han ved ikke, hvem der traf beslutningen.

Major Jørgen Kold har for Tibetkommission II forklaret, at det var i overensstemmelse med hans ordre om, at der skulle lukkes for adgang til voldkronen. Vagterne skulle sørge for, at ingen uvedkommende kom op på voldkronen. Lukningen gjaldt alle.

Anmodningen om gennemkørsel var helt standardmæssig. Anmodningerne blev ofte imødekommet, men hvis det ikke passede ind i det øvrige program i Kastellet,

blev der ikke givet tilladelse. Dog ville det næppe være comme il faut, hvis han havde nægtet den kinesiske præsidents kortege at køre gennem Kastellet. Imødekommelsen af anmodninger af denne karakter medførte ikke, at Kastellet som helhed blev lukket for offentligheden. Det var alene voldkronen, som blev lukket for offentligheden, hvilket også var tilfældet i forbindelse med besøget af den kinesiske præsident. Anmodningen om lukning af Kastellet blev således ikke imødekommet. Han har kun to gange oplevet, at hele Kastellet blev lukket for offentligheden, og det var af helt andre årsager. Lukning af voldkronen i forbindelse med besøg var ikke usædvanlig, herunder i forbindelse med arrangementer i havnen uden for Kastellets område. Voldkronen blev lukket for offentligheden, når Norgesporten skulle åbnes for gennemkørsel i Kastellet, fordi løbere og andre på voldkronen ofte passerede foran Norgesporten på deres vej rundt om Kastellet. Der var dagligt mellem 1.500 og 2.500 motionister, løbere og andre på voldkronen, og man ville undgå, at de kom til at passere foran en kortege. Han forstår det som et sikkerhedstiltag for at undgå snipere og lignende, når Michael Dekker Poulsen skrev i sin mail af 12. juni 2012; *"… eller at politiet har mulighed for at sikre voldanlægget som vender ud mod Havnefronten i tidsrummet under sejladsen og besøget ved den lille havfrue…".*

Major Jørgen Kold svarede politiassistent Michael Dekker Poulsen den 13. juni 2012 (TBK II):

"…

- Voldkronen mod Langelinie/havnefronten holdes lukket for publikum i tidsrummet 0945 til 1215 (op til jer om i ønsker politi på volden i nævnte tidsrum).
- Trafikkontrol ved Kongeporten fortsat til kl. 1215. (Norgesporten halt lukket fra kl. 0900 til 1145.
- Begge porte åbnes kl. 1145 til eventuel passage. Kræver politi til at stoppe trafik fra Esplanaden, så kortegen frit kan køre gennem Norgesporten, videre gennem hovedgaden i Kastellet, over Kongebroen og direkte ud på Esplanaden.
  At holde hele kastellet lukket for offentligheden vil give flere ulemper end fordele. Kastellet er samtidigt en arbejdsplads for flere hundrede mennesker, - og hvad deraf følger. Kastellet er fortsat et militært område med begrænset adgang for publikum. Jeg vil derfor som Kommandant fredag den 15. juni 2012 ændre lidt på det normale adgangsmønster til kastellet.

…"

Politiassistent Michael Dekker Poulsen svarede major Jørgen Kold (TBK II):

> "…
> Mange tak. Nedenstående er rigtig fint. Jeg sørger for at I/du bliver informeret om hvorvidt man ønsker at køre kortegen igennem Kastellet.
> Igen, tak for villig assistance.
> …"

Senere samme dag, den 13. juni 2012 orienterede politiassistent Michael Dekker Poulsen i en mail blandt andre vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, politiinspektør Morgens Norup Lauridsen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé og indsatslederne om blandt andet (TBK II):

> "…
> Jeg har aftalt med Kastellet, at de lukker Volden ud mod havnen for offentligheden i tidsrummet fra kl. 0945 til 1215, og at det vil være muligt at føre kortegen igennem såfremt det behøves.
> …"

Samme dag, som politiassistent Michael Dekker Poulsen, den 12. juni 2012, sendte også adjudant Nils Nykjær en mail til major Jørgen Kold, cc. blandt andre adjudantstabschef Henning Falkenberg Brøchmann, hvori han skrev blandt andet (TBK II):

> "…
> Der er fra Politiets side et ønske om, at adgangsvejene ved Norgesport og Kongeporten holdes "lukket"…
>
> Endvidere ønsker man forstærket opmærksomhed fra patruljer på voldene, så evt. bannerførere etc. her ikke kommer frem.
>
> Nærmere detaljer kan du indhente hos Hoffets Sikkerhedschef Søren Kruse.
> …"

Senere samme dag sendte adjudant Nils Nykjær sin mail til major Jørgen Kold videre til Kresten Gary Mandøe i Forsvarskommandoen og Jacob Krogbeck Andersen i Forsvarsministeriet, cc. vagt- og sikkerhedsofficer ved Livgarden Michael Christian de Voss og chef for Livgardens Vagtkompagni Johnnie Korsholm, og senere samme dag til Michael Larsen i Forsvarsministeriet i en intern mail, hvori han skrev (TBK II):

> "…
> Jeg ved ikke lige om denne er Jeres område; men kunne I ikke være mig behjælpelig med at få den sendt derhen hvor der sidder folk der er interesserede i nedenstående ønske fra Politi og Hoffet.
> …"

Michael Larsen videresendte mailkorrespondancen til souschef Thomas Kvistholm Thrane, Operationskontoret, og Thomas Kvistholm Thrane bekræftede, at det var hans område at tage sig af dette (TBK II).

Major Jørgen Kold svarede på adjudant Nils Nykjærs mail senere samme dag (TBK II):

> "…
> Altid klar til at hjælpe!
> Har kontakt og aftaler med politiet vedrørende nedennævnte, og "undre" mig derfor lidt over din anmodning??
>
> Kastellet er i øvrigt ikke lukket for publikum i perioden, men jeg har fokus på opgaven og er i Kastellet den formiddag.
>
> Det vil være muligt at køre igennem Kastellet som ønsket, - og
>
> Skal Kastellet lukkes i nævnte periode, - kommer der "vel" en ordre fra FKO.
> …"

Major Jørgen Kold videresendte sine to mails vedrørende lukning af voldkronen m.v. til sikkerhedsofficer Søren Konradsen samme dag (TBK II).

Adjudant Nils Nykjær har for Tibetkommission II forklaret, at han sendte sin mail af 12. juni 2012 om den kinesiske præsidents kørsel gennem Kastellet til kommandanten i Kastellet major Jørgen Kold cc. Henning Brøchmann Larsen. Han kendte Jørgen Kold fra officersskolen, hvor de gik i klasse sammen. Eneste relation mellem Adjudantstaben og Kastellet var, når Livgarden stillede gardere til rådighed som vagter i Kastellet.

Han husker ikke baggrunden for, at han sendte mailen til Jørgen Kold, men det må skyldes, at han fik besked på at gøre det. Han husker ikke, hvem der gav ham besked på det. Han havde ikke modtaget politiets i mailen angivne "*… ønske om, at adgangsvejene ved Norgesport og Kongeporten holdes "lukket" i den periode…*" direkte fra Københavns Politi. Han vil tro, at det var PET, som han havde talt med, idet Adjudant-

staben havde et særdeles godt samarbejde med koordinationsgruppen fra PET om sikkerheden omkring de kongelige. Samarbejdet var navnlig med PET medarbejderne KF 0764 og KF 0766. Han kender ikke KF 0796. Han husker ikke, hvem af KF 0764 og KF 0766 han i givet fald talte med om ønsket. Hans primære kontaktperson i PET var på det tidspunkt KF 0764. Han vil tro, at han modtog beskeden om politiets ønske samme dag, da det var en besked, som han ville reagere straks på.

Ordet "*bannerførere*", som er i mailen af 12. juni 2012 til Jørgen Kold, ville han aldrig selv bruge i en mail til en kollega i forsvaret. Ordet må derfor stamme fra den, der gav ham beskeden. Han ville selv have brugt ordet "*flagbærere*". Ved et banner forstår han noget med et budskab påskrevet.

Når det er angivet i hans mail af 12. juni 2012 til Jørgen Kold, at "*… Endvidere ønsker man forstærket opmærksomhed fra patruljer på voldene, så evt. bannerførere etc. her ikke kommer frem…*", antager han, at det var voldkronen i Kastellet, som "*bannerførere*" ikke måtte komme op på. Han tænkte ikke den gang over, hvorfor man ikke ønskede "*bannerførere*" på voldkronen under den kinesiske præsidents kørsel gennem Kastellet. Det er først efterfølgende nu, hvor han i forbindelse med sin forklaring for kommissionen har genlæst mailen, at han reflekterer over det.

Han husker ikke, hvilke "*nærmere detaljer*" han henviste til i det angivne i hans mail af 12. juni 2012 til Jørgen Kold om, at "*… Nærmere detaljer kan du indhente hos Hoffets Sikkerhedschef Søren Kruse…*". Således husker han heller ikke, hvilke dele af mailen de nærmere detaljer vedrørte. Han havde formentlig fået information fra Søren Kruse enten direkte eller gennem Henning Brøchmann Larsen, der deltog i møderne i Det Gule Palæ. Han kan ikke forestille sig, at Søren Kruse havde ringet direkte til ham, men han kan ikke helt udelukke det. Det sandsynlige er, at Søren Kruse havde talt med Henning Brøchmann Larsen, som havde videregivet beskeden til ham, hvorefter han skrev mailen med beskeden til Jørgen Kold. Han kan således ikke med sikkerhed sige, om han fik beskeden fra PET, Henning Brøchmann Larsen eller en anden. Overordnet er der dog kun to muligheder. Enten kom beskeden fra PET, eller også kom den fra Hoffet.

Han henviste til Søren Kruse som "*Sikkerhedschef*", idet Søren Kruse varetog sikkerhedsopgaverne på Amalienborg. Livgarden havde ansvaret for den ydre sikkerhed på Amalienborg, mens Søren Kruse havde ansvaret for den fysiske sikkerhed for de ansatte ved Hoffet. Søren Kruse var både økonomichef, personalechef og sikkerhedschef. Han kan ikke forestille sig, at spørgsmålet om "*bannerførere*" lå inden for Søren Kruses ansvarsområde.

Han kan ikke forestille sig, at han havde fået besked på at bede Jørgen Kold om at lukke Kastellet i sin helhed for offentligheden i forbindelse med gennemkørslen. Han ved ikke, hvad der lå til grund for politiets ønske om "*… at adgangsvejen ved Norgesport og Kongeporten holdes "lukket" i den periode…*", som angivet i hans mail af 12. juni 2012 til Jørgen Kold.

Han erindrer ikke, om han efter modtagelsen af Jørgen Kolds svarmail gav besked til nogen om det modtagne svar.

Meningen med at sætte Michael Christian de Voss og Johnnie Korsholm cc. på mailen kunne være for at orientere dem om, at der kunne dukke "*bannerførere*" op i Kastellet i forbindelse med den kinesiske præsidents gennemkørsel, men han kan ikke sige med sikkerhed, om det var hensigten med videresendelsen. Han husker ikke baggrunden for, at han også sendte mailen til Forsvarsministeriet.

Han ved ikke, om Jørgen Kold kontaktede Søren Kruse for at få nærmere detaljer.

Det var ikke normalt for ham at sende beskeder som den foreliggende mail af 12. juni 2012 til kommandanten i Kastellet. Beskeder fra Hoffet til kommandanten i Kastellet ville normalt være gået gennem Forsvarsministeriet, men det kunne også godt ske gennem Adjudantstaben, da Adjudantstaben var bindeleddet mellem Hoffet og Forsvarets myndigheder.

Major Jørgen Kold har for Tibetkommission II forklaret, at han kendte adjudant Niels Nykjær tilbage fra Officersskolen, hvor de var fra 1977 til 1980. Det var ikke sædvanligt, at en henvendelse fra politiet gik gennem Adjudantstaben.

Han ved ikke præcist, hvilke "*patruljer*" Niels Nykjær henviser til i sin mail. Som kommandant i Kastellet rådede han kun over kastelsvagterne. I princippet burde det være nok, at der var spærret for adgang op til voldkronen, men hvis politiet ønskede at have nogle politifolk oppe på voldkronen, tillod han altid det. Han husker ikke, om det blev aktuelt med politipatruljer på voldkronen i forbindelse med den kinesiske præsidents gennemkørsel.

Yderligere studser han over ordet "*bannerførere*", når han læser mailen fra Niels Nykjær, idet det ikke er et ord, som man anvendte i forsvaret. Han har ingen erindring om, hvad han den gang tænkte om ordet. Han tvivler på, at han ringede til Niels Nykjær for at få det uddybet. Han studser over ordet, idet man i forsvaret anvender ord som flag, fane og estandart, men man bruger ikke ordet banner. Et banner er for ham noget, som er sat op fikseret mellem to punkter eller sat op på to stænger. Det er derfor hans tanke, at anmodningen ikke kom fra en ansat i forsvaret.

Hvis der var kommet folk ind med et banner i Kastellet i hans tid som kommandant, ville han have bedt vagterne om at fjerne de pågældende personer. Vagterne havde kompetence til at foretage midlertidige anholdelser, hvis der var behov for det. Der står på skiltene uden for Kastellet, når man går ind på Kastellets område, at man skal følge ordensreglementet for Kastellet. Vagterne havde ikke konkrete forholdsordrer om flag, hvorfor man godt kunne have haft et svensk, dansk eller tibetansk flag med ind på Kastellets område. Det vigtige var, at folk opførte sig stille og roligt. Derimod måtte man ikke have et banner med ind på området uanset budskabet. Der var episoder med fodboldtilhængere, som prøvede at gå gennem Kastellet med bannere eller lignende, og det blev de bedt om at lade være med. På bannerne stod en form for opbakning til deres hold.

Hans undren i hans svar af 13. juni 2012 til adjudant Nils Nykjær har alene gået på, at det var usædvanligt, at anmodningen kom fra Adjudantstaben. Han husker det ikke, men han kan ikke forestille sig, at han tidligere havde fået en lignende anmodning fra Adjudantstaben i forbindelse med et statsbesøg. Hvis det havde været et ønske fra Kongehuset, ville anmodningen sædvanligvis være kommet fra Kongehuset.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker, om han var i kontakt med Adjudantstaben, herunder adjudant Nils Nykjær i forbindelse med Hu Jintao's besøg. Han kender ikke Nils Nykjær. Han havde været til møder med medarbejdere fra Adjudantstaben i forbindelse med planlægningen af dronningens 40 års regeringsjubilæum i januar 2012. Han har ingen ide om baggrunden for, at Nils Nykjær skrev til Jørgen Kold, at der fra politiets side var ønske om "*… forstærket opmærksomhed fra patruljer på voldene, så evt. bannerførere etc. her ikke kommer frem…*". Han husker, at der i forbindelse med Hu Jintao's besøg skulle være sejlads i havnen, men han husker ikke, om Hu Jintao skulle gå ved Den lille Havfrue. Han husker ikke noget om etablering af en gangbro over stenene ved Den lille Havfrue.

Arbejdsgangen i forbindelse med planlægningen af Hu Jintao's besøg var i princippet sådan, at al kommunikation ind og ud af Københavns Politi skulle gå gennem ham. I praksis skulle det nok tages med et gran salt, og der var givetvis kommunikation om besøget, som ikke gik gennem ham.

Adjudantstabschef Henning Falkenberg Brøchmann har for Tibetkommission II forklaret, at der i forbindelse med statsbesøg var ceremoniel, som man altid iværksatte fra forsvarets side på anmodning fra Kongehuset. Det var blandt andet i forbindelse med modtagelsen af gæsterne i lufthavnen, hvor der blev opstillet en æreskommando mv. Han husker ikke at have være til møde i Udenrigsministeriet i forbindelse med den kinesiske præsidents besøg i Danmark i 2012.

Han kendte de medarbejdere fra PET, som havde deres faste gang ved Hoffet som livvagter, idet der var et tæt samspil med disse, herunder KF 0764 og KF 1061. Han kender ikke KF 0766. Han havde ikke samtaler med KF 0764 eller KF 1061 om besøgets tilrettelæggelse.

Han husker ikke mailen fra adjudant Nils Nykjær til major Jørgen Kold, men han kan se, at han var cc. på mailen. Nils Nykjær var en af de seks adjudanter i Adjudantstaben. Nils Nykjær fungerede som kontorchef i Adjudantstaben og havde kontakten ud ad til. Han husker ikke nærmere om de oplysninger, som fremgår af mailen, herunder det anførte om, at man "*… ønsker … forstærket opmærksomhed fra patruljer på voldene, så evt. bannerførere etc. her ikke kommer frem…*". Det ville typisk ikke være noget, som Adjudantstaben iværksatte af sig selv. Han erindrer det ikke og har ingen fornemmelse af, hvordan ønsket kan være kommet frem til Adjudantstaben.

Mailen skal ses i lyset af, at Nils Nykjær i forbindelse med statsbesøget tog sig af det praktiske i Adjudantstaben, herunder i forbindelse med eventuel kontakt til politiet. Han vil tro, at politiet ikke rettede henvendelse direkte til kommandanten i Kastellet, men i stedet valgte den sædvanlige indgang, som for politiets vedkommende ofte var Adjudantstaben i forbindelse med statsbesøg. Det var ikke sædvanligt med en henvendelse som den foreliggende fra politiet, men det kinesiske statsbesøg var i det hele taget ikke en normal situation.

Søren Kruse, som nævnes i Nils Nykjærs mail af 12. juni 2012 til Jørgen Kold, var ansat i Hofmarskallatet og refererede til hofmarskallen. Han kunne ikke som chef for Adjudantstaben give ordrer til Søren Kruse. Han ved ikke, hvilken sikkerhed det vedrører, når der i mailen henvises til Søren Kruse som "*Hoffets sikkerhedschef*". Ønsket nævnt i mailen kunne også godt være kommet fra Hofmarskallatet, men han ved ikke, om det var tilfældet. Hvis det kom fra Hofmarskallatet, ville Hofmarskallatet typisk være gået direkte til Nils Nykjær med det, idet Nils Nykjær var ansvarlig for det praktiske. Han kan ikke udelukke, at der havde været en telefonsamtale mellem Søren Kruse og Nils Nykjær om ønsket fra politiet. Vedrørende den foreliggende type aspekter var Søren Kruse og Nils Nykjær på samme niveau og kunne sagtens tale direkte om det. Han har ikke nogen erindring om selv at have talt med Søren Kruse om ønsket.

Økonomichef ved Hoffet Søren Kruse har for Tibetkommission II forklaret, at han ved Hoffet primært var økonomichef, men at han også var personalechef og ansvarlig for driften, bygningerne og IT. Som personalechef skulle han sikkerhedsgodkende de ansatte, leverandører og andre med fast tilknytning til Hoffet.

Som sikkerhedschef mødtes han sammen med blandt andet hofmarskallen én gang årligt med PET, hvor de drøftede sikkerhedstiltag på slottene. Han havde alene at gøre med forhold vedrørende kongefamiliens interne sikkerhed på slottene. Den ydre sikkerhed tog PET sig af.

Han deltog hverken i fortrops- eller planlægningsmøder med PET om det kinesiske præsidentbesøg i 2012. Han deltog heller ikke i møder med Udenrigsministeriet om planlægningen. Han fik dog en ad hoc-opgave, hvor han skulle tage sig af en henvendelse fra den kinesiske ambassade om, at præsidenten gerne ville se Den lille Havfrue meget tæt på. Han udlånte en af sine driftsledere, snedkermester Finn Johansen, til Hoffets sekretariat til at fungere som kørselskoordinator vedrørende de ca. 30 biler, der var involveret i besøget ved Den lille Havfrue.

Han blev bedt om at besigtige området ved Den lille Havfrue sammen med kørselskoordinatoren og en repræsentant fra ambassaden. Han fik via Adjudantstaben arrangeret, at ingeniørtropperne i Skive lavede en gangbro/platform ud til Den lille Havfrue. Han havde ikke derudover kontakt til Adjudantstaben vedrørende besøget.

Han har ikke set adjudant Nils Nykjærs mail til major Jørgen Kold før, og han ved ikke, hvorfor Nils Nykjær henviste til ham i mailen, for det ligger uden for hans arbejdsområde at beskæftige sig med de emner, der er omtalt i mailen. Han blev ikke kontaktet som følge af mailen. Såfremt han var blevet kontaktet, ville han have henvist til en medarbejder ved PET. Det kan ikke udelukkes, at der var henvist til en forkert. Hans mange funktioner, herunder som sikkerhedschef, ved Hoffet kan have været årsagen til, at Nils Nykjær henviste til ham i mailen. Han kender intet til, at Kastellet eller Voldkronen skulle lukkes.

Hofmarskal Ove Ullerup har for Tibetkommission II forklaret, at kontakten til PET typisk foregik på koordinationsmøderne, hvori repræsentanter fra PET, Hoffet og ambassaden også deltog. Det ville ikke give mening, at Hoffet selv henvendte sig til Københavns Politi, da politiet ikke var direkte involveret i selve koordinationsopgaven om statsbesøget, som foregik gennem PET. Han ved ikke om Adjudantstaben ved Hoffet havde kontakt til Københavns Politi eller PET, men han kan ikke forestille sig, at de havde.

Under koordinationsmøderne blev spørgsmålet om værdighed og ansigtstab bragt op. Ud fra hans erfaringer som Asienchef vidste han, at kineserne gik meget op i dette. Ambassaden henstillede til, at statsbesøget blev gennemført med værdighed og på det højeste niveau, da Folkerepublikken Kina var en stor og vigtig nation. Folkerepublikken Kina var især optaget af, på hvilket niveau Folkerepublikken Kina var blevet modtaget ved statsbesøg i andre lande. Han kendte derfor også Folkerepu-

blikken Kina's reaktionsmønstre, og det kom ikke som en overraskelse for ham, at Folkerepublikken Kina i 2012 bekymrede sig om de samme ting, som de havde bekymret sig om 10-15 år tidligere.

Han husker ikke, om kinesernes bekymringer indgik i det materiale, de modtog fra ambassaden eller Udenrigsministeriet, men den kinesiske delegationen skulle selvfølgelig ikke udsættes for noget, som ikke med rimelighed kunne forventes i Danmark. Kineserne var måske bekymrede, da der havde været forskellige incidenter i Danmark, fx da statsminister Anders Fogh Rasmussen fik maling kastet i ansigtet, eller da en gruppe trængte ind på Amalienborg under et arrangement.

Han kender ikke til mailen af 12. juni 2012 fra adjudant Nils Nykjær til major Jørgen Kold. Han forestiller sig, at Nils Nykjær rettede henvendelse til major Jørgen Kold, idet Kastellet var forsvarets område, og Nils Nykjær, som adjudant, havde direkte forbindelse hertil.

Det fremgår af mailen, at henvendelsen til Forsvaret var begrundet i et ønske fra politiets side om, at adgangsvejene til Kastellet blev lukket, hvorved det ser ud som om, at Nils Nykjær alene viderebragte politiets besked. Det overrasker ham, at der blev henvist til Hoffets sikkerhedschef Søren Kruse. Søren Kruse var primært Hoffets økonomichef, men han havde også ansvaret for Hoffets interne sikkerhed. Han erindrer, at økonomichefen var ansvarlig for planlægningen af én af Hoffets kørselsopgaver under statsbesøget, og at Søren Kruse uddelegerede planlægningsopgaven til en anden medarbejder ved Hoffet. Nils Nykjær kan have tænkt, at Søren Kruse var den nærmeste til at svare på yderligere spørgsmål herom, fordi henvendelsen berørte transport under statsbesøget.

Seniorsergent Søren Konradsen har for Tibetkommission II forklaret, at han kendte adjudant Nils Nykjær, Adjudantstaben, men han havde ikke noget at gøre med Nils Nykjær i forbindelse med den kinesiske præsidents gennemkørsel i Kastellet i 2012. Han er derfor ikke bekendt med Nils Nykjærs eventuelle rolle i forbindelse med gennemkørslen. Ligeledes blev han ikke dengang bekendt med Nils Nykjærs mail af 12. juni 2012 til Jørgen Kold. Han erindrer ikke, at Jørgen Kold skulle have informeret ham om, at han modtog en mail fra Adjudantstaben vedrørende gennemkørslen.

Han fik ikke besked om, at man skulle have "*… forstærket opmærksomhed fra patruljer på voldene, så evt. bannerførere etc. her ikke kommer frem...*" som angivet i Niels Nykjærs mail af 12. juni 2012 til Jørgen Kold.

Major Lars Nygaard har for Tibetkommission II forklaret, at ordet "bannerførere", som er anvendt i mailen af 12. juni 2012 fra Nils Nykjær til Jørgen Kold, ikke er et

ord, som han kender fra militæret. I militær sammenhæng ville man anvende ordet "fanebærer".

Han husker det ikke, men på grundlag af dokumenterne i bilagssamlingen vil han ikke antage, at spørgsmålet om lukningen af voldkronen var omfattet af anmodningen om særlig hjælp fra PET.

Souschef i Forsvarsministeriets Operationskontor Thomas Kvistholm Thrane har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke ved det, men umiddelbart tænker, at det ikke var usædvanligt, når politiet ifølge mail af 12. juni 2012 fra adjudant Nils Nykjær, Adjudantstaben, til kommandanten i Kastellet, major Jørgen Kold, fremsatte et ønske gennem Adjudantstaben til kommandanten i Kastellet om lukning af adgangsveje og patruljer på Kastellets volde, idet det forekommer at være et spørgsmål om praktisk/logistisk koordinering mellem politiet og den ansvarlige for vagten på det militære område. Han kender ikke Niels Nykjær eller Jørgen Kold, og han ved ikke, om Adjudantstaben var den rette myndighed for politiet at fremsætte sit ønske over for. Han er ikke klar over, hvad den rette sagsgang var for et sådant ønske.

Han husker ikke at have været involveret i håndteringen af ønsket fra politiet gengivet i Nils Nykjærs mail af 12. juni 2012. Han kender ikke udtrykket "*bannerførere*" som anvendt i mailen. Han ved ikke, om der var forbud mod bannere på Kastellet.

I lyset af det anførte i Jørgen Kolds svar til Nils Nykjær ved mail af 12. juni 2012, hvor Jørgen Kold blandt andet skrev, "*… Har kontakt og aftaler med politiet vedrørende nedennævnte, og "undrer" mig derfor lidt over din anmodning??...*", kan han godt se, at sagsgangen kan undre, men han har ikke noget bud på, hvorfor eller hvordan Adjudantstaben blev involveret.

Han kender ikke baggrunden for, at Nils Nykjær senere den 12. juni 2012 videresendte sin mail af 12. juni 2012 til major Jørgen Kold til Kresten Gary Mandøe, Forsvarskommandoen, og Jacob Andersen Krogbeck, Forsvarsministeriet, med emnet "*Afspærring af Kastellet i f.m. Statsbesøg fra Kina*". Han læser det som en orienteringsmail.

Han vil tro, at han i forbindelse med sit svar læste den indledende mail af 12. juni 2012 fra Nils Nykjær til Jørgen Kold om lukning af adgangsveje og patruljer på Kastellets volde og opfattede mailen som en orientering, hvorfor han ikke foretog sig noget i anledning af den. Han vil ikke tro, at han i den forbindelse hæftede sig ved ordet "*bannerførere*" i mailen. Han erindrer ikke i andre tilfælde at have set lignende anmodninger vedrørende "*bannerførere*" eller andet om særlige forholdsregler i forbindelse med personer med bannere.

Operationskontoret ville normalt ikke have kontakt med Udenrigsministeriets protokol i forbindelse med statsbesøg.

Værnepligtig Christian Mosbæk Valentin har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke kender adjudant Nils Nykjær, Adjudantstaben, som sendte mailen af 12. juni 2012 til Kommandanten i Kastellet, major Jørgen Kold. Han ville have bidt mærke i, hvis han og de andre vagter havde fået informationen fra mailen om, at "*… Der er fra politiets side om … forstærket opmærksomhed fra patruljer på voldene, så evt. bannerførere etc. her ikke kommer frem…*", og det fik de ikke.

Han mener, at det kun var den første halvdel af voldkronen, som var lukket for offentligheden om formiddagen den 15. juni 2012. Den første halvdel af voldkronen har udsigt over havnefronten. Lukningen skete ved, at der stod en vagt ved hver af de to opgange til voldkronen, og yderligere en garder gik vagt gik på midten af voldkronen. Vagten varede 4 timer, og hans placering varierede i løbet af vagten. Han gik hele tiden vagt på voldkronen, men det skiftede mellem, at han var på den nordlige del, og at han gik mellem de to opgange.

Der var mange mennesker, der gerne ville op på voldkronen. Det var alt fra folk på barsel til pensionister, som han afviste. Når de prøvede at gå op, orienterede han dem om, at voldkronen var lukket, og at de derfor måtte vende om. Det skete, at nogle bad om en begrundelse, og han forklarede dem herefter, at det var af sikkerhedsmæssige årsager i forbindelse med det kinesiske statsbesøg, at volden var lukket for offentligheden. Han husker, at han under sin patruljering den 12. juni 2012 på voldkronen hørte, at der var en person, som begyndte at råbe lidt. Han så ikke så meget af episoden, da han var fokuseret på andre opgaver. Bagefter fortalte nogle af de andre vagter, at der havde været en, som prøvede at komme op på voldkronen, men vedkommende blev afvist. Han husker ikke at have hørt, at personen skulle have begrundet, hvorfor han ville op på voldkronen. Personen blev ikke afvist, fordi vedkommende ikke måtte demonstrere. Afvisningen skete af sikkerhedsmæssige årsager. Fra voldkronen ville man have haft frit skud mod den kinesiske præsident. Han husker ikke andre lignende episoder med folk, der blev afvist under vagten den 12. juni 2012. Det var ikke blevet sagt af sergenten, at lukningen af voldkronen skyldtes, at der ville være frit skud mod præsidenten her fra. Det var en observation, som han selv gjorde sig. Sergenten havde ikke uddybet de sikkerhedsmæssige årsager, der gjorde, at volden skulle lukkes.

Sikkerhedskoordinator KF 0764 har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker, om han har talt med adjudant Nils Nykjær om gennemkørsel ved Kastellet eller om bannerførere ved Voldkronen.

Adjudantstaben samarbejdede både med Københavns Politi og PET. Samarbejdet om Kastellet ville formentlig primært være foregået med Københavns Politi.

Han ved ikke, om det var ham, der talte med adjudant Nils Nykjær efter briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012. Han talte jævnligt med Nils Nykjær i 2012, og han kendte ham rigtig godt. Hvis anmodningen var begrundet i et ønske om en flugtrute, ville PET's sikkerhedskoordinator kunne skabe kontakten mellem major Jørgen Kold og Københavns Politi. Bannere var typisk noget, som man skrev et budskab på.

Michael Dekker Poulsens mail af 13. juni 2012 fik ham ikke til at tilgå operationsbefalingen i Beredskabsportalen. Oplysningen i mailen om, at Kastellet ville lukke Voldkronen ud mod havnen for offentligheden i tidsrummet fra kl. 09.45 til 12.15, således at det ville være muligt at føre kortegen igennem, hæftede han sig ikke ved. Aftalen med Kastellet kunne være begrundet i behovet for at kunne evakuere, hvis det blev nødvendigt. Hvis der opstod en uventet situation, var det nødvendigt med flere mulige ruter derfra. Han ved ikke, hvorfor det af hensyn til kørslen var nødvendigt at lukke Voldkronen for offentligheden. Dette blev ikke drøftet på briefingen i Gedestalden.

Han deltog ikke i kortegen ved Den Lille Havfrue, da han var forrider sammen med KF 0765. De kørte ruten til de forskellige besøgssteder igennem, før delegationen ankom. Han husker ikke den præcise rute, men han husker, at de ikke kørte igennem Kastellet. Han går ud fra, at ruten gennem Kastellet var en evakueringsrute. Forriderne ville under normale omstændigheder ikke være involveret i en evakuering, da forriderne typisk, på tidspunktet for en eventuel evakuering, ville være fremme ved næste besøgssted. De kinesiske sikkerhedsfolk ønskede ikke at køre ruten igennem før kortegen. Han husker ikke, om der var tibetanske flag i gadebilledet.

I det materiale, som Tibetkommission II har fået udleveret fra Forsvarsministeriet, er en "Særlig instruks til VK." udfærdiget af seniorsergent Søren Konradsen og dateret 14. juni 2012, hvoraf fremgår blandt andet (TBK II):

> "…
> Fredag 15 JUN 2012.
> Emne: Iværksættelse af trafikkontrol i Kastellet.
> …
> Kl. 06.00-12.30:
> • Der posteres en ubevæbnet garder ved henholdsvis Norgesporten og Kongeporten, der hver især gennemfører trafikkontrol, dvs. forespørger alle i

motorkøretøjer om deres ærinde i Kastellet. Har nogen af disse ikke lovligt/gyldigt ærinde, skal de vises ud af Kastellet ad nærmeste port.
…"

I en tilføjelse til den særlige instruks ligeledes udfærdiget af seniorsergent Søren Konradsen er anført blandt andet (TBK II):

"…
Kl. 9.45-12.15:
- Der posteres ... bevæbnede … på voldkronen ud mod havnen således, at der spærres for civil adgang ved rampen ved Norgesporten og rampen ved Kongeporten i hele perioden. Der kan forventes supplement fra Politiet.
- …

…"

Seniorsergent Søren Konradsen har for Tibetkommission II forklaret, at hans chef, kommandanten i Kastellet, major Jørgen Kold, fortalte ham på et tidspunkt i juni 2012, at det var muligt, at den kinesiske præsident skulle køre gennem Kastellet på sin vej fra Den lille Havfrue den 15. juni 2012. Den 14. juni 2012 sagde Jørgen Kold, at det nu var en realitet, at præsidenten skulle køre gennem Kastellet. Han udarbejdede derefter samme dag en indledende vagtinstruks til brug herfor, og den supplerede han med tilføjelsen til den særlige instruks dagen efter. Instrukserne blev udarbejdet på baggrund af de informationer, som han havde fået af Jørgen Kold.

Formålet med de særlige instrukser af 14. og 15. juni 2012 var at lukke for enhver civil færden på voldkronen, og han hørte ikke noget om "*bannerførere*". Han mener ikke, at der var en generel instruks om, hvordan man skulle forholde sig til bannere på Kastellets område. Han erindrer ikke episoder med fodboldfans, der havde bannere med ind i Kastellet. Han så ikke bannere i Kastellet i sin tid som ansat der.

Ifølge instrukserne skulle der posteres en garder blandt andet ved rampen ved Norgesporten og en garder ved rampen ved Kongeporten, således at der blev spærret for civil adgang til voldkronen. Uanset placeringen af en garder i hver ende af voldkronen kunne man, hvis man ville, komme op på voldkronen ved at løbe op ad skrænten, men den sædvanlige vej ad stien blev spærret ved posteringen af garderne. Han ved ikke, om der var politi til stede, som forhindrede adgang via skrænterne, men han så ikke noget politi, før end eskorten kom. Det skete ikke i hans tid i Kastellet, at nogen forsøgte at komme op på voldkronen, når der var lukket af for offentligheden.

Den 15. juni 2012 var han selv til stede under den kinesiske præsidents kørsel gennem Kastellet. Han fik ikke indberetninger eller anden oplysning om afvisning af personer fra adgang til voldkronen.

Det skete både før og efter den kinesiske præsidents besøg, at man lukkede voldkronen. Lukningerne skete, når VIP'er besøgte Kastellet. Han er ikke bekendt med, om der tidligere var kommet anmodninger fra politiet om lukning af voldkronen, idet eventuelle anmodninger gik til kommandanten.

Udover at skrive de to instrukser *"Særlig instruks til VK."* af 14. juni 2012 og *"Særlig instruks til VK vedr. fredag 15. JUN 2012"* havde han ikke noget med gennemkørslen at gøre. Vagten varetog ud fra instrukserne sikkerheden omkring gennemkørslen. Han havde radiokontakt med vagten for det tilfælde, at der skulle opstå spørgsmål.

Adjudant Nils Nykjær har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke var i kontakt med sikkerhedsofficer i Kastellet seniorsergent Søren Konradsen i forbindelse med forløbet vedrørende videregivelsen af politiets ønske. Han modtog ikke *"Særlig instruks til VK."* af 14. juni 2012 eller *"Særlig instruks til VK vedr. fredag 15. JUN 2012"* af 15. juni 2012 begge underskrevet af Søren Konradsen. Han var ikke bekendt med instrukserne, men det er naturligt, at de blev udfærdiget.

Souschef i Forsvarsministeriets Operationskontor Thomas Thrane Kvistholm har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke kan forestille sig, at Operationskontoret skulle orienteres om instrukser som *"Særlig instruks til VK. Emne: Iværksættelse af trafikkontrol i Kastellet"* af 14. juni 2012 og *"Særlig instruks til VK vedr. fredag 15. JUN 2012 Emne: Passage i Kastellet af den kinesiske ministerpræsident m. følge"* af 15. juni 2012 udarbejdet af seniorsergent Søren Konradsen, sikkerhedsofficer i Kastellet. Det ville have været meget usædvanligt, hvis Operationskontoret havde modtaget instrukserne.

Værnepligtig Christian Mosbæk Valentin har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker *"Særlig instruks til VK. Emne: Iværksættelse af trafikkontrol i Kastellet"* af 14. juni 2012 udarbejdet af seniorsergent Søren Konradsen, sikkerhedsofficer i Kastellet, men det er muligt, at han dengang læste instruksen i forbindelse med vagten. Han vil dog tro, at sergenten havde fået instruksen og udarbejdet en vagtplan på grundlag heraf, hvorefter sergenten havde videreformidlet indholdet til ham og de øvrige vagter.

Som værnepligtig i Livgarden i 2011-2012 gjorde han blandt andet tjeneste som vagt på Kastellet. Han husker Folkerepublikken Kina's præsidents kørsel gennem Kastel-

let den 15. juni 2012. Der var meget postyr i forbindelse med statsbesøget, og de var som vagter ekstra oppe på mærkerne.

De havde ikke kontakt med kommandanten i Kastellet i forbindelse med besøget. Det var sergenten, der informerede dem om præsidentens planlagte kørsel gennem Kastellet og herunder understregede, at det var vigtigt, at vagten forløb godt. Han husker ikke, hvem sergenten var, eller detaljer fra sergentens briefing af ham og de øvrige vagter. Selvfølgelig skulle det hele spille, man skulle være ekstra opmærksom og vise sig fra sin bedste side.

Korrespondance efter præsident Hu Jintao's besøg

Den 18. juni 2012 skrev major Lars Nygaard til orlogskaptajn Jens Heine Grauen Larsen, cc. chefen for Forsvarskommandoens afdeling for National Planlægnings- og Øvelsessektion, kommandørkaptajn Anders Beck Jørgensen og souschef i Forsvarsministeriets Operationskontor Thomas Kvistholm Thrane (TBK II):

> "…
> Jeg går ud fra at støtten er afsluttet og alt er gået som det skulle?
> …"

Kommandørkaptajn Anders Beck Jørgensen svarede samme dag (TBK II):

> "…
> Lars, det kørte som efter en snor. Forsvarets medvirken fandt sted i fredags i tidsrummet mellem kl. 10 og 13. Jeg talte med politiets indsatsleder kort efter operationens afslutning og alt var gået godt.
> …"

Intern mailkorrespondance i Udenrigsministeriet 2. marts 2017 mellem sektionsleder i ALO Birgitte Røjle Hansen og Anders Sølling

I en mailkorrespondance af 2. marts 2017, der beskæftigede sig med Tibetkommission I's undersøgelse, skrev fuldmægtig i Asienkontoret Birgitte Røjle Hansen blandt andet (TBK II):

> "…
> Sagen er naturligvis alvorlig, men måske mest fordi den er et studie i hvordan man smører ansvar af og helst nedad til folk, der i realiteten ikke kan gives an-

svaret. Jeg har mange gange været meget glad for, at jeg skulle forberede den daværende UM Søvndals besøg i Pakistan og derfor slap for at blive involveret i statsbesøget i 2012.
…"

Fuldmægtig i Asienkontoret Birgitte Røjle Hansen har for Tibetkommission II forklaret, at hun med bemærkningen om, at sagen var *"alvorlig"* havde henvist til demonstrationsretten. Hendes indtryk var på det tidspunkt, at politifolkene ikke kunne have taget flagene fra demonstranterne uden at have fået besked herom. Hun har i andre knapt så alvorlige sager i blandt andet Udenrigsministeriet set, at man har forsøgt at skubbe ansvaret væk fra sig og i nogle tilfælde nedad i hierarkiet, men ikke i denne. Hun tænkte ikke nærmere over formuleringen, da det blot var et hurtigt svar. Det var ikke rart at blive involveret i et besøg, som skabte så megen polemik efterfølgende.

Korrespondance i Københavns Politi 22. og 23. maj 2018 mellem vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og en kollega om "en tænkt situation"

Den 22. maj 2018 sendte en kollega Lars Henrik Lundberg fra sin g-mail konto en mail til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen med en vedhæftning benævnt "en tænkt situation". (TBK II)

I dokumentet "en tænkt situation" står blandt andet:

"…
Hvordan vil situationen være, hvis Claus og Henrik, under afhøring i retten under vidneansvar har tænkt, at de selv ville kunne komme i problemer og derved inkriminere dem selv, hvis de begyndte at svare, at de på dagen måske havde været lidt for nidkære og rigtigt nok havde gjort noget for at præsidenten ikke måtte se nogen demonstranter under sit besøg og altså dermed havde været med til at bryde almindelige borgeres rettigheder og knægte ytringsfriheden?

Hvad hvis de var klar over, at ikke bare dem selv men hele Københavns Politi, ministerier, PET osv., havde været alt for opsatte på at sikre, at Kinesernes besøg blev en succes men alt for meget på kinesernes præmisser, når de i årene efter besøget har kunne se, at PETs anbefalinger var blevet tillagt alt for stor betydning, og at alle bare ønskede at alle handelsaftaler til mange milliarder ikke måtte gå i vasken OG at de efterfølgende mange klager fra demonstranter om fratagelse af flag, skærmning bag køretøjer osv osv., langt hen ad vejen med ret-

te ville kunne kritiseres og evt. føre til sanktioner mod dem selv, da de jo netop havde stået for operationsledelsen i såvel KSN som på gaden?

Hvordan skulle Claus og Henrik egentligt kunne forklare, at det der skete, rent faktisk er sket i mange andre sammenhænge og ved andre såvel statsbesøg, afholdelse af formandskaber, demonstrationer, taler, folketingets åbninger m.m., og at politiet generelt vel i en eller anden grad har bøjet grundloven og ytringsfriheden igennem mange år både før og efter det kinesiske besøg i 2012 uden at få hele Københavns Politi inklusive dem selv til at stå i et dårligt lys?

Kig på folketingets åbning – diverse happenings og hvor INGEN må forstyrre hverken med bannere, flyers eller lign. selvom det på ingen måde kan være en decideret trussel.

Kig på sag hvor aktivister hængte et stort banner op på taget af parkeringsanlæg ud til Sydhavnsgade og hvor banneret straks skulle fjernes inden der kom en kortege med vistnok Obama forbi, da han kom kørende fra Lufthavnen.

Kig på klip fra Grundlovsdag hvor Thorning holder tale

Kig på hvorfor det var absolut no go at greenpeace fik vist deres bannere som blev hængt op ved Knippelsbro, og stuntet på Christiansborg hvor man snød sig ind og lavede en lille uskyldig happening med længere fængsling til følge uanset at det kun var en uskyldig godt gennemført og planlagt happening.

Kig på sagen med UM hvor Greenpeace hængte et banner op via klatreudstyr og hvor banneret absolut skulle skæres ned med det samme.

Kig på sager som Anders Fogh – angrebet med maling på gangen på Chr.borg. Hvad var trusselsvurderingen evt. på det tidspunkt???

Angreb på kortege Hyde Park 82 hvor dronningens karet blev bombet.

Hvorfor 30 bevæbnede kinesiske sikkerhedsfolk OG bevæbnede PET livvagter hvis der ikke var en egentlig trussel.
…"

Lars Henrik Lundberg videresendte samme dag, den 22. maj 2018, mailen med vedhæftning til politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryés icloud.com mail med bemærkning "Kig på det". (TBK II)

Dagen efter, den 23. maj 2018, skrev Lars Henrik Lundberg til politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryés icloud.com mail under emnet "talte lige med Kim Ø". Lars Henrik Lundberg skrev (TBK II):

> "…
> Har lige tilføjet lidt under punkterne, efter jeg har haft en yderst spændende samtale med Kim Ø i dag. Kim er klar til at bevidne det her i retten hvis det bliver nødvendigt [smiley].
> …"

Kim Østergaards bemærkninger er gengivet under 2002, idet det fremgår af Lars Henrik Lundbergs referat, at bemærkningerne synes at relatere sig til Zhu Rongji's besøg under det sociale topmøde i 2002.

Mailen til politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé var vedhæftet "En tænkt situation", hvori Lars Henrik Lundberg vedrørende 2012 havde tilføjet blandt andet (TBK II):

> "…
> Hvorfor har PET ændret deres retningslinjer omkring trusselsvurderingerne.
>
> Kig på Mogens Knudsens bekymring omkring kortegeruten og placeringen af den tibetanske demonstration på Højbro plads.
> …"

Politikommissær Lars Henrik Lundberg har for Tibetkommission II forklaret, at indholdet i mailen er skrevet ud fra Henrik Oryés referat af samtalen med juristen. Henrik Oryé mener ikke, at han har gjort noget forkert, og han har heller ikke efterfølgende taget afstand fra indholdet i mailen. Der var alene tale om en tænkt situation og ikke en beskrivelse af faktiske forhold. Han har ikke oplysninger om, hvorvidt politiet i 2012 ønskede at skærme demonstranter, da han ikke var en del af besøget. Han ved ikke, om afskærmningen i givet fald skulle ske af sikkerhedsmæssige årsager. Han så ikke operationsbefalingen.

Den tænkte situation bestod i, at hvis man med rette kunne beskylde Københavns Politi for at være for nidkære under besøgene, og at de rettede for meget ind efter kineserne, kunne Henrik Oryé og Claus Hjelm Olsen tale sig ind i noget møg. Det er vel derfor, at ingen fra ministerierne eller fra efterretningstjenesten synes at kunne huske noget som helst. Claus Hjelm Olsen og Henrik Oryé har fortalt, at der ikke blev givet konkrete ordrer om at fjerne flag mv., men flere politifolk har bekræftet, at

de altid har skærmet demonstranter for kineserne, og det falder vel meget godt i tråd med, at politiet kan have overreageret i 2012.

Henrik Oryé og Claus Hjelm Olsen forklarede til Den Uafhængige Politiklagemyndighed og til Tibetkommission I, at der ikke var givet en særlig ordre om at fratage flag eller lignende, og at de ikke gjorde noget anderledes ved besøget i 2012, end hvad de plejede at gøre. Han husker ikke, om han har talt med Henrik Oryé om muligheden for at stå frem med en beskrivelse af, at det, der skete under besøget i 2012, også var sket under andre kinesiske besøg. Det måtte Henrik Oryé tale med sin advokat om.

Han var ikke involveret i Claus Hjelm Olsens og Henrik Oryés besvarelser til Folketingets Retsudvalg i 2012. Han blev først involveret på et senere tidspunkt. Han har heller ikke set besvarelserne. Han ved kun, at der blev rejst kritik af, at der var svaret urigtigt om nogle demonstranter på Højbro Plads.

Claus Hjelm Olsen og Henrik Oryé har fortalt ham, at de synes, at det vil være forkert at sige, at de handlede ud fra kutyme inden for Københavns Politi, da det ville betyde, at de accepterer at have gjort noget forkert. Han tror ikke, at Henrik Oryé har noget at tilføje til det, der står i mailen.

Han er enig i, at det ville være meget nemt at forklare, at det er "sket i mange andre sammenhænge", som han skrev i "En tænkt situation", men det kommer an på, om man ved et forklare herom bevæger sig ind i, at man har handlet forkert i hele sit politiliv.

Han ved ikke, om Henrik Oryé er tilfreds med, at betragtningerne er kommet frem for kommissionen, for der er jo ikke noget forkert i det. Hvis de havde fået hemmelige ordrer oppefra, var de nok stået frem og havde fortalt herom. Han skrev mailen som en form for beskyttelse af Henrik Oryé og Claus Hjelm Olsen, hvis sagen endte i retten, for hvis de havde fortalt, som han skriver, så havde de jo inkrimineret sig selv.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen har for Tibetkommission II forklaret, at han har kendt Lars Henrik Lundberg i mange år. De er gode venner privat og har arbejdet meget sammen. Lars Henrik Lundberg syntes, at det var urimeligt, at han skulle ende i den situation, som han befinder sig i nu. Henrik Oryé havde fortalt Lars Henrik Lundberg, at en jurist fra Københavns Politi havde sagt til Henrik Oryé, at de kunne påstå, at de havde inkrimineret sig selv under deres afhøring. Dette var han dog ikke interesseret i, da det ville betyde, at han havde sagt noget, som var forkert, hvilket han ikke havde. Derfor var denne del af brevet ikke aktuelt for ham, hvilket han meddelte Lars Henrik Lundberg. I brevet var der også oplistet eksempler

på andre tilfælde, hvor bannere var blevet fjernet fra fx parkeringshuse, og Bubber blev på et tidspunkt taget ned fra en lygtepæl, da han var ved at hænge et banner op. Med dette forsøgte Lars Henrik Lundberg at sige, at der ikke var tale om politiets hetz mod tibetanske demonstranter eller Falun Gong-tilhængere, men at det var den måde, som politiet havde arbejdet på igennem rigtig mange år. Det var ikke for at krænke nogen, men for at sikre, at besøgene blev gennemført på god og tryg måde, uden at nogen led overlast.

Om mailens første afsnit har han forklaret, at han ikke genkender at have været for "nidkær", da måden, de løste opgaven på, ikke var begrundet i nidkærhed. De imødekom synlighed for demonstranterne ved de placeringer, de havde fået. Det må derfor stå for Lars Henrik Lundbergs egen regning, når han skriver, at de havde gjort noget for, at præsidenten ikke så demonstranter.

Om mailens andet afsnit har han forklaret, at afsnittet i det væsentligste handler om sanktioner mod dem selv. PET havde ofte beskrevet, at kineserne ikke brød sig om den slags ting, og selv efter nedsættelsen af Tibetkommission I har der været eksempler på situationer, hvor der er blevet taget fat i demonstranter. Under indvielsen af pandaanlægget i 2019 tog politiet fat i demonstranter, og under Helle Thorning-Schmidts grundlovstale i 2012, hvor der var nogle, der placerede et banner foran hende, blev det fjernet af politiet. Dette havde de helt sikkert ikke fået ordre om at gøre, men politiet læste en situation, som havde taget en drejning, der kunne udvikle sig. Politiet går ikke ind i en opgave for at krænke nogen. Der er et element, der omhandler retten til at ytre sig, men der er også et element som indebærer, at politiet skal sikre, at det kan styres, og at der ikke sker noget utilsigtet.

Om mailens tredje afsnit har han forklaret, at de ikke bøjede grundloven. Han er aldrig gået ind i en opgave for at krænke nogens muligheder for at blive set, men han har forsøgt at lave løsninger, der gjorde, at de, der ønskede det, kom ud med deres budskaber. Hvis politiet skulle have krænket demonstranter, skulle de have forbudt demonstrationen i sin helhed og kørt demonstranterne væk i busser, som det sker i Rusland. Sådan gøres det ikke i Danmark.

Det var typisk demonstrationsledelsen, der ved deres anmeldelse af demonstrationen angav, hvor de ønskede at stå. Da præsidentens planer blev ændret, og præsidenten ikke længere skulle besøge rådhuset, men i stedet skulle besøge Christiansborg, kontaktede de demonstrationsledelsen og aftalte flytning af demonstrationen fra foran Industriens Hus til Højbro Plads eller Finansministeriet, hvor den ville være mere synlig. Dette viser, at politiet ikke havde til hensigt at skjule demonstranterne. Det var muligvis ham og ikke politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, der talte med demonstrationslederen. Han husker ikke demonstrationslederens navn,

men det var en mand. Der var ikke noget med, at demonstranterne ikke måtte ses. De gik i 2012 langt videre end tidligere for at sikre synligheden af denne gruppe af demonstranter. Før 2012 blev den type demonstranter gemt væk for kortegen, da de ikke måtte ses. Fredsvagten var givet også til stede ved Finansministeriet under besøget. Han husker det dog ikke nærmere.

Han gav en ordre om, at han ikke ville have demonstranter på Christiansborg Slotsplads, da han ikke ville risikere at komme i en situation, hvor der skete noget, han ikke kunne styre, såsom stenkast, maling mod præsidentens bil mv. Han ville undgå en situation, som den statsminister Anders Fogh Rasmussen blev udsat for, da han fik hældt maling i hovedet, eller at der som under COP 15 blev hængt et banner op, hvor det ikke skulle være.

Han står ved sin beslutning om, at demonstranterne ikke skulle stå på Christiansborg Slotsplads ud fra et sikkerhedsmæssigt moment. Demonstranterne kunne i stedet stå ved Højbro Plads, hvor de i hvert fald var synlige for befolkningen, kunne komme i medierne og give udtryk for sine holdninger. Han gav ikke ordre om, at der skulle fratages flag. I så fald ville nogle af hans 20 indsatsledere have sagt fra, eller også ville der være indsamlet flere hundrede flag og ikke blot nogle få. Han ved ikke, hvad der har ligget i ordren eller baggrunden herfor.

Demonstrationerne blev gennemført, og de var synlige for den offentlige befolkning. Der lå en viden hos politiet om, at kineserne måske følte sig fornærmerede, hvis de så demonstranter. Politiet gjorde det på deres måde og under de konditioner, som de mente, var de rigtige.

Han havde over for Henrik Oryé skitseret sin manøvreidé om, at køretøjerne kunne placeres på broen, såfremt det blev nødvendigt at sikre, at der ikke kom demonstranter på Christiansborg Slotsplads. Han har forstået det sådan, at flagene blev frataget demonstranter på slotspladsen, hvor han havde sagt, at der ikke skulle være demonstranter.

Mail af 1. oktober 2020 fra politikommissær Mads Firlings til kommissionen og politiassistent Jørgen Hedegaard Thomsens notits af 18. juni 2012

I forbindelse med Tibetkommission II's vidneindkaldelse af politikommissær Mads Firlings har han i en mail af 24. september 2020 (TBK II) oplyst, at politiassistent Jørgen Hedegaard Thomsen muligt havde viden af interesse for kommissionen, idet han som beskæftiget med demonstrationstilladelser i Københavns Politi fra Plan- og sikkerhedsafdelingen skulle have modtaget en tilladelse, som han returnerede, da

han skønnede, at det var ulovligt for ham at underskrive den i forhold til demonstranters rettigheder. Mads Firlings oplyste endvidere i mailen, at Jørgen Hedegaard Thomsen havde udfærdiget en notits om dette og gemt den, "såfremt der måtte opstå følger og således hans indsigelser var anført." Kommissionen har derfor indkaldt politiassistent Jørgen Hedegaard Thomsen som vidne.

Politiassistent Jørgen Hedegaard Thomsen har skrevet i sin notits af 18. juni 2012 med overskriften "Tilladelseskontorets dispositioner i forbindelse med det kinesiske statsbesøg 14.-16. juni 2012" (TBK II):

> "…
> Der er, i den aktuelle perioden, til tilladelseskontoret indgået 4 anmeldelser om demonstrationer eller lignende i relation til statsbesøget.
>
> – Falun Gong, fredag den 15. juni 2012, kl. 1300 – 1600.
> – The Federation for a Democratic China, fredag den 15. juni 2012, kl. 1900 – 2200 og lørdag den 16. juni 2012 kl. 0800 – 1000.
> – Støttekomiteen for Tibet, fredag den 15. juni 2012, kl. 1700 – 2200.
> – Støttekomiteen for Demokratibevægelse i Vietnam, lørdag den 16. juni 2012, kl. 0830 - 1400.
>
> Alle demonstrationer havde et første ønske om, at demonstrationerne skulle finde sted på Christiansborg Slotsplads.
>
> Efter aftale med Planlægningssektionen blev de placeret på Højbro Plads.
>
> Falun Gong og Støttekomiteen for Tibet var i første omgang, efter aftale med Planlægningssektionen, blevet henvist til Rådhuspladsen. Det var under protest, at Falun Gong accepterede at afholde demonstrationen der. Da det efterfølgende blev besluttet, at henvise demonstrationer til Højbro Plads, blev både Falun Gong og Støttekomiteen for Tibet henvist hertil.
>
> Forholdsordren til tilladelseskontoret var, at alle anmeldte demonstrationer og demonstrationsruter, også dem der ikke havde noget med Kina at gøre, skulle forelægges for Planlægningssektionen idet det skulle cleares af på stabsmøde.
>
> Der blev ikke foretaget ændringer af de anmeldte ikke Kina relaterede demonstrationer.
>
> ./. Der vedlægges kopi af 4 tilladelser.
> …"

Politiassistent Jørgen Hedegaard Thomsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke har talt med Mads Firlings i forbindelse med sin indkaldelse til at afgive forklaring for Tibetkommission II, og at han ikke kan genkende det, som Mads Firlings har skrevet om i sin mail af 1. oktober 2020 til Tibetkommission II. Han husker således ikke noget om en tilladelse, som han ikke ville underskrive, og han havde ikke gemt en notits som beskrevet i mailen fra Mads Firlings. Han havde ingen anelse om, hvorfra Mads Firlings har fået sin opfattelse. Det beskrevne sagde ham slet ikke noget. Han troede ikke, at Mads Firlings kunne have forvekslet ham med en anden. Han havde ikke noget materiale, som, han ikke ønskede, kommer frem.

Mail af 16. januar 2021 fra pensioneret oberst i Hæren og tidligere operativ chef i Forsvarets Efterretningstjeneste Steffen Qvist Wied

Tibetkommission II har den 16. januar 2021 modtaget en henvendelse fra pensioneret oberst i Hæren og tidligere operativ chef i Forsvarets Efterretningstjeneste Steffen Qvist Wied, hvori han blandt andet oplyser, at (TBK II):

> "…
> På et ledelsesmøde i FE umiddelbart før besøget (enten 6. eller 13. juni 2012) rundsendte chefen, Thomas Ahrenkiel (måske på foranledning af analysechefen) en udprintet kopi af en skrivelse fra Chefen for Københavns Politi, som beskrev politiets strategi/overordnede operationsordre for besøget. (Se note 1)) Af skrivelsen fremgik bl.a., at man fra foresatte niveauer (Se note 2)) lagde vægt på, at der ikke måtte være synlige demonstrationer på de strækninger, præsident Hu's kortege skulle tilbagelægge, ligesom alt agitationsmateriale skulle være skjult for præsidenten og hans følge. Det fremgik eksplicit af skrivelsen, at demonstranter, flag, plakater og slogans skulle fjernes, subsidiært at der skulle blokeres for delegationens udsyn hertil. Man forklarede i skrivelsen desuden kortfattet lidt om kinesisk kultur og understregede, at det var yderst vigtigt, at præsidenten og hans følge ikke "tabte ansigt".
>
> Normalt ville et sådant dokument ikke være genstand for drøftelse på ledelsesmøderne. Grunden til, at jeg husker episoden så tydeligt er, at vi i ledelsesgruppen var rystede over, at man på den måde tilsidesatte befolkningens grundlovssikrede ret til at ytre sig og demonstrere. Vi drøftede, om det ville være på sin plads, at vi som myndighed reagerede, men da både Statsministeriet, Justitsministeriet, UMN, PET m.fl. var på fordelingslisten, besluttede vi, at det ikke var vores opgave. Ikke desto mindre optog og bekymrede sagen os - nok var samhandlen med Kina vigtig, men ikke så vigtig, at man kunne bryde Grundloven, for ikke potentielt at skade forholdet mellem de to lande.

> På det afsluttende, overordnede planlægningsmøde umiddelbart før besøget deltog en repræsentant for FE's Analyseafdeling samt repræsentanter fra PET og de forskellige ministerier. Her blev det ifølge FE's analysechef fastholdt, at Københavns Politis operationsplan stadig var gældende, og at den var udarbejdet efter Udenrigsministeriets ønske.
> …"

Steffen Qvist Wied har udtalt sig om disse forhold i et interview til Berlingske den 22. januar 2021.

Af artikel i Berlingske den 22. januar 2021 fremgår blandt andet:

> "…
> … oberst Steffen Wied, der indtil 2013 var leder i Forsvarets Efterretningstjeneste og til sidst chef for tjenestens samlede indhentning – står nu efter års tavshed frem med et hidtil ukendt vidnesbyrd om Tibetsagen.
> På et ledelsesmøde i Forsvarets Efterretningstjeneste få dage før Hu Jintaos besøg i 2012 rundsendte daværende FE-chef Thomas Ahrenkiel – siger Wied – et dokument, som han husker tydeligt.
> Dokumentet var – mener oberst Wied – en mail sendt til formentlig Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Statsministeriet og PET, hvor Københavns Politi redegjorde for en planlagt strategi om at tage flag og bannere fra aktivister og skærme de besøgende fra Kina.
> Ifølge oberst Steffen Wied fremgik det også, at Københavns Politi handlede på en ordre oppefra.
> "Jeg kan ikke huske, om der decideret stod, at "Udenrigsministeriet lægger vægt på …". Hvis ikke der decideret stod Udenrigsministeriet, så har der stået, at det var regeringens ønske eller noget i den stil. Det er jeg sikker på. Det fremgik tydeligt, at det ikke var noget, Reimann (daværende direktør Johan Reimann, Københavns Politi, red.) havde fundet på."
> Steffen Wied, … siger i et interview med Berlingske, at alle på FE-ledelsesmødet dengang med det samme kunne se, at noget var helt galt:
> "Ahrenkiel tager den her skrivelse med ind til mødet og siger, at vi lige skal se dét her. Og jeg kan ikke huske, om det er ham eller analysechefen, der siger, at 'jamen, det her er jo grundlovsstridigt', men det bliver overskriften på den samtale, vi har på det møde."
> …"

Af en yderligere artikel i Berlingske den 22. januar 2021 på grundlag af avisens interview med Steffen Qvist Wied fremgår blandt andet:

"…
Hvad ved du om Tibetsagen, som ikke tidligere har været fremme?
"Jeg ligger ikke inde med konkrete beviser – dokumenter eller den slags. Det, jeg har, kan sidestilles med en øjenvidneberetning. Min viden bunder i et ledelsesmøde i Forsvarets Efterretningstjeneste, hvor chefen rundsendte en skrivelse, som kom fra Københavns Politi. Det var ganske få dage før Hu Jintaos besøg i juni 2012, en-tre dage før."
Ifølge Steffen Wied var skrivelsens afsender politidirektør Johan Reimann.
"Jeg husker ikke, om det var hans underskrift, eller det var underskrevet 'på vegne af' …," siger han.
Med til mødet i FE var ifølge Steffen Wied "alle sektorcheferne i FE og nogle få afdelingschefer", og mødet skulle egentlig ikke handle om det kinesiske statsbesøg. Men så bragte daværende FE-chef Thomas Ahrenkiel og chefen for analyseafdelingen emnet op.
Ahrenkiel sendte et printet dokument rundt om bordet, så alle kunne læse.
"Det var en officiel skrivelse, som vores chef Thomas Ahrenkiel havde med til mødet og lod køre rundt om bordet, så vi alle sammen kunne kaste et blik på den. Jeg har aldrig haft den på min computer; jeg har haft den i hånden."
Hvad stod der i den mail?
"Jeg husker kun de her centrale dele, hvor Københavns Politi siger, at det er deres strategi at sørge for, at demonstranter bliver holdt væk fra de strækninger, den kinesiske delegation skal tilbagelægge, og som demonstranter skal ledes væk fra, og hvor man skal sørge for, at der ikke er synlige slagord."
"Så var der et afsnit, der skulle forklare den kinesiske kultur specielt på det her område; hvor vigtigt det var for gæsterne ikke at tabe ansigt – at det var så betydningsfuldt for kinesere, og at det var man nødt til at rette sig efter."
Stod der, hvor ordren kom fra?
"Ja. Jeg kan ikke sige, at formuleringen var nøjagtigt sådan her, men det var indforstået, at 'Det er Udenrigsministeriet magtpåliggende, at…'"
Er du sikker på, at der stod, at det kom fra Udenrigsministeriet?
"Jeg kan ikke huske, om der decideret stod, at 'Udenrigsministeriet lægger vægt på …', eller om det var sådan, at vi sagde, at dét der kommer helt klart fra Udenrigsministeriet. Hvis ikke der decideret stod Udenrigsministeriet, så har der stået, at det var regeringens ønske eller noget i den stil. Det er jeg sikker på. Det fremgik tydeligt, at det ikke var noget, Reimann (daværende direktør i Københavns Politi, red.) havde fundet på."
Kan det, du har set, have været en af de operationsbefalinger fra Københavns Politi, som allerede har været fremme i kommissionen?
"De operationsbefalinger, som har været fremme, kom fra et lavere niveau i hierarkiet. Men de blev lavet på baggrund af noget andet, direktiver oppefra. Eksempelvis en skrivelse, som den jeg har set." …

Hvad skete der på mødet, da I alle sammen havde haft lejlighed til at læse dokumentet?
"Ahrenkiel tager den her skrivelse med ind til mødet og siger, at vi lige skal se det her. Og jeg kan ikke huske, om det er ham eller analysechefen, der siger, at 'jamen, det her er jo grundlovsstridigt', men det bliver overskriften på den samtale, vi har på det møde."
Så I kaster alle et blik på den her skrivelse, og så siger I …
"Det her er grundlovsstridigt."
"Det kom jo i øvrigt ikke os ved, hvilke strategier man lagde i Københavns Politi. Det eneste, der kom os ved, var hans (Hu Jintaos, red.) sikkerhed, og vi havde bidraget med det, vi kunne."
Ved du, hvorfor Ahrenkiel delte det her dokument med jer?
"Jeg tror, han havde behov for det, netop på grund af det indhold, det havde. Han og analysechefen var tilsyneladende nødt til at snakke det igennem med nogle andre for at få det ud af kroppen, for her var noget, der var grundlovsstridigt."
"Det var derfor. Simpelthen. Det var ikke for at snakke om, hvordan de skulle køre busser ind og dække for demonstranter. Det var fuldstændig ligegyldigt for os. Det var dét her med, at det kan man da ikke – uanset at det er en kinesisk præsident, der ikke må tabe ansigt. Det vigtige – det blev også understreget hele vejen igennem dokumentet – var, hvor gode handelsforbindelser Danmark havde til Kina. Men uanset hvad, så kan en handelsforbindelse ikke gøre, at man tilsidesætter Grundloven. Det er derfor, det pågældende ledelsesmøde står så klart i min erindring."
Talte I om, at I måske skulle gøre nogen opmærksom på det?
"Vi diskuterede, om vi bare skulle lade det ligge. Det blev vi enige om at gøre. For det første var det ikke vores sag, og for det andet var både Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Politiets Efterretningstjeneste og Statsministeriet på fordelingslisten (modtagerlisten, red.). Det var jo egentligt dem, der skulle gribe ind, hvis noget var grundlovsstridigt."
Var du med til flere møder, hvor det her blev diskuteret?
"Nej. Men FEs analysechef eller en repræsentant for ham mødtes med repræsentanter fra Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, sandsynligvis også Statsministeriet og PET selvfølgelig. Der var jeg ikke med, men han refererede efterfølgende for mig, at man holdt fast i den strategi."
…"

Samme dag, den 22. januar 2021, modtog Tibetkommission II en mail fra FE 03, Forsvarsministeriet, der oplyste, at han som analysechef deltog i det møde, som Steffen Qvist Wied beskrev i interviewet, men ikke erindrer at have haft en drøftelse som den beskrevne i FE, *"herunder at jeg skulle have en rolle i den forbindelse"*.

Pensioneret oberst i Hæren og tidligere operativ chef i Forsvarets Efterretningstjeneste Steffen Qvist Wied har for Tibetkommission II forklaret, at det ledelsesmøde, han husker, blev afholdt den 6. juni 2012 eller mest sandsynligt den 13. juni 2012 om formiddagen.

FE havde i hans tid i FE ledelsesmøder én gang om ugen. I ledelsesmøderne deltog FE-chef Thomas Ahrenkiel, og derudover deltog analysechefen og sektorcheferne. Der deltog i alt ni ansatte i ledelsesmøderne. Der var altid den samme deltagerkreds, og der var mødepligt, da det var et vigtigt møde. Ledelsesmøderne blev normalt afholdt kl. 9 eller 10. Mødets varighed var afhængig af sagernes størrelse.

Foreholdt, at Tibetkommission II er i besiddelse af oplysninger om, at ledelsesmøderne den 6. og 20. juni 2012 var aflyst "på grund af rejseplaner", at ledelsesmødet den 13. juni 2012 var aflyst ifølge en foreliggende kalenderaflysning, og at kommissionen er i besiddelse af et referat af et chefmøde den 13. juni 2012, erindrer han ikke, at de omtalte ledelsesmøder var aflyst. Det var meget sjældent, at ledelsesmøderne blev aflyst, da der normalt blev sendt substitutter for de fraværende. Det giver dog mening, at ledelsesmødet var aflyst, hvis der blev afholdt chefmøde samme dag. Såfremt ledelsesmødet mod hans erindring ikke blev afholdt den 13. juni 2012, kan det hænge sådan sammen, at ledelsesgruppen holdt et formøde om formiddagen til chefmødet, som blev afholdt om eftermiddagen. Han husker, at mødet blev afholdt i det lokale, som ledelsesmøder normalt blev afholdt i. Han husker tydeligt lokalet og atmosfæren i rummet. Han husker ikke andet fra den dag, mødet blev afholdt, og heller ikke andre store begivenheder i verden. Han kan ikke skelne dette ledelsesmøde fra andre ledelsesmøder, han har deltaget i. Chefmøder var for alle sektorcheferne, afdelingschefer og sektionschefer og havde typisk 60-70 deltagere. Hu Jintao's besøg ville ikke blive taget op på et chefmøde.

Der blev udarbejdet referater fra ledelsesmøderne. Et dokument som det, han husker, ville ikke blive nævnt i mødereferatet. Referatet blev normalt tilsendt ham efter mødet. Det var kun beslutninger, der blev ført til referat. Hvis der var tale om et formøde til et chefmøde, ville der ikke blive udarbejdet en dagsorden eller referat af drøftelserne.

Når han husker det pågældende ledelsesmøde, er det ud fra den situation, der udspillede sig, da de fik forelagt det dokument, som han omtalte i sin mail af 16. januar 2021 til kommissionen. Han erindrer ikke, hvad der i øvrigt blev drøftet på mødet. Han husker det ikke som et specielt langt møde. Dette møde var ikke forskelligt fra andre ledelsesmøder, og det var med samme deltagerkreds.

Dokumentet var ikke et punkt på dagsordenen, og det var analysechefen, der medbragte dokumentet til mødet. Selve dokumentet havde form som et officielt dokument med brevhoved, logo mv. fra Københavns Politi. Under Københavns Politis logo stod formentlig noget mere. Han husker dog ikke, hvad der stod, og kan ikke sige, om der muligt stod "Politidirektøren".

Om interviewet i Berlingske af 22. januar 2021, hvoraf fremgår blandt andet *"[…] Ahrenkiel tager den her skrivelse med ind til",* har han forklaret, at han i dag husker det som om, at det var analysechefen, der tog dokumentet med til mødet, men han er ikke helt sikker.

Han kunne bekræfte, at han stadig er af den opfattelse, som han gav udtryk for i interviewet i Berlingske, hvor han blev spurgt, *"[…] Er du sikker på, at der stod, at det kom fra Udenrigsministeriet?",* og svarede, at *"… Det fremgik tydeligt, at det ikke var noget, Reimann (…) havde fundet på"*. Dette støtter han på, at der i dokumentet var henvist til "højere myndigheder" uden for politiet og PET. Han kan ikke huske, om formuleringen var "højere myndigheder", eller om der stod Statsministeriet eller Udenrigsministeriet. Der kunne have stået et ministerium i stedet for "højere myndigheder". De "højere myndigheder" var et militært udtryk.

Dokumentets overskrift var "Statsbesøg", "Den kinesiske præsidents besøg" eller lignende, der refererede til besøget. Dokumentet var halvanden til to sider langt og var sendt som en vedhæftning til en mail. Han så ikke selve mailen. Dokumentet, som han så, var printet ud. Det var opstillet med adressater og derefter punktopdelt med overskrifter. Det havde form af et executive summary. Dokumentet var en redegørelse for, hvordan besøget skulle håndteres, det havde karakter af en orientering til højere niveau. Adressaterne har derfor været Udenrigsministeriet, Statsministeriet og Justitsministeriet. PET var også modtager af dokumentet. Han husker ikke, om rigspolitichefen også var modtager. Han er sikker på, at de tre ministerier var modtagere, for under mødet blev det drøftet, at FE ikke behøvede at reagere på dokumentet, da ministerierne også havde modtaget det, og nok skulle tage sig af det. Forsvaret og Kongehuset har sandsynligvis også modtaget dokumentet. Han husker, at det var en orientering til ministerieniveau om Københavns Politis strategi. Han husker ikke, at han direkte så navnet på de tre ministerier, men ud fra drøftelserne på mødet, slutter han sig til, at det var disse tre ministerier, der var tale om. Han har selv konkluderet, at PET og Kongehuset også var adressater, da de også var involveret i besøget. Dokumentet blev sendt til FE, da FE havde været part i udarbejdelsen af trusselsvurderingen. Københavns Politi skrev jævnligt til FE, men han havde ikke selv kontakter hos politiet.

Han husker ikke, hvem der havde underskrevet dokumentet. Det kunne være politidirektøren eller det kunne være underskrevet eb [efter bemyndigelse] af en person fra Københavns Politi.

Han er ikke sikker på, at alle læste dokumentet. De drøftede formentlig dokumentet i ca. 10 minutter. Det skete ofte, at der blev sendt et dokument rundt under møderne, hvor drøftelserne ikke nødvendigvis blev ført til referat. Chefen for FE, Thomas Ahrenkiel, brugte ikke lang tid på at gennemlæse dokumentet. Der var kun ét dokument, som gik på omgang.

Selve teksten indeholdt en indledning om besøget, et summary af trusselsvurderingen og et afsnit om den kinesiske kultur. I sidstnævnte afsnit blev det beskrevet, hvor vigtigt det var ikke at tabe ansigt, og hvordan politiet skulle håndtere det. Trusselsvurderingen var ganske kortfattet, da vurderingen var, at der ikke var nogen fysisk trussel mod præsidenten og hans følge. Der stod ikke noget om demonstrationer i trusselsvurderingen.

I dokumentets afsnit om kultur stod der, at kineserne var meget skrøbelige over for at tabe ansigt. Selve begrebet "tabe ansigt" var anvendt og ikke anført i citationstegn. Under planlægningen op til besøget hørte han flere gange, at kollegerne i FE sagde til hinanden, at "de ikke måtte tabe ansigt", som en humoristisk henvisning til omtalen af den kinesiske kultur. I dokumentet stod der, at de "højere myndigheder" lagde vægt på, at der ikke skete ansigtstab. Det stod på en måde, så han fik den opfattelse, at det var et ønske, der kom udefra. Han forstod henvisningen til "højere myndighed" som en henvisning til Protokollen i Udenrigsministeriet, idet Protokollen var optaget af værdighed, og ikke som en henvisning til PET eller FE, som kun beskæftigede sig med sikkerhed.

Om Københavns Politis håndtering af demonstranter fremgik det eksplicit af skrivelsen, at demonstranter, flag, plakater og slogans skulle fjernes, subsidiært at der skulle blokeres for delegationens udsyn hertil.

De øvrige mødedeltagere reagerede på, at der i dokumentet stod, at demonstranterne ikke skulle være synlige fra eskorteruten. Der var en ophidselse over dokumentet, da analysechefen og Thomas Ahrenkiel mente, at selv om der var tale om et vigtigt besøg med store handelsinteresser, kunne det ikke retfærdiggøre grundlovsstridig adfærd. Den tilstedeværende jurist modsagde dem ikke. Det blev diskuteret, hvorvidt FE skulle gøre højere myndighed opmærksom på, at dette ikke var i orden. De blev på mødet enige om, at det måtte være op til de tre ministerier, der var anført som adressater, at reagere på dokumentet. De drøftede ikke begrebet "værdighed" på mødet. Under diskussionen blev ordet "grundlovsstridig" anvendt, hvilket gjorde

indtryk på ham. Thomas Ahrenkiel havde mange års erfaring som embedsmand i ministerier, og han havde været udsendt af Udenrigsministeriet til Statsministeriet som udenrigsråd. Analysechefen havde også mange års erfaring som embedsmand, så han stolede meget på deres vurderinger. Da de havde konstateret, at de ikke kunne gøre noget ved det, gik de videre.

Om sin mail af 16. januar 2021 til Tibetkommission II har han forklaret , at det "vi", som han refererede til, omfattede Thomas Ahrenkiel, analysechefen og juristen. De øvrige tilstedeværende, ham selv inklusiv, var blot tilskuere. Han havde som lægmand ikke noget at tilføje diskussionen.

Han har ikke kendskab til, at der tidligere er sendt tilsvarende dokumenter til FE. Der var ikke et sikkerhedsmæssigt aspekt forbundet med strategien for præsidentbesøget. Han så ikke Falun Gong som nogen form for trussel.

Det kinesiske statsbesøg blev kun drøftet, idet besøget var vigtigt for Danmark, og han fornemmede, når han var til møder i Udenrigsministeriet i andre henseender, at der var stor postyr herom i Udenrigsministeriet. Hans kontor i FE lå meget tæt på analysechefens og Thomas Ahrenkiels, og når de mødtes på gangen, blev Udenrigsministeriets nervøsitet over præsidentbesøget nævnt flere gange.

Mailen var formentlig ankommet umiddelbart inden mødet og var sandsynligvis sendt til en fællespostkasse, hvorefter arkivet måtte have registreret den og videresendt den til afdelingschefen eller sektorchefen. Alle mails udefra skulle registreres. Hvis den var sendt direkte til en ansat i FE, kunne den være gået uden om registreringen. Han ved ikke, hvem dokumentet var sendt til, og han så ikke mailen, som dokumentet var fremsendt med. Der stod kun myndigheder anført i adressaten på dokumentet og ikke personer.

Om operationsbefalingens punkt 1.0.2 Trusselsvurdering, hvorefter *"Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske præsident, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget"*, har han forklaret, at trusselsvurderingens ordlyd stemte nogenlunde overens med afsnittet herom i det omtalte dokument, og der har formentlig ikke stået mere end det. Dokumentet henviste ikke til den kinesiske ambassade. Han havde i 2012 ikke kendskab til operationsbefalingen.

Om brev af 5. juni 2012 fra PET til Københavns Politi, OPA, om "Indkommende statsbesøg af Kina's præsident, Hu Jintao, 14. – 16. juni 2012" med anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger, har han forklaret, at han ikke mindes at have set dokumentet før. Trusselsvurderingen ser ud til at være sammen-

faldende med trusselsvurderingen i operationsbefalingen. Der er ikke tale om det samme dokument, som han fik forevist på mødet i FE.

I forbindelse med præsidentbesøget kom der indberetninger fra ambassaden i Beijing til FE om kulturen i Folkerepublikken Kina, hvor begrebet "tabe ansigt" blev brugt. Indberetningen kom før besøget, men efter at besøget var besluttet.

Efter den kinesiske præsidents besøg, så han pressedækningen af besøget. Da han efterfølgende mødte analysechefen på gangen, formentlig mandagen efter besøget, sagde analysechefen, "*De gjorde det sgu*". Det gav ikke FE anledning til at overveje, om de skulle fremkomme med deres viden om dokumentet, da FE blot havde været en efterretningsadressat på et officielt dokument.

I 2012 havde han kun et begrænset kendskab til Protokollens arbejde. Han kendte protokolchef Jette Nordam og nogle af hendes medarbejdere, da FE havde et tæt samarbejde med Udenrigsministeriet, særligt om terror. FE blev ofte besøgt af andre udenlandske efterretningstjenester, og Protokollen blev orienteret om besøgene. Han kender ikke viceprotokolchef Annette Lassen. Han havde løbende kontakt med udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-Johns i Udenrigsministeriet om terrorbekæmpelse. Han har også haft kontakt med kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, da hun var i Udenrigsministeriet.

Han har mødt departementschef Claus Grube få gange, men han kender ham ikke nærmere. Det var Claus Grubes forklaring, der gjorde, at han tænkte at "nu var det nu", og han kontaktede kommissionen. Her tænkte han på Claus Grubes ansvarsforflygtigelse, som også kom til udtryk i hans forklaring om, at det var Danmark, der skulle tabe ansigt. Han var indigneret over, at magtfulde mennesker i Udenrigsministeriet skyder skylden fra sig og er årsag til, at to politifolk har en straffesag hængende over hovedet.

Udenrigsministeriet gav ikke direkte ordrer, men havde en jargon, hvor ministeriet antydede opgaver, som de gerne ville have løst. Hvis det blev antydet, at den kinesiske præsident ikke kunne lide at tabe ansigt, ville modtageren forstå, at der skulle sørges for, at præsidenten ikke tabte ansigt. Instrukser eller antydninger fra Udenrigsministeriet blev ikke udfordret, da dette kunne have konsekvenser for personens videre karriere. Udenrigsministeriet agerede gennem "management by fear".

Under sin ansættelse i FE havde han en snæver løbende kontakt til Udenrigsministeriet, hvilket fortsatte, mens han var forsvarsattaché i Berlin. Under sin udstationering i Berlin, blev Friis Arne Petersen ambassadør i Berlin. På et møde, hvor han deltog, udtrykte Friis Arne Petersen som sin holdning, at Tibetkommission I var

unødvendig, og at reglerne måtte bøjes engang imellem ved så betydningsfulde besøg. Det var nok tale om et chefmøde på ambassaden. Han var den eneste, der turde sige noget til Friis Arne Petersen, der var en meget speciel herre. Friis Arne Petersen gav ham på mødet besked om, at dét havde Steffen Qvist Wied ikke forstand på. Han nævnte ikke dokumentet for Friis Arne Petersen. Når Friis Arne Petersen holdt chefmøder, skete det ved envejskommunikation. Friis Arne Petersen så præsidentbesøget i 2012 som en af sine helt store præstationer, og han var meget stolt. Friis Arne Petersen var utroligt magtfuld, og hans indflydelse var enorm. Det er svært at forestille sig, at man rent faktisk i dagens Danmark har en person med så megen magt, og hvor så mange personer var underlagt ham.

Han har ikke, siden han rejste til Berlin, haft kontakt til nogen i FE. Det er normalt, at det er et "clean cut", når man forlader FE.

FE-chef Thomas Ahrenkiel har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke deltog i noget arrangement i forbindelse med Hu Jintao's besøg i 2012.

Som chef for FE sad han i Embedsmandsudvalget for Sikkerhedsspørgsmål under Regeringens Sikkerhedsudvalg. Han husker ikke, at Hu Jintao's besøg blev nævnt på et møde den 14. maj 2012 i udvalget, og han har ikke nogen konkret erindring om ordvekslingen i forbindelse med det anførte i referatet af sikkerhedsudvalgsmødet, som indgik i det materiale, der var udleveret til Tibetkommission I, om, at departementschef i Udenrigsministeriet Claus Grube under eventuelt *"… henviste til, at Kinas præsident aflagde besøg i juni 2012, og at man fra kinesisk side var meget opmærksom på sikkerheden omkring besøget…"*. Han mindes ikke at have været involveret i drøftelser om kinesiske bekymringer for demonstrationer. Han var bekendt med, at kineserne lagde vægt på "værdighed", og at det betød rigtig meget for tilrettelæggelsen af mødet og besøg med deltagelse af kinesere, at der ikke var overraskelser, men han hørte ikke om, at man helst skulle undgå Kina-kritiske demonstrationer.

Han mener ikke, at han havde kontakt til ambassaden i Beijing om Hu Jintao's besøg. Det var naturligt for ham i sin tidligere stilling i Statsministeriet at have kontakt til ambassaden i Beijing, men det var det ikke som chef for FE. Enkelte gange var Danmarks ambassadør i Beijing, Friis Arne Petersen, dog forbi FE for at drøfte FE's Kina-analyse. Han husker ikke, hvilke år ambassadøren kom forbi, men det var ikke relateret til Hu Jintao's besøg. Han drøftede ikke kinesiske sensibiliteter med ambassadøren. Han mindes ikke at have modtaget indberetninger fra ambassaden i Beijing, hvor begrebet "tabe ansigt" blev nævnt.

Han har ikke erindring om opgaver, som FE var involveret i vedrørende besøget af Hu Jintao, men det ville heller ikke være opgaver, som han sædvanligvis ville blive

orienteret om. Det var fx standardmæssigt, at der til et sådant besøg blev udarbejdet en trusselsvurdering, og i det omfang FE havde relevant materiale til en sådan, ville man bidrage hermed.

Som udgangspunkt var der et ugentligt ledelsesmøde i FE, hvor de blandt andet drøftede driften af FE og større administrative sager, mens efterretningsrelaterede sager efter et need to know princip typisk blev behandlet i andre fora, hvor kun de nødvendige deltog. Der var en fast ugedag og tidspunkt for ledelsesmøderne, men han husker ikke, om det var tirsdag eller onsdag, som var den faste dag. Møderne foregik i FE's største mødelokale, som lå på mødegangen ved siden af ledelsesgangen. Ud over ham selv var deltagerne i ledelsesmøderne sektorcheferne, chefen for den militære sikkerhedsafdeling, chefen for ledelsessekretariatet og en referent fra ledelsessekretariatet. Desuden kunne der alt efter dagsordenen være enkelte andre, som deltog i drøftelsen af et specifikt tema.

Han mener, at der altid blev skrevet referater fra ledelsesmøderne. Det ville være højst usædvanligt, hvis der ikke blev. Som han husker det, blev referaterne sendt rundt i udkastform til deltagerne, hvorefter den endelige udgave blev lagt på et drev, hvor deltagerkredsen kunne tilgå dem. Han går ud fra, at referaterne blev arkiveret.

Der var også større møder, såkaldte chefmøder, hvor der ud over den nævnte kreds også deltog afdelingschefer og sektionschefer. Disse chefmøder omfattede i alt 60-70 medarbejdere. Det varierede, hvor disse møder blev holdt. De havde to lokaler, der havde den fornødne størrelse, herunder det lokale som internt betegnedes "Bageriet". Ledelsesgangen lå to etager over "Bageriet".

Det kunne godt forekomme, at han mødtes med analyse- og indhentningschefen uden for ledelsesmøderne, hvis der kom noget op. Han husker ikke, at der forud for chefmødet den 13. juni 2012 var et formøde med deltagelse af ledelsesgruppen. Det ville i givet fald have været usædvanligt. Han erindrer ikke drøftelser på et ledelsesmøde eller andet møde om Hu Jintao's kommende besøg. Han kan ikke udelukke, at der fra tid til anden har været dokumenter, som ikke var på dagsordenen, der kunne gå på omgang på et ledelsesmøde, men det ville ikke være sædvanligt.

Som udgangspunkt ville alt materiale, der kom ude fra, blive arkiveret i overensstemmelse med arkivlovens regler. Han åbnede ikke selv breve eller stod for den efterfølgende arkivering af post til ham. Det stod sekretariatet for. Tilsvarende gjaldt for materiale, der kom på mail, idet det typisk ville komme til FE's officielle mailboks. Hvis det blev sendt direkte til hans mailadresse, var det noget andet. I givet fald ville han selv skulle foranstalte, at der skete arkivering. Han har ikke nogen erindring om, at Københavns Politi skulle have skrevet direkte til ham. Det ville have

været ganske usædvanligt. Han havde ingen viden inden Hu Jintao's besøg om, at "*demonstranterne ikke skulle være synlige fra eskorteruten,* og han har derfor heller ingen erindring om at have udtalt sig om, at det skulle være grundlovsstridigt", som forklaret af Steffen Qvist Wied.

Chef for FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 01 har for Tibetkommission II forklaret at han ikke var tjenestegørende ved FE i den periode, og han havde derfor ingen kontakt med FE eller med chef for FE Thomas Ahrenkiel. Han kender ikke oberst Steffen Qvist Wied fra FE. Han hørte intet til præsidentbesøget i 2012.

Sektionschef i FE, Økonomistaben, FE 02 har for Tibetkommission II forklaret, at som han husker det, var han ikke involveret i forberedelsen og tilrettelæggelsen af Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012. Som sagsbehandler deltog han ikke i ledelsesmøder.

Afdelingschef og chef for Analysesektoren i FE, FE 03 har for Tibetkommission II forklaret, at der i FE blev holdt et ugentligt ledelsesmøde, og 3-4 gange årligt blev der afholdt chefmøder. Han deltog i ledelsesmøderne, medmindre han var ude at rejse. Ledelsesmøder kunne også aflyses helt på grund af rejseaktivitet. I møderne deltog FE-chef Thomas Ahrenkiel, chefen for ledelsessekretariatet, chefen for den militære sikkerhed og en referent. Steffen Qvist Wied deltog i ledelsesmøderne. Hvis andre havde forberedt en konkret sag, kunne også de deltage i ledelsesmødet under forelæggelsen heraf.

Han har ikke nogen erindring om, at ledelsesmøderne den 6. og den 13. juni 2012 var aflyst. I starten af juni hvert år deltog en række af lederne, herunder han selv og Steffen Qvist Wied, i møder i udlandet, og dét kan være årsagen til, at ledelsesmøderne var aflyst. På ledelsesmøderne blev der drøftet ledelsesmæssige forhold og forhold af betydning for FE's udvikling, herunder om struktur, organisering, prioritering af opgaver, økonomi, udvikling af planer mv. Han har ikke særlig erindring om møderne i juni 2012. Der kan meget vel have været et stort chefmøde forud for sommerferien. Det ville være naturligt. Han talte jævnligt med Steffen Qvist Wied, da deres to sektorer arbejdede tæt sammen.

Han har ingen erindring om, at der under et møde i FE i juni 2012 skulle være rundsendt en sådan skrivelse på foranledning af Thomas Ahrenkiel eller af ham som omtalt i Steffen Qvist Wieds mail til Tibetkommission II. Det var Steffen Qvist Wieds udtalelser herom i Berlingske, der var årsag til, at han selv den 22. januar 2021 sendte en mail til Tibetkommission II med oplysning om, at han ingen erindring havde om et forløb som beskrevet af Steffen Qvist Wied.

Foreholdt Steffen Qvist Wieds forklaring om, at Steffen Qvist Wied hæftede sig ved, *"…at analysechefen ikke erindrer at have haft en sådan drøftelse, men han afviser det samtidig heller ikke",* har han forklaret, at Steffen Qvist Wied tager fejl, da han absolut intet erindrer om en skrivelse fra chefen for Københavns Politi, og han er sikker på, at han ville kunne huske det, hvis det havde fundet sted. Det ville have været ganske usædvanligt, hvis der var kommet en henvendelse af den karakter fra Københavns Politi. Han har heller ingen erindring om, at der skulle være blevet forelagt henvendelser for ledelsesgruppen fra Københavns Politi, Justitsministeriet, Udenrigsministeriet eller i PET vedrørende præsidentbesøget.

Adspurgt om, hvorvidt han har deltaget i et møde med FE's ledelse, hvor grænsen for de grundlovssikrede rettigheder til at ytre sig og til at demonstrere blev drøftet, har han forklaret, at der ikke har været sådanne drøftelser. Han har heller ikke drøftet dette med de jurister, der indgik i FE's ledelsesgruppe. Da FE ikke havde nogen aktie i operative forhold, ville det have været stærkt usædvanligt, hvis de havde drøftet noget sådant. Han har heller ikke overværet, at FE's chef Thomas Ahrenkiel har udtalt sig herom. Han har ikke deltaget i drøftelser om kinesernes sensibilitet over for demonstranter, men han havde et generelt kendskab hertil.

Han har ikke haft en dialog med et indhold, som forklaret af Steffen Qvist Wied. Han mindes ikke, at de efter præsidentbesøget i juni 2012 drøftede besøget eller politiets håndtering af demonstranter. Det hele var et stort mysterium for ham, og han har ingen erindring om sådanne ordudvekslinger eller om, at det, som Steffen Qvist Wied har forklaret, skulle have passeret.

Analysechef i FE, FE 04 har for Tibetkommission II forklaret, at han er jurist, men at han efter en omorganisering i FE ikke deltog i ledelsesmøderne efter 2011. Han deltog derimod fortsat i chefmøderne. Han har ingen erindring om, at Thomas Ahrenkiel eller analysechefen på et chefmøde skulle have rundsendt et dokument som beskrevet af Steffen Qvist Wied. Det ville have været usædvanligt at rundsende en sådan skrivelse på et chefmøde. Han mindes heller ikke, at en sådan skrivelse skulle være blevet nævnt mundtligt. En sådan orientering om en konkret skrivelse ville også have været usædvanlig, idet emnerne på chefmøderne typisk var af administrativ karakter og bestod af orienteringer fra Thomas Ahrenkiel om lidt bredere emner. Efterretningsmæssige emner kunne dog også blive berørt, men det var typisk ikke på operationsniveau.

Jurist og sagsbehandler i FE's koordinationsafdeling Mette Nøhr har på kommissionens skriftlige forespørgsel meddelt følgende svar til Tibetkommission II:

"…
1. Deltog du i det ledelsesmøde, som Steffen Qvist Wied omtaler?
Jeg blev ansat i FE 1. december 2004 som sagsbehandler i FE's koordinationsafdeling (svarende til et ledelsessekretariat) og var frem til maj 2011 den primære referent ved de ugentlige chefmøder i FE's øverste ledelsesgruppe. Fra maj 2011 og frem til maj 2016 var jeg fortsat i det store og hele den primære referent i disse møder, men dog således at andre medarbejdere også dækkede opgaven efter behov.

Det skal pointeres, at jeg ikke deltog i disse møder i min egenskab af cand. jur., men som generalist. Juridiske vurderinger fra min side ville derfor sjældent komme på tale under disse møder, medmindre jeg blev direkte adspurgt, eller at der var tale om egentlige misforståelser eller lignende i de drøftelse, der pågik. Den juridiske rådgivning fandt således sted som altovervejende hovedregel uden for ledelsesmøderne.

Statistisk set har jeg med en vis sandsynlighed deltaget i det møde, som Steffen Quist Wied omtaler, men jeg kan ikke sige det med sikkerhed.

Jeg har ingen erindring om den episode, som Steffen Wied omtaler og dermed heller ikke, om ledelsesgruppen, jf. Steffen Quist Wieds udtalelser, skulle have drøftet evt. grundlovsstridige forhold i anledning af det kinesiske besøg.

2. Kan du tidsfæste mødet?
Nej på ingen måde, jf. besvarelsen af spørgsmål 1.

3. Kan du i øvrigt bidrage med oplysninger, som kan tænkes at være relevante for kommissionen i forbindelse med Steffen Qvist Wieds henvendelse?
Nej, jeg har ikke sådanne oplysninger. Generelt kan det i øvrigt oplyses, at FE navnlig er Danmarks udenrigsefterretningstjeneste, jf. FE-lovens § 1, stk. 1, der beskriver FE's opgaver. Det vil derfor alt andet lige som hovedregel ligge uden for FE's opgaver at beskæftige sig med forhold om håndteringen af f.eks. politiets eller andres håndtering af statsbesøg i Danmark.
…"

Ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen har for Tibetkommission II forklaret, at det ikke er korrekt, at han skulle have sagt, at *"Tibetkommission I var unødvendig, og at reglerne måtte bøjes engang imellem ved så betydningsfulde besøg..."*, som forklaret af Steffen Qvist Wied. Han har den største respekt for dansk lov og ret og har af princip aldrig talt om Tibetkommissionen med kollegaer. I øvrigt ville Folkerepublikken Kina aldrig have været på dagsordenen på det tidspunkt på et chefmøde på

ambassaden i Berlin, medmindre Danmark og Tyskland havde en fælles udfordring i forhold til Folkerepublikken Kina. Han kan ikke genkende Steffen Qvist Wieds karakteristik af Udenrigsministeriet. Han har aldrig før hørt om en sådan beskrivelse. Udenrigsministeriet benyttede sig ikke af antydninger, men kommunikerede meget konkret, tydeligt og eksplicit, hvilket var helt centralt. Udenrigsministeriets rolle i forhold til sine samarbejdspartnere gjorde, at det var meget vigtigt, at man var artikuleret, nuanceret og præcis i sin kommunikation. I forhold til Steffen Qvist Wieds videre forklaring om, at *"… Friis Arne Petersen så præsidentbesøget i 2012 som en af sine helt store præstationer, og han var meget stolt..."*, må han sige, at hans største bedrift i sit arbejde med forholdet mellem Danmark og Folkerepublikken Kina var dronningens besøg i Folkerepublikken Kina i 2014, hvor hun var ledsaget af fire danske ministre, udenrigsministeren, miljøministeren, klimaministeren og fødevareministeren. Det er ikke hans egen oplevelse, at han har haft magt. Han har haft privilegerede jobs, hvor han har skullet argumentere, ekspedere, håndtere mv., men han har aldrig haft mulighed for at instruere eller agere, uden at en regering eller et folketingsflertal var indforstået hermed.

Kommissionen har søgt forgæves i alt afleveret materiale og derudover anmodet alle undersøgte myndigheder om at foretage en målrettet søgning efter et dokument af et indhold som beskrevet af Steffen Qvist Wied, men alle myndigheder har oplyst, at et sådant dokument ikke har kunnet identificeres.

Forklaringer om reaktioner og refleksioner under og efter præsidentens besøg

Udenrigsminister Villy Søvndal har for Tibetkommission I forklaret:

> "Det er sædvanligt at afrapportere udkommet af et statsbesøg i Udenrigspolitisk Nævn. Når det ikke var dét, der var emnet i beredskabsnotatet [af 25. juni 2012 til udenrigsministerens svar i et samråd], var det, fordi der indlysende var sket et brud på demonstranternes rettigheder, og det var oplagt, at der ville komme spørgsmål til afhørte om Udenrigsministeriets involvering i dette både i Udenrigspolitisk Nævn og til skriftlig besvarelse. Allerede i dagene 25.-27. juni 2012 var afhørte ikke i tvivl om, at demonstranternes rettigheder var krænket, og han fandt det utilstedeligt. Der var tale om klare brud på grundloven. Afhørte kunne ikke huske, om han tog emnet specielt op med statsministeren, men i sine svar til Udenrigspolitisk Nævn og Folketinget lagde afhørte ikke skjul på, at han mente, at der var sket en krænkelse."

Statsminister Helle Thorning-Schmidt har for Tibetkommission II forklaret, at hun læste om politiets håndtering af demonstranterne i aviserne efter besøget, og at Fol-

ketinget begyndte at "rumle" og ønskede at gå ind i sagen. Hun mindes ikke at have spurgt sine nærmeste embedsmænd om en orientering om sagen, efter at historierne i pressen kom frem. Hun talte heller ikke herom med udenrigsministeren.

Hendes reaktion på mediedækningen var, at der var gået hårdt til demonstranterne. Hun bad ikke om en redegørelse om forløbet. Det var ikke Statsministeriets pligt. Det blev en større og større sag, og udenrigsministeren blev kaldt i samråd og stillet til ansvar for hændelserne. Hun er enig med Villy Søvndal i, at det var sædvanligt at afrapportere udkommet af et statsbesøg i Udenrigspolitisk Nævn. Hun var formentlig ikke til stede under mødet i Udenrigspolitisk Nævn kort efter præsidentens besøg, og hun har heller ikke hørt om mødet. Hun deltog typisk kun i nævnsmøder, hvis der var EU-sager på dagsordenen. Hun erindrer ikke at have drøftet emnet om grundlovsbrud med Villy Søvndal.

Tidligere statsminister Poul Nyrup Rasmussen har for Tibetkommission II forklaret, at han fulgte med i pressedækningen af den kinesiske præsidents besøg, men han gjorde sig ikke videre tanker om baggrunden for politiets ageren, og han overvejede ikke at gå ind i den efterfølgende debat. Han så ingen sammenhæng mellem håndteringen af tidligere kinesiske besøg og begivenhederne under statsbesøget i 2012. Begivenhederne bekræftede ham blot i, at Folkerepublikken Kina's reaktioner på Tibetspørgsmål var blevet kraftigere gennem årene.

Folkerepublikken Kina overgik i 2010 Japan som den næststørste økonomi i verden og overgik i 2013 USA som det land, der havde den største udenrigshandel. Folkerepublikken Kina er således et land, det ikke er til at komme uden om.

Tidligere statsminister Lars Løkke Rasmussen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke genkalder sig, hvordan han reagerede på begivenhederne under præsidentbesøget i juni 2012 ud over med almindelig forargelse. Han gjorde sig på det tidspunkt ikke overvejelser om, hvorvidt politiets reaktion havde sammenhæng med den politik, regeringen førte over for Folkerepublikken Kina. Han har senere i tiltagende grad gjort sig politiske betragtninger om politiets misforstået overdrevne tjenstvillighed i andre situationer. Han har tænkt meget over, om der er en bredere udfordring med, at udførende enheder i staten tager signaler ned og handler uhensigtsmæssigt på dem.

Adspurgt om, hvorvidt han i 2012 havde en holdning til eller tanker om, at de ting, der var foregået, ikke blot var noget, der var initieret af politiet, men måtte være noget, der var tilgået politiet som et forventningspres, som havde bredt sig fra det hierarkiske ministerielle system til fx politiet, har han forklaret, at det havde han aldrig

haft en opfattelse af. Han havde en grundlæggende forventning om, at man spillede efter reglerne på en klog måde og varetog samfundets brede interesser bedst muligt.

Han har ikke givet besked til nogen om, hvordan politiet skulle agere over for protibetanske demonstranter, og han har heller ikke kendskab til, at nogen i hans regeringer eller andre regeringer har givet en sådan besked.

Tidligere justits- og udenrigsminister Lene Espersen har for Tibetkommission II forklaret, at hun ikke har en specifik erindring om, hvordan hun i 2012 reagerede på politiets indgriben over for demonstranterne i forbindelse med Hu Jintao's besøg i Danmark.

Departementschef i Statsministeriet Christian Kettel Thomsen har for Tibetkommission II forklaret, at efter præsidentens besøg debriefede han ikke med departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen eller andre om, hvordan besøget var forløbet. De arbejdede på den måde, at når noget var overstået, var man videre til næste opgave. Han husker ikke at have gjort sig tanker om politiets håndtering af demonstrationerne mv. Han registrerede blandt andet problemerne med hollændervognene, der var blevet kørt ind foran nogle demonstranter, men han noterede sig også, at der kom folketingspørgsmål herom, således at den parlamentariske proces med undersøgelse heraf var gået i gang. Han opfattede det givetvis ikke som noget, han skulle beskæftige sig mere med. Det var ikke noget, som han spekulerede meget over. Han reflekterede dog mere efterhånden, som det senere blev en sag, og han kunne se det tvivlsomme i, hvor grundlaget var for at tage flag fra demonstranterne og skærme dem, men han må erkende, at det ikke er noget, han har spekuleret meget over. Han havde ikke drøftelser med statsministeren om forløbet, herunder om folketingsspørgsmålene, og statsministeren bad ikke om et notat eller en redegørelse for Statsministeriets viden. Han tror ikke, at han havde drøftelser med Ulrik Vestergaard Knudsen om, hvorvidt udenrigsminister Villy Søvndal havde givet udtryk for en holdning til forløbet.

I Statsministeriet havde man en grundlæggende tro på, at politiet vidste, hvad man måtte og ikke måtte. Der var noget, der "så sjovt ud", men det har ikke været vurderingen, at det var noget, som statsministeren havde pligt til at handle på. Det er i et vist omfang efterrationalisering, da de ikke havde det oppe den gang. Op til nedsættelsen af Tibetkommission I mener han, at Statsministeriet og statsministeren var enige med justitsministeren i, at der var behov for nedsættelse af en kommission, hvilket var rimelig klart på det tidspunkt, og de havde derfor ikke behov for at tale nærmere om de enkelte hændelser i forbindelse med besøget.

Departementschefen i Statsministeriet fører ikke som sådan tilsyn med de andre departementschefer, og Statsministeriet har ikke som sådan instruktionsbeføjelser i forhold til de andre ministerier. Hans rolle som departementschef var at få det hele til at flyde, når folk ikke var enige. Der findes en tilsynspligt for statsministeren, og den gælder derfor også for ministerens medarbejdere, men der skal ret meget til for at udløse den pligt. Hvis han havde set en mail fra en anden departementschef, som var ude i ulovligheder, ville han have set det som sin opgave at gribe ind, hvis det var meget klart, at der var et ministerium, som var i gang med ulovlig forvaltning.

Departementschef i Udenrigsministeriet Claus Grube har for Tibetkommission I forklaret:

> "Københavns Politis håndtering af besøget kom som en overraskelse for afhørte, da han læste om det i pressen. Han blev lidt ked af, at det var kommet dertil. Han ærgrede sig i sit stille sind. Det var ikke det, der havde været meningen. Det var synd for alle involverede, også for demonstranterne. … Afhørte havde ingen viden om, at Københavns Politi eller PET efter dialog med nogen i Udenrigsministeriet kan have troet, at det havde været den rigtige måde at agere på. Hvis afhørte havde haft en sådan viden, ville han have reageret. … Et eller andet sted må nogen have misforstået noget eller fejlopfattet. …
> Afhørte overvejede efterfølgende, om man i Udenrigsministeriet kunne have gjort noget anderledes eller præciseret noget over for nogen. Afhørte var ikke nået til nogen konklusion på sine personlige refleksioner over begivenhederne. Afhørte gik ikke videre til andre med sine overvejelser, da spørgsmålet lå uden for Udenrigsministeriets ansvarsområde."

Departementschef i Udenrigsministeriet Claus Grube har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke koblede sin mail af 12. juni 2012 [om træskovals og statsballet] med det, der senere blev omtalt i pressen. Han gik ikke efterfølgende videre til udenrigsministeren eller Statsministeriets departementschef med sin opfattelse af, at det ikke var korrekt, hvad der var foregået over for demonstranterne. Det var ikke udenrigsministerens opgave at sikre sikkerhed. Han overvejede heller ikke at gå til politidirektøren eller rigspolitichefen eller andre med sin oplevelse af, at der var sket noget, som ikke var i orden. Med hans viden i dag er det dog en nærliggende tanke at have præciseret efterfølgende, at det ikke var sådan, det var ment, og at det var en grundlæggende forudsætning, at der blev handlet inden for lovgivningens rammer. Set i bakspejlet havde det naturligvis været rigtig godt, om vi havde været disse begivenheder foruden, men om man ligefrem skulle have gjort noget fra Udenrigsministeriets side derudover, ved han ikke, for det var hele tiden den samme korrespondance med kineserne, og også efterfølgende var det den samme problematik. Det er klart, at set i bakspejlet, kunne man da have ønsket sig, det ikke var sket, men hvis

man havde reflekteret over det, hvad skulle så Udenrigsministeriets rolle være om det? Udenrigsministeriet har og havde ingen specifik rolle omkring det. Han husker ikke, at udenrigsminister Villy Søvndal skulle have rettet henvendelse til ham.

Udenrigspolitisk direktør i Udenrigsministeriet Michael Zilmer-Johns har for Tibetkommission II forklaret, at da der efterfølgende blev lavet en undersøgelse om hændelserne, gik alvoren op for ham om, hvad der var sket med demonstranterne. Han erindrede dog ikke, at de talte om det i direktionen. De var i Udenrigsministeriet ikke inden da opmærksomme på, at der var begået ulovligheder fra politiets side, eller at det var ulovligt at tage flag fra demonstranter. Han er ikke jurist og har ikke særlig kenskab til, hvad demonstranter må, og hvad de ikke må. Han vidste godt, at demonstrationer ikke kunne forbydes, men han kendte ikke det præcise forløb, og han vidste ikke, hvad demonstranterne havde foretaget sig op til, at politiet fratog dem flagene. Der kunne have været en sikkerhedsmæssig årsag til, at politiet tog flagene fra demonstranterne. Det stod ham ikke klart, at det kunne være ulovligt at tage flag fra folk. Nogen udefra må have givet politiet den opgave, at besøget skulle forløbe godt, og derfor måtte ingen forstyrre det, og grundlovsbruddet skete formentlig ved, at politiet ville sikre, at besøget forløb ordentligt og sikkert, hvorefter de trak grænsen for langt, så loven blev overtrådt. Dette er blot hans egen analyse af situationen, da han ikke har talt med politifolkene herom. De var i direktionen klar over, at der er ytringsfrihed i Danmark, men det er ikke i Udenrigsministeriet, de skal diskutere, hvor grænserne for ytringsfriheden går. De kan opstille rammebetingelserne og fortælle gæsterne, at det ikke er forbudt at demonstrere i Danmark. Når de fra Udenrigsministeriet videregiver oplysningerne om kinesernes bekymringer til politiet, er det, fordi det har et formål i sig selv at kunne sige til kineserne, at bekymringerne er givet videre til de kompetente myndigheder. De gentagne videregivelser af oplysningerne sikrede transparens, og at de levede op til kinesernes forventninger. En forudsætning for, at Udenrigsministeriet finder det forsvarligt at have gæster på besøg, er, at den fornødne sikkerhed er på plads. Udenrigsministeriet videregiver også normalt kulturforskelle til politiet – også ved besøg fra andre end kinesere. Det kan fx føre til, at der bliver givet MC-eskorte, selv om det ikke er sikkerhedsmæssigt påkrævet.

Ambassadør Friis Arne Petersen har for Tibetkommission II forklaret, at i forhold til, om forløbet i 2012 gav ham anledning til at overveje, om Udenrigsministeriets kommunikation med politimyndighederne havde været tilstrækkelig præcis, og om der var grund til ændringer i kommunikationen, er det hans gæt, at Protokollen i forbindelse med statsbesøg og andre besøg med store sikkerhedsbehov ikke havde videregivet alle oplysninger og ønsker fra kineserne til politiet, således at det kun var ønsker af operativ betydning, der var blevet videregivet. Han tror, at kommunikationen var pragmatisk og nøgtern mellem fornuftige mennesker i de to myndigheder. I

øvrigt havde Udenrigsministeriet ikke sagt, hvordan politiet skulle agere. Udenrigsministeriets opfattelse var, at det kunne ministeriet ikke blande sig i. Han kan ikke se, hvor fejlen, der førte til forløbet i 2012, lå. Personligt var han overrasket og ked af at se, at politiet havde fjernet nogle få demonstranter under besøget. Når han for Tibetkommission I forklarede, at det var en tautologi at tale om at skærme demonstrationer, var det, fordi man ikke kan fjerne en demonstration fra virkeligheden. Hvis den er der, så er den der. Man kan tage hensyn til et besøgende lands opfattelse af værdighed præcis så langt, som grundloven rækker, og det gør man i Protokollen. Han var i 2012 ikke klar over, om det var lovligt at skærme en demonstration.

Han var ikke bekendt med, at politiet i forbindelse med kinesiske besøg havde omlagt eskorteruter for at undgå at køre forbi demonstrationer, ligesom han ikke var bekendt med, at politiet i forbindelse med tidligere besøg havde været imødekommende over for kinesiske ønsker, men han læste om det i avisen. Han hørte ikke efter besøget i 2012 kritik fra kinesisk side af håndteringen af de kinesiske ønsker, og det husker han heller ikke at have hørt i forbindelse med tidligere besøg.

Kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann har for Tibetkommission II forklaret, at da man under Tibetkommission I fandt operationsbefalingen, blev han meget overrasket og rystet. Han sad på det tidspunkt i Udenrigsministeriets direktion. Han meldte sig lidt ud af de interne drøftelser, da han forventede at skulle indgå i opklaringsarbejdet på grund af sin rolle i Asienkontoret. Under selve besøget var han attacheret den kinesiske premierminister Wen Jiabao, hvilket betød, at han fulgte ham rundt under hele besøget. Han lagde ikke mærke til, at der ikke var tibetanske demonstranter på ruterne. Han lagde heller ikke mærke til politiets ageren. Han var mere optaget af, om de fulgte programmet. Han blev overrasket over den efterfølgende pressedækning. Han husker ikke at have haft drøftelser med kolleger i Udenrigsministeriet om det, der skete på gaden. Han var selv på vej på udstationering.

Protokolchef Jette Nordam har for Tibetkommission II forklaret, at da hun hørte om, hvor voldsomt politiet havde været over for demonstranterne i 2012, blev hun meget overrasket. Hun husker ikke i øvrigt sine konkrete overvejelser herom fra den gang. Hun har ikke gjort sig tanker om, hvorvidt hendes samtale med politidirektør Johan Reimann kunne have været medvirkende hertil. Johan Reimann er jurist og ved godt, hvordan man håndterer demonstrationer. Hun har dengang tilbage i 2012 formentlig drøftet politiets voldsomme fremfærd med viceprotokolchef Annette Lassen, men hun husker det ikke i dag. Det blev slået stort op i pressen. Hun tror, at alle i Udenrigsministeriet var overrasket over, hvad der var sket. Hun tænkte ikke umiddelbart på, at der kunne være tale om grundlovsbrud.

Viceprotokolchef Annette Lassen har for Tibetkommission II forklaret, at når et besøg var slut, var hendes opgaver i Protokollen med besøget også afsluttet. Da politiets ageren i forhold til demonstranterne under besøget i 2012 kom frem i pressen, var hun allerede på vej til Chile for at forberede dronningens statsbesøg der. Desuden var der indgående statsbesøg fra Slovakiet og præsidentbesøg fra Tyskland under forberedelse. Omtalen i pressen og politiets ageren var derfor ikke noget, som hun brugte tid på. Hun registrerede, at der havde været problemer, men hun foretog sig ikke noget i anledning heraf. Hun har nok lige talt med protokolchef Jette Nordam om det, men det var ikke noget, som de tog op som et emne. Jette Nordam gav ikke udtryk for, hvad hun tænkte om det, og hun gjorde sig heller ikke selv nogen tanker, herunder om det skulle give anledning til at tage kontakt til andre i ministeriet. Da der kom folketingsspørgsmål, svarede Protokollen på spørgsmål om det protokollære. Hun mener ikke, at der i den forbindelse var anledning til at give andre supplerende oplysninger. Igennem hele hendes periode i Protokollen hørte hun ikke om eller fik en fornemmelse af en kultur hos politiet, hvor man skærmede demonstranter, placerede dem, hvor man ikke kunne se dem eller tog lignende hensyn til de kinesiske bekymringer. Hun har ikke tænkt over, hvor grænsen med hensyn til skærmning går i forhold til grundloven. I hendes optik kan man ikke gøre noget ved lovligt anmeldte demonstrationer, men hvor de skal stå, og om de skal være synbare, har hun ingen idé om.

Særlig rådgiver i Udenrigsministeriet Thomas Bro Sæhl har for Tibetkommission II forklaret, at han var på Folkemødet på Bornholm med Villy Søvndal den 15. juni 2012. De var der kun i ca. 1 time.

Han kan ikke adskille, hvad han den gang så i medierne om politiets behandling af demonstranter i forbindelse med Hu Jintao's besøg, og hvad han efterfølgende er blevet bekendt med, ligesom han ikke husker, hvilke overvejelser han gjorde sig om det dengang. Han tror, at han tænkte, at det var noget, som Københavns Politi havde løst lidt voldsomt, og at det ikke havde relation til hans arbejde.

Han tror ikke, at han drøftede politiets ageren med udenrigsminister Villy Søvndal.

I den sidste del af juni 2012, muligvis den 18. eller 19. juni, blev han alvorligt syg og var sygemeldt i en periode.

Særlig rådgiver i Udenrigsministeriet Claus Perregaard har for Tibetkommission II forklaret, at da han morgenen efter præsidentbesøget så nyhederne om politiets håndtering af demonstranterne, opsøgte han departementschef Claus Grube på hans kontor og spurgte ham, hvordan det kunne ske, og hvor ordren kom fra. Claus Grube var sikkert én af de få, der også var på kontoret tidligt den morgen, men han vid-

ste også, at Claus Grube havde været med i planlægningen af besøget. Såfremt Udenrigsministeriet havde givet en instruks til politiet, måtte Claus Grube have kendskab hertil. Claus Grube slog ud med armene og sagde, at det var noget skidt, men at der var "mange måder at signalere et ønske eller et behov på". Han husker ikke, om det var den præcise ordlyd, men han fik i hvert fald det indtryk, at den type af instrukser ikke behøvede at være givet formelt, men kunne sive nedad på forskellig vis, så nogen fik indtryk af, hvad der forventedes af dem.

Han var rasende over det, der var foregået, og bestyrtet over, at det ikke blev taget mere alvorligt af Claus Grube. Selvom han så det som departementschef Claus Grubes måde at glide af på emnet på, fik han ikke den tanke, at Claus Grube kunne være involveret. Han ved ikke, om Claus Grube havde mere viden, end han gav udtryk for. Det var en kort samtale, som kan have varet alt mellem 3 og 7 minutter.

Han forstod ikke, hvorfor kineserne blev oprørte over at se et tibetansk flag i et andet land. Han har selv stået foran den kinesiske ambassade med tibetanske flag, så det kunne sagtens være ham selv eller nogen, han kendte, som politiet havde taget flag fra. Han følte, at de demokratiske rettigheder var krænket, og dette gjorde ham vred. Han var måske også bekymret for, at der var folk i ministeriet, der havde taget beslutninger om at begrænse frihedsrettighederne.

I almindelighed var han meget imponeret over det høje faglige niveau, der var i Udenrigsministeriet. Han forestillede sig derfor ikke, at nogen ville give en ulovlig instruks, men at politiet måske selv havde givet ordren. Han har efterfølgende selv ræsonneret sig frem til, at en eventuel ordre måtte komme fra Statsministeriet, da de i forvejen klappede alt af, inden det blev udført.

Han talte givetvis med udenrigsminister Villy Søvndal efter samtalen med departementschefen. Han husker ikke ministerens svar, og han husker heller ikke, at Villy Søvndal tilbage i 2012 skulle have sagt, at der var sket krænkelser af grundloven, men han er ikke i tvivl om, at det var Villy Søvndals synspunkt dengang og nu. Villy Søvndal var på det tidspunkt træt og tog sjældent kampene om højspændte emner op. Han har ingen erindring om, at Villy Søvndal gik til statsministeren om politiets håndtering af demonstranterne. Det var tydeligt, at der var tale om en svag minister i et svagt parti i regeringen og en svag departementschef i Udenrigsministeriet med meget ringe gennemslagskraft, og udenrigsministeren blev kostet rundt i mange sager. Han havde indtryk af, at selvom han var blevet enig med Villy Søvndal om en politisk linje i en sag, blev linjeføringen alligevel ændret af huset, departementschef Claus Grube eller direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns.

Han vidste, at det ville falde tilbage på ministeren, og det var "top of mind", så han har utvivlsomt talt med presserådgiver Jean-Charles Ellermann-Kingombe om håndteringen af demonstranter efter pressedækningen. Han mindes ikke, at Jean-Charles Ellermann-Kingombe nævnte Claus Grubes mail af 12. juni 2012. Han drøftede det formentlig også med særlig rådgiver Thomas Bro Sæhl. Det har mere været snak over en kop kaffe. Han husker ikke, at håndteringen af demonstranterne blev taget op på møder eller lignende efterfølgende. Der var ikke nogen, der sagde, at politiets håndtering var i strid med grundloven, men der blev givet udtryk for, at det var en ærgerlig hændelse, som ikke burde være sket. Der var ingen interesse for at tage medansvar for begivenhederne.

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert har for Tibetkommission II forklaret, at når han forklarede for Tibetkommission I blandt andet, at "*Det er efter hans opfattelse en stor skam, at grundloven er blevet overtrådt, og synd for de mennesker, det gik ud over. Det er en stor skam, at der åbenbart var nogen i systemet, der blev drevet dertil*", skal det ses i lyset af, at han på daværende tidspunkt så det sådan, at det var et par politifolk, der havde forløbet sig. De havde "overopfyldt", hvilket kunne skyldes den stemning, som kom fra blandt andet den konstante italesættelse af problematikken om sikkerhed. Han husker ikke at have talt med nogen om sine overvejelser om baggrunden for forløbet. Han overvejede ikke at tale med kontorchef Martin Bille Hermann om, hvad der var gået galt. Han så forløbet som et unødvendigt knæfald for Folkerepublikken Kina. Det var desuden kontraproduktivt, idet kineserne ikke nødvendigvis respekterer dem, der føjer sig. Han er ikke selv stødt på en kultur i politiet om at skærme kinesiske delegationer over for demonstrationer og manifestationer. Han har alene hørt om det i pressen. Han har ikke tænkt over, at der kunne være en ubalance mellem det, der skete på gaden samtidig med, at man drøftede menneskerettigheder under besøget. Han har ikke sat de to ting i forbindelse med hinanden.

Ambassaderåd og souschef ved ambassaden i Beijing Søren Jacobsen har for Tibetkommission II forklaret, at han fulgte med i pressedækningen af besøget. Han var ærgerlig, da han hørte historierne om håndteringen af demonstranter. Han så ingen sammenhæng mellem indberetningerne fra ambassaden op til besøget, og politiets ageren under selve besøget.

1. ambassadesekretær ved ambassaden i Beijing Mads Kjeldsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke efter Hu Jintao's besøg i Danmark gjorde sig tanker om, hvordan det kom så vidt, at der blev begået grundlovsbrud. Der gik lang tid, inden man på ambassaden i Beijing blev klar over, at der var taget flag fra demonstranter mv. Han blev oprigtig overrasket, da han blev bekendt med det. Der gik flere år, før han blev klar over det. Det var derfor ikke noget, som i tiden efter besøget gav

anledning til drøftelser på ambassaden i Beijing. Han mindes ikke, at hans kinesiske kontakter nævnte det i forbindelse med senere kinesiske besøg i Danmark.

Departementsråd i Statsministeriet Ulrik Vestergaard Knudsen har for Tibetkommission II forklaret, at da han efter statsbesøget så billederne af politiets håndtering af demonstranterne i medierne, forekom det ham ret voldsomt. Han har ikke haft faglige samtaler herom med nogen. Han er ikke sikker på, at han som ikke-jurist tilbage i 2012 vidste, at der var sket grundlovsbrud.

Konsulent i Statsministeriet Tue Krarup-Pedersen har for Tibetkommission II forklaret, at der inden gallamiddagen på Christiansborg var et kort socialt arrangement med statsminister Helle Thorning-Schmidt i Statsministeriet, og som han husker det, gik de direkte til middagen derfra uden at gå ud på gaden. Han lagde ikke mærke til, om der foregik noget udenfor. Han mener, at statsministerens samtale med præsidenten foregik næste formiddag. Han husker ikke specifikt TV2's dækning af statsbesøget. Han hæftede sig meget ved den efterfølgende pressedækning om flag, der var taget fra demonstranter mv. Det var der også andre i Statsministeriet der gjorde. Folk var overraskede over det, der var sket. På gangene i Statsministeriet var der drøftelser om, at det ikke var godt, at flagene var taget fra demonstranterne. De brugte formentlig stærkere vendinger end blot "at det ikke var godt". Han drøftede det med departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen og med folk fra deres indenrigsteam. De syntes også, at der var sket noget, som var forkert. Ulrik Vestergaard Knudsen var også overrasket over, hvad der var sket. Han husker ikke den præcise ordveksling. Han har nok også drøftet det med kontorchef Lisbet Zilmer-Johns. Han mindes ikke, at de talte om, at de skulle gøre noget ved det. Der kan have været en opfølgning herom i Statsministeriet, som han ikke var en del af. Han talte ikke med statsministeren om pressedækningen. Statsministeren har helt sikkert været opmærksom herpå. Han ved ikke, om nogen havde en dialog om hændelserne med statsministeren. I Statsministeriet opfattede de besøget som vellykket. Heri lå ikke, at man havde skærmet for demonstranter. De var kede af at høre om behandlingen af demonstranterne, men han koblede det ikke sammen med kinesernes udtrykte bekymringer før besøget.

Politidirektør Johan Martini Reimann har for Tibetkommission II forklaret, at de efter gennemførelsen af besøget drøftede forløbet på et morgenmøde i Københavns Politi, herunder om det havde været en succes, hvilke klager der var kommet, uheldige episoder mv. Der kom altid klager i forbindelse med et sådant besøg. Det var en kort drøftelse, da alle var enige om, at det var gået fuldstændig gnidningsfrit. Deltagerkredsen på morgenmøderne var vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, vicepolitidirektør Martha Therkelsen, sekretariatschef Lise-Lotte le Maire, chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen og chefanklageren. Om de alle var der til det konkrete

morgenmøde, husker han ikke. Han mener ikke, at han på noget tidspunkt drøftede forløbet med politiinspektør Mogens Norup Lauridsen. Det var først efter, at han var begyndt som direktør i Kriminalforsorgen, at det blev til en sag, og på det tidspunkt ville det have været utilbørligt, hvis han havde blandet sig i Københavns Politis forhold.

Det var først efter hans fratræden fra Københavns Politi, at han blev bekendt med, at politiet under besøget havde taget flag fra demonstranter og skærmet demonstrationer. Ligesom det først var efterfølgende, at det kom i medierne. Han var som forklaret for Tibetkommission I opmærksom på nogle enkelte klagesager, men han var ikke klar over, at der havde været en generel fratagelse af flag fra demonstranter. Klagerne vedrørte ikke fratagelse af flag. De vedrørte blandt andet, at man var blevet afskåret fra at demonstrere bestemte steder.

Rigspolitiet udgav hver dag udklip fra medierne af artikler med relevans for politiet, og han læste selv Berlingske Tidende. Han nærlæste ikke Rigspolitiets udklip fra medierne, men der var en pressemedarbejder i Københavns Politi, som identificerede, hvad der kunne være af interesse for Københavns Politi, hvilket i givet fald kunne blive forelagt for ham.

Vicepolitidirektør Anne Tønnes har for Tibetkommission II forklaret, at hun ikke dengang gjorde sig tanker om, hvordan det kunne gå til, at Københavns Politi havde ageret som sket over for Tibet-demonstranterne. Det skal ses i lyset af, at der på det tidspunkt ikke var en opfattelse af, at der var gået noget mere generelt galt. Som hun hørte det og også selv opfattede det ud fra retssagen, DUP-undersøgelsen og Folketingsspørgsmålene, var antagelsen i Københavns Politi, at der nok var nogle konkrete episoder i forhold til håndteringen af demonstranterne, hvor tingene ikke var gået helt, som de skulle, men indtrykket var ikke, at det var gået galt med generelle instrukser eller ordrer. Hun husker ikke konkrete drøftelser om det. Som følge af den manglende bevidsthed om de generelle problemer, var der i hendes tid som vicepolitidirektør [2013-15] ikke grundlag for at iværksætte initiativer med ændring af arbejdsgange mv. som følge af Tibet-sagen.

Chefpolitiinspektør Jørn Aabye Nielsen har for Tibetkommission II forklaret, at han på mandagsmødet dagen efter besøget konkluderede, at politiinspektør Mogens Norup Lauridsen skulle tage hånd om den nærmere opfølgning. Det var et velgennemført besøg med et par småskrammer i lakken som følge af klager over politiet, men det var ofte forekommende, at der kom klager efter større politiopgaver. De pressemæssige reaktioner på besøget var sædvanlige for en politiaktion af den størrelse. Besøget blev gennemført fuldt sikkerhedsmæssigt forsvarligt og uden forstyrrelse af den offentlige orden. Han blev opmærksom på, at der var frataget flag fra demon-

stranter, og at der havde været en episode ved Højbro Plads. Inden han fik en tilbagemelding fra Mogens Norup Lauridsen, var der imidlertid blevet udarbejdet en notits med vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens redegørelse om håndteringen af demonstranterne. Som hændelserne blev beskrevet, var den polititaktiske manøvre på Højbro Plads helt legitim. Han drøftede ikke redegørelsen med Claus Hjelm Olsen. Han har fuld tillid til, at indholdet i den type erklæringer er korrekt. Der kan godt forekomme situationer, hvor der anmodes om en uddybning, hvis redegørelsen eksempelvis ikke er fyldestgørende. Han fik først redegørelsen at se senere gennem sekretariatet.

Adspurgt om hans kendskab til en uskreven regel eller norm hos Københavns Politi om, at kinesiske delegationer ikke må se demonstranter, har han forklaret, at han ikke kender til en sådan norm. Han blev meget overrasket over, at synlighed og afskærmning var beskrevet i en operationsbefaling.

Ud fra sin nuværende viden, det vil sige efter at have læst beretningen og bilag til Tibetkommission I, kan han kun sige, at der tilsyneladende og beklageligvis har været en håndtering af demonstrationer på baggrund af en mistolket eller misforstået opgavebeskrivelse. Han ved ikke, hvordan den misfortolkning er sket. Det kan have været som følge af et udefra kommende pres. Han har heller ikke efterfølgende hørt, at dette blot var sædvanlig procedure. Han var på daværende tidspunkt ikke opmærksom på kinesernes store og særlige betænkeligheder om demonstrationer mv., og han vidste ikke, at dette i høj grad optog Udenrigsministeriet.

Han erfarede først efterfølgende, ved læsningen af Tibetkommissionens første beretning, at det efter kommissionens vurdering var ulovligt at fratage flag. Hans opfattelse på tidspunktet var, at politiets ageren under præsidentbesøget var legitim ud fra en sikkerhedsmæssig vurdering.

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen har for Tibetkommission II forklaret, at der gik et stykke tid efter Hu Jintao's besøg, før han blev bekendt med, at politiet havde taget flag fra demonstranter. Allerede den dag, hvor Hu Jintao rejste fra Danmark, blev han under et interview med TV2 gjort opmærksom på, at der var demonstranter, som var blevet skærmet. Han fik en forklaring fra sine medarbejdere om, at det var fordi, der var demonstranter, som havde forsøgt at komme gennem den bløde politiafspærring bestående af politifolk. Derfor havde man kørt bilerne frem foran demonstranterne. Det viste sig så senere, at det måske ikke var den fulde sandhed. Om det var ulovligt med fratagelsen af flag og afskærmningen af demonstranter, havde han ikke en klar opfattelse af, før end omkring det tidspunkt hvor Tibetkommissionen blev nedsat.

Politikommissær Lars Henrik Lundberg har for Tibetkommission II forklaret, at han deltog i et møde på "Stjernegangen" som indsatsleder kort efter det kinesiske besøg, hvor de hver mandag eller tirsdag gennemgik den kommende uge. Politikommissær Bent Olsen, politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen deltog også i mødet. Måske deltog der også flere. På mødet kom det frem, at der var klaget over nogle kollegaer, som havde taget flag fra demonstranter. Claus Hjelm Olsen og Mogens Norup Lauridsen sagde, at de ikke havde givet ordre om at tage flag fra demonstranterne. De var meget overraskede. Han husker ikke, om Mogens Norup Lauridsen sagde, at han ville eller virkede som om, han ville følge op herpå. Han kom kun på "Stjernegangen", når han skulle til møder.

Denne sag tog mange meget ad notam, hvilket har medført, at der virkelig bliver lagt vægt på, at demonstranter fremover ikke skal gemmes væk og må stå så tæt på kortegeruten, at de kan høres. Man tillader nu også demonstranter på Amalienborg Slotsplads. Det skete fx under forberedelserne til Trump's besøg. Justeringen er kommet til udtryk under briefinger og fx under møder i "Lille Stab", hvor også eksterne samarbejdspartnere deltager. Efter Tibetkommission I deltager også en jurist i møderne i "Lille Stab".

Vicepolitiinspektør Peter Olesen Dahl har for Tibetkommission II forklaret, at det var svært at undgå at følge med i pressens dækning af begivenhederne ved det kinesiske præsidentbesøg. Han spurgte ikke sine kolleger ind til, hvad der var foregået, da han ikke havde noget formål hermed. Det ville have været upassende, hvis han havde spurgt sine kollegaer om besøget i 2012 samtidig med, at der var igangsat en officiel undersøgelse af politiets håndtering af demonstranterne. Han kan ikke afvise, at der blev talt om det på gangene eller over frokostbordet, men han udspurgte ikke sine kolleger om begivenhederne. Han husker ikke nærmere om de uformelle drøftelser.

Det viste sig i undersøgelserne af politiets håndtering af demonstranterne, at der havde været udfordringer med efterlevelsen af den grundlovssikrede ret til at ytre sig, hvilket Københavns Politi straks rettede ind efter. Dette fremgår også af de operationsbefalinger, der blev udarbejdet herefter.

Hele Danmark var klar over, at der havde været problemer med politiets håndtering af demonstranterne. Det ville derfor ikke være rettidig omhu, hvis politiet skulle vente på kommissionens arbejde, før de rettede op på procedurerne. Han foretog ikke nogen efterprøvelse af pressens dækning af begivenhederne, men han kunne konstatere, at der var kritik af politiets håndtering af besøget i 2012. Det var forholdsvis simpelt at ændre på, hvordan opgaven skulle håndteres. De behøvede blot

at gøre de ansatte i Københavns Politi opmærksomme på, at demonstranternes ret til at forsamles og ytre sig skulle varetages og sættes i højsæde.

Han havde ingen drøftelser med politidirektør Johan Reimann eller den efterfølgende politidirektør Thorkild Fogde om begivenhederne i 2012 og ændringen i håndteringen af opgaven. Han refererede til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, og de talte helt sikkert om det. Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen var med til at beslutte, hvad der skulle rettes til, men han husker ikke deres præcise drøftelser.

Sikkerhedskoordinator KF 0765 har for Tibetkommission II forklaret, at efter besøget i 2012 talte de i Koordinatorkontoret om, at det, der var sket, var uheldigt og ikke skulle ske igen. Han nævnte demonstranters ret til at blive hørt og set. Han husker ikke, om han specifikt talte herom med KF 0764. Han er ikke sikker på, at KF 0796 fortsat var ansat i Koordinatorkontoret på det tidspunkt.

Sikkerhedskoordinator KF 1114 har for Tibetkommission II forklaret, at første gang han med sikkerhed konstaterede, at politiet afskærmede demonstranterne fra den kinesiske delegation, så de ikke var synlige, var i 2012. Han så i fjernsynet, hvordan mandskabsvogne blev kørt på plads foran demonstranterne. Den næste gang han så KF 0764 efter præsidentbesøget, spurgte han ham, hvad der var foregået, hvortil KF 0764 havde svaret, at han havde stået ved Christiansborg under begivenhederne, men at han ikke anede, hvad der var sket. De talte helt sikkert om det efterfølgende på Koordinatorkontoret, da han syntes, at begivenhederne var usædvanlige, men han husker ingen konkrete drøftelser. Hvis de talte om det ved frokostbordet, kan KF 0796 have været til stede, men han husker det ikke nærmere. På deres kontor var der tradition for, at de sagde fra, hvis der var noget, der ikke var i orden. De ville i så fald have sagt det til KF 0796. Han har ikke kendskab til besøgets operationsbefalinger eller trusselsvurderinger, og han var ikke involveret i besøget.

8.4.5.2 Folkerepublikken Kina's viceformand for Folkekongressen Yan Junqi's besøg 13. til 17. september 2012

Viceformanden for Folkekongressen Yan Junqi aflagde i dagene 13. til 17. september 2012 Danmark et besøg, hvor hun blandt andet mødte Folketingets 1. viceformand Bertel Haarder og handels- og investeringsminister Pia Olsen Dyhr og besøgte DTU og Danish Design Museum. Under opholdet var viceformanden indlogeret på Marriott Hotel.

Yan Junqi rangerede som viceformand for Folkekongressen formelt over statsråder og ressortministre. Hun var ikke medlem af Folkerepublikken Kina's Kommunistiske Parti og havde for antageligvis en lavere placering i Folkerepublikken Kina's hie-

rarki. Hendes besøg blev da også behandlet med relativt lav prioritet af de danske myndigheder.

Trusselsvurdering af 4. september 2012 og tidligere

I trusselsvurdering og anbefalinger udfærdiget af Politiets Efterretningstjeneste, KF 0765, den 4. september 2012 sendt til OPA i Københavns Politi, Nordsjællands Politi, Midt- og Vestsjællands Politi, og Fyns Politi, og til politikommissær Mogens Bendiks Knudsen er anført blandt andet (TBK II):

> "…
> **Trusselsvurdering:**
> Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Viceformanden eller besøget i øvrigt.
>
> Opmærksomheden henledes dog på, at der til stadighed er tilhængere af Falun Gong bevægelsen, der dagligt demonstrerer ved den kinesiske ambassade. Desuden har Frit Tibet i gentagne tilfælde demonstreret ved ambassaden samt under tidligere officielle besøg fra Kina.
> …"

I en udgave af trusselsvurdering og anbefalinger af 10. september 2012 er trusselsvurderingen ligelydende.

Københavns Politis operationsbefaling

Københavns Politi har oplyst, at der ikke foreligger operationsbefaling for dette besøg.

Taktiske befalinger

Trusselsvurderingens ordlyd er gentaget i de taktiske befalinger.

Fyns Politis operationsbefaling af 6. september 2012

I Fyns Politis operationsbefaling af 6. september 2012 udfærdiget af politiassistent Jesper Fabricius er anført blandt andet (TBK II):

"…
1.1 Strategi
Det er politiets strategiske hensigt at være **henholdende** med et begrænset antal polititjenestemænd tilstede ved besøget samt ledsagelse.
…
Politiaktion 1.1 - Efterretningsvirksomhed
Politiassistent Jesper Fabricius, Operativ planlægning og analyse, indhenter og indsamler de nødvendige politimæssige efterretninger til brug for den detaljerede planlægning. Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Viceformanden eller besøget i øvrigt. Opmærksomheden henledes dog på, at der til stadighed er tilhængere af Falun Gong bevægelsen, der dagligt demonstrerer ved den kinesiske ambassade. Desuden har Frit Tibet i gentagne tilfælde demonstreret ved ambassaden samt under tidligere officielle besøg fra Kina. Dette skal sammenholdes med betydningen af besøget for forholdet mellem Kina og Danmark.
…"

Nordsjællands Politis lokale plan

Viceformanden aflagde under opholdet besøg på den kinesiske ambassade den 13. september 2012, på DTU og Brede Spisehus og Frederiksborg Slot den 15. september 2012 og på Charlottenlund Fort Restaurant den 16. september 2012. I den anledning skrev politikommissær Henrik K. Jensen og politiassistent Kim L. Johansen, Nordsjællands Politi, i en lokal plan dateret 5. september 2012 vedrørende de lokale politimæssige foranstaltninger blandt andet (TBK II):

"…
Opgave: Det er opgaven, at Nordsjællands Politi, gennem politimæssig tilstedeværelse ved ankomst og afgang, skal sikre at delegationen, samt Kinas Viceformand kan ankomme i god ro og orden, samt kan køre derfra igen. Der observeres mod de i trusselsvurderingen nævnte persongrupper.
…
Trusselsvurdering: Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Viceformanden eller besøget i øvrigt.
Opmærksomheden henledes dog på, at der til stadighed er tilhængere af Falun Gong bevægelsen, der dagligt demonstrerer ved den kinesiske ambassade. Desuden har Frit Tibet i gentagne tilfælde demonstreret ved ambassaden samt under tidligere officielle besøg fra Kina.
…"

Det materiale, Tibetkommission II har modtaget, indeholder ikke oplysninger om episoder af interesse for undersøgelsen i forbindelse med besøget.

8.4.6 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2013

Myndighederne har indberettet, at de har noteret følgende besøgssager i 2013:

- Guanglu Zhif m.fl., der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.
- Folkerepublikken Kina's vicepremierminister, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.
- Luo Dan fra Association for Preservation and Development of Tibetan Culture, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.
- En demonstrationsanmeldelse fra Støttekomitéen for Tibet, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.
- En demonstrationsanmeldelse fra Studenter for Frit Tibet, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste og Nordsjællands Politi.
- Huang Guanchun fra Jilin Public Security Bureau, der alene involverede Rigspolitiet.
- Partisekretær for Jiangsu-provinsen Luo Zhijun, der alene involverede Statsministeriet
- Chinese Ministry of Justice, der er registreret med to besøgssager, der alene involverede Rigspolitiet.
- MPS University delegation, der alene involverede Rigspolitiet.
- People's Public Security University of China, der alene involverede Rigspolitiet.
- Vicepresident of People's Public Security University of China Sung Jingao, der alene involverede Rigspolitiet.
- Director general of International Cooperation Department Liao Jinrong, der er registreret med to besøg, der alene involverede Rigspolitiet.
- Deputy director general Jiang Zianfa fra Shanghai Municipal Public Security Bureau, der alene involverede Rigspolitiet.
- Den kinesiske ambassadør, der alene involverede Statsministeriet.
- Forsvarsattaché senior colonel Chen Yong, der alene involverede Forsvarskommandoen og Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse.
- Chairman of the National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng, der involverede Udenrigsministeriet, Statsministeriet, Justitsministeriet, Politiets Efterretningstjeneste, Københavns Politi, Nordsjællands Politi og Københavns Vestegns Politi.

I henhold til kommissoriet skal Tibetkommission II undersøge, om der i materiale, som ikke var udleveret til Tibetkommission I, er oplysninger, som giver Tibetkom-

mission II anledning til at ændre de vurderinger, der er foretaget af Tibetkommission I.

Tibetkommission II har derudover modtaget materiale, som ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men kommissionen har fundet det af interesse for undersøgelsen.

8.4.6.1 Officielt besøg af den kinesiske formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference (CPPCC) Yu Zhengsheng 4. til 7. juni 2013

Formanden for Folkerepublikken Kina's National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng aflagde i dagene 4. til 7. juni 2013 Danmark et besøg, hvor han blandt andet var i audiens hos kronprinsen og mødte statsminister Helle Thorning-Schmidt, udenrigsminister Villy Søvndal, Folketingets formand Pia Kjærsgaard og viceformændene. Han besøgte endvidere Avedøreværket, Mærsk, Niels Bohr Instituttet og Green Lighthouse. Under opholdet var formanden indlogeret på Marriott Hotel.

Yu Zhengsheng var 4. medlem af Politbureauets Stående Komité og dermed Folkerepublikken Kina's 4. højst rangerende person. Yu Zhengsheng var ifølge Udenrigsministeriet en af Folkerepublikken Kina's mest centralt placerede figurer, hvorfor besøget blev behandlet med høj prioritet af de danske myndigheder.

Besøget var omfattet af Tibetkommission I's undersøgelse, men Tibetkommission II har i forbindelse med sin undersøgelse modtaget yderligere materiale fra myndighederne i forhold til det materiale, der blev udleveret til Tibetkommission I.

Mailkorrespondance 8. til 24. maj 2013 vedrørende forberedelsen i Politiets Efterretningstjeneste og politiet af Yu Zhensheng's besøg den 4. til 7. juni 2013

Af mail af 1. maj 2013 fra sikkerhedskoordinator KF 0765, PET, til en medarbejder i Folketinget i forbindelse med planlægningen af Den kinesiske formands besøg fremgår blandt andet (TBK I):

> "…
> Min umiddelbare vurdering er, at en skudsikker limousine ikke er sikkerhedsmæssigt nødvendigt.
> …"

Sikkerhedskoordinator KF 0765, PET, anmodede samme dag PET's Center for Terroranalyse, CTA, om at udarbejde en trusselsvurdering. Af mailen fremgår desuden (TBK I):

> "…
> Kina's formand for "Chinese People's Political Consultative Conference" CPPCC, Yu Yu Zhengsheng (YZ) … kommer med særfly og der forventes en meget stor delegation. Den kinesiske ambassade har anmodet om omfattende sikkerhedsforanstaltninger. De har herunder henledt opmærksomheden på datoen for ankomsten 4. juni, der er årsdagen for massakren på "Den himmelske freds Plads".
> …"

For Tibetkommission II er fremkommet mailkorrespondance, som ikke var udleveret til Tibetkommission I. Det drejer sig blandt andet om en mail af 8. maj 2013 fra sikkerhedskoordinator KF 0765 til KF 1101, 1093 og 1151 om et netop afholdt møde på Folkerepublikken Kina's ambassade omkring de sikkerhedsmæssige tiltag under besøget, hvori han skrev (TBK II):

> "…
> De udtrykte bekymring for Tibetanere og Uighuer, der kunne finde på at lave evt. aktioner under besøget i Danmark. Især fordi personer fra de to grupperinger er mobile og har mulighed for at følge den kinesiske delegation fra Finland via Sverige og til DK.
>
> De lovede at informere PET om efterretninger de kom i besiddelse af omkring de to nævnte, samt øvrige grupperinger som Falun Gong.
> …"

Videre drejer det sig blandt andet om mailkorrespondance i forbindelse med sikkerhedskoordinator KF 0765, Politiets Efterretningstjenestes fremsendelse af en kladde til en trusselsvurdering og anbefalinger fra Politiets Efterretningstjeneste, som blev sendt pr. mail fra KF 0765, Politiets Efterretningstjeneste, den 13. maj 2013 til "OPA[134] i København, Nordsjælland og Vestegnen", hvorfra vicepolitikommissær Per Engelbrecht, OPA, Københavns Vestegn, samme dag svarede alle blandt andet (TBK II):

> "…
> Den største trussel er formentlig demonstrationer.

134 Københavns Politi Operativ Planlægning og Analyse

> Falun Gong har været aktive ved den kinesiske Ambassade i Hellerup de seneste år. De har planlagt demonstration udfor Ambassaden i 1. ½ år 2013.
>
> Hertil komme mulige demonstrationer for markering af årsdagen for massakren på den Himmelske Freds Plads.
> …"

Tibetkommission II har også modtaget en mail af 15. maj 2013 fra fuldmægtig Mette Pfeiffer Jørgensen, Asienkontoret, til Jesper Fersløv Andersen og Lotte Skovgaard, cc. kontorchef Franz-Michael Skjold Mellbin og chefkonsulent Nis Lauge Gellert, hvori hun vedrørende et møde den 16. maj 2013 skrev blandt andet (TBK II):

> "…
> Hermed kopi af udkast til programmet for Yu Zhengsheng… som vil blive drøftet i morgen under arbejdsfrokosten på den kinesiske ambassade…
> …
> Planen er… at drøfte protokol, presse og sikkerhed under frokosten.
> …"

Kontorchef i Udenrigsministeriets presseenhed Jesper Fersløv Andersen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker, om han deltog i arbejdsfrokosten på den kinesiske ambassade som omtalt i denne mail, men det er meget muligt, at han deltog. Han erindrer således heller ikke, hvad der blev talt om på mødet, herunder vedrørende "*sikkerhed*" som nævnt i mailen. Hvis han deltog i mødet, vil han gætte på, at hans hovedbudskab var, at det ikke var Udenrigsministeriets presseenheds opgave at rådgive Folketinget, Hoffet med flere om, hvordan pressen skulle håndteres. På mødet kunne Udenrigsministeriets presseenheds bidrag derfor alene bestå i pressefaglige input. Det var et vigtigt budskab, at drøftelser om pressehåndteringen måtte tages direkte med de involverede danske myndigheder og ikke via Udenrigsministeriets presseenhed.

Den 23. maj 2013 afholdt repræsentanter fra Københavns Politi et møde med repræsentanter fra den kinesiske ambassade.

Om mødet har vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, afgivet følgende forklaring for Tibetkommission I:

> "…
> Mødet blev afholdt på foranledning af kineserne. Kineserne gik meget op i, at den kinesiske formand ikke blev fornærmet ved demonstrationer. Flag, bannere og påklædning blev ikke nævnt, men for afhørte lå det i luften, at det var det,

> det handlede om. Både afhørte og PET svarede, at det var lovligt at demonstrere i Danmark, og at de nok skulle sørge for sikkerheden. Parterne gentog begge det samme 3-4 gange. Kineserne kom ikke med forslag til, hvordan man kunne imødekomme dem. Erfaringerne fra 2012 blev vistnok også drøftet. Kineserne ønskede en gentagelse, men det var krystalklart for både afhørte og PET's medarbejder, at sådan blev det ikke. Afhørte fik ikke på mødet den opfattelse, at der i 2012 havde ligget nogen aftale med Københavns Politi om, hvordan der skulle ageres.
> …"

Tibetkommission II har yderligere modtaget intern mail af 24. maj 2013 fra vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard til vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, cc. blandt andre politiassistent Mik Bundgaard, vicepolitikommissær Bjarke Alberts og Jørgen Skov, hvori vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard anfører blandt andet (TBK II):

> "…
> Derudover kunne jeg godt tænke mig, at du og evt. Bjarke og i et samarbejde med de DF der er på den 6. og 7. at vi får foretaget en recce omkring alle besøgssteder i vores politikreds med henblik på at vi på forhånd har udpeget mulige placeringer for evt. demonstrationer/happenings.
>
> Disse lokaliteter skal så vidt mulig være så demoen er mindst mulig synlig og mindst mulig hørbar fra objektet/hotellet, MEN stadig ikke et totalt obskurt sted i 4. baggård 40 km væk.
> …"

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen har for Tibetkommission II forklaret, at han, efter at han var blev skiftet ind som strategisk leder af operationen, og Kim Lykke Østergaard, der var operationel leder af operationen, blandt andet talte om, hvad der ikke havde været godt nok i 2012, og at tilsvarende fejl skulle undgås. Det, der står i mailen, er ikke i overensstemmelse med, hvad han og Kim Lykke Østergaard talte om i forhold til demonstrationer og deres synlighed. Mailen er sendt på et tidspunkt, inden han kom ind over planlægningen af besøget i 2013. Den endelige beslutning om placeringen af demonstrationerne skulle træffes af Plankontoret, når de konkrete demonstrationsansøgninger kom. Plankontoret ville inden beslutningen høre den operationsansvarlige, om den påtænkte placering af demonstrationen ville have operative implikationer.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har for Tibetkommission II forklaret, at der ikke var noget særligt, der adskilte besøget i 2012 fra tidligere besøg. Det har al-

tid været sådan, at der har været iværksat særlige foranstaltninger for, at kineserne ikke skulle se demonstranter. Det, der startede drøftelserne i 2013, var, at der i 2012 var taget flag fra demonstranter, og det var blevet klarlagt, at politiet var gået for drastisk til værks. I 2013 var han ikke i tvivl om, at der måtte have eksisteret en forholdsordre under besøget i 2012, da det ikke gav mening, at indsats- eller operationsledere ville handle på egen hånd. Det var et udtryk for hans generelle opfattelse.

Det var hans indtryk fra besøget i 2012, at politiet nu havde en forpligtelse til at sikre, at demonstranterne ikke blev gemt væk, men i stedet kom så tæt på, at de kunne se objektet. Det skulle dog stadig være sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Demonstranterne måtte godt kunne se objektet, men det var ikke det samme som, at objektet også kunne se demonstranterne fra fx sit hotelværelse. Alle indsatsledere udpegede sammen med PET, hvad der var sikkerhedsmæssigt forsvarligt i forhold til, hvor en demonstration kunne placeres. Sådan har fremgangsmåden altid været ved VIP-besøg uanset nationalitet. Det var PET, der havde ansvaret for den sikkerhedsmæssige del ved et VIP-besøg. Da han i mailen skrev, at demonstrationerne skulle være "mindst mulig synlig og mindst mulig hørbar", havde det ikke noget at gøre med sikkerhed. Henrik Brix Søndergaard vidste, hvad han mente hermed, men han erkender, at det ikke er den bedste mail, han har skrevet. Demonstranterne var dog synlige i 2013.

Vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret blandt andet:

> "…
> Han læser altid de e-mails, som han modtager.
> Han har i dag, så lang tid efter, meget svært ved at adskille alle de mange indsatser fra hinanden, som han har været en del af.
> …
> Kim Lykke Østergaard var på det tidspunkt chef for de operative betjente på Station City. Afhørte og Kim sad på samme gang, og drøftede på daglig basis diverse forestående indsatser, som skulle planlægges. Derfor er det umuligt for afhørte at huske specifikke drøftelser om besøget i 2013 fra dengang.
> …
> Der havde været tale om en "indsats" som så mange andre, som afhørte skulle forholde sig til og planlægge. Fordi det var en VIP-person fra Kina havde afhørte været klar over, at det skulle planlægges, således at VIP-personen helst ikke så demonstranter og lignende. Det var dengang ikke unormalt, at man planlagde for at undgå dette.
> …
> Afhørte tolker … indholdet derhen, at der skulle udfindes egnede demonstrationssteder, hvor delegationen med VIP-personen ikke direkte blev konfronteret

> med en evt. demonstration. F.eks. en placering omkring et hjørne, hvorfra demonstrationen kunne se VIP-delegationen når de kom kørende, mens demonstranterne selv var deltvist skjult af en bygning eller lignende.
> Afhørte havde ikke opfattet ordlyden som noget der var skrevet for sjov. Kim har sin egen måde at udtrykke sig på, og benytter sig ofte af humor, men her var der anført en opgave, som afhørte skulle løse for at tilgodese kinesernes interesser.
> … Han føler sig … sikker på, at de har sat noget i værk, som følge af beskeden fra Kim Lykke Østergaard.
> Afhørte husker ikke personligt at have været ude at recce for egnede demonstrationssteder i 2013. Han husker heller ikke konkret at have beordret de relevante indsatsledere ud at recce for egnede demonstrationssteder, men han antager, at det er sket.
> …"

PET's trusselsvurderinger og anbefalinger, operationsbefalingen og de taktiske befalinger

I PET's interne trusselsvurdering af 14. maj 2013 udarbejdet af CTA var anført blandt andet (TBK I):

> "…
> i øjeblikket ingen efterretningsmæssige indikationer på terrorrelaterede trusler eller aktiviteter, herunder demonstrationer rettet mod det kinesiske besøg i Danmark.
> …"

Sikkerhedskoordinator KF 0765, PET, sendte den 21. maj 2013 anbefaling til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger til Københavns Politi, Københavns Vestegns Politi og Nordsjællands Politi. I brevet, der fremstår som underskrevet af politiinspektør Jesper Grønbech, PET, anførtes i afsnittet trusselvurdering (TBK I):

> "…
> Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Kina's Formand for CPPCC eller besøget i øvrigt… Personale på den kinesiske ambassade har udtalt, at man nærer stor bekymring for, at der skal vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med Formandens besøg.
> …"

Om denne trusselsvurdering har sikkerhedskoordinator KF 0765, PET, afgivet følgende forklaring for Tibetkommission I:

> "…
> Trusselsvurderingen i PETs anbefaling af 21. maj 2013 til politiet er afhørtes formulering. Den kinesiske bekymring var ekstra stor ved dette besøg, fordi formanden ankom på årsdagen for massakren på Den Himmelske Freds Plads. Afhørtes anbefalinger til Københavns Politi om sikkerhedsmæssige tiltag var ikke knyttet til kinesernes bekymring. Afhørte nævnte slet ikke, hvordan der skulle ageres over for demonstrationer, fordi hverken Frit Tibet eller Falun Gong udgjorde en trussel. Det var vigtigt at give de faktuelle oplysninger til Københavns Politi på grund af risikoen for, at de kinesiske sikkerhedsfolk reagerede på en anden måde, end politiet er vant til. Oplysningen om demonstrationer har afhørte muligvis uddybet på et stabsmøde, herunder hvordan de kinesiske sikkerhedsfolk måske ville reagere.
> …"

Samme dag, den 21. maj 2013, sendte vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, følgende mail til fg. politiinspektør Jørgen Skov, Københavns Politi, (TBK I):

> "…
> Jeg har lavet noget med rød skrift omkring AKS og sikring af eskorteruter, idet jeg er uklar på om denne kineser skal have denne sikring, da han trods alt ikke er helt på præsidentniveau… Samtidig må du MEGET gerne give et besyv med omkring håndteringen af evt. demonstrationer, idet sidst vi havde besøg af en højtstående kineser var der forholdsordre om, at demonstrationer og lign. absolut ikke måtte kunne ses fra eskorten eller ved objekter!!! en restriktion, der mig bekendt blev overholdt og nærmest nidkært med anvendelse af den fornødne magt. Disse tiltag er Mogens Lauridsen og Claus Olsen vist endnu ikke helt færdige med at skrive om, så jeg synes, at vi skal prøve om vi kan undgå en lign. situation.
> …"

Om disse mails har vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, forklaret blandt andet for Tibetkommission I:

> "…
> Det, der står i mailen, er baseret på den viden, afhørte havde fra snakken på gangene blandt afhørtes egne medarbejdere. Det anførte om en forholdsordre i 2012 var afhørtes klare overbevisning, men afhørte havde ikke hørt om en for-

> holdsordre fra nogen på ledelsesniveau, hverken Mogens Lauridsen eller andre. Afhørtes opfattelse var, at der lå en forholdsordre i 2012. Afhørte kunne ikke vide, hvordan andre, herunder personer i ledelsen, har konkluderet på det. Afhørtes mening med mailen var at tilkendegive, at det skulle ske på en anden måde i 2013. Afhørte erindrede det ikke, men ville ikke afvise, at han kan have talt med Hjelm Olsen om begivenhederne i 2012. Det er ikke nødvendigvis en naturlig ting at tale ed lederne fra forrige besøg, for de tager sig af mange besøg i løbet af et år.
> …"

Operationsbefalingen for Københavns Politi foreligger i ni versioner, hvoraf de otte er udfærdiget af vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard i samarbejde med en politiassistent. Version 9 er dateret 3. juni 2013 og underskrevet af KSN-leder og operationsansvarlige vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard. I operationsbefalingen, version 9 er anført blandt andet (TBK I):

> "…
> **Trusselsvurdering**
> …
> Personale på den kinesiske ambassade har udtalt, at man nærer stor bekymring for demonstrationer eller lignende i forbindelse med den kinesiske formands besøg.
> …
> **Manøvreidé**
> …
> • Escorteruter planlægges således, at uforudsete forhindringer kan imødekommes ved valg af alternative ruter
> …"

Af taktisk befaling for politiaktion 07-06, Christiansborg, af 28. maj 2013 udfærdiget af politikommissær Johnny Kjeld Pedersen fremgår blandt andet (TBK I):

> "…
> **Opgave**:
> Politiaktionen planlægger for d. 6. juni at etablere udvendig bevogtning at Christiansborg, på relevante lokaliteter. Det påhviler politiaktionen, at sikre frie til- og afgangsveje for kortegen med den kinesiske formand, og sikre at gæsterne kan færdes uden at blive udsat for overgreb eller lide overlast, samt være medvirkende til, at statsbesøget gennemføres som planlagt og at evt. demonstranter bortvises.
> …"

Politikommissær Johnny Kjeld Pedersen har for Tibetkommission II forklaret, at han udarbejdede den taktiske befaling af 28. maj 2013 for Yu Zhengsheng's besøg den 6. juni 2013 på baggrund af operationsbefalingen for besøget. Afsnittet om "*Efterretninger*" var hentet direkte fra operationsbefalingen.

Afsnittet om "*Opgave*", havde han dels hentet fra operationsbefalingen og dels selv formuleret. Der var i politimæssig forstand ikke forskel på at lide overlast og lide overgreb. Der skulle være plads til, at kortegen kunne komme uantastet frem og tilbage, og da Rigsdagsgården ikke er særlig stor, skrev han i befalingen, at demonstranter skulle bortvises. Han vidste på det tidspunkt ikke, hvor mange demonstranter, der ville være til stede i Rigsdagsgården. De bortviste eller flyttede dog ikke nogen demonstranter, da der ikke var nogen flag eller gule veste til stede, da kortegen ankom. Såfremt der havde stået demonstranter med gule veste eller flag, ville han i bund og grund ikke have haft noget grundlag at bortvise dem på. Han ville i stedet have anvist dem til fortovet ved Det Kongelige Bibliotek. Fra fortovet ville demonstranterne stadig kunne se kortegen, uanset hvilken rute den kørte ad. Han var ikke i kontakt med anmelderkontoret, der skulle godkende anmeldelser om demonstrationer.

Der var i den taktiske befaling angivet to mulige kørselsveje af hensyn til kollegaerne, da de på det tidspunkt ikke vidste, hvilken vej kortegen kørte. Det var normalt at have en alternativ kortegerute, hvis der pludselig skete noget uventet, eller hvis der befandt sig mistænkelige personer ved ruten.

Det var hans indtryk, at man skærmede demonstrationerne meget mere under besøget i 2012. Han var ikke involveret i besøget i 2012 og det, der gik forud herfor, så det var nok et indtryk, han fik under briefingen i 2013.

Af taktisk befaling for politiaktion 08-01, Færdselspolitiet (eskorte), af 28. maj 2013 udfærdiget af vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard fremgår blandt andet (TBK I):

> "…
> **1.1 Strategi**
> Det er den strategiske hensigt at politiet med baggrund i den aktuelle trusselsvurdering medvirker til besøgets gennemførelse, ved iværksættelse af en afpasset offensiv og fleksibel indsats, orienteret mod sikkerhedsmæssige forhold i forbindelse med besøget samt mod eventuelle demonstrationer.

2.0 Opgaven
At sikre at kørslen afvikles på en sikker og forsvarlig vis, samt sikre at programmet kan afvikles planmæssigt og koordinere indsatsen med PET's sikkerhedskoordinator og livvagter samt Folketingets protokol.

Det er ligeledes opgaven at undgå, at demonstrationer, bannere m.m. kan ses på ruten af den kinesiske formand. Dette gøres ved at køre alternative ruter, også udover de allerede planlagte. Det er ligeledes opgaven at kunne ankomme til Hotellet ved indgangen mod vandet.
…"

Om den taktiske befaling for politiaktion 08-01, færdselspolitiet, har vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, for Tibetkommission I forklaret blandt andet:

"…
I den taktiske befaling for færdselspolitiets indsats, politiaktion 08-01, er trusselsvurderingen en kopi af trusselsvurderingen i både PETs brev og operationsbefalingen, men strategien er forskellig fra den endelige strategi, der blev formuleret af Mogens Lauridsen. Vedrørende pkt. 2, opgaven, hvorefter bannere og lignende ikke måtte ses, og at der eventuelt skulle køres alternative ruter, forklarede afhørte, at denne strategi slet ikke stemmer med strategien i operationsbefalingen. Afhørte burde have været opmærksom på det dengang, men det var han ikke. Der er tale om en klar misforståelse i den taktiske befaling.

Afhørte blev foreholdt Thomas Tarpgaards forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed om, at det lå "som en dyne" over besøget, at demonstranter mm. ikke måtte være synlige, og at alle handlede derefter. Afhørte forklarede hertil, at Tarpgaard ikke har fået det anførte at vide på noget planlægningsmøde, som afhørte deltog i. Tarpgaard må have fået sin opfattelse enten fra møder, der blev afholdt, inden afhørte fik opgaven, eller fra møder med PET eller Udenrigsministeriet, som afhørte ikke deltog i. At det for alle "lå som en dyne", var ikke afhørtes opfattelse. Hvis Tarpgaard deltog i afhørtes briefing den 3. juni 2013, kan han ikke have været i tvivl om strategien, og det var den, Tarpgaard og hans aktion 08-01 skulle følge. Det er bekymrende og irriterende for afhørte, der var operationsansvarlig, hvis Tarpgaard på egen hånd har haft møder med PET eller Udenrigsministeriet. Afhørte har talt med Tarpgaard om dette efterfølgende, men i en humoristisk tone.
…"

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har for Tibetkommission II forklaret vedrørende hans forklaring for Tibetkommission I, hvor han var blevet foreholdt Thomas Tarpgaards forklaring om, at det lå "som en dyne" over besøget, at demonstranter ikke måtte være synlige, og at alle handlede derefter, at der ligger referater fra 2013 fra stabsmøder med PET, hvoraf det fremgår, at han tydeligt understregede, at besøget i 2013 ikke skulle foregå på samme måde som i 2012. Under disse møder var Thomas Tarpgaard tydeligvis ikke til stede, eller også var han ikke blevet briefet godt nok. Det er ikke usædvanligt at benytte sig af copy paste i de taktiske befalinger. Det er korrekt, at demonstranterne før 2013 skulle være usynlige. I 2013 skulle demonstranter have samme tilgang til at demonstrere, uanset hvem den besøgende var. Under briefingerne fortalte han, at demonstranter skulle placeres i sikkerhedsmæssigt forsvarlig afstand. Thomas Tarpgaard har formentlig, som eskorteleder, haft kontakten til Protokollen og PET vedrørende planlægningen.

Før 2013 havde han den opfattelse, at hvis gæsten ikke brød sig om demonstranter, blev demonstranterne flyttet længere væk, og det var politiet, der bestemte, hvor de skulle stå. Selvom han ændrede opfattelse efter 2012, mente han stadigvæk ikke, at demonstranterne skulle være så tæt på, at de fx kunne sidde på kølerhjelmen af VIP'ens bil, og demonstranterne måtte stadig ikke stå i Rigsdagsgården, da det stadig skulle være sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Han er blevet klogere på, at politiet aktivt skal vurdere, hvorvidt demonstranterne er ufarlige, og hvis det er tilfældet, må de gerne demonstrere fx i Rigsdagsgården, på Christiansborg Slotsplads eller på Amalienborg Slotsplads, som ellers i hans optik var udelukket tidligere. Før 2013 skænkede han ikke synlighed en tanke.

Endvidere har indsatsleder, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, for Tibetkommission I forklaret blandt andet:

> "…
> Vedrørende afhørtes taktiske befaling, afsnit 2.0 Opgaven… og oplyst om at en tilsvarende formulering ikke fremgår af operationsbefalingen, oplyste afhørte, at det anførte under "Opgaven" er afhørtes opfattelse af sin opgave. Opfattelsen har afhørte fået på de møder, han deltog i, og fra informationer, han har modtaget i øvrigt. Han kan ikke huske, hvorfra han har de enkelte informationer. Afhørte havde ingen speciel holdning til bannere. Han skulle blot kunne stå inde for sikkerheden. Det er ikke nogen stor ting for ham at køre en anden vej, så den besøgende ikke kunne se bannere, når blot sikkerheden var i orden. Afhørte kopierede strategien fra operationsbefalingen til sin taktiske befaling. Strategien blev ændret i operationsbefalingens 8. udgave, men afhørte fik det ikke overført til sin taktiske befaling. Det fik dog ingen betydning for afhørtes opgave. Den blev løst, som det fremgår af radiokommunikationen. Hvis det anførte

> var forkert, forventede afhørte, at det blev rettet, inden de gik i gang. Afhørte indsendte sin taktiske befaling til OPA.
>
> Foreholdt sin egen afhøring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter det ikke specifikt blev sagt, at der var en generel instruks om at undgå demonstranter, men at hans opfattelse var, at det lå som en dyne over hele besøget, bekræftede afhørte, at dette var tilfældet. Det var da også i overensstemmelse hermed, at alle agerede. Det er korrekt, at afhørte ikke kan huske, hvorfra han havde denne opfattelse. For afhørte var det blot et besøg blandt mange andre. Der var ikke noget, der stak ud for afhørte.
> …"

Nordsjællands Politis lokale plan

Tibetkommission II har endvidere modtaget materiale fra de politikredse ud over København, der har været involveret i besøgene fra Folkerepublikken Kina, blandt andet fra Nordsjællands Politi.

Formanden for CPPCC aflagde under opholdet besøg på Frederiksborg Slot den 5. juni 2013. I den anledning skrev politikommissær Henrik K. Jensen og politiassistent Anders Brahe, Nordsjællands Politi, i en lokal plan af 3. juni 2013 vedrørende de lokale politimæssige foranstaltninger blandt andet (TBK II):

> "…
> **Trusselsvurdering** Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske formand, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget. Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold at der ofte er fokus på Kinas håndtering af bl.a. menneskerettigheder. Det skal herunder bemærkes, at 4. juni 2013 er årsdagen for massakren på "Den himmelske freds Plads".
> Personale på den kinesiske ambassade har udtalt, at man nærer stor bekymring for demonstrationer eller lignende i forbindelse med den kinesiske formands besøg.
> …"

I Nordsjællands Politis døgnrapport er vedrørende 5. juni 2013 oplyst blandt andet (TBK II):

"…
Det skal bemærkes, at der ikke var mødt nogen demonstranter op.
…"

Briefinger i Københavns Politi før og under besøget

Den afsluttende briefing i Københavns Politi før besøget fandt sted i Gedestalden den 3. juni 2013.

Den udpegede indsatsleder for politiaktion 07-06, Christiansborg, *politikommissær Johnny Kjeld Pedersen*, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret herom blandt andet (TBK I):

"…
Afhørte huskede, at der bagefter blev talt om, at det var en diffus briefing. Der blev ikke specifikt sagt, at personer med Tibet-symboler eller gule Falun Gong farver / t-shirts skulle holdes ude af syne for den kinesiske formand og hans kortege. Det lå bare i luften, at der var meget politik i sagen, og at det var bedst, at de ikke blev set af den kinesiske statsmand. Der blev i hvert fald fortalt, at der skulle være et særligt fokus på disse grupperinger… Afhørte blev forespurgt, om der var et foruddefineret et sted hvortil demonstranter/aktivister skulle henvises.

Afhørte mente, at det var noget, som skulle aftales på dagen. Det var nemmest, hvis man skulle undgå, at kortegen så de gule T-shirts. Hvis der f.eks. var samlet nogen nær Christiansborg Slotsplads, så kunne man lave det til et samlingssted, og så kunne kortegen komme ind via en anden indkørsel.

Det var den opfattelse Afhørte havde fået ved briefingen. Afhørte huskede ikke ordlyden. Det blev ikke sagt direkte, men det var strengt taget nok det, som ledelsen mente.

Afhørte blev forespurgt, om det specifikt blev indskærpet, at demonstranter og aktivister IKKE skulle bortvises, ikke skulle skærmes, ikke skulle fratages effekter i form af flag, bannere mv. - eventuelt med henvisning til klagerne efter statsbesøget i 2012. Det blev der ikke sagt noget om… Afhørte blev forespurgt, om det var hans indtryk, at der var en overordnet beslutning om, at skærme den kinesiske VIP, således, at han ikke fik demonstranter at se. Det er Afhørtes

> helt klare opfattelse, at det er tilfældet. Det var et indtryk, som afhørte havde fået efter at have deltaget i den overordnede briefing
> ..."

Politikommissær Johnny Kjeld Pedersen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at briefingen blev ledet af vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard. Han mener, at politiinspektør Mogens Norup Lauridsen også var til stede under briefingen, og at det var Mogens Norup Lauridsen, der indledte den.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard sagde flere gange under briefingen, at kineserne ikke kunne lide at se flag og gule veste, men det blev ikke sagt, at demonstranter skulle bortvises. PET var til stede under briefingen, men han husker ikke, om de sagde noget. Han mindes ikke, at der blev sagt noget om, at demonstranter skulle undgås eller skærmes, eller at de skulle håndteres anderledes end ved besøget i 2012. Det kan også være, at det var politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, der omtalte kinesernes skræk for at se gule veste og tibetflag. Han mener, at der i den forbindelse blev refereret til et møde med den kinesiske ambassade, hvor kineserne havde givet udtryk for, at de var bekymrede for demonstrationer.

En række politimedarbejdere har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed afgivet forklaringer om den briefing, de modtog forud for besøget i 2013. Det drejer sig blandt andet om (TBK I):

> "…
> *Politiassistent Martin Andersen* (…), der var gruppefører for Golf 61-32 den 5. juni 2013,(…), har bl.a. forklaret, at de fik at vide, at Tibet-sympatisører og Falun Gong-udøvere ikke måtte være synlige for den kinesiske kortege i løbet af dagen. Han kan dog ikke huske, om han fik det at vide i forbindelse med en forudgående briefing, eller om det var noget, som de fik besked på i løbet af dagen. Han har også forklaret, at de fik at vide, at PET havde siddet med ved planlægningsmøder mellem kinesiske repræsentanter og de relevante ministerier, og at PET efterfølgende havde videregivet oplysningen til Københavns Politi om, at demonstranterne ikke måtte være synlige for kortegen. Han kan dog ikke huske, hvem de fik det at vide af."
>
> *Tidligere politiassistent Jacob Andkiær Koch-Biørnager* (…), der var en del af Golf 61-32 den 5. juni 2013, (…), har bl.a. forklaret, at de via radiokorrespondance den 5. juni 2013 fik at vide, at de skulle være særligt opmærksomme på personer med tibetanske flag og/eller bannere samt personer i gule T-shirts, og at den kinesiske statsmand helst ikke skulle se disse personer. Han mener, at må være en i KST, der har sagt dette, men han ved det ikke.

> *Politiassistent Kristian Pedersen* (…), der også var en del af Golf 61-32 den 5. juni 2013, (…), har i forbindelse med afspilning af radiokommunikationen … bl.a. forklaret, at det var mærkeligt, at de skulle fjerne personer fra almindelig offentlig vej, så de ikke kunne ses af kortegen, og at "det var noget, som politifolkene generelt talte om under hele statsbesøget". Han har dog ikke kunnet sætte navne og/eller tidspunkter på disse samtaler. At politiassistent Martin Andersen (hans gruppefører) havde sagt over radioen: "Hvis han står ude på en tilfældig vej, hvor han er langt væk fra de anviste demonstrationsområder — hvad gør vi ved ham? Bare for at sådan opføre os bare en lille smule pænt" mener han også understregede deres undren over de ordrer, de fik fra KSN.
>
> *Politiassistent Martin Christensen* har forklaret blandt andet "… Han tilføjede, at han aldrig var blevet beordret til at sørge for at skærme for demonstranter, fratage nogen deres flag, banner eller lignende. Det var dog hans opfattelse, at der var den agenda ved besøget, at det så vidt muligt skulle undgås, at den slags aktivister kunne ses af den kinesiske delegation."
> …"

For Den Uafhængige Politiklagemyndighed er der endvidere afgivet forklaringer af en række af de motorcykelbetjente, der udgjorde politiaktion 08-01, Eskorte, som havde vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, som indsatsleder, om, hvilken briefing de fik. Det drejer sig om blandt andet (TBK I):

> "…
> *Politiassistent Jonas Steenild* (…), der alle dage under det kinesiske besøg var en del af motorcykelkortegen som "Mike 1" (dvs, som den forreste motorcykel i eskorten), …, har bla. forklaret følgende:
>
> "Han kan huske, at det blev sagt, at det var et vigtigt besøg, og at kineserne var "fintfølende". Der blev givet udtryk for, at besøget nærmest kunne aflæses på bruttonationalbalancen. Det var derfor vigtigt, at besøget forløb gnidningsfrit. Hvis der stod nogen, som demonstrerede i vejkanten, skulle der køres en alternativ rute, så formanden ikke kunne se demonstranterne. Det var vidnets opgave som Mike 1 at finde evt, alternative ruter… Afhørte forespurgt om, hvorvidt han mener, at det havde betydning for politiindsatsen, at det fremgik at befalingen, at kineserne nærede "stor bekymring for demonstrationer eller lignende" i forbindelse med formandsbesøget og på hvilken måde. Afhørte forklarede, at de skulle tage hensyn til kinesernes følelser, og de skulle køre alternative ruter, hvis der var demonstrationer/visning af flag mv.

Flere af de øvrige afhørte motorcykelbetjente har i overensstemmelse hermed forklaret, at de blev instrueret om at køre alternative ruter, så formanden ikke kunne se demonstranter, flag og bannere m.v.…

Politiassistent Kristian Eisenhardt (…) har yderligere forklaret, at Thomas Tarpgaard havde sagt ved briefingen, at "formanden for det kinesiske folkeråd fik knopper af de gule flag" eller lignende. *Politiassistent Dinnis Overgaard Nielsen* (…) har tilsvarende forklaret, at Thomas Tarpgaard muligvis havde brugt formuleringen "at formanden for det kinesiske folkeråd fik knopper af de gule flag".

Politiassistent Michael Rittmeyer (…) har desuden forklaret, at hvis de alligevel ikke kunne undgå demonstranter på ruten, så måtte de gerne skærme for demonstranter, såfremt det lå inden for deres opgave. Hvis de skulle holde deres motorcykel i et kryds for at spærre for trafikken, og der så samtidigt stod demonstranter i krydset, så måtte de f.eks. gerne holde foran demonstranterne, så demonstranterne var mindst muligt synlige set fra kortegen. Han husker dette, fordi det ikke er normalt for eskortemotorcyklerne, at skulle tænke i at afskærme for demonstranter. Det er normalt andre politifolk, som tager sig af demonstranter, mens motorcykelbetjentene blot plejer at tage sig af eskortekørslen.

Både *politiassistent Stig Nommesen* (…), der den 4., 5. og 6. juni 2013 var en del af motorcykeleskorten som "Mike 8", og *politiassistent Dinnis Overgaard Nielsen* (…), der var en del af motorcykeleskorten den 5. juni 2013 som "Mike 6", har forklaret, at det på briefingen blev sagt, at man havde fået at vide "oppefra", at man var meget opmærksom på, at kineserne helst ikke skulle se demonstranter, og der blev sagt noget om handelsaftale og mange penge. Politiassistent Stig Nommesen har forklaret, at han har en ide om, at det var Jesper Olesen, der sagde det, men han er ikke sikker.

Fhv. politiassistent Jørgen Nielsen (…), der var en del af motorcykeleskorten den 5. juni 2013 som "Mike 7", …, har - da han blev foreholdt ordlyden af den taktiske befaling - bl.a. forklaret, at de havde talt om, at det var mærkeligt, at det her var skrevet, at man skulle køre alternative ruter for at undgå demonstranter og bannere mv. Han har dog også bl.a. forklaret, at han ikke mener, at de blev briefet som beskrevet af Kristian Eisenhardt og Stig Nommesen. Han mener, at det blev sagt enere på dagen under eskorten, og at "nogen havde hørt noget på vandrørene".

Politiassistent Kim Wallbridge (…), der den 5. og 6. juni 2013 var en del af motorcykelkortegen som "Mike 4",…, har bl.a. forklaret, at han ikke kan huske den

konkrete briefing eller den taktiske befaling for politiaktionen. Han forklarede dog, at det ikke er normalt, at der blev befalet for, at der skulle køres alternative ruter, blot fordi der skulle stå nogen med flag på ruten.

Politiassistent Niels Thaarup Rasmussen (…), der den 5. og 6. juni 2013 var en del af motorcykelkortegen som "Mike 5",…, har på den anden side bl.a. forklaret, at han ikke havde bidt mærke i, at der var noget specielt ved det, som der var blevet befalet for. Der blev altid befalet for alternative ruter, i tilfælde af, at der pludselig skulle opstå situationer, hvor sikkerhedsspørgsmålet gjorde, at det var hensigtsmæssigt at skifte rute. Det var også normalt, at der kom krav fra ambassader og Udenrigsministeriet i forhold til eskortekørslen med udenlandske VIP. Han har dog også forklaret, at det var usædvanligt, såfremt det var sket for at undgå, at den kinesiske statsmand kunne se demonstranterne.
…"

Vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret om sin briefing af motorcykeleskorten blandt andet:

"…
Foreholdt Per Ole Knudsens forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter afhørte briefede om, at demonstranter og flag ikke måtte ses, og at det skulle sikres ved at køre alternative ruter eller afskærme demonstranter, kunne afhørte ikke huske at have briefet sådan, men det passer meget godt med opgaveformuleringen i afhørtes taktisk befaling. Afhørtes politiaktion har normalt intet med demonstranter at gøre. Foreholdt Michael Rittmeyers forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter afhørte briefede om, at der skulle køres ad alternative ruter for at undgå demonstranter, og hvis et møde med demonstranter alligevel ikke kunne undgås, skulle demonstranterne skærmes af, så demonstranterne var mindst muligt synlige, samt at dette var en usædvanlig briefing for en eskorte, oplyste afhørte, at han ikke kunne huske, hvad han briefede herom. Han havde dog ingen grund til at tro, at det, Rittmeyer har forklaret, ikke skulle være sandt.

Foreholdt Kristian Eisenhards forklaring til Den Uafhængige Politiklagemyndighed, hvorefter afhørte ved briefingen havde sagt, at kineserne ikke kunne tåle at se gule flag, muligvis ved brug af formuleringen, "at formanden for det kinesiske Folkeråd fik knopper at de gule flag", og at dette var en atypisk måde at briefe på, oplyste afhørte, at han godt kan have sagt det anførte på sin briefing. For ham var det lidt det samme som "at tabe ansigt".
…"

Om briefingen forud for politiindsatsen på Amalienborg Slotsplads er for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret blandt andet (TBK I):

> "…
> *Politiassistent Mark Larsen* (…) har forklaret, at han briefede sin egen deling. Forespurgt hvad han briefede omkring håndteringen af personer med tibetanske flag og bannere, personer i gule T-shirts, personer med flag mv., oplyste han, at han ikke huskede, hvad han havde sagt, men at han mente at have sagt, at hans folk skulle melde, såfremt de så disse personer. Forespurgt hvorfor det lige præcist var disse personer, der var interessante, oplyste Mark Larsen, at man generelt ønskede meldinger om alt, der virkede mistænkeligt eller interessant, og ved besøget i 2013 var alt, hvad der var anti-kinesisk eller i opposition til Kina, interessant…
>
> *Politikommissær Kristian Rohdin* (…), der den 6. juni 2013 var næstkommanderende i delingen og gruppefører for Golf 61-33, har bl.a. forklaret, at han ikke husker detaljer fra briefingen bortset fra, at de fik at vide, at ingen måtte demonstrere på Amalienborg Slotsplads. Hvis der kom nogen, skulle de henvises til et andet sted. Det var en generel beslutning/regel, at ingen må demonstrere på Amalienborg Slotsplads. Han har dog også forklaret, at gule T-shirts var "en torn i øjet" på den kinesiske statsmand, og at de havde fået besked på at fjerne dem, som var i opposition til Kina.
>
> *Politiassistent Jesper Frank Lorentzen* (…), der var gruppefører for Golf 61-31, har bl.a. forklaret, at han intet huskede om den briefing, som blev givet forud for indsatsen. Han huskede dog, at der på et tidspunkt var blevet sagt noget om, at Kina var et stort marked, og at det var ikke "pisse godt, hvis kinesernes ære blev krænket, og hvis de så for mange Falun Gong-flag". Han vidste ikke, om det var sagt til briefingen eller over radioen til grupperne.
>
> Derudover har han i hvert fald også deltaget i forbindelse med det kinesiske præsidentbesøg i 2012, og det kan i givet fald også have været dette år, han fik ovennævnte melding.
>
> …
>
> *Politiassistent Thomas Houtved* (…), der var gruppefører for Golf 61-34, har forklaret, at han ikke huskede, hvornår det blev sagt, men han erindrede, at der blev befalet for, at den kinesiske kortege ikke måtte kunne se tibetanske demonstranter. Han huskede ikke, hvem der gav instruksen.

> Flere af de menige polititjenestemænd, som indgik i Delta 6 1-31 den 6. juni 2013, har - i forskellige detaljegrader - forklaret, at de blev instrueret om, at den kinesiske formand ikke måtte se Falun Gong demonstranter, gule T-shirts, tibetanske flag og bannere mv. Det er dog ikke alle, som kan huske, om det blev sagt til en briefing, eller om de modtog instruksen i løbet af dagens indsats.
>
> …
>
> *Politiassistent Casper Holst* (…) har således eksempelvis forklaret, at han hav de svært ved at skelne briefingen fra de oplysninger, som han fik i løbet af dagen, men gennem det som blev sagt over radioen – både på KSN-kanalen og på den interne delingskanal - i løbet af dagen, så var der en klar dagsorden om, at Falun Gong skulle være ude af syne for den kinesiske statsmand og hans kortege.
>
> …
>
> *Politiassistent Kenan Özogul* (…), der var en del af Golf 61-32, har på forespørgsel forklaret, at instruksen var, at de skulle bortvise personer i gule T-shirts eller person med tibetanske flag.
>
> …
>
> *Politiassistent Lars Ingemann Jensen* (…), der var en del af Delta 61-31 den 6. juni 2013, har bl.a. forklaret, at hans fornemmelse på dagen var, at det var et hensyn, at demonstranter ikke skulle i nærheden af den kinesiske delegation. Det kunne være af sikkerhedsmæssige grunde, men det kunne formentlig også være af politiske årsager. Han baserer ikke dette på noget konkret, men han og nogle kollegaer talte under og efter episoden om, at det var deres indtryk.
> …"

Om den forudgående briefing af de deltagende polititjenestefolk er for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret blandt andet (TBK I):

> "…
> *Fhv. politikommissær Johnny Kjeld Pedersen* (…) har forklaret, at han selv havde givet befaling for indsatsen i Rigsdagsgården.
>
> …
>
> Afhørtes egne medarbejdere var tilstede ved briefingen. Ikke andre.

> Afhørte blev forespurgt om der ved befalingsudgivelsen blev instrueret om håndteringen af pro-tibetanere, demonstranter personer i gule T-shirts, med bannere eller lignende.
>
> Det mente afhørte ikke, at han havde briefet om. De havde talt om den politiske situation, og Afhørte tænkte, at han nok havde været lige så diffus, som det var tilfældet, da der blev briefet for Afhørte. Afhørte forklarede, at han havde briefet om, at der som sædvanligt ikke måtte demonstreres i Rigsdagsgården. Han havde ikke specifikt sagt, at Tibet-folk og Falun Gong skulle bortvises. Han havde sagt, at den kinesiske VIP helst ikke skulle se den slags folk, eller noget lignende
> …"

Briefingen i KSN

Herom er i Den Uafhængige Politiklagemyndigheds redegørelse af 24. april 2017 til Statsadvokaten i København gengivet blandt andre følgende forklaringer (TBK I):

> "…
> *Politiassistent Lars Bo Friberg* (…), der var radiooperatør i KSN og/eller vagtcentralen den 6. og 7. juni 2013, har bl.a. forklaret, at det var hans opfattelse, at den kinesiske ledelse helst ikke skulle se pro-tibetaneske demonstranter, personer i gule T-shirts (Falun Gong) eller personer med bannere/tibetanske flag. Man ville helst ikke have, at disse personer/genstande var synlige, men han er ikke klar over, hvordan man håndterede dette. Da han blev foreholdt operationsbefalingen, bl.a. forklaret, at "modstanderne" under besøget næsten kun kunne være personer fra Falun Gong, men idet der ingen trussel var, var der ingen reel modstander. Han ville ikke afvise, at han havde fået at vide, at det var personer fra Falun Gong, der var "modstanderne". Man var ikke nervøs for Falun Gong, men man var lidt træt af dem. Forespurgt hvor hans opfattelse af, at præsidenten ikke ville se personer fra Falun Gong, kom fra. Han kunne ikke huske, hvor han specifikt havde det fra. Det var almindelig kendt, at den kinesiske ledelse og Falun Gong ikke kom overens, og man forsøgte at holde dem adskilt, derfor kørte man rundt og kiggede efter Falun Gong.
> …
> *Politiassistent Mikkel Bølch Olsen* (…), der var radiooperatør i KSN under besøget i 2013, …, har på forespørgsel om, hvorfor politiet var så opmærksomme på personer fra Falun Gong og Frit Tibet forklaret, at det var fordi, at den kinesiske minister ikke skulle se dem.
> …"

Politiets Efterretningstjenestes Resumerapport af 5. juni 2013

I Politiets Efterretningstjenestes resumerapport af 5. juni 2013, som er tilgået Tibetkommission II er under overskriften "Daglige rapporteringer fra delegationen" anført blandt andet (TBK II):

> "…
> CHEN Yong var meget bekymret over sikkerheden i forbindelse med delegationsbesøget. Han var tydeligt tynget og påvirket over Falun Gong tilstedeværelse samt risiko for at Falun Gong ville blive bemærket med deres demonstrationer af selve delegationen. CHEN Yong adfærd kunne tolkes som, at han følte en risiko for at blive stillet personligt til ansvar for evt. happenings der ville kunne virke stødende på YU Zhengshen.
> …"

De enkelte episoder under Yu Zhengsheng's besøg i 2013

Avedøreværket den 5. juni 2013

Jens Christian Nielsen havde den 5. juni 2013 taget opstilling med et flag foran hovedindgangen til Avedøreværket. Herfra blev han af politiet henvist til Vestporten, som af indsatsleder for politiaktion 07-04 og 07-05, Avedøreværket, vicepolitikommissær Jens Per Yndgaard var forhåndsudpeget som demonstrationssted. Under kortegens bortkørsel fra Avedøreværket havde Jens Christian Nielsen taget opstilling i rundkørslen Avedøre Havnevej/Industriholmen/Stamholmen, hvor han blev afskærmet af en politimotorcykel.

Af rapport, udarbejdet af PET, fremgår (TBK I):

> "…
> På vej til besøget på Avedøreværket den 20130605, havde der langs med vejkanten befundet sig nogle enkelte etnisk kinesisk udseende personer, der i det kortegen passerede fremtog, Tibetanske flag frem, der havde været gemt inde under tøjet.
>
> Den kinesiske delegation var meget bange for at Falun Gong vil skabe problemer og man havde i den forbindelse skaffet en hel busfuld af venligtsindede studerende til at virke som moddemonstration.
> …"

Af lydfil vedrørende politiets radiokommunikation k. 15.02 ff. (TBK I) fremgår, at der var direkte kontakt mellem G61-32 og KSN om Jens Christian Nielsen, der nu havde taget opstilling i rundkørslen. Videre fremgår følgende udmelding fra KSN og Mike Limas, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaards, svar til KSN og ordre til Mike 3 eller 4 (TBK I):

"…

Golf 61-32: KSN KSN - vi har en enkelt mand med nogle nepalesiske flag herude ved hovedindgangen ... øh... ved kraftværket. Jeg går ud fra, at han bare skal vises ned til Vestporten, hvor der er anvist plads til demonstration. Han er godt nok alene. Golf 61-32.

…

Lima 7-04: KSN KSN - jeg får netop fra Gamma 12, at de under bortkørsel fra området har set en enkelt mand i khakifarvet tøj gå ved siden af Motorvejsrampen altså ad Avedøremotorvej. I retning mod København ... og .... øhh... de havde en mistanke om, at det kunne være den her tibetanske demonstrant, som Golf 61- 32 tidligere har set. Har I nogen, der kan undersøge om det er tilfældet, således at vi ikke har en der står med et tibetansk flag ude ved Motorvejen ... (utydelig).

…

Golf 61-32: KSN KSN. Lige en forespørgsel. Hvis han står ude på tilfældig vej, hvor han er langt væk fra de der anviste demonstrationsområder - hvad gør vi ved ham bare for at sådan at opføre os bare en lille smule pænt. Golf 61-32.

KSN: Golf 61-32 - 61-32, øh... så længe han bare ikke befinder sig på ruten, når de nu kommer forbi efter afgang så må I lige sørge for, at han er bortvist derfra. Bare lige det korte tidsrum, de racer forbi, kom.

Golf 61-32: KSN KSN, vi får ham væk fra selve ruten. Jeg går ud fra, at de kører direkte op og på motorvejen og ind mod byen. 61-32

...

Golf 61-32: KSN KSN. Manden er væk fra motorvejen. Vi kører ham til ... kører ham væk fra Motorvejen. Og så kører vi så hurtigt vi kan tilbage til ham vi havde fat i før, som nu er oppe ved rundkørslen ved det der kontorhus, hvor eskorten også kommer forbi. 61-32.

…

KSN: ... til orientering for "Miker'ne". Oppe i rundkørslen, hvor I lander lige om et øjeblik altså Avedøre Havnevej/Industriholmen - der

skulle stå en enkelt mand med et lille bitte flag, og ham kan Golf 61-32 ikke nå tilbage og fjerne- til orientering. Slut.

Mike Lima: KSN KSN, det er modtaget. Og hvis han står der oppe og skal pakkes ind, så bliver det ikke Mike 1 eller 2. Det bliver 3 eller 4, der pakker ham ind. Mike Lima.

KSN: Og Mike Lima. Det er modtaget som det bliver 3 eller 4 der pakker ham ind om nødvendigt. Slut.

Mike Lima: Mike 3 eller 4 - står der en mand og vifter med et flag, så dæk for ham.
…"

Vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi har herom for Tibetkommission I forklaret:

"…
Afhørte fik i forbindelse med opgaven ved Avedøreværket at vide, at en gruppevogn ikke kunne nå at fjerne en mand med et flag. Afhørte vidste ikke, hvorfor han skulle fjernes. Afhørte, der på det tidspunkt var så tæt på, at han kun havde 10-20 sekunder til at reagere, besluttede at afskærme manden med en motorcyklist. "Pakke ind", (lydfil 150248) betyder blot, at motorcyklen skulle køre tæt på, så manden ikke kunne træde ud på vejbanen. Det var for sent for afhørte at foretage en sikkerhedsvurdering, og afhørte vidste bare, at manden skulle have været fjernet, men at dette ikke var nået. Det er KSNs beslutning, at han skulle fjernes. Afhørte vidste ikke hvorfor, selvom han måske nok kan have haft en gisning.
..."

Af rapport fra Den Uafhængige Politiklagemyndighed fremgår, at der ifølge en opmåling på Google var 500 m fra Avedøreværkets hovedindgang til den placering, som Jens Christian Nielsen blev anvist af politiet.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har for Tibetkommission II forklaret vedrørende Avedøreværket, at det gav ingen mening rent sikkerhedsmæssigt, at den enlige demonstrant, som var til stede, skulle stå så langt væk. Dagen efter skrev han i et notat, at de fremadrettet skulle forberede tre placeringer til demonstranter alt efter, hvor mange demonstranter der kom, således at afstanden til objektet var afhængig af, hvor mange der deltog i demonstrationen.

Han bad om en ny strategi ved besøget i 2013, da det, der var sket i 2012, ikke skulle gentages.

Sikkerhedskoordinator KF 0765 har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker håndteringen af demonstranter ved Avedøreværket. Det var nok ikke helt godt, at demonstranterne blev flyttet ca. 500 meter væk fra besøgsstedet. Det var nok ikke muligt at se og høre dem på den afstand. Kim Lykke Østergaard var operativ leder under besøget, og det var ham, han samarbejdede med om planlægningen. Det blev nævnt både af ham og af Kim Lykke Østergaard på stabsmøder, at de skulle undgå situationen fra 2012, hvor demonstranter fik frataget flag mv. Dette skrev han også i et referat et sted.

Politikommissær Mads Firlings har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke direkte havde noget at gøre med den kinesiske delegations besøg ved Avedøreværket. Hans kendskab til besøget ved Avedøreværket stammer fra en briefing under et morgenmøde på Politigården, hvor der blev vist fotos af området og drøftet taktiske løsninger i forhold til demonstrationer i forbindelse med besøget ved værket. Drøftelserne tog udgangspunkt i eskorteruten for den kinesiske delegation. Der var anmeldt én demonstration med én deltager. Han husker ikke præcis, hvor de blev enige om, at demonstranten kunne placeres, men det var i hvert fald langt væk fra eskorteruten i et meget øde område, som værkets omgivelser i øvrigt generelt var. De drøftede ikke, om placeringen af demonstranten var i overensstemmelse med ytringsfriheden.

Han kan vedstå sin forklaring for Den Uafhængige Politiklagemyndighed vedrørende opgaveløsningen ved Avedøreværket om, at "*… Det blev diskuteret, hvordan man kunne finde et egnet sted, hvortil man kunne henvise demonstranter. Stedet skulle være placeret således, at demonstranterne kunne se delegationen, når den passerede, samtidigt med, at det skulle være så langt væk, at demonstranterne ikke kunne forulempe delegationen. Med "forulempe" tænker Afhørte, at det var "fornærme" end det sikkerhedsmæssige aspekt, men det var Afhørtes opfattelse. Afhørte mente, at man fandt en egnet placering, men han husker ikke hvor…*". Han husker ikke nærmere om, i hvilket omfang placeringen var således, at demonstranten kunne se delegationen.

For Den Uafhængige Politiklagemyndighed er afgivet blandt andet følgende forklaringer om henvisningen af Jens Christian Nielsen fra Avedøreværkets hovedindgang til det anviste sted mv. (TBK I):

> "…
> *Politiassistent Martin Andersen* (…), der var gruppefører for Golf 61-32 den 5. juni 2013, har bla. forklaret, at han ikke huskede det som om, at Jens Christian Nielsen blev henvist til at stå på et alternativt sted, idet han kun var en demonstrant. Til gengæld aftalte de med KSN, at de skulle skærme for ham med gruppevognen, når kortegen skulle køre fra Avedøreværket igen, hvilket ikke kom til

at ske, idet gruppen blev sendt ned på motorvejen, hvor der gik en anden person. Foreholdt Jens Christian Nielsens videooptagelser husker han fortsat ikke, at de havde henvist Jens Christian Nielsen til Vestporten, men i stedet som om, at de med gruppevognen skulle have afskærmet for ham. Det er hans vurdering, at Jens Christian Nielsen blev henvist til Vestporten, fordi han ikke måtte være synlig for kortegen. Han blev desuden foreholdt fungerende vice- politikommissær Bjarke Alberts' notits gengivet ovenfor (bilag A9-4), hvoraf fremgår, at det under den forudgående briefing blev gjort klart, at demonstrationer gerne måtte være synlige for kortegen. Hertil har politiassistent Martin Andersen forklaret, at han ikke havde modtaget den briefing. Han har til endvidere forklaret, at de fik at vide, at Tibet-sympatisører og Falun Gong-udøvere ikke måtte være synlige for den kinesiske kortege i løbet af dagen. Han kan dog ikke huske, om han fik det at vide i forbindelse med en forudgående briefing eller om det var noget, som de fik besked på i løbet af dagen.

…

Fhv. politiassistent Jacob Andkiær Koch-Bjørnager (…), der var chauffør på Golf 61-32, har bl.a. forklaret, at der blev spurgt på Jens Christian Nielsen som normalt, og at de via radioen fik besked på, at de skulle undgå, at Jens Christian Nielsen blev set af den kinesiske statsmand. Han mener ikke, at Jens Christian Nielsen udgjorde nogen sikkerhedsrisiko.

…

KF 0784 (…) har bl.a. forklaret, at han ved Avedøreværket havde set en cyklist, der havde en eller anden form for tibetansk symbol. Han mente, at enten en motorcykel eller en gruppevogn blev kørt op foran personen, således at den kinesiske VIP ikke kunne se ham. Forevist videooptagelserne … og forespurgt, om der var en sikkerhedsrisiko ved Jens Christian Nielsen, eller om det var fordi, at den kinesiske VIP ikke måtte se tibetanske flag, oplyste KF0784, at det var hans opfattelse, at indgrebene skete, fordi VIP'en ikke måtte se de tibetanske flag. Han vidste ikke, hvem der havde besluttet det. KF 0784 har endvidere forklaret, at det ville være ham og Mike Lima, der i samråd skulle træffe eventuelle beslutninger, hvis der skulle køres alternative ruter. KF 0784's hold og mc'erne brugte samme kanal.

…

Politiassistent Mikkel Bølch Olsen (…), der var radiooperatør i KSN, jf. bilag U-19, har - da han blev foreholdt meldingen fra Delta 61-32 i ovenstående radiokorrespondance om, hvad man skulle gøre for at "opføre os bare en lille smule pænt"- forklaret, at han mente, at der blev spurgt sådan, fordi der blev sagt, at demonstranter ikke måtte kunne ses. Det var ikke hans beslutning, men det var en fra KSN. Han kunne ikke nærmere sige hvem. Forespurgt hvorfor politiet var så opmærksomme på personer fra Falun Gong og Fri Tibet, forklarede han, at det var fordi, at den kinesiske minister ikke skulle se dem.

…
Politiassistent Martin Andersen (…), der var gruppefører for Golf 61-32, og som taler på radiokorrespondancen ... under kaldenavnet "Golf 61-32", har bl.a. forklaret, at personen fra motorvejen formentlig skulle køres væk fra motorvejen fordi KSN troede, at det var en aktivist, og fordi vedkommende ikke måtte være synlig for kortegen. Han har også forklaret, at hans forespørgsel til KSN om, hvad man skulle gøre for at opføres sig "en lille smule pænt", formentlig var fordi, at han på dagen havde fundet det en smule overdrevet, at vedkommende skulle køres væk, så han var ude af syne. Han opfattede betydningen af den afsluttende melding fra Mike Lima til Mike 3 og 4 sådan, at demonstranten ikke måtte være synlig og ikke som om, at vedkommende kunne være en risiko.
…
Vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard (…), der var leder af motorcykeleskorten under det kinesiske besøg i 2013 ("Mike Lima"), har forklaret, at […] det var korrekt, at han havde beordret, en MC'er til at holde ind foran demonstranten i rundkørslen. Afhørte kunne ikke se manden, da han fik meldingen. Der var de på vej frem til stedet.
…
Der var 2 ting, som indgik i Afhørte overvejelser. Det sikkerhedsmæssige i, at der var en person på ruten — Da Afhørte hørte ordet "fjerne", tænkte han "Sikkerhed".
Derudover var der også "den her dyne, som lå over det hele, at demonstranter ikke måtte være synlige".
…
Politiassistent Franz Frandsen (…), der var en del af motorcykeleskorten som "Mike 3" den 5. juni 2013, har forklaret, at […] Det var ham selv, som holdte ind foran aktivisten... Aktivisten udgjorde efter Afhørtes opfattelse ingen fare for kortegen. Det var afhørtes opfattelse, at han skulle holde ind foran aktivisten for at denne ikke var synlig for kortegen, når den passerede.
…
Politiassistent Per Ole Knudsen (…), der den 5. juni 2013 var en del af motorcykelkortegen som "Mike 2", har om episoden bl.a. forklaret, at han kan huske, at de skærmede for en demonstrant. Han mener, at der blev afskærmet for, at demonstranten ikke skulle kunne ses af kineserne.
…
Politiassistent Stig Nommesen (…), der bl.a. var en del af motorcykeleskorten som "Mike 8" den 5. juni 2013, har adspurgt om, hvad der menes med "pakkes ind" eller "dæk for ham", oplyst, at han forstår dette som om, at kineserne ikke skulle kunne se personen. Han mener, at der var tale om en usædvanlig opgave.
…"

Rigsdagsgården 6. juni 2013

I forbindelse med Yu Zhengsheng's ankomst til Rigsdagsgården den 6. juni 2013 blev Lærke Arvidsen ført ud af Rigsdagsgården og bortvist. Hun var iført en T-shirt påtrykt det tibetanske flag, som hun på denne måde blev forhindret i at fremvise for den kinesiske delegation.

På samme tidspunkt og sted blev Jennifer Luna Pedersen tilbageholdt af politiet og efterfølgende bortvist fra Rigsdagsgården. Hun var ligeledes iført en T-shirt påtrykt det tibetanske flag, som hun på denne måde blev forhindret i at fremvise.

Derudover blev yderligere to demonstranter henvist fra Rigsdagsgården til Christiansborg Slotsplads.

Kort før delegationens bortkørsel fra Christiansborg foranledigede Københavns Politi, at nogle demonstranter, der havde taget opstilling ved Marmorbroen og Prinsens Bro bag Christiansborg, blev flyttet.

For Den Uafhængige Politiklagemyndighed har *politiassistent Tina Overgaard Jønsson* forklaret om episoden med Lærke Arvidsen blandt andet (TBK I):

> "…
> Afhørte vurderede ikke, at Lærke havde været en sikkerhedsrisiko. Hun blev ført ud fra Rigsdagsgården fordi hun viste sin T-shirt.
> …"

For Den Uafhængige Politiklagemyndighed er afgivet en række forklaringer om episoden med Jennifer Luna Pedersen, herunder af *politiassistent Jesper Nørgaard Nielsen*, der har forklaret blandt andet (TBK I):

> "…
> Afhørte stillede sig foran kvinden for at forhindre, at den kinesiske statsmand kunne se det flag, som kvinden havde på brystet. Han kunne ikke forklare, hvorfor han havde gjort dette. Afhørte huskede, at han havde talt med kvinden, som ønskede besked om, hvorfor hun ikke måtte fremvise sin T-shirt.
>
> Afhørte huskede, at han havde sagt til kvinden, at han bare forholdte sig til det, som han fik over radioen fra sin leder. Afhørte blev forespurgt, om han huskede hvem, som han havde talt med over radioen. Afhørte mente, at det var ente delings- eller gruppeføreren. Han vidste ikke, om de så havde talt med KSN.
> …"

Den 6. juni 2013 kl. 09.46.60 (07.46.50 UTC) skrev KF 0797 til politiinspektør Jesper Grønbech, begge Politiets Efterretningstjeneste, (TBK II):

> "…
> Der har netop været en bette hændelse i Rigsdagsgården, hvor to personer prøvede at vise T-shirts med det tibetanske flag.
> Københavns Politi vendte den ene rundt, og [KF 0765] fik fat i den anden, inden denne nåede kortegen.
> Kineserne tog det meget roligt og roste [KF 0765] for hans hurtighed.
> KF 0765 var IKKE imponeret af Københavns Politi, og han har givet den ansvarlige vpi. en opsang, som blev meget vel modtaget.
> Jeg har orienteret KF 1095, der orienterede…, som tog det aldeles afslappet.
> …"

Amalienborg Slotsplads den 6. juni 2013

Kort før Yu Zhengsheng's ankomst til Amalienborg den 6. juni 2013 blev flere personer iført gule T-shirts bortvist fra Amalienborg Slotsplads og henvist til at tage opstilling på hjørnet af slotspladsen ved Toldbodgade. To af personerne blev ført ind i en gruppevogn og kørt ned til det nævnte sted af politiet.

I forbindelse med delegationens ankomst blev et flag frataget en passager i en bil, der befandt sig på Amalienborg Slotsplads.

Vicepolitikommissær Bjarke Alberts, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at han ikke erindrede, om han havde hentet den operationsbefaling, der er nævnt i handlingsforløbsrapporten af 6. juni 2013, da han udarbejdede handlingsforløbsrapporten. Den person, der blev kørt væk, var ældre, men han var en del af demonstrationen. Afhørte valgte at transportere ham væk, fordi han var gammel og skrøbelig og ikke kunne tåle at blive trukket væk. Afhørte opdaterede i systemerne kort tid efter. Med "uniformering" mente han gult tøj. Da der var tre personer i gult tøj, kunne der være tale om starten på en demonstration.

En række polititjenestemænd har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed afgivet forklaring om bortvisningen af demonstranter fra Amalienborg Slotsplads, herunder (TBK I):

> "…
> *Politiassistent Kasper Andresen* (…), der var en del af Golf 61-34 den 6. juni 2013, har bl.a. forklaret, at:

"Opgaven var, at der ikke måtte være synlige demonstranter.
…
Afhørte vidste det ikke på tidspunktet, men han fik efterfølgende at vide, at INGEN må demonstrere på Slotspladsen.
…
Afhørte blev forespurgt hvorfor det netop var de 2 personer ud af de tilstedeværende Falun Gong udøvere, som blev kørt bort når det vurderet ud fra videooptagelserne i bilag S-16-1 er helt tydeligt at de havde forholdt sig helt stille og roligt i baggrunden, mens andre af de tilstedeværende Falun Gong udøvere var mere højrøstede og i dialog med det tilstedeværende politi.

Afhørte tænkte, at det var fordi, at det var fordi de 2, som blev kørt væk var iklædt gule T-shirts. Han huskede dog ikke, at han havde fået en specifik ordre om at lige præcis de 2 skulle væk, mens resten kunne blive. Afhørte vurderede ikke, at nogen at de tilstedeværende udgjorde nogen form for sikkerheds- eller færdselsmæssig risiko."

Politiassistent Peder Diget Thomsen, der var en del af Golf 61-33 den 6. juni 2013, har blandt andet forklaret… Afhørte husker, at han befandt sig på Amalienborg Slotsplads, og at han og Kasper Andresen forestod færdselskontrollen til Amaliegade. Afhørte forklarede, at formentlig Bjarke Alberts - eller eventuelt Mette Kjeldmark — gav besked om, at der stod en forsamling i gule T-shirts på slotspladsen, som skulle fjernes. De fik ikke at vide, hvor de pågældende skulle hen. Det var kun dem med gule T-shirts, der skulle væk. Der blev ikke givet nogen begrundelse for, hvorfor personerne skulle væk. Afhørte og Kasper Andresen stillede over radioen spørgsmål ved, hvorfor personerne skulle væk. De spurgte, om det kunne være rigtigt, at personerne skulle fjernes, Personerne i gule T-shirts var meget gamle og fuldstændig rolige. De stod bare på stedet. Der var desuden andre af de tilstedeværende personer, som umiddelbart var mere højrøstede og frembrusende, og som ikke blev bortvist.
…
Politiassistent Casper Holst der var en del af Golf 61-31 den 6. juni 2013, har blandt andet forklaret…, Afhørte forklarede, at Mette Kjeldmarks ordre lød: "Vi skal have den der gruppe væk"… Kort efter kom det fra Mette Kjeldmark, nu i et meget hårdt toneleje: "Få nu dem der væk". Afhørte fandt nu ud af, at Mette Kjeldmark mente de 5-10 personer fra Falun Gong, som stod helt roligt ved Afhørte. Han besluttede sig for, at han ikke ville bruge magt for at gennemtvinge ordren. Han gik dog hen til de mennesker, som var mødt op, og bad dem stille og roligt om at gå omkring hjørnet i Toldbodgade, så de ikke længere kunne ses fra Slotspladsen.

> Afhørte sagde til borgerne, at han var uenig i den ordre han havde fået. Gruppen var tydeligvis meget skuffede, men de gik slukørede omkring hjørnet.
> …"

> <u>*Politiassistent Mette Kjeldmark Hansen*</u> (…), der fungerede som gruppefører for Golf 61-34 den 6. juni 2013, har forklaret… De tre personer i "gul uniformering" blev udpeget som demonstranter pga. de es T-shirts, idet der stod noget på dem, som blev opfattet som modvilje mod Kina, og idet det blev opfattet som en demonstrationsgenstand. Hun meldte om de tre personer over radioen, hvorefter de fik ordre om, at der var tale om en demonstration, og at personerne derfor skulle stå ved Amaliehaven…. Hun ville helt sikkert ikke selv kunne finde på at træffe beslutning om, at demonstranterne skulle placeres rundt om hjørnet. Det måtte være enten delingsføreren eller KSN, der besluttede det.
>
> …"

Fratagelsen af flag fra en bagsædepassager på Amalienborg Slotsplads

Episoden er ikke beskrevet i rapporter, men der er for Tibetkommission I og Den Uafhængige Politiklagemyndighed afgivet en række forklaringer herom, blandt andet af den *politiassistent i motorcykeleskorten Kristian Eisenhardt*, som tog flaget fra bagsædepassageren. Han har herom forklaret blandt andet:

> "…
> at… Afhørte bemærkede, at der var en bil, som var ved at køre ind i den motorcykel, som kørte lige foran Afhørte. Det var Niels [Thaarup Rasmussen], som var ved at blive påkørt… Afhørte rakte ind i bilen og tog flaget fra kvinden. Der kom nu nogle betjente til stedet fra den gruppe, som var til stede til fods på Amalienborg Slotsplads. Afhørte rakte flaget til én af de betjente, og bad ham tage sig af det… Afhørte blev forespurgt om, hvorfor han tog flaget fra kvinden. Afhørte forklarede, at det var fordi at der havde stået i befalingen, at den kinesiske formand ikke måtte se flagene.
> …"

<u>Politiets Efterretningstjenestes oplysningsrapport af 27. juni 2013 angående "Middag på restaurant"</u>

I Politiets Efterretningstjenestes oplysningsrapport af 27. juni 2013 er anført blandt andet (TBK I):

"…
I forbindelse med det netop afsluttede delegationsbesøg fra Kina var repræsentanter fra PET inviteret til middag som tak for godt samarbejde og et vellykket statsbesøg.

Middagen foregik den 20130626 kl. 1830-2100 på restaurant
…
Dette udsprang af, at Chen er meget lettet og taknemmelig over, at det netop afsluttede statsbesøg var forløbet godt, og ikke var blevet ødelagt af f.eks. Falun Gong demonstranter, hvilket han tillægger PET æren for.
…"

Mailkorrespondance i Statsministeriet og Udenrigsministeriet vedrørende presseberedskabet i 2013

Tibetkommission I vurderede, at forholdene omkring presseberedskabet ikke var relevant i forhold til opgaven, som den var beskrevet i dagældende kommissorium. Henset til at opgaven i henhold til det kommissorium, der er gældende for Tibetkommission II, tillige er at afdække en eventuel kultur i de enkelte myndigheder, og foranlediget af materiale afleveret til Tibetkommission II har Tibetkommission II besluttet at inddrage materiale vedrørende presseberedskabet. Oplysninger, som var afgivet til Tibetkommission I om presseberedskabet i 2012, er nedenfor indledningsvis gengivet til belysning af oplysningerne om presseberedskabet i 2013.

Oplysninger om presseberedskabet i 2012

Vedrørende presseberedskabet i 2012 forelå for Tibetkommission I oplyst blandt andet, at NTDTV var opført på Udenrigsministeriets interne liste over alle akkrediterede, som blev rundsendt internt i Udenrigsministeriet med mail af 13. juni 2012. NTDTV figurerer derimod ikke på listen "Allocation of pool seats – State Visit of China (Version 2- Intern)", som blev rundsendt internt den 14. juni 2012. I rundsendelsesmailen er det oplyst, at listen over personlige navne er uændret, men at Version 2 (TBK I):

"…
er lidt nemmere at bruge ude ved pool's, da DR's liste er blevet alfabetisk sorteret.
…"

Udenrigsminister Villy Søvndal besvarede den 29. juni 2012 Udenrigsudvalgets spørgsmål 147-152 om forløbet vedrørende manglende akkreditering og tildeling af pressepool til NTD Television (TBK I):

"…
URU alm.del spørgsmål 147:

"Vil ministeren redegøre for, om NTD Television fik tildelt en generel akkreditering til det kinesiske statsbesøg af Udenrigsministeriets Internationale Pressecenter, og hvorfor NTD Television fik oplyst pr. telefon af både en medarbejder og dennes chef, at de ikke var blevet tildelt en akkreditering?"

Svar:

TV-selskabet New Tang Dynasty (NTDTV) ansøgte i forbindelse med det kinesiske statsbesøg via Det Internationale Pressecenter (IPC) om akkreditering til at dække besøget. Ansøgningen blev imødekommet, og der blev udstedt akkrediteringskort. NTDTV var således akkrediteret. Imidlertid blev akkrediteringskortet ved en fejl ikke udleveret til NTDTV,

Dette er beklageligt, men jeg noterer mig, at IPC allerede har etableret nye og klarere retningslinjer, der indebærer, at alle akkrediterede journalister for fremtiden får direkte besked om, hvorvidt deres akkrediteringsanmodning er blevet imødekommet, og at kortene herpå udleveres direkte af IPC.
…"

"…
URU alm.del spørgsmål 148:
"Vil ministeren redegøre for, om det er korrekt, at NTD Television ønskede at deltage ved såkaldte "pressepools", hvor det er Udenrigsministeriet presseenhed, der står for tildelingen af de begrænsede pladser og konkret vurderer, hvilke medier der 'hører til besøgslandet', og hvor det derfor overlades til repræsentanter for besøgslandet at beslutte, hvem der tildeles pladser ved "pressepools"?

Svar:
Der blev i forbindelse med fordeling af poolpladser til det kinesiske statsbesøg modtaget en ansøgning herom fra NTDTV.
…"

"…
URU alm.del spørgsmål 149:
"Vil ministeren redegøre for, hvad der lå til grund for ministeriets konkrete vurdering af, at NTD Television som medie hørte til besøgslandet, hvorved beslutningen om at efterkomme deres anmodning om en plads ved presseseancer lå hos repræsentanter for besøgslandet?"

Svar:
Ved indgående og udgående statsbesøg er der praksis for, at poolpladser fordeles ligeligt mellem værtslandet og det indkommende land, således, at hvert land fordeler halvdelen af de poolpladser, der er til rådighed.

Vedrørende statsbesøget fra Kina blev ansøgninger fra NTDTV, Xinhua og Peoples Daily henvist til at søge om poolplads via Kinas ambassade.

Imidlertid finder jeg det ikke hensigtsmæssigt, at NTDTV blev henvist til at anmode om poolplads via den kinesiske ambassade, og jeg har derfor anmodet om, at proceduren for fordeling af poolpladser ændres således, at en sådan situation kan undgås i fremtiden.
…"

"…
URU alm.del spørgsmål 150:
Ministeren bedes redegøre for, på hvilket tidspunkt ministeren blev orienteret om, at der var problemer i forhold til akkrediteringen af NTD Television, samt på hvilket niveau i ministeriet man besluttede og var orienteret om, at man i forbindeles med tildeling af pladserne i de såkaldte "pressepools" vurderede, at NTD Television hørte til besøgslandet Kina."

Svar:
Jeg blev den 15. juni 2012 af Udenrigsministeriet gjort bekendt med, at NTDTV ved en fejl ikke fik udleveret det udstedte akkrediteringskort. NTDTV var imidlertid akkrediteret. Jeg noterer mig, at IPC har etableret nye og klarere retningslinjer, der skal sikre, at en tilsvarende situation undgås i fremtiden. Ved indkommende statsbesøg er der Udenrigsministeriets Presseenhed i samarbejde med Det Internationale Pressecenter (IPC), der er ansvarlig for administration af spørgsmål vedrørende pressepools.
…"

"…
URU alm.del spørgsmål 151:
"Ministeren bedes redegøre for på hvilken måde besøgslandes myndigheder i forbindelse med statsbesøg i Danmark har indflydelse på akkreditering af journalister og fotografer og tildeling af pladser i de såkaldte "pressepools".

Svar:
Vedrørende akkreditering af journalister ved indkommende statsbesøg træffes beslutninger om akkreditering af medier af Det Internationale Pressecenter (IPC) i henhold til en fastlagt procedure (der bl.a. indebærer en sikkerhedsvurdering). Som led heri fremsendes en del af anmodningerne om akkreditering til IPC af det indkommende lands ambassade, hvorefter den nævnte procedure følges.

Ved indgående og udgående statsbesøg er der praksis for, at poolpladser fordeles ligeligt mellem værtslandet og det indkommende land, således, at hvert land fordeler halvdelen f de poolpladser, der er til rådighed.
…"

"…
URU alm.del spørgsmål 152:
"Ministeren bedes redegøre for, om NTD Television tidligere har været akkrediteret og tildelt pladser i de såkaldte "pressepools" i forbindeles med officielle besøg fra Kia, og om NTD Television i den forbindelse har været kategoriseret som et medie, der skulle have tildelt pladser eller akkrediteres af besøgslandet, samt om der i den forbindelse har været problemer i forhold til Kina på nogen måde."

Svar:
Proceduren vedrørende udstedelse af akkrediteringskort og poolpladser anvendes hovedsagelig ved statsbesøg og kongelige begivenheder og har ikke været anvendt i forbindelse med officielle besøg fra Kina.
…"

Oplysninger om presseberedskabet i 2013

Tibetkommission II har modtaget materiale vedrørende pressehåndteringen i forbindelse med besøget i 2013, som ikke var udleveret til Tibetkommission I.

Til Tibetkommission II er således udleveret en kalenderinvitation fra kronprinsparrets hofkalender til blandt andre Kongehusets pressechef Lene Balleby og kommunikationsmedarbejder Christian Meyer med overskriften "Hofchefen har formøde (til møde 6.6.) med kinesisk delegation i Hofchefens mødelokale" til møde den 16. maj 2013 kl. 16.30 (14.30 UTC). Den vedhæftede deltagerliste indeholdt navnene på de kinesiske deltagere, men ikke på deltagerne fra Danmark.

Endvidere er til Tibetkommission II udleveret mailkorrespondance mellem kontorchef Lisbet Zilmer-Johns og departementsråd Lars Gert Lose, cc. konsulent Tue Krarup-Pedersen, alle Statsministeriet, af 4. juni 2013 om en situation, der var opstået i forhold til pressen. Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns skrev (TBK II):

> "…
> Jeg har talt med Franz-Michael for at høre, om de var informeret om FT/Hoffets brede invitation, der nu omfatter Falun Gong. Han var på vej op i et fly og havde intet hørt, men ville nu informere "nogen". Det er jo en kæmpe bøf at de to at invitere Falun Gong (som det skete med um'ens første møde med kinesisk um'er), og UM bør være klar til at bistå med at udrede – fx ved at tage kontakt til herværende ambassade.
> …"

Departementsråd Lars Gert Lose svarede "suk", og kontorchef Lisbet Zilmer-Johns skrev en time senere (TBK II):

> "…
> Vi har haft telefonmøde med Bredahl og Nis. Nis kunne ikke se, at der var noget problem - overhovedet (sic!). Bredahl var med på, at de måtte overveje i UM, hvad vi nu gør i lyset af, at FT og hoffet står til at aflyse + gøre en sag ud af det i offentligheden samt at stm/um vil køre photo opp ned til alene at omfatte et par kinesere og en hyret dansk fotograf. Jean er nu også aktiveret af Lea.
> …"

Hertil skrev Lars Gert Lose fra sin mobil (TBK II):

> "…
> OK. Lad os holde tæt kontakt.
> …"

Kontorchef i Statsministeriet Lisbet Zilmer-Johns har for Tibetkommission II forklaret, at hendes mail af 4. juni 2013 til departementsråd i Statsministeriet Lars Gert Lose skal læses i lyset af forløbet den 19. oktober 2011 under Yang Jiechi besøg og an-

dre lignende episoder. Hun havde således en sikker formodning om, at det ikke ville være muligt at gennemføre et fælles pressemøde, hvor Falun Gong journalister var til stede. Da det ikke var hensigtsmæssigt, at man kunne komme til at stå i en situation, hvor man skulle finde en løsning to minutter inden pressemødet, var det vigtigt, at man på forhånd fandt ud af, hvad man skulle gøre, således at Danmark kunne følge sine principper, samtidig med at Folkerepublikken Kina havde en dialog, som de kunne acceptere, med pressen. Hun havde derfor et ønske om, at Udenrigsministeriet engagerede sig i processen, således at man fik håndteret situationen. Det var Udenrigsministeriet, der skulle stå for det, idet Udenrigsministeriet havde erfaringen med planlægningen af denne type pressemøder med deltagelse af udenlandske journalister.

Der foreligger endvidere en mødeinvitation fra Kongehusets pressechef Lene Balleby til kommunikationsmedarbejder i Kongehuset Christian Meyer til møde den 4. juni 2013 k. 12.00 (10.00 UTC) om "poolpladser, kinesisk besøg". (TBK II)

Den 4. juni 2013 kl. 00.53 anmodede journalist Yiluo Li, NTDTV, i en mail til Kongehusets Kommunikationsafdeling (TBK II) om tilladelse til at fotografere Kronprinsen og Yu Zhengsheng i Gobelinsalen og indledningen af mødet torsdag, den 6. juni 2013. Yiluo Li oplyste i mailen, at NTDTV var en uafhængig kinesisk TV station med base i New York, og at hun og kameramanden begge havde dansk pressekort.

Kommunikationsmedarbejder i Kongehuset Christian S. Meyer videresendte samme dag kl. 8.56 NTDTV's anmodning til Politiets Efterretningstjeneste, KF 0765, med bemærkningen (TBK II):

> "…
> Ser frem til at høre fra jer.
> …"

KF 0765 svarede samme dag kl. 09.05 (TBK II):

> "…
> Vi kender ikke de to fra NTDTV.
>
> Men efter at have set kinesernes liste igennem over "deres" uønskede presseselskaber, står de nævnt øverst på listen.
>
> Normal kutyme er vist at de skal henvende sig hos IPC for at søge om tilladelse til at deltage, er det ikke korrekt?

> Vi vil checke alle pressefolk ved at gennemgå deres tasker m.v.
>
> Jeg går ud fra, at der ikke bliver mulighed for at stille spørgsmål til Kronprinsen og Yu Zheng Sheng?
> …"

Sikkerhedskoordinator KF 0765 har herom forklaret for Tibetkommission II, at kineserne havde udleveret en liste over, hvem de ikke ønskede til stede ved fotosessionen. Listen var irrelevant, da politiet og PET ikke afgjorde, hvem der deltog i pressekonferencer.

Den 4. juni 2013 kl. 13.16 (1.16 pm) blev fra mailadressen AH@Kongehuset.dk til blandt andre H.K.H.Kronprinsen, Rigspolitiet, Politiets Efterretningstjeneste, KF 0764 og Kongehusets pressechef Lene Balleby sendt en deltagerliste vedrørende Kronprinsens modtagelse af Yu Zhengsheng den 6. juni 2013 kl. 14.00. Listen er tilført oplysning blandt andet om (TBK II):

> "…
> kl. 13.30: Akkrediteret presse (ca. 14 personer) modtages og føres til adjudantgemak af Lene Balleby
> …"

Der forelå for Tibetkommission I en mail af 5. juni 2013 kl. 10.12.42 (CET) (kl. 08.12.42 UTC) fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert til blandt andre kontorchef Lisbet Zilmer-Johns og departementsråd Lars Gert Lose, begge Statsministeriet, cc. departementschef Claus Grube, udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-Johns, kontorchef Franz-Michael Skjold Mellbin, ministersekretær, chefkonsulent Jesper Fersløv Andersen, viceprotokolchef Annette Lassen, alle udenrigsministeriet, og konsulent Tue Krarup-Pedersen, Statsministeriet, hvori han skrev blandt andet (TBK I):

> "…
> Fu spurgte til muligheden af at foretage en tilsvarende tilpasning ved arrangementerne i Folketinget og Amalienborg, så de ikke omfattede de Falun Gong tilknyttede medier.
>
> Jeg svarede, at det var noget, man måtte tage op direkte med institutionerne, men at der her som udgangspunkt jo havde været tale om åbne arrangementer, hvor pressen allerede havde tilmeldt sig, så det ville det ville gå imod princippet om ligebehandling og næppe være muligt at gå ind og foretage en selektion nu uden betydelige omkostninger. Det eneste realistiske var formentlig at aflyse eller ændre hele set-up.

> Jeg spurgte til Fu's vurdering af udsigten til, at man fra kinesisk side i sidste instans ville kunne acceptere arrangementer, selvom der var deltagelse af de omtalte medier. Det stillede hun sig meget tvivlende overfor.
>
> Fu ringede efterfølgende efter at have talt med sin ambassadør. Ambassadør Li havde understreget, at vi fra dansk side måtte forstå alvoren i sagen. Det ville være særdeles pinligt for den kinesiske delegation, hvis den så meget som bare blev tiltalt el. af en kritisk pressedeltager. En sådan pinlig hændelse ville i kinesisk perspektiv desuden falde tilbage på det danske værtskab. Yu Zhengshengs besøg i Finland og Sverige havde i den henseende været lydefri, så en pinlig hændelse i Danmark - det sidste stop i programmet - ville stikke så meget desto mere ud.
>
> Det vil i lyset af ovenstående være nødvendigt at forberede et relativt nøgternt presseberedskab, der siger, at UMen/STMen forstår, at de åbne pressemøder i Folketinget og på Amalienborg måtte ændres i lyset af særlige kinesiske ønsker (der fra FTs hhv Hoffets side ikke kunne imødekommes).
> …"

Kontorchef i Udenrigsministeriets presseenhed Jesper Fersløv Andersen har for Tibetkommission II forklaret, at han vil tro, at han læste mailen. I *"princippet om ligebehandling"* lå, at der skulle være fri og lige adgang for alle medier. Som han husker det, var presseenhedens linje i forhold til de kinesiske ønsker, som fremgik af mailen, at hvis der skulle være pressemøder, skulle der være åben og fri presseadgang, og ellers skulle der ikke være pressemøder. I sidstnævnte tilfælde måtte man i givet fald nøjes med en fotografering. Det var dog presseenhedens grundlæggende holdning, at det ikke var Udenrigsministeriets opgave at skulle beslutte, hvilket presse set up fx Folketinget ønskede i forbindelse med et møde med Yu Zhengsheng. Det var heller ikke ministeriets opgave at rådgive herom, og de øvrige myndigheder plejede da også selv at varetage det. Linjen var således business as usual. Den kinesiske ambassadørs tilkendegivelse af, at det ville være *"… særdeles pinligt for den kinesiske delegation, hvis den så meget som bare blev tiltalt el. af en kritisk pressedeltager..."*, gav ikke ud fra hans synsvinkel anledning til at fravige linjen. Han ved ikke, om han blev bekendt med det videre forløb i forlængelse af den kinesiske henvendelse. Han husker det i givet fald ikke.

Tibetkommission II har modtaget følgende yderligere materiale vedrørende pressehåndteringen i forbindelse med besøget:

Den 5. juni 2013 kl. 11.35 sendte kommunikationsmedarbejder i Kongehuset Christian S. Meyer en mail til blandt andre Politiets Efterretningstjeneste vedhæftet en li-

ste over de fotografer, der var tilmeldt Kronprinsens modtagelse af Yu Zhengsheng. Mailen blev senere samme dag videresendt af KF 0766 til KF 0765 til information. (TBK II)

Mailen var vedhæftet en oversigt, hvori var angivet, at følgende medier havde fotomulighed ved modtagelsen: POLFOTO, Xinhua News Agency of China – Copenhagen Bureau, NTDTV Denmark, The Epoch Times Denmark (fotograf Linda Wu, opr. Lingnan Wu), DR Nyheder, TV2 News/TV2 Nyhederne og Billed Bladet. (TBK II)

Pressesekretær i Folketinget Peter Krab skrev samme dag, den 5. juni 2013 kl. 13.34 til journalist ved DR Morten Seligmann blandt andet (TBK II):

> "…
> Du er akkrediteret til fotoseance i forbindelse med Yu Zhengshengs besøg i Folketinget den 6. juni 2013. Der vil være mulighed for fotos ved modtagelsen på Store Trappe, før mødet i Samtaleværelset og efter mødet ligeledes i Samtaleværelset.
> …"

Samme dag, den 5. juni 2013, kl. 14.23 skrev kontorchef i Udenrigsministeriets presseenhed, chefkonsulent Jesper Fersløv Andersen til udviklingspolitisk direktør Ib Petersen blandt andet (TBK II):

> "…
> Vi kan fra BORKOM[135] naturligvis godt bidrage med pressefaglige input, men til syvende og sidst er besøget og håndteringen et spørgsmål om DK's relationer til Kina, hvorfor det bør være ALO[136], der er pennefører på indstillingen.
>
> Det vil vi, hvis ok med dig, melde tilbage til ALO.
> …
> Ole og jeg kan for en umiddelbar betragtning ikke se, at regeringen i en instruktion til
> Hoffet kan være blødere end Folketinget i meldingen til kineserne.
>
> Ok til at gå således videre?

135 Center for Borgerservice og Kommunikation

136 Udenrigsministeriet, kontoret for Asien, Latinamerika og Oceanien

> Er i skrivende stund ikke klar over, hvordan STM'et ender med at håndtere deres photo opp.
>
> Vi har fra UM's side som 4. violin lagt os der, at vi kun inviterer officielle fotografer ind til UM'ens frokost. Det ser der ikke ud til at være problemer i.
> …"

Udviklingspolitisk direktør Ib Petersen svarede kl. 14.42 (TBK II):

> "…
> Enig men jeg forstår også på vores tlfsamtale just nu at der er glimrende samarbejde m ALO. Inden der meldes tilbage til hoffet bør StMriet orienteres/høres, synes også såvel UMren som DC bør orienteres.
> …"

Kontorchef Jean-Charles Ellermann-Kingombe svarede kl. 15.09.21 (CET) (kl. 13.09.21 UTC), at han var (TBK II):

> "…
> Enig i optioner.
>
> Som nævnt for Jesper synes jeg dog ikke at vi samme grad som FT tilsyneladende lægger op til bør udpensle baggrund for manglende photo-op. Synes vi i tråd med beredskaber fra Hu besøg og tilsvarende Erdogan bør nøjes med et: "der var ikke noget ønske om at gennemføre et photo-op"
> …"

Kontorchef i Udenrigsministeriets presseenhed Jesper Fersløv Andersen har for Tibetkommission II forklaret, at han i sin mail gav oplysning om linjen om, at det, som presseenheden kunne bidrage med, var pressefaglige input, men ikke mere. Han tør ikke sige, om det var, fordi det var et politisk emne, at han angav, at *"det bør være ALO, der er pennefører på indstillingen"*. Det primære formål med mailen var at melde ud, hvad det var, presseenheden kunne bidrage med. De *"officielle fotografer"*, han omtaler i mailen, var de fotografer, som kunne komme ind i begyndelsen af et møde og tage fotografier, som de andre medier også skulle have adgang til. Som han husker det, var der sædvanligvis en eller to officielle fotografer, som fik adgang til at tage fotografier. Det var muligvis sådan, at den ene af fotograferne var fra et medie fra det besøgende land. Han husker ikke detaljerne, men han mener, at de officielle danske fotografer var fra nogle bestemte billedbureauer.

Han opfattede ikke Ib Petersens svar således, at det var ham, der havde bolden med hensyn til at koordinere presseberedskabet mellem Udenrigsministeriet, Hoffet og Statsministeriet. Som han husker det, var det ALO-kontoret, som koordinerede det.

Han husker ikke at have haft en samtale som omtalt af Jean-Charles Ellermann-Kingombe. Det var absolut ikke i forbindelse med alle besøg, at der var problemstillinger som de foreliggende, men der var heller ikke mange besøg i samme kategori.

Pressechef ved Hoffet Lene Balleby har for Tibetkommission II forklaret, at hun ikke husker meget om besøget af Yu Zhengsheng i juni 2013, men hun kan huske, at Kronprinsen var involveret i besøget. Kronprinsen skulle modtage Yu Zhengsheng i audiens. Den slags var det lidt rutinepræget for Kongehuset at gennemføre.

Det var blandt andet planlagt, at der skulle være en fotomulighed i Frederik VIII's Palæ, og at mediepladserne hertil blev fordelt efter de almindelige principper for en pressepool. Efter et generelt ønske fra hendes chefer var der dengang et relativt begrænset antal pladser til journalister og fotografer i palæet. Det var ikke usædvanligt ved sådanne én til én møder mellem Kongehuset og den besøgende at anvende officielle fotografer i stedet for pressepools. Her havde de dog valgt pressepool. Imidlertid fik de at vide, at kineserne ikke ønskede pressepoolen gennemført. Kineserne foretrak, at fotograferingen skete ved officielle fotografer i stedet. Det var heller ikke usædvanligt, at der på et relativt sent tidspunkt kom et sådant ønske fra besøgslandet om ændringer i deres forberedende arbejde, fordi programmet ofte først forelå meget sent op til besøget, hvor der også blev mere indgående kontakt med besøgslandet om planlægningen.

Ved pressepoolordningen var der et antal pladser til hvert af landene. Medierne kunne søge om en plads, hvorefter Det Internationale Pressecenter sædvanligvis fordelte pladserne mellem de medier, som havde anmodet om adgang. Hvis Kongehuset selv var vært, kunne det være Kongehuset, som fordelte pladserne. Om fordelingen blev foretaget af pressecenteret eller Kongehuset afhang af, hvad Udenrigsministeriet ønskede. Ved ordningen med fotografering af officielle fotografer udpegedes der en still fotograf og en kameramand, som kunne tage fotos. Derefter skulle de dele deres billedmateriale med de øvrige medier.

Hun er ikke bekendt med kinesernes begrundelse for, at de ønskede, at fotograferingen skulle ske af officielle fotografer, men hun ved, at flere af de store lande, herunder USA og Folkerepublikken Kina, benytter sig meget af officielle fotografer, mens man i Danmark gerne vil have, at medierne selv bestemmer, hvem der skal være til stede. Kongehuset har derfor ofte oplevet ved både ind- og udgående besøg at måtte udpege officielle fotografer.

Hun ved ikke, om der i forbindelse med Yu Zhengsheng's besøg var deltagere i pressepoolen, hvis tilstedeværelse var uønsket af kineserne. Det var andre end hende, som skulle forholde sig til, hvem der skulle have adgang til at deltage. Hvis der var sikkerhedsspørgsmål involveret, kørte det udelukkende i PET's regi.

Hun kendte ikke de tre medier Xinhua News Agency of China, NTDTV Denmark og The Epoch Times Denmark, som fremgik af oversigten, der fulgte med kommunikationsmedarbejder i Hofmarskallatet, Christian Meyers mail. Hun vil formode, at det var Det Internationale Pressecenter, som havde akkrediteret de i oversigten nævnte medier, herunder The Epoch Times Denmark. Det er dog også muligt, at Udenrigsministeriet havde bedt Kongehuset om selv at foretage udvælgelsen af medier. Hun husker ikke at have været involveret i udvælgelsen.

Når hun fik en sådan oversigt over pressetilmeldinger, var hendes fokus på, at fordelingen var retfærdig, og den foreliggende oversigt ville ikke have fået hende til at reagere.

Kongehuset blev ikke orienteret om den interne fordeling i PET, når en sådan mail med oversigt over pressetilmeldinger var sendt til livvagterne fra PET.

Den 5. juni 2013 kl. 16.53.01 (CET) (kl. 14.53.01 (UTC)) skrev chefkonsulent Nis Lauge Gellert til kontorchef Frantz-Michael Skjold Mellbin, kontorchef Jean-Charles Ellermann Kingombe og ministersekretær, chefkonsulent Jesper Fersløv Andersen, alle Udenrigsministeriet, (TBK II):

> "…
> Kære alle,
>
> Situationen udvikler sig. Her et bud på en indstilling til den presselinje, som Hoffet har udbedt sig, og som vi andre også kan bruge:
>
> Status er, at kineserne her til eftermiddag har meddelt både Hoffet og Folketinget, at man nu ønsker en model med kun deltagelse af 'officielle fotografer'.
>
> Lene Balleby fastholder Christian Schønaus ønske om instruktion nu dog med fokus på kommunikationen til pressen.
>
> Folketinget kan ikke vente og vil meddele de tilmeldte fotografer, at man efter kinesisk ønske indsnævrer til kun officielle fotografer indenfor, men at der vil være mulighed for billeder udenfor ved ankomst. Konkret agter man at meddele følgende til pressen:

> "Der vil i morgen ved Yu Zhengshengs besøg i FT ikke som ellers annonceret være mulighed for at dække indledningen og afslutningen på selve mødet. Der vil dog fortsat være mulighed for at dække ankomst fra Store Trappe. Fra kinesisk side har der været ønske om alene at lade officielle fotografer dække mødet, hvilket FT som vært har valgt at acceptere."
>
> I lyset af sagens hastende karakter indstilles hermed, at det indstilles til Statsministeriets resolution, at man i kontakten med pressen henholder sig til nedenstående og snarest kommunikerer dette til Hoffet og - efter eksplicit ønske – ligeledes til orientering til Folketingets ledelsessekretariat:
>
> "Formatet for de planlagte pressearrangementer i forbindelse med formand Yu Zhengshengs møde med Folketingets Præsidie samt dennes audiens hos HKH Kronprins Frederik den 6. juni 2013, er efter kinesisk ønske ændret til kun at omfatte deltagelse af officielle fotografer."
>
> Såfremt der spørges ind til grunden for det ændrede format, foreslås følgende:
>
> "Der har i forberedelserne af besøget selvsagt været en løbende og god dialog med kineserne om formatet for pressearrangementerne. Der er i Danmark krav om ligebehandling ved åbne pressearrangementer. De aktuelle pressearrangementer er aftalt i god forståelse mellem såvel værter som gæster."
>
> Jeg ville værdsætte jeres bemærkninger snarest.
> …"

Kontorchef Jean-Charles Ellermann-Kingombe svarede kl. 17.06 (CET) (TBK II):

> "…
> Eftersom FT ikke længere fremhæver kravet om ligebehandling hvorfor skal Kongehuset - som de eneste- skubbes ud af den sti. Hvorfor ikke blot henholde sig til den første del af beredskabet (Mao: god dialog men ønske om blot at begrænse til officielle fotografer).
> …"

Kontorchef Frans-Michael Skjold Mellbin erklærede i en mail kl. 15.54.36 (UTC) (kl. 17.54.36 (CET)), at han var (TBK II):

> "…
> Enig med Jean i at denne løsning er AT foretrække idet det jo er et udtrykkeligt kinesisk ønske

> …"

Ministersekretær, chefkonsulent Jesper Fersløv Andersen skrev derefter kl. 16.03.03 (UTC) (kl. 18.03.03 (CET)) (TBK II):

> "…
> Enig i at FT og regering bør have samme grundelementer.
>
> Det kan overvejes at give um/stm linje på sagen til UPN/lign, ligesom stm havde det ifm erdogan. Det medvirkede til god håndtering, der afmonterede en vis potentiel politisk kritik (og sikrede faktisk i stedet indenrigspolitiske point).
> …"

Kontorchef i Udenrigsministeriets direktions- og kommunikationssekretariat Jean-Charles Ellermann-Kingombe har for Tibetkommission II forklaret, at hans mail kl. 17.06 blot var en tilkendegivelse om presselinjen, som skal ses i lyset af Nis Lauge Gellerts forudgående mail.

Pressechef ved Hoffet Lene Balleby har for Tibetkommission II forklaret, at Kongehuset ikke blev orienteret om denne mail. Det er klart, at når Kongehuset skulle aflyse nogle allerede akkrediterede medier, ville Kongehuset gerne have en god begrundelse for det. Hun kan have talt med Nis Lauge Gellert og sagt, at Kongehuset gerne ville leve op til kinesernes ønske, men at det var vigtigt for Kongehuset at kunne begrunde det godt, men hun ved ikke, om det var tilfældet, og hun havde ikke kendskab til, om kineserne havde set akkrediteringslisten. Hun havde i hvert fald ikke sendt den til dem.

Kongehuset havde ikke noget ønske om en pressepool frem for officielle fotografer eller omvendt. Begge dele kunne håndteres. Hun husker ikke, hvorfor kineserne ønskede formen ændret fra pressepool til officielle fotografer.

Kontorchef i Udenrigsministeriets presseenhed Jesper Fersløv Andersen har for Tibetkommission II forklaret, at som han husker det, var hverken han eller andre medarbejdere fra presseenheden inde over formuleringen af den indstillede presselinje i mail af 5. juni 2013 fra Nis Lauge Gellert til blandt andre ham. Han tror, at det var meget normalt, at landekontorerne kunne formulere presseberedskaber og lignende i forbindelse med besøg. Det var ikke presseenhedens opgave at formulere substanssvar i forhold til kinesiske besøg eller besøg fra andre lande. Presseenhedens bistand bestod primært i pressefaglige og -tekniske input.

I forhold til hans svar samme dag, vil han tro, at det var en refleksion over, at det var fornuftigt, at der var en vis linje, hvorfor han svarede det anførte, selv om det var grundholdningen, at presseenheden kunne bidrage med pressefaglige input og ikke mere. Han vil tro, at han med "*um/stm*" mente udenrigsministeren og statsministeren, men han husker det ikke. Han anvendte ikke faste forkortelser for henholdsvis ministeren og ministeriet. Han tror ikke, at der var konsistens i anvendelsen af forkortelser for henholdsvis Udenrigsministeriet og udenrigsministeren og tilsvarende for de øvrige ministerier og ministre. Man måtte læse meningen ud fra konteksten.

Han husker ikke det i hans svarmail omtalte om Erdogan. Han vil gætte på, at det vedrørte samme spørgsmål om lige og fri adgang til pressemøder, hvor man formentlig kørte tilsvarende linje med lige og fri adgang til pressemøder og ellers ingen pressemøder.

Han husker ikke, hvad der konkret skete i forhold til pressearrangementerne ved Yu Zhengsheng's besøg efter mailkorrespondancen.

Kl. 18.03.28 (UTC) (kl. 20.03.28 (CET)) samme dag skrev chefkonsulent Nis Lauge Gellert til den udenrigspolitiske direktør Michael Zilmer-Johns (TBK II):

> "…
> I lyset af nedenstående foreslår vi (ALO/PRS[137]) følgende linje til Hoffet ifht. kinesernes ønske om at begrænse pressearrangementerne til kun officielle fotografer:
>
> "Formatet for de planlagte pressearrangementer i forbindelse med formand Yu Zhengshengs møde med Folketingets Præsidie samt for audiens en hos HKH Kronprins Frederik den 6. juni 2013, er efter kinesisk ønske ændret til kun at omfatte deltagelse af officielle fotografer."
>
> og som beredskab til 'hvorfor':
>
> "Der har i forberedelserne af besøget selvsagt været en løbende og god dialog med kineserne om formatet for pressearrangementerne. Fra kinesisk side var der ønske om at begrænse pressearrangementerne til kun officielle fotografer."
>
> Spørgsmålet om orientering af UMen (han vil under alle omstændigheder blive udstyret med beredskab) bør ligeledes overvejes.

137 Udenrigsministeriets kontor for Asien, Latinamerika og Oceanien og Pressekontoret

> Dine bemærkninger imødeses.
> …"

Pressesekretær Peter Krab, Folketinget, skrev derefter samme dag, den 5. juni 2013 kl. 16.14.26 (UTC) (kl. 18.14.26 (CET)) til journalist Morten Seligmann, DR, (TBK II):

> "…
> Der vil i morgen under Yu Zhengshengs besøg i Folketinget ikke som ellers annonceret være mulighed for at dække indledning og afslutning på selve mødet. Der vil dog fortsat være mulighed for at dække ankomsten fra Store Trappe. Fra kinesisk side har der været ønske om alene at lade officielle fotografer dække mødet, hvilket Folketinget som vært har valgt at acceptere.
> …"

Den 5. juni 2013 kl. 19.05.33 (UTC) (kl. 21.05.33 (CET)) skrev chefkonsulent Nis Lauge Gellert til Lene Balleby, Kongehuset, cc. blandt andre departementschef Claus Grube, udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-Johns, udviklingspolitisk direktør Ib Petersen, kontorchef Franz-Michael Skjold Mellbin, viceprotokolchef Annette Lassen, ministersekretær, chefkonsulent Jesper Fersløv Andersen, Ministersekretariatet, Direktionssekretariatet og kontorchef Jean-Charles Ellermann-Kingombe, alle Udenrigsministeriet, (TBK II):

> "…
> Idet der henvises til telefonsamtale d.d. samt til den efterfølgende kinesiske beslutning om at begrænse pressearrangementet til deltagelse af kun officielle fotografer, skal vi foreslå følgende presselinje:
>
> "Formatet for de planlagte pressearrangementer i forbindelse med formand Yu Zhengshengs møde med Folketingets Præsidie samt for audiensen hos HKH Kronprins Frederik den 6. juni 2013, er efter kinesisk ønske ændret til kun at omfatte deltagelse af officielle fotografer."
>
> og som beredskab til 'hvorfor':
>
> "Der har i forberedelserne af besøget selvsagt været en løbende og god dialog med kineserne om formatet for pressearrangementerne. Fra kinesisk side var der ønske om at begrænse pressearrangementerne til kun officielle fotografer."
> …"

Pressechef ved Hoffet Lene Balleby har for Tibetkommission II forklaret, at hun ikke husker telefonsamtalen med chefkonsulent Nis Lauge Gellert.

Udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-Johns havde en time forinden modtaget udkast til denne skrivelse fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert og svaret "OK" hertil.

Den 6. juni 2013 kl. 6.18.43 (UTC) (kl. 8.18.43 (CET)) videresendte KF 0765 ovennævnte mailkorrespondance med Kongehusets Kommunikationsafdeling af 4. juni 2013 internt i Politiets Efterretningstjeneste med oplysning om, at (TBK II):

> "…
> De to nævnte pressefolk fra NDTTV samt Lignan (Linda) Wu, der vist alle har dansk pressekort, har kineserne bedt os om at have speciel focus på. De påstår de er Falun Gong, hvilket jeg dog tvivler på. Men for alle tilfældes skyld syntes jeg vi bør checke alle grundigt før de lukkes ind. Udenlandske som danske. Jeg vil være i SM ca 1230. vi skal gerne ind via Dronningeporten for at recce ruten. Vi ses. Vh. KF 0765
> …"

Sikkerhedskoordinator KF 0765 har for Tibetkommission II forklaret, at det måtte være den kinesiske ambassade, der påstod, at de to pressefolk fra NTDTV var Falun Gong-tilhængere. Han var ikke med til selve pressemødet, da han stod foran porten til Christian VIII's palæ. Det var alene pressechef Lene Balleby, der afgjorde, hvilke pressefolk der kom ind. Når pressefolkene blev lukket ind, undersøgte PET deres tasker af sikkerhedsmæssige årsager. Idet pressefolkene kom tæt på Kronprinsen, kunne de på forhånd undersøge pressefolkenes baggrund for kriminalitet og terrorhandlinger. De fandt formentlig ikke noget på pressefolkene fra NTDTV, hvorfor PET ikke havde anledning til at anbefale Kongehuset, at de ikke skulle deltage.

Den 6. juni 2013 kl. 09.48 sendte Line Bisgaard, Hofmarskallatets kommunikationsafdeling, til pressechef Lene Balleby et udkast til et svar til Mrs. Wu, der den 4. juni 2013 havde tilmeldt sig Kronprinsens møde med Yu Zhengsheng. Mrs. Wu oplyste, at hendes oprindelige navn var Lingnan Wu, og at hun var journalist og fotograf på "The Epoch Times" i Danmark, der angiveligt "har den mission at udsende ucensurerede nyheder til kinesere og andre folk". I svaret skrev Line Bisgaard blandt andet (TBK II):

> "…
> Unfortunately I have to inform you, that this event has been conceptually changed, to be official photographers only.
> …"

Pressechef Lene Balleby svarede kort efter (TBK II):

> "…
> Fint – den kan du blot sende.
> …"

Den 6. juni 2013 kl. 10.10 blev fra mailadressen AH@Kongehuset.dk til blandt andre H.K.H.Kronprinsen, Rigspolitiet, Politiets Efterretningstjeneste, KF 0764 og Kongehusets pressechef Lene Balleby sendt en mail, der blandt andet indeholdt oplysninger om pressetilmeldelser til Kronprinsens modtagelse af Yu Zhengsheng den 6. juni 2013 kl. 14.00. Listen er tilført oplysning blandt andet om (TBK II):

> "…
> kl. 13.30: Akkrediteret presse (7 personer) modtages og føres til adjudantgemak af Lene Balleby
> …"

Kort efter, den 6. juni 2013 kl. 10.19, blev fra mailadressen AH@Kongehuset.dk til blandt andre H.K.H.Kronprinsen, Rigspolitiet, Politiets Efterretningstjeneste, KF 0764 og Kongehusets pressechef Lene Balleby sendt en deltagerliste vedrørende Kronprinsens modtagelse af Yu Zhengsheng den 6. juni 2013 kl. 14.00. På listen var oplysningen om akkrediteret presse ændret til (TBK II):

> "…
> kl. 13.30: Akkrediterede fotografer (3-4 personer) modtages og føres til adjudantgemak af Lene Balleby
> …"

I en rapport udfærdiget af Politiets Efterretningstjeneste og formentlig fejldateret 5. juni 2013 er om en iagttagelse den 6. juni 2013 oplyst, at (TBK II):

> "…
> To herboende kinesiske journalister, som umiddelbart ikke er venligsindede over for det kommunistiske styre bad den 20130606 om at deltage i pressemødet ved Amalienborg under delegationsbesøget. Dette ønskede man ikke fra kinesisk side. Det drejede sig om: NTDTV Denmark, … Begge havde dansk pressekort. ZHU Xuezhi havde først fået en talledelse til pressekonferencen, men blev efterfølgende afvist "i døren" af Kongehusets pressechef[138]. Forklaringen var at der var et begrænset antal pladser og at de allerede er fyldt op. ZHU Xuezhi var meget fortørnet over dette.

138 Lene Balleby

> Efterfølgende er yderligere et navn tilgået fra NTDTV: Linda Wu/Lignan Wu, formentlig herboende etniske kineser.
> …"

Pressechef ved Hoffet Lene Balleby har for Tibetkommission II forklaret, at hun ikke husker situationen, som er beskrevet i PET's rapport. Det var hende, der var pressechef, men det kan have været en anden, der afviste medarbejderne fra NTDTV. Hun kan dog ikke afvise, at det var hende, der gjorde det. Afvisningen skete efter, at betingelserne for deltagelse i pressearrangementet var ændret, og de tidligere akkrediterede havde fået besked om det. De øvrige medier, som havde fået beskeden om ændringen, kom ikke, men medarbejderne fra NTDTV kom, selv om beskeden også var sendt til dem. Hun ved ikke, om de ikke havde set den, men i og med at de dukkede op, måtte de forklare dem, at forudsætningerne for deltagelse var ændret, og at de derfor ikke kunne få adgang.

Hun er enig i, at gengivelsen i PET-rapporten af, at "… *Forklaringen var at der var et begrænset antal pladser og at de allerede er fyldt op…*", ikke er en præcis gengivelse af den faktiske begrundelse, men hun husker som nævnt ikke, om det var hende, der afviste medarbejderne fra NTDTV og dermed heller ikke, hvad der blev sagt. Hun ville helt sikkert have forklaret dem, at det var fordi, at formatet var blevet ændret til et arrangement for officielle fotografer.

Den 7. juni 2013 skrev presserådgiver Jean-Charles Ellermann-Kingombe (TBK II):

> "…
> t.o.
>
> Netop kontaktet af STM, der oplyser, at JP kører historie i morgen om, at FG er blevet forment adgang til photopool i Folketinget ifm kinesisk besøg. Må forstå at pressemedarbejder i FT (i hvert fald til baggrund) har været "behjælpsom".
>
> Ingen henvendelser her endnu. Får vi det holder vi fast i linje fra beredskabet.
> …"

Særlig rådgiver Henrik Røjgaard, Udenrigsministeriet, svarede kort efter (TBK II):

> "…
> Dum historie - men fg går vel ikke under betegnelsen "officielle fotografer". Jeg holder linjen, hvis de kontakter mig.
> …"

Kontorchef i Udenrigsministeriets direktions- og kommunikationssekretariat Jean-Charles Ellermann-Kingombe har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke præcist husker baggrunden for sin mail og Henrik Røjgaards svar, men han formoder, at der på dette tidspunkt var kommet offentligt kendskab til situationen med ændringen af presseformatet som følge af invitationen til personer med tilhørsforhold til Falun Gong, og at det var på en måde, som kunne medføre, at der blev rejst kritiske spørgsmål til regeringen. Det har været derfor, at de havde et presseberedskab klar, hvilket var en helt sædvanlig måde at arbejde på, uanset om der var noget at komme efter eller ej. Han husker ikke indholdet af presseberedskabet.

Den 6. oktober 2015 postede den juridiske tænketank Justitia i anledning af justitsminister Søren Pinds meddelelse om nedsættelse af Tibet I (TBK II):

> "…
> Det er positivt. Undersøgelseskommissionen bør dog også inddrage nogle af de hændelser og beslutninger, der blev truffet dagene forud for det kinesiske statsbesøg. Relevant vil det f.eks. være, at kommissionen lægger vejen forbi Udenrigsministeriet, som i dagene op til afviste TV-stationen NDT, som er forbudt i Kina, at dække pressemødet med den kinesiske præsident. Der kunne måske være en sammenhæng mellem Udenrigsministeriets ageren over for NTD og politiets ageren over for pro-tibetanske demonstranter, skriver direktør Jacob Mchangama i en ny blog på b.dk.
> …"

Kontorchef Jean-Charles Ellermann-Kingombe videresendte samme dag, den 6. oktober 2015, opslaget fra Justitia til nogle kolleger, herunder kontorchef Martin Bille Hermann, (TBK II):

> "…
> I må nok lige have PKP til at afdække spm om NDT og finde den gamle presselinje frem. Tror vi blev hevet ind i det fordi IPC bistod med arrangering af presse for STM. Jesper Færsløv vil med garanti kunne huske forløbet, der ødelagde en lørdag med det løse.
>
> Fsva pressemødet i UM som der også henvises til kan jeg slå to ting fast med sikkerhed (jeg var der selv og det var en af de oplevelser man tig med sig i gyngestolen en dag):
>
> – Alle med pressekort var inviteret til pressemøde med UM'er og hans kinesiske kollega (efteråret 13). Det betød, at også en falun gong repræsentant (med dk pressekort) var til stede.

– Der var planlagt pm efter det formelle møde, hvortil pressen var tilsagt. Da mødet trak ud blev det besluttet at udskyde afholdelsen af pressemødet, der derfor blev gennemført nogle timer senere. På det tidspunkt var de fleste medier gået, herunder Falun gong repræsentanten. Men enkelte var blevet tilbage (bl.a. Ole Damkjær så vidt jeg husker). Både fra TV og skrevne medier. Der var igen ingen anden restriktion end gyldigt dansk pressekort.

Så ingen grund til, at lade den gode Mchangama stå for hele historieskrivningen.
…"

Kontorchef i Udenrigsministeriets direktions- og kommunikationssekretariat Jean-Charles Ellermann-Kingombe har for Tibetkommission II forklaret, at *"PKP"* var Pressekommunikationskontoret. Som han husker det, havde Udenrigsministeriet erkendt og undskyldt, at man havde lavet en fejl med hensyn til NDT. NDT historien handlede om, at Danmark og Folkerepublikken Kina hver især kunne pege på et fastlagt antal medier fra deres eget land, som kunne få adgang til at dække Hu Jintao's besøg. Den Kina-kritiske NDT TV-station blev ved en fejl placeret i den gruppe medier, som skulle søge om adgang gennem den kinesiske ambassade. Ambassaden valgte ikke at pege på NDT som et af medierne inden for deres kvote, hvilket betød, at NDT ikke kunne få adgang. Formålet med hans mail af 6. oktober 2015 var formentlig at tage til genmæle over for insinuationen om, at der havde været en bevidst indgriben fra Udenrigsministeriets side i pressens adgang.

Efter fejlen med NDT havde Jesper Fersløv foranlediget, at der blev udarbejdet procedurer i presse-kontoret, således at man kunne undgå, at udenlandske journalisters akkreditering i fremtiden blev afhængige af tilladelse fra det indkommende lands repræsentanter. Efter hans opfattelse havde Udenrigsministeriet derfor ikke en dårlig sag, sådan som det var antydet af Jacob Mchangama. Man var ikke fra Udenrigsministeriets side gået på kompromis med ligebehandlingsprincipperne.

Henvendelse 24. juni 2013 til statsministeren fra Falun Gong udøvere

Materiale, som Tibetkommission II har modtaget, har gjort det aktuelt at omtale følgende mailkorrespondance fra 2013, som var afleveret til Tibetkommission I:

Min Liu skrev den 24. juni 2013 på vegne af "nogle Falun Gong udøvere i Danmark" en mail stilet til statsminister Helle Thorning-Schmidt. I mailen skrev Min Liu blandt andet (TBK I):

> "…
> Kære Statsminister Helle Thorning-Schmidt
>
> Vi skriver til Dem vedrørende en meget vigtig sag.
>
> Den 5. juni kom Formanden for det Kinesiske Folks Politiske Kongres (CPPCC) Yu Zhengsheng med delegationer på officielt besøg i Danmark. Torsdag den 6. juni om eftermiddagen skulle han til et møde på Amalienborg med kronprins Frederik. Politiet var nemlig hurtige til at få en lille fredelig gruppe fjernet fra slotspladsen, da han var på vej. Det var os - Falun Gong gruppen, der var mødt op for at sende en besked til ham - Kinas fjerdemægtigste mand - for at stoppe de forfærdelige menneskerettighedskrænkelser og umenneskelige forfølgelser og stoppe organhøst fra levende Falun Gong udøvere i Kina.
>
> … En politibetjent har fortalt os, at de fik ordre fra højeste myndighed om at fjerne gruppen, fordi de kinesiske delegationer ikke ville se os og vores gule tøj, der står der "Sandhed, Godhed og Tolerance", og "Falun Gong er godt". Manden og kvinden skulle enten tage deres gule T-shirt af eller forlade stedet. De sagde nej til begge dele.
> …"

Mailen blev af ministersekretær Peter Lehmann Nielsen videresendt til Justitsministeriet den 26. juni 2013, og Min Liu blev orienteret herom samme dag ved en mail, hvori blev anført blandt andet (TBK I):

> "…
> På vegne af statsministeren[139] vil jeg takke for din henvendelse af 24. juni 2013,
> …
> …"

Statsminister Helle Thorning-Schmidt har for Tibetkommission II forklaret, at en sådan henvendelse ikke blev forelagt hende, hvis den vedrørte et andet ressort. Hun husker ikke, om Peter Lehmann Nielsen har nævnt henvendelsen for hende.

Ministersekretær Peter Lehmann Nielsen har for Tibetkommission II forklaret, at mange borgerhenvendelser blev håndteret på embedsmandsniveau. Det er derfor sandsynligt, at statsminister Helle Thorning-Schmidt ikke blev informeret om hen-

139 Helle Thorning-Schmidt

vendelsen af 24. juni 2013 fra Falun Gong-udøvere til statsministeren og heller ikke om hans svar af 26. juni 2013 på vegne af statsministeren.

Intern korrespondance 7. oktober 2013 i Politiets Efterretningstjeneste

Til brug for besvarelse af en henvendelse fra Falun Gong til Politiets Efterretningstjeneste oplyste KF 0797 den 7. oktober 2013 til besvarelse af en intern forespørgsel om baggrunden for henvendelsen, at KF 0765 havde oplyst (TBK I):

> "…
> at det konkret handler om, at Københavns Politi flyttede nogle demonstranter fra Amalienborg Slotsplads til Toldbodgade d. 6 [juni]. Der gives af sikkerhedsmæssige årsager aldrig tilladelse til demonstrationer på Amalienborg Slotsplads, og således havde disse demonstranter ingen tilladelse.
> …"

Interne overvejelser om udformningen af orientering til udenrigsminister Kristian Jensen i forbindelse med nedsættelsen af Tibetkommission I

For Tibetkommission I forelå som omtalt i Tibetkommission I's beretning s. 1172 en mail af 31. maj 2013 fra chefkonsulent i Udenrigsministeriets Asienkontor Nis Lauge Gellert til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet (protokolchef Marie-Louise Overvad, viceprotokolchef Annette Lassen m.fl.) om indholdet af hans samtale med souschefen på den kinesiske ambassade den 30. maj 2013, hvori han oplyste blandt andet (TBK I):

> "…
> På en samtale g.d. med souschefen på herværende kinesiske ambassade gav denne udtryk for, at mens man ikke havde anledning til at betvivle den sikkerhed, der fra politiets side blev stillet op i forbindelse med Yu Zhengshengs besøg, så var man bekymret for udsigten til manifestationer af 'anti-kinesiske' kræfter, som kunne forpurre besøgets succes…
>
> Jeg lovede at gå videre med budskabet, men henviste til, at der i Danmark var en række grundlovssikrede rettigheder, som der naturligvis ikke kunne gås på kompromis med. De gode erfaringer fra det kinesiske statsbesøg sidste år tilsagde, at det ville være muligt at afvikle besøget til alles tilfredshed.
> …"

Om denne mail er for Tibetkommission I afgivet følgende forklaringer:

Chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Udenrigsministeriet, Asienkontoret:

"…
Afhørte erindrede at have haft den samtale med souschefen på den kinesiske ambassade… Afhørte erindrede imidlertid ikke mere end det, der fremgår af referatet. Den måde, afhørte gik videre med budskabet på, var ved at sende mailen med referatet. I bekymringen ligger det samme som i 2012. Det måtte ikke blive pinligt, og der måtte ikke være historier, der overskyggede besøgets indhold. I givet fald kunne man måske nok forestille sig, at kineserne i yderste konsekvens ville rejse hjem. Afhørte huskede dog ikke, at dette scenarie indgik i overvejelserne i Udenrigsministeriet i 2012 eller 2013.

Afhørte skulle viderebringe budskabet og håbede, at adressaterne læste mellem linjerne. Der var ikke tale om et krav fra kinesernes side, men et budskab. I Udenrigsministeriet erkendte man, at Kina lagde meget vægt på dette spørgsmål, og der var en pligt til at videresende synspunktet. Der var i Udenrigsministeriet en antagelse af, at de myndigheder, der modtog mailen, ville agere indenfor rammerne af grundloven. Det behøvede han derfor ikke at nævne specifikt. Mailen blev også sendt til både chefen for Protokollen, som fra 1. august 2012 var Marie-Louise Overvad, og til ledelsessekretariatet. Afhørte kontaktede ikke politiet eller PET. Departementschefens sekretariat var modtager på mailen, så afhørte måtte formode, at mailen endte hos Claus Grube.
…"

Udenrigsminister Villy Søvndal:

"…
Afhørte blev ikke orienteret om mailen af 31. maj 2013 fra Nis Lauge Gellert til PRO, cc., en række medarbejdere blandt andet Annette Lassen. Om Nis Lauge Gellerts omtale af de gode erfaringer fra besøget i 2012 oplyste afhørte, at han ikke vidste, hvad Nis Lauge Gellert har haft i tankerne, da han formulerede det. Udenrigsministeriets embedsmænd kan ikke have været i tvivl om afhørtes opfattelse af, at der var sket grundlovsbrud i 2012. Det fremgik af de krystalklare svar, han havde givet.
…"

Ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaden i Beijing:

»…
Ambassaden hjalp Udenrigsministeriet med at forstå, hvem den kinesiske formand Yu Zhengsheng var og hans rolle i den kinesiske struktur, hvor han var en af de syv vigtige, som medlem af Politbureauets stående udvalg. Afhørte og ambassaden blev ikke orienteret om samtalen mellem Nis Lauge Gellert og souschefen på den kinesiske ambassade den 31. maj 2013, og han havde ikke set mailen med referat. Afhørte erindrede ikke at have hørt om nogen kinesisk bekymring i 2013. I givet fald ville man i Udenrigsministeriet og på ambassaden have trukket lige så meget på skuldrene som andre gange. Afhørte havde ingen bemærkning til Nis Lauge Gellerts afsluttende bemærkning … Afhørte forstod ikke bemærkningen.
…«

Departementschef Christian Kettel-Thomsen, Statsministeriet:

»…
Nis Lauge Gellerts oplysning i mail af 31. maj 2013 om de gode erfaringer fra sidste år, ser sjov ud med den viden, man har i dag. På daværende tidspunkt besvarede Justitsministeren Retsudvalgets spørgsmål. Disse svar dannede grundlag for den opfattelse, man havde af, hvordan de sikkerhedsmæssige forhold var blevet håndteret. Afhørte havde ikke tidligere set denne mail og har ikke af sine medarbejdere fået refereret noget af mailens indhold. Nis Lauge Gellerts anførsel om, at man ikke kunne gå på kompromis med grundlovssikrede rettigheder, var ikke et anliggende for Statsministeriet.
…«

Under Tibetkommission II's undersøgelse er til kommissionen afleveret en mail af 18. december 2015, datoen for nedsættelsen af Tibetkommission I, fra Lars Vogtmann Sørensen, Udenrigsministeriet, til Erik Laursen om et udkast til orientering til udenrigsministeren, som blandt andet henviser til chefkonsulent Nis Lauge Gellerts referat af mødet med souschefen for den kinesiske ambassade den 30. maj 2013. I mailen af 18. december 2015 skrev Lars Vogtmann Sørensen (TBK II):

»…
Kære Erik

Jeg har netop sendt dig ministerorienteringen i F2.[140]

140 F2 er et sagsbehandlingssystem

> Bemærk, at vi (Julie og jeg) var lidt i tvivl om, hvorvidt følgende understregede sætning skulle inkluderes (vi har skrevet den ind – så må du eventuelt slette igen):
>
> Forud for besøget af formanden for det kinesiske parlaments overhus, Yu Zhengsheng, i 2013 fremførte man fra dansk side
> - at der [i forhold til kinesiske bekymringer for at "anti-kinesiske" manifestationer måtte underminere besøgets succes] i Danmark var en række grundlovssikrede rettigheder, som der naturligvis ikke kunne gås på kompromis med, og at de gode erfaringer fra det kinesiske statsbesøg året før tilsagde, at det ville være muligt at afvikle besøget til alles tilfredshed …
>
> Jeg har her også vedhæftet referatet, som du var interesseret i at se på sammen.
> Mvh/Lars
> …"

8.4.6.2 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen

Henvendelse af 7. februar 2013 fra Københavns Kommune til Københavns Politi om TV stationen NTD's tilstedeværelse under fejringen af det kinesiske nytår på Københavns Rådhus

Erhvervskonsulent Michael Ryan Andersen, Københavns Kommune, rettede ved mail af 7. februar 2013 henvendelse til Københavns Politi, kriminalassistent Henrik Schalls Jørgensen, med oplysning om, at TV stationen NTD havde meldt sin ankomst til fejringen af det kinesiske nytår på Københavns Rådhus. Han skrev blandt andet (TBK II):

> "…
> Efterfølgende er vi blevet opmærksomme på, at NTD tilhører Falun Gong, som er forbudt i Kina pga. deres systemkritiske holdninger.
>
> Vi ønsker selvfølgelig ikke, at nægte dem adgang til arrangementet, men Falun Gong har ved lignende arrangementer rundt om i verden benyttet lejligheden til at tiltrække sig opmærksomhed via demonstrationer eller lign. Ved arrangementet på lørdag deltager den kinesiske ambassade, og dette kunne evt. være en anledning for Falun Gong til at tiltrække sig opmærksomhed.
> …"

Mailen blev samme dag videresendt internt i Københavns Politi og fra politiassistent Finn Bach, afdelingen for Operativ Planlægning & Analyse videre til orientering for PET med forespørgsel (TBK II):

> "…
> Giver disse oplysninger … anledning til en revurdering af arrangementet?
> HASTER!!!
> …"

Internt i PET blev denne mail den følgende dag videresendt til KF 0765, der svarede (TBK II):

> "…
> Jeg har hævet den fra patruljemæssigt tilsyn til "tilstedeværelse af en fodpatrulje evt fra Flexgruppen" OPA[141] orienteret.
> …"

Korrespondance 11. til 12. februar 2013 i Udenrigsministeriet og til dels med Politiets Efterretningstjeneste om Tibet-demonstration ved ambassaden

Studerende for et Frit Tibet stod den 13. februar 2013 for en event ifølge foreningens pressemeddelelse "i anledning af 100 årsdagen for udråbelsen af Tibet som et selvstændigt land i 1913". Studerende for et Frit Tibet annoncerede i pressemeddelelsen, at eventen ville finde sted ved Folkerepublikken Kina's ambassade kl. 16.30 den pågældende dag, hvor de ceremonielt ville klippe den røde snor over til Tibets "ambassade" og blandt andet hejse det tibetanske flag og afsynge nationalsangen (TBK II).

Fuldmægtig Mette Pfeiffer Jørgensen sendte den 11. februar 2013 kl. 16.41.35 en intern mail til sektionsleder Betina Vorsøe Andersen, Udenrigsministeriet, med et informationslink til en nyhedsside, hvor en demonstration for Tibet blev annonceret, og sektionsleder Betina Vorsøe Andersen sendte kort efter, kl. 15.44.39 (UTC) (17.44.39 (CET) samme dag mailen videre til chefkonsulent Nis Lauge Gellert, med bemærkning (TBK II):

141 Københavns Politi, Operativ Planlægning og Analyse

»…
Vigtigt! Se lige hvad Mette har fundet, Tibet demonstration onsdag – åbning af ambassade
…«

Få minutter senere, kl 15.49.32 (UTC) (kl. 17.49.32 (CET)) skrev sektionsleder Betina Vorsøe Andersen i en mail til fuldmægtig Mette Pfeiffer Jørgensen (TBK II):

»…
Tak Mette! Er nis der stadig?
…«

Og fuldmægtig Mette Pfeiffer Jørgensen svarede to minutter senere (TBK II):

»…
Ja, … han er der.
…«

Den 12. februar 2013 skrev chefkonsulent Nis Lauge Gellert til Protokollen, Marie-Louise Overvad og viceprotokolchef Annette Lassen, cc. politisk direktør Michael Zilmer-Johns, departementsråd Lars Gert Lose, kontorchef Franz-Michael Skjold Mellbin, fuldmægtig Mette Pfeiffer Jørgensen, sektionsleder Betina Vorsøe Andersen, ministersekretær, chefkonsulent Jesper Fersløv Andersen, ambassadør Friis Arne Petersen, ambassaderåd Søren Jacobsen og ambassadesekretær Mads Kjeldsen (TBK II):

»…
Efter anmodning om møde med kort varsel, indfandt souschefen for herværende kinesiske ambassade Xu Yong sig i ALO ledsaget af lederen af den politiske afdeling, Fu Wenyang. Fra ALO deltog Helle Nielsen, fg. kontorchef, fm. Betina Vorsøe Andersen og undertegnede. Ambassaden henledte opmærksomheden på et event arrangeret i morgen af Studerende for Frit Tibet, hvor man i morgen kl. 16:30 vil 'oprette' en tibetansk 'ambassade' i Danmark foran den kinesiske ambassade på Øregårdsvej 25. Der var indkaldt hertil bl.a. på Facebook.

Ambassaden henviste til det tibetanske spørgsmåls følsomhed for den kinesiske regering og til kinesiske 'kerneinteresser' og bad om, at man fra dansk side håndterede begivenheden på passende vis og på en måde, der sikrede den gode udvikling, det dansk-kinesiske forhold var inde i. Ambassaden henviste desuden til forlydender om, at lederen af den eksiltibetanske regering, Lobsang Sangay, havde i sinde at sende sine repræsentanter til en række lande for at fore-

tage separatistiske aktiviteter. Ambassaden henstillede til at man fra dansk side ikke tillod sådanne separatistiske aktiviteter at finde sted i Danmark.

ALO takkede for den gode dialog med ambassaden, som var værdsat. ALO understregede, at der ikke var ændringer i den danske ét-Kina politik, som havde været uændret siden 1950 og som et bredt flertal i Folketinget bakkede op om. ALO var bekendt med det event, der åbenbart vart planlagt ud for den kinesiske ambassade. Man ville straks sørge for, at PET blev underrettet, så der kunne drages behørig omsorg for ambassadens og de ansattes sikkerhed. Hvilke konkrete skridt, der i den forbindelse skulle tages, var dog Politiets og ikke Udenrigsministeriets beslutning. Mht. visum og indrejse for evt. repræsentanter for Lobsang Sangay var beslutningen her indrejsemyndighederne og ikke Udenrigsministeriet. Erfaringen fra tidligere gav dog sikkerhed for, at begge parter forstod at håndtere situationer på en for alle parter tilfredsstillende måde.

Samtalen fandt sted i en god stemning.
…"

Kontorchef i Udenrigsministeriets presseenhed Jesper Fersløv Andersen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke er bekendt med baggrunden for, at han er cc. på denne mail, og at han ikke husker den. Han havde ikke særlig godt kendskab til kinesiske forhold, herunder kinesiske sensibiliteter, og mindes ikke på gangene i Udenrigsministeriet eller i øvrigt at have hørt om, at kineserne ikke ville se anti-kinesiske demonstrationer.

Marie-Louise Overvad videresendte samme dag, den 12. februar 2013, chefkonsulent Nis Lauge Gellerts mail til Politiets Efterretningstjeneste (TBK II).

Politiets Efterretningstjeneste, KF 0765, svarede samme dag, den 12. februar 2013 (TBK II):

"…
Tak for informationen.
Allerede i går forklarede jeg deres militærattaché, at "happenings" foretaget i forbindelse med en lovlig demonstration ikke giver politiet mulighed for at gribe ind.

Kun hvis demonstranterne overtræder reglerne for afholdelse af en demonstration kan/vil politiet gribe ind.

> Jeg har i øvrigt gjort Nordsjællands politi opmærksom på dine fremsendte informationer. De skal nok være oppe på dubberne under demonstrationen i morgen.
> …"

KF 0765 videresendte samme dag chefkonsulent Nis Lauge Gellerts mail til Henrik Kildsgaard Jensen, Københavns Politi, idet han skrev (TBK II):

> "…
> Hej Henrik.
>
> Nedenstående kan du se med hvilken alvor Kineserne ser på den eventuelle happening.
> …"

Henrik Kildsgaard Jensen videresendte mailen til politiassistent Peter Juellund, Nordsjællands Politi, der senere samme dag, den 12. februar 2013, skrev til "Rette vedkommende" i Politiets Efterretningstjeneste blandt andet (TBK II):

> "…
> Samtidig vil jeg sørge for, at vores Lima9 sammen med patruljen til demo'en sendes til stedet kl. 1615 for at sikre, at demo'en ubetinget bliver gjort klar over, hvor grænser går og at tilladelsen er betinget af, at de overholder denne til punkt og prikke.
> …"

Intern mail af 27. marts 2013 i Politiets Efterretningstjeneste

Sikkerhedskoordinator KF 0764 skrev den 27. marts 2013 til KF 1142 (TBK II):

> "…
> Jeg kan desværre ikke genkalde, hvem der ringede til mig. Der var én, der gik meget op i de demo'er, der var mod besøget; ham talte jeg med på hotellet, men om han har ringet til mig kan jeg ikke huske.
> …"

Den kinesiske ambassades henvendelse om Falun-Gong-demonstrationer i juli 2013

Sektionsleder Betina Vorsøe Andersen, Udenrigsministeriets ALO-kontor[142], skrev den 12. juli 2013 til blandt andre Protokollen og ambassaden i Beijing, cc. blandt andre viceprotokolchef Annette Lassen, centerchef Michael Starbæk Christensen, fuldmægtig Mette Pfeiffer Jørgensen og ambassadesekretær Mads Kjeldsen blandt andet (TBK II):

> "…
> Herværende kinesiske ambassade havde d.d. anmodet om et møde for dels at drøfte en demonstration af europæiske Falun Gong tilhængere i juli i København, …
>
> Samlingen af Falun Gong tilhængere skulle efter sigende finde sted i dagene 19.-21. juli (evt. også. 22 juli), der var tale om en form for konference. Ambassaden var nervøs for, at samlingen kunne udvikle sig til demonstrationer mod den kinesiske regering og påstande om organhandel. Ambassaden var derudover bekymret for selve ambassadens sikkerhed under eventuelle demonstrationer. Fra ALOs side blev det tilkendegivet, at man ikke havde nogen informationer om et sådant kommende arrangement, men at man naturligvis ville følge op med hensyn til ambassadens sikkerhed.
> …"

Viceprotokolchef Annette Lassen videresendte samme dag, den 12. juli 2013, mailen til Politiets Efterretningstjeneste med bemærkning (TBK II):

> "…
> Protokollen går ud fra, at PET tager direkte kontrakt til ambassaden med henblik på at aftale nærmere omkring en evt. demonstration.
> …"

Sektionsleder i Udenrigsministeriets ALO-kontor Betina Vorsøe Andersen var cc. på denne mail, og hun takkede i en mail den 15. juli 2013 viceprotokolchef Annette Lassen for hjælpen. Videre skrev hun (TBK II):

> "…
> T.o. har ambassaden ringet her til morgen – de mente, at der på internettet blev opfordret til hærværk mod ambassaden. Jeg spurgte ind til, hvorvidt der var

142 Udenrigsministeriets kontor for Asien, Latinamerika og Oceanien

> tale om en generel opfordring fra Falun Gong mod kinesiske ambassader eller om det var konkret mod ambassaden i København. Svaret var, at det vidste de ikke.
> …"

Viceprotokolchef Annette Lassen videresendte samme dag, den 15. juli 2013 også denne mail til Politiets Efterretningstjeneste (TBK II):

> "…
> til orientering og opfølgning af min mail af 12.7.2013.
> …"

Mailen blev den 12. juli 2013 internt i PET videresendt af KF 0765 med følgende besked (TBK II):

> "…
> Hej derinde. Omkring denne oplysning vil jeg normalt anmode Nordsjællands politi om at udvise skærpet opmærksomhed ved ambassade i de nævnte dage. Normalt er alle demoer ved kinesiske ambassade fredelige.
> …"

Mailkorrespondance 29. august til 4. september 2013 i Udenrigsministeriet om henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder om "Risikoen for at en eller anden organisation – fx Falun Gong …"

Institut for Menneskerettigheder var i dagene 21. til 23. oktober 2013 vært for "13th Informal ASE; Seminar on Human Rights and the Environment". Ifølge oplysninger på Institut for Menneskerettigheders hjemmeside havde ASEM (Det Asiatisk-Europæiske Møde) 48 medlemmer, hvorfor mødet i København var det største menneskerettighedsmøde mellem de to verdensdele, hvor deltagerne kom fra både regeringer, Universiteter og civilsamfundsorganisationer. De undersøgte myndigheder har ikke oplyst at indgå som ansvarlige for tilrettelæggelsen.

Den 29. august 2013 modtog blandt andre Kathrine Jensen, Udenrigsministeriet, en mail fra Charlotte Schwartz-Hansen, Institut for Menneskerettigheder, med overskriften "ASEM – risiko for distraherende elementer?!". Hun skrev (TBK II):

> "…
> Noget vi nok bør have in mente: Risikoen for at en eller anden organisation – fx Falun Gong – organiserer en markering under seminaret. Hvor stor risikoen er

> ved I/jeres kolleger meget mere om end jeg gør; jeg vil i al fald gerne lige høre jeres mening, næste gang vi mødes.
> …"

Kathrine Jensen videresendte den 4. september 2013 mailen til sin kollega i Udenrigsministeriets ALO-kontor[143] fuldmægtig Mette Pfeiffer Jørgensen med bemærkning (TBK II):

> "…
> Vi skal på et tidspunkt måske lige koordinere vedr. evt. risici ved ASEM-menneskerettighedsseminaret i oktober jf. nedenfor. Der er ikke længere nogen højniveau deltagelse fra Kina, men derfor kan det jo være en god idé, lige at vende.
> …"

Fuldmægtig Mette Pfeiffer Jørgensen svarede samme dag, den 4. september 2013 (TBK II):

> "…
> Vi skal helt sikkert koordinere ift. ASEM MR-seminaret. Som nævnt skal Kina UPR-eksamineres den 22. oktober, så der vil være stor fokus på Kina MR. Herudover kan det ikke udelukkes, at nogle organisationer vil benytte MR-seminaret som platform.
> …"

Lidt senere samme dag, den 4. september 2013 skrev fuldmægtig Mette Pfeiffer Jørgensen igen til Kathrine Jensen (TBK II):

> "…
> I forlængelse af min mail, skal vi huske på at ASEF[144] eksekutiv direktør, Zhang Yan, er kineser. Er der aftalte møder med Zhang her i huset?
> …"

Indberetning fra den danske ambassade i Folkerepublikken Kina den 28. november 2013 om Norges forhold til Folkerepublikken Kina og interne kommentar i Udenrigsministeriet i mail af 29. november 2013

143 Udenrigsministeriets kontor for Asien, Latinamerika og Oceanien

144 Asia-Europe Foundation

Den 28. november 2013 sendte ambassadør Friis Arne Petersen en indberetning om "Norges forhold til Folkerepublikken Kina – 3 års istid og ingen nemme løsninger i horisonten, men der søges efter skridt, der måske kan deblokere" efter tildelingen af Nobels fredspris til Liu Xiabo i oktober 2010 til en række medarbejdere i Udenrigsministeriet. Han oplyste blandt andet, at en følge heraf havde været (TBK II):

> "…
> • … Ingen ministerbesøg, viceministerbesøg eller andre politiske besøg i over 3 år. …
> • Norsk vareeksport til Kina er fra 2011 til 2012 faldet med 4 mia. kr.
> …"

Dagen efter, den 29. november 2013, skrev kontorchef Lisbet Zilmer-Johns herom til Jeppe Tranholm-Mikkelsen, begge Udenrigsministeriet, (TBK II):

> "…
> Med så langt et resume prøver man vist at sikre, at ingen nogensinde, aldrig, overvejer at lade DK modtage DL. e.l.
> …"

Kontorchef i Udenrigsministeriet Lisbet Zilmer-Johns har for Tibetkommission II forklaret, at et resume efter hendes opfattelse højst bør være på 10 linjer, og at hendes mail til Jeppe Tranholm-Mikkelsen var et forsøg på at være lidt morsom. Desuden kom Jeppe Tranholm-Mikkelsen direkte fra ambassaden i Beijing og havde formentlig interesse i at følge udviklingen.

8.4.7 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2014

Myndighederne har indberettet, at de har noteret følgende besøgssager i 2014:

- Anti Smuggling Bureau (ASB), der alene involverede Rigspolitiet.
- Hong Kong Police College, der alene involverede Rigspolitiet.
- Shanghai Public Security Bureau, der alene involverede Rigspolitiet.
- general director of International Cooperation Department of Ministry of Public Security Liao Jinrong, der alene involverede Rigspolitiet.
- Tibet's premierminister Lobsang Sangay, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.
- Vice president of Xiamen Overseas Friendship Association Xiuzhen, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.

- En kinesisk delegation til Københavns Byret, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.
- Vice secretary general of State Council Shu Ziaoqin, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.
- Major general og deputy chief of Finance Department Chunfo Guo, der alene involverede Forsvarsministeriets Departement og Forsvarskommandoen.
- En kinesisk ambassadør, der alene involverede Statsministeriet.
- En senere kinesisk ambassadør, der alene involverede Forsvarsministeriets Departement.
- Beijings viceborgmester Liu Biwei, Global Green Growth Forum, der alene involverede Københavns Politi.
- Deputy chief of Staff of General Logistics Department Gao Ronge, der alene involverede Forsvarskommandoen og Forsvarets Efterretningstjeneste.
- Member of the Standing Committee of the Political Bureau Liu Yunshan, der involverede Udenrigsministeriet, Statsministeriet, Justitsministeriet og Københavns Politi.

Member of the Standing Comittee of the Political Bureau Liu Yunshan's besøg var omfattet af Tibetkommission I's undersøgelse. I henhold til kommissoriet skal Tibetkommission II undersøge, om der i materiale, som ikke var udleveret til Tibetkommission I, er oplysninger, som giver Tibetkommission II anledning til at ændre de vurderinger, der er foretaget af Tibetkommission I. Tibetkommission II har modtaget yderligere materiale vedrørende dette besøg i forhold til det materiale, der blev udleveret til Tibetkommission I.

Tibetkommission II har derudover modtaget materiale, der relaterer sig til besøg, som ikke var omfattet af den tidligere undersøgelse, og materiale, som ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen.

8.4.7.1 Officielt besøg af femte medlem af Folkerepublikken Kina's Politbureau's Stående Komité Liu Yunshan 10. til 12. juni 2014

Det femte medlem af Folkerepublikken Kina's Politbureau's Stående Komité Liu Yunshan aflagde i dagene den 10. til 12. juni 2014 Danmark et besøg, hvor hun blandt andet sammen med kulturminister Marianne Jelved skulle indvie et kinesisk kulturcenter i Danmark.

Liu Yunshan var som 5. medlem af Politbureauets Stående Komité Folkerepublikken Kina's 5. højest rangerende person. Hendes besøg blev af de danske myndigheder behandlet med relativt høj prioritet.

PET's trusselsvurdering og anbefalinger og Københavns Politis operationsbefaling

PET's trusselsvurdering og anbefalinger er udarbejdet af sikkerhedskoordinator KF 0765, PET, der i den endelige udgave af 6. juni 2014 skrev blandt andet (TBK I):

> "…
> **Trusselsvurdering:**
> Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Liu Yunshan eller besøget i øvrigt.
>
> Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold, at der ofte er fokus på Kinas håndtering af menneskerettighederne.
>
> Medieeksponeringen af besøget kan indvirke på truslen imod besøget
> …"

PET's trusselsvurdering var uændret i den endelige udgave af trusselsvurderingen.

I Københavns Politi blev den overordnede politimæssige ledelse varetaget af politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, mens det operative planlægningsansvar blev varetaget af fg. politiinspektør Peter Olesen Dahl.

I den endelige udgave af operationsbefalingen for Københavns Politi underskrevet af fg. politiinspektør Peter Olesen Dahl og politiassistent Jens Stausholm og dateret 2. juni 2014 er anført blandt andet (TBK I):

> "…
> **Trusselsvurdering**
> Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske formand for CPPCC, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget. Opmærksomheden henledes dog på Kinas position i international storpolitik, samt det forhold at der ofte er fokus på Kinas håndtering af bl.a. menneskerettigheder. Personale på den kinesiske ambassade har udtalt, at man nærer *stor bekymring* for demonstrationer eller lignende i forbindelse med den kinesiske formands besøg.
> …
> **Opgaven**
> …

> Det sikres at evt. demonstrationer – under henvisning til den Grundlovssikrede ret til at forsamles og demonstrere – anvises passende lokationer.
> …
> **Manøvreide**
> …
> Eskorteruter skal planlægges således, at uforudsete forhindringer kan imødekommes
> ved valg af alternative ruter.
> …"

Fg. politiinspektør Peter Olesen Dahl har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at:

> "…
> Afhørte og en repræsentant fra PET deltog i et møde på den kinesiske ambassade. Kinesernes holdning var som tidligere. PET ønskede, at afhørte som operationsansvarlig skulle fortælle dem, at det var lovligt at demonstrere i Danmark. Det sagde afhørte til kineserne, der blot tog det til efterretning.
> …"

Briefing 10. juni 2014 af indsatslederne i Københavns Politi

Fg. politiinspektør Peter Olesen Dahl afholdt den 10. juni 2014 en briefing af de indsatsledere, der var udpeget til de planlagte politiaktioner.

For Den Uafhængige Politiklagemyndighed er herom forklaret blandt andet (TBK I):

> "…
> *Fg. politiinspektør Peter Olesen Dahl*
>
> at de havde afholdt møder i planlægningsstaben, hvor han og de ansvarlige for politiaktionerne havde deltaget og koordineret planlægningen. Forespurgt, om det i forbindelse med planlægningen af besøget blev drøftet, om demonstranter m.v. skulle holdes ude af syne for den kinesiske delegation, forklarede han, at det omvendte var tilfældet. De havde gjort sig store anstrengelser og overvejelser i forbindelse med planlægningen for at sikre, at der blev givet eventuelle aktivister mulighed for at give deres holdning til kende. Det var selvfølgelig en vurdering af, hvor tæt eventuelle demonstranter kunne få lov til at komme på VIP'en, uden at man derved kompromitterede sikkerheden. For at sikre, at der ikke opstod fejl, så var det ham selv, som traf beslutningerne herom. Til briefin-

> gen havde han gentagne gange sagt, at Falun Gong og Frit Tibet måtte demonstrere og være synlige. Han huskede ikke hvornår, men han huskede, at han på et tidspunkt havde joket med, at demonstranterne skulle "tages med kærlighed", og "hvis det blev nødvendigt, så ville politiet selv dele Tibet-flag ud til demonstranterne".
> …
> *Indsatsleder, politikommissær Mads Østermark Jensen*
> Han huskede, at han af KSN fik besked på, at personer, som ønskede at demonstrere, skulle have lov til dette. Vedrørende besøget på det kinesiske kulturcenter skulle eventuelle demonstranter henvises til hjørnet ved Sydbank. Han huskede ikke, om det var Peter Olesen Dahl eller Tom Struve, der sagde det. Mads Østermark Jensen mente, at det var et godt demonstrationssted, idet der var udsyn til kulturinstituttet, og demonstranterne kunne se kortegens ankomst.
> …"

Indsatsleder, politikommissær Mads Østermark Jensen har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at:

> "…
> Afhørte briefede bl.a. om, at demonstranter ved Kulturcenteret skulle placeres på den modsatte side af H. C. Andersens Boulevard, hvor Jyske Bank dengang lå. Herfra var demonstrationen fuldt synlig for kortegen og omvendt. Det var af sikkerhedsmæssige grunde, at demonstrationen blev henlagt til den modsatte side af vejen.
> …"

Flere politiassistenter har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed bekræftet politikommissær Mads Østermark Jensens forklaring vedrørende indholdet af briefingen. (TBK I)

De enkelte episoder under Liu Yunshan's besøg i 2014

Journalist Asger Juul, Radio 24syv

Under Liu Yunshan's besøg den 11. juni 2014 på Chinese Cultural Center, H. C. Andersens Boulevard 36, København, blev en journalist fra Radio 24syv, Asger Juhl, bortvist fra arrangementet. Episoden blev direkte transmitteret i Radio 24syv, hvortil Asger Juhl oplyste blandt andet, at han under sin skjorte var iført en T-shirt påtrykt det tibetanske flag, som han ville vise frem under pressekonferencen. Ved bortvis-

ningen henviste Københavns Politi Asger Juhl til at slutte sig til Støttekomitéen for Tibets demonstration over for Chinese Cultural Center.

Af Københavns Politis meldeblanketter (TBK I) fremgår herom blandt andet:

> "…
> KSN: journalist, Asger, fra radiokanalen 24-7, har bekendtgjort at han vil iklæde sig sorte bukser og hvid skjorte og forsøge at komme ind på CCC, hvorinde han vil skifte til en "free Tibet" t-shirt på toilettet
> …
> der er aktivist inde i pressecenteret
> …
> iført jakkesæt og "fri tibet trøje på"
> …
> han har tænkt sig at springe frem, når mødet starter
> …
> PET har bortvist ham - VÆK!
> …
> Limaobjekt: omhandlende journalist er nu ført ud af indvendig bevogtning og gamma12 i forening og overgivet til Limaobjekt - forholdsordre?
> …
> KSN: pgl skal bortvises stille og roligt, har ingen gyldig adgangsbillet til dette lukkede arrangement
> …"

Af Københavns Politis registreringer i POLDOK fremgår (TBK I):

> "…
> 17:09 KSN lederen: Det oplyses at radiokanalen 24/7 vil teste om der er ytringsfrihed i Danmark. De forskellige enheder er underrettet om situationen og om at Radio 24/7 skal "takles med kærlighed" så man undgår sager mod Politiet.
> …
> 17:29: 24/7 sendte oplysninger om at journalisten var vist ud fra det Kinesiske institut. Pgl. skal IKKE anholdes da der er tale om en "happening" Blot bortvises.
>
> Kl.: 17:34 - 24/7 journalisten kortvarigt tilbageholdt er nu fortsat sin gang fra det Kinesiske Institut
> …"

Af en afskrift af de lydfiler, der knytter sig til meldeblanketterne om radiokommunikationen mellem KSN og de enkelte politienheder, udfærdiget af Den Uafhængige Politiklagemyndighed fremgår blandt andet (TBK I):

> "…
> Delta 61-21: KSN KSN, lytter I med på radio 24Syv, kom. Undskyld, Delta 61-21 skifter. Ja, jeg er lige blevet orienteret om en der er inde til pressemøde, som vil vise en Fri Tibet trøje. Men det er I selvfølgelig opdateret på, så. Delta 61-21 Skifter. Ja, det er slut. Tak for det, Delta 61-21 skifter. Og til orientering, så skulle det være en Asger Juul, der render rundt derinde. Asger Juul. Til orientering. 61-21 skifter. Det er modtaget. 61-21 Skifter.
>
> Lima Objekt: KSN KSN melding, Lima Objekt skifter.
>
> KSN KSN, Asger Juul - han har ... eller Asger, han har været inde på objektet, og vi har fået ham ud. Så skal vi bare lige have en forholdsordre. Skal han anholdes, eller skal han bare bortvises, Lima Objekt Skifter…
> …"

Fg. politiinspektør Peter Olesen Dahl, Københavns Politi, sendte den 11. juni 2014 en mail til politikommissær Mads Østermark Jensen, Københavns Politi, der var indsatsleder for politiaktion 07-10, Chinese Cultural Center, HCAB 36, med en oplysningsrapport vedhæftet, hvori han skrev blandt andet (TBK I):

> "…
> De forskellige indsatsledere blev herefter orienteret om, at en journalist ville forsøge at lave en happening og forstyrre mødet og de derfor skulle være særlige opmærksomme på dette forhold. Kort tid efter oplyste PET fra stedet, at man havde udfundet journalisten Asger og han ikke var i besiddelse af hverken pressekort eller egen indbydelse. Han var i besiddelse af en indbydelse som var udstedt til en kvinde. På den baggrund var han uønsket, da der var tale om et "lukket arrangement" hvor kun indbudte havde adgang — og han var derfor blevet bortvist fra stedet.
> …
> Pgl. skulle blot anmodes om, at forlade stedet, da han var uønsket og på dette tidspunkt havde vist "den onde vilje" ved at skaffe sig uretmæssig adgang og han havde selv oplyst, at hans formål var at lave en happening der skulle forstyrre mødet.

> Såfremt han ønskede at deltage i den anmeldte demonstration var han velkommen til at tage plads på den anviste demonstrationsplads umiddelbart over for det kinesiske kulturcenter.
> …
> Det var dog ikke det Tibetanske flag der gav anledning til, at pgl. ikke måtte tage ophold foran Det kinesiske kulturcenter - men mere det faktum, at han allerede én gang havde skaffet sig adgang uretmæssigt og han offentligt i radioen havde proklameret at han ville lave en happening der skulle forstyrre den kinesiske ministers besøg. Dette sammenholdt med, at sikkerhedskortegen med den kinesiske minister snart ville ankomme blev pgl. igen anmodet om, at tage ophold andet sted.
> …"

Senere samme dag, den 11. juni 2014, udarbejdede politikommissær Mads Østermark Jensen en notits, hvori han blandt andet skrev (TBK I):

> "…
> Forrider [KF 0765] fra PET havde bemærket Asger Juhl inde i det store lokale på 2. sal på adressen HC Andersens Boulevard 36. Taget kontakt til ham. Da han ikke var inviteret til arrangementet blev han bortvist og blev stille og roligt ført ud af bygningen. Inde under sin løsthængende skjorte havde han en t-shirt med det tibetanske flag.
> …
> Asger spørger herefter Rasmus Loft Søndergaard "bortviser du mig pga. min t-shirt", hvortil Rasmus kom til at svare "ja." Undertegnede tog herefter kontakt til Asger og forklarede ham, at grunden til at han blev bortvist fra lokalbanen var den, at der nu bliver lukket for al færdsel i lokalbanen, både fodgængere og cyklister.
> …"

Sikkerhedskoordinator KF 0765, PET, har om episoden i Chines Cultural Center i en intern oplysningsrapport af 12. juni 2014 anført blandt andet (TBK I):

> "…
> Under mit ophold på stedet, blev jeg kontaktet telefonisk af operationslederen hos Københavns Politi, politiinspektør Peter Olesen Dahl (POD). Han oplyst, at han var kommet i besiddelse af oplysninger om, at en person med navnet Asger … ville forsøge at komme ind til åbningen af kulturcentret i den hensigt at lave en happening. Han skulle under den hvide skjorte bære en T-shirt påtrykt det Tibetanske flag.
> …

> Jeg gik herefter op i salen for at udfinde personen … henvendte mig til ham og spurgte, om han havde en invitation til arrangementet. Han fremtog herefter en gyldig invitation og forklarede, at han var journalist ved Radio 24/7 og hed Asger Juhl. Da jeg kunne se han bar en T-shirt med noget farve på under den hvide skjorte, bad jeg ham følge med til udgangen for at undersøge forholdet nærmere.
> …
> Personen var derfor ikke i besiddelse af en gyldig invitation, der var tiltænkt ham, hvorfor [repræsentant fra den kinesiske ambassade] ønskede ham bortvist fra stedet. Jeg fulgte derfor personen ud af bygningen og overgav ham til Københavns Politi med henblik på at føre ham ud af sikkerhedsperimeteren foran bygningen.
>
> På fortovet åbnede han af egen drift sin skjorte for at fremvise sin T-shirt, der var påtrykt det tibetanske flag. Uniformeret politi førte ham herefter ud af perimeteren.
> …"

Politikommissær Mads Østermark Jensen, Københavns Politi har for Tibetkommission I forklaret blandt andet:

> "…
> Afhørte vidste ikke, hvordan journalisten var kommet indenfor. Efter bortvisningen gik journalisten over til demonstrationen på den anden side ad gaden. Afhørtes fornemmelse var, at han forsøgte at prøve grænser af. En betjent kom til at svare bekræftende på journalistens spørgsmål om, hvorvidt han skulle flyttes på grund af sin påklædning. Afhørte greb ind og forklarede journalisten, at det ikke var på grund af påklædningen, men fordi det var det forhåndsudpegede demonstrationsområde. Afhørte mente, at journalisten havde overskrevet en grænse ved at skaffe sig adgang til det lukkede ar- rangement uden tilladelse. Det var derfor, afhørte henviste ham til den anden side af gaden.
> …"

For Tibetkommission I var det endvidere oplyst, at der for Den Uafhængige Politiklagemyndighed var afgivet forklaring af blandt andre fg. politiinspektør Peter Olesen Dahl, der forklarede blandt andet:

> "…
> at det var ham, der traf beslutningen om, hvor demonstrationen på H.C. Andersens Boulevard skulle stå. Det gjorde han fra KSN på dagen og orienterede objektlederen om sin beslutning.

> Han har desuden forklaret, at politiet var opmærksomme på personer fra Falun Gong og Frit Tibet, fordi de er i opposition til styret i Kina og dermed kunne de tænkes at planlægge happenings, som ville forstyrre besøget. Derfor var politiet nødt til at være opmærksomme på deres tilstedeværelse. Forespurgt om, hvorfor demonstranterne af politiet blev bedt om at tage et flag ned fra muren på bygningen overfor det kinesiske kulturcenter, har han forklaret, at det var fordi demonstranterne ikke havde tilladelse til at hænge flag op på privat boligejendom.
> …"

Turistbus foran kulturhuset

Tibetkommission II har modtaget materiale fra en indbakke i en mailboks tilhørende Lotte Skovgaard - som genskabt fra backup og Vaulten[145] – der blandt andet omfattede en intern mail af 12. juni 2014 kl. 07.01.24 (UTC) (kl. 09.01.24 (CET)) fra sektionsleder i ALO Birgitte Røjle Hansen til viceprotokolchef Annette Lassen og Lotte Skovgaard, med følgende indhold:

> "…
> Kære begge,
>
> Tak for godt samarbejde og for jeres kæmpeindsats ifm Liu Yunshans godt overståede besøg. I STM forlyder det, at statsministeren[146] aldrig har haft et så godt møde med en kineser.
>
> Fantastisk arrangement med den turistbus foran kulturhuset ved afgang, som jeg dog antager var et lykkeligt tilfælde og ikke et led i jeres nøje koreograferede program (smiley)
>
> Bh
> Birgitte
> …"

Viceprotokolchef Annette Lassen svarede herpå samme dag kl. 07.54.37 (UTC) (09.54.37 (CET)) (TBK II):

145 Udenrigsministeriets Vault-system er uddybende omtalt ovenfor under kapitel 5, pkt. 5.4, i bemærkningerne til pkt. 11.
146 Helle Thorning-Schmidt

> "…
> Kære Birgitte,
>
> Også en meget STOR tak herfra for et fantastisk godt "parløb" – altid en fornøjelse (smiley)
>
> Det var en MEGET glad og tilfreds Liu, som drog videre til Helsingfors i morges.
> Ja, det var meget "handy" med bussen, som "kom til" at dække for Free Tibet-demoen (dobbelt smiley)
>
> Dbh. Annette
> …"

Viceprotokolchef Annette Lassen har for Tibetkommission II forklaret, at korrespondancen var udtryk for humor. Det var tilfældighedernes spil, der gjorde, at den bus lige holdt dér på det tidspunkt.

Sektionsleder Birgitte Røjle Hansen har for Tibetkommission II forklaret, at hun var fuldmægtig i Asienkontoret med primær fokus på Pakistan/Den Koreanske Halvø, men blev bedt om at hjælpe Kina-teamet med programlægningen i forbindelse med Det femte medlem af Folkerepublikken Kina's Politbureaus Stående Komité Liu Yunshan's besøg, som hun også talte med den kinesiske ambassade om.

Oplysningerne i hendes mail om Statsministeriet kom fra hendes chef Christian Dons Christensen, som havde deltaget i mødet med Liu Yunshan i Statsministeriet. Hun fik fortalt, at Liu Yunshan var mere åben og mindre formalistisk, end andre kinesere kunne være.

Når hun videre skrev *" Fantastisk arrangement med den turistbus foran kulturhuset ved afgang, som jeg dog antager var et lykkeligt tilfælde og ikke et led i jeres nøje koreograferede program"*, var det et udtryk for galgenhumor på baggrund af alt det, der var sket som følge af statsbesøget i 2012. Under besøget i 2014 observerede hun foran det kinesiske kulturhus en dansk turistbus, som formentlig var lejet til den store kinesiske delegation, og som var parkeret foran kulturhusets indgang. Bussen havde parkeret så tæt på kulturhuset som muligt formentlig for at gøre det let for delegationen at komme ind og ud af kulturhuset, men den kom, på grund af placeringen, til at skærme delegationen for demonstranterne overfor. Det var selvfølgelig ikke sjovt, at demonstranterne blev afskærmet, men set i lyset af den debat, som præsidentbesøget i 2012 havde medført, kunne hun ikke lade være med at synes, at det var lidt sjovt, at en buschauffør, ved at gøre sit arbejde ordentligt, ved skæbnens ironi pludselig kom

til at rulle ind i et storpolitisk emne. Bussen var placeret på det mest logiske sted, og det virkede helt tilfældigt, at bussen kom til at skærme den kinesiske delegation fra demonstranterne overfor. På det tidspunktet anede hun ikke, at Udenrigsministeriet måske havde været involveret i begivenhederne under besøget i 2012.

Bemærkningen i viceprotokolchef Annette Lassens mail om parløbet henviste til deres samarbejde om det udgående besøg til Folkerepublikken Kina tidligere samme år, hvor de stort set var i daglig kontakt. Når viceprotokolchef Annette Lassen skrev, at bussens placering var "handy", var det udtryk for deres fælles sorte humor, da de begge var ret bramfrie af natur. Hun ved ikke, hvorfor Annette Lassen formulerede det på den måde. Turistbussen skærmede ikke Liu Yunshan for demonstranterne, da han skulle transporteres i en anden bil.

Der var ingen mærkelige eller ublu krav fra kinesisk side i forbindelse med besøget i 2014.

8.4.7.2 Diverse vedrørende Eurovision Song Contest i København i 2014

I dagene fra den 6. til 10. maj 2014 blev den årlige Eurovision Song Contest afholdt i København. Kommissionen har ikke modtaget oplysning fra de undersøgte myndigheder om, at de har været ansvarlige eller medansvarlige for tilrettelæggelsen.

Henvendelse fra Wonderful Copenhagen af 1. april 2014 til Københavns Politi og intern videresendelse

I materiale fra Politiets Efterretningstjeneste har Tibetkommission II modtaget en mail fra Wonderful Copenhagen af 1. april 2014 til politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og Steffen Juul Brandt Sørensen i anledning af den kommende Eurovision-uge, hvori man oplyste, at man fra den kinesiske ambassade havde:

> "…
> udtrykt stor bekymring for sikkerheden under arrangementet. Vi vil derfor venligst anmode om, at Københavns Politi vurderer sikkerhedssituationen og samt behovet for synlig tilstedeværelse og beredskab under aktivitetsugen.
> …"

Mailen blev videresendt til politikommissær Bent Olsen, der den 1. april 2014 skrev til PET (TBK II):

> "…
> Jfr. nedenstående mail og ovenstående fil, ønsker Københavns politi en specifik trusselvurdering på arrangementet, ud over den generelle trusselsvurdering på Grand Prix 2014.
> – Her tænkes på "Falon Gong" aktiviteter
> – Trusselvurderingen skal ligge inden for Grundlovens regelsæt for forsamlings og ytringsfrihed.
> – Der kan ikke iværksættes særlige kinesiske ønsker i forhold til det samlede arrangement.
> …"

Politikommissær Bent Olsen har for Tibetkommission II forklaret, at hans mail skal ses i lyset af, at grundlovens regler var kommet i fokus efter forløbet i forbindelse med Hu Jintao's besøg i 2012. Der var herefter fokus på, at man ikke knægtede forsamlings- og ytringsfriheden. Man havde i 2012 og tidligere nok trukket demonstranterne for langt væk fra de kinesiske delegationer.

Det var også på dagsordenen i 2013 og 2014 at skærme demonstranter i forbindelse med de kinesiske besøg, men det skete navnlig i 2012 på grund af den omtalte handelsaftale.

Mailkorrespondance 10. og 13. april 2014 mellem politiinspektør Mogens Norup Lauridsen og Wonderful Copenhagen om Eurovision Song Contest og intern mailkorrespondance af 23. og 28. april 2014 i Københavns Politi om en tilføjelse til en operationsbefaling for Eurovision Song Contest

I en mail af 10. april 2014 svarede politiinspektør Mogens Norup Lauridsen på en henvendelse fra Signe Jungersted, Wonderful Copenhagen, i anledning af et kinesisk arrangement på Højbro Plads i forbindelse med den forestående Eurovision Song Contest. Han skrev blandt andet (TBK II):

> "…
> ingen efterretninger om specifikke trusler mod arrangementet. … i den forbindelse vil Københavns Politi selvfølgelig også have fokus på eurovisionsfesten på Højbro Plads. I hvilket omfang Københavns Politi vil være permanent tilstede på Højbro Plads vil bero på en konkret vurdering, og den konkrete politiindsats vil udelukkende have til formål, at skabe tryghed og forhindre ulovligheder og herunder hærværk. Københavns Politi er ikke bekendt med demonstrationer vendt mod arrangementet på Højbro Plads, men det kan selvfølgelig ikke ude-

> lukkes, at grupperinger eller enkeltpersoner, der ønsker at udtrykke deres modstand mod den politiske ledelse i Kina, vil benytte sig af lejligheden.
> …"

Signe Jungersted svarede hertil den 13. april 2014 blandt andet (TBK II):

> "…
> Vi vil naturligvis sætte stor pris på at blive orienteret hurtigst muligt, hvis I skulle få viden omkring specifikke trusler mod arrangementet, eller eventuelle demonstrationer mod Kinas politiske ledelse. Sidstnævnte kan, som du også skriver, selvfølgelig ikke udelukkes, men vi kan afhjælpe de diplomatiske udfordringer forbundet hermed ved at være orienteret i så god tid som muligt.
> …"

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen videresendte den 23. april 2014 denne mailkorrespondance til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, der samme dag sendte politiinspektør Mogens Norup Lauridsen et forslag til "Tillæg til manøvreide vedr. Højbro Plads" til godkendelse. I forslaget skrev Claus Hjelm Olsen (TBK II):

> "…
> Politiet vil i anledning af bla. den kinesiske delegations arrangement på Højbro Plads fra den 6. til den 10. maj udføre patruljemæssigt tilsyn, hvorunder der sikres ro og orden på stedet. Den 8. maj er der et særligt arrangement med deltagelse af kinesisk repræsentation. Under arrangementet opstilles en passende civil og uniformeret tilstedeværelse. Ved konstatering af demonstrationer og happenings kontaktes KSN der i samordning med Indsatslederen træffer beslutning for videre politimæssige dispositioner.
> …"

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen svarede umiddelbart efter, (TBK II):

> "…
> Belært af alle vores genvordigheder med dette, tror jeg vi skal understrege, at der **kan** demonstreres når dette kan ske uden fare for den offentlig ro og orden, men at indsatslederen skal underrettes med henblik på at indlede en dialog med de personer, der ønsker at demonstrere.
> …"

I en mail af 28. april 2014, hvormed politiassistent Johan Wilken gjorde indsatslederne og vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen opmærksom på, at der nu forelå en 8. udgave af operationsbefalingen for Eurovision Song Contest, var under pkt. 3.0

Manøvreidé tilføjet oplysning om den kinesiske delegations arrangement på Højbro Plads (TBK II):

> "…
> Politiet vil i anledning af bla. den kinesiske delegations arrangement på Højbro Plads fra den 6. til den 10. maj udføre patruljemæssigt tilsyn, hvorunder der sikres ro og orden på stedet. Den 8. maj er der et særligt arrangement med deltagelse af kinesisk repræsentation. Under arrangementet opstilles en passende civil og uniformeret tilstedeværelse. Ved konstatering af demonstrationer og happenings kontaktes KSN der i samordning med Indsatslederen træffer beslutning for videre politimæssige dispositioner. Der **kan** demonstreres når dette kan ske uden fare for den offentlig ro og orden, men indsatslederen skal underrettes med henblik på at indlede en dialog med de personer, der ønsker at demonstrere.
> …"

9. udgave af operationsbefalingen indeholder ikke ændringer af betydning for undersøgelsen.

Det materiale, Tibetkommission II har modtaget, indeholder ikke oplysninger om episoder af interesse for undersøgelsen i forbindelse med besøget.

8.4.7.3 Tibet's udenrigsminister Lobsang Sangay's planlagte møde med formanden for Udenrigspolitisk Nævn den 20. maj 2014

Tibet's udenrigsminister Lobsang Sangay besøgte i dagene 19. til 20. maj 2014 Danmark i forbindelse med en rejse til Norge og havde i den sammenhæng anmodet Udenrigsministeriet om at mødes med relevante repræsentanter for "Danida".

Af materiale, som Tibetkommission II har modtaget fra Statsministeriet, fremgår, at Mercan-Ellen Nielsen i den forbindelse den 9. maj 2014 skrev en intern mail til departementsråd Lars Gert Lose og Michael Braad, alle Statsministeriet, blandt andet (TBK II):

> "…
> I forbindelse med den kinesiske statsråd for udenrigsforhold, Yang Jiechi's besøg i Danmark den 19.-20. oktober 2011 tog denne spørgsmålet om Lobsang Sangays dengang forestående rundrejse op og advarede mod overhovedet at lade Lobsang Sangay få indrejse i Danmark. Han gjorde det klart, at Kinas ledelse betragter Lobsang Sangay som separatist, og at Kina forventede, at man fra dansk side ikke ville modtage Lobsang Sangay til møder - ej heller på embedsmandsniveau. Den dav. udenrigsminister svarede bl.a., at Danmark som et

suverænt land selvsagt selv beslutter, hvem man mødes med. Dagen efter orienteringen af Udenrigspolitisk Nævn demarcherede den dav. kinesiske ambassadør over for departementschefen i Udenrigsministeriet. Ambassadøren forlangte, at regeringen skulle omgøre sin beslutning om at mødes med Lobsang Sangay. Der var tilsyneladende ingen yderligere opfølgning herefter. Mødet blev søgt afholdt uden offentlig bevågenhed, men Kristeligt Dagblad nævnte efterfølgende mødet i en artikel, dog uden at kommentere yderligere. Der var ingen reaktion på artiklen.

I tråd med tidligere beslutning om, at møder på kontorchefsniveau eller derunder er forenelige med Danmarks et-Kina-politik vil UM:

1. **I overensstemmelse med tidligere praksis gennemføre et møde med Lobsang Sangay på embedsmandsniveau (ALO-chefen) med udgangspunkt i, at mødet har fokus på de danskstøttede udviklingsaktiviteter i Dharamsala, Indien. En forlængelse af projektet ventes forelagt de bevilgende myndigheder primo juni. Mødet vil foregå hos CICED.**

2. **UMen vil tage forudgående kontakt til formanden for Udenrigspolitisk Nævn og de udenrigspolitiske ordførere for partierne, som traditionelt bakker op om regeringens et-Kina-politik (SF, Venstre, Konservative og Liberal Alliance) for at orientere om, at mødeanmodningen vil blive imødekommet på samme måde som i 2011.**

3. **Og orientere UPN efterfølgende (på næste ordinære møde den 28. maj) om besøget.**

Det bemærkes, at en reaktion fra kinesisk side efter et evt. møde med Sangay ikke kan udelukkes.
…
Jeg er enig i fremgangsmåden. Er dog lidt usikker på, om STM bør orienteres evt. ved gult sag. UM er meget bevidste om ikke at "rode" os ind i sagen, hvis den skulle blive bøvlet efterfølgende.

Hvad tænker I?
…"

Departementsråd Lars Gert Lose svarede hertil (TBK II):

> "…
> Jeg tager den bare videre. Så vi siger tak for orienteringen.
> …"

Af materiale, Tibetkommission II har modtaget fra Udenrigsministeriet, fremgår videre, at det var planlagt, at formanden for Udenrigspolitisk Nævn, Mette Gjerskov, skulle mødes med Lobsang Sangay den 20. maj 2014 kl. 16.00.

Mailkorrespondance 20. maj 2014 fra chefkonsulent i Udenrigsministeriets direktionssekretariat og sekretær for Det Udenrigspolitiske Nævn (UPN) vedrørende UPN's formands mulige private møde med Lobsang Sangay, Tibet

I det materiale, som Tibetkommission II har modtaget, var endvidere en mailstreng af 20. maj 2014, hvori chefkonsulent i Udenrigsministeriets direktionssekretariat og sekretær for Det Udenrigspolitiske Nævn Kristina Miskowiak Beckvard skrev (TBK II):

> "…
> Netop talt med UPN[147]-sekretariatet. De har ikke kendskab til, om JP's informationer er korrekte, dvs. om Mette Gjerskov mødes med Lobsang Sangay i dag. De har ikke adgang til hendes kalender og kan således hverken be- eller afkræfte.
>
> UPN-sek talte dog med Mette Gjerskov om tibetanernes henvendelse for et par dage siden og aftalte, at UPN-sek svarede tibetanerne, at UPN og URU[148] ikke havde mulighed for at mødes med Lobsang Sangay, men at de kunne kontakte medlemmerne individuelt. Dette følger fast praksis, hvordan disse henvendelser håndteres, også sidste gang.
>
> UPN-sek gjorde som aftalt med formanden og svarede på opfølgende tibetansk spørgsmål endvidere, at man heller ikke havde mulighed for at stille et lokale til rådighed for noget møde. Der er således ikke på nogen måde tale om et møde med UPN.

147 Udenrigspolitisk Nævn
148 Udenrigspolitisk Udvalg

> UPN-formanden havde ikke over for UPN-sek sagt noget om, at hun havde tænkt sig at svare ja til en evt. individuel forespørgsel om at mødes.
> …"

Departementschef i Udenrigsministeriet Ulrik Vestergaard Knudsen svarede hertil, cc. blandt andre kontorchef Jean-Charles Ellermann-Kingombe, Christian Dons Christensen, Odd Sinding og Ministersekretariatet (TBK II):

> "…
> Men hun er stadig upn-formand – også når hun mødes "privat" med lobsay. Hvad siger STM til det?
> …"

Chefkonsulent Kristina Miskowiak Beckvard skrev derefter til Jean-Charles Ellermann-Kingombe (TBK II):

> "…
> Har du et øjeblik nu? Foreslår jfr. min opfølgende mail om Mette Gjerskovs sygdom i dag, at nogen ønsker Mette Gjerskov god bedring "fra i morgen" så hun ikke tager den beslutning at melde sig rask igen til mødet kl. 16. Når hun er så syg, at hun ikke kunne komme til FEU-morgenmad med UM'en, er der ingen grund til at haste ind til København til Lobsang Sangay.
>
> Jeg kan gøre det gennem UPN[149]-sek.? Enig? Eller er STM selv på bolden?
> …"

Kort efter skrev chefkonsulent Kristina Miskowiak Beckvard på ny til Jean-Charles Ellermann-Kingombe, denne gang cc. departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen og Michael Starbæk Christensen (TBK II):

> "…
> Har talt med UPN-sekretæren i Folketinget og indtil videre som aftalt bedt hende kommunikere til Mette Gjerskov, at:
>
> - "Vi er bekymrede over et evt. møde med Lobsang Sangay, som ikke kan ses som 'privat', eftersom hun er UPN-formand, som jo er det fineste hverv i FT på det udenrigspolitiske område".

149 Udenrigspolitisk Nævn

> Enig i, at det ville være bedst, om nogen fra socdem selv ringede til hende. Jeg gør det også meget gerne?
> …"

Mailstrengen slutter med, at chefkonsulent Kristina Miskowiak Beckvard nogle timer senere samme dag videresendte mailstrengen til teamleder Dorthe Lange i Udenrigsministeriets ALO-kontor[150] og skrev (TBK II):

> "…
> Bemærk: kun sagt mundtligt til UPN-sekretæren i Folketinget, ikke kommunikeret skriftligt (som det også fremgår nedenfor).
> …"

Formand for UPN Mette Gjerskov har for Tibetkommission II forklaret, at det var sin i egenskab af folketingsmedlem, og ikke som minister eller som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn, at hun i den 20. maj 2014 skulle mødes med Lobsang Sangay. Hun gjorde det formentlig klart for Lobsang Sangay, at hun alene ville mødes med ham i sin egenskab af folketingsmedlem, men hun husker ikke, hvordan det skete præcist.

Forud for det planlagte møde blev hun kontaktet telefonisk af Thomas Juul Dam, som var særlig rådgiver i Statsministeriet. Han lagde pres på hende for at få hende til at overveje, om det var nødvendigt, at hun mødtes med Lobsang Sangay. Hun husker ikke ordlyden af telefonsamtalen længere, men hendes indtryk af samtalen var, at det var kompliceret i forhold til Danmarks relation til Folkerepublikken Kina at mødes med Lobsang Sangay og tale om Tibet. Hun husker ikke, hvornår hun blev kontaktet af rådgiveren.

Natten før mødet med Lobsang Sangay blev hun syg, og hun aflyste alle sine møder næste formiddag. De var en mindre gruppe folketingsmedlemmer, der skulle mødes med Lobsang Sangay, og da hun meldte afbud til mødet samme morgen, sørgede hun for, at mødet i stedet blev afholdt hos Liv, som var et andet folketingsmedlem. Det var en kombination af hendes sygdom og opkaldet fra Thomas Juul Dam, der gjorde, at hun aflyste mødet med Lobsang Sangay, men hun var syg.

Hun var ikke bekendt med mailkorrespondancen i Udenrigsministeriet om Lobsang Sangay's besøg. Da hun første gang læste korrespondancen i bilagssamlingen, blev hun overrasket over, at hendes møde med Lobsang Sangay blev drøftet på et så højt

150 Udenrigsministeriets kontor vedrørende Asien, Latinamerika og de Oversøiske lande

niveau og med en sådan intensitet i ministeriet. Hun blev tillige overrasket over, at der var mails, der indikererede, at hun blev overtalt til at lægge sig syg samme dag, som hun skulle mødes med Lobsang Sangay.

Hun husker ikke, om forløbet præcist var, som Kristina Miskowiak Beckvard beskrev det i mailen.

Hun mindes ikke, at hun blev kontaktet af andre end Thomas Juul Dam fra Statsministeriet.

Det blev generelt bemærket af kineserne, hvis hun eller andre mødtes med Lobsang Sangay eller eksiltibetanere. Det var almindelig kendt blandt alle folketingsmedlemmer, der havde arbejdet med udenrigspolitik, at Danmarks forhold til Folkerepublikken Kina var kompliceret, når det kom til spørgsmålet om Tibet. Hun havde ikke kendskab til, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter under deres besøg i Danmark. Som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn mindes hun ikke, at der var drøftelser eller orienteringer om kinesiske sensibiliteter i forbindelse med officielle kinesiske besøg. Hun husker alene drøftelser om verbalnoten i 2009.

Departementschef i Udenrigsministeriet Ulrik Vestergaard Knudsen har for Tibetkommission II forklaret, at det ikke var deres rolle at bestemme, hvem politikerne skulle mødes med. Det var dog deres opgave at gøre regeringen opmærksom på, hvis et møde kunne give anledning til udenrigspolitiske konsekvenser. Der var de samme overvejelser om folketingsformand Pia Kjærsgaards møde med Lobsang Sangay. De gjorde kineserne opmærksom på, at de ikke kunne diktere, hvad Folketingets formand gjorde, men belært af erfaringerne fra 2009 vidste de, hvilke konsekvenser et møde kunne have.

Kontorchef i Udenrigsministeriets direktions- og kommunikationssekretariat Jean-Charles Ellermann-Kingombe har for Tibetkommission II forklaret, at håndteringen af Lobsang Sangay's ønske om at mødes med formand for Det Udenrigspolitiske Nævn Mette Gjerskov i forbindelse med Lobsang Sangay's besøg i Danmark i maj 2014 er et godt eksempel på den kinesiske følsomhed i forhold til at tabe ansigt og den meget aggressive tilgang fra Folkerepublikken Kina for at undgå det.

Kineserne er meget protokollært bevidste og opfattede formanden for Det Udenrigspolitiske Nævn som en autoritet. Idet hun kom fra samme parti som statsministeren, kunne hun fra et kinesisk synspunkt ikke adskilles fra regeringen. Derfor og i lyset af konsekvenserne af statsminister Lars Løkke Rasmussens møde med Dalai Lama i 2009 var forløbet i 2014 efter hans opfattelse ikke overraskende.

Han husker ikke, om han havde drøftelser med Kristina Miskowiak Beckvard, Udenrigsministeriet, om Mette Gjerskovs planlagte møde med Lobsang Sangay ud over, hvad der fremgår af mailkorrespondancen mellem blandt andre ham og Kristina Miskowiak Beckvard, men han vil formode, at han havde det, ud fra at Kristina Miskowiak Beckvard, som var hans underordnede, i sin mail spurgte, om han havde et øjeblik.

Han var kun modtager af mails i korrespondancen og vil derfor nødig udtale sig om, hvorvidt de modtagne mails skrevet af andre end ham var udtryk for, at man ønskede at sikre sig, at Mette Gjerskov ikke mødtes med Lobsang Sangay, fordi det kunne skade forholdet mellem Danmark og Folkerepublikken Kina, men Udenrigsministeriet er den myndighed, som burde være bedst til at forstå andre landes gøren og laden samt følsomheder. Det var derfor Udenrigsministeriets rolle at gøre de andre myndigheder opmærksom på, hvad den potentielle konsekvens af mødet ville være, og at det ville være en fejlagtig antagelse at tro, at kineserne ville være ligeglade med, at Mette Gjerskov mødtes med Lobsang Sangay under henvisning til, at hun gjorde det som folketingsmedlem.

Udenrigsministeriet kunne ikke diktere et folketingsmedlem endsige formanden for Det Udenrigspolitiske Nævn at gøre noget, men ministeriet kunne bibringe vedkommende en viden om betydningen af en handling. Det var relevant at bibringe Mette Gjerskov den viden, at det i kinesisk optik ikke kunne adskilles, om hun mødtes med Lobsang Sangay i privat regi eller som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn.

Efter hans opfattelse er der en lige linje mellem problemstillingerne i forbindelse med Mette Gjerskovs påtænkte møde med Lobsang Sangay og statsministerens og udenrigsministerens møder med Dalai Lama i 2009, idet situationerne og håndteringen viser, at kineserne går enormt meget op i det protokollære. De enkelte elementer bliver vejet på en guldvægt, herunder om mødelokationen er en officiel eller privat sitting, og der kan differentieres på alle disse vægte. Han har ikke nogen forklaring på, hvorfor Kristina Miskowiak Beckvard valgte fremgangsmåden "… *kun sagt mundtligt til UPN-sekretæren i Folketinget, ikke kommunikeret skriftligt…*".

Det materiale, Tibetkommission II har modtaget, indeholder ikke oplysninger om episoder --af interesse for undersøgelsen i forbindelse med besøget.

8.4.7.4 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen

Mailkorrespondance 2. januar 2014 og senere på baggrund af Folkerepublikken Kina's ambassades henvendelse til Udenrigsministeriets ALO-kontor med forslag om et møde blandt andet til drøftelse af Falun Gong

Af materiale, der er udleveret til Tibetkommission II, fremgår, at en medarbejder i Udenrigsministeriets ALO-kontor, teamleder Dorthe Lange, modtog en mail af 2. januar 2014 fra Folkerepublikken Kina's ambassade, hvori var anført blandt andet (TBK II):

> "…
> I don't know if you are already back in office. If so, I would like to come for a meeting with you. I will introduce to you a new colleague of mine, who will also be one of the major contacts for you at our Embassy. We can learn each other better not least about our thoughts on the bilateral relations. I would also take the opportunity to have some communications with you on two issues, one related to … the other to the cult organization Falun Gong.
> …"

Teamleder Dorthe Lange svarede dagen efter, den 3. januar 2014, blandt andet (TBK II):

> "…
> Many thanks for the very nice lunch before Christmas. I really enjoyed it.
>
> I would be happy to invite you here for a meeting and to meet your colleague.
> …"

Hertil svarede medarbejderen fra Folkerepublikken Kina's ambassade samme dag, den 3. januar 2014, blandt andet (TBK II):

> "…
> I think I will have some time for a meeting with you on the morning of 8 January, and then we will welcome you to the Ambassador's reception! Does this agree to your calendar?
> …"

Den 13. januar 2014 skrev teamleder i Udenrigsministeriets ALO-kontor Dorthe Lange til Folkerepublikken Kina's ambassade blandt andet (TBK II):

"…
Apologies for the late reply. As promised, here is seem feed-back on the issues you brought up in our meeting last week.
…
Regarding your question concerning the protestors at The Chinese Embassy. According to Danish law, freedom of assembly and public demonstrations are legal. The organizers of the demonstration should report it to the police at least 24 hours before it takes place. Although with ongoing protests and demonstrations it is possible to apply to the police for a long-term permission to protest. Such permission has been granted to the activists demonstrating at The Chinese Embassy by the locale Police of Northern Zealand.
…"

Intern mailkorrespondance i Politiets Efterretningstjeneste 8. januar 2014

Den 8. januar 2014 skrev KF 0765 til KF 1101, 1093 og 1151, cc. KF 0797 blandt andet (TBK II):

"…
Jeg har netop deltaget i receptionen for den nye kinesiske ambassadør …

Han gjorde opmærksom på, at den nye Ambassadør var utilfreds med, at deltagerne i den daglige Falun Gong demonstration fremviste store bannere.

Jeg forklarede ham om Grundloven og reglerne for demonstrationer, hvorfor jeg selvfølgelig ikke kunne gøre noget, hvilket jeg beklagede.
– …"

Mail om afviklingen af præsident Xi Jinping's besøg i Paris af 4. april 2014 fra konsulent Tue Krarup-Pedersen, ambassaden i Paris, til Udenrigsministeriet og videresendt til udenrigsministeren

Tibetkommission II har endvidere modtaget en mail af 4. april 2014 fra konsulent Tue Krarup-Pedersen, den danske ambassade i Paris. Mailen blev samme dag videresendt til udenrigsminister Martin Lidegaard. Mailen omhandlede præsident Xi Jinping's besøg i Paris, og det fremgik blandt andet (TBK II):

"…

> Der var et stærkt kinesisk ønske om **omfattende sikkerhed**. Man frygtede ikke som sådan for præsidentens sikkerhed. Frankrig har eksempelvis ikke som Tyskland et større antal urigurer. Det var snarere et spørgsmål om præsidentens anseelse og det forhold, at han ikke måtte blive konfronteret med demonstranter. Store dele af det indre Paris var således i sidste uge lukket af under besøget, ligesom den kinesiske ambassade havde "udstationeret" et stort antal kinesiske studerende, der kunne indskydes foran demonstranter, såfremt der blev behov for det. Besøget blev afviklet uden de store incidenter.
> …"

Udenrigsminister Martin Lidegaard har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker indberetningen, og at han ikke kendte specielt meget til det fransk-kinesiske forhold. På dette tidspunkt var det europæisk-kinesiske forhold generelt sådan, at alle de europæiske lande bejlede til Folkerepublikken Kina, som man økonomisk opfattede som et forjættet land med kæmpe muligheder, men man havde også en forhåbning om, at man ved at investere i Folkerepublikken Kina kunne trække Folkerepublikken Kina i en mere demokratisk og positiv retning. Det var en tro, som man havde, indtil Xi Jinping for alvor satte sig på magten, hvilket lige var sket.

Han husker ikke konkret, at den tidligere franske præsident havde haft et anstrengt forhold til Folkerepublikken Kina som følge af, at præsidenten havde mødtes med Dalai Lama, men det var en kendt sag, at alle de lande, hvis regeringer formelt havde mødtes med Dalai Lama, i en periode herefter havde haft et anstrengt forhold til Folkerepublikken Kina. I hans periode som udenrigsminister var der for Norge en problemstilling om Nobelprisen og et besøg af Dalai Lama, hvilket han havde mange drøftelser med sin norske kollega om, og han var således bevidst om, at det var en kompleks problemstilling.

Når han ikke har en konkret erindring om indberetningen, skal det ses i lyset af de mange indberetninger og sagskomplekser, han dagligt blev præsenteret for som udenrigsminister. Hvis der var en særlig problemstilling, som man ønskede hans stillingtagen til, blev han gjort opmærksom på det ved et par streger i indberetningen eller på anden vis, men han er ret sikker på, at han ikke blev gjort særligt opmærksom på dette afsnit i indberetningen, idet han som udenrigsminister ikke havde noget med det praktiske vedrørende besøg at gøre.

Når han med sin nuværende viden læser sætningen, *"… Det var snarere et spørgsmål om præsidentens anseelse og det forhold, at han ikke måtte blive konfronteret med demonstranter…",* i indberetningen, tænker han, at denne sætning godt kunne have sprunget i øjnene, hvis han havde haft den viden, som han har i dag, men dengang læste han det formentlig som et spørgsmål om sikkerhedsafstand. Indberetningen

gav ikke anledning til, at han tog kontakt til Thure Krarup. Det havde i givet fald været en ekstraordinær reaktion på en rutinemæssig indberetning. Hvis det endelig var, at han ville reagere på en indberetning, ville han være gået til departementschefen eller afdelingschefen og have bedt dem om at få en uddybning, men han er sikker på, at det ikke skete i forbindelse med denne indberetning.

Foreløbige direktiver af 1. og 2. september 2014 for kinesisk flådebesøg

Forsvarsministeriet har til Tibetkommission II afleveret et foreløbigt direktiv af 1. september 2014 for et kinesisk flådebesøg, som ikke er indberettet som et besøg i 2014.

I det foreløbige direktiv er under pkt. **7. SIKKERHED** anført (TBK II):

> "…
> Der skal om muligt tages højde for, at interesseorganisationer vil kunne udnytte flådebesøget til, at demonstrere egne holdninger overfor det officielle Kina.
> …"

I en udgave af det foreløbige direktiv dateret 2. september 2014 er dette punkt erstattet af:

> "…
> **7. SIKKERHED**
> Der indhentes de nødvendige sikkerheds- og trusselsvurderinger i forbindelse med flådebesøget.
> …"

Mailkorrespondance 24. september til 2. oktober 2014 i Udenrigsministeriet om generel håndtering af presseakkreditering i forbindelse med besøg i Folketinget

Den 24. september 2014 skrev kontorchef i Udenrigsministeriets direktions- og kommunikationssekretariat Jean-Charles Ellermann-Kingombe, Udenrigsministeriet, i en intern mail til Samuel Magid (TBK II):

> "…
> Kettel[151] tog forleden en sag op med Ulrik om presseakkreditering ifm besøg i FT. En sag, som Folketingets direktør angiveligt havde rejst overfor Kettel. Måtte forstå det således, at FT havde forespurgt om, hvorvidt akkreditering af presse kunne håndteres af STM/UM også fsva FT, når der var officielle gæster, der havde ærinder både hos FT og hos regering …
>
> Direktionen har på den foranledning anmodet om at få udarbejdet et kort papir med lidt historik – hvordan plejer vi at gøre - og lidt pros and cons ift at indlede sig i et sådan styrket samarbejde.
>
> Regeringens og FT's forskellige tærskel for hvem vi gerne ser til vore respektive pressemøder (f.eks. ROJ TV, Falun Gong mm) sætter formentlig nogle naturlige grænser for rækkevidden af et sådan styrket samarbejde.
>
> Vil i se på det?
> …"

I det svarudkast, der forelå udarbejdet den 2. oktober 2014 af Janina Graae, Udenrigsministeriet, er oplyst, at akkreditering til større arrangementer i Danmark forestås af IPC (TBK II).

Departementschef i Statsministeriet Christian Kettel Thomsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker drøftelserne om presseakkreditering. Han forstår Folketingets udfordringer, for det er noget nemmere at træffe en beslutning i et ministerium end i Folketinget, der dækker et bredere spektrum af synspunkter. Henvendelsen fra Folketinget forstår han sådan, at det er et ønske om, at STM/UM skulle overtage ansvaret for at afgrænse, hvem der skulle inviteres til de forskellige konkrete pressemøder i Folketinget. Han mindes ikke, at der kom noget ud af det. Hans egen reaktion ville være, at Statsministeriet i hvert fald ikke skulle have fingrene ned i det. Det ville principielt set være svært for statsministeren at stå på mål for, hvem der måtte komme til pressemøder i Folketinget.

8.4.8 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2015

Myndighederne har indberettet, at de har noteret følgende besøgssager i 2015:

151 Departementschef i Statsministeriet Christian Kettel Thomsen

- Dalai Lama, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste og Københavns Politi.
- Et flådebesøg, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste og Københavns Politi.
- Chairman of Ziamen Municipal Chen Ziumao, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.
- Viceudenrigsminister Wang Chao, der alene involverede Statsministeriet.
- PLA Navy, der alene involverede Forsvarskommandoen.
- Deputy chief of the General Staff Wang, der involverede Forsvarsministeriets Departement og Forsvarskommandoen.
- Jiangsu Police College, der alene involverede Rigspolitiet.
- MPS University delegation, der alene involverede Rigspolitiet.
- Fourth Annual Law Enforcement Cooperation, der alene involverede Rigspolitiet.
- General Administration of China's Customs, der alene involverede Rigspolitiet.
- Director general of Traffic Administration of Shandong Provincial Public Security Departement Xu Shijie, der alene involverede Rigspolitiet.
- Et arbejdsbesøg, der alene involverede Københavns Vestegns Politi.

Ingen af besøgene har involveret myndigheder på tværs, men vedrørende Dalai Lama's besøg og det kinesiske flådebesøg er i det afleverede materiale fundet mailkorrespondance af interesse for undersøgelsen.

8.4.8.1 Dalai Lama's besøg den 10. til 13. februar 2015

Dalai Lama aflagde i dagene den 10. til 13. februar 2015 Danmark et besøg, hvor han holdt to foredrag i Bella Center. Dalai Lama blev ikke officielt modtaget og mødte hverken statsminister Helle Thorning-Schmidt eller udenrigsminister Martin Lidegaard under sit besøg.

Indberetning fra ambassadør Friis Arne Petersen af 20. november 2014 om drøftelse med generaldirektøren for Europa-afdelingen Liu Haixing

I en mail af 20. november 2014 til ALO[152], cc. blandt andre Christian Dons Christensen, Michael Starbæk Christensen, Odd Sinding, Søren Bindesbøll, Sofie Zuschlag Dyhr, alle Udenrigsministeriet, og departementsråd i Statsministeriet Lars Gert Lose

152 Udenrigsministeriets kontor for Asien, Latinamerika og Oceanien

skrev ambassadør Friis Arne Petersen under emnet "Møde i kinesiske MFA om 65 år og besøg i Beijing af udenrigsministeren i foråret 2015" blandt andet:

> "…
> Jeg mødtes i dag med generaldirektøren for Europa-afdelingen, Liu Haixing i det kinesiske udenrigsministerium for at drøfte forberedelserne af 65 året for de diplomatiske forbindelser mellem Danmark og Kina samt mulighederne for, at udenrigsministeren kan aflægge besøg i Beijing i foråret 2015 (med afsæt i beslutningen i København om at skyde besøget fra januar til maj, hvis muligt).
>
> Flg. fremkom:
> …
> – Liu bad om indtrængende om, at den danske regering forholdt sig nøgternt til **Dalai Lamas** varslede besøg i februar. Dalai Lama og hans delegations besøg kunne ikke opfattes alene som en religiøs eller kulturel aktivitet. Besøget lå på et uheldigt tidspunkt i det dansk – kinesiske forhold, men man så med anerkendelse på den førte ét-Kina politik og havde tillid til regeringens håndtering af besøget. Kina accepterede at vi ikke kunne forhindre Dalai Lamas besøg. Som Danmark samtidig vidste ville det imidlertid "seriously damage" det bilaterale forhold hvis besøget ikke håndteredes korrekt.
> …"

Mailen blev samme dag kort efter af departementsråd Lars Gert Lose videresendt til Ministersekretariatet, cc. departementschef i Statsministeriet Christian Kettel Thomsen og Michael Braad.

Også statsminister Helle Thorning-Schmidt fik tilsendt mailen senere samme dag, idet en medarbejder Thure Krarup i Statsministeriet videresendte den til hende.

Statsminister Helle Thorning-Schmidt har for Tibetkommission II forklaret, at hun helt sikkert har læst indberetningen. Friis Arne Petersen lavede altid gode indberetninger. Der stod dog ikke noget nyt om Dalai Lama. Dette var i øvrigt heller ikke relevant, da Dalai Lama ikke havde anmodet om et møde med regeringen.

Departementschef i Statsministeriet Christian Kettel Thomsen har for Tibetkommission II forklaret, at navnlig på udenrigsområdet var det praksis, at orienteringer som denne kunne gå videre til statsministeren, uden at han selv behøvede at forholde sig til det. Det skete i givet fald via ministersekretæren, således at det var ministersekretæren, som stod for videresendelsen. Han har således ikke nødvendigvis læst en mail som den foreliggende, inden den blev sendt til statsministeren. Han har formentlig været med på statsministerens besøg i Folkerepublikken Kina i 2014,

som er omtalt i mailen fra Friis Arne Petersen. Han var i Folkerepublikken Kina med Helle Thorning-Schmidt et par gange. Oplysningerne i mailen om, at "*Man er åben over for statsministerens forslag om en* ***erklæring og en handlingsplan*** *med henblik på opgradering af det strategiske partnerskab; …*", vedrørte samarbejdet med Folkerepublikken Kina, som der skulle være en formel ramme omkring, ligesom Danmark har med andre asiatiske lande. Grundlæggende handler det om at skabe nogle rammer for at lave forretninger. Det er rammer til brug for virksomhederne og for samarbejde mellem ministerierne. Her handlede det om at løfte samarbejdet med Folkerepublikken Kina til en højere ramme. Han vil tro, at det er i forlængelse af noget, som statsministeren har sagt, da hun var i Folkerepublikken Kina tidligere på året, og at det er derfor, at det er anført som statsministerens forslag. Forslaget har formentlig oprindeligt været initieret i et samarbejde mellem Udenrigsministeriet og Statsministeriet. Han har givetvis selv været involveret i drøftelser om, hvorvidt det var en god ide at foreslå, at samarbejdet skulle løftes til en højere ramme. De arbejdede en del med det. Efterfølgende mundede det ud i en ny samarbejdsramme med Folkerepublikken Kina. Vedrørende bemærkningerne omkring Dalai Lama's varslede besøg var det, hvad kineserne altid sagde i forbindelse med besøg af denne karakter. Som han husker det, blev der holdt møder mellem Dalai Lama og nogle folketingspolitikere i nogle rammer, der ikke var alt for formelle/officielle, men der blev ikke holdt møde mellem Dalai Lama og repræsentanter fra regeringen.

Der er ikke tvivl om, at Danmark så muligheder også af økonomisk karakter i Folkerepublikken Kina. Mange af Danmarks store virksomheder er ret aktive i Folkerepublikken Kina, og Danmark har en omfattende handel med Folkerepublikken Kina, således at handlen relativt set er større end for mange andre europæiske landes vedkommende. Tilsvarende var der en stærk økonomisk interesse i Folkerepublikken Kina i 2012, ligesom verbalnoten i 2009 også skal ses i det lys.

Henvendelse fra Danish-Chinese Business Forum af 29. december 2014 vedrørende Dalai Lama's besøg

Formand Thorkil Kastberg Christensen og viceformand Claus V. Hemmingsen, begge Danish-Chinese Business Forum skrev i en mail af 29. december 2014 til udenrigsminister Martin Lidegaard:

> "…
> Danish-Chinese Business Forum har med interesse fulgt debatten i pressen om Dalai Lamas besøg i Danmark i februar.

> I den anledning vil vi gerne støtte Dem i, at det ikke er nogen god ide at modtage Dalai Lama på officielt niveau. DCBF finder det rigtigt, at man fra såvel EU's side, som fra den danske regerings side løbende tager spørgsmålet om menneskerettigheder op med den kinesiske regering i tråd med "ét Kina politikken", som er en del af dansk udenrigspolitik. Det må være den rette måde at håndtere dette på.
> …"

Udenrigsminister Martin Lidegaard har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke mindes i sin tid som udenrigsminister at have mødtes bilateralt med Danish-Chinese Business Forum eller i øvrigt at have mødtes med repræsentanter for foreningen. Han erindrer heller ikke at have læst dette brev fra foreningen. Det ville imidlertid også have været mærkeligt, hvis han havde læst brevet, idet der kom mange breve til ministeren, og hvis der ikke var noget, som krævede et svar eller en reaktion, var det ikke sikkert, at det ville blive nævnt for ham. Hans gæt er derfor, at ministerforkontoret udfærdigede et venligt kvitteringssvar til Danish-Chinese Business Forum, uden at han nødvendigvis blev inddraget i det.

Mailkorrespondance i Statsministeriet den 4. februar 2015

Den 4. februar 2015 videresendte Camilla Benedikte Riemer Penn, Statsministeriet, til statsminister Helle Thorning-Schmidt en meddelelse fra Ritzau med overskriften "Folketingsmedlemmer vil mødes med Dalai Lama".

Samme aften skrev departementschef Christian Kettel Thomsen til departementsråd Lars Gert Lose i samme mailstreng, men fra sin mobiltelefon:

> "…
> Problem med gjerskov?
> …"

Lars Gert Lose svarede kort efter fra sin mobiltelefon:

> "…
> Ikke så godt. Havde vi ikke også bøvl med hende da den anden tibet repræsentant var her? Hun lagde sig vidst syg
> …"

Christian Kettel Thomsen svarede:

> "…
> Jo. Skal vi gøre noget?
> …"

Hvortil Lars Gert Lose svarede:

> "…
> I tvivl om det vil gøre det værre. Til at tale med igen?
> …"

Christian Kettel Thomsen foreslog derefter, at Lars Gert Lose vendte det med Noa [Reddington]. Lars Gert Lose skrev hertil:

> "…
> Noa mener vi skal have helle til at tale med hende hvis det skal stoppes. Det er for farligt. Jeg talte med kinesiske ambassadør i dag og understregede at vi ikke kunne garantere for folketingsmedlemmer. Det tog han ad notat og roste stm udmeldning. Så håber det går
> …"

Hertil svarede Christian Kettel Thomsen: "ok".

Den 11. februar 2015 videresendte Katrine From Høyer, Statsministeriet, Søren Bindesbølls nedenstående mail af samme dag til departementsråd Lars Gert Lose og Michael Braad, og Lars Gert Lose videresendte straks til særlig rådgiver Thomas Juul-Dam og departementschef Christian Kettel Thomsen med bemærkning:

> "…
> Hej Thomas, se nedenfor. Som vi talte om i går: vigtigt at gjerskov ikke gør det til et politisk møde. Og ikke viger en tomme fra et-kinapolitik. Ved godt hun er umulig – men tror du hun forstod budskabet i går?
> …"

Thomas Juul Dam svarede:

> "…
> det er jo svært at sige, men det siger hun, at hun gør. Og under alle omstændigheder blev hun klippet ud af tv-avisen i går, så der har hun temmelig sikkert sagt noget ret kedeligt.
> …"

Mailkorrespondance i Udenrigsministeriet den 10. til 12. februar 2015

Den 10. februar 2015 skrev Louise Holmsgaard i en intern mail til Christian Dons Christensen, Odd Sinding og Maja Sverdrup, cc. bland andre Kim Jørgensen, kontorchef Martin Bille Hermann, kontorchef i Direktions- og Kommunikationssekretariatet Jean-Charles Ellermann-Kingombe, departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen og Lars Thuesen, alle Udenrigsministeriet:

> "…
> Vil blot lige orientere om, at jeg netop er blevet kontaktet af sekretær for UPN i FT, Eva Esmarch, som oplyste følgende:
>
> Hun var blevet ringet op at 3. sekretæren på Kinesiske Ambassade, Mr Lee. Kineserne havde læst i nyhederne, at en række danske FT-politikere planlagde at mødes med DL ifm hans besøg i DK. At disse politikere bl.a. talte formanden for UPN, fandt man fra kinesisk side "meget chokerende", da der her var tale om en "vigtig og officiel person".
>
> Esmarch havde hertil svaret, at der ikke var arrangeret møde med DL i UPN-regi, men at hun ikke kunne afvise, at flere danske politikere havde besluttet at mødes med DL.
> …"

Kim Jørgensen videresendte umiddelbart efter mailen til departementsråd Lars Gert Lose, Statsministeriet, der kort efter skrev:

> "…
> Vi forsøger at tage kontakt.
> …"

Kim Jørgensen videresendte også Louise Holmsgaards mail til Ministersekretariatet uden bemærkninger umiddelbart efter modtagelsen.

Endvidere videresendte Kim Jørgensen kort efter modtagelsen mailen til blandt andre Anne Hougaard Jensen, der samme dag videresendte mailen til udenrigsminister Martin Lidegaard med bemærkning:

> "…
> Forstår at der via STM tages kontakt til UPN formanden.
> …"

Odd Sinding svarede i en mail til alle de oprindelige modtagere samt Michael Starbæk Christensen, Søren Bindesbøll og Sofie Zuschlag Dyhr, alle Udenrigsministeriet, samme dag:

> "…
> Da jeg – i anden sammenhæng - talte med STM i går, fandt man ikke derfra grundlag for at gøre yderligere. Det byggede bl.a. på, at kinesiske ambassadør under en samtale med Lars Lose i sidste uge havde sendt samme budskaber som under DC-frokosten (….men da kendte ambassadøren jo sikkert heller ikke til UPN formandens planer).
> …"

Derefter skrev Kim Jørgensen samme dag til alle og med tilføjelse af Michael Starbæk Christensen, Søren Bindesbøll og Sofie Zuschlag Dyhr, ligeledes Udenrigsministeriet:

> "…
> StM burde altså kraftig fraråde. Vi havde lignende sag sidste år, hvor jeg to gange måtte ringe til Mette G. hvilket førte til at hun "lagde sig syg".
> …"

Maja Sverdrup tilføjede i en mail samme dag til alle:

> "…
> Jeg vil også lige henlede opmærksomheden på at relevant FE-signal kom i sidste uge.
> …"

Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen skrev i forbindelse hermed samme dag til Direktionssekretariatet:

> "…
> Vil i lægge signalet til mig til mandag,,, pls.
> …"

Louise Holmsgaard svarede departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen:

> "…
> Ja, det gør vi.
> …"

Senere samme dag skrev Odd Sinding til Kim Jørgensen, cc. Christian Dons Christensen og Michael Starbæk Christensen, alle Udenrigsministeriet:

> "…
> Katrine Høyer vil igen vende den med Lars (… umiddelbart er holdningen i STM, at STMen er eneste, som kan tale med Gjerskov – og det er for "risikabelt"). Katrine vender tilbage.
> …"

Kim Jørgensen svarede kort efter samme dag:

> "…
> Er virkelig noget rod
> …"

Og departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen svarede ham senere samme dag:

> "…
> Ja..og STM holder sig ikke tilbage med at bede UMen om at kontakte radikale medlemmer af Kbh byråd, når de ikke stemmer "korrekt" ifht Dalai Lama. Upn-formanden er jo meget mere højprofileret, så den må de da så selv tage på sig. …
> ..."

Nogle timer senere samme dag kunne Odd Sinding oplyse samme personkreds om, at:

> "…
> Katrine har ringet: Der har været talt med Gjerskov. Det ændrer ikke på hendes deltagelse på torsdag. Men der forekommer at være enighed om linje (for de S-deltagende ministre): en "stram" linje, deltager i lyset af arrangementets religiøse karakter, deltager som "privat person" og vægt på DK's et-Kinapolitik. Linjen vil blive "testet", når Gjerskov deltager i TV-avis i aften. …
> ---
> Det er (forhåbentlig) værd at notere, at hverken STM eller UM er kontaktet – og at opringningen til FT blev foretaget af 3. sekretæren.
> …"

Dagen efter, den 11. februar 2015, spurgte departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen Kim Jørgensen:

"…
Intet nyt fra stmets bestræbelser ifht gjerskov?
…"

Forespørgslen fik Kim Jørgensen til at videresende Odd Sindings mail om Katrine Høyers opringning og besked om, at der havde været "talt med Gjerskov", hvorefter departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen svarede:

"…
Interessant, at de ikke kan styre deres egne, men forventer, at R kan …
…"

Hertil svarede Kim Jørgensen:

"…
Ja
…"

Formand for UPN Mette Gjerskov har for Tibetkommission II forklaret, at den kinesiske ambassade i december 2014 anmodede hende om et møde, som blev afholdt den 29. januar 2015 på hendes kontor. Ifølge henvendelsen fra ambassaden ønskede kineserne at udveksle tanker om, hvordan Danmarks og Folkerepublikken Kina's bilaterale forhold kunne udvikles. Den kinesiske chargé d'affaires deltog sammen med to andre fra ambassaden. Hun husker ikke drøftelserne på mødet. Hun husker ikke, om hun på det tidspunkt vidste, at Dalai Lama ville komme til Danmark i februar 2015. Som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn havde hun mange møder af lignende karakter med udenlandske ambassadører om bilaterale forhold. Der deltog ikke nogen fra Udenrigsministeriet i de møder. Sekretæren for Det Udenrigspolitiske Nævn, Eva Esmarch, deltog i nogle af møderne.

Hun vidste ikke, at ansatte i Udenrigsministeriet og departementsråd Lars Gert Lose fra Statsministeriet drøftede hendes møde med Dalai Lama, som det fremgår af den interne mailkorrespondance af 10. februar 2015 mellem specialkonsulent Louise Holmsgaard, Kim Jørgensen og departementsråd Lars Gert Lose og videresendt til departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen og Udenrigsminister Martin Lidegaard.

Hun husker ikke, hvorvidt hun blev orienteret om, at der ugen før Dalai Lama's besøg havde været et møde mellem departementsråd Lars Gert Lose og den kinesiske ambassadør, som det fremgår af Odd Sindings svarmail til specialkonsulent Louise Holmsgaard. Hun ved ikke, hvorfor Kim Jørgensen fra Udenrigsministeriet besva-

rede Odd Sindings mail med at *"StM burde altså kraftig fraråde. Vi havde lignende sag sidste år, hvor jeg to gange måtte ringe til Mette G. hvilket førte til at hun "lagde sig syg""*.

Hun ved heller ikke, hvad Odd Sinding henviste til, da Odd Sinding svarede Kim Jørgensens mail med, at "*… umiddelbart er holdningen i STM, at STMen er eneste, som kan tale med Gjerskov - og det er for "risikabelt")…*", eller hvorfor Kim Jørgensen skrev *"Er virkelig noget rod"* i sit svar til Odd Sinding. Hun kender ikke til korrespondancen. Hun ville kunne huske korrespondancen, hvis hun havde modtaget den.

Den 11. februar 2015 fortsatte Søren Bindesbøll korrespondancen med en mail til alle, hvori han skrev blandt andet:

> "…
> Jeg er netop blevet ringet op af førstesekretær Hu Yi på den kinesiske ambassade. Xu spurgte først om mulighed for mødelejlighed med ALO-kontorchefen denne eftermiddag, men vendte derefter tilbage med følgende besked, som Hu var blevet bedt om at overlevere telefonisk af sin ambassadør.
>
> … Den kinesiske ambassade fulgte nøje Dalais gøren og laden ("actions").
>
> Det, man på ambassaden var bekymret omkring, var, at 17-18 folketingsmedlemmer – angiveligt fra otte partier – i morgen skulle mødes med Dalai. Dette inkluderede dels formanden for udenrigspolitisk nævn (Mette Gjerskov), samt 2. næstformand i Folketingets Præsidium (Pia Kjærsgaard). Man var opmærksom på, at det ikke var tale om regeringsmedlemmer, og man overbevist om, at sagen også blev fulgt nøje i det danske udenrigsministerium.
>
> Ambassadøren havde understreget, at man satte stor pris på den hidtidige håndtering og at man havde forståelse for udenrigsministeriets situation i sagen, og man ville ikke presse yderligere på i sagen. Man så dog gerne, at "noget kunne gøres" indenfor ministeriets kapacitet for at sikre, at mødet/sagen ikke fik "politisk karakter" ikke mindst i den nuværende situation, hvor der var stor offentlighed omkring besøget. At mødet fik politisk karakter var bekymringen på kinesisk side.
>
> Jeg svarede, at vi selvsagt var nøje opmærksom på besøget, og at vi noterede os ambassadørens budskab og holdning.
> …"

Formand for UPN Mette Gjerskov har for Tibetkommission II forklaret, at hun den 11. februar 2015 modtog en mail fra den kinesiske ambassade om, at de var blevet bekendt med, at hun og andre folketingsmedlemmer skulle mødes med Dalai Lama den 12. februar 2015. Ambassaden håbede på hendes forståelse for Folkerepublikken Kina's position i forhold til Tibet og Dalai Lama, og ambassaden tilkendegav, at de var imod enhver kontakt med Dalai Lama eller separatister i øvrigt. Henvendelsen fra den kinesiske ambassade fik ingen indflydelse på hendes beslutning om at mødes med Dalai Lama dagen efter. Hun husker ikke, om hun orienterede Udenrigsministeriet om henvendelsen. Hun besvarede mailen samme dag, hvor hun oplyste, at hun respekterede ét-Kinapolitikken, og at hun ville møde Dalai Lama i sin egenskab af folketingsmedlem og ikke som formand for Det Udenrigspolitiske Nævn.

Hun vidste ikke, at ambassaden havde kontaktet Søren Bindesbøll om Dalai Lama's besøg, som det fremgår af Søren Bindesbølls mail til Kim Jørgensen, Martin Bille Hermann, departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen, Jean-Charles Ellermann-Kingombe med flere.

Hun mindes ikke, at hun blev kontaktet af Statsministeriet eller af statsminister Helle Thorning-Schmidt forud for mødet om fastlæggelse af kontakten med Dalai Lama, men hun var helt klar over den fælles linje.

Hun mødtes med Dalai Lama den 12. februar 2015 i Bella Center. Når hun mødtes med tibetanere, skete det altid på baggrund af en henvendelse fra Støttekomitéen for Tibet. Hun mindes ikke, om det var anderledes i 2015. De var en større gruppe folketingsmedlemmer, der mødte Dalai Lama. Hun har mødt Dalai Lama tre gange i alt.

Den følgende dag, den 12. februar 2015 orienterede Louise Holmgaard i en mail til departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen, cc. blandt andre kontorchef i Direktions- og Kommunikationssekretariatet Jean-Charles Ellermann-Kingombe og Kim Jørgensen om følgende:

> "…
> Blot til info. Gjerskov deltog som planlagt i mødet dd. med DL. Forinden havde STM taget kontakt og linjen var blevet aftalt (fremgår af nedenstående mail). Har lige dobbelt-tjekket med ALO (Odd Sinding), og der har ikke været yderligere henvendelser fra kinesiske ambassade siden den, der blev beskrevet i mail af g.d. fra Søren Bindesbøll (vedhæftet).
> …"

Statsminister Helle Thorning-Schmidt har for Tibetkommission II forklaret, at hun husker ikke, om hun havde en samtale med formanden for Udenrigspolitisk Nævn,

Mette Gjerskov, om, at Mette Gjerskov planlagde at møde Dalai Lama. Det ville ikke være naturligt, hvis hun havde talt med hende om det. Hun kan dog tage fejl.

Udenrigsminister Martin Lidegaard har for Tibetkommission II forklaret, at som han husker det, havde regeringen det ikke oppe i K-udvalget eller i ministerdrøftelser, om regeringen skulle mødes med Dalai Lama i forbindelse med Dalai Lama's besøg i Danmark fra den 10. til den 13. februar 2015. Derimod var der drøftelser i Udenrigsministeriet i anledning af besøget. Hans holdning under disse drøftelser var, at hvis man er regering, skal man opføre sig som en regering, hvilket indebærer, at man mødes med repræsentanter for andre regeringer, mens man ikke mødes med personer, som ikke repræsenterer en regering. Det er spilleregler, som skal følges for, at diplomatiet kan fungere. Til gengæld følger det heraf, at hvis man ikke er regering, er der ikke nogen, som skal blande sig i, hvem man mødes med. Som udenrigsminister kunne han derfor ikke mødes med Dalai Lama, hvilket ikke havde noget at gøre med sympati eller ej for Dalai Lama.

Han har ikke nogen erindring om, at han skulle være blevet bedt om at forsøge at påvirke menige folketingspolitikere, udvalgsformænd eller andre ikke-regeringsrepræsentanter til ikke at mødes med Dalai Lama. I givet fald ville han også have sagt nej til det, idet det ville være i strid med hans beskrevne holdning. Han erindrer heller ikke i 2015 at skulle have været bekendt med drøftelserne og overvejelserne om daværende formand for Det Udenrigspolitiske Nævn Mette Gjerskovs mulige møde med Dalai Lama, men han kan ikke udelukke, at det var tilfældet. Det ville ikke have været unaturligt, hvis det var blevet nævnt for ham, men det ville ikke have været naturligt for ham at tage en snak med Mette Gjerskov om det. Det naturlige havde nærmere været, at det var statsministeren, der som partifælle havde taget det op med Mette Gjerskov.

Nordsjællands Politis orienteringsmail af 10. februar 2015 til vagtcheferne om demonstrationer i forbindelse med Dalai Lama's besøg

Den 10. februar 2015 skrev politiassistent Anders Brahe, Nordsjællands Politi, en orienteringsmail til vagtcheferne om demonstrationer i forbindelse med Dalai Lama's besøg i Danmark den 10. til 13. februar 2015:

> "…
> Af sikkerhedsmødet med PET d.d. fremgik, at Dalai Lamas besøg i DK den 10.-13. februar har afstedkommet, at Kina betaler / har arrangeret 300-400 demonstranter til at demonstrere ved diverse objekter og events, som Dalai Lama del-

> tager ved over de tre dage. Programmet berør ikke som udgangspunkt NSJÆ, men vi har som bekendt ambassaden på Øregaards Allé 25 i Hellerup.
>
> Beredskabet bedes briefet i at være opmærksomme på eventuelle mod-demonstranter fra Tibet, som sædvanligvis medbringer tibetanske flag m.v. Ved en tidligere lejlighed har politiet frataget eller anmodet om fjernelse af det tibetanske flag, hvilket har afstedkommet lettere uro.
> …"

Det materiale, Tibetkommission II har modtaget, indeholder ikke oplysninger om episoder af interesse for undersøgelsen i forbindelse med besøget.

8.4.8.2 Kinesisk flådebesøg i Københavns Havn den 18. til 22. september 2015

Af Forsvarsministeriets sagsnotat af 17. august 2015 fremgår om besøget, at:

> "…
> Som led i det dansk-kinesiske samarbejdsprogram gennemføres et større kinesisk flådebesøg i København i perioden 18. – 22. september 2015. Besøget er pt. under planlægning.
> …
> Kina kommer med "Escort Task Group 152" (ETG152), der består af tre skibe (én fregat, én destroyer samt et støtteskib) og i alt 800 mand under ledelse af flotilleadmiral Wang Jianxun, som senere på året vil blive udnævnt til kontreadmiral. Chefen for Marinestaben er officielt vært for besøget, der blot er ét blandt flere havnebesøg under skibets forlægning fra Aden Bugten tilbage til Kina. Fra dansk side er den overordnede planlægning af besøget forankret i VFK med inddragelse af de relevante dele af forsvaret. FMN er repræsenteret i planlægningsgruppen ved Internationalt kontor.
> …"

Der var tale om et besøg på embedsmandsniveau.

Videre er i sagsnotatet under overskriften "Muligt aktiviteter i forbindelse med besøget" anført blandt andet:

> "…
> Kina har gennem den kinesiske forsvarsattaché fremsat en længere række ønsker til besøgets indhold og omfang (bilag 1). Fra dansk side er det vurderingen, at ikke alle de kinesiske ønsker kan imødekommes, idet kineserne blandt andet ønsker møder med repræsentanter fra regeringen samt Københavns overborg-

> mester. Fra dansk side har man endnu ikke svaret på de kinesiske ønsker, men er i dialog herom.
> …"

Under overskriften "Videre proces" er endelig anført i sagsnotatet:

> …
> VFK udarbejder en konkretiseret ramme for besøget, herunder forskellige modeller for deltagelse af et dansk skib samt omkostningerne herved, der vil blive forelagt departementet til godkendelse. I den forbindelse vil VFK endvidere anmode FE og PET om en trusselsvurdering for besøget, herunder i forhold til risikoen for demonstrationer ved afholdelse af fx åbent-skib arrangement, hærværk eller lignende aktioner mod de kinesiske skibe mv.
> …"

I en PowerPoint udarbejdet i Forsvarsministeriet er under overskriften Opgavestyring anført blandt andet:

> "…
> VFK-OPS1
> • Kontakt til politi
> – Afspærring, bevogtning, reaktionsberedskab.
> – Forholdsordrer ved demonstrationer.
> – Patruljer på vandet?
> …"

Sagsbehandler og elementsleder i FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 02 har for Tibetkommission II forklaret, at når han afdækkede mulige trusler mod forsvaret i forbindelse med et besøg fra udlandet, spurgte han typisk PET, om PET havde relevante oplysninger herom. Desuden havde han intern viden fra FE til rådighed.

Han havde derimod ingen samarbejdsrelationer med Udenrigsministeriet i forbindelse med besøg fra udlandet.

Der blev ikke udarbejdet en trusselsvurdering af FE i forbindelse med flådebesøget fra Folkerepublikken Kina i 2015. Baggrunden herfor var, at hans afdeling i slutningen af 2014 havde modtaget en henvendelse fra Værnsfælles Forsvarskommando med anmodning om en trusselsvurdering vedrørende et kinesisk flådebesøg, som skulle finde sted i begyndelsen af 2015. Besøget blev imidlertid aflyst, og Værnsfælles Forsvarskommando annullerede derfor sin anmodning om en trusselvurdering. Da besøget senere på året i 2015 viste sig alligevel at blive aktuelt, modtog afdelin-

gen ikke en ny anmodning om trusselsvurdering. Til gengæld var afdelingen i dialog med Værnsfælles Forsvarskommando og gav dem nogle briefinger vedrørende besøget.

FE's opgave i forbindelse med besøget var at orientere forsvaret om mulige trusler mod forsvaret, hvilket konkret skete ved dialog og briefinger, da afdelingen som nævnt ikke udarbejdede et skriftligt produkt herom. Derudover var FE i løbende dialog med det danske eskorte flådefartøj, som lå ved kajen, hvor de kinesiske flådefartøjer blev forankret. Endelig briefede FE det militære nøglepersonel, som skulle deltage i besøget. Det skal ses i lyset af, at de kinesiske flådefartøjer lå i et civilt område, som var PET's og politiets ansvarsområde og uden for forsvarets ansvarsområde, hvorfor FE's mandat var begrænset til det danske flådefartøj.

Han vil tro, at han i forbindelse med besøget som minimum var i telefonisk kontakt med PET for at høre, om PET havde oplysninger af relevans for besøget, men han mindes ikke, at de skulle have modtaget noget fra PET i forbindelse med dette besøg, herunder trusselsvurderingen fra PET, hvilket skal ses i sammenhæng med, at der som nævnt ikke var en anmodning om en trusselsvurdering fra FE.

Hvis PET havde udarbejdet en trusselsvurdering på foranledning af FE, ville PET have sendt den til FE.

Trusselsvurdering af 4. september 2015 og tidligere

I trusselsvurdering og anbefalinger, version 3, udfærdiget af Politiets Efterretningstjeneste den 4. september 2015 og sendt til Københavns Politi og Rigspolitiet er anført blandt andet:

> "…
> **Trusselsvurdering:**
> Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod det kinesiske flådebesøg eller de forventede arrangementer ombord på flådefartøjerne under besøget.
> …
> Opmærksomheden henledes dog på Kinas position.
> …"

Version 3 indeholder ikke ændringer i trusselsvurderingen i forhold til version 1 og 2.

Københavns Politis døgnrapport af 19. september 2015

Døgnrapporten for 19. september 2015 er af Reenberg/VC tilført oplysning kl. 11.45 om:

> "…
> **Tilsyn, Kinesisk flåde, Oceankaj**
> OT01 oplyste, at de udenfor afspærringen var mødt 3 personer med tibetansk flag.
> De oplyste, at de var der som enkelt personer på stedet.
> De blev gjort bekendt med OBG. regler.
> Operativ bagvagt orienteret.
> PET kontaktperson underrettet.
> Evt. indsats mod personerne skal forhåndsgodkendes af vagtchefen med mindre der er tale om voldelig adfærd eller hærværk.
> …"

Sagsbehandler og elementsleder i FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 02 har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker at være blevet orienteret af politiet om hændelser i forbindelse med besøget af de kinesiske flådefartøjer. Der var en hændelse på kajen, hvor indberetningen gik på, at nogle få personer var mødt op uden for hegnet ud for de kinesiske flådefartøjer på Oceankaj, og de havde viftet med nogle tibetanske flag. Han blev orienteret om hændelsen om aftenen, hvor han var på kontaktbesøg på det danske eskorte-flådefartøj.

Den nærmere orientering, han fik, var, at de fremmødte personer med flagene havde været så få, at der ikke var tale om en demonstration. Deres viften med tibetanske flag havde skabt nogen uro på de kinesiske fartøjer. Derfor var en af de danske forbindelsesofficerer til de kinesiske enheder på eget initiativ gået ud til de fremmødte personer og havde sagt til dem, at de skabte lidt uro hos de kinesiske gæster, og om de derfor ville være venlige at fortrække. Som han husker orienteringen, var der herefter blevet indgået en mindelig aftale om, at de fremmødte kunne stå der 5 minutter mere, hvorefter de ville gå, hvilket også var det, som derefter var sket. Det var forbindelsesofficeren selv, som gav ham orienteringen.

Han talte kort med forbindelsesofficeren om baggrunden for, at forbindelsesofficeren havde handlet som beskrevet, og det var i denne sammenhæng, at det kom frem, at det var på forbindelsesofficerens eget initiativ. Han formoder dog, at forbindelsesofficeren havde vendt det med nogen, men han husker det ikke. Som han husker det, udlagde forbindelsesofficeren det over for ham, således at forbindelsesofficeren vurderede situationen og i direkte forlængelse heraf gik ud til de fremmødte personer

med de tibetanske flag. I forhold til hvem forbindelsesofficeren kunne have vendt det med, var det sådan, at forbindelsesofficeren refererede enten til skibschefen for det danske eskortefartøj eller til den i Værnsfælles Forsvarskommando, som var ansvarlig for praktikken i forbindelse med besøget.

Det danske eskorte-flådefartøj havde deres egen vagt ved landgangen, hvor det militære område ind til fartøjet begyndte, og han vil derfor tro, at der ikke var udkommanderet militærpoliti i forbindelse med flådebesøget, men han husker det ikke.

Han ved ikke, om det var i overensstemmelse med den sædvanlige kommandovej, at forbindelsesofficeren på eget initiativ tog kontakt til de fremmødte uden for indhegningen i stedet for at tage kontakt til politiet. Forbindelsesofficeren var fra Forsvaret, og han ved ikke, hvilke instrukser forbindelsesofficeren havde derfra.

Han har ikke tidligere set døgnrapporten fra Københavns Politi.

Han husker ikke, at de i FE forbindelse med hændelsen gjorde sig overvejelser om, hvorvidt det i lyset af begivenhederne i forbindelse med Hu Jintao's besøg i 2012 var hensigtsmæssigt, at forbindelsesofficeren havde taget kontakt til de fremmødte personer, som viftede med tibetanske flag. I FE's optik var det foregået uden for militært område, og de opfattede det som en typisk dansk tilgang, hvor det var blevet holdt low level. De tænkte, at det var en udmærket reaktion fra forbindelsesofficerens side. Gæsterne havde været urolige, og han havde dysset dem lidt ned ved at tage kontakt til de fremmødte som beskrevet. Hændelsen afstedkom derfor ikke noget efterfølgende hos FE.

Besøget af Hu Jintao i 2012 havde ikke fyldt nævneværdigt hos militæret, idet der ikke var besøg til militære områder i den forbindelse. Han vil tro, at han selv havde fulgt mediernes dækning af politiets håndtering af demonstranter i forbindelse med besøget, men han koblede det ikke til orienteringen fra forbindelsesofficeren om hændelsen ved de kinesiske flådefartøjer i 2015.

Hvis FE havde vidst, at der ville møde personer med tibetanske flag op ved de kinesiske flådefartøjer, ville FE formentlig have orienteret Forsvaret om det.

Programansvarlig i Forsvarskommandoen Niels Randløv har for Tibetkommission II forklaret, at det ikke på noget tidspunkt under forberedelsen af flådebesøget fra Folkerepublikken Kina eller efterfølgende blev udtrykt, at kineserne ikke ønskede at se anti-kinesiske demonstrationer. Han var ikke involveret i noget samarbejde med PET i forbindelse med flådebesøget. Derimod deltog FE med to repræsentanter på

de indledende møder under forberedelsen. Han husker ikke, at der på disse møder med deltagelse af FE skulle være blevet nævnt noget om kinesiske sensibiliteter.

Kineserne kunne være insisterende, hvilket blandt andet kom til udtryk i forbindelse med, at de var skuffede over, at flådefartøjet ikke kunne komme til at lægge til tættere på byen, men skulle ligge helt ude ved Orientkaj. Kineserne spurgte gentagne gange, om det ikke kunne blive flyttet tættere på, men det kunne de ikke på grund af nogle bygningsarbejder.

Under flådebesøget var der åbent skib på det kinesiske fartøj. I den forbindelse var han ude ved skibene, og der så han en person med et flag komme kørende på en knallert. Personen stillede sig op over for skibene. Da han spurgte til, hvad der havde været med personen, fik han refereret, at personen pænt var blevet bedt om at gå. Han mener, at det var en orlogskaptajn af reserven, som havde henvendt sig til personen og spurgt, om personen ikke ville fortrække. Personen var kørt, efter at orlogskaptajnen havde henvendt sig.

Referat af høflighedsmøde med den kinesiske militærattaché den 4. november 2015

Af KF 0765's referat af møde på den kinesiske ambassade den 4. november 2015 fremgår blandt andet:

> "…
> ZJ takkede herefter for hjælpen i forbindelse med det kinesiske flådebesøg i København i september. Besøget var forløbet problemfrit, selv om der have været pro tibetanske demonstranter. De havde på et tidspunkt lavet meget støj, men politiet havde sørget for at den var blevet dæmpet til alles tilfredshed.
> …"

Det materiale, Tibetkommission II har modtaget, indeholder ikke yderligere oplysninger om episoder af interesse for undersøgelsen i forbindelse med besøget.

8.4.8.3 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen

Referat af sikkerhedsmøde med Folkerepublikken Kina's ambassades nye Militærattaché den 7. maj 2015

I et referat af et "Sikkerhedsmøde med Folkerepublikken Kina's ambassades nye Militærattaché på kinesisk restaurant i København den 7. MAJ 2015" udfærdiget af KF 0765 er anført:

> "…
> Zy kom ind på deres ønske om etablering af parkeringsforbud på Øregårds Allé 25, 2900 Hellerup. For at undgå en situation igen, som da tilhængere at "Frit Tibet" havde parkeret et køretøj over for ambassaden, der var fyldt med Frit Tibet sedler og flag.
> …
> Jeg forklarede, at rette procedure var at kontakte Gentofte kommune …
> Ambassaden anfører som begrundelse, at det er af sikkerhedsmæssige årsager, at de ansøger om et parkeringsforbud.
> …
> De blev oplyst om, at det er en uklog strategi. PET vil på nuværende tidspunkt ikke kunne bekræfte over for kommunen, at der er nogen trusler mod kinesiske interesser i Danmark. Ambassaden skulle hellere anføre som begrundelse, at de ejer en del bygninger i området og derfor har brug for mange parkeringspladser til deres medarbejdere samt kunder til deres konsulat og visa sektion.
> …"

Referat af sikkerhedsmøde på Folkerepublikken Kina's ambassade den 3. juni 2015

I KF 0765's referat af et sikkerhedsmøde på Folkerepublikken Kina's ambassade med deltagelse af medarbejdere fra ambassaden og KF 0765 den 3. juni 2015 er anført blandt andet:

> "…
> De oplyste herefter, at der i sensommeren eller først på efteråret 2015 kommer en højtstående militærdelegation til Danmark ledet af den øverstkommanderende på det politiske område i det kinesiske militær.
> De oplyste at han er i top 4 i det kinesiske militær.
> De var bekymret for, at når de under besøget skulle vise ham "Den lille Havfrue", skulle møde Falun Gong repræsentanter, der ville kontakte ham.
> …
> Jeg forklarede, at jeg havde forståelse for deres situation, men at politiet ikke har mulighed for at forhindre et sådant tilfælde. Jeg anså dog sandsynligheden for at det skulle ske for meget lille.

> Vi aftalte, at PET får tilsendt et program for besøget og, at ambassaden orienterer PET, hvis de får efterretninger om trusler eller lignende mod det kommende besøg.
>
> Det kunne således komme på tale, at Københavns politi blev orienteret om besøget ved "Den lille Havfrue", hvis det skønnedes nødvendigt.
> …"

Danish-Chinese Business Forum's lykønskningsmail af 2. juli 2015 til statsministeren

Den 2. juli 2015 – efter valget – skrev Danish-Chinese Business Forum[153] til statsminister Lars Løkke Rasmussen og lykønskede ham med valget. Henvendelsen var underskrevet af næstformand i Danish-Chinese Business Forum Claus V. Hemmingsen, CEO i Maersk Drilling, og formand i Danish-Chinese Business Forum, Consultant og tidl. CFO i Novo A/S og indeholdt blandt andet:

> "…
> Som du ved, er Danish-Chinese Business Forum et uafhængigt ledernetværk med særligt fokus på at øge den dansk-kinesiske samhandel, samt styrke danske virksomheders muligheder for at operere på det kinesiske marked. Netværket tæller mere end 700 erhvervsledere fra over 150 virksomheder og organisationer, heriblandt A.P. Møller-Mærsk, Novo Nordisk, Danfoss, Grundfos, Arla og Kopenhagen Fur.
>
> De diplomatiske relationer mellem Danmark og Kina har aldrig været bedre end i dag. Vores relationer går i en lige linje fra 1950, hvor Danmark var blandt de allerførste til at anerkende den nye kinesiske folkerepublik, over underskrivelsen af den strategiske partnerskabsaftale i 2008. Senest kulminerede de gode relationer med præsident Hu Jintaos statsbesøg i Danmark i 2012 og Hendes Majestæt Dronningens statsbesøg i Kina sidste år.
>
> Kina overhalede sidste år USA som verdens største økonomi, når man korrigerer for købekraft, og det forventes at Kina bliver den nominelt største økonomi i løbet 5 til 10 år. Det er derfor vigtigt, at Danmark ikke mister sit historiske momentum, men derimod fortsat arbejder på at styrke de kommercielle og politiske forbindelser til gavn for dansk eksport og vækst.

153 Om Danish-Chinese Business Forum henvises til punkt 8.4.2.2. Overvejelser i Udenrigsministeriet vedrørende Dalai Lama's besøg, "Henvendelse af 14. juni 2010 fra Danish-Chinese Business Forum til udenrigsministeren"

Danish-Chinese Business Forum foreslår derfor:

- at regeringen fastholder og videreudvikler de gode relationer til Kina; politisk, kommercielt og investeringsmæssigt
- …

…"

8.4.9 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2016

Myndighederne har på kommissionens forespørgsel om registrerede besøg fra Folkerepublikken Kina af officiel karakter i den periode, der er omfattet af undersøgelsen, indberettet, at de har noteret følgende besøgssager i 2016:

- Folkerepublikken Kina's ambassadør, der alene involverede Forsvarsministeriets Departement.
- Viceguvernør i Guangdong Xu Shaohua, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste.
- Fyns Politi, der alene involverede Rigspolitiet.
- Director Tan fra grænsekontrolheden ASB Schenzen, der alene involverede Rigspolitiet.
- Folkerepublikken Kina's ambassadør, der alene involverede Fyns Politi.
- Deputy chief of the Joint Staff general Qi Jianguo, der involverede Politiets Efterretningstjeneste og Forsvarskommandoen.
- Kinesiske anklagere, der alene involverede Midt- og Vestsjællands Politi.
- En Kina Festival i Holbæk, der alene involverede Midt- og Vestsjællands Politi.
- MPS Entry & Exit Department, der alene involverede Rigspolitiet.
- Inner Mongolian Public Security Department, der alene involverede Rigspolitiet.
- Viceminister Li Wei, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste og Rigspolitiet.
- Viceformand Zhao Hongzhu, der involverede Politiets Efterretningstjeneste, Københavns Politi, Nordsjællands Politi og Københavns Vestegns Politi.
- Statsråd Yang Jiechi, der involverede Udenrigsministeriet, Statsministeriet, Justitsministeriet, Politiets Efterretningstjeneste, Københavns Politi, Fyns Politi og Nordsjællands Politi.

Efter en gennemgang af det afleverede materiale er navnlig statsråd Yang Jiechi's besøg, der involverer størstedelen af de undersøgte myndigheder, af interesse for undersøgelsen, men også vedrørende viceformand Zhao Hongzhu's besøg foreligger der dokumenter, der kan have betydning for undersøgelsen.

Derudover er der materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen.

8.4.9.1 Folkerepublikken Kina's statsrådsmedlem Yang Jiechi's besøg den 15. til 17. april 2016

Folkerepublikken Kina's statsrådsmedlem Yang Jiechi aflagde i dagene 15. til 17. april 2016 Danmark et besøg, hvor han blandt andet var i audiens hos dronningen og mødte statsminister Lars Løkke Rasmussen. Statsrådsmedlem Yang Jiechi var under opholdet indlogeret på Hotel Radisson Blu Scandinavia.

Yang Jiechi er i Politiets Efterretningstjenestes trusselsvurdering og anbefalinger omtalt som "et højtstående medlem i det kinesiske magtapparat og er, ifølge Protokollen, Folkerepublikken Kina's "super-udenrigsminister". Han rangerer højere end fagministre i magtapparatet." Han var ikke medlem af Politbureauet, men opnåede denne status det følgende år. Hans besøg blev af de danske myndigheder behandlet med høj prioritet.

Udenrigsminister Kristian Jensen har for Tibetkommission II forklaret, at han mødtes med Folkerepublikken Kina's statsrådsmedlem Yang Jiechi den 16. april 2016. Yang Jiechi var en ekstremt centralt placeret person i det kinesiske udenrigspolitiske set up, og et møde med ham kunne lukke op for drøftelser om landenes fremtidige samarbejde og erhvervsinteresser. De talte også mere generelt om NGO'ernes forhold og ret til at være aktive i Folkerepublikken Kina og i Tibet. Han husker ikke, om de talte om Tibet. De talte ikke om kinesiske sensibiliteter. Han erindrer ikke, om Yang Jiechi's besøg i 2011 blev drøftet, og han erindrer heller ikke, om der blev talt om et kommende højniveau-besøg af præsident Xi Jinping. Et besøg af præsidenten ville betyde, at Danmark ville få en mere central betydning for Folkerepublikken Kina, og at der ville komme fokus på virksomheder og danske produkter mv. Hans møde med Yang Jiechi forløb fint. Yang Jiechi var mere åben end forventet over for at indgå i substantielle drøftelser om menneskerettigheder, miljørettigheder, samarbejdet mellem kinesiske universiteter og Københavns Universitet, ombudsmandsinstitutioner mv., og han fik et godt indtryk af ham.

Mail af 8. marts 2016 fra ambassaden i Beijing til Udenrigsministeriet om kinesisk usikkerhed om den nye danske regerings holdning til "centrale spørgsmål vedr. Tibet"

Ambassadesekretær, chefkonsulent Søren Bindesbøll, Udenrigsministeriet, skrev den 8. marts 2016 en mail til Erik Laursen, Julie Pruzan-Jørgensen og Anders Peder Bøtker Siegumfeldt, alle Udenrigsministeriet, med følgende indhold:

> "…
> Kære alle
>
> Blot t.o. faldt jeg lige over denne på o-drev vedr. seneste gang Yang var alene i DK (mener han også var med ifm. statsbesøget i juni 2012): betoning af MR, og de to "T"er. Dertil interessante paralleller:
>
> **Baggrund**: Det er vurderingen at Yang ønsker at bruge besøget i Danmark til at få bekræftet det strategiske partnerskab samt hovedelementerne i verbalnoten af december 2009. Yang vil efter det oplyste alene besøge Danmark på sin tur til Europa. Bag denne prioritering ses kinesisk usikkerhed om den ny regerings holdning til centrale spørgsmål vedr. Tibet. Usikkerheden aktualiseres af oplysninger om, at den eksiltibetanske politiske leder, Lobsang Sangay rejser til Europa i november, hvor han bl.a. agter at besøge Danmark den 25. november. Ifølge de foreløbige oplysninger ønsker Lobsang Sangay samtaler med ansatte i DANIDA, som er direkte involverede i det dansk-støttede projekt.
> **Formål:** Den kinesiske usikkerhed giver den ny udenrigsminister en potentiel ideel situation for at komme godt fra start på et vanskeligt område. Både mht. at skabe en god og respektfuld samarbejdsrelation til Kina. Og mht. at sikre optimalt råderum i den værdipolitiske dagsorden.
>
> Bh Søren
> …"

Mailen var vedhæftet den oven for omtalte notits fra Udenrigsministeriets Asienkontor til udenrigsministeren af 6. oktober 2011, dog var følgende sætning slettet:

> "…
> Risici her kunne fx være mulige demonstrationer vedr. menneskerettighedsforhold i Kina, happenings og aktioner af Falun Gong medlemmer og endelig mulig kritik af Udenrigsministeriet for at værte/lægge hus til et lukket arrangement, hvor der ikke kan stilles kritiske spørgsmål.
> …"

Trusselsvurdering af 4. april 2016 og senere

I trusselsvurdering og anbefalinger udfærdiget af PET, KF 0765, den 7. april 2016 og sendt til Københavns Politi, Plansektionen, Nordsjællands Politi, EAE[154], og Fyns Politi, EAE, er anført blandt andet:

> "…
> **Sikkerhedsvurdering**
> Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod statsrådsmedlem, Yang Jiechi eller besøget i øvrigt.
>
> PET vurderer, at terrortruslen mod Yang Jiechis besøg i Danmark er begrænset. Det vil sige, at der er en begrænset kapacitet til og/eller intention om at begå terrorangreb mod den kinesiske Statsråd i forbindelse med besøget og møderne i Danmark.
>
> Den buddhistiske Falun Gong bevægelse afholder hver formiddag en demonstration foran den kinesiske ambassade i protest mod det kinesiske forud mod bevægelsen og mod behandlingen af bevægelsens sympatisører i Kina.
> Endvidere har der tidligere været eksempler på demonstrationer i sympati med den tibetanske uafhængighedsbevægelse i forbindelse med officielle kinesiske besøg. Sådanne hændelser kan opstå med kort varsel eller som følge af den politiske dagsorden eller konkrete sager, der omtales i medierne.
> Det skal herunder bemærkes, at der tidligere har været eksempler på, at der i forbindelse med ovennævnte buddhistiske og tibetanske støttedemonstrationer arrangeres omfangsrige moddemonstrationer i forbindelse med officielle kinesiske besøg.
>
> Det skal endelig bemærkes, at Yang Jiechis besøg i Danmark endnu ikke er offentligt omtalt. Det vurderes af offentligt kendskab til besøget kan øge truslen, da det giver mulighed for at foretage planlægning. PET skal i den anledning bemærke, at tidspunktet for annoncering af besøget eller indkaldelse til pressemøde kan have indflydelse på truslen.
> …"

I trusselsvurdering og anbefalinger udfærdiget af Politiets Efterretningstjeneste, KF 0765, den 11. april 2016 og sendt til de samme er som et næstsidste afsnit indsat:

154 Efterretnings- og Analyseenheden

> "…
> PET vurderer, at der er en begrænset trussel for protestlignende demonstrationer eller voldelige overfald fra politiske ekstremister i forbindelse med besøget. Det vil sige, at der er en potentiel trussel og begrænset kapacitet og/eller hensigt.
> …"

I sidste afsnit er "endelig" ændret til "slutteligt".

Der er ikke foretaget ændringer i trusselsvurdering og anbefalinger udfærdiget af Politiets Efterretningstjeneste den 14. april 2016.

Operativ analytiker i Efterretnings- og Analysesektionen (EAS), Københavns Politi, Poul Nielsen har for Tibetkommission II forklaret, at han indhentede informationer fra åbne kilder, og hvor PET lavede generelle nationale vurderinger, koncentrerede politiet sig mere om det, der var interessant for Københavns Politi. Han husker ikke den konkrete vurdering, og han analyserede ikke de to bevægelser, der omtales i sikkerhedsvurderingerne. Han har hørt om Støttekomitéen for Tibet, men det er ham bekendt ikke en forening, som EAS monitorerede. Han kender ikke Anders Højmark Andersen, heller ikke af navn. Der findes mange politiske bevægelser, som politiet ikke monitorerer. De monitorerede sikkerhedsrelaterede ting, herunder voldelige grupperinger, politisk ekstremisme eller store tilstrømninger af folk, som kunne skabe trafikale udfordringer under et besøg. Han mindes ikke, at han ved udarbejdelsen af sin trusselsvurdering kendte til oplysningen om, at støttekomiteen muligvis ville efterprøve politiets reaktioner. Han vil umiddelbart vurdere, at det ville have været relevant viden for hans analysearbejde. Hvis han havde vidst det, ville han have anvendt informationerne i sin trusselsvurdering.

Intern mailkorrespondance af 6. april 2016 i politiet om "generelle problemstillinger" og "kildent område"

Den 6. april 2016 skrev Lars/OPA fra mailadressen SSJÆ OPA Plan Sikker til SSJÆ Liniechefer, cc. Søren Houkjær Vægter:

> "…
> Så lykkedes det, at få OUTLOOK til at sende PET anbefaling. Der anbefales tilstedeværelse ved alle besøgssteder.

Ingen kendte trusler – man forholder sig til generelle problemstillinger, der er ved besøg fra Kina.
…"

Politiinspektør Steen Nørskov fra Beredskabet svarede senere samme dag Lars, cc. Søren Houkjær Vægter. Han skrev blandt andet:

"…
Hvis ikke skal der lave en særskilt plan her i kredsen, der skitserer forholdsordre, da det jo kan være et "kildent" område.
…"

Københavns Politis operationsbefaling af 8. april 2016 og senere

I en operationsbefaling, 1. udgave, 8. april 2016 udfærdiget af vicepolitiinspektør Jens Jespersen og politiassistent Johan Wilken er anført blandt andet:

"…
1.0 SITUATION
Det foreligger oplyst fra Udenrigsministeriets protokol, at Kina's statsrådsmedlem, Yang Jiechi kommer på besøg i Danmark fra 15. – 17. april 2016.

Yang Jiechi er et højtstående medlem i det kinesiske magtapparat og er, ifølge Protokollen, Kina's "super-udenrigsminister". Han rangerer højere end ministre i magt apparatet. Yang Jiechi følges af en delegation på 18 personer.

Indkvartering
Radisson Blu Scandinavia, Amager Boulevard 70, 2300 København S
…
1.1.1 Anmeldte demonstrationer
…
Den grundlovssikrede forsamlings- og ytringsfrihed er en rettighed som ikke kan forfægtes, uanset om demonstrationen er anmeldt. Det er dog som udgangspunkt således, at en forsamling af personer, for at blive betragtet som en demonstration i grundlovens forstand, skal have en ledelse og et lovligt formål. Politiet kan herefter stille vilkår for demonstrationens afholdelse, herunder anvise et sted eller en rute, såfremt dette er nødvendigt, for at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden, herunder forstyrrelse af afviklingen af den kinesiske delegations besøg. Vilkårene skal være rimelige i forhold til, at en demonstration altid vil medføre en vis forstyrrelse af den offentlige ro og orden.

1.2 Trusselsvurdering
Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod statsrådsmedlem, Yang Jiechi eller besøget i øvrigt.

Opmærksomheden henledes på, at i Danmark tæller den kinesiske diaspora ca. 20.000 personer. Ifølge de oplysninger som CTA er i besiddelse af, har der ikke tidligere været episoder, hvor kinesere bosiddende i Danmark har gennemført voldelige demonstrationer, eller på anden vis været involveret i negative aktiviteter rettet mod officielle danske eller kinesiske interesser.

I Danmark er der oprettet en støttekomité for Tibet. Støttekomitéen kan muligvis forsøge at arrangere en demonstration, hvis den forinden bliver bekendt med Statsrådsmedlemmets ankomst. I så fald vil medlemmer af Støttekomitéen formentlig efterprøve politiets reaktioner ved brug af Tibetanske flag m.v. efter de kinesiske besøg i 2012, 2013 og 2014 som en kommissionsundersøgelse nu undersøger.

1.3 Strategi
Det er den strategiske hensigt at politiet med baggrund i den konkrete trusselsvurdering gennemfører en offensiv indsats med iværksættelse af alle nødvendige
sikkerhedsmæssige foranstaltninger, så besøget kan gennemføres i henhold til programmet og uden at eventuelle modstandere får mulighed for at lægge hindringer i vejen for besøgets gennemførelse.
…
2.0 OPGAVE
Det er opgaven at:
- …
- …

…
Politiaktion 00-10: Efterretning og analyse
Ansvarlig: Politikommissær Tomas Marko Juhl
Politiaktionen skal monitere åbne kilder i forhold til demonstrationer eller events, der har til formål at manifestere synspunkter mod det kinesiske besøg.
…"

Der foreligger endvidere operationsbefalinger, der angiver at være 1. udgave, men som indeholder ændringer/rettelser af 5., 6., 7. og 11. april 2016. Heri er ingen af punkterne fra den tidligere punkt **2.0 Opgave** gentaget. I stedet er anført blandt andet:

"…
- medvirke til at arbejdsbesøget gennemføres på som planlagt, jf. program, og at evt. demonstrationer eller øvrige arrangementer ikke griber unødigt forstyrrende ind
- …
- sikre, at evt. demonstrationer, under henvisning til den Grundlovssikrede ret til at forsamles og demonstrerer, anvises passende lokationer.

…"

Punktet "Politiaktion 00-10: Efterretning og analyse" er i den tilrettede 1. udgave erstattet af:

"…
Politiaktion 00-10, Operativ planlægning
Ansvarlig: Politikommissær Jakob Kristensen
Sagsbehandler: Politiassistent Johan Wilken
Politiaktionen indhenter de nødvendige politimæssige efterretninger, oplysninger samt trusselsvurdering for statsbesøget. På bagrund heraf og med reference til den planlægningsansvarlige politiinspektør – gennemføres den detaljerede operationsplanlægning og der udfærdiges operationsbefaling.
…"

I operationsbefalingens 2. udgave af 13. april 2016 og 14. april 2016 udfærdiget af vicepolitiinspektør Jens Jespersen og konsulent Steffen Sørensen var indsat en ændret formulering vedrørende strategien:

"…
1.3 Strategi
Det er den strategiske hensigt via en afpasset offensiv indsats at sikre, at arrangementet kan gennemføres efter programmet på en sikkerhedsmæssig tilfredsstillende måde, uden unødige forstyrrelser. Eventuelle demonstrationer eller andre meningstilkendegivelser i forbindelse med statsbesøget skal gives rum til at kunne afvikles på en måde, der ikke medfører overtrædelser af straffeloven eller alvorlige forstyrrelser af den offentlige orden
…"

I denne 2. udgave af operationsbefalingen er pkt. **1.1.1 Anmeldte demonstrationer** udeladt, pkt. **2.0 Opgave** og **Politiaktion 00-10: Efterretning og analyse** gentaget fra 1. udgaven uden rettelserne af 11. april 2016, og punktet **Politiaktion 0010, Operativ planlægning** er omdøbt til **Politiaktion 00-01: Operativ planlægning** med samme indhold.

Operationsbefalingen, 4. udgave, af 14. april 2016 er følgende ændring i pkt. 2.0 Opgaven:

> "..
> Det er politiets opgave at:
> - -
> - -
> - Sikre at forsamlings- og ytringsfriheden tilgodeses.
> ..."

Politiinspektør Peter Olesen Dahl havde det overordnede politimæssige og koordinerende ansvar for den samlede operation.

Udenrigsminister Kristian Jensen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke blev orienteret om indholdet i trusselvurderingen for Yang Jiechi's besøg, som fremgår af punkt 1.2 i Københavns Politis operationsbefaling af 14. april 2016 for besøget, 2. udgave, om Støttekomitéen for Tibet's mulige efterprøvelse af politiets reaktioner ved brug af tibetanske flag under Yang Jiechi's besøg. Han havde hørt om støttekomitéens eksistens. Han blev ikke briefet nærmere herom i forbindelse med Yang Jiechi's besøg.

Forud for besøget orienterede Protokollen ham alene om udvekslingen af gaver, da han selv skulle stå herfor. Protokollen tog sig af alt andet protokollært såsom bordplan, placering af gæsterne mv. Han skulle kun være klar til at modtage og give gaver under besøget.

Politiinspektør Peter Olesen Dahl har for Tibetkommission II forklaret, at det var forventet, at der ville møde folk op med tibetanske flag for at se, om politiet tog dem. Deres udgangspunkt var nok, at det var KSN, der besluttede, hvor demonstranterne skulle placeres, og hvordan de blev håndteret. KSN blev dog kun aktiveret ved fysiske besøg. Hvis der på dagen for besøget var opstået spontane demonstrationer, ville de blive håndteret efter KSN's anvisninger, og ellers ville Tilladelseskontoret altid spørge den operationsansvarlige, hvor demonstrationen passede ind i programmet for besøget.

Vicepolitiinspektør Jens Christian Jespersen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker meget fra besøget. Hvis der var et trusselsbillede, der tilsagde en teoretisk risiko for demonstranter, ville han som operationsansvarlig forvente, at de taktiske ledere havde taget stilling til demonstranternes placering under en rekognoscering.

Efter paradigmeskiftet, som skete på baggrund af Tibet-sagen, indgår det nu i deres vurdering af demonstranters placering, at det, man ytrer sig for eller imod, også skal have mulighed for at blive set og hørt af modtageren. Formålet med demonstrationen skal kunne opfyldes. Der har været sammenhænge, hvor de har måttet "bukke nogle ender sammen" for at få det til at gå op, fx ved demonstrationer foran en ambassade. Der skal ske en afvejning af demonstranternes rettigheder over for sikkerheden, og heri indgår en række forskellige variabler i forhold til truslen og situationen.

Han ved, hvem KF 0765 er, som sendte trusselsvurderingen vedrørende Yang Jiechi's besøg til flere politikredse, men han husker ikke, om han har drøftet besøget med KF 0765.

Han er ikke sikker på, at bemærkningen om Støttekomitéen i Københavns Politis operationsbefaling af 5. april 2016 for Yang Jiechi's besøg, 1. udgave, kom fra PET. Han forstår det som en bevidstgørelse til de taktiske ledere af operationen om, at den situation kunne opstå. Muligheden for at tilgodese demonstranters rettigheder blev meget større, hvis der på forhånd var taget stilling til, hvordan de kunne komme til orde og ytre sig. Det er planskriveren, som under hans ansvar beskriver den situation, som den taktiske ledelse skulle være opmærksom på ud fra det samlede trusselsbillede fra PET.

Han husker ikke besøgets gennemførelse. Besøget blev kørt under KSN-1, som var det laveste niveau i Vagtcentralen.

Politikommissær og sektionsleder i Efterretnings- og Analysesektionen (EAS), Københavns Politi, Tomas Marko Juhl har for Tibetkommission II forklaret, at de fik en anmodning om at udarbejde en trusselsvurdering i forbindelse med besøget, hvilket han bad en medarbejder om at lave. Han husker ikke, at han derudover var involveret i besøget.

Hvis de ikke konstaterede konkrete trusler, sendte de typisk bare en mail. Hvis de vurderede, at der var noget at beskrive, skrev de typisk en rapport.

Konsulent Poul Nielsen, som fik opgaven, var i hans sektion på det tidspunkt, men det havde ingen betydning, for de arbejdede dengang også på tværs af sektionerne.

Han erindrer ikke at have set PET's trusselsvurdering, før den blev refereret i Københavns Politis operationsbefaling. Han mindes ikke at have haft oplysninger om Støttekomitéen for Tibet til brug for sektionens trusselsvurdering.

Når der i operationsbefalingens 2. udgave af 13. april 2016 under "*Politiaktion 00-10: Efterretning og analyse*" med ham som ansvarlig stod, at "*Politiaktionen skal monitere åbne kilder i forhold til demonstrationer eller events, der har til formål at manifestere synspunkter mod det kinesiske besøg*", henviste de "*åbne kilder*" primært til sociale medier som Facebook, Instagram eller andre sociale medier, som oftest blev brugt ved planlægningen af demonstrationer. Det kunne også betyde informationer fra pressen. "*Manifestere synspunkter*" kunne indebære alt fra en fredelig ytring af synspunkter til, at det, der blev planlagt, kunne forstyrre besøget eller den offentlige orden. De ville gerne have alle elementer med i deres vurderinger. Deres fokus på "open source" var i 2015 blevet introduceret som et nyt element i Efterretning- og Analysesektionens trusselsvurderinger, og det var noget, som Poul Nielsen var god til.

Han husker ikke at have modtaget PET's trusselsvurdering og anbefalinger af 7. april 2016 vedrørende Yang Jiechi's besøg, men idet der stod, at den var sendt til EAE[155], kunne det godt have været tanken, at den også skulle tilgå hans sektion EAS[156]. Han havde intet kendskab til moddemonstrationer ved kinesiske besøg, som omtalt i PET's sikkerhedsvurdering.

Operativ analytiker i Efterretnings- og Analysesektionen (EAS), Københavns Politi, Poul Nielsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke var involveret i politiaktion 00-10. Man kan sagtens sige, at hans opgave var at levere substans til, at politiaktionen kunne opfyldes, men han monitorerede primært voldelige grupperinger og ikke pro-tibetanske foreninger. Efter at han havde lavet trusselsvurderingen, gjorde han ikke mere ved det. Han husker ikke, om han modtog operationsbefalingen, men han havde adgang til den på politiets intranet. Han havde normalt ikke tid til at læse operationsbefalinger, når han lavede trusselsvurderinger. Han har lavet flere hundrede trusselsvurderinger af meget forskellig karakter.

De taktiske befalinger

Politiets Efterretningstjenestes trusselsvurdering fra 11. april 2016 er kopieret over i nogle af de taktiske befalinger, mens andre taktiske befalinger alene oplyser, at terrortruslen mod besøget er begrænset, og en enkelt taktisk befaling gengiver operationsbefalingens ordlyd.

155 Efterretning- og Analyseenheden
156 Efterretning-og Analysesektionen

Intern mailkorrespondance 12. april 2016 i politiet om at "undgå demonstrationer" og "lille Tibet reference"

Sikkerhedskoordinator Jan Press, Nordsjællands Politi, skrev den 12. april 2016 til Tjenesteplanlægningen blandt andet:

> "…
> Herved fremsendes en foreløbig Quickguide for Kinas statsrådsmedlems besøg i kommende weekend i Nordsjællands Politikreds. Der afholdes i dag flere møder i relation til det opdaterede program. Måske kan der komme ændringer. Hele besøget holdes tæt for at undgå uvedkommendes kendskab, idet man derved forsøger undgå demonstrationer med yderligere personaleforbrug.
> …"

I mail af 12. april 2016 skrev operativ analytiker Poul Nielsen, Københavns Politi, Efterretning og Analyse, til OPA, cc. Tomas Marko Juhl blandt andet:

> "…
> Vi ser derfor ingen indikationer på vold eller demonstrationer, men kan ikke 100% udelukke en lille Tibet reference, hvis der pludseligt skulle opstå en særlig interesse for Yang Jiechis tilstedeværelse.
> …"

Operativ analytiker i Efterretnings- og Analysesektionen (EAS), Københavns Politi, Poul Nielsen har for Tibetkommission II forklaret, at han vurderede, på baggrund af at besøget var så ukendt, at der ikke var grund til at gøre mere ved det. Trusselsvurderingen var derfor alene skrevet som en kort mail. Han ved ikke, hvad der skete, efter han havde lavet trusselvurderingen, og han beskæftigede sig ikke yderligere med besøget. Han ramte rigtigt i sin trusselsvurdering, da der ikke opstod uroligheder under besøget.

Han husker ikke præcist sin hensigt med bemærkningen om en "*lille Tibet reference*", men hans vurdering i dag er nok, at det var en henvisning til den situation, der opstod ved det kinesiske præsidentbesøg i juni 2012. Da han startede ved Københavns Politi, talte hele det danske politi om begivenhederne under det kinesiske besøg i 2012. Han husker ikke, hvad han dengang kendte til besøget i 2012. Der var en vis polemik om besøget i 2012 i forhold til, hvem der gjorde hvad, og hvad man måtte og ikke måtte i forhold til demonstranter og flag. Det var udtryk for en analytisk elastik, når han skrev, at de ikke kunne *"udelukke …"*. Man kan aldrig med sikkerhed udelukke, at der kan opstå en lignende situation, fx en større demonstration, som

ville kræve mere politi på gaden. Der blev talt om, at det var anti-kinesiske demonstranter, men det blev ikke nævnt, at de kom fra en forening eller fra en støttekomite.

Det vil i hvert fald være én mulighed, at han tænkte på flag i forbindelse med en demonstration, da han skrev bemærkningen om en "*lille Tibet reference*". Bemærkningen kunne godt henvise til noget sikkerhedsmæssigt, idet en forsamling af mennesker kunne få indflydelse på den generelle sikkerhed i København og kræve yderligere ressourcer af politiet. Han tror dog ikke, at et flag kunne få indflydelse på sikkerheden, eller at tilstedeværelsen af flag i sig selv ville kræve yderligere politimandskab. Det handlede ikke om måden, som de anti-kinesiske demonstranter ytrede sig på, men mere om, at det på baggrund af polemikken efter begivenhederne i juni 2012 kunne trække yderligere mennesker til. Han blev ikke instrueret i, at særligt pro-tibetanske demonstrationer skulle have lov til at demonstrere, men han blev gjort bekendt med, at alle havde en grundlovssikret ret til at ytre sig, at de skulle kunne se og høre hinanden, og at det skulle foregå inden for politiets sikkerhedsmæssige retningslinjer for placering med videre.

Politikommissær og sektionsleder i Efterretnings- og Analysesektionen, Københavns Politi, Tomas Marko Juhl har for Tibetkommission II forklaret, at det havde betydning for trusselsniveauet, at besøget kun var omtalt af Kongehuset, da dette kunne betyde, at der ikke var så mange, der havde kendskab til besøget og var i færd med at forberede en demonstration.

Når der videre i trusselsvurderingen stod, at *"Vi ser derfor ingen indikationer på vold eller demonstrationer, men kan ikke 100% udelukke en lille Tibet reference, hvis der pludseligt skulle opstå en særlig interesse for Yang Jiechis tilstedeværelse […]",* var det formentlig en reference til CTA's (Center for Terroranalyse) beskrivelse i operationsplanen og til, at det var alment kendt, at der under kinesiske besøg blev demonstreret til fordel for Tibet. De tog ikke i trusselsvurderingen hensyn til, at kineserne ikke ønskede at se demonstranter under deres besøg. Han ved ikke, om der blev taget hensyn til det ved håndteringen af besøget. Han husker ikke, om der var demonstrationer under besøget. Han var kun involveret i trusselsvurderingen og ikke i selve afviklingen af besøget.

Nordsjællands Politis lokale plan

Under opholdet besøgte statsrådsmedlemmet Frederiksborg Slot, Kronborg Slot, Fredensborg Slot og Folkerepublikken Kina's ambassade. I forbindelse hermed blev af sikkerhedskoordinator Jan Press, Nordsjællands Politi, udarbejdet lokalplan af 13.

april 2016, hvori trusselsvurderingen fra Politiets Efterretningstjenestes trusselsvurdering og anbefalinger af 11. april 2016 er gentaget.

Det materiale, som Tibetkommission II har modtaget, indeholder ikke oplysninger om episoder af interesse for undersøgelsen i forbindelse med besøget.

8.4.9.2 Viceformand i Den Centrale Komite for Disciplinær Inspektion under Folkekongressen og medlem af Folkekongressen Zhao Hongzhu's besøg 4. til 9. september 2016

Viceformand i Den Centrale Komite for Disciplinær Inspektion under Folkekongressen og medlem af Folkekongressen Zhao Hongzhu aflagde i dagene 4. til 9. september 2016 Danmark et arbejdsbesøg, hvor han blandt andet mødte ombudsmanden v/ Jonas Bering-Liisberg, udenrigsminister Christian Jensen, justitsminister Søren Pind og Folketingets viceformand Mogens Jensen og besøgte Copenhagen Fur og A. P. Møller-Mærsk A/S. Viceformanden var under opholdet indlogeret på Marriott Hotel.

Zhao Hongzhu var ikke medlem af Politbureauet. Da Zhao Hongzhu står som nr. 2 i forbindelse med anti-korruptionskampagnen i Folkerepublikken Kina har han dog en forholdsvis prominent position i det kinesiske hierarki. Hans besøg blev af de danske myndigheder behandlet på relativt lavt niveau.

Udenrigsminister Kristian Jensen har for Tibetkommission II forklaret, at han undrede sig over, at han skulle mødes med Zhao Hongzhu, da han normalt ikke mødtes med udenlandske repræsentanter på det niveau, indtil han blev orienteret om, at Zhao Hongzhu var den næste til at få en plads i det kinesiske kommunistpartis centralkomité, hvilket ville være en vigtig og stor stilling. De mødtes i Pakhuset og talte om Københavns Havn og om udviklingen heraf. Zhao Hongzhu havde til opgave at ændre lovgivningen i Folkerepublikken Kina for at kunne bekæmpe korruption. Da han forklarede Zhao Hongzhu, at lovgivningen i Danmark mod korruption kun var halvdelen, og at den anden halvdel var befolkningens tillid, den fri presse, retssikkerheden, et fælles værdisæt mv., blev Zhao Hongzhu overrasket. Han var nok sendt i byen for at få inspiration til en lovændring og ikke til en ændring af det kinesiske værdisæt vedrørende samfundsopbygningen. Det er ingen hemmelighed, at de to landes værdisæt er meget forskellige, og det er nødvendigt at påpege disse forskelle i sådanne sammenhænge.

Politiets Efterretningstjenestes Center for Terroranalyses trusselsvurdering af 17. august 2016

Center for Terroranalyse (CTA) skrev i en trusselsvurdering af 17. august 2016 blandt andet:

> "…
> **Andre trusler**
> Den buddhistiske Falun Gong bevægelse afholder ofte demonstrationer foran den kinesiske ambassade. Der deltager normalt 10-20 personer i demonstrationerne. Der har tidligere været eksempler på demonstrationer i sympati med den tibetanske uafhængighedsbevægelse i forbindelse med officielle kinesiske besøg.
>
> **Vurdering**
> CTA har ingen indikationer på terrorrelaterede trusler … truslen, herunder truslen fra terror er **begrænset**. Det vil sige, at der er en begrænset kapacitet til og/eller intention om at begå terrorangreb i forbindelse med besøget og møderne i Danmark samt at der er en begrænset trussel for protestlignende demonstrationer eller voldelige overfald i forbindelse med besøget fra politiske ekstremister.
>
> … CTA vurderer, at offentligt kendskab til besøget kan øge truslen, da det giver mulighed for at foretage en mere grundig angrebsplanlægning.
> …"

Politiets Efterretningstjenestes trusselsvurdering og anbefalinger af 29. august 2016

I trusselsvurdering og anbefalinger udfærdiget af Politiets Efterretningstjeneste, KF 0765, den 29. august 2016 og sendt til Københavns Politi, Plansektionen, Nordsjællands Politi, Københavns Vestegns Politi og NBA er anført blandt andet:

> "…
> **Sikkerhedsvurdering:**
> Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Zhao Hongzhu eller besøget i øvrigt.
> Opmærksomheden henledes på, at Zhao Hongzhu som en ledende figur mod korruption i Kina er truet i hjemlandet. Han modtager derfor personbeskyttelse i Kina.. PET vurderer, at truslen fra terror i Danmark er begrænset. Det vil sige, at der er en begrænset kapacitet til og/eller intention om at begå terrorangreb i

> forbindelse med besøget om møderne i Danmark samt, at der er en begrænset trussel for protestlignende demonstrationer eller voldelige overfald i forbindelse med besøget fra politiske ekstremister.
>
> PET har bemærket, at besøget i Danmark endnu ikke er omtalt offentligt. Det vurderes, at offentlig kendskab til besøget kan øge truslen, da det giver mulighed for at foretage grundig angrebsplanlægning eller protestlignende demonstrationer.
> …"

Trusselsvurderingen er uændret i en yderligere udgave dateret 29. august 2016 og i forhold til en tidligere udgave af 23. august 2016.

Københavns Politis operationsbefaling

Københavns Politi har oplyst, at der ikke foreligger operationsbefaling for dette besøg.

Nordsjællands Politis lokale plan

Viceformanden aflagde under opholdet besøg på Folkerepublikken Kina's ambassade den 5. september 2016. I den anledning skrev politiassistent Peter Nielsen, Nordsjællands Politi, i en plan af 29. august 2016 vedrørende de lokale politimæssige foranstaltninger blandt andet:

> "…
> **Trusselsvurdering**
> Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Zhao Hongzhu eller besøget i øvrigt.
> …"

Det materiale, som Tibetkommission II har modtaget, indeholder ikke oplysninger om episoder af interesse for undersøgelsen i forbindelse med besøget.

8.4.9.3 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen

Mailkorrespondance 17. til 20. maj 2016 i anledning af Folkerepublikken Kina's ambassadørs middagsinvitation til udvalgte medarbejdere i Udenrigsministeriet

Den 17. maj 2016 modtog viceprotokolchef Annette Lassen, Lotte Skovgaard, Anne-Mette Funch Petersen Søren Særmark-Thomsen en invitation til en middag den 6. eller 7. juni 2016 i ambassadør Liu's residens. Mailen er stilet til Annette Lassen, og de øvrige er cc. på mailen, der indledes med:

> "…
> Kære Annette,
> … Endnu en gang stor tak for den hjælp, I har givet os. Uden jeres hjælp kunne vi slet ikke gøre besøget af Hr Yang en succes. Også endnu engang, har I vist os, hvor professionelle I er, da I behandlede nogle vanskelige protokol spørgsmål.
> …"

Da viceprotokolchef Annette Lassen og de øvrige var arbejdsmæssigt forhindret i at deltage i en middag på de foreslåede dage, blev invitationen ændret til en frokostinvitation den 13. juni 2016 kl. 12.30, som passede de fire nævnte inviterede.

Den 20. juni 2016 sendte viceprotokolchef Annette Lassen en takkemail til ambassadøren og hans hustru m. fl., hvori hun skrev blandt andet:

> "…
> Efter hjemkomsten fra Grønland, iler vi alle med at sende en varm tak for et meget dejligt samvær med vores venner på den kinesiske ambassade – og TAK for de fine fotos. Det er et dejligt minde!
>
> Det er altid en fornøjelse at mødes – og også at nyde godt af den kinesiske køkkenchefs tryllerier.
>
> Vores fine samvær og åbne dialog er med til yderligere at styrke de gode forbindelser mellem vores to lande!!
>
> De bedste hilsener fra os alle: Søren, Anne-Mette og Eva – og Annette
> …"

Fra ambassaden blev samme dag, den 20. juni 2016, svaret:

> "…
> Mange tak for dit varme ord.
>
> Må jeg godt få din private adresse, når jeg skal aflevere ambassadørens gave til dig som aftalt?
> …"

8.4.10 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2017

Myndighederne har på kommissionens forespørgsel om registrerede besøg fra Folkerepublikken Kina af offentlig karakter i den periode, der er omfattet af undersøgelsen, indberettet, at de har noteret følgende besøgssager i 2017:

- Chief inspector Man Yu Ching fra Hong Kong Police, der alene har involveret Rigspolitiet.
- Professor fra MPS Guifen Zao, der alene har involveret Rigspolitiet.
- Xu Chi m. fl.
- Tre besøg af Liu Zhenya, der alene har involveret Politiets Efterretningstjeneste.
- Energiminister Nur Bekri, der alene har involveret Politiets Efterretningstjeneste.
- Tibet's premierminister Lobsang Sangay, der alene har involveret Politiets Efterretningstjeneste.
- En vicepræsident i transit i Kastrup Lufthavn, der alene involverede Politiets Efterretningstjeneste og Københavns Politi.
- Ambassadør Lui Bewei, der alene involverede Statsministeriet.
- Ambassadør Deng Ying, der alene involverede Statsministeriet.
- Kinesiske flådefartøjer, der involverede Politiets Efterretningstjeneste, Københavns Politi, Forsvarskommandoen og Syd- og Sønderjyllands Politi.
- Deputy chief of the Commission of Science and Technology generalløjtnant Xin Yi, der involverede Politiets Efterretningstjeneste, Københavns Politi, Forsvarsministeriets Departement, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarskommandoen og Syd- og Sønderjyllands Politi.

Der er ikke i det modtagne materiale dokumenter eller korrespondance vedrørende besøgene af interesse for undersøgelsen bortset fra deputy chief of the Commission of Science and Technology generalløjtnant Xin Yi's besøg og det planlagte besøg af Tibet's premierminister Lobsang Sangay.

Derimod er der fundet materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, af interesse for undersøgelsen, jf. nedenfor.

8.4.10.1 Deputy chief of the Commission of Science and Technology generalløjtnant Xin Yi's besøg den 14. til den 16. september 2017

Deputy chief of the Commission of Science and Technology generalløjtnant Xin Yi aflagde i dagene 14. til 16. september 2017 Danmark et besøg, hvor han blandt andet besøgte Forsvarsministeriet, Den lille havfrue, Kastellet, Frederiksborg Slot og

Kronborg. Under besøget var repræsentanter fra det kinesiske militær indlogeret på Hotel Marriott.

Den 16. august 2017 anmodede FE 01 fra Forsvarets Efterretningstjeneste på anmodning fra kaptajnløjtnant Niels Christian Larsen, Værnsfælles Forsvarskommando, Politiets Efterretningstjeneste om en vurdering af truslen ved højniveaubesøget fra Folkerepublikken Kina. I anmodningen skrev FE 01 blandt andet:

> "…
> PET vurdering bedes have fokus på truslen fra terror, spionage, organiseret kriminalitet og civile uroligheder, herunder demonstrationer, …
> …"

Det fremgår af materialet, at anmodningen til Politiets Efterretningstjeneste blev besvaret mundtligt under en samtale mellem en PET-medarbejder og FE 02.

I en trusselsvurdering underskrevet af FE 01 fra Forsvarets Efterretningstjeneste til Værnsfælles Forsvarskommando – Operationsstaben og Udviklings- og koordinationsstaben, cc. Forsvarsministeriet, dateret 12. september 2017 er anført blandt andet:

> "…
> **Øvrige trusler: Truslen er LAV.**
> FE bemærker, at der ved det kinesiske flådebesøg i 2015 var en mindre samling af tilskuere, der medbragte et tibetansk flag. Episoder som disse kan også forekomme under dette besøg, hvis det bliver omtalt i åbne medier.
> …"

Af et udkast, der formentlig er udarbejdet af FE 02, til trusselsvurderingen fremgår, at der er foretaget rettelser i et udkast hertil af en FE-medarbejder og af FE 02. FE 01 ses ikke at have foretaget rettelser i udkastet.

Chef for FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 01 har for Tibetkommission II forklaret, at han sendte denne trusselsvurdering som svar på Forsvarskommandoens RFI (request for information) efter at have modtaget nedennævnte oplysninger fra PET, som derfor indgik i trusselsvurderingen.

Han har ikke længere erindring om, hvor mange flag, der var medbragt ved flådebesøget i 2015. Han vil mene, at det var skrevet af en sagsbehandler, hvorefter han havde underskrevet trusselsvurderingen. Det var formentlig den samme sagsbehandler, som havde behandlet flådebesøget i 2015, og som havde været kontaktperson til Forsvarskommandoen. Han mener, at sagsbehandleren var FE 02. Det var sikkert en in-

formation, som de havde fået, eller som nogen havde noteret sig efter besøget i 2015. De tibetanske flag faldt måske lidt uden for normalbilledet under flådebesøget i 2015, da flåden blev modtaget i Københavns Havn med stor festivitas med optog og musik, som var arrangeret af den kinesiske ambassade. Der var åbenbart nogen, der havde lagt mærke til en lille gruppe med tibetanske flag.

FE modtog ikke oplysninger om demonstrationen på Oceankaj fra den kinesiske ambassade eller gennem PET. Bemærkningen om de tibetanske flag havde ingen sammenhæng med Tibetkommission I's nedsættelse som følge af præsidentbesøget i 2012.

Hverken Værnsfælles Kommando eller Forsvarsministeriet har afleveret materiale vedrørende dette besøg af interesse for undersøgelsen.

Der er ikke i det materiale, som Tibetkommission II har modtaget, oplysninger om episoder under besøget af interesse for undersøgelsen.

8.4.10.2 Kinesisk flådebesøg 25. til 29. september 2017

I dagene fra den 25. til den 29. september 2017 gennemførtes et kinesisk flådebesøg i København, hvorunder medarbejdere fra Forsvaret deltog i diverse aktiviteter i og omkring de kinesiske enheder.

Den 16. august 2017 anmodede FE 01 fra Forsvarets Efterretningstjeneste Politiets Efterretningstjeneste om et bidrag til vurdering af truslen mod det kinesiske flådebesøg. I anmodningen anføres blandt andet:

> "…
> PET vurdering bedes have fokus på truslen fra terror, spionage, organiseret kriminalitet og civile uroligheder, herunder demonstrationer, …
> …"

Anmodningen fremtræder som kopieret fra anmodningen vedrørende deputy chief of the Commission of Science and Technology generalløjtnant Xin Yi's ovennævnte besøg, men er tilføjet følgende:

> "…
> FE henleder opmærksomheden på, at der ved et tilsvarende kinesisk flådebesøg i 2015[157], var en mindre demonstration for Tibet tilstede på Oceankaj.
> …"

Chef for FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 01 har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker, hvorfra denne tilføjelse kom. Han husker ikke noget særligt fra demonstrationen for Tibet under flådebesøget i 2015. De kunne have talt om demonstrationen under opsamlingen efter besøget, de kunne have læst om den i pressen, eller de kunne have fået kendskab til den gennem deres forbindelsesofficer, men han husker det ikke. Oplysningen om demonstrationen i 2015 var medtaget, fordi de altid bad PET om at undersøge en række faktorer ud fra NATO-standarden "TESSOC", som står for *"Terrorism, Espionage, Subversion, Sabotage, Organized Crime and Civil Unrest"*, til brug for trusselsvurderingen. Med bemærkningen om den mindre demonstration i 2015 ville de også have PET til at belyse, om PET havde tilsvarende viden. En demonstration blev placeret under kategorien "*civil unrest*" eller "*civile uroligheder*" i NATO-standarden.

I en trusselsvurdering fra Forsvarets Efterretningstjeneste til Værnsfælles Forsvarskommando – Operationsstaben med kopi til Forsvarsministeriet, Værnsfælles Forsvarskommando – Marinestaben og 2. Eskadre dateret 18. september 2017 og underskrevet af FE 01 er anført blandt andet:

> "…
> **Øvrige trusler mod flådebesøget: Truslen er LAV.**
> FE bemærker, at der ved det kinesiske flådebesøg i 2015[158] optrådte en mindre forsamling, der medbragte et tibetansk flag. Episoder som denne kan også forekomme under flådebesøget, hvis det bliver omtalt i åbne medier.
> …"

Af et udkast til denne trusselsvurdering fremgår, at vurderingen er udarbejdet med udgangspunkt i Forsvarets Efterretningstjenestes trusselsvurdering vedrørende deputy chief of the Commission of Science and Technology generalløjtnant Xin Yi's besøg tidligere på måneden og tilrettet af FE 02 og yderligere en FE-medarbejder. FE 01 ses som eneste rettelse at have slettet en passage om manglende kenskab til konkrete trusler.

157 Omtalt ovenfor under pkt. 8.4.8.2

158 Omtalt ovenfor under pkt. 8.4.8.2

Chef for FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 01 har for Tibetkommission II forklaret, at han også mener, at FE 02 var sagsbehandler ved dette besøg. Formuleringerne var i nogen grad genbrug fra tidligere trusselsvurderinger. Når FE havde afleveret et svar til Forsvarskommandoen, overtog Forsvarskommandoen den praktiske del af besøget, hvorfor han ikke ved, om der blev taget kontakt til politiet om den videre planlægning. Han har ikke selv været i direkte kontakt med politiet herom, og det har FE 02 heller ikke.

Sagsbehandler og elementsleder i FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 02 har for Tibetkommission II forklaret, at han var involveret i udarbejdelsen af trusselsvurderingen. Baggrunden for, at de nævnte hændelsen fra 2015 i svaret, var, at de selv kunne huske den. Formålet var at skabe awareness hos de danske enheder, som skulle deltage i besøget, således at de var forberedt på, at noget sådant kunne ske, og Forsvaret kunne forberede eventuelle tiltag, som Forsvaret måtte finde var nødvendige i anledning heraf.

Et svar på en RFI var en beskrivelse af truslen. En sjælden gang i mellem indeholdt svaret også en anbefaling, men det var ikke tilfældet for det foreliggende svar. Det var derfor op til Forsvaret selv at omsætte svaret til konkrete tiltag for at imødegå truslerne.

Besøget i 2017 foregik på civilt område. Havde besøget foregået på en militær flådestation, og der var dukket en demonstration op på området, kunne det godt være, at FE var fremkommet med anbefalinger om konkrete tiltag.

Han husker ikke, om der i 2017 fra Forsvarets side blev gjort tiltag i anledning af den beskrevne hændelse fra 2015.

De var formentlig to sagsbehandlere, som delte ansvaret for udarbejdelsen af udkast til svaret på RFI vedrørende det kinesiske flådebesøg. Han husker ikke, hvem af dem som oprettede dokumentet med udkastet og skrev det første, men han vil gætte på, at det var ham selv. Det var meget almindeligt, at de var to sagsbehandlere og den underskrivende chef, som her var FE 01, inde over et svar på en RFI.

Han husker ikke at have haft særligt kendskab til kinesiske sensibiliteter på dette tidspunkt. Hans viden om Folkerepublikken Kina vedrørte navnlig de områder af efterretningsmæssig interesse, som FE formodede, at Folkerepublikken Kina havde. Efter Hu Jintao's besøg i 2012 var han godt klar over, at kineserne ikke brød sig om at se tibetanske flag og Falun Gong-demonstranter.

I en intern rundskrivelse i Forsvarsministeriet den 23. september 2017 er oplyst, at den kinesiske flådestyrke inviterede til "åbent skib" på de kinesiske enheder den 26. september 2017. Videre anføres:

> "…
> … og I opfordres til at sprede budskabet i organisationerne, at man kan tilmelde sig via følgende link (Internettet). Med henblik på at undgå visse interesseorganisationers tilmelding, må linket ikke offentliggøres på de sociale medier: …
> …"

Chef for FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 01 har for Tibetkommission II forklaret, at det ikke ser ud til, at den interne mailkorrespondance i Forsvarsministeriet om åbent skib den 26. september 2017 under det kinesiske flådebesøg blev sendt til ansatte i FE. Han deltog ikke i åbent skib-arrangementet. I FE var bekymrede for, at kineserne ville scanne de militære identitetskort ved indgangen, hvorfor det blev besluttet, at det var militærpolitiet, der skulle kontrollere adgangen til skibet. Derudover var FE ikke involveret i arrangementet.

Sagsbehandler og elementsleder i FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 02 har for Tibetkommission II forklaret, at enten i forbindelse med flådebesøget i 2015 eller i forbindelse med besøget i 2017, blev Forsvarets personel med pårørende inviteret til at komme ombord på de kinesiske flådefartøjer. Han mente, at der også kom herboende kinesere ombord på flådefartøjerne, som han antog også havde fået en invitation. Han husker ikke, om tilfældige civile danskere kunne komme ombord på fartøjerne. Han ved ikke, hvilke interesseorganisationer der hentydes til i rundskrivelsen. Set uppet med MP-adgangskontrol skyldtes, at kineserne havde lagt op til, at de skulle kontrollere de danske ID-kort, hvilket man fra dansk side ikke var så begejstret for.

Episoderne med demonstranter i forbindelse med besøget af Hu Jintao i 2012 fyldte ikke meget i hans afdeling i FE, og han husker ikke, at de skulle have drøftet besøget i forbindelse med de kinesiske flådebesøg i 2015 og 2017.

Hverken Værnsfælles Kommando eller Forsvarsministeriet har i øvrigt afleveret materiale vedrørende dette besøg af interesse for undersøgelsen.

8.4.10.3 Tibet's premierminister Lobsang Sangay's mulige besøg den 9. til 10. november 2017

Udenrigsministeriets interne orientering 13. oktober 2017 om kinesisk demarche i anledning af muligt besøg af Lobsang Sangay

Den 13. oktober 2017 sendte chefkonsulent Mikkel Lotz Felter til den danske ambassade i Beijing og blandt andre udenrigspolitisk direktør Jonas Bering Liisberg, direktør for Eksportrådet Susanne Hyldelund, departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen, kontorchef Martin Bille Hermann, ambassadesekretær, chefkonsulent Søren Bindesbøll, ambassadør Anders Carsten Damsgaard og centerchef Lisbet Zilmer-Johns, alle Udenrigsministeriet, et referat af den kinesiske ambassadørs demarche samme dag over for den udenrigspolitiske direktør. Han skrev blandt andet:

> "…
> Ambassadør Deng Ying demarcherede d.d. over for udenrigspolitisk direktør med budskabet om, at Kina mente, at den eksiltibetanske "premierminister" Lobsang Sangay (LS) ville besøge Danmark, og at Danmark i givet fald måtte afholde sig fra enhver regeringskontakt med ham. Det havde ikke været let at bringe det bilaterale forhold til, hvor det var nu, og med Tibet som en af Kinas kerneinteresser, ville et møde være direkte skadeligt, også for ønsket om højniveaubesøg ifm. tiåret for det strategiske partnerskab i 2018. Ønsket var imidlertid at opretholde det stærke og gode forhold, så ambassadøren talte både som god ven af Danmark og af pligt. Hun bad om, at STM blev orienteret om det kinesiske syn på sagen.
>
> Udenrigspolitisk direktør bekræftede Danmarks faste étkinapolitik, herunder ift. Tibet. Den kinesiske bekymring blev taget ad notam. Det var korrekt, at LS havde anmodet om et møde, men anmodningen var endnu ikke besvaret. Der havde dog tidligere været upolitiske møder på kontorchefsniveau med LS, (jf. den danske udviklingsbistand til Dharamsala). Den danske étkinapolitik stod som sagt fast. Der var interesse for tibetanske forhold i Danmark, og man måtte overveje, om ikke det kunne være kontraproduktivt, også for kinesiske interesser, hvis man afslog at mødes med LS. UM ville naturligvis orientere STM som udbedt.
>
> Ambassadøren gentog, at Tibet var en "core concern" for Kina og bad derfor om, at medier og MF'ere heller ikke mødtes med LS. Hun havde også talt om MF'eres aktiviteter ift. Tibet og Taiwan under sit møde med Folketingets Formand (d. 10. oktober 2017, ALO bem.).
>
> Udenrigspolitisk direktør svarede, at regeringen står inde for sig selv og sine embedsmænd. Han understregede derpå, at den danske regering ikke kan udstede direktiver til folkevalgte eller medier.
> …"

Referat og korrespondance 1. til 7. november 2017 i Udenrigsministeriet vedrørende besøg af Lobsang Sangay og orientering til udenrigsministeren

I en intern mail af 2. november 2017 med referat af ALO-chefens møde samme dag med souschef Hu Hongbo og chef for politisk afdeling Zhang Shu, begge Kina's ambassade, til departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen, direktør Jonas Bering Liisberg, centerchef Lisbet Zilmer-Johns m. fl., cc. blandt andre Stig Paolo Piras, kontorchef Erik Laursen og chefkonsulent Mikkel Lotz Felter skrev chefkonsulent Søren Bindesbøll blandt andet:

> "…
> 1. Mødet fandt sted efter souschef Hu's møde tidligere på eftermiddagen med Folketingets Direktør. På mødet med direktøren havde Hu i klare vendinger advaret mod et kommende møde mellem Folketingets Formand og eksiltibetanernes politiske leder, Lobsang Sangay …
>
> 2. Hu indledte mødet med ALO-chefen med at henvise til det gode momentum i det bilaterale forhold med statsministerens lykønskningsbrev af d.d. til den nyudnævnte generalsekretær (Xi Jinping) efter den veloverståede 19. partikongres …; den gunstige udvikling i panda-sagen og nært forestående groundbreaking i Zoo; og endelig besøget af Udenrigspolitisk Nævn …
>
> Der var imidlertid et ubehageligt emne, der måtte drøftes, som, "var en hovedpine for begge sider". Den kinesiske regering var dybt bekymret over det forestående besøg i europæiske lande af Lobsang Sangay …
>
> Hu havde, ifølge eget udsagn, på "passende afmålt vis" ("med udenrigsministeriet kunne man være mere ligefrem") selv gjort Folketingets Direktør opmærksom på alvoren af et møde med Folketingets Formand, men også med andre folketingsmedlemmer … Mødescenariet bragte selvsagt stor kinesisk bekymring, og Hu havde overfor direktøren udtrykt håb om, at sagen kunne håndteres, så man undgik nogen forstyrrelse ("disturbance"), og afbrydelse ("disruptions") af det bilaterale forhold.
>
> ALO-chefen lyttede selvsagt opmærksomt til den udtrykte, store kinesiske bekymring. Sangay havde tidligere været i Danmark, og også der have man fra regeringens side nøje håndteret sagen. Der var selvsagt ikke noget Udenrigsministeriet kunne stille op i forhold til Folketingets mødeaktivitet, men Hu's underretning om dialog med Folketingets direktør blev taget til efterretning.

> Ifølge Hu havde Folketingets direktør noteret sig det kinesiske budskab, men peget på, at sager om formandens og folketingsmedlemmers mødeplaner var svære at håndtere, samt lovet at videreformidle budskabet.
>
> Hu fandt nu, at Udenrigsministeriet måtte sende samme besked. … mødets afvikling ville sende et dårligt signal til Kina og kinesere, hvor man ikke ville skelne mellem dansk regering og Folketing – Det ville således blive opfattet som *dansk* støtte til den såkaldte eksiltibetanske regering. Ifølge Hu måtte Udenrigsministeriet gøre sit bedste for at forklare "Folketinget" hvad der var bedst for Danmark. Hu medgav, at Udenrigsministeriet ikke kunne forhindre, at møderne med Lobsang Sangay fandt sted, men fandt, at ministeriet burde sikre, at "Folketinget" i hvert fald kendte konsekvenserne heraf.
> …"

Mailen blev videresendt af Frej Jackson med mail af 2. november 2017 til departementschef i Statsministeriet Christian Kettel Thomsen, chefkonsulent Michael Starbæk Christensen m. fl.:

> "…
> UM siger, at Ulrik i dag vil kontakte CKT om denne sag. Derfor denne orienteringsmail.
>
> Sagen om det forestående besøg blev taget op af Kinas vice-udenrigsminister på hans møde med Udenrigspolitisk Nævn i Beijing i dag. Han udtrykte bekymring over, at eventuelle møder med FTs formand og andre MFere ville underminere de gode relationer mellem DK og Kina. Han opfordrede til at undgå officielle kontakter. Nævnsformanden kendte ikke til at der skulle være arrangeret et møde med FTs formand (bem: uklart om det er aftalt eller ej), og han understregede (ligesom Lykketoft) overfor vice-udenrigsministeren DKs et-Kina politik, men sagde også, at der var tradition for, at danske politikere mødtes individuelt med mange politiske repræsentanter.
>
> Nævnsformanden nævnte efterfølgende for Damsgaard, at han ville nævne sagen for FTs formand efter sin hjemkomst til DK fredag aften. Nævnsformanden nævnte yderligere for Damsgaard, at det ville være hensigtsmæssigt, hvis UMen eller STMen ligeledes nævnte sagen for FTs formand og evt. relevante MFere.
> …"

Michael Starbæk Christensen svarede kort efter:

> "…
> Ulrik eller Kettel bør tage kontakt til Folketingets direktør og sige, at Folketingets formand ikke fører sin egen udenrigspolitik og derfor ikke bør mødes med ham. Det næste bliver vel et møde med Cataloniens "afsatte" præsident …
> …"

Udenrigsminister Anders Samuelsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker, om departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen kontaktede ham i anledning af den interne orientering om et muligt møde mellem Lobsang Sangay og Folketingets formand Pia Kjærsgaard. Han skimmede formentlig mailen, og som han husker det, gik han ud fra, at han nok ville få mere at vide, hvis indholdet kom til at berøre ham som udenrigsminister.

Senere samme dag, den 2. november 2017 skrev ambassadør Anders Carsten Damsgaard, Udenrigsministeriet, til blandt andre samme personkreds om, at emnet blev taget op af viceudenrigsminister Wang Chao i dagens møde mellem Udenrigspolitisk Nævn og det kinesiske udenrigsministerium. Han skrev blandt andet:

> "…
> Nævnsformanden understregede, at den danske et-Kina politik stod ved magt og støttedes af et bredt flertal i Folketinget. Der var dog tradition i Danmark for, at politikere individuelt mødtes med mange forskellige repræsentanter, og det kunne ikke udelukkes, at enkelte folketingsmedlemmer også denne gang ville mødes med den pågældende person. Han ville videreformidle budskabet til Folketingets formand. Mogens Lykketoft tilføjede en henvisning til verbalnoten fra 2009, som fortsat stod ved magt.
>
> … er det mit klare indtryk, at nævnsformanden ikke kender til, at Folketingets formand skulle have accepteret at mødes med L.S. Han ville tage sagen op med hende efter hjemkomsten (fredag aften) under henvisning til de betydelige skader på danske interesser i Kina, som et møde kunne risikere at få. Han mente samtidig, det kunne være nyttigt, hvis statsministeren[159] eller udenrigsministeren[160] henvendte sig til Folketingets formand med samme budskab. Nævnsformanden planlægger ikke selv at mødes med L.S.
> …"

159 Lars Løkke Rasmussen
160 Anders Samuelsen

Denne mailkorrespondance blev senere samme dag, 2. november 2017, af Anders Vestergaard Kaldan videresendt til udenrigsminister Anders Samuelsen:

> "…
> t.o.
> Ulrik vil nok kontakte dig om denne samt et par andre sager. Mvh Anders
> …"

I en mail af 2. november 2017 videresendte Michael Starbæk Christensen til departementschef Christian Kettel Thomsen, begge Statsministeriet, Frej Jacksons orientering samme dag vedrørende Lobsang Sangay's planlagte besøg i Danmark den 9. november 2017. Han skrev blandt andet:

> "…
> Fra regeringens side mødes man ikke officielt med eksiltibetanernes politiske repræsentanter, men har dialog på embedsmandsniveau, særligt gennem et igangværende udviklingsprogram, hvor tibetanerne er udviklingspartnere. …
>
> Det er kommet kineserne for øre, at Folketingets formand overvejer et møde med Lobsang Sangay. Set fra danske regerings side vil det være et novum at Folketingets formand fører sin egen Kinapolitik.
>
> Udenrigspolitisk Nævn er lige nu i Kina, hvor Nævnet i dag mødtes med den kinesiske vice-udenrigsminister. Han bragte det kommende besøg op og udtrykte bekymring over, at et møde med Folketingets formand og andre MFere ville "underminere de gode relationer" mellem DK og Kina. Fra kinesisk side vil man have svært ved at skelne mellem Folketingets og regerings ageren, og det vil kunne blive udlagt som meget upassende officiel dansk støtte til Tibet og dermed brud på et-Kinapolitikken, særligt i lyset af FT-formandens formelle rang. Vice-udenrigsministeren opfordrede i klare vendinger til at undgå officielle kontakter, ligesom det også ville være uhensigtsmæssigt, hvis enkelte MFere mødtes med Lobsang Sangay … Nævnsformand Søren Espersen svarede på mødet (ligesom Lykketoft), at Danmarks et-Kina politik lå fast, men sagde samtidig, at der var tradition for, at danske politikere mødtes individuelt med mange politiske repræsentanter. Søren Espersen nævnte efterfølgende bilateralt overfor den danske ambassadør Carsten Damsgaard, at han ville nævne sagen for FTs formand efter sin hjemkomst til Danmark fredag aften, idet han godt kunne se det uheldige i Folketingets formands tilgang. Nævnsformanden nævnte yderligere for Damsgaard, at det ville være hensigtsmæssigt, hvis STMen eller UMen ligeledes nævnte sagen for FTs formand og evt. relevante MFere.

> CKT og UMs DC har nævnt sagen for Folketingets direktør.
> …"

Departementschef Christian Kettel Thomsen videresendte samme dag mailen til statsminister Lars Løkke Rasmussen med oplysning om, at:

> "…
> Jeg har sagt til Carsten U, at han gerne må videregive, at det er regeringen der er ansvarlig for udenrigspolitikken – og det her er en af vores vigtigste relationer – og at jeg ikke har kunnet snakke med dig i dag, men at det er min overbevisning, at du vil synes sådan et møde vil være en dårlig ide.
>
> Lykketoft havde noget tilsvarende i gang, da han var formand under HTS regering, hvor det under pres fra regeringen blev ændret.
>
> I Kina optik er rangfølgen HMD og så dig og fmd.
> …"

I en intern mail i Udenrigsministeriet af 6. november 2017 til centerchef Lisbet Zilmer-Johns, cc. kontorchef Erik Laursen, Stig Paolo Piras og chefkonsulent Mikkel Lotz Felter, skrev seniorrådgiver Søren Bindesbøll et udkast til supplerende beredskabstalepunkter til udenrigsminister Anders Samuelsens møde med regeringspartiernes udenrigs- og europapolitiske ordførere, der skulle finde sted den 7. november 2017. Han skrev:

> "…
> **Baggrund:**
> … Man har fra kinesisk side i sidste uge henvendt sig om et kommende møde mellem Folketingets Formand og Sangay, som man har underretninger om er planlagt til at finde sted i Folketingsformandens officielle residens på Christiansborg. Man har fra kinesisk side gjort klart, at Folketingets formands placering i den officielle rangfølge (umiddelbart efter statsministeren) betyder, at et sådant møde vil kunne opfattes, som om der sættes spørgsmålstegn ved et-Kinapolitikken, og derfor vil kunne få alvorlige konsekvenser for det bilaterale forhold.
>
> Det Udenrigspolitiske Nævn … besøgte d. 1.-4. november 2017 Kina. UPN (som forinden per note var blevet gjort opmærksom på Sangays besøg) fik under deres møde med Kinas viceudenrigsminister Wang Chao klar besked om, at man ikke ville acceptere nogen form for indblanding i Kinas interne anliggender, og at det ville få meget negativ betydning for det dansk-kinesiske for-

hold, hvis folketingsmedlemmer – og især folketingets formand – valgte at mødes med Lobsang Sangay under dennes besøg i Danmark fra 9.-11. november. Det er stadig uafklaret om disse møder i Folketinget finder sted.

Beredskabstalepunkter om besøger af eksiltibetanernes politiske leder, Lobsang Sangay, i Danmark

- …
- Kinesiske synspunkter om Lobsang Sangays mulige mødeaktivitet i det danske Folketing, herunder formanden, er i sidste uge blevet udtrykt af Kinas viceudenrigsminister under Udenrigspolitisk Nævns besøg i Kina.
- …

***

Supplerende beredskaber

Hvis der spørges om regeringen mødes med Lobsang Sangay, når han besøger Danmark?

- Ingen anmodning om et møde er modtaget. Regeringen har ikke planer om at bede om et møde.

Hvis der spørges om Folketingets formands mulige mødes med Lobsang Sangay

- Regeringen har selvsagt ingen indflydelse på folketingsmedlemmers mødeaktivitet.

Hvis der spørges om Udenrigsministeriets møde med Lobsang Sangay

- Der vil være tale om et møde på et teknisk embedsmandsniveau, der ikke finder sted i Udenrigsministeriet. Der er tale om fortsættelse af praksis fra 2011 og 2014.

Hvis der spørges til et-Kinapolitikken

- Ingen ændring i faste danske et-Kinapolitik igennem snart 68 år. Støttet af et solidt flertal i det danske folketing.
- Den såkaldte verbalnote fra 2009, der genbekræfter Danmarks ét-Kina politik, står stadig ved magt, og er bekræftet ved flere folketingsvedtagelser.
- En følge af ét-Kina-politikken er, at vi opfatter Tibet som en del af Kina.

Bestemmer kineserne, hvem Danmarks regering kan mødes med?

- Den danske regering bestemmer selv, hvem den mødes med.

…"

I en intern mail af 6. november 2017 skrev Frej Jackson til Michael Starbæk Christensen:

> »…
> ALO har lige oplyst, at Nævnssekretæren havde talt med Søren Espersen på vej hjem i flyet, hvor han – i modsætning til under samtalen med Damsgaard – sagde, at han ikke anså det for sin opgave at fraråde FTs formand at tage et møde. Dette var snarere opgaven for STMen.
>
> Jeg har bedt ALO blive lidt klogere på, om et møde fortsat er i FT formandens kalender, før vi gør yderligere.
>
> ALO oplyste desuden, at Michael Aastrup Jensen fra V havde planer om at mødes med Lobsang, men at han fredag eftermiddag ville drøfte dette med STMen. Derudover er der vist overvejelser hos S og ALT om evt. møder.
> …«

Michael Starbæk Christensen videresendte denne mail til departementschef i Statsministeriet Christian Kettel Thomsen, der svarede:

> »…
> OK, vil gerne høre til hendes planer hvis UM bliver klogere.
>
> Carsten U. lovede at melde tilbage, hvis vores råd ikke slog igennem.
> …«

Senere samme dag i samme mailstreng skrev Frej Jackson til blandt andet Michael Starbæk Christensen:

> »…
> Har lige talt med den kinesiske ambassade. Invitationerne til virksomhederne til spadestik ligger pt. til godkendelse hos kineserne. Men den kinesiske ambassadør er bange for linket til nedenstående sag, så kineserne tør ikke sige ok til at fremstå af invitationen, før der er afklaring på evt. møde med FTs formand.
>
> Zoo er ved at blive lidt småstressede over ikke at få invitationen ud.
>
> Jeg tænker, at vi bliver nødt til at vente til i morgen med at gå videre ift. FT …
> …«

Samme aften, kl. 18.09.12 (UTC) (20.09.12 (CET)) skrev Frej Jackson igen til de samme:

"…
Kineserne har ringet og sagt ok til udsendelse af invitationer. De vil gerne lade ambassadøren tale. Stadig meget optagede af at finde løsninger på FT formandens møde.
…"

I en intern mailstreng fra perioden fra den 7. til den 9. november 2017 skrev chefkonsulent Mikkel Lotz Felter en mail til Udenrigsministeriets direktør Jonas Bering Liisberg, cc. centerchef Lisbet Zilmer-Johns, kontorchef Erik Laursen, Stig Paolo Piras og seniorrådgiver Søren Bindesbøll, alle Udenrigsministeriet, under overskriften "Talepinde tbf. samtale med Pernille Deleuran [Folketinget] om LS" blandt andet:

"…

- Vi vurderer - pba. af de tydelige signaler kineserne er kommet med - at det vil kunne medføre skader for danske interesser, hvis et møde med LS (set fra kinesisk side) sår tvivl om den danske etkinapolitik.

- Kineserne lægger erfaringsvis vægt på, at folketingsmedlemmer – hvis det endelig skal være - mødes med tibetanske højniveaurepræsentanter (DL og LS) som menige medlemmer og ikke f.eks. i egenskab af formand for Udenrigspolitisk Nævn. Fra kinesisk side tillægger man Nævnet særlig status, jf. at det er omtalt i Grundloven. Det bekræftedes ifm. planlægning af Nævnets besøg i Beijing. Det tillægges også vægt fra kinesisk side, at mødet finder sted uden for Christiansborg, der tillægges stor symbolværdi.

- Et godt forhold til Kina er en afgørende prioritet for regeringen. Danmarks omfattende strategiske partnerskab med Kina er ikke bare et punkt i regeringsgrundlaget for den siddende regering. I snart 10 år har skiftende regeringer med solid opbakning fra Folketingets flertal været enige om den langsigtede betydning af et tæt og godt dansk-kinesisk forhold.

- I den forbindelse står den danske etkinapolitik centralt. Den såkaldte verbalnote fra 2009, der genbekræfter Danmarks ét-Kina politik (efter Dalai Lamas møde med statsministeren tidligere samme år), står stadig ved magt og er bekræftet ved flere folketingsvedtagelser.

- Den store følsomhed om Tibet-spørgsmål var som bekendt helt tydelig under Udenrigspolitisk Nævns besøg i Kina i sidste uge.

- Regeringens egen praksis er, at møder med LS (i både 2011 og 2014) har fundet sted på lavere embedsmandsniveau (kt.chef) og uden for statens (UM's) lokaler.

Baggrund om LS/DL-besøg 2011-2014
Møde med Dalai Lama i Bella Center, februar 2015
16 folketingsmedlemmer, herunder Mette Gjerskov, dav. formand for Udenrigspolitisk Nævn.
Mette Gjerskov (S)
Yildiz Akdogan (S)
Ane Halsboe-Jørgensen (S)
Zenia Stampe (RV)
Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)
Özlem Cekic (SF)
Johanne Schmidt-Nielsen (EL)
Nikolaj Villumsen (EL)
Christian Juhl (EL)
Pernille Skipper (EL)
Mette Bock (LA)
Lars Barfoed (KF)
Søren Pind (V)
Jakob Ellemann-Jensen (V)
Pia Kjærsgaard (DF)
Søren Espersen (DF)

(dvs. kun LA fraværende).

…

Møder med Lobsang Sangay i Folketinget (DF's gruppeværelse) d. 18.-21. maj 2014
Møde med de udenrigspolitiske ordførere og medlemmer af Det Udenrigspolitiske Nævn og Udenrigsudvalget fra 5 af de 8 partier i Folketinget under sit andet besøg i Danmark den 18.-21. maj 2014. Bl.a. billeder af LS og Holger K. Nielsen, Søren E. og Peter Skaarup, Chr. Juhl, Mette Bock på Støttekomiteens facebook-side.

> Møde med Lobsang Sangay, fredag den 25. november 2011:
> Dansk Folkepartis formand Pia Kjærsgaard og næstformand Peter Skaarup, samt folketingsmedlemmerne Frank Aaen fra Enhedslisten og Sara Olsvig fra Inuit Ataqatigiit.
> …"

Senere samme dag sendte Stig Paolo Piras en mail fra "Stig, Mikkel og Søren"[161], hvori de skrev:

> "…
> Vi har netop erfaret, at den kinesiske ambassade har fået en forståelse af, at der er "some positive development."
>
> Det skyldes en samtale med STMet (Frej), hvor den kinesiske ambassade i anden anledning nævnte, at man var lige ved at sende et brev fra den kinesiske ambassadør til folketingets formand, hvor man i brevet bl.a. ville referere til det møde, der for nogle uger siden havde været ml. ambassadøren og formanden, nævne et kommende besøg i Kina af de nordiske parlamentsformænd i 2018, samt understrege de gode bilaterale relationer, hvor det var "vigtigt, at Taiwan og Tibet måtte håndteres korrekt mhp. at sikre det bilaterale forhold forblev på det rette spor".
>
> Udsigten til dette brev fik STMet til at løfte sløret en smule om udviklingen, samt opfordre til at man fra kinesisk side ventede med et foretage sig noget indtil mødet i UM imorgen kl. 13.00 med ALO-chefen. Dette er angiveligt blevet taget til efterretning på kinesisk side.
>
> Kineserne har efterfølgende igen understreget overfor ALO, at det for dem er vigtigt at undgå både LSs møde i folketinget, samt med UM.
>
> Bundlinjen er, at katten nok er ude af sækken, også selvom vi må antage, at de ikke kender til hvilken konkret løsning, der er fundet (Søren E). Derudover må vi forvente øget kinesisk fokus på vores eget møde nu når det er lykkedes at få FT-mødet ned i øjenhøjde. Vi skal således vælge om vi her skal være faste i kødet eller justere niveau eller til siden.
> …"

Og Udenrigsministeriets direktør Jonas Bering Liisberg skrev kort efter:

161 Formentlig Stig Paolo Piras, Mikkel Lotz Felter og Søren Bindesbøll

> "…
> Talt m Pernille Deuleran, FT, som bekræfter at Søren Espersen møder LS, men ikke i egenskab af UPN formand. Sted ikke kendt, men ikke tale om nogen officiel modtagelse af FT. Er fast og generel praksis for UPN formandens møder m udlændinge at de ikke sker på UPNs eller FTs vegne, men som MF og partirepræsentant. Hun mente ikke SE var til sinds at ændre plan; han var fuldt ud bekendt m Kinas synspunkter, jf UPN besøget i Beijing.
> …"

Hvortil departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen bemærkede:

> "…
> … og trods alt med det uformelle præg "gode" rammer/omstændigheder, som vi så lige må sammenholde m 2011 og 2014
> …"

I en fortsættelse af mailstrengen skrev centerchef Lisbet Zilmer-Johns den 8. november 2017 til kontorchef Erik Laursen, cc. blandt andre Stig Paolo Piras, senirorrådgiver Søren Bindesbøll, chefkonsulent Mikkel Lotz Felter, departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen og direktør Jonas Bering Liisberg under emnet "Samtale med kinesisk ambassade om LS":

> "…
> Følgende linie aftalt med Jonas i lyset af, at STM har stillet ambassaden i udsigt, at de på mødet med ALO i dag kl 13.30 informeres om møder i FT:
>
> - Det er vores forståelse, at der ikke vil være et møde med FT formand
>
> - I sagens natur har vi ikke fuldt overblik over møder med MF'ere, men vi forstår, at der vil være et møde med Søren Espersen i hans kapacitet som menigt folketingsmedlem.
>
> For såvidt ALO's møde gentages, at det vil følge hidtidig praksis. Så må vi afvente, om det giver anledning til bemærkninger.
> …"

Videre i mailstrengen skrev seniorrådgiver Søren Bindesbøll den 8. november et referat af ALO-chefens møde om Lobsang Sangay med souschef Hu Hongbo fra Folkerepublikken Kina's ambassade samme dag. I referatet skrev han blandt andet:

"…
Foreholdt, at det nu var ALO-chefens forståelse, at mødet med Folketingets Formand ikke ville finde sted, kvitterede Hu varmt. Der var tale om gode nyheder, og set fra kinesisk side en klar indikation på den alvor som Folketinget og UM tillagde sagen. "MFA ville blive glade for den danske respekt for kinesiske kerneinteresser", "det gode bilaterale forhold kunne nu fortsætte" mv.

ALO-chefen understregede igen, at Folketinget selvsagt selv traf beslutninger om møder, og at UM ikke i øvrigt havde overblik over eventuelt andre planlagte møder med danske folketingsmedlemmer.

Ifølge Hu var Kinas officielle position – som også tidl. udtrykt af Kinas ambassadør på mødet med udenrigspolitisk direktør - at intet officielt møde måtte finde sted ifm. besøget, og et godt råd fra souschefen var, at ej heller ALO-chefen mødtes med Sangay. "Ellers ville det danske budskab være forvirrende". Hu medgav, at situationen for UM var svær, da der jo var tidligere præcedens for et sådant møde. Ikke desto mindre var den nuværende kinesiske regering "mere beslutsom" ("determined") på at beskytte sin suverænitet i "en stærkere tone og på stærkere vis" (:end tidligere).
…
Hu lod i øvrigt forstå, at ambassadørens idé om at afsende et brev til Folketingets Formand g.d. nu kunne indstilles.
…"

Departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen spurgte hertil i en mail senere samme dag til seniorrådgiver Søren Bindesbøll, cc. de samme:

"…
Hvor efterlader det os ifht spsm om Søren Espersens møde. Blev det nævnt? Bær vi gøre mere?
…"

Og kontorchef Erik Laursen svarede den 9. november 2017:

"…
Jeg nævnte, at vi selvsagt ikke havde overblik over hvilke andre møder, der evt. måtte kunne blive arrangeret i Folketingsregi, bl.a. fra DF's side. Det gav ikke anledning til nogen reaktion fra Hu, som var helt fokuseret på Formanden. Jeg har til gengæld i aftes modtaget en sms fra Hu, hvor presset opretholdes på mit møde med LS. Han refererer i sms'en til ambassadøren med diverse lovprisninger men afslutter med *"hope you won't be meeting with the guest"*.

> Jonas, Lisbet og jeg har her til morgen drøftet pro-et-con ift. opretholdelse af vores tilgang, jf. ministerindstillingen. Vi er landet på, at indstille, at vi – på trods af det fortsatte kinesiske pres - fastholder. Alternativet ville være ALO-souschef/Stig. Vi indstiller endvidere, at statsministeriet orienteres i dag.
> …"

Departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen svarede straks OK hertil, og direktør Jonas Bering Liisberg var enig og tilføjede:

> "…
> Ulrik og jeg talte lige igennem og var enige om, at det kunne være godt, så vidt det er muligt, i løbet af i dag at opnå/få bekræftet "håndfæstning" m NO og SE kolleger om, at de så også holder fast ved hidtidig praksis.
>
> Kan selvfølgelig aldrig være en garanti, men de skulle gerne få meget dårlig samvittighed, hvis de ændrer niveau uden at have fortalt os om det inden. Også godt at få indtryk af om de er under samme pres som os, eller om det er amb Deng der forsøger at overperforme.
> …"

Lisbet Zilmer-Johns, Anders Carsten Damsgaard, Helle Meinertz, Stig Paolo Piras, Mikkel Lotz Felter, Christian Grønbech-Jensen, Louise Holmsgaard, Jesper Møller Sørensen, Søren Bindesbøll og Ulrik Vestergaard Knudsen var alle cc. på mailen.

Kontorchef Erik Laursen svarede samme dag direktør Jonas Bering Liisberg, at:

> "…
> Vi har nu talt med hhv. Oslo og Stockholm.
>
> I Oslo finder mødet sted på mandag. Indstilling er lagt op om håndtering som i 2014 ("No surprises"). Dvs. teknisk møde på embedsmandsniveau og udenfor UD. NO har ikke bistandsprojekter med/ift. T., så der bliver alene tale om landekontor-tilstedeværelse.
>
> Det er aftalt, at Oslo kontakter os, hvis indstillingen mod forventning ikke bliver fulgt. Også Oslo har oplevet en mere aggressiv (det norske ord) håndtering fra K.
> …

> Jeg har orienteret StMet om status og indstilling, og ingen bemærkninger derfra ("lyder fint").
> …"

Et par timer senere samme dag fulgte kontorchef Erik Laursen op med en mail til direktør Jonas Bering Liisberg, cc. de samme, hvor han skrev:

> "…
> Jeg har nu talt med Stockholm. De planlægger at følge samme procedure som ved seneste besøg: Asien-kontorchef, uden for UD, arrangeret af lokal NGO. Tirsdag. Man oplever tydeligt K-pres ("dette nærmer sig den røde linje"). Aftalt at Stockholm vender tilbage, hvis der sker ændringer.
> …"

Af en mailstreng 7. november 2017 mellem Michael Starbæk Christensen, Christian Kettel Thomsen, Frej Jackson m. fl. fremgår, at Folketingets formand Pia Kjærsgaard opgav tanken om et møde, og at Lobsang Sangay i stedet mødtes med Søren Espersen i hans "kapacitet af menigt folketingsmedlem for DF".

Det materiale, som Tibetkommission II har modtaget, indeholder ikke oplysninger om episoder af interesse for undersøgelsen i forbindelse med besøget."

8.4.10.4 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen

Orientering om schweizisk håndtering af demonstranter under kinesisk præsidentbesøg fra Danmarks ambassadør i FN, Geneve, af 18. januar 2017 til Udenrigsministeriet og videresendt til udenrigsministeren

Danmarks ambassadør i FN i Geneve Carsten Staurs orientering 18. januar 2017 om Folkerepublikken Kina's præsident Xi Jinping's tale i Palais des Nations i Genève samme aften blev senere samme aften videresendt til udenrigsminister Anders Samuelsen. I orienteringsskrivelsen stod blandt andet:

> "…
> Præsident Xi's besøg i FN's hovedkvarter i Genève – det gamle Folkeforbundspalads, Palais des Nations – lagde næsten byen ned. Ikke et tibetansk flag i sigte; de fik lov til at demonstrere i går, i dag var der regeringstro kinesiske demonstranter på Place des Nations. FN sendte 1.600 medarbejdere hjem kl. 14, så de ikke kom i vejen rundt omkring på den 46 hektar store FN-grund, hvor sikkerhedsopbuddet var af hidtil uset omfang. Der stod meget på spil for de

> schweiziske værter. Xi's besøg i Bern tidligere på ugen var det første kinesiske statsbesøg siden 1999, hvor Jiang Zemin blev mødt med synlige protester, som blev taget meget ilde op på kinesisk hold.
> …"

Udenrigsminister Anders Samuelsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke erindrer mailen. Han havde formentlig læst det meste af mailens første side, hvilket var typisk for politikere. Der stod ikke noget overraskende i mailen, og han så indholdet som en bekræftelse på kinesernes fokus på Tibet. Han gjorde sig ikke, på baggrund af mailen, nogle særlige overvejelser om den nedsatte Tibetkommission I eller om, hvordan schweizerne kunne komme afsted med deres håndtering af demonstranterne under besøget. Han læste mailen som en orientering om, at Folkerepublikken Kina spillede en stor rolle, og om landets forsøg på at placere sig stærkt i den globale politiske dagsorden. Mailens overskrift passede fint ind i den globale debat om stormagternes placering i verdensordenen. Han husker ikke, om der i 2017 var drøftelser om et indgående kinesisk præsidentbesøg i Danmark. Der blev dog løbende talt om det.

FN ambassadør Carsten Staur har for Tibetkommission II forklaret, at beskrivelsen i hans orientering af schweizernes håndtering hørte med til indberetningens stemningsbillede. Han har givet haft den store danske interesse for Tibet i baghovedet, idet Tibetkommission I var nedsat på det tidspunkt. Medarbejderne var formentlig sendt hjem af frygt for en intern demonstration på FN-grunden. Han vurderede dog, at risikoen herfor ville være meget beskeden. Schweizerne var ret styrende i forhold til, hvem der måtte demonstrere og hvor. Der var en meget stor og samlet sikkerhedsindsats for besøget. Han tænkte på det tidspunkt, at der var gjort meget fra schweizisk side for at imødekomme kinesernes ønsker. Han kunne ikke tilsvarende forestille sig, at hele centraladministrationen i Danmark ville blive sendt hjem på grund af et udenlandsk besøg.

8.4.11 Officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i 2018 indtil 4. juli 2018

Myndighederne har på kommissionens forespørgsel om registrerede besøg fra Folkerepublikken Kina af officiel karakter i perioden 1995 til 4. juli 2018 indberettet, at de har noteret følgende besøg i 2018:

- Demonstrationer i Roskilde, der alene har involveret Midt- og Vestsjællands Politi.
- Et arbejdsbesøg, der alene har involveret Københavns Vestegns Politi.
- Shenzhen Public Security, der alene har involveret Rigspolitiet.

Der er ikke oplysninger om disse besøg af interesse for kommissionen, men i materiale, der ikke vedrører konkrete besøg, er fundet dokumenter og korrespondance af interesse for undersøgelsen.

8.4.11.1 Materiale, der ikke relaterer sig direkte til besøg, der har involveret de undersøgte myndigheder, men som kommissionen har fundet af interesse for undersøgelsen

Mail af 9. februar 2018 fra ambassaden i Beijing til departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen m. fl. med referat af møde med Folkerepublikken Kina's viceminister for Europa i MFA, mr. Wang

I en mail af 9. februar 2018 fra ambassaden i Beijing til blandt andre Udenrigsministeriets direktionssekretariat og ALO-kontoret, er i et referat af departementschef Ulrik Vestergaard Knudsens møder i Beijing den 6. og 7. februar 2018 anført blandt andet:

> "…
> ***Resumé:***
> *Møde med* ***Mr. Wang, Viceminister for Europa i MFA:***
> …
> - *Fra kinesisk side kritik af Lobsang Sangays besøg tidligt i samtalen samt fokus på en række sager relateret til den kinesiske ambassade i Kbh.*
> - …"
>
> Wang understregede, at man fra kinesisk side var rede til at fortsætte den hyppige besøgsudveksling på alle niveauer, men som strategiske partnere var den gensidige tillid og respekt for hinandens kerneinteresser afgørende. Modtagelsen af Lobsang Sangay på ambassadørniveau i DK gav anledning til bekymring. DK måtte optræde som en strategisk partner og arbejde på at bevare den gode atmosfære i partnerskabet, ikke mindst i lyset af 10-års fejringen. UVK bekræftede ét-Kina-politikken og understregede, at der havde været tale om et uformelt møde, som ikke havde fundet sted i UM. Niveauet var det samme som ved tidligere lejligheder (ALO-chefen, amb. bem.).
> …"

Udenrigsminister Anders Samuelsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke vidste, om han modtog mailen. Der var ikke noget, som han ville have undret sig over, hvis han havde læst referatet, mens han var udenrigsminister. Adspurgt om, hvorvidt han drøftede den ændrede danske holdning til, hvilket niveau eksiltibetanere blev modtaget på, har han forklaret, at han ikke havde drøftelser med departementschefen herom. Ministre mødtes typisk kun med andre ministre, og der skulle

noget særligt til, hvis man skulle gå længere ned i rækkerne. Det ville have været opsigtsvækkende, hvis han havde insisteret på at mødes med Lobsang Sangay.

Adspurgt om, hvorvidt han drøftede den kinesiske irritation over Falun Gong-tilhængerne, der stod foran den kinesiske ambassade, med departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen eller andre i Udenrigsministeriet, har han forklaret, at det havde han ikke gjort. Hvis der foregik ulovlige ting foran ambassaderne, var det primært et anliggende for politiet eller andre myndigheder. Han vidste ikke, om ministeriet kontaktede politiet på baggrund af oplysningerne i referatet.

Beredskab til møde mellem Udenrigsministeriets departementschef og Folkerepublikken Kina's ambassadør 27. februar 2018 om Det kgl. Teaters uønskede korrespondance med en Falun Dafa-relateret dansetrup og om Falun Dafa-sympatisørers demonstration foran ambassaden

Af et beredskab udfærdiget til Udenrigsministeriets departementschef Ulrik Vestergaard Knudsens møde med den kinesiske ambassadør Deng Ying den 27. februar 2018 fremgår blandt andet:

> "…
> *[Som senest rapporteret i Radio 24/7 har Det kgl. Teater flere gange afvist at lade dansetruppen Shen Yun, der er relateret til Falun Dafa-bevægelsen (del af Falun Gong), leje Gamle Scene. …*
>
> *Den kinesiske ambassade har ved flere lejligheder givet udtryk for utilfredshed, dels med at Falun Dafa-sympatisører demonstrerer uden for ambassaden, dels med, at UM overhovedet besvarer de (mange) henvendelser fra bevægelsen til ministre mv. …]*
>
> … MFA has not been in touch with the Royal Theater, the Parliament or others regarding this issue.
>
> Aware that the Chinese Embassy is not pleased with the precense of Falun Dafa activists outside its premises…
> …
> **Tibetkommissionen**
> The Danish Ministry of Justice established the Commission in December 2015. The Commission published its report on 15 December 2017. The Commission was a purely domestic exercise. It investigated questions in relation to police handling of demonstrators and subsequent information given to Parliament.

> [Our partnership with China is a firmly stated Government priority, and not subject of scrutiny. Denmark recognizes China's sovereignty over Tibet and opposes the independence of Tibet.]
>
> [We deeply value high-level exchanges and visits as a key driver of our Partnership. Future visits by high-level officials will be handled properly, with great care, and with all relevant measures taken to provide all necessary means of security in accordance with Danish rules.]
> …"

Udenrigsminister Anders Samuelsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker, om han fik besked om mødet, og han husker heller ikke, om de forud for mødet drøftede, hvilke budskaber departementschefen skulle sende. Han havde en svag erindring om den kinesiske dansetrups ønske om at leje en scene i Det Kgl. Teater, men han husker ikke, om hans erindring alene stammer fra den efterfølgende presseomtale. Han ved ikke, om dansetruppen fik lov til at bruge teateret.

8.5 Efter Tibetkommission I

Referat af 18. december 2017 og tidligere af samarbejdsudvalgsmøde i Københavns Politi med "evaluering" af konklusionerne i Tibetkommission I's beretning

Politidirektør Anne Tønnes, Københavns Politi, orienterede under et samarbejdsudvalgsmøde i Københavns Politi den 18. december 2017 om konklusionerne i Tibetkommission I's beretning, der var offentliggjort samme dag. Formand for Københavns Politiforening Michael Bergmann Møller udtalte ifølge udkast til referatet, at:

> "…
> det er usmageligt hvordan man er lykkedes med, at placere ansvaret hos to politifaglige ledere.
> …"

Ifølge samme referat svarede chefpolitiinspektør Jørgen Bergen Skov:

> "…
> at kredsen har taget til efterretning at Københavns Politi alene står med ansvaret og har lært, at vi til hver en tid skal træffe beslutninger ud fra hvad vi finder er rigtigt. Københavns Politi kan således kun tage hensyn til de forskellige ambassader og politiske interesser, hvis det er en direkte ordre fra Ministeriet.
> …"

Der foreligger to senere udkast til referat af samarbejdsudvalgsmødet i Københavns Politi den 18. december 2017, hvoraf fremgår, at der undervejs er ændret i formuleringerne. Således er formand Michael Bergmann Møllers udtalelse i et udkast dateret 21. december 2017 og senest modified samme dag formuleret som:

> "…
> det er kritisabelt hvordan man er lykkedes med, at placere ansvaret hos to politifaglige ledere
> …"

og i et udkast, der ligeledes er dateret 21. december 2017, men senest modified den 3. januar 2018 af politidirektør Anne Tønnes formuleret som:

> "…
> det efter hans opfattelse var utroligt bedrøveligt, at kommissionen alene havde udpeget to politifolk som syndebukke - og ingen andre - i en så politisk sag.
> …"

Chefpolitiinspektør Jørgen Bergen Skovs udtalelse er i udkastene formuleret som henholdsvis:

> "…
> at kredsen har taget til efterretning, at Københavns Politi alene står med ansvaret for politioperative beslutninger og har lært, at kredsen til hver en tid skal træffe beslutninger ud fra hvad den finder er operativt og juridisk rigtigt. Københavns Politi kan således ikke frasige sig ansvaret for at handle i overensstemmelse med lovgivningen med henvisning til eventuelle specifikke ønsker fra andre myndigheder.
> …"

og

> "…
> at kommissionens konklusioner netop understreger, at Københavns Politi har ansvaret for de politioperative beslutninger, og at kredsen derfor til hver en tid skal træffe beslutninger ud fra, hvad den finder er operativt og juridisk korrekt. Københavns Politi kan således ikke frasige sig ansvaret for at handle i overensstemmelse med lovgivningen med henvisning til eventuelle tilkendegivelser m.m. fra andre myndigheder.
> …"

I den endelige udgave, der blev lagt på POL-intra til orientering for alle medarbejdere, er Michael Bergmann Møllers og Jørgen Bergen Skovs udtalelser gengivet som i det seneste udkast.

Politidirektør Anne Tønnes har for Tibetkommission II forklaret, at der efter forretningsordenen holdes fem ordinære møder om året i det centrale samarbejdsudvalg i Københavns Politi. Derudover er der typisk nogle ekstraordinære møder indkaldt af ledelsen eller foranlediget af de faglige organisationer. Samarbejdsudvalgsmødet den 18. december 2017 i Københavns Politi var et ordinært møde. Referaterne fra møderne blev skrevet af en referent. Af referatet af mødet den 18. december 2017 fremgår, at referenten var Camilla Dohn Aalestrup. Hun havde ansvaret for referatet sammen med sin chef Majbritt Kjeldstrøm Lund. Efter forretningsordenen var det formelt hende og næstformanden i udvalget, Michael Bergmann Møller, som skulle godkende referatet. I praksis fungerede det sådan, at når sekretærerne havde skrevet udkastet, sendte de det i stjernehøring til dem, som havde udtalt sig på mødet, for at sikre sig, at de havde forstået det korrekt. Herefter blev det sendt til hende til godkendelse og endelig til næstformanden. Hun så således ikke sekretærernes første udkast. Efter hende og næstformandens godkendelse blev referatet lagt direkte på deres intranet POL-intra. Den endelige godkendelse skete formelt set på det efterfølgende SU-møde i februar 2018.

Referaterne fra møderne var ikke en-til-en referater af, hvad der blev sagt på møderne. Typisk var det essensen af det sagte, som blev gengivet i referaterne. Det skal ses i lyset af, at referaterne blev brugt til vidensdeling blandt de 3.400 ansatte i Københavns Politi.

Det var et sammentræf, at der var SU-møde samme dag, som Tibetkommission I afgav sin beretning den 18. december 2017. Hun var derfor meget på stikkerne, idet hun vidste, at der ville blive meget pressedækning, og hun skulle lige efter SU-mødet give flere presseinterviews. Som følge heraf var hun meget bevidst om, hvad hun ville sige på SU-mødet om beretningen. Hun ville nævne beretningens konklusion, herunder om hvem der kunne drages til ansvar, og hvem der ikke kunne. Derudover var det meget vigtigt for hende at få sagt, at det var en alvorlig sag for Københavns Politi, hvorfor de måtte tage action på det og tage ved lære af det.

Som det fremgår af referatet fra SU-mødet, var Politiforeningen indigneret over, at der alene blev gjort ansvar gældende over for to mellemledere. Politiforeningens holdning overraskede hende ikke, idet Politiforbundets formand allerede havde været ude at sige tilsvarende. Michael Bergmann Møller, der var formand for den lokale politiforening i Københavns Politi, uddybede ikke sin indignation. Hun tror heller ikke, at hun gav ham lejlighed til det, idet hendes holdning var, at nu har Tibetkom-

missionen talt, og nu må vi tage ved lære og tage arbejdstøjet på. Der var derfor ikke en længere diskussion af, om konklusionen på dette punkt var rigtig eller forkert.

Hun husker ikke, om det i referatudkastene gengivne fra chefpolitiinspektør Jørgen Bergen Skovs bemærkninger under emnet "*Tibetkommissionen*" blev uddybet på mødet. Forskellene i gengivelsen af Jørgen Bergen Skovs bemærkninger i de forskellige udkast til referat i kommissionens bilagssamling afspejler, at det var en kontorfunktionær, som skrev første udkast, hvorefter referatet gennemgik en korrekturproces.

Hun læser i dag Jørgen Bergen Skovs bemærkning i det endelige referat om, at *"… Københavns Politi kan således ikke frasige sig ansvaret for at handle i overensstemmelse med lovgivningen med henvisning til eventuelle tilkendegivelser m.m. fra andre myndigheder…",* således at Københavns Politi ikke kunne fraskrive sig ansvaret for at gøre tingene rigtigt ved at henvise til, at andre syntes, at de skulle skærme demonstranterne. De skulle handle inden for lovens rammer, og deres indsats skulle være baseret på saglige grunde.

Gengivelsen af hendes bemærkninger under emnet "*Tibetkommissionen*" i det sidste udkast til referat i kommissionens bilagssamling ligner det, som hun havde forberedt, at hun skulle sige til pressen. Afsnittet under emnet "*Tibetkommissionen*" er identisk med gengivelsen i det endelige referat. Hun husker ikke, hvordan den endelige gengivelse af hendes bemærkninger blev til. Der er flere muligheder, herunder at hun gav sekretærerne en kopi af det, som hun havde forberedt til pressen. Det, hun havde forberedt til pressen, var ikke lige så fint og formfuldendt skrevet som den endelige gengivelse i referatet.

Chefpolitiinspektør Jørgen Bergen Skov har for Tibetkommission II forklaret, at han godt kan huske samarbejdsudvalgsmødet i Københavns Politi den 18. december 2017, hvor Tibetkommission I's beretning var kommet samme dag og naturligt fyldte en del på mødet. Han og politidirektør Anne Tønnes var meget forberedte på emnet til mødet. Efter mødet skulle Anne Tønnes gå ud i pressen og sige blandt andet, at konklusionerne i beretningen skulle synke ned igennem organisationen i Københavns Politi i det omfang, at det ikke allerede var sket.

Hans bemærkning, som er gengivet i referatet om, *"… at kommissionens konklusioner netop understreger, at Københavns Politi har ansvaret for de politioperative beslutninger, og at kredsen derfor til hver en tid skal træffe beslutninger ud fra, hvad den finder er operativt og juridisk korrekt. Københavns Politi kan således ikke frasige sig ansvaret for at handle i overensstemmelse med lovgivningen med henvisning til eventuelle tilkendegivelser m.m. fra andre myndigheder…",* var en bemærkning, som han

havde forberedt inden mødet til indskærpelse af, at det var vigtigt, at man forstod betydningen af beretningen.

Hans bemærkning passede godt som opfølgning på den lokale formand i Københavns Politi for Politiforeningen, Michael Bergmann Møllers, bemærkning om, *"… at det efter hans opfattelse var utroligt bedrøveligt, at kommissionen alene havde udpeget to politifolk som syndebukke - og ingen andre - i en så politisk sag…",* idet det handlede om, hvad politiets rolle var i sagen, og om at understrege, at uanset hvordan man vendte og drejede det, skulle politiet følge loven, og det var der ingen, som kunne undtage politiet fra, hvilket var den misforståelse, som nogen havde haft. Misforståelsen bestod i, at nogen troede, at de var undtaget fra loven, hvis de var blevet beordret til at foretage de ulovlige handlinger. Det var ikke uddybet over for ham, hvor denne misforståelse kom fra.

I hans bemærkning ligger, at politiet skal holde sig inden for lovens rammer, uanset hvad der måtte komme af ønsker fra andre myndigheder. Det er politiets ansvar, at politiets handlinger er operativt og juridisk korrekte.

Han husker ikke, om Michael Bergmann Møller uddybede sin bemærkning i forhold til, hvad der fremgår af referatet.

Når Michael Bergmann Møllers bemærkning i et tidligere udkast til referatet blev gengivet som *"… at det er kritisabelt hvordan man er lykkedes med, at placere ansvaret hos to politifaglige ledere...",* skal man være opmærksom på, at det var referentens gengivelse af bemærkningen. Referatet er ikke en ord til ord gengivelse af, hvad der blev sagt. Referaterne fra SU-møderne er ledelsens og de faglige organisationers udstillingsvindue af, hvad man drøfter og beslutter på møderne, og det endelige referat skal være sådan, at alle deltagerne kan stå inde for det, idet det bliver lagt ud til alle medarbejdere. Det gengivne er derfor en mellemregning, som det ikke er sikkert, at Michael Bergmann Møller så eller var enig i at have sagt.

Gengivelsen af hans egen bemærkning i et tidligere udkast, som var *"… **Jørgen Bergen Skov** svarede hertil, at kredsen har taget til efterretning at Københavns Politi alene står med ansvaret og har lært, at vi til hver en tid skal træffe beslutninger ud fra hvad vi finder er rigtigt. Københavns Politi kan således kun tage hensyn til de forskellige ambassader og politiske interesser, hvis det er en direkte ordre fra Ministeriet...",* var ikke en korrekt gengivelse af, hvad han sagde på mødet. Det sker ofte, at mødereferenten misforstår det, som bliver sagt. Faktisk er det gengivne i dette tidligere udkast lige modsat af, hvad han sagde. Han ved, hvad han sagde, idet det allerede inden mødet var planlagt, hvad han skulle sige.

Referat af 3. april 2018 af møde mellem ambassadøren i Beijing og den kinesiske ambassadør i Danmark om et muligt kommende kinesisk statsbesøg i Danmark

I et referat udfærdiget af seniorrådgiver Søren Bindesbøll, ALO-Kontoret, af ambassadør Anders Carsten Damsgaards møde med den kinesiske ambassadør i Danmark Deng Ying den 3. april 2018 om et muligt kommende statsbesøg i Danmark er anført blandt andet:

> "…
> Deng håbede på "en god atmosfære" op til og under besøget, og havde med ærgrelse fulgt tonen omkring Kina i danske medier. Deng var på ingen måder bekymret for den danske regerings ønske om samarbejde med Kina og et velafviklet statsbesøg, men spurgte - med henvisning til Tibetkommissionens resultat om politiets rolle - til sikkerhedsforholdene under et kinesisk statsbesøg og var bekymret for "anti-kinesiske grupper med flags" betydning for besøgets atmosfære. Deng henviste (igen) til, at man havde svært ved at forstå hvordan Nævnsformanden kunne udtrykke en holdning i strid med regeringens Kinapolitik, og i øvrigt tillod sig at referere fra et møde med Kinas viceudenrigsminister, der havde fundet sted i fortrolighed.
>
> … Fra dansk side ville man selvsagt arbejde hårdt for et vellykket statsbesøg. I forhold til demonstrationer under sådanne besøg var dette en klar rettighed i Danmark, som man også fra kinesisk side måtte forstå og være klart indstillet på. Tibetkommissionen havde ikke handlet om Kina, men om håndteringen af demonstrationer på dansk side, herunder fra det danske politis side, som selvsagt måtte ske inden for lovens rammer. Det understregedes, at der altid blev truffet de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger fra myndighedernes side ved udenlandske statsbesøg. Dette ville også blive tilfældet fremover. Fra dansk side understregedes (igen) danske folketingsmedlemmers uafhængighed. For en dansker kunne det, der blev opfattet som kinesisk pres mod frihedsrettigheder, være meget provokerende. Et sådant pres mod folkevalgte repræsentanter kunne virke kontraproduktivt.
> …
>
> Deng udtrykte igen bekymring for sikkerheden omkring den kinesiske ambassade, herunder i lyset af de nylige demonstrationer (Tibet) foran ambassaden ... Der udtryktes manglende forståelse for, at dansk politi havde tilladt den pågældende demonstration som man havde fundet forstyrrende og truende mod egen og ambassadebygningers sikkerhed. Fra dansk side henvistes til politiet.
> …"

Udenrigsminister Anders Samuelsen har for Tibetkommission II forklaret, at han ikke erindrer at være blevet orienteret om mødet. Der stod ikke noget nyt og chokerende i mødereferatet. Udtalelsen om Tibetkommission I var ikke noget, der gav anledning til drøftelser i Udenrigsministeriet. Han havde ikke forholdt sig til ansvaret for begivenhederne i 2012 og 2013, da det ikke var hans job som udenrigsminister.

Referat af møde 11. maj 2018 mellem souschefen på ambassaden i Beijing og en kinesisk division director blandt andet om uønskede demonstrationer under statsbesøget i Danmark

I et referat udfærdiget af rådgiver Marie Kruse, Ambassaden i Beijing, af et møde 11. maj 2018 mellem souschef Helle Meinerts og Division Director Liu Yu til drøftelse af udenrigsministerens kommende besøg i Folkerepublikken Kina er anført blandt andet:

> "…
> Mr. Liu nævnte ganske kort bekymring vedr. debatten i DK om Falun Gong og Tibet. Det var trist, at disse negative emner fyldte så meget i den danske debat. Forhåbentlig kunne man ved fælles hjælp sætte fokus på de mange positive aspekter af det bilaterale forhold. Fra ambassaden i Kbh var man meget bekymret for demonstrationer og "uhøflig adfærd" under statsbesøget. Det var selvsagt vigtigt, at sikkerheden var i orden, og at besøget blev en positiv oplevelse for alle parter.
> …"

Referat af møde 18. juni 2018 mellem centerchef i Udenrigsministeriet og Folkerepublikken Kina's ambassadør og med deltagelse af en afdelingschef i Justitsministeriet m.fl.

Af et referat af et møde den 18. juni 2018 mellem centerchef Michael Starbæk Christensen og Folkerepublikken Kina's ambassadør i Danmark Deng Ying og med deltagelse af afdelingschef i Justitsministeriet Jens Teilberg Søndergaard og konsulent Kasper Klug Korsgaard fremgår:

> "…
> På mødet var der gensidig anerkendelse af det tætte bilaterale forhold, som man fejrede med 10-års jubilæet for det strategiske partnerskab og UM'ens forestående besøg i Kina.

> Dog også kinesisk bekymring for, at genåbningen af Tibetkommissionen og den negative omtale af Kina kunne påvirke det ellers gode momentum i det bilaterale forhold. Konkret var ambassadøren bekymret for, om sagen ville kunne påvirke sikkerheden i forbindelse med fremtidige højniveau- og statsbesøg.
> …
> JTS redegjorde endvidere for JMs forventninger til det udvidede kommissorium for Tibetkommissionen. I den forbindelse blev kommissionens politiske uafhængighed betonet. Endvidere understregede MSC, at fremtidige besøg fra Kina selvsagt ville blive håndteret med stor omhu og med imødekommelse af relevante sikkerhedsbehov inden for rammerne af dansk lovgivning. Kinas ambassadør spurgte indgående til, hvorfor emails fra den kinesiske ambassade til bl.a. Udenrigsministeriet var blevet offentliggjort i forbindelse med Kommissionens første rapport. Hun undrede sig over, at man ikke kunne regne med fortrolighed i korrespondancen. JTS forklarede, at kommissionsdomstolen var uafhængig og selv vurderede, hvilke dokumenter den ønskede at offentliggøre.
> …"

Henvendelse fra Støttekomitéen for Tibet af 31. marts 2021

Tibetkommission II har den 31. marts 2021 modtaget en mail fra formanden for Støttekomitéen for Tibet, Anders Højmark Andersen, hvor han skrev blandt andet:

> "…
> Det drejer sig om en opringning til mig fra en ledende politimand på Politigården samme dag, som Tibetkommissionens første beretning blev offentliggjort, dvs. den 18. december 2017. Den dag havde jeg travlt med bl.a. at give interviews til medierne og var hjemmefra flere gange. Da jeg efter et ærinde i byen kom hjem til min lejlighed først på eftermiddagen, kunne jeg se på min mobil, der lå til opladning, at nogen havde ringet fra et nummer, som jeg ikke kendte. Jeg skulle hurtigt ud af døren igen, men ringede tilbage. Klokken var omkring 14. Nummeret, jeg ringede tilbage på, begyndte som jeg husker det med 40, 41 eller 42.
>
> Opkaldet blev besvaret af en politibetjent, der præsenterede sig som en af lederne på Politigården. Han ringede fra sit kontor. Jeg husker navnet som Mogens Møller, dvs. vicepolitidirektør Mogens Kjærgaard Møller, men jeg er ikke helt sikker og tog efterfølgende ingen noter, da jeg havde travlt og var stresset, eftersom mine tanker mest kredsede om, hvad jeg skulle sige til Radio24syv og TV2 senere på dagen.

> Møller havde ringet til mig for at ønske mig og Støttekomiteen for Tibet tillykke med Tibetsagen og for at rose vores indsats. Vi talte desuden ganske kort om beretningens konklusioner, som jeg på det tidspunkt kun havde nået at læse overfladisk. Det, som jeg husker bedst fra samtalen, er, at Møller i den forbindelse sagde, at hele ledelsen i Københavns Politi havde kendt til ordrerne om, at demonstranter skulle være usynlige. Jeg mener, at jeg spurgte ind til mere præcist hvem, der havde kendt ordrerne, og at han sagde, at det havde de alle, inkl. politidirektøren. Jeg husker, at jeg tænkte, at de burde have fortalte dette til Tibetkommissionen, da de blev afhørt, men jeg mener ikke, at jeg sagde det under samtalen.
>
> Som jeg husker det, videregav jeg oplysningen om ledelsens påståede kendskab til de ulovlige ordrer i et par af mine interviews senere den dag, inkl. et til TV2. Jeg har tjekket min gamle Nokia for spor efter opringningen, men dens hukommelse rækker ikke så langt.
> …"

Kommissionen har forelagt henvendelsen for Mogens Kjærgaard Møller og anmodet ham om skriftligt, jf. lov om undersøgelseskommissioner § 9, stk. 2, og med henvisning til straffelovens bestemmelser vedrørende falsk forklaring, at besvare følgende spørgsmål:

1. Har du haft en telefonsamtale med Anders Højmark Andersen som beskrevet i mailen?
2. Hvad var i givet fald efter din erindring indholdet af samtalen?
3. Kan du afvise, at samtalen har haft et indhold svarende til det af Anders Højmark Andersen oplyste?
4. Har du oplysninger i øvrigt, som ikke kom frem for Tibetkommission I, og som kan være af interesse for kommissionens undersøgelse?

Mogens Kjærgaard Møller har svaret:

> "…
> Jeg kan fuldstændig afvise at have haft den pågældende samtale med den pågældende person.
>
> Jeg har aldrig nogensinde - hverken den 18. december 2017, tidligere eller efterfølgende - rettet henvendelse til Støttekomiteen for Tibet.
>
> I øvrigt anføres det i mailen, at opkaldet iflg. Anders Højmark Andersen angiveligt skulle være sket fra den pågældendes kontor på Politigården. I den for-

> bindelse skal jeg blot erindre om, at jeg tilbage i 2013 forlod stillingen som vicedirektør i Københavns Politi til fordel for min nuværende stilling som direktør i Rådet for Sikker Trafik.
> Som svar på det sidste af de nedenfor oplistede spørgsmål kan jeg meddele, at jeg ikke er i besiddelse af oplysninger - udover hvad jeg allerede har oplyst under den tidligere afhøring - som er af betydning for sagen.
> …"

Kommissionen har ikke kunnet genfinde Anders Højmark Andersens oplysninger i nyhedsmedierne den 18. december 2018 eller i dagene efter og har derefter ikke fundet anledning til at foretage sig yderligere i anledning af henvendelsen.

KAPITEL 9
Kommissionens sammenfatning og vurdering

Indledning
Ifølge kommissoriet har Tibetkommission II til opgave at undersøge politiets ageren på gaden i forbindelse med demonstrationer og meningstilkendegivelser, herunder om der blev grebet ind på retsstridig måde. Kommissionen har endvidere til opgave at undersøge indholdet og tilblivelsen af de instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse, der blev givet, og i hvilket omfang og i givet fald på hvilken måde andre statslige myndigheder end politiet har været involveret i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse. Kommissionen skal derudover redegøre for og vurdere, om der er grundlag for, at det offentlige søger nogen draget til ansvar, og om der er grundlag for at ændre eller supplere de konklusioner, der fremgår af Tibetkommissionens (Tibetkommission I) beretning af 18. december 2017.

Tibetkommission II's undersøgelse omfatter forberedelsen, planlægningen og håndteringen af de mange besøg af officiel karakter fra Folkerepublikken Kina i årene 1995-2018. Kommissionen har redegjort herfor ovenfor i kapitel 8, der indeholder en gennemgang af det materiale, herunder forklaringer, som er indgået i undersøgelsen.

Tibetkommission II har vurderet dokumenterne og forklaringerne gengivet i kapitel 8 og protokollerne og har efter en samlet vurdering fundet i et vist omfang at måtte tilsidesætte en række forklaringer.

De dokumenter og forklaringer, som kommissionen herefter navnlig lægger vægt på ved sin bevismæssige og retlige vurdering af de forhold, som kommissionen har fået til opgave at undersøge og redegøre for, er kort gengivet for hver myndighed neden for i kapitel 9 under punkterne 9.1.1, 9.2.1, 9.3.1, 9.4.1, 9.5.1 og 9.6.1.

Kapitel 9 indeholder endvidere kommissionens vurdering af, om der er grundlag for at ændre eller supplere konklusionerne i Tibetkommission I's beretning.

Allerede fordi en del af de implicerede personer er fratrådt tjenesten, fordi et muligt strafansvar må anses for forældet, og fordi det henset til den tid, der er forløbet, må antages, at et disciplinæransvar ikke vil blive gjort gældende, jf. vejledningen i Moderniseringsstyrelsen (nu Økonomistyrelsen), KL og Danske Regioners "God ad-

færd i det offentlige", december 2017, må Tibetkommission II afstå fra at vurdere, om der ville være fornødent grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende over for enkeltpersoner. Der henvises herved til kapitel 3 ovenfor.

Som anført i kapitel 3, pkt. 3.4, finder kommissionen det imidlertid nødvendigt i det omfang, materiale og forklaringer, som ikke var afleveret til Tibetkommission I, har begrundet det, i visse tilfælde uanset den forløbne tid at foretage vurdering af, om der har været grundlag for at rejse kritik af ikke fratrådte embedsmænd, idet kommissionen overlader det til vedkommende ansættelsesmyndighed at vurdere betydningen af den tid, der er forløbet, siden forholdene blev begået.

I det omfang dokumenterne i den følgende sammenfatning indgik i Tibetkommission I's undersøgelse, er det angivet ved en tilføjelse af "(TBK I)", og ved andre dokumenter, der først er indgået i Tibetkommission II's undersøgelse, er angivet "(TBK II)".

I det følgende redegøres der under pkt. 9.1 for Udenrigsministeriets involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse og under pkt. 9.2 for PET's involvering heri. Under pkt. 9.3 redegøres der for Københavns Politis ageren på gaden samt indholdet og tilblivelsen af instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse, og under pkt. 9.4 redegøres der for Forsvarsministeriets involvering, under pkt. 9.5 redegøres der for FE's involvering, og endelig redegøres der under pkt. 9.6 for de øvrige undersøgte myndigheders involvering.

Tibetkommission II's samlede vurdering kan ses under pkt. 9.7.

9.1 Udenrigsministeriets involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse

Som det fremgår nedenfor under pkt. 9.3 ff. og af Tibetkommission I's beretning, foretog politiet i 2012 og 2013 klart ulovlige handlinger og gav klart ulovlige ordrer. Det fremgår videre, at Tibetkommission II har vurderet, at der i politiet i 2002 ligeledes blev foretaget klart ulovlige handlinger og givet klart ulovlige ordrer.

Efter kommissoriet skal kommissionen blandt andet undersøge og redegøre for, i hvilket omfang andre statslige myndigheder end politiet har været involveret i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse, herunder fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og meningstilkendegivelser.

Af det materiale, der er indgået i kommissionens undersøgelse, og forklaringer fra en lang række vidner fremgår, at kinesiske embedsmænd i undersøgelsesperioden i vidt omfang over for særligt Udenrigsministeriet tilkendegav ønsker om at begrænse eller helt undgå anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser under officielle besøg fra Folkerepublikken Kina. I det følgende redegøres der herfor.

Tibetkommission I har i sin beretning og på baggrund af bevisførelsen for Tibetkommission I vurderet, at der op til præsident Hu Jintao's besøg i 2012 i Udenrigsministeriet var en bevidsthed om og en fokus på de kinesiske demonstrationer og betydningen af, at besøget blev en succes, hvilket bidrog til en stemning, der via PET forplantede sig til Københavns Politi blandt andet gennem gentagen videregivelse af informationer om de kinesiske bekymringer for demonstrationer, uden at formålet med denne videregivelse blev oplyst.

Nedenfor vil Tibetkommission II ved en gennemgang af de dokumenter og forklaringer, som Tibetkommission II har lagt vægt på, redegøre for, i hvilket omfang Udenrigsministeriet efter bevisførelsen for Tibetkommission II vurderes at have været involveret i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse, herunder fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og meningstilkendegivelser.

Oplysninger om forholdet mellem Danmark og Folkerepublikken Kina er medtaget i det omfang, det er fundet af betydning. Der kan i øvrigt henvises til kapitel 8, hvor der på baggrund af offentligt tilgængelige kilder, oplysninger fra Udenrigsministeriet og afgivne forklaringer er redegjort for udviklingen i Danmarks forhold til Folkerepublikken Kina i de år, som er omfattet af undersøgelsen.

9.1.1 Dokumenter og forklaringer om Udenrigsministeriets involvering

De dokumenter og forklaringer, der redegøres for i det følgende, omhandler i vidt omfang kinesiske ønsker om at begrænse eller helt undgå anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser under officielle besøg fra Folkerepublikken Kina og Udenrigsministeriets håndtering af henvendelserne samt forholdet mellem Danmark og Folkerepublikken Kina.

a. Generelle forklaringer

Tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen, der var udenrigsminister fra 10. september 1982 til 25. januar 1993, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at i hans tid som udenrigsminister var Folkerepublikken Kina i "bad standing" efter

begivenhederne i 1989 på Tiananmen og endnu ikke så interessant en samhandelspartner for Danmark, som de blev.

Tidligere udenrigsminister Mogens Lykketoft, der var udenrigsminister fra 21. december 2000 til 27. november 2001, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at det krævede en pragmatisk holdning at få hul igennem til Folkerepublikken Kina. Det havde en større effekt på menneskerettighedssituationen i Folkerepublikken Kina, at Institut for Menneskerettigheder kom i dialog med Folkerepublikken Kina om deres anvendelse af tortur, dødsstraf og den manglende ret til retfærdig rettergang. Folkerepublikken Kina's stigende aggressivitet over for noget, som kunne opfattes som en anfægtelse af ét-Kinapolitikken, herunder modtagelsen af Dalai Lama på regeringsniveau, har haft den konsekvens, at ingen europæiske lande vil modtage Dalai Lama på statslederniveau.

Tidligere udenrigsminister Per Stig Møller, der var udenrigsminister fra 27. november 2001 til 23. januar 2010, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at der var et stærkt samarbejde med Folkerepublikken Kina, som for alvor kom i gang i den periode, hvor han var udenrigsminister. I det hele taget var der både fra omverdenen og Folkerepublikken Kina selv et stort ønske om, at Folkerepublikken Kina blev en del af den globale verdensorden. I september 2002, hvor Danmark havde formandskabet for EU, var han til FN's generalforsamling og havde som formand for EU i den forbindelse møde med Folkerepublikken Kina's udenrigsminister, som bad om, at EU løftede sanktionerne, der var blevet indført efter Tiananmen massakren. Det, sagde han, at man gerne ville, så snart Folkerepublikken Kina havde løsladt alle fanger, der sad fængslet som følge af demonstrationerne ved Tiananmen. I dag ville en europæisk udenrigsminister nok ikke være i en position til at give et lige så barskt svar, hvilket illustrerer den udvikling i forholdet til Folkerepublikken Kina, der har været siden.

Tidligere udenrigsminister Lene Espersen, der var udenrigsminister fra 23. januar 2010 til 3. oktober 2011, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at det er korrekt, at relationen til Folkerepublikken Kina var et emne, som var meget højt på dagsordenen i Udenrigsministeriet og meget vigtigt for Danmark. Tilsvarende var relationen til de øvrige BRIK-lande meget vigtig. Der var en meget høj politisk bevågenhed vedrørende alle fire BRIK-lande, og der blev i den forbindelse blandt andet udnævnt eksportambassadører til hvert af de fire BRIK-lande, og ambassaden i Beijing blev større og større. Der var også stort fokus på Folkerepublikken Kina fra erhvervslivets side. Hun oplevede embedsmændene i Udenrigsministeriet som utrolig dygtige medarbejdere, som gjorde deres yderste for at sikre Danmark den bedst mulige position til varetagelse af landets interesser. De havde stor politisk snilde og var meget dygtige til at bevæge sig i diplomatiet.

Tidligere udenrigsminister Villy Søvndal, der var udenrigsminister fra 3. oktober 2010 til 12. december 2013, har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at Danmark havde meget brede interesser i det kinesiske præsidentbesøg i 2012. Der var således tale om handelsinteresser, hvor Danmark var foregangsland inden for grøn teknologi, samt interesser forbundet med fødevarer, shipping, uddannelse og bistand til Folkerepublikken Kina gennem Det Danske Center for Menneskerettigheder (nu Institut for Menneskerettigheder). I Regeringens Koordinationsudvalg blev det drøftet, hvordan man sikrede et godt udkomme af besøget, men at gæsterne skulle behandles med værdighed var en selvfølge, og det blev ikke diskuteret.

Tidligere udenrigsminister Holger K. Nielsen var udenrigsminister i en kort periode fra 12. december 2013 til 3. februar 2014 og har ikke kunnet bidrage med oplysninger af interesse for undersøgelsen.

Tidligere udenrigsminister Martin Lidegaard, der var udenrigsminister fra 3. februar 2014 til 28. juni 2015, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at alle de europæiske lande bejlede til Folkerepublikken Kina, som man økonomisk opfattede som et forjættet land med kæmpe muligheder, men man havde også en forhåbning om, at man ved at investere i Folkerepublikken Kina kunne trække Folkerepublikken Kina i en mere demokratisk og positiv retning.

Tidligere udenrigsminister Kristian Jensen, der var udenrigsminister fra 28. juni 2015 til 28. november 2016, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at Danmark havde en interesse i at have et godt forhold til Folkerepublikken Kina som ét af de tre store lande (3 GF).

Tidligere udenrigsminister Anders Samuelsen, der var udenrigsminister fra 28. november 2016 til 27. juni 2019, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at alle lande har visse emner, som de er sensible omkring, men enhver, der har fulgt bare minimalt med, véd, at der var ting, der var super sensible og højt prioriteret fra kinesisk side. Han kendte således til kinesiske besøgendes sensibilitet over for spørgsmål om Tibet. Der var ingen tvivl om, at Folkerepublikken Kina var en stormagt, som man skulle forholde sig til.

Direktør Friis Arne Petersen, der var direktør for Udenrigsministeriet fra 1997 til 2005 og ambassadør i Beijing fra 2010 til 2015, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han beskæftigede sig med Folkerepublikken Kina, allerede fra han var i Udenrigsministeriets ministersekretariat fra 1986 til 1993. Folkerepublikken Kina var også i de år en relativt vigtig spiller på den internationale scene, og et væsentligt emne ikke mindst i 1989, hvor Danmark reagerede meget stærkt på Folkerepublikken Kina's krænkelse af menneskerettighederne på Den Himmelske Freds

Plads. I 1997 reagerede Danmark for anden gang stærkt over for Folkerepublikken Kina som følge af Danmarks vurdering af, at der ikke var den ønskede fremgang for menneskerettighederne. Set fra et dansk synspunkt havde Folkerepublikken Kina udviklet sig fra at være et udviklingsland i 1986 til det væsentligt ændrede Folkerepublikken Kina, som han forlod i 2015, hvor Folkerepublikken Kina havde udviklet sig på stort set alle områder. Denne udvikling er fortsat frem til i dag. Problemet set fra dansk side er, at udviklingen på menneskerettighedsområdet og demokratiet ikke har nået det ønskede udviklingsniveau. Over de 71 år siden oprettelsen af Den Kinesiske Folkerepublik i oktober 1949 har Folkerepublikken Kina og Danmarks bilaterale forhold ændret sig fra at være et emne, der alene havde interesse for det danske Udenrigsministerium, til at være et emne, som har betydning for mange andre ministerier. Samtidig har Folkerepublikken Kina's globale stilling ændret sig, således at det er dækkende at tale om, at der er to stormagter i verden, Folkerepublikken Kina og USA.

Viceprotokolchef Annette Lassen, der var viceprotokolchef i Udenrigsministeriet fra 1998 til 2017, har forklaret for Tibetkommission II blandt andet, at kinesiske embedsmænd vedholdende igennem hele hendes periode i Protokollen i forbindelse med besøg fremførte, at de efter instruktion fra Beijing skulle bede om, at der under besøgene var så lidt forstyrrelser som muligt. Forstyrrelser kunne være demonstrationer, og det kunne være nogen, som stod og larmede. Alt, hvad Protokollen modtog fra ambassaderne om sikkerhed i forbindelse med indgående besøg, sendte de altid videre til PET. Protokollen blandede sig ikke i PET's og politiets håndtering.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at det altid var noget særligt, når der var besøg fra Folkerepublikken Kina, fordi der lå noget i luften om, at de kinesiske gæster var ømtålelige over for at se demonstranter. Det er ikke noget, som Københavns Politi har opfundet. De informationer, som Københavns Politi fik, kom fra PET, der deltog i planlægningsmøderne i Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet ville gerne invitere gæster til Danmark og så selvfølgelig gerne, at besøgene blev en succes. De kinesiske bekymringer sivede på den måde ud i systemet og blev genfortalt ad flere gange.

b. De enkelte år

1990

Af notits af 8. marts 1990 (TBK II) fra Udenrigsministeriet fremgår, at den kinesiske ambassade ønskede, at Udenrigsministeriet ville bruge sin indflydelse til at forhindre en demonstration vedrørende Tibet foran den kinesiske ambassade. Udenrigsministeriet meddelte, at det ikke var ønskeligt eller muligt for ministeriet at blande sig i

de fuldt ud lovlige aktiviteter. Ambassadesekretæren lovede at nævne det for "rette vedkommende", og Udenrigsministeriets Protokol ville "for alle tilfældes skyld" telefonisk orientere PET.

Det fremgår af notits fra Udenrigsministeriet af 14. juni 1990 (TBK II) med påtegninger, at Udenrigsministeriet efter henvendelser fra den kinesiske ambassade i forbindelse med besøg i Danmark af en tibetansk opera- og dansetrup bad Københavns Politi, Aarhus Politi og Odense Politi om at erindre arrangørerne af besøget om flagreglementet.

Chef for Udenrigsministeriets politiske afdeling Hans Henrik Bruun har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at flagreglementet efter hans opfattelse indebar, at der ikke uden tilladelse måtte flages med tibetanske flag i Danmark.

1992

Daværende vicepremierminister Zhu Rongji besøgte Danmark i 1992. I den forbindelse nævnte den kinesiske ambassade på et møde den 28. oktober 1992 (TBK II) i Udenrigsministeriet, at demonstrationer og lignende ikke ville være befordrende for vicepremierministerens positive bedømmelse af Danmark.

1995

I 1995 blev Det Sociale Verdenstopmøde afviklet i København. Folkerepublikken Kina var repræsenteret af premierminister Li Peng.

Politikommissær Torben Juel Eriksen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed og Tibetkommission II forklaret blandt andet, at en PET-medarbejder fortalte ham om de kinesiske sensibiliteter. PET-medarbejderen fik sine oplysninger fra Udenrigsministeriet eller Statsministeriet. Det var det ministerium, der havde værtskabet. PET-medarbejderen sagde, at man fra ministeriets side gerne så opgaven løst således, at den kinesiske premierminister ikke blev forulempet ved demonstrationer eller på anden måde og måske rejste hjem i utide. Det står helt klart i hans erindring. I ønsket lå efter informationerne fra PET-medarbejderen en hensyntagen til den danske samhandel med Folkerepublikken Kina.

Ved udtrykket *"at den kinesiske premierminister ikke blev forulempet"* forstod han, at den kinesiske premierminister ikke måtte konfronteres med mishagsytringer. Det var ikke fysisk forulempelse, som de kinesiske gæster frygtede.

PET-medarbejdere, der var hans "pipe-line" til Udenrigsministeriet, refererede fra møder i ministeriet, at der var handelsaftaler med Folkerepublikken Kina, som kunne komme i fare, hvis de kinesiske gæster rejste hjem med en opfattelse af, at de var blevet fornærmet.

Chefpolitiinspektør Einer Lind, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han havde kommandoen over samtlige uniformerede politifolk i København under topmødet og var med i styregruppen. Han vidste allerede før besøget i 1995, at de kinesiske gæster ikke kunne tåle at se andet end det, de ønskede. Det havde han vidst i mange år. Denne viden kom ind i politiet via PET. Ved besøg som dette, begyndte det altid med, at udenlandske delegationer henvendte sig til Udenrigsministeriet med henblik på planlægning. Derefter ville bodyguards og medarbejdere fra den udenlandske delegation tale med PET om planlægningen. PET gik derefter til KSN med ønskerne. Flere af ønskerne gik på forbud mod demonstrationer, men han måtte skuffe dem alle ved at forklare, at der var ytrings- og forsamlingsfrihed i Danmark.

2001

Af intern notits af 11. januar 2001 (TBK II) til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen fremgår, at den kinesiske ambassade i anledning af en planlagt fodboldkamp mellem Grønland og Tibet henvendte sig flere gange blandt andet med ønske om, at den danske regering sikrede, at fodboldkampen ikke fandt sted, og hvis den gjorde, at der ikke blev flaget med det tibetanske flag. Ministeriet meddelte straks, at det ville være uhørt i et system som det danske, at regeringen tog kontakt til en fodboldorganisation og forbød gennemførelsen af en fodboldkamp. Det ville give megen dårlig presseomtale – også for Folkerepublikken Kina. Samtidig var det klart, at dansk lovgivning skulle overholdes fx med hensyn til anvendelse af flag. Yderligere fremgår af notitsen, at situationen havde været drøftet med den Grønlandsansvarlige afdeling N.7 i Udenrigsministeriet, som havde gjort opmærksom på, at Grønland i 2000 opnåede vigtige toldkoncessioner på eksport af rejser til Folkerepublikken Kina, samt at der var stor interesse i Grønland for at opnå yderligere koncessioner. Det kunne ikke udelukkes, at disse koncessioner – eller mulighederne for at udvide disse – kunne blive berørt af fodboldkampen. Af en påtegning på notitsen fremgår *"Ja. Godt set. Vigtigt at Grønland også finder ud af at det kan være både farligt og dyrt at føre udenrigspolitik. Friis"*. I notitsen blev det indstillet blandt andet, at Udenrigsministeriet skulle afvise en eventuel ansøgning om flagning med tibetansk flag.

Direktør Friis Arne Petersen har for Tibetkommission II forklaret, at han vil gætte på, at han forelagde indstillingen for udenrigsminister Mogens Lykketoft.

Den 15. februar 2001 (TBK II) vendte den kinesiske ambassade tilbage over for Udenrigsministeriet om fodboldkampen mellem Grønland og Tibet, og ministeriet meddelte, at hvis ministeriet modtog en ansøgning om tilladelse til at flage med det tibetanske flag, ville den ikke blive imødekommet.

Af intern notits af 9. marts 2001 (TBK II) til udenrigsministeren fremgår, at udenrigsminister Mogens Lykketoft blev orienteret om forløbet vedrørende henvendelserne fra den kinesiske ambassade i forbindelse med fodboldkampen mellem Grønland og Tibet, herunder at Udenrigsministeriet havde tilkendegivet over for ambassaden, at hvis Udenrigsministeriet fik forelagt en anmodning om tilladelse til at flage med det tibetanske flag under kampen, ville den ikke blive imødekommet.

Direktør i Udenrigsministeriet Friis Arne Petersen har forklaret, at han med sikkerhed har læst notitsen dengang. Da Mogens Lykketoft var nystartet som udenrigsminister og havde stor interesse for Danmarks Kina-politik, havde han orienteret udenrigsministeren. Når der ikke er påtegning på notitsen om andet, har det formodningen for sig, at udenrigsministeren tiltrådte indstillingen, men det kan ikke siges med sikkerhed.

Udenrigsminister Mogens Lykketoft har forklaret, at han ikke erindrer, at han fik forelagt noget om fodboldkampen mellem Grønland og Tibet, men han husker kampen. Han erindrer ikke, at han var involveret i selve sagsbehandlingen i forbindelse med ansøgninger om flagning med det tibetanske flag under kampen. Han mindes dog at have set tibetanske flag under kampen.

2002

I 2002 havde Danmark EU-formandskabet under afviklingen af ASEM IV-topmødet i København.

Forud for ASEM IV-topmødet, der blev afviklet fra den 22. til den 24. september 2002, og det samtidige besøg af daværende premierminister Zhu Rongji fra den 22. til den 26. september 2002 udtrykte den kinesiske ambassade og de kinesiske myndigheder i perioden fra den 9. maj 2002 til den 12. september 2002 over for Udenrigsministeriet og den danske ambassade i Beijing en række gange bekymring for, at premierministeren skulle se anti-kinesiske demonstrationer under sit besøg i Danmark.

Eksempelvis fremgår det af referat af 9. maj 2002 (TBK II) fra frokostsamtale mellem den danske ambassadør i Beijing og vicegeneraldirektøren i Folkerepublikken Kina's udenrigsministerium, at vicegeneraldirektøren nævnte, at man fra kinesisk side øn-

skede *"… vished for, at eventuelle demonstrationer ville blive holdt på en afstand, hvor premierministeren hverken kunne se eller høre disse ..."*.

Af referat i mail af 17. juli 2002 (TBK II) fra den danske ambassade i Beijing til Udenrigsministeriet m.fl. af den danske ambassadørs samtale med Zhao Jun fra det kinesiske udenrigsministerium samme dag fremgår blandt andet: *"… Et besøg i Danmark af eksil-tibetanernes "såkaldte" premierminister ville efter hr. Zhaos opfattelse yderligere påvirke EU-Kina forholdet negativt. Man opfordrede Danmark til ikke at udstede visum til ham, idet han blot var ude på at lave så meget ballade som muligt. Endelig blev der opfordret til at nægte tilrejsende Falun Gong tilhængere visum samt hindre Falun Gong demonstrationer…"*.

Under en samtale den 24. juli 2002 (TBK II) med den danske ambassadør i Beijing bemærkede den kinesiske Assistant Minister for Vesteuropa som gengivet i mail af 24. juli 2002 fra ambassaden til Udenrigsministeriets Asienkontor m.fl. , *"… at man ikke forestillede sig, at Falungong og tibetanske demonstrationer skulle forbydes, men at man i forbindelse med andre besøg i Europa - f.eks. Frankrig - havde værdsat, når værterne havde holdt demonstranterne uden for synsvidde af den officielle kinesiske delegation…"*.

Af et memorandum af 12. august 2002 (TBK II) overrakt til viceprotokolchef i Udenrigsministeriet Annette Lassen under et møde med en attaché fra den kinesiske ambassade den 13. august 2002 fremgår, at *"… Demonstrators, including Fa Lun Gong, politically-motivated cult organization, must be put at least 500 meters away from Radisson SAS Hotel and all places where Premiere Zhu and his delegation members present…"*.

Under en samtale den 4. september 2002 med den danske ambassadør i Beijing som gengivet i mail samme dag (TBK II) fra ambassaden i Beijing til blandt andre Protokollen og Asienkontoret tilkendegav generaldirektøren i det kinesiske udenrigsministeriums Vesteuropaafdeling, at den kinesiske delegation *"… burde hverken kunne høre eller se anti-kinesiske demonstrationer under besøget…"*.

Af intern notits af 10. september 2002 (TBK II) til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen vedrørende direktørens kommende samtale med Folkerepublikken Kina's nye ambassadør fremgår vedrørende Zhu Rongji's kommende besøg i Danmark i september 2002, at *"… Der er indledt et konstruktivt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politi og den kinesiske ambassade med henblik på at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation…"*.

Af en intern notits af 11. september 2002 (TBK II) til udenrigsminister Per Stig Møller om en henvendelse af 9. september 2002 fra Falun Gong ved Lingnan Wu fremgår, at *"… Det må forventes at Falun Gong i forbindelse med Kinas deltagelse i ASEM og Kina-topmødet og det bilaterale besøg vil søge at skabe så stor opmærksomhed som muligt om bevægelsen. Kina er fortsat stærkt bekymret over udsigten til at den kinesiske premierminister konfronteres med Falun Gong-udøvere under sit ophold i Danmark. Men Kina synes at have accepteret, at Danmark ikke vil/har mulighed for at afvise tilrejsende Falun Gong-udøvere og forbyde demonstrationer. I stedet er der indledt et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation..."*.

Udenrigsminister Per Stig Møller har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at baggrunden for, at han blev forelagt mail af 9. september 2002 fra Lingnan Wu som repræsentant for Falun Gong, var, at der i mailen blev bedt om et møde med udenrigsministeren. Indstillingen i notits af 11. september 2002 fra Asien-kontoret til ham om, at *"… henvendelsen fra Falun Gong besvares med vedlagte brev, hvori anmodningen om et møde afslås og hvor der med hensyn til Falun Gongs ønske om deltagelse i Asian Comments henvises til CKU og centerets beslutninger vedr. deltagelse…",* var helt korrekt. En notits som den af 11. september 2002 fik han normalt i et gult omslag, der blev forelagt mundtligt eller skriftligt. Typisk skrev han ved skriftlig forelæggelse på det gule omslag, om han var enig i indstillingen, ikke enig eller ønskede uddybende oplysninger. Når han fik en notits, var det vigtige for ham, om han var enig i indstillingen, som han derfor læste som det første. Hvis han ikke umiddelbart var enig i indstillingen, eller det ikke var soleklart, så kiggede han op i teksten i notitsen for yderligere information. Det var således en konkret vurdering, om der var behov for, at han læste selve teksten i notitsen. Indstillingen i notitsen af 11. september 2002 var helt oplagt. Han husker ikke den konkrete sag, men ud fra påtegningerne på omslaget til notitsen af 11. september 2002 vil han antage, at den blev forelagt for ham den 18. september 2002, hvor han netop var kommet hjem til Danmark efter et travlt program, idet han havde været bortrejst til FN's Generalforsamling siden den 11. september 2002. Han husker ikke at have hørt om det samarbejde, der er nævnt i notitsen af 11. september 2002. Han husker derfor heller ikke at have haft drøftelser med Friis Arne Petersen om, hvad samarbejdet mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade gik ud på. I bagklogskabens lys kunne man godt have boret i det, men hvis han læste om det i notitsen dengang, studsede han formentlig ikke over det, idet der sædvanligvis var et samarbejde mellem Protokollen og politiet om gennemførelsen af besøg, men det er hypotetisk. I øvrigt skal man være opmærksom på, at "generer" kan betyde mange ting. Han har ikke tænkt andet, end at man sørgede for, at tingene gik ordentligt til.

Direktør i Udenrigsministeriet Friis Arne Petersen har for Tibetkommission II forklaret, at han normalt havde godkendt en sådan notits, inden den blev lagt til udenrigsministeren. Det var normal fordelingspraksis, at en notits som denne blev sendt til så mange forskellige modtagere, som det fremgår af omslaget til den, at den gjorde. Af omslaget kan han se, at det var chef for Sydgruppen Carsten Staur, som havde godkendt notitsen, inden den gik til ministeren. Han modtog kopi af den. Han tvivler på, at han i forbindelse med forelæggelse af notitsen for ministeren eller i øvrigt gav ministeren en orientering om samarbejdet, som nævnes i notitsen. I øvrigt er det ikke sikkert, at han var med til den eventuelle forelæggelse af sagen for ministeren. Idet ministersekretæren har skrevet "*OK*" på det gule omslag til notitsen, vil han tro, at ministeren fik sagen til gennemlæsning i en stak med andre sager, og at der ikke skete en forelæggelse af sagen. Det var altid et skøn ud fra væsentlighed og tid, hvilke sager der skulle forelægges for ministeren.

Kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilaus Pedersen har for Tibetkommission II forklaret, at han tvivler på, at han selv skrev notitsen, idet han som kontorchef sjældent skrev notitserne selv. Han husker ikke notitsen eller sagsgangen i dag, men det fremgår af det gule omslag til notitsen, at den gik til udenrigsminister Per Stig Møller til resolution, og at han selv havde påtegnet omslaget, inden han lagde notitsen videre til ministeren. Han gennemgik nøje oplæggene til ministeren, inden de blev lagt op til resolution.

Chef for Sydgruppen Carsten Staur har for Tibetkommission II forklaret, at han enten ikke har læst notitsen, eller også har han ikke bidt mærke i oplysningen [om et samarbejde mellem politiet og Udenrigsministeriet], eller også har han ikke fundet oplysningen usædvanlig. Det er da en mulighed, at de danske interesser kunne forsøges forenet med hensynet til ikke at genere den kinesiske delegation under deres besøg. Af det gule omslag fremgår det, at notitsen af 11. september 2002 passerede kontorchefen og derefter gik videre til den bilaterale chef og herefter til ham som sydchef, hvorfra det blev givet videre til ministeren med kopi til direktøren og nordchefen. Et gult omslag kunne også ekspederes via direktøren til ministeren. Kvalitetssikringen var således høj på grund af de mange led, som omslagene kom igennem, men i praksis måske ikke altid så høj alligevel, fordi alle regnede med, at andre havde læst det, hvilket ikke nødvendigvis var tilfældet, hvis man var under tidspres. Han har formentlig givet dette gule omslag til ministersekretæren, samtidig med at direktøren og nordchefen fik en kopi. Hvis ministeren var ude at rejse, kunne omslaget blive sendt som telefax til ministeren. Omslaget kunne også vente på, at ministeren kom tilbage, og i så fald var det typisk ministersekretæren, der forelagde sagen for ministeren og herunder vejledte om, hvorvidt ministeren skulle læse grundigt på indholdet i omslaget, eller om det var en sag, som ministeren kunne gå let hen over.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han deltog i et møde i Eigtveds Pakhus umiddelbart før premierminister Zhu Rongji's besøg i 2002. I mødet deltog embedsmænd fra Udenrigsministeriet og indsatsledere, og de fik af embedsmændene at vide, at de skulle undgå, at den besøgende så Falun Gong-tilhængere. Det var hans opgave at finde ud af, hvor Falun Gong-tilhængere stod ved kortegeruten. Hvis der var Falun Gong-tilhængere, ville kortegeruten blive omlagt.

Af udateret "*Samtalenotits til brug ved officielt besøg af den kinesiske premierminister Zhu Rongji onsdag den 25. september 2002*" (TBK II) til statsminister Anders Fogh Rasmussens samtale med premierminister Zhu Rongji under besøget i Danmark fremgår blandt andet: "*… De kinesiske myndigheder har i forbindelse med premierministerens besøg i Danmark udtrykt stor bekymring over, at premierministeren skulle konfronteres med Falun Gong udøvere. Man har her henvist til premierministerens sikkerhed og værdighed. Fra dansk side har man henvist til at man ikke vil/har mulighed for at begrænse Falun Gong udøveres indrejse i Danmark, ligesom Falun Gong har samme rettigheder som alle andre til på lovlig vis at give udtryk for synspunkter. Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så mulighederne for at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses. Det kan ikke udelukkes, at der vil være kortvarige uanmeldte demonstrationer, som premierministeren muligvis vil tage op…*".

Statsminister Anders Fogh Rasmussen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at en samtalenotits som "*Samtalenotits til brug ved officielt besøg af den kinesiske premierminister Zhu Rongji onsdag den 25. september 2002*" var udarbejdet i Statsministeriet, men i sådanne notitser indgik baggrundsinformation fra Udenrigsministeriet. Der kunne godt medfølge underliggende bilagsmateriale til en samtalenotits som den foreliggende, og han kunne også selv bede om det, men det gjorde han sjældent. Normalt fokuserede han på selve formålsnotitsen, og hvis noget undrede ham, spurgte han ind til det. Samtalenotitserne var til hans forberedelse af møderne og blev ikke brugt under møderne, der foregik som en fri samtale. Man kunne ikke sidde med et stykke papir under samtalerne. I forhold til samtalenotitser skal man være opmærksom på, at de var et oplæg fra embedsmændene til, hvad han skulle sige. Hvad han rent faktisk sagde, afgjorde han selv i situationen. Det var forskelligt, hvor tæt han holdt sig til det foreslåede. Som regel svarede embedsmændenes oplæg fint til hans holdninger, men det skete, at han korrigerede. Han mener, at Falun Gong slet ikke kom op under hans samtale med Zhu Rongji, og beredskabet nævnt i notitsen om dette emne blev derfor ikke aktuelt. For så vidt angår det i samtalenotitsen nævnte om, at "*… De kinesiske myndigheder har i forbindelse med premierministerens besøg i Danmark udtrykt stor bekymring over, at premierministeren skulle konfronteres med Falun Gong udøvere. Man har her henvist til premiermi-*

nisterens sikkerhed og værdighed. Fra dansk side har man henvist til at man ikke vil/ har mulighed for at begrænse Falun Gong udøveres indrejse i Danmark, ligesom Falun Gong har samme rettigheder som alle andre til på lovlig vis at give udtryk for synspunkter…", havde han ikke anledning til at gå op i sondringen mellem sikkerhed og værdighed, herunder hvad der mentes med "værdighed". I den forbindelse skal man være opmærksom på, at under ASEM IV topmødet, EU-Kina topmødet og det bilaterale møde mellem ham og premierministeren var det meget større ting end premierministerens værdighed, der var på dagsordenen. Det var således ikke et emne, som han overhovedet gik op i. Op til mødet med Zhu Rongji læste han naturligvis hele samtalenotitsen, herunder det anførte om, at "*… Fra dansk side har man i stedet søgt at tilrettelægge programmet så mulighederne for at premierministeren konfronteres med Falun Gong begrænses. Det kan ikke udelukkes at der vil være kortvarige uanmeldte demonstrationer, som premierministeren muligvis vil tage op…*", men han gik ikke lige meget op i alle punkter i notitsen. Han gjorde sig overhovedet ikke tanker om, at det indirekte skulle kunne udledes af det anførte, at der var sørget for, at premierministeren ikke ville komme til at se de anmeldte demonstrationer, som man havde styr på. Dybest set anså han ikke spørgsmålet som sit problem, og han gjorde sig derfor ikke tanker om ordvalget, men han læser det faktisk ikke, som om der var lagt op til et indgreb i de grundlovssikrede rettigheder. Man skal passe på med ikke at overfortolke det ud fra den viden, som man har i dag. Dengang hæftede han sig i hvert fald ikke ved det som en begrænsning af grundlovssikrede rettigheder. Hvis det var blevet lagt op til ham som et spørgsmål om en begrænsning af ytringsfriheden, ville han have reageret meget skarpt, men det var ikke tilfældet.

2003

I 2003 kom Dalai Lama til København blandt andet for at holde et offentligt foredrag.

Af intern notits af 9. april 2003 (TBK II) til udenrigsminister Per Stig Møller fremgår, at Udenrigsministeriet havde modtaget en anmodning fra Hofmarskallatet om at få oplyst, hvorvidt Kongehuset ville kunne være til stede ved Dalai Lama's offentlige foredrag. Af notitsen fremgår blandt andet, at "*… Såfremt repræsentanter for Kongehuset er til stede ved Dalai Lamas foredrag, bør enhver form for kontakt og samtale – udover en evt. indledende hilsen og afsked – undgås. Selv en sådan tilstedeværelse må forventes at afstedkomme betydelige officielle protester fra kinesisk side…*". Udenrigsminister Per Stig Møller tiltrådte, jf. mail af 22. april 2003 fra Asienkontoret til Protokollen, indstillingen i notitsen om, "*… at Hoffet orienteres om, at en privat audiens med Dalai Lama ikke kan anbefales, men at repræsentanter for Kongehuset om ønsket vil kunne være til stede ved Dalai Lamas offentlige foredrag efter de ovenfor anførte retningslinier…*".

2004

I 2004 besøgte Folkerepublikken Kina's parlamentsformand Wu Bangguo Danmark.

Politikommissær Kaspar Andreasen, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han som leder af Plan- og Sikkerhedssektionen var ansvarlig for planskrivningen, og at PET på et stabsmøde fremlagde de oplysninger, som PET havde fra Udenrigsministeriet som vært for Wu Bangguo's besøg. Han opfattede PET's budskab på stabsmødet således, at det var et vilkår, at demonstranterne skulle holdes på afstand af den kinesiske delegation, og at delegationen ikke måtte blive krænket. Krænkelsen kunne bestå i, at delegationen så medlemmer af Falun Gong-bevægelsen eller tibetanske flag. Formålet med placeringen af demonstranterne i Lystbådehavnen var at imødekomme anmodningen om at holde demonstranterne på afstand, således at de ikke kunne genere den kinesiske delegation, som navnlig ikke ønskede at se Falun Gong tilhængere eller tibetanske flag.

2009

I december 2009 var Danmark vært for afholdelsen af klimakonferencen COP 15 med deltagere fra hele verden. Set fra dansk side var det af betydning for muligheden for at opnå det bedst mulige resultat af konferencen, at også Folkerepublikken Kina deltog i konferencen.

a. Verbalnoten

I maj 2009 mødtes statsminister Lars Løkke Rasmussen og udenrigsminister Per Stig Møller med Dalai Lama under dennes rundrejse i Europa. Selvom mødet var af uofficiel karakter, protesterede den kinesiske regering. Protesterne blev af den kinesiske regering fulgt op af en aflysning af samtlige kinesiske delegationsbesøg til Danmark, afslag på visumansøgninger for danske ministerbesøg til Folkerepublikken Kina og annullering af planlagte handelsaftaler.

For Danmark var det af betydning, at konflikten med Folkerepublikken Kina blev bilagt, blandt andet af hensyn til muligheden for at opnå det bedst mulige resultat af klimakonferencen COP 15.

Den 9. december 2009 vedtog Folketinget en verbalnote, som stadfæstede den danske ét-Kina-politik, der betragtede Tibet som en del af Folkerepublikken Kina. Forholdet mellem Danmark og Folkerepublikken Kina blev genoprettet efter verbalnoten i den forstand, at relationen formelt set blev bragt tilbage til udgangspunktet før

statsminister Lars Løkke Rasmussens og udenrigsminister Per Stig Møllers møder med Dalai Lama.

b. COP 15

Af mail af 30. november 2009 (TBK II) fra den danske ambassade i Beijing til protokolchef Jette Nordam, cc. blandt andre centerchef i Udenrigsministeriet Sus Ulbæk, kontorchef i Udenrigsministeriets Asienkontor Martin Bille Hermann, fuldmægtig i Asienkontoret Jens Martin Alsbirk, fuldmægtig i Asienkontoret Robin Glinka og PET, fremgår blandt andet: *"… Det er jo nu kendt, at kineserne agter at lade sig repræsentere i COP15 ved premier Wen Jiabao, og vi har haft lejlighed dels til internt at drøfte, hvad vi i den forbindelse vurderer, I bør være særligt opmærksomme på fsva. protokol og koreografi, … Dertil kommer så, at der vil være mange 'særlige' kinesiske forhold. Kinesiske ambassadører (og MFA-officials) bliver i meget høj grad bedømt på deres performance til at sikre fuldstændig gnidningsfri statslederbesøg. Derfor må der forventes (og det er givetvis allerede begyndt at sætte ind hos jer) et massivt pres og på alle kanaler for at særlige forhold og behov imødekommes. … Kineserne kan derfor vise sig særdeles vanskelige. … Nedenfor følger råd om særlige forhold … 10. Visse kinesiske politiske sensibiliteter har potentiale til at ødelægge besøget og alvorligt beskadige det bilaterale forhold: Det drejer sig om Tibet, Xinjiang, Falun Gong og Taiwan. … Fra kinesisk side vil man vide, at demonstrationer ikke kan forbydes/forhindres qua det danske politiske system. Men man vil forvente, at man fra dansk side har fuld efterretning om mulige demonstrationer, således at den kinesiske delegation ikke konfronteres med demonstrationer…".*

Ved mail af 4. december 2009 (TBK II) til Københavns Politi, OPA, cc. kontorchef Martin Bille Hermann og fuldmægtig Jens Martin Alsbirk, begge Udenrigsministeriet, skrev fuldmægtig i Udenrigsministeriet Robin Glinka blandt andet *"… Med henvisning til telefonsamtale d.d. anmodes hermed om oplysninger angående anmeldte demonstrationer rettet mod kinesiske interesser eller omhandlende Kina/Tibet under COP15…".*

Den 7. december 2009 (TBK II) skrev sikkerhedskoordinator KF 1114, PET, til fuldmægtig i Udenrigsministeriet Robin Glinka, *"… Hermed som lovet link til politiets hjemmeside med diverse oplysninger. … Under fanebladet nyheder/kalender – finder du kbh.s politis oversigt over anmeldte demonstrationer…".*

Fuldmægtig i Udenrigsministeriet Robin Glinka videresendte samme dag mailen af 7. december 2009 fra PET til kontorchef Martin Bille Hermann, cc. fuldmægtig Jens Martin Alsbirk, og skrev (TBK II): *"… Har talt med PET. Falun Gong demonstrerer foran Bella Centeret under hele COP15: … Demonstrationen vil foregå i perioden*

fra den 7. december 2009 til den 18. december 2009 på det grønne område ved krydset Center Boulevard og Vejlands Alle over for Bella Center. Anmelderen har oplyst, at 15 personer vil deltage i demonstrationen. Der er link til politiets hjemmeside så vi løbende kan følge med i hvilke demonstrationer der bliver anmeldt. Jeg skal nok sørge for at tjekke den hver dag…".

Senere den 7. december 2009 skrev kontorchef Martin Bille Hermann og fuldmægtig Robin Glinka ved mail (TBK II), cc. blandt andre departementschef Claus Grube, udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-Johns, protokolchef Jette Nordam, viceprotokolchef Annette Lassen og centerchef Sus Ulbæk blandt andet: *"… Politiet har givet tilladelse til, at der demonstreres "mod forfølgelsen af Falun Gong". Demonstrationen vil foregå i perioden fra den 7. december 2009 til den 18. december 2009 på det grønne område ved krydset Center Boulevard og Vejlands Alle over for Bella Center. Anmelderen har oplyst, at 15 personer vil deltage i demonstrationen. PET oplyser at der ikke har været grundlag for at nægte Falun Gong at demonstrere og at der i øvrigt aldrig tidligere har været ballade under Falun Gongs demonstrationer. Herværende kinesiske ambassade har overfor ASI udtrykt ønske om at demonstrationer rettet mod Kina forhindres/undgås på steder, hvor den kinesiske COP15-delegation måtte passere/opholde sig. ASI har noteret sig det kinesiske synspunkt og redegjort for hensynet til grundlovssikrede rettigheder. Samtidig klart tilkendegivet at den kinesiske delegations sikkerhed selvfølgelig og til enhver tid er en prioritet…".*

Centerchef Sus Ulbæk svarede ved mail af 8. december 2009 (TBK II) til kontorchef Martin Bille Hermann *"… Fint – men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanere står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne, som FG har fået tildelt lyder meget centralt?...".*

Kontorchef Martin Bille Hermann svarede samme dag den 8. december 2009 (TBK II) Sus Ulbæk, cc. fuldmægtigene Jens Martin Alsbirk og Robin Glinka: *"… Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden. Spørgsmålet er, hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen. Vi risikerer vel, at der pludselig kommer strøm på…".*

Hertil svarede centerchef i Udenrigsministeriet Sus Ulbæk også samme dag (TBK II): *"… Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen… Under alle omstændigheder er det jo først og fremmest under Wens ophold det er rigtig vigtigt. Det er også uheldigt at LoG ikke hører os i slige sager. Og man må sige at Beijing har gjort en del for at advare…".*

Om sin mail af 8. december 2009 har Sus Ulbæk for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at hun ikke ved, hvorfor hun skrev sådan, eller hvad hun har ment hermed. Hun er enig i, at det ser ud, som om hun vidste, hvad hun talte om, men det var fuldstændig ude i hampen. Det er en virkelig mærkelig korrespondance, som hun intet husker om.

Kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann har for Tibetkommission I henholdt sig til, at sikkerhed, protokol og logistik lå uden for Asienkontorets ressort. For Tibetkommission II har kontorchef Martin Bille Hermann forklaret, at han som chef for Asienkontoret ikke havde ansvaret for sikkerhed og protokol. Kontoret videreformidlede i relevant omfang kinesernes bekymring, ønsker og hensyn til dem, som de mente, sad med ansvaret herfor. Han har ikke på noget tidspunkt forestillet sig, at et kinesisk besøg kunne foregå uden demonstrationer. Han har videre forklaret, at Asienkontoret ikke har haft en mening om eller indflydelse på demonstrationerne, og hvor de skulle finde sted, og han havde heller ikke en nærmere viden om, hvor de juridiske grænser gik. Ved en genafhøring i Tibetkommission II har Martin Bille Hermann forklaret, at det var, fordi det ville ligge ham meget fjernt, at Asienkontoret skulle udtale sig over for politiet om, hvor demonstranterne skulle stå, eller hvor kortegerne skulle køre. Det lå uden for Udenrigsministeriets beføjelser. Om mailkorrespondancen med centerchef Sus Ulbæk den 8. december 2009 har han for Tibetkommission II forklaret, at han ikke husker mailkorrespondancen. Hvis der havde været noget, de plejede at gøre, var det ikke noget, han var klar over. Han refererede formentlig til Asienkontoret, når han i sit svar til Sus Ulbæk skrev "vi". Han forholdt sig i sit svar bare til den option, som centerchef Sus Ulbæk selv nævnte, og han udtrykte skepsis heroverfor. Han blev overrasket over, at der fandtes en sådan korrespondance. Han har tænkt meget over, hvorfor han ikke husker den. Det kan være begrundet i, at han på det tidspunkt ikke fandt mailkorrespondancen kontroversiel. Der har åbenbart ikke været nogen alarmklokker, der har ringet hos ham, og han har ikke lagt noget særligt i korrespondancen eller undret sig herover. Han tror ikke, at de havde en opfattelse af, at mailkorrespondancen var på kanten af eller i strid med dansk lov.

2011

Folkerepublikken Kina's udenrigsminister Yang Jiechi besøgte Danmark i 2011.

Af notits af 6. oktober 2011 (TBK II) med emnet "*Kinas udenrigsminister til Danmark den 19.-20. oktober 2011*" fra Asienkontoret til udenrigsminister Villy Søvndal fremgår blandt andet: "*… Yangs foredrag: Den kinesiske ambassade er i kontakt med DIIS omkring et arrangement, hvor Yang holder foredrag om hvidbogen om 'China's Peaceful Development Road'. … Det er vurderingen, at selvom Udenrigsministeriet ikke for-*

melt er medarrangør, vil en evt. uheldig afvikling af et arrangement i Eigtveds Pakhus nemt kunne falde tilbage på Udenrigsministeriet og Eigtveds Pakhus bør derfor ikke benyttes. Risici her kunne fx være mulige demonstrationer vedr. menneskerettighedsforhold i Kina, happenings og aktioner af Falun Gong medlemmer og endelig mulig kritik af Udenrigsministeriet for at værte/lægge hus til et lukket arrangement, hvor der ikke kan stilles kritiske spørgsmål…".

I forbindelse med udenrigsminister Yang Jiechi's besøg videresendte kontorchef Martin Bille Hermann ved mail af 19. oktober 2011 (TBK II) til blandt andre Protokollen og viceprotokolchef Annette Lassen oplysning om en demonstration arrangeret af Støttekomitéen for Tibet og skrev: "*… Er denne her demonstration anmeldt til Politiet? Vi (og kineserne) ved at der bliver en Falun Gong-demo foran UM (krydset Torvegade / Strandgade). Kommer denne til at finde sted samme sted?...*".

En medarbejder fra Protokollen videresendte samme dag mailen til PET, cc. protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen, og skrev (TBK II) "*… Vores Asien-kontor har netop sendt nedenstående meddelelse. Såfremt demonstrationen finder sted, ville man foretrække, at det sker på Torvegade...*".

Under møde den 19. oktober 2011 mellem udenrigsminister Villy Søvndal og Folkerepublikken Kina's udenrigsminister Yang Jiechi skrev konsulent i statsministeriet Tue Krarup-Pedersen i en mail (TBK II) om aftenen til departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen og kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, begge Statsministeriet, "*… Krise. Falungong reps blandt journalister udenfor. Chn ønsker nu ej pressemoede. Vh tue…*"

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns spurgte i en svar mail (TBK II), hvordan de var blevet akkrediteret, og konsulent Tue Krarup-Pedersen svarede "*… Havde aabenbart pressekort og derfor lukket ind af prs. Umers linje: yang har haft lang rejse og bilateralt moede 30min over tid. Derfor yang ej med til pressemoede. Alt idyl her under middag. Har orienteret Ulrik og Lea. Burde ikke kunne ske hos os, da by invitation only. Men betjente anmodes om noeje at tjekke hvem der lukkes ind…*".

Af notits af 14. november 2011 (TBK II) til udenrigsministeren fra Udenrigsministeriets Asienkontor fremgår blandt andet: "*… Udenrigsministeriets vurdering er, at et møde med Lobsang Sangay på politisk niveau vil afstedkomme en meget negativ kinesisk reaktion svarende til den, der sås efter daværende statsminister Lars Løkke Rasmussens og daværende udenrigsminister Per Stig Møllers møder med Dalai Lama i 2009 - eller måske værre. Udover at møderne i 2009 med Dalai Lama står i frisk erindring hos kineserne, kan der set fra kinesisk side være en række skærpende omstændigheder ved et møde med Lobsang Sangay. … Der er således ingen tvivl om, at et møde*

på politisk niveau med Lobsang Sangay vil være overordentligt omkostningsfuldt for Danmark og det danske forhold til Kina vil lide umådelig skade som følge heraf – og tilliden til den danske ét-Kina-politik formentlig ubodelig skade på kort og mellemlang sigt. Hertil kommer, at det er usandsynligt at et møde skulle føre noget gavnligt med sig for den tibetanske sag (om end det er vanskeligt at kommunikere til offentligheden)…".

2012

Folkerepublikken Kina's præsident Hu Jintao kom i dagene 14.-16. juni 2012 på et længe ventet statsbesøg i Danmark.

At besøget endelig kunne gennemføres blev oplyst i en mail af 8. maj 2012 (TBK I) fra chefkonsulent i Udenrigsministeriet Nis Lauge Gellert til blandt andre Statsministeriet, hofmarskal Ove Ullerup, departementschef Claus Grube, centerchef Sus Ulbæk, protokolchef Jette Nordam, viceprotokolchef Annette Lassen og ambassadør på ambassaden i Beijing Friis Arne Petersen, hvoraf fremgår blandt andet: *"… Ved en samtale med departementschefen den 8. maj, som ambassadør Li med kort varsel havde anmodet om, meddelte Li, at Folkerepublikken Kinas præsident, Hu Jintao, havde accepteret Hendes Majestæt Dronningens invitation til et statsbesøg i Danmark. Fra kinesisk side forventede man ankomst sent den 14. juni 2012 og afrejse igen den 16. juni kl. 14:30. … Ambassadøren var optaget af spørgsmålet om sikkerhed. Fra sin tid i Storbritannien havde han oplevet stenkast mod dav. Præsident Jiang Zemin under dennes statsbesøg dér. Det måtte selvsagt undgås. Desuden havde der været gennemført demonstrationer af 'pro-tibetanske' organisationer, som havde vist sig at være meget aggressive og derfor udgjorde en 'stor fare'…".*

Ambassadør Friis Arne Petersen svarede ved mail af 10. maj 2012 (TBK I) til alle modtagerne blandt andet: *"… For en sikkerheds skyld: status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere end vi kender det i vesten. Det er meget vigtigt at præsidenten og hans delegation får et klart indtryk gennem program, protokol og form at de bliver behandlet så fint og godt som nogen anden gæst på dette niveau."…".*

Af narrativ af 16. maj 2012 (TBK I) med emnet "*Kinesisk statsbesøg … Formål, fokus, særlige hensyn og indhold*" fra Asienkontoret og ambassaden i Beijing til udenrigsminister Villy Søvndal fremgår blandt andet: *"… Erfaringer fra højniveaubesøg i andre lande, herunder fx Wen Jiabao's nylig besøg i Sverige, tilsiger, at der må forventes manifestationer af interesseorganisationer såsom Støttekomitéen for Tibet og andre, der ønsker at henlede opmærksomheden på Kinas menneskerettighedskrænkelser og på forholdene i Tibet. Fra kinesisk side har man allerede givet udtryk for bekymring for muligheden af lignende manifestationer i Danmark i forbindelse med statsbesøget.*

Vurderingen er, at der i tilrettelæggelsen af program etc. vil være mulighed for at tage høje for en del af den kinesiske bekymring. Omvendt vil der – så længe hensynet til delegationens sikkerhed fuldt ud tilgodeses - selvsagt ikke blive gået på kompromis med de rettigheder, civilsamfundet har for at give deres mening til kende. Dette vil også blive kommunikeret til den kinesiske side…".

Af "Køre- og budskabsnotits" (TBK I) med emnet "*Arbejdsbesøg i Danmark af kinesiske viceudenrigsminister Song Tao den 20.-22. maj 2012. Departementschefens møde med Viceudenrigsminister Song Tao*" af 18. maj 2012 fra Asienkontoret til departementschefen fremgår blandt andet: "*… Der vil ikke være tale om en egentlig drøftelse af sikkerhedsspørgsmål, som PET i samarbejde med Hofmarskallatet og herv. Ambassade allerede koordinerer. Fra kinesisk side vil man formentlig pege på de politiske konsekvenser, som afviklingen af demonstrationer/manifestationer tæt på den kinesiske statschef kan få. Fra dansk side vil man kunne berolige om, at der vil blive taget fuldt hånd om sikkerheden, der selvsagt indgår som et grundlæggende parameter i tilrettelæggelsen af statsbesøget, og samtidig kan der signaleres at man forstår de kinesiske ønsker. Samtidig har danskere – som Kina er helt bekendt med - en række grundlovssikrede rettigheder til at give deres mening offentligt tilkende, som selvsagt ikke kan tilsidesættes i forbindelse med besøget…".*

Af mail af 22. maj 2012 (TBK I) med emnet "*Departementschef Claus Grubes møde med kinesisk viceudenrigsminister Song Tao den 21. maj 2012 i København. Referat*" fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert til en lang række medarbejdere i Udenrigsministeriet og konsulent Tue Krarup-Pedersen i Statsministeriet fremgår blandt andet: "*… Resumé: … Kinesisk tiltro til dansk håndtering af sikkerhed, men understregning af vigtigheden af at undgå 'forstyrrelser' i nærheden af delegationen … -* ***Protokollære og sikkerhedsmæssige spørgsmål*** *Song konstaterede, at der også i Danmark var anti-kinesiske kræfter i form af organisationer, der var aktive ifht. Tibet, Xinjiang og Falun Gong. De ønskede ikke at se fremskridt i det dansk-kinesiske forhold og ville gøre deres til at genere statsbesøget. Song følte sig overbevist om, at sådanne mulige forstyrrelser ikke var i nogens interesse. Fra kinesisk side følte man sig fuldt ud trygge ved den danske sikkerhedsmæssige håndtering af statsbesøget. Det var dog vigtigt at foretage alle de nødvendige forberedelser for at sikre et succesfuldt statsbesøg. Det var afgørende at undgå afbrydelser/forstyrrelser ('disruptions') på nært hold samt anvendelse af megafoner. Der måtte ikke kunne stilles den mindste tvivl om, at man gennem hele besøget fuldt ud kunne beskytte hele delegationen. Departementschefen svarede, at han havde været i kontakt med sine kollegaer i alle berørte ministerier og styrelser, der nu arbejdede hårdt for et vellykket besøg. Danmark og Kina havde et godt bilateralt forhold og et værdifuldt strategisk partnerskab. Mht. spørgsmål relateret til sikkerhed, havde Departementschefen selv bragt statsbesøget op i de kompetente nationale fora og henledt relevante myndigheders opmærksomhed herpå, herunder Poli-*

tiet og Justitsministeriet. Alle var således fuldt opmærksomme på at få de fornødne sikkerhedsarrangementer på plads i forbindelse med statsbesøget…".

Af internt notat fra PET af 12. februar 2016 (TBK I) udarbejdet af KF 0764 fremgår blandt andet: "*… Fredag den … ankom en stor kinesisk fortropsdelegation til Danmark, og om eftermiddagen samme dag indledtes fortropsbesøget med Hoffet som vært. … I mødet deltog blandt andet: Hofmarskallen, Ceremonimesteren, andre nøglepersoner fra Hoffet, repræsentanter fra UM's Protokol og repræsentanter fra Dansk Industri. Der var på mødet ikke tvivl om, at UM's Protokol og især Dansk Industri så dette statsbesøg som værende en unik mulighed for at få nogle aftaler 'i hus'. Den kinesiske præsident ville under besøget i Danmark være ledsaget af en delegation på i alt 150 - 200 personer - heriblandt udenrigsministeren og 4-5 højtstående ministre, og det lå i luften, at gæsterne under besøget i Danmark skulle 'pleases' - og der var ikke noget, der måtte gå galt…*". Det er oplyst, at mødet omtalt i notitsen fandt sted den 25. maj 2012.

Sektionsleder for PET's Koordinatorkontor KF 0796 har for Tibetkommission II vedrørende præsident Hu Jintao's statsbesøg forklaret, at han var til et møde i Protokollen med viceprotokolchef Annette Lassen før statsbesøget. Annette Lassen fortalte om de kinesiske bekymringer for at tabe ansigt og om de store handelsinteresser, der var på spil. Annette Lassen sagde ikke, hvor bekymringerne kom fra. Der var ikke behov for sikkerhed, men da præsidenten gerne ville behandles som andre præsidenter, blev der iværksat et stort honorært sikkerhedssetup. Det indgik ifølge Annette Lassen heri, at der skulle tages hensyn til de kinesiske bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter. Det var hans klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidlede Protokollens budskaber og dermed de kinesiske embedsmænds bekymringer til de involverede politikredse. PET's videreformidling til de involverede politikredse skete typisk under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne. Han tog direkte fra mødet i Protokollen med Annette Lassen til stabsmødet i Københavns Politi. På stabsmødet, som han kom lidt for sent til, videreformidlede han, at PET ikke var bekymret for sikkerheden, men at Protokollen havde tilkendegivet den diplomatiske vinkel om, at præsidenten ikke ville tabe ansigt. Der blev talt om de kinesiske gæsters bekymringer for, om demonstrationerne var synlige.

Politikommissær Mads R. Firlings, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han i planlægningsfasen op til besøget i 2012 fik en helt anden opfattelse, end han hidtil havde haft, af de krav og ønsker, der var til, hvilke hensyn man skulle udvise i forhold til kinesiske gæster. Konkret kom det til udtryk blandt andet under en briefing, hvor blandt andre PET deltog. Der var to medarbejdere fra PET med til briefingen. Den ene eller begge kom lidt for sent, hvilket blev undskyldt med mødeaktivitet. Under briefingen betonede PET kraftigt, at det af udenrigspolitiske og nationale hensyn var absolut uhensigtsmæssigt, hvis demon-

strationer var synlige for den kinesiske delegation. Han er næsten sikker på, at PET-medarbejderne sagde, at det var Udenrigsministeriet, som på møder i ministeriet havde givet udtryk for dette, ligesom ministeriet havde sagt, at det kunne have betydning for de danske handelsinteresser og den danske nationaløkonomi, hvis de kinesiske gæster følte sig forulempet.

Politikommissær Claus Rønnegaard, Københavns Politi, og til dels vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet, har for Tibetkommission I ligeledes forklaret om deres deltagelse i et stabsmøde i Københavns Politi under forberedelsen af præsidentbesøget i 2012, hvor en PET medarbejder kom for sent og videregav oplysninger fra et møde i Udenrigsministeriet.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at han udarbejdede operationsbefalingen for præsident Hu Jintao's besøg blandt andet ud fra notater på stabsmøderne og input fra PET, samt at han samlede sine inputs i udkast til en operationsbefaling og forelagde dem for operationsleder vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen. På stabsmøderne forelå PET's trusselsvurdering om, at det var vigtigt, at de kinesiske gæster ikke "tabte ansigt". Denne oplysning medførte, at man talte om at køre ad alternative ruter, men det medførte ikke, at man specifikt drøftede, hvordan der skulle ageres over for demonstranter, og heller ikke hvad der nærmere lå i denne del af trusselsvurderingen. På et tidspunkt kontaktede han KF 0764 fra PET pr. sms og spurgte, om der var noget nyt. Han vidste, at KF 0764 havde været til møde i Udenrigsministeriet. KF 0764 sms'ede tilbage: "Jeg har noget. Det tager vi over telefonen." Da KF 0764 senere ringede til ham, oplyste KF 0764, at KF 0764 på et møde i Udenrigsministeriet havde fået at vide, at "nu kom de", og at der skulle underskrives aftaler for 20 mia. kr. KF 0764 sagde også, at hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket, kunne man godt regne med, at de ville tage hjem igen. Han fik ikke at vide, hvor i Udenrigsministeriet KF 0764 havde været til møde. Mødet blev afholdt samme dag som telefonsamtalen. Oplysningerne gav et billede af, hvad der var vigtigt for medarbejderne i Udenrigsministeriet. PET havde efter hans opfattelse ingen holdning til det oplyste. For Københavns Politi var oplysningen blot en konstatering af, at hvis de kinesiske besøgende så flag eller blev krænket, så ville de rejse igen.

Af referat udarbejdet af PET af tirsdagsmøde den 29. maj 2012 (TBK II) med deltagelse af blandt andre Københavns Politi, OPA, vedrørende det kommende statsbesøg af præsident Hu Jintao i juni 2012 fremgår blandt andet: *"… 14.-16. JUNI Kinesisk indkomne statsbesøg til kongehuset. … FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten…".*

Sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796, der har skrevet referatet af tirsdagsmødet den 29. maj 2012, har for Tibetkommission II herom forklaret, at efter hans opfattelse var begrebet "synligt" PET's måde at videregive Protokollens ønsker på. Han vil mene, at fokuspunktet kom fra Protokollen.

Af mail af 30. maj 2012 (TBK I) fra konsulent Tue Krarup-Pedersen med emnet "*Møde med Kinas ambassadør d.d. vedr. statsbesøg af præsident Hu Jintao d. 14.-16. juni i Danmark*" til blandt andre departementschef i Statsministeriet Christian Kettel Thomsen, departementschef i Udenrigsministeriet Claus Grube, kontorchef Martin Bille Hermann, protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen fremgår blandt andet: *"… Departementsråd Ulrik Vestergaard Knudsen (UVK) mødte d.d. Kinas ambassadør Li Ruiyu. Følgende skal fremhæves ift. statsbesøget: … Li understregede flere gange under samtalen, at de sikkerhedsmæssige forhold omkring besøget, herunder den fysiske afstand til eventuelle demonstranter, blev tillagt meget stor vægt fra kinesisk side…"*.

Af PET's anbefalinger af 5. juni 2012 (TBK I) til Københavns Politi til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med præsident Hu Jintao's besøg i Danmark i juni 2012 fremgår blandt andet: *"… Trusselsvurdering: Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske præsident, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget… Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt, at man fra kinesisk side er meget bekymret for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg. Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende …"*.

Sikkerhedskoordinator KF 0796 har herom forklaret, at oplysningerne i trusselsvurderingen om, at *"… Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt …"*, kom fra den kinesiske ambassade, som havde drøftelser med Protokollen og med PET. Den kinesiske bekymring var formentlig ikke blevet skrevet ind i trusselsvurderingen, hvis ikke Protokollen havde understreget denne bekymring før tirsdagsmødet den 29. maj 2012. Bekymringen ville kun komme med i trusselsvurderingen, hvis der var et sådant særligt fokus på den, og ikke blot fordi den som så ofte før var udtrykt fra den kinesiske ambassade. Han forstod bemærkningen om, at de kinesiske gæster ikke måtte tabe ansigt, som ensbetydende med, at demonstrationerne ikke skulle være synlige. PET så ikke dette som kontroversielt.

Sikkerhedskoordinator KF 0764 har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han har formuleret 4. afsnit af trusselsvurderingen for statsbesøget, som han send-

te til Københavns Politi, OPA, den 5. juni 2012 med anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger, hvor det fremgår, at *"… Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at 'de ikke taber ansigt' ved konfrontation med demonstrationer eller lignende …".* Han havde hørt udtrykket om *"ikke taber ansigt"* ved en videokonference i Det Gule Palæ, hvor der deltog ansatte fra ambassaden i Beijing. Det var blandt andre ambassadør Friis Arne Petersen, der sagde det. Han husker ikke, i hvilken kontekst dette blev sagt, og han husker heller ikke, hvem der i øvrigt brugte udtrykket under mødet. Han forstod udtrykket som, at det var vigtigt for den kinesiske delegation, at de ikke blev bragt i situationer, hvor de følte sig forlegne. Der kan godt have været andre fra PET til stede under videokonferencen, men han husker det ikke.

Af mail af 12. juni 2012 (TBK I) fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert, Asienkontoret, til en lang række medarbejdere i Udenrigsministeriet, herunder departementschef Claus Grube, centerchef Sus Ulbæk, kontorchef Martin Bille Hermann, ambassadør Friis Arne Petersen, 1. sekretær på ambassaden i Beijing Mads Kjeldsen, protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen samt kontorchef Lisbet Zilmer-Johns og konsulent Tue Krarup-Pedersen fra Statsministeriet fremgår blandt andet *"… ASI havde d.d. et sidste møde med souschef Gu Hui og 3. ambassadesekretær Mia Zou fra herværende ambassade forud for det kinesiske statsbesøg den 14.-16. juni 2012. ... Gu Hui kom afslutningsvist ind på spørgsmålet om 'sikkerhed', som man fra kinesisk side lagde utroligt meget vægt på, og som – uantastet alle andre forberedelser – kunne blive afgørende for, hvilket indtryk den kinesiske delegation rejste afsted med. Der var ikke kun tale om delegationens fysiske sikkerhed, som man egentlig ikke var bekymret for. Der følte man sig i gode hænder hos de danske myndigheder. Det her handlede nok så meget om delegationsmedlemmernes værdighed. Fra kinesiske side var man meget bekymret for fornærmende manifestationer af fx Falun Gong medlemmer. Man havde allerede indikationer på, at Falun Gong medlemmer rundt om i Europa, USA og Canada nu sad og planlagde manifestationer omkring Den Lille Havfrue, Amalienborgs slotsplads, Christiansborg slotsplads samt endelig ved Rosenborg Slot. Man havde dårlige erfaringer fra andre europæiske lande, herunder nordiske. Det samlede indtryk var meget vigtigt, når besøgets resultater blev gjort op fra kinesisk side. Derfor anmodede man om, at man fra dansk side gjorde, hvad der var muligt inden for lovens ramme for at skærme delegationen fra sådanne manifestationer. ASI-chefen takkede for det kinesiske anbringende. Udenrigsministeriet delte ambassadens ambition om et vellykket besøg. Man var opmærksom på de kinesiske bekymringer, og ville gå videre med dem til de kompetente myndigheder…".*

Departementschef Claus Grube svarede samme modtagerkreds ved mail af 12. juni 2012 (TBK II) på en videresendelse fra udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-

Johns af mailen fra chefkonsulent Nis Lauge Gellert som følger: *"… Kære venner, der er ingen tvivl om det bliver en kunst at forene dansk træskovals med kinesisk statsballet – og en prøvelse for os alle. Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller. Ingen ansigtstab!... ".*

Departementschef i Udenrigsministeriet Claus Grube har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at Københavns Politis håndtering af præsident Hu Jintao's besøg kom som en overraskelse for ham, da han læste om det i pressen. Han blev lidt ked af, at det var kommet dertil. Han ærgrede sig i sit stille sind. Det var ikke det, der havde været meningen. Et eller andet sted må nogen have misforstået noget eller fejlopfattet noget. For Tibetkommission II har departementschef Claus Grube forklaret om sin mail af 12. juni 2012, at han med mailen som sin umiddelbare reaktion ville tilkendegive, at der var tale om to forskellige kulturer, der var svære at forene, og at det var svært at finde en balance for et succesfuldt statsbesøg. Derfor lavede han metaforerne med træskovals og statsballet, idet Danmark havde en åben og folkelig tilgang til tingene i modsætning til en meget stærkt statsstyret kinesisk koreografi, der blev styret ovenfra, og hvor intet kunne improviseres undervejs. Dette var svært at forene. Med ordene "*Ingen ansigtstab*" håbede han, at politiet forstod og ville gøre de kinesiske embedsmænd opmærksom på, at de opstillede urimelige krav, som ikke kunne opfyldes. Dette kunne medføre, at Danmark ville tabe ansigt. Politiet fik samme oplysninger om de kinesiske sensibiliteter via kontakten med ambassaden og PET. Det var vigtigt, at de kinesiske embedsmænds holdning ikke bare blev taget for gode varer. De skulle ikke tage de kinesiske embedsmænd så alvorligt. Det kunne have være formuleret på mange måder, men han formulerede mailen i al hast og sent om aftenen. Han tog ikke stilling til, hvem der skulle reagere på hans mail. Det overlod han til modtagerne at tage stilling til. Det var vigtig for ham at kommunikere, at de kinesiske embedsmænd og gæster var nået til grænsen for, hvad der var rimeligt. Han skrev "*Ingen ansigtstab*", idet de var nået til det punkt, hvor Danmark risikerede at tabe ansigt, ved at de kinesiske embedsmænds hele tiden rejste tvivl om Danmarks evne til at håndtere besøget på en ordentlig måde både, hvad angik substansen om menneskerettigheder, Tibet og omkring demonstrationerne. "*Ingen ansigtstab*" var ironisk ment. De kinesiske embedsmænd gav dem indtryk af, at de mente, at danskerne var idioter. Danskerne skulle ikke gøre sig mindre end de var, og der skulle ikke rejses tvivl om deres evner til at håndtere tingene. De kinesiske gæster ville ikke have, at Folkerepublikken Kina blev kritiseret offentligt. Hans kolleger vidste, hvordan han normalt udtrykte sig. Det ligger i hans metafor, at bemærkningen med "*ansigtstab*" var ironisk ment. Hans mail udsprang af en bekymring for, at de kinesiske embedsmænd i deres direkte kommunikation med politiet og PET ville stille krav og være emsige omkring, at politiet skulle gå ud over lovgivningens rammer. Han var nervøs for, om politiet og PET ville leve op til de roller, som er defineret for politiet, og den svære balance, fordi de kinesiske embedsmænd pressede

og pressede. Politiet måtte selv varetage sin opgave, men han håbede, at de forstod, at det var en meget vanskelig balance. Når han skrev, at de skulle "*bibringe*" PET og Reimann den nødvendige forståelse, mente han, at de skulle forstå, at de ikke bare bogstaveligt gjorde, hvad de kinesiske embedsmænd krævede. Det kunne være udtrykt på mange forskellige måder.

Direktør for udenrigspolitik Michael Zilmer-Johns, Udenrigsministeriet, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han forstod ordet "*ansigtstab*" i departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012 som en reference til, at de kinesiske gæster ikke skulle udsættes for noget ubehageligt og derved tabe ansigt. Politiet og PET's roller var at sikre den fysiske sikkerhed under besøget og håndtere demonstrationer mv. Han mener ikke, at mailen lægger op til, at politiet eller PET skulle foretage noget ulovligt. Det er underforstået, at der ikke var nogen, der skulle gøre noget, der var ulovligt. Dette ville Claus Grube aldrig lægge op til. Han erindrer ikke, at politiets involvering blev drøftet efter besøget.

Kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann har for Tibetkommission I henholdt sig til, at sikkerhed, protokol og logistik lå uden for Asienkontorets ressort, og han har i øvrigt ikke erindret mødeforløb og forelagte dokumenter. Spørgsmål om sikkerhed lå uden for hans ansvarsområde, så han valgte at tage kontakt til protokolchef Jette Nordam efter et afsluttende møde med Kina's ambassade, hvor spørgsmålet om sikkerhed blev bragt op. Det har formentlig været den 12. juni 2012 sent om aftenen. Som repræsentant for en offentlig myndighed var han nødt til at bringe oplysningen videre, når den ikke hørte under hans område. For Tibetkommission II har Martin Bille Hermann forklaret blandt andet, at han ikke har ringet til Jette Nordam før tidligst efter kl. 18. Han husker ikke tidspunktet nærmere og heller ikke, om det var før eller efter departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012. Departementschef Claus Grube havde et blomstrende sprog, så han var ikke overrasket over formuleringerne i Claus Grubes mail af 12. juni 2012. "Ingen ansigtstab" måtte referere til Folkerepublikken Kina. Det er sjældent, at han har hørt udtrykket "tabe ansigt" i Udenrigsministeriet om Folkerepublikken Kina eller andre lande. Udtrykket handler om at være så transparente som muligt, så der ikke er uforberedte overraskelser.

Chefkonsulent i Udenrigsministeriet Nis Lauge Gellert har for Tibetkommission II forklaret om Claus Grubes mail af 12. juni 2012 blandt andet, at for ham at se skulle der efter indholdet af mailen reageres på den. Det var Protokollen, hvis chef og souschef var cc. på mailen, som skulle reagere. Han ved ikke præcist, hvad Claus Grube har ment, da han i svarmailen blandt andet skrev, "*Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller…*". Som han læser mailen, handler det om, at det skulle siges til politiet, at de

skulle være på dupperne, men ikke dermed, at de skulle bryde grundloven. Det vidste politiet formentlig allerede, for de havde også dialog med de kinesiske embedsmænd.

Ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han har svært ved at greje forståelsen af afslutningen "Ingen ansigtstab!" i departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012. Han husker ikke, hvordan han forstod det anførte, da han læste det første gang i 2012. Han hæftede sig mere ved, at han ikke syntes, at "*træskovals*" var et godt billede på Danmark. Efter hans egen opfattelse af forståelsen af ordet "ansigtstab", kan det i visse situationer godt indeholde tab af værdighed. Hvordan ordet skal forstås i Claus Grubes svarmail, er han ikke sikker på. Han har hørt kinesiske diplomater tale om bekymring for "at tabe ansigt" også i sammenhæng med demonstrationer, i den forståelse, at det vil være et ansigtstab for Folkerepublikken Kina som land. Han har ikke hørt danske diplomater være bekymret for ansigtstab i betydningen dansk ansigtstab.

1. sekretær på ambassaden i Beijing Mads Kjeldsen har for Tibetkommission II forklaret blandt, at der ikke er noget i mailen af 12. juni 2012 fra departementschef Claus Grube, som havde konkret betydning for ham eller ambassaden i Beijing i øvrigt, og han gjorde sig derfor formentlig ikke tanker i anledning af mailen. Når der i svarmailen står "*Ingen ansigtstab!*", forstår han herved, at det er kinesisk ansigtstab, som omtales.

Kontorchef Lisbet Zilmer-Johns, Statsministeriet, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at det ikke står hende klart, hvad pointen med departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012 er, når hun læser den i dag. Hun læser den således, at det handler om, hvordan politiet behandler kinesiske gæster, mens de er her. Det var også et spørgsmål om prestige. Når ASI-chefen som anført til sidst i chefkonsulent Nis Lauge Gellerts mail af 12. juni 2012 lovede at gå videre med de kinesiske bekymringer til de kompetente myndigheder, gør man selvfølgelig det, og det er politiet, der er den kompetente myndighed. Hun ved ikke, om det så nødvendigvis var naturligt at gå til politidirektør Johan Reimann og PET. Vedrørende det anførte "*Ingen ansigtstab!*" er det naturligt at forstå det som kinesisk ansigtstab.

Viceprotokolchef Annette Lassen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at formuleringen af departementschef Claus Grubes mail den 12. juni 2012 er meget typisk for ham. Hvis man ser bort fra udenrigspolitisk direktør Michael Zilmer-Johns og chefkonsulent Nis Lauge Gellert kunne det være chefen for Protokollen, som var den nærmeste til at agere på mailen. Når hun læser Claus Grubes svar, forstår hun ved sætningen: "*Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller*", at det skulle videre-

formidles til PET og politiet, med hvilken alvor de kinesiske embedsmænd og gæster så på det. Der var imidlertid ikke noget nyt heri. PET og politiet vidste det godt. PET og politiets rolle var, at de stod for sikkerheden. Sikkerhed og værdighed kan ikke skilles ad. Det ene er resultat af det andet. Hun kan ikke sige, hvad Claus Grube har haft af tanker med sit svar. Han har formentlig villet sikre sig, at alle var på plads, og han ønskede vel, at nogen gjorde noget. De havde forberedt statsbesøget sammen med Hoffet igennem en hel måned, og der var ikke noget nyt i det, som blev fremsat fra kinesisk side. Hvis hun havde læst hans svar sent om aftenen den 12. juni 2012, hvor hun modtog mailen, ville hun nok have trukket lidt på skuldrene, idet der intet nyt var, og så ville hun have smilet over hans ordspil. Der er i øvrigt ikke noget usædvanligt i, at Udenrigsministeriet videregiver information som den foreliggende fra den kinesiske ambassade til PET og politiet, således at de ved, at kinesiske embedsmænd igen her i sidste øjeblik har henvendt sig. Når kontakten til politiet skete på politidirektørniveau, var det over hendes niveau.

Protokolchef Jette Nordam har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at hun op til præsident Hu Jintao's besøg havde en enkelt kontakt til Københavns Politi, men hun erindrede ikke præcist hvornår. Hun ville ikke udelukke, at det har været efter mødet 12. juni 2012, hvor Udenrigsministeriet tilkendegav, at man ville videre bringe beskeden til rette myndighed. Efter mødet med souschef Gu Hui ringede kontorchef Martin Bille Hermann til hende og sagde, at han havde lovet at give besked videre til rette myndighed om de kinesiske bekymringer, og om hun ikke ville give denne besked videre til Københavns Politi. Hun kontaktede derpå politidirektør Johan Reimann. Over for Johan Reimann gengav hun Folkerepublikken Kina's bekymring for ære og værdighed. Hun ringede til Johan Reimann på et tidspunkt, inden hun modtog departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012. Når hun læser mailen i dag, forekommer det hende at være en meget typisk mail fra Claus Grube. Der var ikke noget usædvanligt i den. Hun forstår den sådan, at Claus Grube tilkendegiver, at besøget skal gennemføres så smertefrit som muligt og til alles tilfredshed. I forhold til at agere på mailen havde hun allerede talt med Johan Reimann, og hun ved ikke, om PET har fået den. "*Ingen ansigtstab!*" må betyde, at de kinesiske besøgende ikke skulle tabe ansigt. Ved udtrykket forstår hun, at man ikke må blive krænket. Efter hendes opfattelse ligger der ikke i Claus Grubes mail, at der skal skærmes for demonstrationer. Der skal derimod netop tages hensyn til "*dansk træskovals*", det vil sige reglerne om ytringsfrihed og forsamlingsfrihed. Det måtte være op til politiet, hvordan man konkret skulle undgå kinesisk ansigtstab. Efter hendes opfattelse havde hun videreformidlet budskabet til Johan Reimann, og derfor fandt hun ikke anledning til at ringe til ham igen. At Claus Grube under sin forklaring for kommissionen har tilkendegivet, at "*Intet ansigtstab!*" skulle forstås derhen, at danskerne ikke skulle lide ansigtstab, ændrer ikke på hendes forståelse af udtrykket i denne sammenhæng. Hun forstår det som kinesisk ansigtstab.

Politidirektør Johan Martini Reimann, Københavns Politi, har over for såvel Den Uafhængige Politiklagemyndighed som Tibetkommission I og II forklaret om en telefonsamtale, som han op til præsident Hu Jintao's besøg, formentlig den 12. juni 2012, havde med protokolchef Jette Nordam. For Tibetkommission I forklarede han blandt andet, at Jette Nordam under samtalen betonede vigtigheden af, at besøget blev afviklet værdigt og ordentligt.

Særlig rådgiver for udenrigsministeren Claus Perregard har for Tibetkommission II forklaret, at der var en meget stærk stemning, særligt hos departementschefen, den politiske direktion i Udenrigsministeriet og i Asienkontoret, af, at der ikke var noget, der måtte gå galt under besøget. De kinesiske gæster skulle ikke opleve noget, der kunne genere deres selvopfattelse, hvis der fx stod demonstranter ved kortegeruten, foran mødestederne eller tæt på, hvor pressen befandt sig. Ministeriet var samtidig urolig for, hvad Falun Gong kunne finde på i forbindelse med besøget. Besøget havde absolut topprioritet i ministeriet. Der er fare for, at han blander 2011 og 2012 sammen, men især departementschef Claus Grube var meget optaget af besøgets betydning for dansk erhvervsliv og for Danmarks relation til Folkerepublikken Kina. Den øverste ledelse udtrykte, at det værste, der kunne ske, var, at de kinesiske gæster led ansigtstab under deres besøg. Når ledelsen, herunder departementschef Claus Grube, brugte begrebet "*ansigtstab*", forstod han det som, at der skulle udvises kulturel hensyntagen og almindelig høflighed over for gæsten. Departementschef Claus Grube brugte også begrebet i en bredere politisk betydning, herunder også i forhold til Danmarks position. De kinesiske gæster måtte for enhver pris ikke føle, at besøget var en dårlig oplevelse. Claus Grube uddybede ikke, hvad han lagde i begrebet "*ansigtstab*", da Claus Grube sjældent var præcis i sine instrukser, og hans meldinger derfor kunne fortolkes bredt.

2013

Formanden for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng besøgte Danmark i juni 2013.

Af mail af 4. juni 2013 (TBK II) fra kontorchef Lisbet Zilmer-Johns til departementsråd Lars Gert Lose, begge Statsministeriet, om pressehåndteringen fremgår blandt andet: "*… Jeg har talt med Franz-Michael for at høre, om de var informeret om FT/Hoffets brede invitation, der nu omfatter Falun Gong. Han var på vej op i et fly og havde intet hørt, men ville nu informere "nogen". Det er jo en kæmpe bøf at de to at invitere Falun Gong (som det skete med um'ens første møde med kinesisk um'er), og UM bør være klar til at bistå med at udrede – fx ved at tage kontakt til herværende ambassade…*". Lars Gert Lose svarede "*suk*".

2014

Tibet's udenrigsminister Lobsang Sangay besøgte i dagene 19.-20. maj 2014 Danmark i forbindelse med en rejse til Norge.

Foranlediget af en avisomtale, hvorefter UPN's formand, Mette Gjerskov, skulle mødes med Lobsang Sangay under hans besøg i Danmark, skrev sekretæren for Det Udenrigspolitiske Nævn en mail af 20. maj 2014 (TBK II), hvoraf fremgår blandt andet: *"… Netop talt med UPN-sekretariatet. De har ikke kendskab til, om JP's informationer er korrekte, dvs. om Mette Gjerskov mødes med Lobsang Sangay i dag. De har ikke adgang til hendes kalender og kan således hverken be- eller afkræfte. UPN-sek talte dog med Mette Gjerskov om tibetanernes henvendelse for et par dage siden og aftalte, at UPN-sek svarede tibetanerne, at UPN og URU ikke havde mulighed for at mødes med Lobsang Sangay, men at de kunne kontakte medlemmerne individuelt. Dette følger fast praksis, hvordan disse henvendelser håndteres, også sidste gang. UPN-sek gjorde som aftalt med formanden og svarede på opfølgende tibetansk spørgsmål endvidere, at man heller ikke havde mulighed for at stille et lokale til rådighed for noget møde. Der er således ikke på nogen måde tale om et møde med UPN. UPN-formanden havde ikke over for UPN-sek sagt noget om, at hun havde tænkt sig at svare ja til en evt. individuel forespørgsel om at mødes…".*

Departementschef i Udenrigsministeriet Ulrik Vestergaard Knudsen svarede ved mail (TBK II) samme dag, cc. blandt andre kontorchef i Udenrigsministeriets direktions- og kommunikationssekretariat Jean-Charles Ellermann-Kingombe: "… *Men hun er stadig upn-formand – også når hun mødes "privat" med lobsay. Hvad siger STM til det?...".*

Sekretæren for Det Udenrigspolitiske Nævn skrev derefter ved mail samme dag (TBK II) til Jean-Charles Ellermann-Kingombe: *"… Har du et øjeblik nu? Foreslår jfr. min opfølgende mail om Mette Gjerskovs sygdom i dag, at nogen ønsker Mette Gjerskov god bedring "fra i morgen" så hun ikke tager den beslutning at melde sig rask igen til mødet kl. 16. Når hun er så syg, at hun ikke kunne komme til FEU-morgenmad med UM'en, er der ingen grund til at haste ind til København til Lobsang Sangay. Jeg kan gøre det gennem UPN-sek.? Enig? Eller er STM selv på bolden?...".*

Ved mail kort efter samme dag (TBK II) skrev sekretæren for Det Udenrigspolitiske Nævn på ny til kontorchef Jean-Charles Ellermann-Kingombe, denne gang cc. blandt andre departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen: *"… Har talt med UPN-sekretæren i Folketinget og indtil videre som aftalt bedt hende kommunikere til Mette Gjerskov, at: "Vi er bekymrede over et evt. møde med Lobsang Sangay, som ikke kan ses som 'privat', eftersom hun er UPN-formand, som jo er det fineste hverv i FT på det*

udenrigspolitiske område". Enig i, at det ville være bedst, om nogen fra socdem selv ringede til hende. Jeg gør det også meget gerne?…".

Formand for UPN Mette Gjerskov har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at hun forud for det planlagte møde med Lobsang Sangay blev kontaktet telefonisk af Thomas Juul Dam, som var særlig rådgiver i Statsministeriet. Han lagde pres på hende for at få hende til at overveje, om det var nødvendigt, at hun mødtes med Lobsang Sangay. Hun husker ikke ordlyden af telefonsamtalen længere, men hendes indtryk af samtalen var, at det var kompliceret i forhold til Danmarks relation til Folkerepublikken Kina at mødes med Lobsang Sangay og tale om Tibet. Natten før mødet med Lobsang Sangay blev hun syg, og hun aflyste alle sine møder næste formiddag. De var en mindre gruppe folketingsmedlemmer, der skulle mødes med Lobsang Sangay, og da hun meldte afbud til mødet samme morgen, sørgede hun for, at mødet i stedet blev afholdt hos et andet folketingsmedlem. Det var en kombination af hendes sygdom og opkaldet fra Thomas Juul Dam, der gjorde, at hun aflyste mødet med Lobsang Sangay, men hun var syg.

2015

Den 10. februar 2015 skrev den assisterende sekretær for Det Udenrigspolitiske Nævn i en intern mail (TBK II) i Udenrigsministeriet til blandt andre kontorchef Odd Sinding, cc. blandt andre udenrigspolitisk direktør Kim Jørgensen, kontorchef Martin Bille Hermann, kontorchef i Direktions- og Kommunikationssekretariatet Jean-Charles Ellermann-Kingombe og departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen: *"… Vil blot lige orientere om, at jeg netop er blevet kontaktet af sekretær for UPN i FT, Eva Esmarch, som oplyste følgende: Hun var blevet ringet op af 3. sekretæren på Kinesiske Ambassade, Mr. Lee. Kineserne havde læst i nyhederne, at en række danske FT-politikere planlagde at mødes med DL ifm hans besøg i DK. At disse politikere bl.a. talte formanden for UPN, fandt man fra kinesisk side "meget chokerende", da der her var tale om en "vigtig og officiel person". Esmarch havde hertil svaret, at der ikke var arrangeret møde med DL i UPN-regi, men at hun ikke kunne afvise, at flere danske politikere havde besluttet at mødes med DL …".*

Udenrigspolitisk direktør Kim Jørgensen videresendte (TBK II) mailen til departementsråd Lars Gert Lose, Statsministeriet, der svarede: *"… Vi forsøger at tage kontakt ...".*

Endvidere videresendte (TBK II) Kim Jørgensen mailen fra den assisterende sekretær for UPN til ministersekretariatet, hvorfra ministersekretæren samme dag videresendte mailen til udenrigsminister Martin Lidegaard med bemærkning: *"… Forstår at der via STM tages kontakt til UPN formanden…".*

Kontorchef Odd Sinding svarede samme dag (TBK II) på mailen fra den assisterende sekretær for UPN, cc. blandt andre udenrigspolitisk direktør Kim Jørgensen og departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen: *"… Da jeg – i anden sammenhæng - talte med STM i går, fandt man ikke derfra grundlag for at gøre yderligere. Det byggede bl.a. på, at kinesiske ambassadør under en samtale med Lars Lose i sidste uge havde sendt samme budskaber som under DC-frokosten (….men da kendte ambassadøren jo sikkert heller ikke til UPN formandens planer)..."*.

Udenrigspolitisk direktør Kim Jørgensen svarede (TBK II) herpå, cc. blandt andre departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen: *"… StM burde altså kraftig fraråde. Vi havde lignende sag sidste år, hvor jeg to gange måtte ringe til Mette G. hvilket førte til at hun "lagde sig syg"…"*.

Ved mail senere den 10. februar 2015 (TBK II) skrev kontorchef Odd Sinding til udenrigspolitisk direktør Kim Jørgensen: *"… Katrine har ringet: Der har været talt med Gjerskov. Det ændrer ikke på hendes deltagelse på torsdag. Men der forekommer at være enighed om linje (for de S-deltagende ministre): en "stram" linje, deltager i lyset af arrangementets religiøse karakter, deltager som "privat person" og vægt på DK's et-Kinapolitik. Linjen vil blive "testet", når Gjerskov deltager i TV-avis i aften. … Det er (forhåbentlig) værd at notere, at hverken STM eller UM er kontaktet – og at opringningen til FT blev foretaget af 3. sekretæren…"*.

1996-2000, 2005-2008, 2010 og 2016-2018

Der er ikke for Tibetkommission II fremkommet oplysninger af betydning for kommissionens vurdering vedrørende disse år.

9.1.2 Konklusionen vedrørende Udenrigsministeriet i beretningen fra Tibetkommission I

Af kommissionsundersøgelsens resultat i Tibetkommission I's beretning fremgår vedrørende Udenrigsministeriet følgende:

"… ***Vedrørende besøget i 2012***

Kommissionen har i sin bevisbedømmelse lagt til grund, at der op til besøget i Udenrigsministeriet var en bevidsthed om og en fokus på de kinesiske bekymringer for demonstrationer og betydningen af, at besøget blev en succes. Dette bidrog til en stemning, der via PET forplantede sig til Københavns Politi blandt andet gennem gentagen videregivelse af informationer om de kinesiske bekymringer for demonstrationer, uden at formålet med denne videregivelse blev oplyst.

…
Kommissionen har ved sin undersøgelse fundet, at der ikke er grundlag for at antage, at ministre eller ansatte på noget niveau i Udenrigsministeriet … havde kendskab til generelle eller konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig. Kommissionen har heller ikke fundet grundlag for at kritisere, at der ikke fra denne personkreds blev grebet ind over for de ulovlige ordrer, …

Kommissionen har endvidere fundet, at der ikke er grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende over for ansatte i … de nævnte ministerier ...

Om Udenrigsministeriet har kommissionen således lagt til grund, at der ikke fra ansatte i Udenrigsministeriet eller den danske ambassade i Beijing blev stillet krav til Københavns Politis ageren i forbindelse med videregivelsen af oplysning om de kinesiske bekymringer, men kommissionen har fundet anledning til at bemærke, at ingen i Udenrigsministeriet tog skridt til at præcisere hensigten med videregivelsen af en række informationer om kinesiske myndigheders syn på demonstranter, der fremkom med meningstilkendegivelser, som var kritiske i forhold til Kina.
…

Vedrørende besøget i 2013

…
Kommissionen har ved sin undersøgelse fundet, at der ikke er grundlag for at antage, at ministre eller ansatte på noget niveau i Udenrigsministeriet … havde kendskab til de konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig. …
…

Vedrørende besøget i 2014

Kommissionen har lagt til grund, at politiet ikke hindrede borgere i at demonstrere, og at der hverken i operationsbefalingen, i de taktiske befalinger eller på briefinger blev givet generelle eller konkrete ordrer om, at demonstranter ikke måtte være synlige for den kinesiske delegation. …".

9.1.3 Vurdering vedrørende Udenrigsministeriets involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse ved opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse og i forhold til konklusionen i Tibetkommission I's beretning

De under pkt. 9.1.1 gengivne dokumenter og forklaringer viser, at man fra kinesisk side over årene vedvarende lagde et betydeligt pres på Udenrigsministeriet for, at de danske myndigheder i forbindelse med officielle besøg fra Folkerepublikken Kina skulle søge at forhindre, at de kinesiske delegationer så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, og at det var kendt for de implicerede, at de kinesiske ønsker ikke var begrundet i sikkerhedshensyn. Dette kom særligt til udtryk op til besøgene i Danmark af premierminister Zhu Rongji i 2002, premierminister Wen Jiabao i 2009, præsident Hu Jintao i 2012 og formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng i 2013.

Dokumenterne og forklaringerne viser videre, at der i Udenrigsministeriet blev udvist stor imødekommenhed over for de kinesiske embedsmænd, og at man var villig til at gå langt i forsøget på at opfylde de kinesiske krav og ønsker for at bevare den gode relation.

Dette fremgår eksplicit af dokumenter fra de besøg, der havde størst betydning i den periode, der er omfattet af kommissionens undersøgelse. Det drejer sig om ASEM IV-topmødet i 2002, hvor Danmark havde EU-formandskabet, jf. Udenrigsministeriets interne notitser af 10. og 11. september 2002 til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen og udenrigsminister Per Stig Møller. Videre drejer det sig om COP 15 i 2009, jf. mailkorrespondance af 8. december 2009 mellem centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk og kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, og om den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012 til blandt andre centerchef Sus Ulbæk og kontorchef Martin Bille Hermann samt sektionsleder i PET KF 0796's forklaring for Tibetkommission II.

Nedenfor under pkt. 9.2.1 og 9.2.3 fremgår yderligere, at Udenrigsministeriet ved sin videreformidling af de kinesiske ønsker over årene lagde et betydeligt pres på PET for, at det så vidt muligt blev forhindret, at den kinesiske delegation så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, samt at PET fra undersøgelsesperiodens begyndelse og frem til og med Yu Zhengsheng's besøg i 2013 videreformidlede de kinesiske ønsker til Københavns Politi gennem trusselvurderinger, på stabsmøder i forbindelse med besøg og på andre møder med Københavns Politi.

Udenrigsministeriet meddelte gentagne gange i perioden 1990 til 2013 de kinesiske embedsmænd, at grundloven sætter grænser for muligheden for at imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Det fremgår imidlertid af forklaringer for Tibetkommission II fra en række af Udenrigsministeriets embedsmænd, at de ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser, og flere har tillige forklaret, at de ikke gjorde noget for at søge afgrænsningen oplyst eller for at sikre sig, at videregivelsen til PET og politiet af de kinesiske ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter ikke skulle være synlige for de besøgende, ikke kunne føre til brud på grundloven. Det drejer sig fx om direktør og senere ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen, udenrigsråd Carsten Staur, sektionschef i Asienkontoret Pernille Dahler Kardel, centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk, kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilaus Pedersen, kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, chef for Sydgruppen og senere blandt andet ambassadør i Beijing Ole Lønsmann Poulsen, protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen.

Udenrigsministeriet ses da også i sin løbende kommunikation med PET generelt at have været optaget af så vidt muligt at imødekomme de kinesiske ønsker, og i visse tilfælde bidrog Udenrigsministeriet tillige aktivt til, at det skete. Det fremgår af notater, mails og forklaringer vedrørende de kinesiske højniveau besøg i 2002, 2009 og 2012:

I intern notits af 10. september 2002 til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen vedrørende direktørens kommende samtale med Folkerepublikken Kina's nye ambassadør anførtes således vedrørende Zhu Rongji's kommende besøg i Danmark i september 2002, at *"… [d]er er indledt et konstruktivt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politi og den kinesiske ambassade med henblik på at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation…"*. I en intern notits af 11. september 2002 til udenrigsminister Per Stig Møller anføres næsten tilsvarende, at *"der [er] indledt et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation..."*.

Desuden har vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, forklaret blandt andet, at han deltog i et møde i Eigtveds Pakhus umiddelbart før premierminister Zhu Rongji's besøg i 2002. I mødet deltog embedsmænd fra Udenrigsministeriet og indsatsledere, og de fik af embedsmændene at vide, at de skulle undgå, at den besøgende så Falun Gong-tilhængere.

I forbindelse med afholdelsen af klimakonferencen COP 15 i december 2009 skrev centerchef i Udenrigsministeriet Sus Ulbæk i en mail af 8. december 2009 blandt

andet *"… men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanere står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne, som FG har fået tildelt lyder meget centralt?..."*. Kontorchef i Udenrigsministeriet Martin Bille Hermann svarede samme dag *"… Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden. Spørgsmålet er, hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen. Vi risikerer vel, at der pludselig kommer strøm på…"*. Sus Ulbæk svarede samme dag blandt andet: *"… Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen…"*.

Vedrørende Folkerepublikken Kina's præsident Hu Jintao´s statsbesøg 14.-16. juni 2012 er det forklaret af KF 0796 fra PET og understøttet af vidner fra Københavns Politi, at det over for PET forud for besøget blev tilkendegivet af Udenrigsministeriet, at præsidenten og de kinesiske embedsmænd ikke var bekymret for sikkerhed, men for at tabe ansigt, hvorfor de helst ikke skulle se demonstranter, idet der så kunne stå store handelsinteresser på spil, hvilket PET efter ønske fra Udenrigsministeriet videreformidlede til Københavns Politi.

Videre i 2012 skrev ambassadør Friis Arne Petersen den 10. maj 2012 i sin indberetning til Udenrigsministeriet, at *"… For en sikkerheds skyld: status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere end vi kender det i vesten. Det er meget vigtigt at præsidenten og hans delegation får et klart indtryk gennem program, protokol og form at de bliver behandlet så fint og godt som nogen anden gæst på dette niveau."…"*, og departementschef Claus Grube skrev i en mail af 12. juni 2012 til blandt andre en lang række medarbejdere i Udenrigsministeriet: *"… Kære venner, der er ingen tvivl om det bliver en kunst at forene dansk træskovals med kinesisk statsballet – og en prøvelse for os alle. Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller. Ingen ansigtstab!..."*.

Det bemærkes herved, at ingen af forklaringerne fra de involverede i notitserne af 10. og 11. september 2002 og mailkorrespondancen den 8. december 2009, 10. maj 2012 og 12. juni 2012 kan føre til, at korrespondancen kan læses anderledes end efter sin ordlyd.

Det fremgår af dokumenter og forklaringer, jf. ovenfor under pkt. 9.1.1 og nedenfor under pkt. 9.2.1 og 9.3.1, at Udenrigsministeriet formelt meddelte de kinesiske embedsmænd, at man ikke kunne imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkende-

givelser, men at Udenrigsministeriet reelt lagde et betydeligt pres på PET og politiet for at imødekomme ønskerne og i visse tilfælde medvirkede aktivt til, at det skete.

Det er kommissionens samlede indtryk, at Udenrigsministeriets håndtering af kinesiske besøg i Danmark generelt har været præget af en forvaltningskultur, hvor hensynet til at undgå at støde de kinesiske gæster for at sikre danske handelsinteresser mv. er sat over grundlovens og EMRK´s beskyttelse af forsamlings- og ytringsfriheden.

Som det fremgår blandt andet af Udenrigsministeriets interne notitser af 10. og 11. september 2002 til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen og udenrigsminister Per Stig Møller, korrespondancen den 8. december 2009 mellem centerchef Sus Ulbæk og kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann og departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012, var man også på ledelsesniveau i Udenrigsministeriet en del af denne forvaltningskultur i forhold til de kinesiske ønsker.

Det fremgår nedenfor under pkt. 9.3.1 og 9.3.3, at Københavns Politi i hvert fald i perioden fra 2002 til 2013 i en række tilfælde handlede i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 samt EMRK artikel 10 og 11 såvel som politiloven ved at træffe foranstaltninger med henblik på at undgå, at de kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser.

Det kan efter de gengivne dokumenter og forklaringer under pkt. 9.1.1, 9.2.1 og 9.3.1 lægges til grund, at ministeriets viderebringelse af og kommunikation i forbindelse med de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med kritiske demonstrationer mv. var egnet til at bibringe PET og Københavns Politi den opfattelse, at politiet skulle bestræbe sig på at undgå, at de kinesiske gæster så eller hørte kritiske demonstrationer mv.

Udenrigsministeriet var overordnet ansvarlig for de nævnte besøg i 2002, 2009, 2012 og 2013 (Kongehuset dog for statsbesøget) og konkret involveret i afviklingen af de enkelte besøg. Imødekommelse af de kinesiske gæsters ønsker var et ledelsesmæssigt fokuspunkt i Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet kommunikerede ikke med Justitsministeriet, men direkte navnlig med PET, og også med Københavns Politi, som er myndigheder under Justitsministeriet og Rigspolitiet, og Udenrigsministeriet kommunikerede løbende med relativt lavt placerede politiuddannede medarbejdere i disse myndigheder. I Udenrigsministeriet var der, eller i hvert fald burde der have været, et nærmere kendskab til de relevante regler i grundloven mv. og forståelsen heraf. Det nedenfor beskrevne samarbejde med Københavns Politi i 2002, 2009 og 2012, den løbende kontakt med navnlig PET, men også Københavns Politi, og den

positive omtale af flere besøgs forløb i efterfølgende takkebreve, samt den omstændighed, at der ikke i det materiale, som kommissionen er kommet i besiddelse af, foreligger eksempler på omtale af negative episoder fra kinesisk side, gør det nærliggende at antage, at Udenrigsministeriet ikke var uvidende om politiets ageren i forbindelse med tidligere kinesiske besøg.

Kommissionen finder på den baggrund, at selvom PET og Københavns Politi ikke henhører under Udenrigsministeriets ressort, burde Udenrigsministeriet i forbindelse med de gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med kritiske demonstrationer mv. til PET i det mindste have præciseret, at grundloven mv. skulle overholdes. Kommissionen finder det kritisabelt, at dette ikke er sket.

Kommissionen finder det endvidere særdeles kritisabelt, at Udenrigsministeriet ved konkrete besøg aktivt har tilskyndet til og samarbejdet om, at anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 samt EMRK artikel 10 og 11 blev forhindret af Københavns Politi. Der henvises herved til Udenrigsministeriets notitser af 10. og 11. september 2002 og mailkorrespondance af 8. december 2009 og 12. juni 2012. Der henvises endvidere til vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards forklaring om et møde i Udenrigsministeriet under forberedelserne af ASEM IV topmødet i 2002 og KF 0796's forklaring om et møde med Udenrigsministeriets protokol i forbindelse med Hu Jintaos besøg i 2012, hvor Protokollen gav udtryk for, at der skulle tages hensyn til de kinesiske bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter, der er beskrevet nærmere ovenfor under pkt. 9.1.1.

Det fremgår af Tibetkommission I's konklusion, jf. ovenfor pkt. 9.1.2, at Tibetkommission I vedrørende Udenrigsministeriet lagde til grund: "…

at der ikke fra ansatte i Udenrigsministeriet eller den danske ambassade i Beijing blev stillet krav til Københavns Politis ageren i forbindelse med videregivelsen af oplysning om de kinesiske bekymringer, men kommissionen har fundet anledning til at bemærke, at ingen i Udenrigsministeriet tog skridt til at præcisere hensigten med videregivelsen af en række informationer om kinesiske myndigheders syn på demonstranter, der fremkom med meningstilkendegivelser, som var kritiske i forhold til Kina. …"

Det er Tibetkommission II's vurdering, at Udenrigsministeriets beskrevne involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse giver grundlag for en væsentlig ændret konklusion vedrørende Udenrigsministeriet i forhold til konklusionen i Tibetkommission I vedrørende besøget i 2012 for så vidt angår følgende:

Udenrigsministeriets håndtering af kinesiske besøg i Danmark var også i 2012 præget af en forvaltningskultur, hvor hensynet til at undgå at støde de kinesiske gæster for at sikre danske handelsinteresser mv. var sat over grundlovens og EMRK´s beskyttelse af forsamlings- og ytringsfriheden.

Kommissionen finder, at selvom PET og Københavns Politi ikke henhører under Udenrigsministeriets ressort, burde Udenrigsministeriet i forbindelse med de gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med kritiske demonstrationer mv. til PET have præciseret, at grundloven mv. skulle overholdes. Kommissionen finder det kritisabelt, at dette ikke skete.

Desuden finder kommissionen det særdeles kritisabelt, at Udenrigsministeriet i konkrete tilfælde aktivt ved konkrete besøg, herunder i 2012, som redegjort for ovenfor tilskyndede til og samarbejdede om, at anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 samt EMRK artikel 10 og 11 blev forhindret af Københavns Politi.

Det er Tibetkommission II's vurdering, at kendskab til de dokumenter og forklaringer, som ikke var afleveret til Tibetkommission I, og som der ikke var forklaret om for Tibetkommission I, uanset at dette havde været relevant i forhold til Tibetkommission I's undersøgelse, ville have ført til, at Tibetkommission I havde suppleret sin konklusion med at udtale kritik af kontorchef Martin Bille Hermann.

Ved denne vurdering har kommissionen lagt vægt på, at kontorchef Martin Bille Hermann trods sin forklaring for både Tibetkommission I og II om, at sikkerhed og protokol ikke var Asienkontorets ressort, allerede i 2009 som kontorchef i Asienkontoret havde kendskab til og var en aktiv del af et samarbejde med Københavns Politi, der gik ud på, at anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser skulle søges holdt uden for syns- og hørevidde for de kinesiske besøgende, jf. mailkorrespondancen med centerchef Sus Ulbæk den 8. december 2009. Martin Bille Hermann deltog aktivt i planlægningen af det kinesiske præsidentbesøg i 2012, i hvilken forbindelse han blandt andet modtog departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012 om at undgå ansigtstab og opfordrede protokolchef Jette Nordam til at kontakte politidirektør Johan Reimann. Kommissionen finder herefter, at Martin Bille Hermann havde særlig anledning til at tage skridt til at informere om, at de kinesiske ønsker ikke måtte føre til, at anti-kinesiske demonstrationer blev holdt uden for præsidentens syns- og hørevidde, og at det er kritisabelt, at dette ikke skete.

Om centerchef Sus Ulbæk, der også var modtager af departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012, bemærkes, at der ikke er fremkommet oplysninger om, at hun i øvrigt var involveret i forberedelsen af den kinesiske præsidents besøg i 2012.

Departementschef Claus Grube havde en central rolle ved planlægningen af den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. ovenfor under pkt. 9.1.1 om Claus Grubes mail af 12. juni 2012, der efter sin ordlyd må forstås som en opfordring til modtagerne i Udenrigsministeriet til at lægge pres på Københavns Politi og PET for, at de skulle søge at imødekomme de kinesiske ønsker om, at den kinesiske delegation ikke så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer mv. Også ambassadør og tidligere direktør i Udenrigsministeriet Friis Arne Petersen havde i årene som direktør i Udenrigsministeriet og senere som ambassadør i Beijing en central rolle ved planlægningen af kinesiske officielle besøg, herunder også ved planlægningen af den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. de ovenfor under pkt. 9.1.1 omtalte notitser af 10. og 11. september 2002 til ham og udenrigsministeren om et samarbejde med politiet om at undgå, at anti-kinesiske demonstrationer generede de kinesiske besøgende, og indberetninger fra ham som ambassadør i Beijing blandt andet den 10. maj 2012, hvor han indskærpede, at *"… For en sikkerheds skyld: status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere end vi kender det i vesten. Det er meget vigtigt at præsidenten og hans delegation får et klart indtryk gennem program, protokol og form at de bliver behandlet så fint og godt som nogen anden gæst på dette niveau."…"*. Begge er fratrådt i Statens tjeneste på tidspunktet for afgivelsen af denne beretning, hvorfor kommissionen må undlade at foretage en retlig vurdering i forhold til Claus Grube og Friis Arne Petersen, jf. om vurderingen for så vidt angår fratrådte embedsmænd ovenfor i kapitel 3, pkt. 3.2 om afgrænsning af kommissoriet og pkt. 3.4 om Tibetkommission II's opgaver og grundlaget for kommissionens arbejde.

Som omtalt ovenfor i kapitel 3, pkt. 3.4, har kommissionen ikke foretaget vurdering af, om decorumkravet i tjenestemandslovens § 10 måtte være opfyldt.

Der er ikke i øvrigt fremkommet oplysninger for Tibetkommission II, som giver anledning til at ændre eller supplere konklusionerne vedrørende Udenrigsministeriet i beretningen fra Tibetkommission I.

9.2 PET's involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse

Af det materiale, der er indgået i kommissionens undersøgelse, og forklaringer fra en lang række vidner, jf. ovenfor under pkt. 9.1.1, fremgår, at Udenrigsministeriet i undersøgelsesperioden i vidt omfang videregav kinesiske ønsker om at begrænse eller helt undgå anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser under officielle besøg fra Folkerepublikken Kina til PET, og PET modtog tilsvarende ønsker direkte fra de kinesiske embedsmænd.

I det følgende redegøres der for de dokumenter og forklaringer, som kommissionen har lagt vægt på ved sin vurdering af, om og i hvilket omfang PET var involveret i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse.

9.2.1 Dokumenter og forklaringer om PET's involvering

De dokumenter og forklaringer, der redegøres for i det følgende, omhandler kinesiske ønsker fremsat af Udenrigsministeriet og direkte af Folkerepublikken Kina's repræsentanter over for PET om at begrænse eller helt undgå anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser under officielle besøg fra Folkerepublikken Kina og PET's håndtering af henvendelserne i relation til tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse.

Det bemærkes indledningsvis, at der hverken ved Tibetkommission I's eller Tibetkommission II's undersøgelser er fremkommet skriftligt materiale fra PET i noget videre omfang udover PET's trusselsvurdering og anbefalinger, og at det af Tibetkommission I's beretning fremgår, at det operationelle arbejde i PET, herunder vedrørende de kinesiske ønsker, i helt overvejende grad blev varetaget af ikke ledende medarbejdere.

a. Generelle forklaringer

KF 0765, der var sikkerhedskoordinator i PET fra 2002 til 2020 og i en årrække kontaktperson til Folkerepublikken Kina's ambassade, har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at de kinesiske embedsmænd "som ved alle besøg" pointerede, at de var nervøse for anti-kinesiske demonstranter.

KF 0766, der var sikkerhedskoordinator i PET fra 1. januar 2012, har for Tibetkommission I forklaret, at han huskede, at Folkerepublikken Kina's syn på demonstranter var et tema, der gik igen, og at der blev taget højde for de kinesiske gæsters bekymring for demonstranter i forhold til planlægningen ved at videregive oplysningen til dem, der skulle udføre opgaven.

Viceprotokolchef Annette Lassen, der var viceprotokolchef fra 1998 til 2017, har forklaret for Tibetkommission II blandt andet, at de kinesiske embedsmænd vedholdende igennem hele hendes periode i Protokollen i forbindelse med besøg fremførte, at de efter instruktion fra Beijing skulle bede om, at der under besøgene var så lidt forstyrrelser som muligt. Forstyrrelser kunne være demonstrationer, og det kunne være nogen, som stod og larmede. Alt, hvad Protokollen modtog fra ambassaderne om sikkerhed i forbindelse med indgående besøg, sendte de altid videre til PET. Protokollen blandede sig ikke i PET's og politiets håndtering.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at det altid var noget særligt, når der kom besøg fra Folkerepublikken Kina, fordi der lå noget i luften om, at de kinesiske gæster var ømtålelige over for at se demonstranter. Det er ikke noget, som Københavns Politi har opfundet. De informationer, som Københavns Politi fik, kom fra PET, der deltog i planlægningsmøderne i Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet ville gerne invitere gæster til Danmark og så selvfølgelig gerne, at besøgene blev en succes. De kinesiske gæsters bekymringer sivede på den måde ud i systemet og blev genfortalt ad flere gange. Herefter blev det til, at når der kom kinesiske gæster, skulle der tages specifikke hensyn. Hver gang der kom kinesisk besøg, blev der meldt et budskab ud om, at kinesiske besøgende ville blive sure, hvis de så demonstranter. Han ved ikke, hvorfor politiet ikke stillede spørgsmål hertil. Der var altid en lignende formulering med i operationsbefalingerne ved kinesiske besøg.

Politikommissær Bent Olsen, Københavns Politi, OPA, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han i forbindelse med besøg fra Folkerepublikken Kina fra 2007 eller 2008 og frem havde ansvaret for planlægningsstabens placering af demonstrationer. Der indgik det i overvejelserne at placere demonstrationerne således, at delegationerne reelt ikke kunne se dem, og man gjorde det også. Det var af hensyn til værtskabet over for VIP'en, at man placerede demonstrationerne uden for eskorteruten. Det lå i sikkerhedsvurderingen fra PET, at de kinesiske gæster ikke ønskede at se demonstrationer. Man forbød ikke demonstrationerne, men man prøvede at imødekomme de kinesiske gæsters ønske ved, at demonstranterne blev placeret således, at de var i en vis nærhed af VIP'en, men på en sådan afstand at VIP'en ikke ville føle sig stødt eller muligvis slet ikke så demonstrationen.

b. De enkelte år

1995

I 1995 blev Det Sociale Topmøde afviklet i København, og Folkerepublikken Kina var repræsenteret ved premierminister Li Peng.

Politikommissær Torben Juel Eriksen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed og Tibetkommission II forklaret blandt andet, at en PET-medarbejder fortalte ham om de kinesiske sensibiliteter. PET-medarbejderen fik sine oplysninger fra Udenrigsministeriet eller Statsministeriet. Det var det ministerium, der havde værtskabet. PET-medarbejderen sagde, at man fra ministeriets side gerne så opgaven løst således, at den kinesiske premierminister ikke blev forulempet ved demonstrationer eller på anden måde og måske rejste hjem i utide. Det står helt klart

i hans erindring. I ønsket lå efter informationerne fra PET-medarbejderen en hensyntagen til den danske samhandel med Folkerepublikken Kina.

Ved udtrykket *"at den kinesiske premierminister ikke blev forulempet"* forstod han, at den kinesiske premierminister ikke måtte konfronteres med mishagsytringer. Det var ikke fysisk forulempelse, som de kinesiske gæster frygtede.

PET-medarbejdere, der var hans "pipe-line" til Udenrigsministeriet, refererede fra møder i ministeriet, at der var handelsaftaler med Folkerepublikken Kina, som kunne komme i fare, hvis de kinesiske gæster rejste hjem med en opfattelse af, at de var blevet fornærmet.

Chefpolitiinspektør Einer Lind, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han havde kommandoen over samtlige uniformerede politifolk i København under topmødet og var med i styregruppen. Han vidste allerede før besøget i 1995, at de kinesiske gæster ikke kunne tåle at se andet end det, de ønskede. Det havde han vidst i mange år. Denne viden kom ind i politiet via PET. Ved besøg som dette, begyndte det altid med, at udenlandske delegationer henvendte sig til Udenrigsministeriet med henblik på planlægning. Derefter ville bodyguards og medarbejdere fra den udenlandske delegation tale med PET om planlægningen. PET gik derefter til KSN med ønskerne. Flere af ønskerne gik på forbud mod demonstrationer, men han måtte skuffe dem alle ved at forklare, at der var ytrings- og forsamlingsfrihed i Danmark.

2002

I 2002 havde Danmark EU-formandskabet under ASEM IV-topmødet, der blev holdt i København.

Vicepolitiinspektør Gunnar Birger Sallov, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han var operationsleder i KSN under ASEM IV-topmødet og Zhu Rongi's besøg i september 2002. Under de forberedende møder deltog PET, idet de fortalte om sikkerhedsrisikoen ved besøget. De oplyste om Falun Gong, at deres demonstrationer ikke var voldelige, og at de ikke vurderedes at udgøre en sikkerhedsrisiko. De kinesiske gæster kunne blot ikke så godt lide Falun Gong. PET sagde, at Falun Gong-demonstranterne skulle ses så lidt som muligt.

Vicepolitiinspektør Benny Winther Jørgensen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han op til topmødet deltog i stabsmøder cirka en gang om ugen, hvor blandt andre KSN-ledere, ledere fra Regionsafdelingen og PET deltog.

Det var den samme medarbejder fra PET, der deltog på alle stabsmøderne op til topmødet og det samtidige besøg af Zhu Rongji. PET-medarbejderen talte meget om, at de kinesiske gæster var sensible i forhold til at se demonstranter. Medarbejderen nævnte blandt andet, at Udenrigsministeriets protokol var lidt bange for, at det skete, idet det kunne have betydning for indgåelsen af handelsaftaler.

Chefpolitiinspektør Kai Vittrup, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at i 2002 og formentligt længe inden da susede PET's opfattelse vedrørende håndteringen af demonstranter ved besøg fra Folkerepublikken Kina rundt på gangene. Det var umuligt for ham at gribe ind heroverfor, da der er 2.000 ansatte i Københavns Politi. Der blev fra kinesisk side lagt vægt på, at der ikke måtte være synlige demonstranter. Det var helt generel viden, at de kinesiske besøgende ikke ønskede at se demonstranter, men det var irrelevant for operationen, og han tog ikke hensyn hertil. Oplysningerne fra PET om, at de kinesiske gæster ikke brød sig om demonstranter, blev viderefortalt på politiets stabsmøde forud for besøget. Han tog ikke under stabsmødet mundtlig afstand fra det, som PET havde sagt på det forberedende møde, da hans folk vidste, at de alene skulle følge den skriftlige befaling, som han havde udstedt.

2004

Den kinesiske parlamentsformand Wu Bangguo besøgte Danmark i 2004.

Af telefax af 23. maj 2004 (TBK II) fra den kinesiske ambassade til PET i forbindelse med parlamentsformand Wu Bangguo's kommende besøg fremgår blandt andet: "*… CCSB thanks Danish police's cooperation for the planning on security arrangements and hope Danish police to take all necessary measures, especially on following matters: … 3. Avoid Falungong practioners and other demonstrators closing to Marriott Hotel Copenhagen and the places where Mr. Wu shows up. Take necessary measures to avoid the protests being seen and heard by Mr. Wu...*".

Politikommissær Kaspar Andreasen, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han som leder af Plan- og Sikkerhedssektionen var ansvarlig for planskrivningen. I 2004 kom oplysningerne fra PET frem på et stabsmøde, hvor PET fremlagde de oplysninger, som PET havde fra Udenrigsministeriet som vært for Wu Bangguo's besøg. Han opfattede PET's budskab på stabsmødet således, at det var et vilkår, at demonstranterne skulle holdes på afstand af den kinesiske delegation, og at delegationen ikke måtte blive krænket. Krænkelsen kunne bestå i, at delegationen så medlemmer af Falun Gong-bevægelsen eller tibetanske flag. Formålet med placeringen af demonstranterne i Lystbådehavnen var at imødekomme anmodningen om at holde demonstranterne på afstand, således at de ikke kunne gene-

re den kinesiske delegation, som navnlig ikke ønskede at se Falun Gong-tilhængere eller tibetanske flag.

Vicepolitiinspektør Michael Agerbæk, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at forskellen mellem besøg fra Folkerepublikken Kina i forhold til besøg fra andre lande var, at det var sædvanlig praksis, at der ved besøg fra Folkerepublikken Kina var øget fokus på synlighed, således at de kinesiske gæster ikke måtte møde demonstranter. Det var fast praksis. Da han trådte ind i ledelsen i 2004, kom han ind i denne forståelsesramme for håndteringen af besøg fra Folkerepublikken Kina. Der var en italesættelse i forhold til synlighed ved besøg fra Folkerepublikken Kina. Således var det et klart ønske at undgå, at de kinesiske gæster blev konfronteret med anti-kinesiske demonstrationer, herunder fra Falun Gong og Støttekomitéen for Tibet. De enkelte operationer blev planlagt på stabsmøder, hvori PET deltog. På møderne deltog endvidere de operative ledere fra andre involverede politistationer. Det var på disse møder, at forståelsen om synlighed ved kinesiske besøg fremkom. Forståelsen blev talt ind i politiet fra PET, som havde kontakten til værtskabet. Som følge af de tematiserede spørgsmål, som han havde fået tilsendt inden afhøringen af ham i den første Tibetkommission, var afhøringen i Tibetkommission I koncentreret om hans funktion under besøgene fra Folkerepublikken Kina i 2012 og 2013, hvor han ikke var med i den specifikke planlægning af besøgene. Der var derfor ikke umiddelbart anledning til at forklare om yderligere. Det var først, da han læste den første Tibetkommissions anbefalinger og redegørelse, at det blev klart for ham, at han skulle have givet yderligere oplysninger i forbindelse med afhøringen. Han havde forstået, at kommissionen gerne ville have viden om OPA. Han tænkte derfor slet ikke i de baner, der nu er genstand for kommissionens undersøgelse.

2011

Folkerepublikken Kina's udenrigsminister Yang Jiechi aflagde i 2011 Danmark et besøg.

Af PET's trusselsvurdering i "*Anbefalinger til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger*" af 18. oktober 2011 (TBK II) fra PET til Københavns og Nordsjællands Politi fremgår blandt andet: *"… Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod den kinesiske Udenrigsminister. Opmærksomheden henledes dog på, at hvis besøget eksponeres tidligt i pressen, vil det øge kendskabet til besøget blandt personer eller grupper som f.eks støttekomiteen for Tibet, som måtte have en intention om at demonstrere mod besøget…".*

I forbindelse med Yang Jiechi's besøg videresendte kontorchef i Udenrigsministeriets Asienkontor Martin Bille Hermann ved mail af 19. oktober 2011 (TBK II) til blandt

andre Protokollen og viceprotokolchef Annette Lassen oplysning om en demonstration arrangeret af Støttekomitéen for Tibet og skrev: *"… Er denne her demonstration anmeldt til Politiet? Vi (og kineserne) ved at der bliver en Falun Gong-demo foran UM (krydset Torvegade / Strandgade). Kommer denne til at finde sted samme sted?..."*.

En medarbejder fra Protokollen videresendte samme dag mailen til PET, cc. protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen, og skrev (TBK II) *"… Vores Asien-kontor har netop sendt nedenstående meddelelse. Såfremt demonstrationen finder sted, ville man foretrække, at det sker på Torvegade..."*.

2012

Folkerepublikken Kina's præsident Hu Jintao kom i dagene 14.-16. juni 2012 på et længe ventet statsbesøg i Danmark.

Af internt notat fra PET af 12. februar 2016 vedrørende præsident Hu Jintao's statsbesøg i Danmark den 14.-16. juni 2012 (TBK I) udarbejdet af sikkerhedskoordinator KF 0764 fremgår blandt andet: *"… Fredag den … ankom en stor kinesisk fortropsdelegation til Danmark, og om eftermiddagen samme dag indledtes fortropsbesøget med Hoffet som vært. … I mødet deltog blandt andet: Hofmarskallen, Ceremonimesteren, andre nøglepersoner fra Hoffet, repræsentanter fra UM's Protokol og repræsentanter fra Dansk Industri. Der var på mødet ikke tvivl om, at UM's Protokol og især Dansk Industri så dette statsbesøg som værende en unik mulighed for at få nogle aftaler 'i hus'. Den kinesiske præsident ville under besøget i Danmark være ledsaget af en delegation på i alt 150 - 200 personer - heriblandt udenrigsministeren og 4-5 højtstående ministre, og det lå i luften, at gæsterne under besøget i Danmark skulle 'pleases' - og der var ikke noget, der måtte gå galt…"*. Det er oplyst, at mødet omtalt i notitsen fandt sted den 25. maj 2012.

Af referat udarbejdet af PET af tirsdagsmøde den 29. maj 2012 (TBK II) med deltagelse af blandt andre Københavns Politi, OPA, vedrørende det kommende statsbesøg af præsident Hu Jintao i juni 2012 fremgår blandt andet: *"… 14.-16. JUNI Kinesisk indkomne statsbesøg til kongehuset. … FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten…"*.

Sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796, der har skrevet referatet, har for Tibetkommission II herom forklaret, at efter hans opfattelse var begrebet "synligt" PET's måde at videregive Protokollens ønsker på. Han vil mene, at fokuspunktet kom fra Protokollen.

Vicepolitiinspektør Michael Agerbæk har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han ikke husker, om formuleringen i PET's referat af tirsdagsmødet den 29. maj 2012 om *"… FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten…"* blev sagt direkte, men selve forståelsen heraf afspejler meget fint, hvad der stod i trusselsvurderingerne, og hvordan det var.

Af PET's anbefalinger af 5. juni 2012 (TBK I) til Københavns Politi til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med præsident Hu Jintao's besøg i Danmark i juni 2012 fremgår blandt andet: *"… Trusselsvurdering: Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning af terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske præsident, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget… Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt, at man fra kinesisk side er meget bekymret for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg. Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende…"*.

Sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796 har herom forklaret, at oplysningerne i trusselsvurderingen om, at *"… Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt …"*, kom fra den kinesiske ambassade, som havde drøftelser med Protokollen og med PET. Den kinesiske bekymring var formentlig ikke blevet skrevet ind i trusselsvurderingen, hvis ikke Protokollen havde understreget denne bekymring før tirsdagsmødet den 29. maj 2012. Bekymringen ville kun komme med i trusselsvurderingen, hvis der var et sådant særligt fokus på den, og ikke blot fordi den som så ofte før var udtrykt fra den kinesiske ambassade. Han forstod bemærkningen om, at de kinesiske gæster ikke måtte tabe ansigt, som ensbetydende med, at demonstrationerne ikke skulle være synlige. PET så ikke dette som kontroversielt.

Under forberedelsen af præsident Hu Jintao's besøg blev afholdt stabsmøder i Københavns Politi blandt andet den 1. juni og den 12. juni 2012.

Af notat (TBK II) udfærdiget af politikommissær Hans Henrik Sørensen Gosvig, Nordsjællands Politi, vedrørende "*Stabsmøde vedr. officiel besøg af den Kinesiske Præsident i perioden 14.-16. juni 2012*" den 1. juni 2012 kl. 11.00 i OPA/Kbh. fremgår blandt andet: *"… Operationsleder = VPI, Claus Hjelm Olsen Program/udfordringer for NSJÆ: … Trusselsvurdering fra CTA = Ingen Kineserne har tilkendegivet, at de ikke frygter overgreb på præsidenten. Kineserne er dog bange for at tabe ansigt, ved at præsident pludselig kører forbi et sted, hvor Falon Gong eller sympatisører fra Tibet demonstrerer. DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDGÅS (så må vi se, hvad strategien indeholder)…"*.

Sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796 har for Tibetkommission II forklaret, at han var til et møde i Protokollens lokaler i Udenrigsministeriet med viceprotokolchef Annette Lassen før statsbesøget. Viceprotokolchef Annette Lassen fortalte om de kinesiske gæsters bekymringer for at tabe ansigt og om de store handelsinteresser, der var på spil. Annette Lassen sagde ikke, hvor bekymringerne kom fra. Der var ikke behov for sikkerhed, men da præsidenten gerne ville behandles som andre præsidenter, blev der iværksat et stort honorært sikkerhedssetup. Det indgik ifølge Annette Lassen heri, at der skulle tages hensyn til de kinesiske besøgendes bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter. Det var hans klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidlede Protokollens budskaber og dermed de kinesiske gæsters bekymringer til de involverede politikredse. PET's videreformidling til de involverede politikredse skete typisk under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne. Han tog direkte fra mødet i Protokollen med viceprotokolchef Annette Lassen til stabsmødet i Københavns Politi. På stabsmødet, som han kom lidt for sent til, videreformidlede han, at PET ikke var bekymret for sikkerheden, men at Protokollen havde tilkendegivet den diplomatiske vinkel om, at præsidenten ikke ville tabe ansigt. Der blev talt om de kinesiske besøgendes bekymringer for, om demonstrationerne var synlige.

Politikommissær Mads R. Firlings, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han i planlægningsfasen op til besøget i 2012 fik en helt anden opfattelse, end han hidtil havde haft, af de krav og ønsker, der var til, hvilke hensyn man skulle udvise i forhold til kinesiske gæster. Konkret kom det til udtryk blandt andet under en briefing, hvor blandt andre PET deltog. Der var to medarbejdere fra PET med til briefingen. Den ene eller begge kom lidt for sent, hvilket blev undskyldt med mødeaktivitet. Under briefingen betonede PET kraftigt, at det af udenrigspolitiske og nationale hensyn var absolut uhensigtsmæssigt, hvis demonstrationer var synlige for den kinesiske delegation. Han er næsten sikker på, at PET-medarbejderne sagde, at det var Udenrigsministeriet, som på møder i ministeriet havde givet udtryk for dette, ligesom ministeriet havde sagt, at det kunne have betydning for de danske handelsinteresser og den danske nationaløkonomi, hvis de kinesiske gæster følte sig forulempet.

Politikommissær Claus Rønnegaard, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret om sin deltagelse i et stabsmøde i Københavns Politi under forberedelsen af præsidentbesøget i 2012, hvor en PET medarbejder kom for sent og videregav oplysninger fra et møde i Udenrigsministeriet om, at de kinesiske gæster ikke måtte "tabe ansigt".

Vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet, har for Tibetkommission I forklaret om sin deltagelse den 12. juni 2012 i et stabsmøde i Gedestalden i Køben-

havns Politi, hvori deltog en PET-medarbejder og en fra Udenrigsministeriet, som muligvis rettere også var en PET-medarbejder. Under briefingen i Gedestalden gennemgik vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen operationsbefalingen for præsident Hu Jintao's besøg fra ende til anden. Hele atmosfæren bar præg af, at præsidenten skulle beskyttes mod nogle ting. Efter Claus Hjelm Olsens gennemgang uddybede PET trusselsvurderingen. PET-medarbejderen sagde, at det var meget afgørende, at præsidenten blev skærmet og ikke blev udsat for noget negativt. Det var også for, at besøget skulle blive en succes, som han forstod det. Konsekvenser, hvis det ikke lykkedes, blev ikke nævnt direkte, men det var vigtigt, at præsidenten havde et godt besøg i Danmark. Et af succeskriterierne var, at præsidenten ikke så demonstranter.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at han udarbejdede operationsbefalingen for præsident Hu Jintao's besøg blandt andet ud fra notater på stabsmøderne og input fra PET. På stabsmøderne forelå PET's trusselsvurdering om, at det var vigtigt, at de kinesiske besøgende ikke "tabte ansigt". Denne oplysning medførte, at man talte om at køre ad alternative ruter, men det medførte ikke, at man specifikt drøftede, hvordan der skulle ageres over for demonstranter, og heller ikke hvad der nærmere lå i denne del af trusselsvurderingen. På et tidspunkt kontaktede han sikkerhedskoordinator KF 0764 pr. sms og spurgte, om der var noget nyt. Han vidste, at KF 0764 havde været til møde i Udenrigsministeriet. KF 0764 sms'ede tilbage: "Jeg har noget. Det tager vi over telefonen." Da KF 0764 senere ringede til ham, oplyste KF 0764, at KF 0764 på et møde i Udenrigsministeriet havde fået at vide, at "nu kom de", og at der skulle underskrives aftaler for 20 mia. kr. KF 0764 sagde også, at hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket, kunne man godt regne med, at de ville tage hjem igen. Han fik ikke at vide, hvor i Udenrigsministeriet KF 0764 havde været til møde. Mødet blev afholdt samme dag som telefonsamtalen. Oplysningerne gav et billede af, hvad der var vigtigt for medarbejderne i Udenrigsministeriet. PET havde efter han opfattelse ingen holdning til det oplyste. For Københavns Politi var oplysningen blot en konstatering af, at hvis de kinesiske gæster så flag eller blev krænket, så ville de rejse igen. Det var hans klare billede, at grunden til, at KF 0764 ville tale om det i telefonen, var, at KF 0764 ikke ville have det på skrift, og det gjorde indtryk på ham. Han havde ikke tidligere oplevet, der var oplysninger fra politimedarbejdere, man ikke kunne få på skrift.

Af intern mail i PET af 7. juni 2012 (TBK II) fra sikkerhedskonsulent KF 0765 til KF 1377, cc. sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796, fremgår blandt andet: *"… Deltagerne til mødet var ambassaderad Gu Hui … Derudover deltog … Mødet drejede sig hovedsageligt om deres nervøsitet for demonstrationer fra Falun Gong's side m. fl. rettet mod Præsidenten og de øvrige ministre. Ambassaderåd Gu Hui anmoder om, at PET/Politiet gør alt hvad de kan for, at undgå fornærmelser af lederne under*

statsbesøget. … Jeg forklarede endvidere, at PET/Politiet vil gøre alt, inden for lovens rammer, for at undgå fornærmelse af de kinesiske ledere under deres besøg i DK. Det var tydeligt, at ambassaderåden var den ledende figur under mødet. Han forsøgte virkelig alt for at få os til at begrænse deltagelse/demonstrationer af Falun Gong og lign. Han understregede dog, at vi selvfølgelig ikke skulle overtræde dansk lovgivning i vores bestræbelser på at gennemføre statsbesøget til deres tilfredsstillelse…".

2013

Formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng besøgte Danmark i juni 2013.

PET sendte den 21. maj 2013 "*Anbefaling til konkrete politimæssige sikkerhedsforanstaltninger*" (TBK I) til blandt andre Københavns Politi i forbindelse med Yu Zhengsheng's besøg. Heraf fremgår blandt andet: "*… **Trusselsvurdering** Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler mod Kina's Formand for CPPCC eller besøget i øvrigt … Personale på den kinesiske ambassade har udtalt, at man nærer stor bekymring for, at der skal vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med Formandens besøg…*".

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at han deltog i et møde på den kinesiske ambassade den 23. maj 2013. PET deltog ved KF 0765. Mødet blev afholdt på foranledning af de kinesiske embedsmænd. De kinesiske embedsmænd gik meget op i, at den kinesiske formand ikke blev fornærmet ved demonstrationer. Flag, bannere og påklædning blev ikke nævnt, men for ham lå det i luften, at det var det, det handlede om. Både han og PET svarede, at det var lovligt at demonstrere i Danmark, og at de nok skulle sørge for sikkerheden. Parterne gentog begge det samme 3-4 gange. De kinesiske embedsmænd kom ikke med forslag til, hvordan man kunne imødekomme dem. Erfaringerne fra 2012 blev vistnok også drøftet. De kinesiske embedsmænd ønskede en gentagelse, men det var krystalklart for både ham og PET's medarbejder, at sådan blev det ikke.

I intern resumerapport af 5. juni 2013 (TBK II) fra PET vedrørende Yu Zhengsheng's besøg i Danmark i juni 2013 er under overskriften "*Daglige rapporteringer fra delegationen*" anført blandt andet: "*… CHEN Yong var meget bekymret over sikkerheden i forbindelse med delegationsbesøget. Han var tydeligt tynget og påvirket over Falun Gong tilstedeværelse samt risiko for at Falun Gong ville blive bemærket med deres demonstrationer af selve delegationen. CHEN Yongs adfærd kunne tolkes som, at han følte en risiko for at blive stillet personligt til ansvar for evt. happenings der ville kunne virke stødende på Yu Zhengshen...*".

Af Tibetkommission I's beretning bind 1, s. 261 ff. fremgår under pkt. 3.2.2 "*Politiets ageren på gaden*":

"… *Rigsdagsgården 6. juni 2013*

I forbindelse med Yu Zhengshengs ankomst til Rigsdagsgården den 6. juni 2013 blev Lærke Arvidsen ført ud af Rigsdagsgården og bortvist. Hun var iført en T-shirt påtrykt det tibetanske flag, som hun på denne måde blev forhindret i at fremvise for den kinesiske delegation.

På samme tidspunkt blev Jennifer Luna Pedersen tilbageholdt af politiet og efterfølgende bortvist fra Rigsdagsgården. Også hun var iført en T-shirt påtrykt det tibetanske flag, som hun på denne måde blev forhindret i at fremvise.

Episoden er hos Københavns Politi registreret som "Undersøgelse - hændelse uden sag", og det fremgår af døgnrapportens anmærkninger, at "Den ene valgte at lyne trøjen ned så man kunne se Tibet. … Den anden person stod og råbte "Free Tibet", samtidigt med at hun holdt et tørklæde over hovedet."
…
Politiassistent og del af G61-32 Tina Overgaard Jønsson har forklaret, at hun blev sendt ind i Rigsdagsgården sammen med en kollega, som, hun mener, var Jesper Nørgaard. Inde i Rigsdagsgården fik de udpeget en eller to kvinder, som de skulle holde øje med, fordi de var aktivister. Den ene havde et kamera, og hun fik at vide, at kvinden ikke måtte fotografere. En af kvinderne havde åbenbart et flag i en taske, som kvinden ikke måtte tage frem. På et tidspunkt rullede Lærke ned i sin overtrøje, så man kunne se, at hun havde et tibetflag på sin T-shirt. Lærke råbte også et eller andet, som sandsynligvis omhandlede Tibet. Det fik den ene PET-vagt til at råbe om, at de skulle få kvinderne ud fra Rigsdagsgården. Umiddelbart efter førte hun Lærke ud fra Rigsdagsgården. Det var ikke, fordi Lærke gjorde modstand. Hun var ikke en sikkerhedsrisiko. Hun blev ført ud fra Rigsdagsgården, fordi hun viste sin T-shirt.
…
Politiassistent Jesper Nørgaard Nielsen har forklaret, at hans gruppefører videregav en besked, han havde fået, til dem om, at de skulle holde øje med en bestemt kvinde, når de kom ind i Rigsdagsgården, men ikke, at de skulle hente vedkommende ud. Da kortegen med den kinesiske statsmand ankom til stedet, tog kvinden sin overtrøje af. En PETagent, som stod på den modsatte side af kørebanen - ved hovedtrappen ind til Christiansborg - råbte højt og i en meget aggressiv tone: "Få hende væk". Det fik ham til at stille sig hen foran kvinden for at forhindre, at den kinesiske statsmand kunne se det flag, som kvinden havde på brystet. Han mener, at det var enten delings- eller gruppeføreren, som gav ham besked. Han ved ikke, om de så havde talt med KSN. Han husker

ikke, om hun udgjorde en sikkerhedsrisiko. Hun var gået frem foran de andre tilstedeværende på fortovet, da kortegen ankom…".

1996-2001, 2003, 2005-2010 og 2014-2018

Der er ikke for Tibetkommission II fremkommet oplysninger af betydning for kommissionens vurdering vedrørende disse år.

9.2.2 Konklusionen vedrørende PET i beretningen fra Tibetkommission I

Af kommissionsundersøgelsens resultat i Tibetkommission I's beretning fremgår vedrørende PET's involvering i forløbet:

"… ***Vedrørende besøget i 2012***

Kommissionen har i sin bevisbedømmelse lagt til grund, at der op til besøget i Udenrigsministeriet var en bevidsthed om og en fokus på de kinesiske bekymringer for demonstrationer og betydningen af, at besøget blev en succes. Dette bidrog til en stemning, der via PET forplantede sig til Københavns Politi blandt andet gennem gentagen videregivelse af informationer om de kinesiske bekymringer for demonstrationer, uden at formålet med denne videregivelse blev oplyst.
…
Kommissionen har endvidere fundet det bevist, at Københavns Politi agerede ud fra en generel ordre, der på grundlag af PETs trusselsvurdering, oplysninger under stabsmøder og input fra PET var skrevet ind i Københavns Politis operationsbefaling og desuden blev omtalt på en række interne briefinger i Københavns Politi umiddelbart op til og under besøget. Der blev endvidere givet og udført konkrete ordrer i henhold til denne generelle ordre under besøget.
…
Kommissionen har ved sin undersøgelse fundet, at der ikke er grundlag for at antage, at … ej heller den øverste ledelse i … PET … havde kendskab til generelle eller konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig. Kommissionen har heller ikke fundet grundlag for at kritisere, at der ikke fra denne personkreds blev grebet ind over for de ulovlige ordrer, …

Kommissionen har endvidere fundet, at der ikke er grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende over for ansatte i PET...
…

Om PET har kommissionen fundet anledning til at bemærke, at det ikke af PET over for Københavns Politi blev præciseret, at den gentagne videregivelse af oplysninger om de kinesiske bekymringer ikke tilsigtede, at demonstranter ikke måtte være synlige. Kommissionen har endvidere bemærket, at organisationen internt i PET synes at indebære, at konsulenterne KF 0764, KF 0765 og KF 0766 i vidt omfang handlede på egen hånd og uden overordnet ledelse i PET, også selv om der ikke forelå en konkret sikkerhedsmæssig risiko.

…

Vedrørende besøget i 2013

…

Kommissionen har ved sin undersøgelse fundet, at der ikke er grundlag for at antage, at … den øverste ledelse i … PET … havde kendskab til de konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig. …

…

Vedrørende besøget i 2014

Kommissionen har lagt til grund, at politiet ikke hindrede borgere i at demonstrere, og at der hverken i operationsbefalingen, i de taktiske befalinger eller på briefinger blev givet generelle eller konkrete ordrer om, at demonstranter ikke måtte være synlige for den kinesiske delegation. …".

9.2.3 Vurdering vedrørende PET's involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse ved opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse og i forhold til konklusionen i Tibetkommission I's beretning

De ovenfor i pkt. 9.2.1 refererede dokumenter og forklaringer viser, at de af kinesiske embedsmænd gentagne fremsatte ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter blev holdt ude af syne for de besøgende, og Udenrigsministeriets videreformidling af de kinesiske ønsker over årene, herunder op til blandt andre besøgene af premierminister Li Peng i forbindelse med Det Sociale Verdenstopmøde i København i 1995, premierminister Zhu Rongji i 2002, parlamentsformand Wu Bangguo i 2004, præsident Hu Jintao i 2012 og formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng i 2013, lagde et betydeligt pres på PET for, at det så vidt muligt blev forhindret, at den kinesiske delegation så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Desuden var det kendt for de implicerede, at de kinesiske ønsker ikke var begrundet i sikkerhedshensyn.

Dokumenterne og forklaringerne viser videre, at PET fra undersøgelsesperiodens begyndelse og frem til og med formanden Yu Zhengsheng's besøg i 2013 videreformidlede de kinesiske ønsker til Københavns Politi gennem trusselvurderinger, på stabsmøder i forbindelse med besøg og på andre møder, herunder de såkaldte tirsdagsmøder.

Der henvises herved til sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796's forklaring, hvorefter det var hans klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidlede Protokollens budskaber og dermed de kinesiske bekymringer til de involverede politikredse. Videre har KF 0796 forklaret, at PET's videreformidling til de involverede politikredse typisk skete under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne, og at han i forbindelse med præsident Hu Jintao's besøg i 2012 tog direkte fra et møde i Protokollen til et stabsmøde i Københavns Politi. På stabsmødet videreformidlede han, at PET ikke var bekymret for sikkerheden, men at Protokollen havde tilkendegivet den diplomatiske vinkel om, at præsidenten ikke ville tabe ansigt. Han forstod vendingen om, at de kinesiske gæster ikke måtte tabe ansigt, som ensbetydende med, at demonstrationerne ikke skulle være synlige. PET så ikke dette som kontroversielt.

KF 0796's forklaring støttes af blandt andre politikommissær Mads R. Firlings' og politikommissær Claus Rønnegaards forklaringer, der er beskrevet nærmere ovenfor under pkt. 9.2.1.

At det forholdt sig således som forklaret af sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796 understøttes yderligere af indholdet af referater af tirsdagsmøderne, af PET's trusselsvurderinger og af rækken af forklaringer fra politipersonale i Københavns Politi om, at den udbredte forståelse af, at man i forbindelse med højniveaubesøg fra Folkerepublikken Kina så vidt muligt skulle undgå, at de kinesiske besøgende så anti-kinesiske demonstrationer, kom ind i Københavns Politi gennem PET-medarbejderes briefinger på stabsmøder i forbindelse med besøgene og de trusselsvurderinger fra PET, som blev gennemgået på stabsmøderne.

Flere politimedarbejdere i Københavns Politi har forklaret, at man altid fulgte PET's anvisninger, og politidirektør Johan Martini Reimann har endog forklaret, at PET's anbefalinger efter hans opfattelse var en ordre. Kommissionen lægger til grund, at PET's videregivelse til Københavns Politi fra Udenrigsministeriet og den kinesiske ambassade af Folkerepublikken Kina's ønske om, at anti-kinesiske demonstrationer blev holdt ude af syne for de besøgende, der blev videregivet uden en præcisering af, at PET ikke med videregivelsen tilsigtede, at demonstranterne skulle holdes ude af syne, har forårsaget eller medvirket til, at der i Københavns Politi var en generel opfattelse af, at demonstranter skulle holdes ude af syne ved kinesiske officielle besøg.

Kommissionen lægger videre til grund, at dette har bidraget til Københavns Politis klart ulovlige handlinger ved premierminister Zhu Rongji's besøg i 2002, ved præsident Hu Jintao's statsbesøg i 2012 og ved besøget af formanden for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng i 2013. Kommissionen finder denne videregivelse kritisabel.

Det fremgår af Tibetkommission I's konklusion, jf. ovenfor pkt. 9.2.2, at Tibetkommission I ikke fandt, at der var: "…

grundlag for at antage, at … PET … havde kendskab til generelle eller konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig. Kommissionen har heller ikke fundet grundlag for at kritisere, at der ikke fra denne personkreds blev grebet ind over for de ulovlige ordrer, … ".

Det er Tibetkommission II's vurdering, at PET's beskrevne involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse giver grundlag for en væsentlig ændret konklusion vedrørende PET i forhold til konklusionen i Tibetkommission I vedrørende besøgene i 2012 og 2013 for så vidt angår følgende:

Efter dokumenter og forklaringer, som er fremkommet for Tibetkommission II, er det Tibetkommission II's vurdering, at PET med de gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med kritiske demonstrationer til Københavns Politi uden at præcisere, at grundloven mv. skulle overholdes, bidrog til, at Københavns Politi gav klart ulovlige ordrer og udførte klart ulovlige handlinger under præsidentbesøget i 2012 og formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng's besøg i 2013, jf. nedenfor under pkt. 9.3.3. Tibetkommission II har herved lagt vægt på sektionsleder i PET's koordinatorkontor KF 0796's videreformidling på tirsdagsmøder og et stabsmøde under forberedelsen af præsident Hu Jintao's besøg i 2012 af oplysninger, som han havde modtaget i Udenrigsministeriet, om de kinesiske gæsters ønske om, at det så vidt muligt blev forhindret, at de så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, og på dokumenter og forklaringer for Tibetkommission II om, at PET løbende over årene til og med formanden for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng's besøg i 2013 videreformidlede Udenrigsministeriets og den kinesiske ambassades ønsker.

Kommissionen finder, at PET i forbindelse med de gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med kritiske demonstrationer til Københavns Politi uden at præcisere, at grundloven mv. skulle overholdes, er kommet med henstillinger vedrørende Københavns Politis ageren.

Det er Tibetkommission II's vurdering, at kendskab til PET's løbende videreformidling over årene af de kinesiske ønsker om at undgå anti-kinesiske demonstrationer mv. og til KF 0796's forklaring samt til referaterne af tirsdagsmøderne, som ikke var afleveret til Tibetkommission I, og som der ikke var forklaret om for Tibetkommission I, uanset at dette havde været relevant i forhold til Tibetkommission I's undersøgelse, ville have ført til, at Tibetkommission I havde suppleret sin konklusion med at udtale kritik af PET som myndighed.

Tibetkommission I ville endvidere konkret have udtalt kritik af sektionsleder i PET's koordinatorkontor KF 0796 vedrørende hans videreformidling på tirsdagsmøder og et stabsmøde af disse oplysninger, herunder oplysningen, som han havde modtaget i Udenrigsministeriet, om de kinesiske gæsters ønske om, at der helst ikke skulle ses demonstranter - hvilket var klart ulovligt - uden at præcisere, at demonstrationsfriheden mv. skulle respekteres.

Videreformidlingen blev derudover udført af menige medarbejdere i PET. Der er ikke holdepunkter for at antage, at ledelsen eller andre ledende medarbejdere i PET var involveret i eller på anden måde var bekendt med PET's gentagne videregivelse af de beskrevne kinesiske ønsker. Kommissionen finder anledning til at bemærke, at den organisatoriske opbygning i PET[1], som bidrog til Københavns Politis retsstridige handlinger, ikke forekommer hensigtsmæssig henset til den autoritet og de vidtrækkende konsekvenser, som PET-medarbejdernes budskaber i trusselsvurderinger og ved briefinger på stabsmøder har. Som det fremgår nedenfor i kapitel 10 har PET da også efter Tibetkommission I taget skridt til en ændret procedure, der skulle rette op herpå.

Der er ikke i øvrigt fremkommet oplysninger for Tibetkommission II, som giver anledning til at ændre eller supplere konklusionerne i beretningen fra Tibetkommission I, der vedrørte tre besøg i henholdsvis 2012, 2013 og 2014.

9.3 Københavns Politis ageren på gaden samt indholdet og tilblivelsen af instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse

Efter kommissoriet skal kommissionen blandt andet undersøge og redegøre for politiets håndtering af demonstrationer og meningstilkendegivelser i forbindelse med

1 Se om den organisatoriske opbygning i Tibetkommission I's beretning, bind 2, s. 361 f.

officielle kinesiske besøg i Danmark fra 1995 til tidspunktet for kommissionens nedsættelse den 4. juli 2018.

Desuden skal kommissionen undersøge og redegøre for indholdet og tilblivelsen af de instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse, der blev givet til det politipersonale, som konkret udførte politiets opgaver i forbindelse med de officielle kinesiske besøg i Danmark.

I det følgende redegøres der for de dokumenter og forklaringer, som kommissionen har lagt vægt på ved sin vurdering af politiets ageren på gaden og tilblivelsen af instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse.

9.3.1 Dokumenter og forklaringer om Københavns Politis ageren, instrukser mv.

De dokumenter og forklaringer, der redegøres for i det følgende, omhandler kinesiske ønsker, som af Udenrigsministeriet og PET blev videreformidlet til Københavns Politi, om ved officielle besøg fra Folkerepublikken Kina at begrænse eller helt undgå anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Der redegøres endvidere for dokumenter og forklaringer, som ligger til grund for Tibetkommission II's vurdering af Københavns Politis ageren, instrukser mv. under officielle besøg fra Folkerepublikken Kina.

Det bemærkes, at væsentlige dele af politiets arbejde under operationerne i den undersøgte periode som følge af den måde, de har valgt at tilrettelægge deres arbejde på, ikke er skriftligt dokumenteret.

a. Generelle forklaringer

Vicepolitiinspektør Gunnar Birger Sallov, der var ansat i Københavns Politi til og med 2005, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at det henover årene var en almindelig indforstået opfattelse mellem politifolkene, at de kinesiske gæster ikke ønskede at se demonstrationer, og at ønsket så vidt muligt skulle imødekommes. Denne forståelse kan føres helt tilbage til starten af 1990'erne. Når der var officielt kinesisk besøg i Danmark med henblik på at indgå handelsaftaler, ville man gerne gøre det så godt som muligt for alle parter. Ønsket om ikke at se demonstranter var særligt for de kinesiske gæster.

Vicepolitikommissær Ole Kahr, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at det er rigtigt, at han har udtalt til pressen, at det blev nævnt på stabsmøder, at de skulle passe på, at den kinesiske premierminister ikke så fx

demonstranter fra Falun Gong eller Støttekomitéen for Tibet. Det faldt som en bemærkning på flere stabsmøder i forbindelse med besøg fra Folkerepublikken Kina. Det blev aldrig sagt, hvorfra det stammede, at det ikke måtte forekomme. Det blev alene sagt, at de skulle undgå, at det skete. Det var en uskreven regel. Der var ingen, der spekulerede over, hvor det kom fra.

Vicepolitiinspektør Jørgen Hedegaard Thomsen, der med et enkelt afbrud var ansat i Københavns Politi fra 1974 til og med 2016, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at stort set alle på Politigården var bekendt med, at de kinesiske gæster ikke måtte tabe ansigt, hvori lå, at der ikke måtte være demonstrationer, som var synlige for dem. Det florerede således rundt, at de kinesiske delegationer ikke måtte blive konfronteret med anti-kinesiske demonstranter.

Politikommissær Bent Olsen, der var ansat i Københavns Politi til og med 2019, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han er enig i andre vidners forklaring for Tibetkommission II om, at det var almindeligt kendt i Københavns Politi, at de kinesiske besøgende ikke ønskede at se demonstranter, og at man derfor skulle sikre, at de kinesiske gæster ikke så demonstrationer. Baggrunden for denne viden og håndtering af demonstrationer i forbindelse med kinesiske besøg var sikkerhedsvurderingerne fra PET. I forbindelse med besøg fra Folkerepublikken Kina fra 2007 eller 2008 og frem havde han ansvaret for planlægningsstabens placering af demonstrationer. Der indgik det i overvejelserne at placere demonstrationerne således, at delegationerne reelt ikke kunne se dem, og man gjorde det også. Det var af hensyn til værtskabet over for VIP'en, at man placerede demonstrationerne uden for eskorteruten. Det lå i sikkerhedsvurderingen fra PET, at de kinesiske gæster ikke ønskede at se demonstrationer. Man forbød ikke demonstrationerne, men man prøvede at imødekomme de kinesiske ønsker ved, at demonstranterne blev placeret således, at de var i en vis nærhed af VIP'en, men på en sådan afstand at VIP'en ikke ville føle sig stødt eller muligvis slet ikke så demonstrationen.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at det altid var noget særligt, når der var kinesisk besøg, fordi der lå noget i luften om, at de kinesiske gæster var ømtålelige over for at se demonstranter. Det er ikke noget, som Københavns Politi har opfundet. De informationer, som Københavns Politi fik, kom fra PET, der deltog i planlægningsmøderne i Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet ville gerne invitere gæster til Danmark og så selvfølgelig gerne, at besøgene blev en succes. De kinesiske bekymringer sivede på den måde ud i systemet og blev genfortalt ad flere gange. Herefter blev det til, at når der kom kineske gæster, skulle der tages specifikke hensyn. Hver gang der kom kinesiske besøg, blev der meldt et budskab ud om, at kinesiske besøgende ville blive sure, hvis de så demonstranter. Han ved ikke, hvorfor politiet ikke stillede spørgs-

mål hertil. Der var altid en lignende formulering med i operationsbefalingerne ved kinesiske besøg.

Politikommissær Mads R. Firlings, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at det var alment kendt i Københavns Politi, at de kinesiske gæster ikke brød sig om at se demonstranter, og at man skulle søge at undgå, at det skete.

b. De enkelte år

1995

I 1995 blev Det Sociale Topmøde afviklet i København, og Folkerepublikken Kina var repræsenteret ved premierminister Li Peng.

Politikommissær Torben Juel Eriksen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed og Tibetkommission II forklaret blandt andet, at en PET-medarbejder fortalte ham om de kinesiske sensibiliteter. PET-medarbejderen fik sine oplysninger fra Udenrigsministeriet eller Statsministeriet. Det var det ministerium, der havde værtskabet. PET-medarbejderen sagde, at man fra ministeriets side gerne så opgaven løst således, at den kinesiske premierminister ikke blev forulempet ved demonstrationer eller på anden måde og måske rejste hjem i utide. Det står helt klart i hans erindring. I ønsket lå efter informationerne fra PET-medarbejderen en hensyntagen til den danske samhandel med Folkerepublikken Kina.

Ved udtrykket *"at den kinesiske premierminister ikke blev forulempet"* forstod han, at den kinesiske premierminister ikke måtte konfronteres med mishagsytringer. Det var ikke fysisk forulempelse, som de kinesiske besøgende frygtede.

Han drøftede ikke med chefpolitiinspektør Einer Lind, hvor grænserne gik for, hvad man kunne gøre for at imødekomme ønskerne fra ministeriet og de kinesiske embedsmænd. Der var et udbredt kendskab i Københavns Politi til ønsket om, at man undgik episoder, der kunne bringe den kinesiske premierminister i forlegenhed, ligesom det var alment kendt, at der generelt skulle tages hensyn, når kinesiske embedsmænd og gæster var involveret i et arrangement. Det var hans opfattelse, at informationerne herom kom fra PET. Han ved ikke, om der i andre tilfælde end i forbindelse med Det Sociale Verdenstopmøde var informationer, der blev videreformidlet af PET fra Udenrigsministeriet eller Statsministeriet. Af geografiske årsager lagde han afspærringen ved hotellet således, at eventuelle demonstranter og andre ikke kunne ses fra hotellet. Han kan ikke udelukke, at han ud fra, hvad han i øvrigt var kommet under vejr med i planlægningsfasen, men ikke efter de kinesiske em-

bedsmænds tilkendegivelser, fortsat ville have placeret afspærringen således, at det ikke var muligt at se demonstranter fra hotellet, selv om geografiske forhold ikke havde været til hinder for en anden placering, men det er et hypotetisk spørgsmål. Han havde ikke noget at gøre med indsatsen uden for afspærringen, herunder placeringen af demonstrationer, hvorfor han ikke er sikker, men så vidt han ved, blev demonstranterne anvist en plads bag ved Planetariet, hvor demonstrationen kunne stå.

1998

I 1998 besøgte Folkerepublikken Kina's premierminister Li Lanqing Danmark.

Af Københavns Politis operationsbefaling af 5. februar 1998 (TBK II) fremgår blandt andet, at det var *"… den strategiske hensigt at begrænse eventuelle forstyrrelser i form af demonstrationer…"*.

Det fremgår af Gentofte Politis befaling af 12. februar 1998 (TBK II) vedrørende de lokale politimæssige foranstaltninger i forbindelse med vicepremierministerens besøg på den kinesiske ambassade, at det var *"… den strategiske hensigt, at begrænse eventuelle forstyrrelser i form af demonstrationer, hærværk og lignende i perioden op til og under besøget på ambassaden…"*.

2002

I 2002 havde Danmark EU-formandskabet under afviklingen af ASEM IV-topmødet i København den 22.-24. september 2002. Premierminister Zhu Rongji deltog i topmødet og aflagde i forlængelse heraf officielt besøg i Danmark.

Chefpolitiinspektør Kai Vittrup var den overordnet ansvarlige i Københavns Politi for afviklingen af topmødet, og også for premierminister Zhu Rongji's efterfølgende officielle besøg i Danmark den 24.-26. september 2002. Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen var den operationsansvarlige. Blandt indsatslederne var vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han deltog i et møde i Eigtveds Pakhus umiddelbart før premierminister Zhu Rongji's besøg i 2002. I mødet deltog embedsmænd fra Udenrigsministeriet og indsatsledere, og de fik af embedsmændene at vide, at de skulle undgå, at den besøgende så Falun Gong-tilhængere. Det var hans opgave at finde ud af, hvor Falun Gong-tilhængere stod ved kortegeruten. Hvis der var Falun Gong-tilhængere, ville kortegeruten blive omlagt. Han husker det ikke konkret, men han er overbevist om, at chefpolitiinspektør Kai Vittrup også deltog i mødet, da det formentlig var Kai Vit-

trup, der havde taget ham med til mødet. Det var en slags gestus for at vise, at også indsatsledere burde deltage på højere plan.

Vicepolitiinspektør Benny Winther Jørgensen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han ikke var med til et møde om operationen i Eigtveds Pakhus i forbindelse med ASEM IV topmødet. Derimod deltog han op til topmødet i stabsmøder ca. en gang om ugen, hvor blandt andre KSN-ledere, ledere fra Regionsafdelingen og PET deltog.

Det var den samme medarbejder fra PET, der deltog på alle stabsmøderne op til topmødet og det samtidige besøg af Zhu Rongji. PET-medarbejderen talte meget om, at de kinesiske gæster var sensible i forhold til at se demonstranter. Medarbejderen nævnte blandt andet, at Udenrigsministeriets protokol var lidt bange for, at det skete, idet det kunne have betydning for indgåelsen af handelsaftaler. Det var imidlertid aldeles uvedkommende for ham. Han skulle alene rette sig efter operationsbefalingen og handle ud fra den. Det var på alle stabsmøderne, at medarbejderen fra PET sagde, at de kinesiske gæster nok ville blive sure, hvis de så demonstranter.

Af handlingsforløbsrapporter fra Københavns Politi fremgår, at der under Zhu Rongji's besøg i 2002 blev holdt udkig efter Falun Gong-demonstranter, herunder ved Kongens Nytorv.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at chefpolitiinspektør Kai Vittrup havde givet ham ordre om at sikre, at den besøgende ikke så Falun Gong-tilhængere på Kongens Nytorv, hvis kortegen var nødsaget til at køre forbi der. Han så ikke noget odiøst i, at de gjorde, hvad de kunne, for at den kinesiske gæst følte sig velkommen, og hvis det var en del af den kinesiske kultur, at de kinesiske gæster blev stødt over at se Falun Gong-tilhængere, ville de sikre, at gæsterne ikke så dem. Han anså ikke dette som værende på kant med grundloven eller med andre regler. Videre har vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard forklaret blandt andet, at han ikke har forklaret dette for Tibetkommission I i 2016, fordi afhøringen dengang kun handlede om besøget i 2013. Under forklaringen måtte han lide den tort at have en sigtets rettigheder for at have passet sit arbejde. Han holdt sig derfor til at svare på de spørgsmål, han blev stillet, og han blev ikke spurgt om, hvad hans opfattelse var i 2002.

Politiets kommandocentral, KSN, var den 22. september 2002 under ledelse af politiinspektør Mogens Norup Lauridsen fra kl. 08.00 til kl. 20.00 og under ledelse af politiinspektør Torben Schütt fra kl. 19.00 til den følgende morgen kl. 08.00.

Af handlingsforløbsrapport af 22. september 2002 (TBK II) fra Københavns Politi, OCI vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, fremgår "… *2205/KSN/pga. Falon gong demonstration på Rådhuspladsen omlægges kinesisk rute fra Langebro til Knippelsbro. Posten Langebro nedlægges og flyttes til Knippelsbro…*".

Politiets kommandocentral, KSN, var den 23. september 2002 under ledelse af politiinspektør Mogens Norup Lauridsen fra kl. 08.00 til kl. 20.00 og under ledelse af politiinspektør Torben Schütt eller vicepolitiinspektør Benny Winther Jørgensen fra kl. 20.00 til den følgende morgen kl. 08.00.

Det fremgår af handlingsforløbsrapport af 23. september 2002 (TBK II) fra Københavns Politi, OCI vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, blandt andet: "*… 1217/S9-12: Har været alle steder, hvor der er anmeldt demoer med Falun Gong. Der er alene demo på Rådhuspladsen … 1913/L8 til D9-01: al bevægelse vedr. Falun Gong meldes uopholdeligt til mig … 1920/L8 til D9-01: demoen (5 pers.) er u.f. Børsen. Sv.: kører til aftalt sted ud for Chr. Borg. Og holder demoen i Børsgade 1922/D9-01: demoen på 5 pers. Er på Slotspladsen. Sv.: hold dem der. … 1925/D9-01 til L8: demoen fra Slotspladsen går ad Vindebrogade. Sv.: Tilbageholdes indtil VIP Kina er ankommet Chr. Borg. … 1931/KSN: forventet afgang VIP-kina kl. 1940 1937/ D9-01: S9-14. har kontakt til 3 demonstranter. Sv.: Skal holdes i sidegade, hvis det er Falun Gong 1939/S9-11: har afvist gruppen og sendt dem mod Rådhuspladsen. 1940/L8 til KSN: de tre Falun Gong-tilhængere går ad HCAB og har passeret Rysenstensgade …*".

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har herom forklaret, at det hele handlede om, at Falun Gong-tilhængere ikke var synlige for kortegen.

Af handlingsforløbsrapport af 23. september 2002 (TBK II) fra Københavns Politi, OCI Jan S. Rasmussen (nu Steen Bischof) fremgår: "*… 2230/Falun Gong demo havde taget opstilling på Amager Boulevard over for Hotel Scandinavia. DF fra 31-04 tog kontakt til lederen … Der var i alt 30 demonstranter. … 2244/KSN oplyste at pga. Falun Gong demo'en valgtes alternativ escorte-rute 35 A for kinesisk delegation. 2255/KSN ønskede demoén rykket uden for den Kinesiske delegations synsfelt. D 31-04 sat på opgaven. … 2329/D 31-04 oplyste at demo'en havde opløst sig selv…*".

Vicepolitikommissær Steen Bischof (tidl. Jan S. Rasmussen) har for Tibetkommission II forklaret herom, at som han husker det, var det ham, der ankom i "Lima"vognen som den første til demonstrationen. Der var 10-15 Falun Gong demonstranter. De sad fuldstændig stille på fortovet i skrædderstilling og mediterede, hvilket han meddelte over radioen til KSN, hvorefter radiokommunikationen med KSN sluttede. Mens han stadig var på stedet, blev han igen kaldt op af KSN, som spurgte, om de kinesiske gæster ville kunne se demonstranterne, når delegationen

kom ad Artillerivej, hvilket han bekræftede, at de kunne. Derefter meddelte KSN ham, at demonstranterne skulle flyttes. Han gik derfor hen til demonstranterne og sagde, at de lige skulle flytte sig 10 meter, hvilket de gjorde. Ved flytningen de 10 meter blev demonstranterne placeret således, at de ikke ville kunne ses af kortegen, idet hotellet herefter skyggede for dem. Han var alene og i uniform, da han henvendte sig til demonstranterne. Han havde ikke tidligere oplevet, at man omlagde eller flyttede demonstrationer for, at de ikke skulle ses.

I en KSN døgnrapport for KSN niveau 2 fortsat af 24. september 2002 kl. 07.00-19.00 er anført, at politiinspektør Mogens Lauridsen var leder af KSN. Rapporten er tilført oplysning om*: "… 1622/Demo v/Udenrigsministeriet. Lima 1 meddeler, at der er forsamlet ca. 25-30 demonstranter på Christianshavns Torv ved Kanalen. De bærer på flag og bannere. Alt er stille og roligt … 1659/5-7 demonstranter bortvises. Lima 1 meddeler, at man er nødt til at bortvise 5-7 demonstranter, der er lidt langsomme i betrækket, fra hjørnet af Strandgade Torvegade. Det er resterne fra Tibetdemonstrationen …".*

I handlingsforløbsrapport af 24. september 2002/NAT (TBK II) fra Københavns Politi, OCI, vicepolitikommissær Børge Niemann (Lima 8), er tilført: *"… 2100/Lima 8 tilgående med tilsyn SAS Radisson, Amager. Ca. 25 Falun Gong tilhængere samlet foran SAS / alt stille & roligt. Lima Scandinavia, vpk. Jørgen Kristensen, kontaktet – ønskede Falun Gong demoen flyttet ind i parken, hvilket var i overensstemmelse med tilladelsen"* og *"KSN … 2120 Falun Gong tilhængere placeret på fortov mellem cykelsti & busstop. Af tilladelse fremgår, at Demoen kun må stå "På sti i Parken", hvorfor de efter lidt diskussion med OCI fortrækker til parken. Ansvarlig for demoen, Lingnan Wu, påstod, at hun havde en telefonisk aftale med Arne Larsen om den placering, som de indledningsvis havde indtaget. Dette forsøgt bekræftet via KSN uden held. Lingnan Wu fik oplyst mit navn, idet hun evt. ville klage."*

Vicepolitikommissær Ole Kahr har til Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret blandt andet, at der dog var en enkelt ting, som gør, at besøget fra Folkerepublikken Kina – i 2002 – adskilte sig fra de andre VIP-besøg, som han havde været med til at planlægge. Der blev nemlig sagt på stabsmøderne, at de skulle gøre, hvad de kunne for at undgå, at premierministeren under besøget kunne se eventuelle demonstranter, flag og bannere med relation til Frit Tibet.

Vicepolitiinspektør Gunnar Birger Sallov har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han var operationsleder i KSN under ASEM IV-topmødet og Zhu Rongji's besøg i september 2002. I planlægningsmøderne deltog chefpolitiinspektør Kai Vittrup og KSN-lederne. Kai Vittrup nævnte under et forberedende møde, at de kinesiske besøgende var meget sarte over for Falun Gong og demonstrationer i almindelighed. De skulle derfor gøre så meget, som de kunne, for at de kinesiske

gæster ikke blev "udsat" for demonstrationer. Kai Vittrup sagde videre, at idet de besøgende fra Folkerepublikken Kina var vores gæster, skulle politiet forsøge at rette sig efter deres ønsker, for som vært skulle man opføre sig pænt over for sine gæster. Han opfattede ikke Kai Vittrups udtalelse som en forholdsordre. Han opfattede den som en henstilling om, at lederne så vidt muligt skulle tage hensyn til de kinesiske gæster. Han talte efterfølgende i KSN med politiinspektør Mogens Lauridsen om Kai Vittrups udtalelse, og de tilrettelagde arbejdet derefter. De valgte placeringen af demonstranterne således, at demonstranterne ikke kom alt for tæt på de kinesiske gæster og ikke alt for længe var samme sted som dem. De kunne også vælge at flytte en demonstration. Demonstranterne fik stadig lov til at se de kinesiske gæster, men de sørgede for, at det blev så lidt som muligt. De sagde ved briefingerne, at indsatslederne skulle gøre så meget, som de kunne, for at de kinesiske besøgende ikke så demonstranter.

Politikommissær Henning Peter Dahl, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han var leder af hundetjenesten under ASEM IV-topmødet og Zhu Rongji's besøg i september 2002. Det blev på stabsmødet slået fast, at det var vigtigt, at de sikrede, at gæsten ikke så noget negativt. Forholdsordren om afskærmning opstod dermed på stabsmødets opgavegennemgang i dialogen mellem ledelsen og folk på hans niveau. Aftalen blev, at hans enhed skulle afskærme, hvis Mike Limas forrider observerede demonstranter med negative tilkendegivelser. Afskærmning var sekundært i forhold til at køre en anden rute. Falun Gong var en negativ demonstration i forhold til gæsterne. Til afskærmning skulle de bruge "grisebilerne". Det var store kassebiler med plads til seks hunde. De havde samme størrelse som de såkaldte "hollænderbiler". Det var alene hans enhed, der havde til opgave at afskærme. Formålet med afskærmningen var dels sikkerhed, altså at sikre at kortegen kunne komme frem, men det var også at sørge for, at kortegen ikke kunne se demonstranterne.

Vicepolitiinspektør Allan Christensen, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han blev leder af KSN omkring 2002. Han har på intet tidspunkt set på skrift, at kinesiske besøgende skulle skærmes mod anti-kinesiske demonstrationer, men det var alment kendt.

Chefpolitiinspektør Kai Vittrup har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at i 2002 og formentligt længe inden da susede PET's opfattelse vedrørende håndteringen af demonstranter ved besøg fra Folkerepublikken Kina rundt på gangene. Det var umuligt for ham at gribe ind heroverfor, da der er 2.000 ansatte i Københavns Politi. Der blev fra kinesisk side lagt vægt på, at der ikke måtte være synlige demonstranter. Det var helt generel viden, at de kinesiske gæster ikke ønskede at se demonstranter, men det var irrelevant for operationen, og han tog ikke hensyn her-

til. Oplysningerne fra PET om, at de kinesiske besøgende ikke brød sig om demonstranter, blev viderefortalt på politiets stabsmøde forud for besøget. Han tog ikke under stabsmødet mundtlig afstand fra det, som PET havde sagt på det forberedende møde, da hans folk vidste, at de alene skulle følge den skriftlige befaling, som han havde udstedt.

2004

Folkerepublikken Kina's parlamentsformand Wu Bangguo aflagde i 2004 Danmark et besøg.

Vicepolitiinspektør Gunnar Birger Sallov ledede operationen i Københavns Politi.

Af Københavns Politis operationsbefaling af 25. maj 2004 (TBK II) for parlamentsformand Wu Bangguo's besøg i Danmark i 2004, 4. udgave, fremgår blandt andet: *"… Politiaktion 07-7 … Eventuelle demonstrationer henvises til området ved Lystbådehavnen. (de ikke kan ses fra området ved den lille havfrue.)…"*. Operationsbefalingen er udfærdiget af politikommissær Kaspar Andreasen og en kriminalassistent.

Det fremgår af taktisk befaling af 26. maj 2004 (TBK II) for politiaktion 07-7, at *"… Det er opgaven at … sikre at evt. demonstrationer henvises til Lystbådehavnen ude af syne fra den lille havfrue…"*. Den taktiske befaling er udfærdiget af vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard.

Vicepolitiinspektør Gunnar Birger Sallov har forklaret, at man ikke kunne læse direkte i operationsbefalingen, at politiet havde til opgave at minimere, hvad de kinesiske gæster så til demonstranter, men man kunne læse det mellem linjerne, og i KSN var der ingen tvivl om, at det var en af opgaverne. Han ved ikke, hvorfor det ikke direkte står i operationsbefalingen. Det var ikke, fordi det kunne være kontroversielt. De kunne godt have skrevet det ind, men det fandt man åbenbart ingen grund til.

Politikommissær Kaspar Andreasen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han som leder af Plan- og Sikkerhedssektionen var ansvarlig for planskrivningen. PET fremlagde på et stabsmøde de oplysninger, som PET havde fra Udenrigsministeriet som vært for Wu Bangguo's besøg. Han opfattede PET's budskab på stabsmødet således, at det var et vilkår, at demonstranterne skulle holdes på afstand af den kinesiske delegation, og at delegationen ikke måtte blive krænket. Krænkelsen kunne bestå i, at delegationen så medlemmer af Falun Gong-bevægelsen eller tibetanske flag. Formålet med placeringen af demonstranterne i Lystbådehavnen var at imødekomme anmodningen om at holde demonstranterne på afstand, således at de

ikke kunne genere den kinesiske delegation, som navnlig ikke ønskede at se Falun Gong-tilhængere eller tibetanske flag.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han ikke mindes forudgående drøftelser med Kaspar Andreasen om formuleringen af operationsbefalingen eller om hans taktiske befaling. Han hæfter sig ved, at det allerede i operationsbefalingen var angivet, hvor en demonstration skulle placeres. Dette skete sædvanligvis først senere i forløbet, hvor aktionslederen i samråd med PET og andre besigtigede ruten og besluttede, hvor det var mest hensigtsmæssigt at placere demonstrationer, kortege osv. Han kan ikke forestille sig, at Kaspar Andreasen indsatte bemærkningen i parentes på eget initiativ. Det er en usædvanlig bemærkning, som ikke tilkendegiver noget om sikkerhed. Han reagerede ikke på, at demonstranterne blev placeret et sted, hvor de ikke kunne ses. Hans opfattelse har altid været, at der var særlige foranstaltninger i forhold til demonstrationer ved kinesiske besøg.

Vicepolitiinspektør Michael Agerbæk, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at forskellen mellem besøg fra Folkerepublikken Kina i forhold til besøg fra andre lande var, at det var sædvanlig praksis, at der ved besøg fra Folkerepublikken Kina var øget fokus på synlighed, således at de kinesiske gæster ikke måtte møde demonstranter. Det var fast praksis. Da han trådte ind i ledelsen i 2004, kom han ind i denne forståelsesramme for håndteringen af besøg fra Folkerepublikken Kina. Der var en italesættelse i forhold til synlighed ved besøg fra Folkerepublikken Kina. Således var det et klart ønske at undgå, at de kinesiske gæster blev konfronteret med anti-kinesiske demonstrationer, herunder fra Falun Gong og Støttekomitéen for Tibet. De enkelte operationer blev planlagt på stabsmøder, hvori PET deltog. På møderne deltog endvidere de operative ledere fra andre involverede politistationer. Det var på disse møder, at forståelsen om synlighed ved kinesiske besøg fremkom. Forståelsen blev talt ind i politiet fra PET, som havde kontakten til værtskabet. Afhøringen af ham i Tibetkommission I var koncentreret om hans funktion under besøgene fra Folkerepublikken Kina i 2012 og 2013, hvor han ikke var med i den specifikke planlægning af besøgene. Der var derfor ikke umiddelbart anledning til at forklare om forholdene i 2004. Det var først, da han læste Tibetkommission I's anbefalinger og redegørelse, at det blev klart for ham, at han skulle have givet yderligere oplysninger i forbindelse med afhøringen.

2009

Danmark var i dagene 7.-18. december 2009 vært for FN's klimakonference 2009 (COP 15), hvori deltog mere end hundrede statsledere fra hele verden, herunder Folkerepublikken Kina's premierminister Wen Jiabao.

Af POLDOK Hændelsesrapport for 6. til 7. december 2009 (TBK II) i forbindelse med COP 15 fremgår under "***Briefing kl. 2000***" blandt andet: *"… Michael Agerbæk: Man skal have obs på Falun Gong demonstration i morgen ved Bella Centret. Kinesiske delegationer har tidligere ytret kritik over at foreningen afholder demonstration når de er til stede…"*.

2011

Det fremgår af meldeblanket af 19. oktober 2011 (TBK II) fra Københavns Politi vedrørende demonstrationer ved Udenrigsministeriet i forbindelse med udenrigsminister Yang Jiechi's besøg i Danmark blandt andet: *"… Fra 1600 til 1700 skal vi være til stede med CD-vogn foran demonstranterne, når den Kinesiske Udenrigsminister kører forbi omkring kl. 1630…"*.

2012

I foråret 2012 blev det af PET med meget kort varsel meddelt Københavns Politi, at Folkerepublikken Kina's præsident Hu Jintao ville komme på et længe ventet statsbesøg den 14.-16. juni 2012.

I Københavns Politi var politiinspektør Mogens Norup Lauridsen overordnet ansvarlig for afviklingen af besøget, og politiinspektør Claus Hjelm Olsen blev operationsansvarlig.

Af operationsbefaling af 10. maj 2012, 1. udgave, (TBK I) for Københavns Politis indsats i forbindelse med præsident Hu Jintao's statsbesøg i Danmark den 14.-16. juni 2012 fremgår om trusselsvurderingen fra PET for besøget: *"… Politiets Efterretningstjeneste er ikke i besiddelse af oplysninger om konkrete trusler eller planlægning at terrorrelaterede aktiviteter mod den kinesiske præsident, delegationen eller det officielle statsbesøg i Danmark i det hele taget. … Personale fra den kinesiske ambassade i København har udtalt, at man fra kinesisk side er meget bekymret for, at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg. Det er PET's opfattelse, at kineserne ikke er bekymret for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men det er meget afgørende for dem, at 'de ikke taber ansigt' ved konfrontation med demonstrationer eller lignende…"*.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at den danske bekymring for besøgets succes også kom til udtryk i 2012, da det var selve Folkerepublikken Kina's præsident, der skulle på besøg og ikke blot en kinesisk minister. Retorikken var anderledes. Han havde ikke tidligere haft ret meget at gøre med kinesiske besøg, men det var tydeligt for ham,

at der altid havde været en bekymring. Det overraskede ham derfor heller ikke, at de kinesiske besøgende ikke ønskede at møde demonstranter. Det har givetvis været drøftet med politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, hvordan besøget skulle tilrettelægges, og de bestræbte sig på, at demonstranterne fik gunstige forhold til at ytre sig. Tilrettelæggelsen blev vanskeliggjort af, at de først fik kendskab til præsidentens planer i sidste øjeblik. Han husker et kinesisk besøg året eller to år før, hvor der også havde været snak om placeringen af demonstranter i forhold til, om det kunne være en problematisk oplevelse for de kinesiske gæster at se demonstranterne. Han husker ikke, hvilket besøg det var. Han havde hørt, at det var lidt besværligt med besøgende fra Folkerepublikken Kina, som blev sure, hvis de så demonstranter. Han søgte ikke nærmere information om holdningen til kinesiske gæster, da det var sådan, det var.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at han udarbejdede operationsbefalingen blandt andet ud fra notater på stabsmøderne og input fra PET, samt at han samlede sine inputs i udkast til en operationsbefaling og forelagde dem for operationsleder vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen. På stabsmøderne forelå PET's trusselsvurdering om, at det var vigtigt, at de kinesiske gæster ikke "tabte ansigt". Denne oplysning medførte, at man talte om at køre ad alternative ruter, men det medførte ikke, at man specifikt drøftede, hvordan der skulle ageres over for demonstranter, og heller ikke, hvad der nærmere lå i denne del af trusselsvurderingen. På et tidspunkt kontaktede han KF 0764 pr. sms og spurgte, om der var noget nyt. Han vidste, at KF 0764 havde været til møde i Udenrigsministeriet. KF 0764 sms'ede tilbage: "Jeg har noget. Det tager vi over telefonen." Da KF 0764 senere ringede til ham, oplyste KF 0764, at KF 0764 på et møde i Udenrigsministeriet havde fået at vide, at "nu kom de", og at der skulle underskrives aftaler for 20 mia. kr. KF 0764 sagde også, at hvis de så et tibetansk flag eller blev krænket, kunne man godt regne med, at de ville tage hjem igen. Han fik ikke at vide, hvor i Udenrigsministeriet KF 0764 havde været til møde. Mødet blev afholdt samme dag som telefonsamtalen. Oplysningerne gav et billede af, hvad der var vigtigt for medarbejderne i Udenrigsministeriet. PET havde efter hans opfattelse ingen holdning til det oplyste. For Københavns Politi var oplysningen blot en konstatering af, at hvis de kinesiske gæster så flag eller blev krænket, så ville de rejse igen. Det var hans klare billede, at grunden til, at KF 0764 ville tale om det i telefonen, var, at KF 0764 ikke ville have det på skrift, og det gjorde indtryk på ham. Han havde ikke tidligere oplevet, der var oplysninger fra politimedarbejdere, man ikke kunne få på skrift.

Af referat udarbejdet af PET af tirsdagsmøde den 29. maj 2012 (TBK II) med deltagelse af blandt andre Københavns Politi, OPA, vedrørende det kommende statsbesøg af præsident Hu Jintao i juni 2012 fremgår blandt andet: *"… 14.-16. JUNI Kinesisk*

indkomne statsbesøg til kongehuset. … FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten…".

Sektionsleder for PET's Koordinatorkontor KF 0796 har for Tibetkommission II herom forklaret, at efter hans opfattelse var begrebet "synligt" PET's måde at videre-bringe Protokollens ønsker på. Han vil mene, at fokuspunktet kom fra Protokollen.

Vicepolitiinspektør Michael Agerbæk har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han ikke husker, om formuleringen i PET's referat af tirsdagsmødet den 29. maj 2012 under kalendertidspunkt 14.- 16. juni om: *"… FOKUS på at der helst ikke må være demonstrationer mod kineserne "synligt" ift præsidenten…"* blev sagt direkte, men selve forståelsen heraf afspejler meget fint, hvad der stod i trusselsvurderingerne, og hvordan det var.

Ved mail af 5. juni 2012 (TBK I) sendte PET anbefaling med trusselsvurdering og programskitse for Hu Jintao's besøg til Københavns Politi. Mailen blev videresendt internt den 6. juni 2012 til blandt andre vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, som samme dag videresendte mailen til "KBH FP Logistik" med bemærkning om, at han troede, at det var vigtigt, at vi *"… gør os stærke på flankerne så vi kan forhindre alt for mange Falungong eller hvad de hedder og så Fri Tibet folk...".*

I 2. udgaven af operationsbefalingen (TBK I) for Hu Jintao's besøg blev blandt andet indsat: *"… Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskoteruter, og sikrer at evt. demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskoruten og objekter…*". Denne tilføjelse forblev en del af operationsbefalingen i alle senere udgaver.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen har for Tibetkommission I forklaret herom blandt andet, at ændringerne i 2. udgaven af operationsbefalingen sagtens kan stamme fra ny viden. Han vil tro, at det er politiassistent Michael Dekker Poulsen, der har forfattet det og skrevet tilføjelserne i afsnittet om manøvreideen ind, og at han har fået input herom fra PET. Det er ikke ham, der har givet input til Michael Dekker Poulsen. Han har ikke hæftet sig ved det tidligere. Operationsbefalingens afsnit om politiaktion 04-01 er efter hans opfattelse ikke en generel ordre. En generel ordre i operationsbefalingen om, at demonstranter og flag ikke måtte være synlige, ville være ulovlig, men han havde kun fokus på sikkerheden og tænkte ikke på dette. Han vil tro, at politiinspektør Mogens Norup Lauridsen generelt løbende gjorde sig bekendt med operationsbefalingernes indhold og også med den endelige operationsbefaling.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen har for Tibetkommission I forklaret, at blandt andet ovenstående tilføjelse i operationsbefalingen er kommet til ved hans mail af 7. juni 2012. Afsnittet er formuleret af ham, men indholdet var ikke noget, han selv havde fundet på. Det må være noget, han har trukket ud af en samtale på et stabsmøde. Det kan også være noget, han har fået at vide, at han skulle skrive ind. Han troede, men var ikke sikker på, at det er sagt på et stabsmøde. Det er noget, der stammer fra et input, som han har fået. Det stammer ikke fra PET. Det havde han i hvert fald svært ved at forestille sig. PET kommer med trusselsvurderinger. De blander sig ikke i det rent operationelle, der drøftes på stabsmøder. Det anførte må derfor komme fra operationsledelsen i Københavns Politi. Han kunne ikke huske, om det stammede fra vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen. Han ville tro, at det havde betydning for ledelsen i Københavns Politi, at det kom med. Ellers var det ikke blevet skrevet ind. Det er besynderligt, hvis ikke Claus Hjelm Olsen som operationens leder i 2012 har sat sig nøje ind i indholdet af operationsbefalingen. Han vidste, at han har sendt operationsbefalinger og taktiske befalinger til Claus Hjelm Olsen. Han har også sendt dem til Claus Hjelm Olsens privatmail, når Claus Hjelm Olsen sad hjemme og arbejdede. Han betragter operationsbefalingen som Claus Hjelm Olsens værk. Han kunne forestille sig, at Claus Hjelm Olsen ville løse aktionen så godt som muligt, således at Danmark kunne fremstå som den gode vært. Det kan sagtens hænge sammen med oplysningen om handelsaftaler til en værdi af 20 mia. kr.

I taktisk befaling af 10. juni 2012 for politiaktion 04-01 "opklaring/sektorpatrulje" (TBK I) i forbindelse med Hu Jintao's besøg var der under afsnittet "Opgave" gengivet operationsbefalingens ordlyd om politiaktionen med tilføjelse af "*banner*", således at der stod: "… "… *Politiaktion 04-01 foretager patruljering/opklaring ved objekter og eskorteruter, og sikrer at evt. banner, demonstranter ikke kan ses fra eskorten og objekter, ligesom de ej heller skal have mulighed for at bringe sig i en position som er synlig fra eskorteruten og objekter…*".

Vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at han hæftede sig ved, at der stod i operationsbefalingen om den kinesiske ambassades bekymring for, "*at der skulle vise sig demonstrationer eller lignende i forbindelse med præsidentens besøg*", og at det var PET's opfattelse, at de kinesiske embedsmænd ikke var bekymrede for præsidentens sikkerhed under opholdet i Danmark, men at "*det er meget afgørende for dem, at "de ikke taber ansigt" ved konfrontation med demonstrationer eller lignende*". Det var et kernepunkt i operationsbefalingen, og det måtte man så tage højde for i den taktiske befaling. Han var selv indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil Bevogtning/Bevogtningsreserve. Befalingen i politiaktion 04-01's manøvreide er meget lig den, der gjaldt for aktion 02-11. Også hans aktion skulle sikre, at demonstranter ikke var synlige. Det stod ikke direkte i operationsbefalingen, men det fremgik af briefingen,

ordlyden af operationsbefalingen og hans egen erfaring. Den taktiske befaling for aktion 02-11 henviser også til politiaktion 04-01's Manøvreide. Han skrev den taktiske befaling. Tanken var, at der skulle ageres som anført i den taktiske befaling for 04-01.

Vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet, har for Tibetkommission I forklaret blandt andet, at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen under briefingen i Gedestalden den 12. juni 2012 gennemgik operationsbefalingen fra ende til anden. Claus Hjelm Olsen gennemgik de enkelte punkter også for at sikre, at indsatslederne havde forstået indsatsen. Det er i dag svært for ham at huske præcist, hvad der blev sagt om afsnittet vedrørende politiaktion 04-01 under manøvreideen, men hele atmosfæren bar præg af, at præsidenten skulle beskyttes mod nogle ting. Det blev også sagt, at præsidenten ikke måtte se demonstranter, men han huskede ikke, at det blev sagt direkte, hvordan dette skulle ske. Der var ikke tvivl om, at præsidenten skulle beskyttes mod at se demonstranter. Efter Claus Hjelm Olsens gennemgang uddybede PET trusselsvurderingen. PET-medarbejderen sagde, at det var meget afgørende, at præsidenten blev skærmet og ikke blev udsat for noget negativt. Det var også for, at besøget skulle blive en succes, som han forstod det. Konsekvenser, hvis det ikke lykkedes, blev ikke nævnt direkte, men det var vigtigt, at præsidenten havde et godt besøg i Danmark. Et af succeskriterierne var, at præsidenten ikke så demonstranter. Den anmeldte demonstration på Højbro Plads blev nævnt under briefingen. Det var et problem, at demonstrationen var så tæt på ruten til Christiansborg Slot, og at man ikke kunne undgå, at præsidenten kørte forbi. Man drøftede sig frem til, at demonstrationen skulle dækkes af med to politibusser. Det var en bred drøftelse. En stor del af de tilstedeværende var mere eller mindre med i drøftelsen. Det var hans indtryk, at ideen kom fra en af indsatslederne, men han kunne ikke huske hvem. Det var nok enten en af indsatslederne for eskorten eller for den maritime del eller også den, der havde selve politiaktionen. Det var Claus Hjelm Olsen, der tog initiativ til drøftelsen, men selve ideen kom ikke fra Claus Hjelm Olsen. Da drøftelsen startede, var det ikke hans indtryk, at Claus Hjelm Olsen helt vidste, hvad der skulle gøres med problemet. Der var en fælles drøftelse af, hvordan dette problem kunne løses. Konklusionen blev, at der skulle køres to store politibusser frem foran demonstrationen i det øjeblik, præsidenten passerede. Det blev på dagen til fire transitter, men formålet var det samme: At præsidenten ikke måtte se, hvad der foregik bagved.

Under forberedelsen af den kinesiske præsidents besøg blev afholdt stabsmøder i Københavns Politi blandt andet den 1. juni og den 12. juni 2012.

Af notat fra Nordsjællands Politi (TBK II) vedrørende møde den 1. juni 2012 hos OPA, Københavns Politi, vedrørende Hu Jintao's besøg fremgår blandt andet: *"… Kineserne har tilkendegivet, at de ikke frygter overgreb på præsidenten. Kineserne er dog*

bange for at tabe ansigt, ved at præsident pludselig kører forbi et sted, hvor Falon Gong eller sympatisører fra Tibet demonstrerer. DET SKAL SÅ VIDT MULIGT UNDGÅS (så må vi se, hvad strategien indeholder)…".

Politikommissær Bent Olsen, Københavns Politi, OPA, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han ikke husker, om man på det første stabsmøde vedrørende Hu Jintao's besøg direkte talte om at skærme demonstrationer, men det lå i underbevidstheden, at hvis man skulle sikre, at præsidenten ikke så demonstranterne, måtte man jo gøre noget fysisk. Det blev sagt, at man skulle sikre, at demonstranterne ikke blev set af præsidenten, og det blev herefter overladt til planlægningen, hvordan det skulle gennemføres.

Sektionsleder for PET's Koordinatorkontor KF 0796 har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han var til et møde i Protokollens lokaler i Udenrigsministeriet med viceprotokolchef Annette Lassen før statsbesøget. Viceprotokolchef Annette Lassen fortalte om de kinesiske gæsters bekymringer for at tabe ansigt og om de store handelsinteresser, der var på spil. Annette Lassen sagde ikke, hvor bekymringerne kom fra. Der var ikke behov for sikkerhed, men da præsidenten gerne ville behandles som andre præsidenter, blev der iværksat et stort honorært sikkerhedssetup. Det indgik ifølge Annette Lassen heri, at der skulle tages hensyn til de kinesiske gæsters bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter. Det var hans klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidlede Protokollens budskaber og dermed de kinesiske besøgendes bekymringer til de involverede politikredse. PET's videreformidling til de involverede politikredse skete typisk under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne. Han tog direkte fra mødet i Protokollen med viceprotokolchef Annette Lassen til stabsmødet i Københavns Politi. På stabsmødet, som han kom lidt for sent til, videreformidlede han, at PET ikke var bekymret for sikkerheden, men at Protokollen havde tilkendegivet den diplomatiske vinkel om, at præsidenten ikke ville tabe ansigt. Der blev talt om de kinesiske gæsters bekymringer for, om demonstrationerne var synlige.

Politikommissær Mads R. Firlings, Københavns Politi, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han i planlægningsfasen op til besøget i 2012 fik en helt anden opfattelse, end han hidtil havde haft, af de krav og ønsker, der var til, hvilke hensyn man skulle udvise i forhold til kinesiske gæster. Konkret kom det til udtryk blandt andet under en briefing, hvor blandt andre PET deltog. Der var to medarbejdere fra PET med til briefingen. Den ene eller begge kom lidt for sent, hvilket blev undskyldt med mødeaktivitet. Under briefingen betonede PET kraftigt, at det af udenrigspolitiske og nationale hensyn var absolut uhensigtsmæssigt, hvis demonstrationer var synlige for den kinesiske delegation. Han er næsten sikker på, at PET-medarbejderne sagde, at det var Udenrigsministeriet, som på møder i ministeriet

havde givet udtryk for dette, ligesom ministeriet havde sagt, at det kunne have betydning for de danske handelsinteresser og den danske nationaløkonomi, hvis de kinesiske gæster følte sig forulempet.

Politikommissær Claus Rønnegaard, Københavns Politi, har for Tibetkommission I forklaret om sin deltagelse i et stabsmøde i Københavns Politi under forberedelsen af præsidentbesøget i 2012, hvor en PET medarbejder kom for sent og videregav oplysninger fra et møde i Udenrigsministeriet om, at de kinesiske gæster ikke måtte "tabe ansigt".

Vicepolitikommissær Erik Jack Pedersen, Rigspolitiet, har for Tibetkommission I forklaret om sin deltagelse den 12. juni 2012 i et stabsmøde i Gedestalden i Københavns Politi, hvori deltog en PET-medarbejder og en fra Udenrigsministeriet, som muligvis rettere også var en PET-medarbejder. Under briefingen i Gedestalden gennemgik vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen operationsbefalingen for præsident Hu Jintao's besøg fra ende til anden. Hele atmosfæren bar præg af, at præsidenten skulle beskyttes mod nogle ting. Efter Claus Hjelm Olsens gennemgang uddybede PET trusselsvurderingen. PET-medarbejderen sagde, at det var meget afgørende, at præsidenten blev skærmet og ikke blev udsat for noget negativt. Det var også for, at besøget skulle blive en succes, som han forstod det. Konsekvenser, hvis det ikke lykkedes, blev ikke nævnt direkte, men det var vigtigt, at præsidenten havde et godt besøg i Danmark. Et af succeskriterierne var, at præsidenten ikke så demonstranter.

Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen har for Tibetkommission I forklaret om stabsmødet i Gedestalden den 12. juni 2012 blandt andet, at han fortalte om situationen, læste trusselsvurderingen og strategien direkte op fra operationsbefalingen, 4. udgave, og fortalte hovedessensen af operationsbefalingens afsnit om opgaven, hvor han knyttede korte kommentarer til de enkelte punkter. Briefingen om manøvreideen var knyttet op på de enkelte politiaktioner. Han briefer typisk om dette på samme måde, som han briefer om opgaven, dog springer han de enkelte politiaktioner over. Efter briefingen satte de enkelte politiaktioner sig hver for sig og sparrede med ham om detaljerne. Han medbragte operationsbefalingen, men ikke de taktiske befalinger. Der blev givet talt om demonstranter, og han har givet gengivet PET's trusselsvurdering.

Af mail af 14. juni 2012 (TBK I) fra politikommissær Mogens Bendiks Knudsen, Københavns Politi, der var indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, til Michael Dekker Poulsen, fremgår blandt andet: *"… Nogen har givet lov til demonstrationer på Højbro Plads. De har nu pludselig fundet ud af, at Højbro Plads ligger forholdsvis tæt på Christiansborg !!!!!!! Alternative ruter kan derfor komme i brug, hvis der er synlige demoer på lørdag..."*.

Af Tibetkommission I's beretning bind 1, s. 57 ff. fremgår under pkt. 3.1.2.2 "*De enkelte episoder*":

"… Graffiti ved Hotel Radisson Blu, Amaliehaven, Amaliegade, Admiral Hotel, Nordre Toldbod

Af politiets lydfiler, interne meldeblanketter og POLDOK fremgår, at det blev meldt ind til KSN, at der på dagen for den kinesiske præsidents ankomst den 14. juni 2012 var skrevet "FREE" ved hotellet, og at to "små piger" med gadekridt på asfalten havde tegnet to mennesker og forsøgt at skrive frihed på dansk. Det er noteret, at personerne blev pågrebet, standset og bortvist og kridtet afvasket inden præsidentens ankomst.
…
Videre fremgår, at det under kortegekørslen den 15. juni 2012 blev meldt ind til KSN vedrørende den rute, kortegen skulle følge, at der var malet "Free Tibet" på molekanten ved Toldboden, og at der var malet cirka to m² på flisegangen ved Amaliehaven, samt at ISS blev rekvireret til fjernelse i Toldbodgade og blev sendt videre derfra. KSN-ledelsen meldte i den forbindelse ud til alle "at der har været tilfælde at graffiti maling flere steder med slogans - indmelding straks til KSN såfremt der spottes slige ting og sager i byen."

Der blev endvidere meldt ind til KSN om graffiti ved Amaliegade, Nordre Toldbod og Admiral Hotel.

Det fremgår endvidere, at KSN-ledelsen meldte ud, at ISS var rekvireret, at rækkefølgen for fjernelse af graffitien skulle være Amaliegade, Amaliehaven, Nordre Toldbod og sidst Admiral Hotel, hvilket svarede til køreruten, at alle skulle melde ind, hvis de så graffiti, så det hurtigt kunne blive fjernet.

Københavns Politi har afholdt udgiften til ISS vedrørende fjernelse af graffiti.
…
Amalienborg Slotsplads – Jennifer Luna Pedersen

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Jennifer Luna Pedersen blev bortvist fra Amalienborg. Lima 1, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, meldte i den forbindelse ind, at hun var i besiddelse af et Free Tibet flag.
…
Politiassistent Niklas Ziegler-Jensen, der var rekvireret fra Nordsjællands Politi til at indgå i politiaktion 02-11, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at de fik til opgave at spærre indgangsvejen ind til Amalienborg Slotsplads af, fordi delegationen skulle ankomme, og fordi der ikke skulle være uvedkommende på slotspladsen. Der var en gruppe demonstranter, som tog opstilling ud for den afspærring, hvor han stod ved mundingen ind til slotspladsen. Da delegationen var ved at ankomme, tog disse de-

monstranter tibetanske flag frem. Han husker det som om, at en leder - han husker ikke hvem - på et tidspunkt afgav ordre om, at denne gruppe skulle presses tilbage i Amaliegade væk fra Slotspladsen, så de ikke var synlige for delegationen, og have besked på at pakke flagene væk, og at de ikke måtte have synlige Tibetsymboler. En kinesisk repræsentant kom sammen med, hvad, han antager, var en eller to PET-folk hen til hans post og udpegede, hvad der var tibetanske symboler. Det var først, da kineseren var tilfreds, at demonstranterne ikke skulle skubbes længere tilbage i Amaliegade.

…

Den Lille Havfrue – Jennifer Luna Pedersen

Det fremgår af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK vedrørende Jennifer Luna Pedersen, at Lima 02-11, indsatsleder, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, meldte ind til KSN, at en gruppe aktivister skulle fjernes ved den Lille Havfrue, og at kinesiske sikkerhedsfolk gav oplysningerne og havde overdrevet lidt, da det rettelig kun var én person, det handlede om.

Videre meldte Lima 02-11 ind kl. 12.06, at han kunne forstå, at hun var en kendt kvindelig aktivist, "som vi havde stiftet bekendtskab med tidligere. Men kineserne ønsker, at vi fortsat holder fast i hende."

Herefter oplyste Lima 1, central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, at det var den samme, som de havde "fat i nede ved Fredericiagade, Jennifer Luna Pedersen", og at han ville sige til 11-02, at de skulle holde fast i hende, hvilket KSN, operationel leder, KSN-leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, takkede for.

…

Politiassistent Lise Zacho Møller, Københavns Politi, der var en del af føringselementet i Delta 11-02 under politiaktion 02-11, har i en notits til politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé af 28. juni 2012 skrevet, at de ved Langelinie af indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé blev bedt om at rydde et område for mennesker, og på dette område var Jennifer Luna Pedersen, som på dagen havde påkaldt sig opmærksomhed på kortegeruten. I notitsen skrev hun videre, at hun blev sat til at visitere kvinden, som havde et tibetansk flag, en snor med små flag og en plastickasse med kridt, men intet ulovligt på sig, og at kvinden efter visitationen blev bedt om at forlade området. …

Politiassistent Lise Zacho Møller, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at hendes gruppefører, politikommissær Lars Guldborg Jørgensen, havde fået besked fra indsatslederen, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé om, at de skulle visitere en person, der efterfølgende blev nærmere beskrevet over radioen.

Delingsfører i Delta 11-02 under politiaktion 02-11, politikommissær Lars Guldborg Jørgensen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at indsatslederen anmodede ham om med sine styrker at få folk væk fra området, hvorfor hans gruppe gik ned blandt de forsamlede mennesker og bad dem trække væk og op mod en grusplads ved Langelinievej, hvor folk kunne stå. Anmodningen foregik verbalt og alt var stille og roligt. Indsatslederen udpegede en kvinde, der angiveligt tidligere, både dagen i forvejen og samme dag, var blevet antruffet langs ruten og bortvist, og anmodede ham om at få registreret og bortvist kvinden, hvilket han derefter gav ordre til.

…

Undersøgelse af parkerede biler i Amaliegade for skjulte personer/bannere

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Lima 1, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, og KSN den 15. juni 2012 under kortegekørslen gav ordre til Lima 02-11, indsatsleder, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, om, at Amaliegade skulle tjekkes for personer i parkerede biler:

"KSN: Lima 1, nej-nej, der kommer nye signaler ... øh ... vi skal være sikker på Amaliegade ... den skal vi have tjekket for, at der ikke kan sidde biler... eller personer i parkerede biler eller andet, der kan springe frem med bannere og lignende. Så vi skal lige være sikker på, at der ikke sidder folk i skjul parat til småaktioner i Amaliegade. Og den har du, kom."

…

Fratagelse af flag ved Nordre Toldbod

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at KSN-ledelsen ved politikommissær Mads Erik Rabitz Firlings, Københavns Politi, noterede, at Sektor 3 i medfør af politiloven havde frataget Thomas Joseph Kehoe et banner påført kinesiske tegn ved Nordre Toldbod, til afhentning den 16. juni 2012 på station B. Det oplystes videre, at Thomas Joseph Kehoe senere på dagen skulle deltage i en planlagt demonstration på Højbro Plads. Det fremgår videre, at meldingen til KSN om cyklisten kom fra 07-08, indsatsleder, politiassistent Mark Larsen.

Af Københavns Politis anmeldelsesrapport af 15. juni 2012 - udarbejdet af politibetjent Louise Bruun - fremgår, at det på grund af besøg fra Kina blev resolveret af "Lima", at Thomas Joseph Kehoe, der befandt sig på Esplanaden/Nordre Toldbod, skulle fratages sine bannere og flag, og at han kunne få dem udleveret den efterfølgende dag. Det fremgår også, at det skete for at forebygge forstyrrelse af den offentlige orden, jf. politilovens § 5, stk. 2, nr. 3. Yderligere fremgår, at tingene blev lagt i ekspeditionen på Station Amager, hvor de kunne afhentes den 16. juni 2012 efter kl. 14, hvilket var efter, at den kinesiske præsident havde forladt Danmark.

Politiassistent Louise Eirup Bruun, Københavns Politi, der var en del af politiaktion 04- 01, Opklaring, sektorpatruljering, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at der på [Esplanaden/Toldboden] var en hjemløs mand på cykel. Han var fra Irland og havde en form for skriftruller med kinesisk skrift på. Derudover havde han et meget gammelt stykke stof. Det blev vurderet, at det var noget, som kunne provokere den kinesiske statsmand, og derfor tog de skriftrullerne og stoffet fra manden. De kommunikerede med delingsføreren via radioen omkring dette. Hun er ret sikker på, at det var delingsføreren, som gav besked om, at banneret og den hjemløses effekter skulle væk. Dele af kommunikationen kan godt være sket via telefonen. Når der står i anmeldelsesrapporten, at fratagelsen var resolveret af Lima, betød det, at de havde spurgt "Lima", som havde givet gruppen besked på at fratage manden de nævnte effekter. Hun har ikke selv haft korrespondancen med den pågældende leder. Hun tænker, at det var deres egen delingsfører. Manden havde formentlig et flag med sig, når hun har skrevet det i rapporten, og skriftrullerne kan være de bannere, som hun har skrevet om i rapporten.

Operationsleder i KSN, politikommissær Mads Erik Rabitz Firlings, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, "…at han ikke husker hændelsen. Han opfatter teksten i meldeblanketten som om, at det er ham selv, som har sanktioneret, at banneret skulle fratages i medfør af politiloven. I hvert fald ville han have sagt "nej", hvis han havde været uenig i beslutningen. Det er dog hans klare opfattelse, at det var i overensstemmelse med den forudgående instruks om, at delegationen ikke skulle fornærmes.

…

<u>Kongens Have/Rosenborg Slot</u>

Den tyske statsborger Thomas Herbert Götz blev anholdt og frihedsberøvet i Kongens Have den 15. juni 2012 cirka kl. 15.00 og tilbageholdt cirka en time. I forbindelse med anholdelsen blev Thomas Herbert Götz beordret til at lægge et tibetansk flag på jorden.

Frihedsberøvelsen af Thomas Herbert Götz blev kendt ulovlig ved såvel Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 som ved Østre Landsrets dom af 22. september 2015. I begge afgørelser lagde retten efter bevisførelsen til grund, at anholdelsen af Thomas Herbert Götz alene skete på baggrund af, at han flagede med et tibetansk flag.

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Lima 07-09, indsatsleder, politiassistent Mark Larsen, meldte ind til KSN, operationel leder, KSN-leder, vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, om en person i rød trøje – mulig "Free Tibet" i Kongens Have ved Rosenborg, og at Lima 04-01, indsatsleder, vicepolitikommissær Mikkel Kildskov Brogaard, efter aftale med KSN sendte en mand derhen.

Lima 07-09 takkede KSN for assistancen og oplyste:

"Jeg står på den anden side af vandet inde på selve Rosenborg området, og han står inde i Kongens Have med det her flag, som flere siger ikke er det tibetanske flag. Det skulle være det tibetanske flag. Så skal man beslutte sig for, hvad man gør ved ham, 7-09."

Hertil svarede KSN, at "vi runderer lidt i Parken efter ham".
…
Gruppefører i politiaktion 04-01, Opklaring, sektorpatruljering, politiassistent Pelle Lykke Nielsen har i en notits af 24. marts 2015 vedrørende Kongens Have oplyst:

"Undertegnede var gruppefører under episoden. Vi blev af Lima 1 sendt til kongens have, hvor en person stod med et Tibetansk flag. ordren fra Lima var at person ikke måtte vise flaget ved ankomst for premierminister. Ved ankomst til stedet bemærkede vi sagens person med det omtalte flag og undertegnede tog kontakt til personen.

Han blev bedt om at lægge flaget ned, hvilket han straks efterkom. Personen spurgte om årsagen og undertegnede svarede, at jeg handlede på ordre, hvilket Sagens person virkede tilfreds med, hvorefter der ikke var nogle protester fra hans side. Der var ikke tale om konfiskation af flaget eller frihedsberøvelse af personen. Undertegnede optræder på det omtalte foto. Undertegnede husker ikke hvilken gruppe jeg var med i på det omhandlende tidspunkt. …"

Politiassistent Jacob Møller Andersen, der var en del af politiaktion 04-01, har ifølge et af ham den 26. maj 2015 berigtiget og godkendt notat udarbejdet af vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen den 4. maj 2015 på baggrund af en telefonsamtale den 24. marts 2015 vedrørende Kongens Have oplyst:

"Afhørte huskede episoden og havde været en af tre kolleger, hvor politiassistent Pelle Lykke Nielsen havde været den ene. Han huskede ikke hvem den 3. kollega var. Han huskede ikke hvem der havde været leder på stedet og hvem der overordnet havde været indsatsleder. Forinden hans tilstedeværelse i Kongens Have, havde han deltaget i en mønstring på Station Amager og huskede ikke hvem der forestod den mønstring. Han huskede dog at det var blevet meldt ud, at demonstranter med tibetanske flag eller tilsvarende rekvisitter skulle placeres så præsidenten ikke kunne se dette.

Via KSN var den gruppe som han var en del af blevet sendt til Kongens Have. Han huskede ikke tidspunktet nøjagtigt, men de havde fået besked på at tage kontakt til en person i nærheden af Rosenborg Slot. Han huskede at det var KSN der blev ført korrespondance med på radioen, men kan ikke huske hvad der derfra blev sagt. Kort ef-

ter ankomst til stedet fik de øje på nogle demonstranter og herunder en mand som var i besiddelse af et tibetansk flag, Han og kollegerne havde rettet henvendelse til den pgl. og bedt ham tage flaget væk. Det havde givet lidt diskussion, men den pgl. mand havde lagt flaget på jorden. Efter en kort samtale hvor manden havde givet udtryk for, at han var utilfreds med at han ikke kunne stå med flaget, havde han igen taget flaget op fra jorden og medbringende dette havde forladt stedet. Afhørte huskede ikke om man havde sikret hans generalia og der var ikke foretaget yderligere i sagens anledning. Manden var gået fra stedet og havde ikke yderligere vist flaget."

…

Politiassistent Bjarke Kofoed Olsen, Københavns Politi, der var en del af politiaktion 04-01, Opklaring, sektorpatruljering, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han kørte rundt i en 3-mandsgruppe sammen med gruppefører politiassistent Pelle Lykke Nielsen og politibetjent Jacob Møller Andersen. Da præsidenten skulle ind på Rosenborg Slot, blev de sendt til Kongens Have, hvor de tog opstilling inde i Kongens Have. Her bemærkede de en mand, som kom gående inde i haven med et Tibetflag på en pind. Hans gruppefører meldte ind til KSN eller til indsatslederen om dette, og de fik den besked retur, at det flag ikke måtte være synligt overhovedet. Han husker, at de spurgte ind til ordren igen, da de fandt det bemærkelsesværdigt. Manden var mindst 100 meter fra Rosenborg, og der var en voldgrav mellem slottet og det sted i Kongens Have, hvor manden befandt sig, men der var frit udsyn fra slottet til manden. Gruppen fik bekræftet ordren om, at flaget skulle være ude af syne, så de rettede henvendelse til manden og gav ham besked på, at han godt måtte være der, men at han skulle lægge sit flag ned. Alternativt skulle han forlade området. Manden lagde flaget ned på jorden, og efter cirka 15 minutter forlod manden stedet og tog sit flag med sig. Han vurderede ikke, at manden med flaget udgjorde en sikkerhedsrisiko for præsidenten, og derfor blev han ikke tilbageholdt. I gruppen handlede de alene ud fra den ordre de modtog, om at de skulle sørge for at få flaget ud af syne.

…

Fratagelse af flag og bortvisning fra Christiansborg Slotsplads

Den 15. juni 2012 cirka kl. 20.00 blev Rene Michael Wennerberg, Kamilla Rosenkilde Nielsen, Sara Kristine Gløjmar Berthou og Christian Gorm Hansen bortvist af politiet fra Christiansborg Slotsplads og ført over mod demonstrationen på Højbro Plads samtidig med, at den kinesiske præsident ankom til gallamiddag på Christiansborg.

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at Lima 02-11, indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, meldte ind, at der lige foran opkørslen til Christiansborg havde "sneget sig et tibetansk flag ind" vist på en ladcykel, og at han ville prøve at skærme for dem med nogle af sine folk, når kortegen kørte forbi.

Da der blev givet melding om, at kortegen var tæt på, blev der givet besked til Lima 02-11 om at prøve at få styr på det, og Lima 02-11 bekræftede, at han ville forsøge. Derefter spurgte han:

"Lima 2-11: Og Lima 1 Lima 1, ja .... skal vil tage flaget fra dem eller hvordan, Lima 2-11 skifter."

Og Lima 1, central indsatsleder, politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, svarede:

"Lima 1: Tag flaget fra dem. Kom."

Herefter brød KSN ind og spurgte, hvorfor de talte internt på radiokanalen, og Lima 1 svarede, at det var, fordi det var lige op over, da kortegen var ved "Møllerens Plads".

Kort efter meldte Lima 02-11 ind, at der blev "hevet flere små tibetanske flag og lignende op blandt dem, der står tæt på."

Hændelserne vedrørende Sara Kristine Gløjmar Berthou, Christian Gorm Hansen, Kamilla Rosenkilde Nielsen og Rene Michael Wennerberg er videooptaget og blev vist på DR's hjemmeside. Det ses her, at Sara Kristine Gløjmar Berthou har et tibetansk flag i hænderne, som en politibetjent med hvidt huebetræk også holder fast i. En anden politibetjent kommer til og begynder at føre Sara Kristine Gløjmar Berthou og Christian Gorm Hansen i retning mod Vindebrogade/Højbro. Denne anden politibetjent tager også kortvarigt fat i flaget, som Sara Kristine Gløjmar Berthou stadig har i hænderne, og siger "gå væk". Dette gentager sig, da Sara Kristine Gløjmar Berthou vender sig mod kortegen og begynder at brede flaget ud, hvorefter betjenten holder flaget i sin højre hånd og fortsætter med at føre Sara Kristine Gløjmar Berthou, men også Christian Gorm Hansen væk fra slotspladsen. Efter cirka 1 minut kommer politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé til og peger mod Højbro Plads, mens han siger noget om at demonstrere og Højbro Plads, hvilket får Sara Kristine Gløjmar Berthou til – igen – at sige, at hun står stille og roligt. Cirka 20 sekunder senere kommer Rene Michael Wennerberg på en sort damecykel med et tibetansk flag på cykelkurven og et tibetansk flag på pind i sin venstre hånd. To politibetjente henvender sig til ham, og den ene tager fat i pinden med flaget, men Rene Michael Wennerberg tager det ned langs siden af kroppen, hvorefter den ene betjent peger mod Højbro Plads.

Operationel leder, KSN-leder Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, har forklaret, at nogle demonstranter tog ophold på slotspladsen. Det var imod hans ordre, og de blev henvist til Højbro Plads.

…

Indsatsleder for politiaktion 02-11, Mobil bevogtning/Bevogtningsreserve, vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard, Københavns Politi, har forklaret, at hans deling var placeret i to rækker ud fra Kongeporten på Christiansborg Slotsplads og ud mod kørebanen, og det var ham, der via Lima 1, som var Andrew Jerome Henrik Oryé, meldte ind til KSN om et flag på en ladcykel. Da nogle demonstranter på slotspladsen tog nogle meget små flag næsten i lagkagestørrelse frem, spurgte han Lima 1, om de også skulle tage sådanne flag fra dem. Han ved ikke, hvorfor KSN kort derefter spurgte ham og Lima 1 om, hvorfor de talte sammen på den kanal. Han gav ordren om at tage flagene fra dem videre til gruppeførerne, men de meldte retur, at flere af deres folk ikke ville udføre ordren. Han studsede lidt over det, men gjorde ikke noget ved det på det tidspunkt, da der kun var ét minut, til præsidenten ville ankomme. Han tog det heller ikke efterfølgende op med sin deling.

…

Politiassistent Jesper Syrach Bomholt, der om aftenen den 15. juni 2012 var logfører for politikommissær Peter Mikael Spanggaard (delingsføreren for Delta 11-02), har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han, kort efter at køretøjerne var kørt ind foran demonstrationen, blev kontaktet af Søren Bukhave fra delingen, som forklarede, at han havde set to personer, som netop havde lagt et Tibetflag ned i en taske, og nu var ved at bevæge sig væk fra demonstrationen i retning mod Christiansborg Slotsplads. Søren Bukhave udpegede personerne for ham. Det var et ungt par, hvor manden bar en rygsæk, hvori flaget ifølge Søren Bukhaves forklaring var anbragt. Han gav oplysningen videre til Peter Mikael Spanggaard, der sagde, at han skulle få dem stoppet. Da han nåede frem til parret, stod de i rækken af mennesker ved indkørslen til Prins Jørgens Gård i samtale med en for ham ukendt politibetjent iført kasket med hvidt betræk. Kvinden stod med Tibetflaget i begge hænder, og ville holde det op over hovedet. Han overtog samtalen med parret, og forklarede dem, at de skulle tilbage til Højbro Plads, hvis de ville flage med Tibetflaget. Det forstod de ikke. Han sagde, at han skulle tage flaget fra dem, hvis de flagede. Da kvinden holdt flaget op igen, tog han flaget ud af hænderne på hende og sagde til hende, at hun kunne få sit flag igen, hvis hun afleverede sit navn til sagen, men det ville hun ikke. Han og parret fulgtes derefter ad til Højbro Plads. Det første stykke - 4-5 meter - førte han parret væk fra rækken af mennesker. Derefter gik parret selv retur til Højbro Plads, men de gik ved siden af ham, som skulle samme vej. Da han ikke kunne få oplyst, hvem kvinden var, destruerede han efterfølgende flaget.

…

Politiassistent Søren Norlander, der var gruppefører i politiaktion 02-01, og som var i kontakt med Rene Michael Wennerberg ved gruppevognene på Højbro Plads, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at Rene Michael Wennerberg var utilfreds med, at han ikke måtte være der, hvor han selv ville være. Rene Michael Wennerberg skulle om til demonstrationen, fordi han havde et tibetansk flag på en pind samt et flag foran på cyklen. Disse to flag gjorde, at Rene Michael Wennerberg blev opfattet som demonstrant, og han skulle derfor være der, hvor demonstrationen var. Såfremt

Rene Michael Wennerberg ville være på slotspladsen, skulle han gemme de to flag væk. Han kan ikke huske, om han havde fat i Rene Michael Wennerberg for at føre ham over mod demonstrationen. Han mener, at der var en pige i nærheden, der også var "rimeligt oppe og køre" over, at politiet smed Rene Michael Wennerberg væk.

Den 16. juni 2012 opstod endnu en episode med bortvisning af en person med flag.

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at en bus med demonstranter var ankommet til Højbro Plads, og at der kl. 09.07 var cirka 50 demonstranter, som medbragte bannere, flag og skilte, men forholdt sig roligt. Der var tale om en anmeldt vietnamesisk demonstration. Lima 1 meldte kl. 09.18, at en demonstrant, som gik langs med kanalen med et tibetansk flag var bortvist og gik i retning mod Amager.
…
Afskærmning af demonstranter ved Højbro Plads

Den 15. juni 2012 var der gallamiddag på Christiansborg fra kl. 20. Samtidig skulle en anmeldt fælles pro-Tibet og Falun Gong demonstration finde sted på Højbro Plads. Kort tid før den kinesiske præsidents ankomst blev fire af politiets Golf-biler kørt ind foran demonstrationen, der var opstillet i rundkørslen på Højbro Plads

Af lydfiler, meldeblanketter og POLDOK fremgår, at der var cirka 100 asiater og danskere med flag og balloner på Højbro Plads, og at alt var roligt.
…
Den 15. juni 2012 bragte TV2 Nyhederne kl. 18.00 oplysninger fra Højbro Plads om, at busser ville blive kørt mellem demonstranterne og kortegen, når den ifølge planen ankom kl. 20.00, og at demonstranterne havde fået besked på at sænke bannerne ved kortegens ankomst, så "præsidentens sjælefred ikke forstyrres". Af indslaget fremgår derudover, at demonstrationen tilsyneladende forløb fredeligt.

På en optagelse fra "TV Marineret" ses demonstranterne stå med flag og bannere foran statuen på Højbro Plads, før Golf-bilerne blev kørt frem. De står stille, og stemningen er rolig. Der er musik og råb om "Free Tibet" og Falun Dafa. Cirka 41 sekunder inde i videoen er der kørt flere blå Golf-biler frem foran demonstrationen. Foran Golf-bilerne med front mod demonstranterne står cirka 20 politifolk. Der er stadig slagråb og musik, men også stadig en rolig stemning. Efter 2 minutter og 51 sekunder er fronten af demonstrationen rykket tættere på polititjenestemændene, som stadig står foran politivognene med front mod demonstrationen. Der høres fortsat slagråb, men ingen musik. Det ses på videooptagelsen, at Golf-bilerne tager den væsentligste del af ud- og indsynet til Christiansborg Slotsplads.
…

Politikommissær Peter Mikael Spanggaard, Københavns Politi, delingsfører for politiaktion 11-02, der var underlagt Andrew Jerome Henrik Oryé, har forklaret, at han fik manøvreideen for sin politiaktion direkte af Lima 1, Andrew Jerome Henrik Oryé, under en samtale med ham på Christiansborg Slotsplads, 1-1½ time før kortegen ankom. Han erindrer ikke, at de var mødtes forinden. Andrew Jerome Henrik Oryé fortalte, at han skulle placere sine køretøjer i skjul i Fortunstræde, og at hans personale skulle være på Højbro Plads og sørge for, at demonstrationen ikke bevægede sig over den lille bro mod slotspladsen, idet der ikke måtte være flag på slotspladsen. Når kortegen var synlig for ham, der stod på Knippelsbro, skulle køretøjerne trækkes frem og ind foran demonstrationen på Højbro Plads, så demonstrationen ikke var synlig for kortegen. Der var måske 100-150 demonstranter. Andrew Jerome Henrik Oryé sagde, at statsmændene ikke måtte kunne se demonstrationen. Sådan opfattede han det. Da hans folk på Højbro Plads sagde, "Nu går de frem" eller lignende, gav han ordre til sine folk om at køre frem. Demonstrationen havde på dette tidspunkt ikke været aggressiv, og han trak bilerne frem allerede ved meldingen fra sine folk for at bibeholde den rolige stemning. Han kunne ikke selv se, om der var nogen af demonstranterne, der gik frem.

Politiassistent og logfører Martin Espersen, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at det var Andrew Jerome Henrik Oryés ide at køre vognene frem for at afskærme, så demonstrationen ikke kunne se kortegen. Det skulle iværksættes, når kortegen nærmede sig. De fik løbende meldinger om, hvor langt kortegen var kommet. Der var ingen demonstranter, der løb frem, og der var ingen sikkerhedsmæssig risiko ved demonstrationen.

Gruppefører i Delta 11-02 under politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, politiassistent Søren Bondgaard, Københavns Politi, har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at det blev beordret, at enhedens gruppevogne, skulle være kørt ind foran demonstranterne på Højbro Plads, når kortegen skulle køre forbi, således at deres flag ikke var synlige fra den passerende kortege. Ordren blev givet om morgenen og kom "oppe fra ledelsen" i Københavns Politi. Der var ikke tale om en afskærmning af sikkerhedsmæssige grunde, men med henblik på at spærre for udsynet til demonstrationen. De var i gruppen enige om, at der var tale om en lodret ordre, og de talte om legaliteten heraf.

…"

Politikommissær Mads R. Firlings har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at hans forklaring for Den Uafhængige Politiklagemyndighed vedrørende præsident Hu Jintao's besøg om, at *"… han ikke huskede hændelsen. At man havde reageret på flaget, var i tråd med instruksen. Afhørte mente også, at han kunne høre det på stemmelejet på Indsatslederen, som meldte om, at der var et flag i Kongens Have.*

Afhørte forklarede, at han havde været central indsatsleder i København i mange år. Det var helt unormalt, at politibetjente var ivrige efter at gribe ind over for flag. Med mindre, at man kunne være i tvivl om, at dele af flaget kunne benyttes som slagvåben, og dermed udgjorde en sikkerhedsrisiko…", er i tråd med, at politiet i 2012 gjorde meget mere for at please de kinesiske gæster og embedsmænd. Det var nu den gængse opfattelse, at demonstranterne ikke skulle ses. Demonstranterne skulle være usynlige, herunder deres flag, hvilket svarer til den instruks, som han henviste til i sin forklaring for Politiklagemyndigheden. "Instruksen" var ikke en egentlig instruks, men derimod hans helhedsindtryk af, hvordan de skulle handle over for demonstranter blandt andet baseret på PET's udtalelser under briefingen.

Af mail af 21. maj 2013 (TBK I) fra vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard til fg. politiinspektør Jørgen Skov Københavns Politi, sendt i forbindelse med det kommende besøg af Yu Zhengsheng i juni 2013 fremgår:*"… Samtidig må du MEGET gerne give et besyv med omkring håndteringen af evt. demonstrationer, idet sidst vi havde besøg af en højtstående kineser var der forholdsordre om, at demonstrationer og lign. absolut ikke måtte kunne ses fra eskorten eller ved objekter!!! en restriktion, der mig bekendt blev overholdt og nærmest nidkært med anvendelse af den fornødne magt. Disse tiltag er Mogens Lauridsen og Claus Olsen vist endnu ikke helt færdige med at skrive om, så jeg synes, at vi skal prøve om vi kan undgå en lign. Situation…".*

Politiinspektør Mogens Norup Lauridsen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at der gik et stykke tid efter præsident Hu Jintao's besøg, før han blev bekendt med, at politiet havde taget flag fra demonstranter. Om det var ulovligt med fratagelsen af flag og afskærmningen af demonstranter, havde han ikke en klar opfattelse af, før end omkring det tidspunkt hvor Tibetkommissionen blev nedsat.

Der er ikke derudover for Tibetkommission II fremkommet nye oplysninger af betydning for den ovenstående beskrivelse af episoderne i 2012.

2013

Formanden for National Committee of the Chinese People's Consultative Conference Yu Zhengsheng besøgte Danmark fra den 4. til den 7. juni 2013.

Af intern mail af 24. maj 2013 (TBK II) fra vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, der var operationel leder i forbindelse med besøget, fremgår: *"… Derudover kunne jeg godt tænke mig, at du og evt. Bjarke og i et samarbejde med de DF der er på den 6. og 7. at vi får foretaget en recce omkring alle besøgssteder i vores politikreds med henblik på at vi på forhånd har udpeget mulige placeringer for evt. demonstrationer/ happenings. Disse lokaliteter skal så vidt mulig være så demoen er mindst mulig synlig*

og mindst mulig hørbar fra objektet/hotellet, MEN stadig ikke et totalt obskurt sted i 4. baggård 40 km væk…".

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at der ikke var noget særligt, der adskilte besøget i 2012 fra tidligere besøg. Det har altid været sådan, at der har været iværksat særlige foranstaltninger for, at de kinesiske gæster ikke skulle se demonstranter. Det, der startede drøftelserne i 2013, var, at der i 2012 var taget flag fra demonstranter, og det var blevet klarlagt, at politiet var gået for drastisk til værks. Hans hensigt med besøget i 2013 var derfor, at det ikke skulle gentage sig. Han har videre forklaret, at det var hans opfattelse, at demonstranterne godt måtte kunne se objektet, men det var ikke det samme som, at objektet også kunne se demonstranterne.

Vicepolitikommissær Henrik Brix Søndergaard har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret blandt andet: *"… Der havde været tale om en "indsats" som så mange andre, som afhørte skulle forholde sig til og planlægge. Fordi det var en VIP-person fra Kina havde afhørte været klar over, at det skulle planlægges, således at VIP-personen helst ikke så demonstranter og lignende. Det var dengang ikke unormalt, at man planlagde for at undgå dette. … Afhørte tolker … indholdet derhen, at der skulle udfindes egnede demonstrationssteder, hvor delegationen med VIP-personen ikke direkte blev konfronteret med en evt. demonstration. F.eks. en placering omkring et hjørne, hvorfra demonstrationen kunne se VIP-delegationen når de kom kørende, mens demonstranterne selv var deltvist skjult af en bygning eller lignende. Afhørte havde ikke opfattet ordlyden som noget der var skrevet for sjov. Kim har sin egen måde at udtrykke sig på, og benytter sig ofte af humor, men her var der anført en opgave, som afhørte skulle løse for at tilgodese kinesernes interesser. … Han føler sig … sikker på, at de har sat noget i værk, som følge af beskeden fra Kim Lykke Østergaard. …"*

Af taktisk befaling af 30. maj 2013 for politiaktion 08-01 (TBK I) i forbindelse med Yu Zhengsheng's besøg fremgår om aktionens opgave blandt andet: *"… Det er ligeledes opgaven at undgå, at demonstrationer, bannere m.m. kan ses på ruten af den kinesiske formand. Dette gøres ved at køre alternative ruter, også udover de allerede planlagte…".*

Indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, har for Tibetkommissions I forklaret, at han blandt andet på møder, han deltog i, fik den opfattelse, at opgaven i den taktiske befaling for politiaktion 08-01 var som beskrevet i "Opgaven" i den taktiske befaling. Det er ikke nogen stor ting for ham at køre en anden vej, så den besøgende ikke kunne se bannere, når blot sikkerheden var i orden. Han indsendte sin taktiske befaling til OPA og forventede, at eventuelle fejloplysninger ville blive rettet. Han kan bekræfte, at det lå

som en dyne over hele besøget, at man skulle undgå demonstranter, og at de agerede i overensstemmelse hermed.

Også i andre taktiske befalinger var der opmærksomhed på demonstranter. I taktisk befaling for politiaktion 07-06, Christiansborg, udfærdiget af politikommissær Johnny Kjeld Pedersen, stod således, at eventuelle demonstranter skulle bortvises, og der var i flere taktiske befalinger oplysning om, at der skulle gives melding til KSN vedrørende demonstranter.

Politikommissær Johnny Kjeld Pedersen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at briefingen blev ledet af vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard. Han mener, at politiinspektør Mogens Norup Lauridsen også var til stede under briefingen, og at det var Mogens Norup Lauridsen, der indledte den.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard sagde flere gange under briefingen, at de kinesiske gæster ikke kunne lide at se flag og gule veste, men det blev ikke sagt, at demonstranter skulle bortvises. PET var til stede under briefingen, men han husker ikke, om de sagde noget. Han mindes ikke, at der blev sagt noget om, at demonstranter skulle undgås eller skærmes, eller at de skulle håndteres anderledes end ved besøget i 2012. Det kan også være, at det var politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, der omtalte de kinesiske gæsters skræk for at se gule veste og tibetflag. Han mener, at der i den forbindelse blev refereret til et møde med den kinesiske ambassade, hvor de kinesiske embedsmænd havde givet udtryk for, at de var bekymrede for demonstrationer.

Johnny Kjeld Pedersen har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret blandt andet: *"… Der blev ikke specifikt sagt, at personer med Tibet-symboler eller gule Falun Gong farver / t-shirts skulle holdes ude af syne for den kinesiske formand og hans kortege. Det lå bare i luften, at der var meget politik i sagen, og at det var bedst, at de ikke blev set af den kinesiske statsmand. Der blev i hvert fald fortalt, at der skulle være et særligt fokus på disse grupperinger… Afhørte blev forespurgt, om der var et foruddefineret et sted hvortil demonstranter/aktivister skulle henvises. Afhørte mente, at det var noget, som skulle aftales på dagen. Det var nemmest, hvis man skulle undgå, at kortegen så de gule T-shirts. Hvis der f.eks. var samlet nogen nær Christiansborg Slotsplads, så kunne man lave det til et samlingssted, og så kunne kortegen komme ind via en anden indkørsel. Det var den opfattelse Afhørte havde fået ved briefingen. Afhørte huskede ikke ordlyden. Det blev ikke sagt direkte, men det var strengt taget nok det, som ledelsen mente. Afhørte blev forespurgt, om det specifikt blev indskærpet, at demonstranter og aktivister IKKE skulle bortvises, ikke skulle skærmes, ikke skulle fratages effekter i form af flag, bannere mv. - eventuelt med henvisning til klagerne efter statsbesøget i 2012. Det blev der ikke sagt noget om… Afhørte blev forespurgt, om det*

var hans indtryk, at der var en overordnet beslutning om, at skærme den kinesiske VIP, således, at han ikke fik demonstranter at se. Det er Afhørtes helt klare opfattelse, at det er tilfældet. Det var et indtryk, som Afhørte havde fået efter at have deltaget i den overordnede briefing...".

Om briefingen i KSN i forbindelse med Yu Zhengsheng's besøg fremgår det af Den Uafhængige Politiklagemyndigheds redegørelse om Tibet-sagen af 24. april 2017 (TBK I) til Statsadvokaten i København blandt andet:

"… Politiassistent Lars Bo Friberg (…), der var radiooperatør i KSN og/eller vagtcentralen den 6. og 7. juni 2013, har bl.a. forklaret, at det var hans opfattelse, at den kinesiske ledelse helst ikke skulle se pro-tibetaneske demonstranter, personer i gule T-shirts (Falun Gong) eller personer med bannere/tibetanske flag. Man ville helst ikke have, at disse personer/genstande var synlige, men han er ikke klar over, hvordan man håndterede dette. Da han blev foreholdt operationsbefalingen, bl.a. forklaret, at "modstanderne" under besøget næsten kun kunne være personer fra Falun Gong, men idet der ingen trussel var, var der ingen reel modstander. Han ville ikke afvise, at han havde fået at vide, at det var personer fra Falun Gong, der var "modstanderne". Man var ikke nervøs for Falun Gong, men man var lidt træt af dem. Forespurgt hvor hans opfattelse af, at præsidenten ikke ville se personer fra Falun Gong, kom fra. Han kunne ikke huske, hvor han specifikt havde det fra. Det var almindelig kendt, at den kinesiske ledelse og Falun Gong ikke kom overens, og man forsøgte at holde dem adskilt, derfor kørte man rundt og kiggede efter Falun Gong

…

Politiassistent Mikkel Bølch Olsen (…), der var radiooperatør i KSN under besøget i 2013, …, har på forespørgsel om, hvorfor politiet var så opmærksomme på personer fra Falun Gong og Frit Tibet forklaret, at det var fordi, at den kinesiske minister ikke skulle se dem."…".

Af Tibetkommission I's beretning bind 1, s. 252 ff. fremgår under pkt. 3.2.2 "*Politiets ageren på gaden*":

"…

Briefinger på dagen

…

Der er for Den Uafhængige Politiklagemyndighed afgivet forklaringer af indsatsledere, delingsførere, gruppeførere og politifolk, der deltog i politiaktion 01-01, Demo 1/Bevogtningsreserve den 6. juni 2013 på Amalienborg Slotsplads, om, hvilken briefing de modtog fra indsatslederen, politiassistent Mark Larsen.

Politikommissær og næstkommanderende i delingen og gruppefører for G61-33 Kristian Rohdin har forklaret, at han ikke husker detaljer fra briefingen bortset fra, at de fik at vide, at ingen måtte demonstrere på Amalienborg Slotsplads. Hvis der kom nogen, skulle de henvises til et andet sted. Det er en generel beslutning/regel, at ingen må demonstrere på Amalienborg Slotsplads. Gule T-shirts var "en torn i øjet" på den kinesiske statsmand, og de fik besked på at fjerne dem, som var i opposition til Kina.

…

Gruppefører for Golf 61-32 Martin Andersen har forklaret, at han ikke er blevet briefet om, at demonstrationer gerne måtte være synlige for kortegen. De fik at vide, at Tibetsympatisører og Falun Gongudøvere ikke måtte være synlige for den kinesiske kortege i løbet af dagen. Han kan dog ikke huske, om han fik det at vide i forbindelse med en forudgående briefing, eller om det var noget, som de fik besked på i løbet af dagen.

Politiassistent og gruppefører for G61-34 Thomas Houtved har forklaret, at det blev befalet, at den kinesiske kortege ikke måtte kunne se tibetanske demonstranter. Han husker ikke, hvem der gav instruksen.

Politiassistent og gruppefører for G61-34 Mette Kjeldmark Hansen har forklaret, at der var noget med, at demonstranter skulle stå et bestemt sted på Amalienborg Slotsplads. Såfremt personer, der opholdt sig på slotspladsen, tog flag op, skulle de anvises til Amaliehaven. Hun mener, at der var et forbud mod demonstrationer på slotspladsen. Hun husker ikke, hvornår hun fik det at vide.

Flere af de menige politifolk, herunder politibetjent Kristian Pedersen, politiassistent Jon Dannerfjord, politiassistenterne Rasmus Adiei Schärfe, Casper Holst og Martin Rump, politiassistenterne Tina Overgaard Jønsson og Kenan Özogjj, politibetjent Mohamed El Koube og politiassistenterne Kasper Andresen, Thomas Thisted Madsen, Kenan Özogul og Kasper Lidegaard, har - i forskellige detaljegrader - forklaret, at de blev instrueret om, at den kinesiske formand ikke måtte se Falun Gong demonstranter, gule T-shirts, tibetanske flag og bannere mv. Det er dog ikke alle, som kan huske, om det blev sagt til en briefing, eller om de modtog instruksen i løbet af dagens indsats. Politibetjent Mohamed El Koubee, der var en del af G61-34, har yderligere forklaret, at delingsføreren - som han ikke kan huske, hvem var - under briefingen sagde, at det var noget, som kom "længere oppe fra".

…

Indsatsleder for politiaktion 07-06, Christiansborg, politikommissær Johnny Kjeld Pedersen har for Den Uafhængige Politiklagemyndighed forklaret, at han ikke briefede om håndteringen af pro-tibetanere, demonstranter og personer i gule T-shirts med bannere og lignende. De talte om den politiske situation, og han briefede om, at der som sædvanligt ikke måtte demonstreres i Rigsdagsgården. Han har ikke specifikt sagt, at Tibetfolk

og Falun Gong skulle bortvises. Han har sagt, at den kinesiske VIP helst ikke skulle se den slags folk, eller noget lignende.

…

Indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, har forklaret, at han briefede egne folk hver morgen under besøget, og han briefer altid ud fra den taktiske befaling, som han forventer, at alle i politiaktionen har læst. Han husker ikke at have briefet om, at demonstranter og flag ikke måtte ses, og at det skulle sikres ved at køre alternative ruter eller afskærme demonstranter, men det passer meget godt med opgaveformuleringen i hans taktiske befaling. Hans politiaktion har normalt intet med demonstranter at gøre. Han husker ikke at have briefet om, at demonstranter skulle skærmes af, så de var mindst muligt synlige, hvis et møde med dem ikke kunne undgås, men han har ingen grund til at tro, at det ikke skulle være sandt, når det er forklaret af medarbejdere. Han kan godt have sagt, at kineserne ikke kunne tåle at se gule flag, muligvis ved brug af formuleringen, "at formanden for det kinesiske folkeråd fik knopper at de gule flag", under sin briefing. For ham var det lidt det samme som "at tabe ansigt".

Politiassistent og Mike 1 Jonas Steenild har forklaret, at alle på holdet havde modtaget den taktiske befaling via mail før briefingen, og den blev gennemgået på briefingen. Det blev sagt, at det var et vigtigt besøg, og at kineserne var "fintfølende". Der blev givet udtryk for, at besøget nærmest kunne aflæses på bruttonationalbalancen. Det var derfor vigtigt, at besøget forløb gnidningsfrit. Hvis der stod nogen, som demonstrerede i vejkanten, skulle der køres en alternativ rute, så formanden ikke kunne se demonstranterne. Det blev sagt på briefingen, at ledelsen havde fået at vide, at besøget betød meget, og at det var vigtigt, at kineserne ikke blev stødt. Den melding blev givet videre til eskorteholdet. Han er sikker på, at det var meldingen. Han kan dog blive lidt i tvivl om, hvorvidt det var i 2012 eller 2013. De skulle tage hensyn til kinesernes følelser, og de skulle køre alternative ruter, hvis der var demonstrationer/ visning af flag mv. Han var bekendt med beskrivelsen i den taktiske befaling punkt 2.0 "opgaven". Det var en del at opgaven, hvilket også blev kommunikeret ud på briefingen den 4. juni 2013.

Flere af de øvrige afhørte motorcykelbetjente, herunder politiassistent Per Ole Knudsen, politiassistent Michael Rittmeyer, politiassistent Daniel Hjordrup, politiassistent Kristian Eisenhardt og politiassistent Dinnis Overgaard Nielsen, har i overensstemmelse hermed forklaret for Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at de blev instrueret om at køre alternative ruter, så formanden ikke kunne se demonstranter, flag og bannere mv. Nogle af disse motorcykelbetjente har desuden forklaret, at de blev briefet herom af vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, blandt andre politiassistent Per Ole Knudsen og politiassistent Kristian Eisenhardt.

Både politiassistent Stig Nommesen og politiassistent Dinnis Overgaard Nielsen, der begge var en del af MC-eskorten, har forklaret, at det på briefingen blev sagt, at man havde fået at vide "oppefra", at man var meget opmærksom på, at kineserne helst ikke skulle se demonstranter, og der blev sagt noget om handelsaftale og mange penge.

Politiassistent og del af MC-eskorten Jørgen Nielsen har forklaret, at de havde talt om, at det var mærkeligt, at det var skrevet i den taktiske befaling, at man skulle køre alternative ruter for at undgå demonstranter og bannere mv.

… ***De enkelte episoder***

I det følgende redegøres for de enkelte episoder under besøget.

Avedøreværket den 5. juni 2013

Jens Christian Nielsen havde den 5. juni 2013 taget opstilling med et flag foran hovedindgangen til Avedøreværket. ... Under kortegens bortkørsel fra Avedøreværket havde Jens Christian Nielsen taget opstilling i rundkørslen Avedøre Havnevej/Industriholmen/Stamholmen, hvor han blev afskærmet af en politimotorcykel.
…
Af lydfil vedrørende politiets radiokommunikation k. 15.02 ff. fremgår, at der var direkte kontakt mellem G61-32 og KSN om Jens Christian Nielsen, der nu havde taget opstilling i rundkørslen. Videre fremgår følgende udmelding fra KSN og Mike Limas, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaards, svar til KSN og ordre til Mike 3 eller 4:

"KSN: ... til orientering for "Miker'ne". Oppe i rundkørslen, hvor I lander lige om et øjeblik altså Avedøre Havnevej/lndustriholmen - der skulle stå en enkelt mand med et lille bitte flag, og ham kan Golf 61-32 ikke nå tilbage og fjerne- til orientering. Slut.

Mike Lima: KSN KSN, det er modtaget. Og hvis han står der oppe og skal pakkes ind, så bliver det ikke Mike 1 eller 2. Det bliver 3 eller 4, der pakker ham ind. Mike Lima.

KSN: Og Mike Lima. Det er modtaget som det bliver 3 eller 4 der pakker ham ind om nødvendigt. Slut.

Mike Lima: Mike 3 eller 4 - står der en mand og vifter med et flag, så dæk for ham. Mike Lima."

Af Københavns Politis meldeblanketter fremgår kl. 15.15, at G61-32 under politiaktion 01-01, Demo 1/Bevogtningsreserve under indsatsleder, vicepolitikommissær Bjarke Alberts meldte ind til KSN, at en mand med flag blev observeret i rundkørslen ved Aved-

øre Havnevej/ Industriholmen/ Stamholmen. Det fremgår videre, at Mike 6 (politiaktion 08-01, Eskorte) meldte ind, at pågældende sad helt stille på en bænk, og at Mike 1 meldte ind, at Mike 3 og 4 "pakker ham ind om nødvendigt".

Kommissionen har modtaget og gennemgået videooptagelser af hændelsesforløbet omkring Avedøreværket. Videooptagelserne stammer angiveligt fra Jens Christian Nielsen og er sendt til Den Uafhængige Politiklagemyndighed af Støttekomitéen for Tibets formand, Anders Højmark Andersen. …

…

Den sidste video er optaget ved en nærliggende rundkørsel på Avedøre Havnevej, som kortegen benyttede ved hjemkørslen for at komme på motorvejen. Videoen viser, at trafikken blev holdt tilbage, da kortegen var tæt på at ankomme til stedet. En motorcykelbetjent tog opstilling foran Jens Chr. Nielsen i cirka 13 sekunder, mens kortegen passerede. Der høres ingen slagråb, og der ses ikke flag eller bannere.

…

Indsatsleder, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard, Københavns Politi, har forklaret, at han som indsatsleder for politiaktion 08-01, Eskorte, i forbindelse med opgaven ved Avedøreværket fik at vide, at en gruppevogn ikke kunne nå at fjerne en mand med et flag. Han ved ikke, hvorfor han skulle fjernes. Han, der på det tidspunkt var så tæt på, at han kun havde 10-20 sekunder til at reagere, besluttede at afskærme manden med en motorcyklist. "Pakke ind" betyder blot, at motorcyklen skulle køre tæt på, så manden ikke kunne træde ud på vejbanen. Det var for sent at foretage en sikkerhedsvurdering, og han vidste bare, at manden skulle have været fjernet, men at dette ikke var nået. Det var KSNs beslutning, at han skulle fjernes.

Jens Christian Nielsen og en række politifolk har forklaret om episoden til Den Uafhængige Politiklagemyndighed:

Jens Christian Nielsen har forklaret, at han allerede havde vist, at han kun havde fredelige hensigter, da politiet rettede henvendelse til ham første gang ved hovedindgangen til Avedøreværket, idet kortegen med Yu Zhengsheng på dette tidspunkt allerede var kørt ind pa Avedøreværket. Hvis han havde haft til hensigt "at lave noget", så havde han allerede gjort det på dette tidspunkt.

…

Politiassistent Jacob Andkiær Koch-Bjørnager, Københavns Politi, der var en del af Golf 61-32, har forklaret, at de via radiokorrespondance den 5. juni 2013 fik at vide, at de skulle være særligt opmærksomme på personer med tibetanske flag og/eller bannere samt personer i gule T-shirts, og at den kinesiske statsmand helst ikke skulle se disse personer. Han mener, at det må være en i KSN, der har sagt dette, men han ved det ikke.

Konsulent KF 0784, PET, politiassistent og radiooperatør i KSN, politiassistent Mikkel Bølch Olsen, politiassistent Martin Andersen, politiassistent Franz Frandsen, politiassistent Dennis Overgaard Nielsen, politiassistent Jacob Andkiær Koch-Bjørnager og flere andre har forklaret, at det var deres opfattelse, at Jens Christian Nielsen ikke måtte være synlig for kortegen, og at han ikke udgjorde en sikkerhedsrisiko.

…

Rigsdagsgården 6. juni 2013

I forbindelse med Yu Zhengshengs ankomst til Rigsdagsgården den 6. juni 2013 blev Lærke Arvidsen ført ud af Rigsdagsgården og bortvist. Hun var iført en T-shirt påtrykt det tibetanske flag, som hun på denne måde blev forhindret i at fremvise for den kinesiske delegation.

På samme tidspunkt blev Jennifer Luna Pedersen tilbageholdt af politiet og efterfølgende bortvist fra Rigsdagsgården. Også hun var iført en T-shirt påtrykt det tibetanske flag, som hun på denne måde blev forhindret i at fremvise.

Episoden er hos Københavns Politi registreret som "Undersøgelse - hændelse uden sag", og det fremgår af døgnrapportens anmærkninger, at "Den ene valgte at lyne trøjen ned så man kunne se Tibet. … Den anden person stod og råbte "Free Tibet", samtidigt med at hun holdt et tørklæde over hovedet."

…

Politiassistent og del af G61-32 Tina Overgaard Jønsson har forklaret, at hun blev sendt ind i Rigsdagsgården sammen med en kollega, som, hun mener, var Jesper Nørgaard. Inde i Rigsdagsgården fik de udpeget en eller to kvinder, som de skulle holde øje med, fordi de var aktivister. Den ene havde et kamera, og hun fik at vide, at kvinden ikke måtte fotografere. En af kvinderne havde åbenbart et flag i en taske, som kvinden ikke måtte tage frem. På et tidspunkt rullede Lærke ned i sin overtrøje, så man kunne se, at hun havde et tibetflag på sin T-shirt. Lærke råbte også et eller andet, som sandsynligvis omhandlede Tibet. Det fik den ene PET-vagt til at råbe om, at de skulle få kvinderne ud fra Rigsdagsgården. Umiddelbart efter førte hun Lærke ud fra Rigsdagsgården. Det var ikke, fordi Lærke gjorde modstand. Hun var ikke en sikkerhedsrisiko. Hun blev ført ud fra Rigsdagsgården, fordi hun viste sin T-shirt.

…

Politiassistent Jesper Nørgaard Nielsen har forklaret, at hans gruppefører videregav en besked, han havde fået, til dem om, at de skulle holde øje med en bestemt kvinde, når de kom ind i Rigsdagsgården, men ikke, at de skulle hente vedkommende ud. Da kortegen med den kinesiske statsmand ankom til stedet, tog kvinden sin overtrøje af. En PETagent, som stod på den modsatte side af kørebanen - ved hovedtrappen ind til Christiansborg - råbte højt og i en meget aggressiv tone: "Få hende væk". Det fik ham til at stille sig hen foran kvinden for at forhindre, at den kinesiske statsmand kunne se det

flag, som kvinden havde på brystet. Han mener, at det var enten delings- eller gruppeføreren, som gav ham besked. Han ved ikke, om de så havde talt med KSN. Han husker ikke, om hun udgjorde en sikkerhedsrisiko. Hun var gået frem foran de andre tilstedeværende på fortovet, da kortegen ankom.

…

Andre episoder ved Christiansborg Slotsplads og i Rigsdagsgården

…

Politiassistent og gruppefører for G61-34 Thomas Houtved har forklaret, at det blev befalet, at nogle personer, som stod ved Christiansborg, skulle flyttes fra det sted, hvor de var truffet, og hen til et andet hjørne cirka 50 meter væk, sådan at de ikke kunne ses, når kortegen ankom til Christiansborg.

Politibetjent og del af G61-34 Mohamed El Koubee har forklaret, at der ved krydset Frederiksholms Kanal-Marmorbroen stod en ældre kvinde i gul trøje og med et lille banner. Gruppeføreren bad ham og en kollega om at tage kontakt til hende og få hende væk, og det gjorde de, men kvinden svarede, at hun havde ret til at stå på stedet, og han svarede, at det var godt svaret. De gjorde ikke mere ved kvinden.

Politiassistent og del af G61-32 Kenan Özogul har forklaret, at han bemærkede en midaldrende kvinde, som stod i Rigsdagsgården med et Tibetflag i hænderne. Det var på størrelse med et A4 papir, og hun holdt det op foran sin brystkasse. Han fik besked på at bede kvinden om at forlade stedet, og det gjorde han. Kvinden efterkom ordren stille og roligt og gik ud mod Slotspladsen. Han vurderede ikke, at den kvinde, som han bortviste, udgjorde nogen form for sikkerhedsrisiko.

…

Amalienborg Slotsplads den 6. juni 2013

Den 6. juni 2013 kl. 14.00 skulle Yu Zhengsheng ifølge programmet mødes med Kronprins Frederik på Amalienborg (Frederik VIII's Palæ).

For denne del af det officielle besøg, var der udpeget et demonstrationsområde ved hjørnet af Toldbodgade og Frederiksgade.

I forbindelse med Yu Zhengshengs ankomst til Amalienborg blev flere personer iført gule T-shirts bortvist fra Amalienborg Slotsplads og henvist til at tage opstilling på hjørnet af Frederiksgade og Toldbodgade. To af personerne nægtede selv at gå fra slotspladsen, hvorfor de blev ført ind i en gruppevogn og kørt ned til det udpegede sted af politiet.

Episoden er optaget på en video, der er lagt på YouTube, og viser to politifolk, der forklarer fire kvinder og en mand, hvoraf de tre kvinder og manden bærer gule T-shirts,

mens den fjerde kvinde er iklædt sort T-shirt, at de skal forlade området, og at de udgør en uanmeldt demonstration. Politifolkene taler i deres radio og flere politifolk kommer til. En politimedarbejder beder en af kvinderne om at lægge et banner tilbage i sin klapvogn, hvilket hun gør. En af kvinderne i gul T-shirt og manden, som synes at være 80-85 år og iført gul T-shirt, bliver hensat i en gruppevogn, og de bliver oplyst om, at de bliver kørt over til det sted, hvor der må demonstreres. Under kortegens ankomst hører man den kvinde, der optager videoen, råbe blandt andet "Falun Gong" og "Falun Dafa" og holde en gul trøje eller et banner op, som hun får besked på at lægge væk, hvilket hun gør. Kvinden, der optager, kvinden i sort T-shirt og en kvinde i gul T-shirt bliver bedt om at gå over til resten af demonstrationen¨.

…

Af lydfilerne vedrørende radiokommunikationen med KSN fremgår blandt andet, at KSN fik en melding fra Lima 07-07, indsatsleder ved Amalienborg, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, om, at de havde

"en mindre rokering af noget Falung Gong... øh... Som vi opfatter som en demo, og dem anviser vi en plads nede mod Amaliehaven, altså indgangen ned mod Amaliehaven."

KSN, operationel leder, KSNleder, vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, sagde "OK" hertil og gav besked til Delta 61-31 om, at man gerne ville have

"en af dine grupper til Amalienborg og lige tage kontakt til 7-07 og så lige kigge på de Falung Gong'er, som han har henvist til Amaliehaven. Så vi lige har styr på dem."

Da der fra KSN blev givet melding om, at kortegen var på vej, meldte Lima 07-07 ind:

"Lima 7-07: KSN, KSN. Modtaget. Kan man slå en lille sløjfe på ruten? Vi skal lige have de her demonstranter væk fra området, og det må vi gøre fysisk ved at sætte dem ind i køretøjet og køre dem væk. "

Derefter oplyste Lima 07-07, at den uanmeldte demonstration med tre iklædt "Falun Gong udstyr" var bortvist og henvist til et sted for deres demonstration, men måtte flyttes med baggrund i politiloven, da de ikke ville medvirke hertil. Fire yderligere demonstranter var henvist til samme sted. Der var ikke bemærkninger fra KSN hertil.

…

Indsatsleder for politiaktion 07-07, Amalienborg, vicepolitikommissær Bjarke Alberts, Københavns Politi, har forklaret, at han valgte at transportere den mandlige demonstrant væk, fordi han var gammel og skrøbelig og ikke kunne tåle at blive trukket væk. Da der var tre personer i gult tøj, kunne der være tale om starten på en demonstration.

En række personer har afgivet forklaring om bortvisning af demonstranter fra Amalienborg Slotsplads for Den Uafhængige Politiklagemyndig:

…

Politiassistent og del af G61-34 Kasper Andresen har forklaret, at opgaven var, at der ikke måtte være synlige demonstranter. Han vidste det ikke på tidspunktet, men han fik efterfølgende at vide, at ingen må demonstrere på slotspladsen. Han tænker, at personerne blev kørt væk, fordi de var iklædt gule T-shirts. Han husker dog ikke at have fået en specifik ordre om, at lige præcis de skulle væk, mens resten kunne blive. Ingen af de tilstedeværende udgjorde nogen form for sikkerheds- eller færdselsmæssig risiko.

Politiassistent og del af G61-33 Peder Diget Thomsen har forklaret, at det var indsatsleder Bjarke Alberts, der gav de instrukser, som de skulle følge. Han befandt sig på Amalienborg Slotsplads, og han og Kasper Andresen forestod færdselskontrollen til Amaliegade. Formentlig Bjarke Alberts - eller eventuelt Mette Kjeldmark Hansen - gav besked om, at der stod en forsamling i gule T-shirts på slotspladsen, som skulle fjernes. Det var kun dem med gule T-shirts, der skulle væk. Der blev ikke givet nogen begrundelse for, hvorfor personerne skulle væk. Han og Kasper Andresen spurgte over radioen, om det kunne være rigtigt, at personerne, som var meget gamle og fuldstændig rolige, skulle fjernes, men de fik aldrig et klart svar på hvorfor. Han er helt sikker på, at det var en ordre, som Bjarke Alberts eller Mette Kjeldmark Hansen havde fået. Han og Kasper Andresen diskuterede et godt stykke tid med personerne, for de ville blive på stedet. Da de meldte det tilbage, blev det over radioen meldt, at personerne måtte køres væk i en gruppevogn og til Amaliehaven, hvilket de gjorde. Bjarke Alberts fortalte senere, at der aldrig må demonstreres på slotspladsen, og at det var baggrunden for, at personerne i gule T-shirts skulle bortfjernes, da de skulle anses som demonstranter. Han husker ikke, om det var en besked, som blev givet på Amalienborg Slotsplads eller efterfølgende på debriefingen.

Politiassistent og del af G61-33 Lise Frimann har forklaret, at ordren lød på, at personerne skulle føres væk, fordi de forstyrrede den offentlige orden. Hun syntes, at det "stank" af politiske hensyn og hensyn til international økonomi, og var derfor meget træt af opgaven, I situationen adlød hun naturligvis ordrer, men så tog hun diskussionen efterfølgende. Hun vurderede ikke, at de pågældende demonstranter udgjorde en sikkerhedsmæssig risiko. Dem, der råbte, udgjorde muligvis en ordensmæssig risiko.

Politikommissær og gruppefører for G61-33 Kristian Rohdin og politibetjent og del af G61- 34 David Tange har forklaret, at de var med til at flytte nogle demonstranter væk fra Amalienborg Slotsplads til det anviste sted på Toldbodgade, hvorfra de godt kunne se ind på slotspladsen. De havde overvejelser om, hvordan de kunne bortvise de personer, mens andre almindelige turister kunne få lov til at blive. En eller anden kollega ringede til KSN, hvor han fik at vide, at man ikke må demonstrere på Amalienborg Slots-

plads, og at personerne derfor kunne henvises til et alternativt demonstrationssted. De udgjorde ikke en sikkerhedsrisiko, og de var ikke i vejen for kortegen.

Politiassistent og del af G61-34 Michael Schou Haugaard Paulick har forklaret, at han stod sammen med en kollega på stykket mellem slotspladsen og Toldbodgade, hvor de ti personer blev ført hen. Kort tid efter fik han besked vist via sin gruppefører på, at de skulle føres længere væk. De skulle føres ned til Toldbodgade og rundt om hjørnet, således at de ikke var synlige fra slotspladsen. De fik ikke på daværende tidspunkt at vide hvorfor, men ved den efterfølgende debriefing stillede blandt andre han spørgsmålstegn ved det, for de stod stille og roligt på slotspladsen. Delingsføreren oplyste, at der var et generelt demonstrationsforbud på slotspladsen. Der var instrueret om, at pro-tibetanere, demonstranter, personer i gule T-shirts (Falun Gong), og personer med bannere eller tibetanske flag ikke måtte være synlige for kortegen med den kinesiske VIP. Han er ret sikker på, at det var Mette Kjeldmark Hansen, der var hans gruppefører.

Politiassistent og del af G61-31 Casper Holst har forklaret, at han mener, at han stod ved Amalienborg Slotsplads ved Toldbodgade, sammen med personerne fra Falun Gong. Han husker ikke, om de havde fået besked på at standse personer i gule trøjer, folk fra Falun Gong eller lignende. Han husker bare, at der var måske fem-ti personer, som han efterfølgende fandt ud af, var fra Falun Gong. Kun nogle af dem var i gule T-shirts. På et tidspunkt kom der en ordre fra gruppeføreren Mette Kjeldmark Hansen om, at gruppen skulle væk. Han og kollegaen Paulick var enige om, at det ikke kunne være dem, hun talte til, for de stod med nogle meget fredelige borgere. Da de derfor ikke foretog sig noget, kom det kort efter fra Mette Kjeldmark Hansen, og nu i et meget hårdt toneleje, at de skulle få dem væk. Derefter bad han stille og roligt fem-ti personer om at gå omkring hjørnet i Toldbodgade, så de ikke længere kunne ses fra slotspladsen. Han sagde til dem, at han var uenig i den ordre, han havde fået.

Gruppefører for G61-31, politiassistent Mette Kjeldmark Hansen har forklaret, at hun af delingsføreren eller KSN fik besked på, at den kinesiske VIP snart ankom, og at de skulle have personerne væk nu. De tre personer i "gul uniformering" blev udpeget som demonstranter på grund af deres T-shirts, idet der stod noget på dem, som blev opfattet som modvilje mod Kina, og idet det blev opfattet som en demonstrationsgenstand. Hun meldte om de tre personer over radioen, hvorefter de fik ordre om, at der var tale om en demonstration, og at personerne derfor skulle stå ved Amaliehaven. Hun mener, at det var delingsføreren, som gav ordren om, at personerne i gule T-shirts skulle fjernes. Det kan godt passe, at hun havde givet ordre om, at gruppen på cirka ti demonstranter, heraf nogle med gule T-shirts på, der stod på stykket mellem Amalienborg Slotsplads og Toldbodgade, skulle helt ned og rundt om hjørnet ved Toldbodgade og stå. Hun husker, at der var noget omkring synlighed, men hun husker ikke nærmere omkring det. Hun ville helt sikkert ikke selv kunne finde på at træffe beslutning om, at demonstran-

terne skulle placeres rundt om hjørnet. Det måtte være enten delingsføreren eller KSN, der besluttede det.

Gruppefører for G61-31, politiassistent Jesper Frank Lorentzen har forklaret, at han meldte over den interne delingsradio om de måske fem personer, der ville ind på slotspladsen og demonstrere, til delingsføreren og fik at vide, at personerne ikke måtte komme ind på pladsen, men at de skulle forblive ude på Toldbodgade ved Amaliehaven. Han mener, at det var, før kortegen ankom til slottet. De var noget forundrede over den besked, for der var tale om midaldrende kvinder, som måske havde nogle bannere eller flag med. Måske havde de også ens T-shirts på, men det er han ikke sikker på. Casper Holst fra han gruppe var meget utilfreds med beslutningen og sagde, at det ikke var i orden. Han gav også demonstranterne sit navn, som de måtte bruge, hvis de ville klage. Senere samme dag sagde han og Casper Holst til delingsføreren, at det ikke var i orden, at demonstranterne ikke måtte komme ind på Amalienborg Slotsplads. Han husker ikke, om det var Mark Larsen, Amir Rashid eller en helt tredje, som var delingsfører, men han husker, at de fik det svar, at ingen må demonstrere på Amalienborg Slotsplads, og så gav det bedre mening for ham.

…

Politiassistent og del af G61-31 Christoffer Andreas Smedebøl har forklaret, at han fik at vide af sin gruppefører, at personerne iført gule T-shirts ikke måtte komme ind på slotspladsen. De havde fået at vide, at det var deres opgave at sørge for, at ingen af demonstranterne var på Amalienborg Slotsplads, når sikkerhedskortegen ankom.

Politiassistent og del af G61-31 Martin Rump har forklaret, at han stod placeret ved vejen ned mod Amaliehaven og Toldbodgade. Han syntes først, at det var meget mærkeligt, at de pågældende ikke fik lov til at være på slotspladsen, og at det var underligt at tage sådanne hensyn til kineserne. Efterfølgende oplyste delingsledelsen - muligvis Mark Larsen - imidlertid, at disponeringen skyldtes, at der aldrig bliver givet tilladelse til demonstrationer på slotspladsen, hvilket var noget, de drøftede på stedet.

Politibetjent og del af G61-31 Kristian Pedersen har forklaret, at politiassistent Mark Larsen havde sagt på et tidspunkt, at man aldrig må demonstrere på Slotspladsen, og det kunne de altid bruge til at dække sig ind under, når de bortviste folk fra stedet. Han husker ikke, hvornår Mark Larsen sagde det, men det var måske til debriefingen, hvor der blev talt om bortvisningen af personer. Der var ingen tvivl om, at de skulle vises bort, fordi de var iklædt gule T-shirts. De talte om, at det var ældre mennesker, som ikke udgjorde nogen sikkerhedsrisiko.

…

<u>Den svensk indregistrerede bil</u>

…

Politiassistent og del af MC-eskorten Kristian Eisenhardt har forklaret, at lige da de med eskorten kørte ind på slotspladsen bemærkede han, at der var en bil, som var ved at køre ind i Niels Thaarup Rasmussen på den motorcykel, som kørte lige foran ham. Han standsede og løb hen til bilen, som var standset 5 cm fra Niels Thaarup Rasmussens MC. Der var tre personer i køretøjet, som alle var af asiatisk oprindelse, en kvindelig fører og på bagsædet en kvindelig passager med et spædbarn og et aflangt gult flag. Han tog flaget fra kvinden, fordi det stod i befalingen, at den kinesiske formand ikke måtte se flagene. Han mener også, at føreren talte i mobil. Han mener, at Jørgen Klenke har fortalt ham, at flaget blev genudleveret til kvinden samme dag, efter at kortegen var kørt fra stedet.

Leder af MC-eskorten, vicepolitikommissær Thomas Tarpgaard har forklaret, at politiassistent Kristian Eisenhardt fortalte ham, at han havde taget et flag fra en person i personbilen. Han havde selv sit fokus på kortegen og tænkte ikke nærmere over det i situationen.
…"

Der er ikke for Tibetkommission II fremkommet nye oplysninger af betydning for den ovenstående beskrivelse af episoderne i 2013.

1996-97, 1999-2001, 2003, 2005-2008, 2010 og 2014-2018

Der er ikke for Tibetkommission II fremkommet oplysninger af betydning for kommissionens vurdering vedrørende disse år.

9.3.2 Konklusionen vedrørende Københavns Politi i beretningen fra Tibetkommission I

Af kommissionsundersøgelsens resultat i Tibetkommission I's beretning fremgår vedrørende politiets ageren på gaden samt indholdet og tilblivelsen af instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse:

"… ***Vedrørende besøget i 2012***

Kommissionen har i sin bevisbedømmelse lagt til grund, at der op til besøget i Udenrigsministeriet var en bevidsthed om og en fokus på de kinesiske bekymringer for demonstrationer og betydningen af, at besøget blev en succes. Dette bidrog til en stemning, der via PET forplantede sig til Københavns Politi blandt andet gennem gentagen videregivelse af informationer om de kinesiske bekymringer for demonstrationer, uden at formålet med denne videregivelse blev oplyst.

Kommissionen har fundet det bevist, at Københavns Politi under besøget i en række tilfælde forhindrede demonstranter i at komme med tilkendegivelser, der var kritiske i forhold til Kina, og i at være synlige for den kinesiske præsident, og at der ikke ved politiets ageren blev foretaget en konkret vurdering af, om meningstilkendegivelserne udgjorde en fare for den offentlige orden eller for enkeltpersoners sikkerhed.

Kommissionen har endvidere fundet det bevist, at Københavns Politi agerede ud fra en generel ordre, der på grundlag af PETs trusselsvurdering, oplysninger under stabsmøder og input fra PET var skrevet ind i Københavns Politis operationsbefaling og desuden blev omtalt på en række interne briefinger i Københavns Politi umiddelbart op til og under besøget. Der blev endvidere givet og udført konkrete ordrer i henhold til denne generelle ordre under besøget.

Endelig har kommissionen lagt til grund, at de svar og redegørelser, der blev afgivet til Folketingets Retsudvalg, indeholdt en række oplysninger, der var urigtige, vildledende eller ufyldestgørende, og at disse oplysninger var baseret på udtalelser, der var indhentet i Københavns Politi.

Det er kommissionens vurdering, at den generelle ordre om, at demonstranter ikke måtte være synlige for den kinesiske delegation, var i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 og EMRK artikel 10 og 11 såvel som politiloven, og dermed klart ulovlig. Endvidere blev der i Københavns Politi i en række konkrete tilfælde afgivet og udført ordrer uden hjemmel i politiloven. Beslutningen om at afskærme demonstrationen på Højbro Plads samt fratagelsen af flag var tillige i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundloven og EMRK.

Kommissionen har ved sin undersøgelse fundet, at der ikke er grundlag for at antage, at … den øverste ledelse i Københavns Politi, … havde kendskab til generelle eller konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt … har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig. Kommissionen har heller ikke fundet grundlag for at kritisere, at der ikke fra denne personkreds blev grebet ind over for de ulovlige ordrer, eller for at antage, at de har været vidende om, at der blev givet urigtige, vildledende eller ufyldestgørende oplysninger til Folketingets Retsudvalg.

…

Om Københavns Politi, har kommissionen bemærket, at der i den periode, der er omfattet af kommissionsundersøgelsen, blandt andet fra offentligheden fremkom oplysninger, der kunne have givet Københavns Politi en vis anledning til nærmere at undersøge indholdet af de udtalelser, der var afgivet til brug for svar til Folketingets Retsudvalg. Dette gælder f.eks. den offentlige omtale og kritik af politiets ageren under og umiddelbart efter besøget, oplysningerne om tibetanske flag på Station Amager i februar-marts

2013, indholdet af Københavns Byrets dom af 18. februar 2014 og modtagelsen af videomateriale den 2. oktober 2013 og den 5. februar 2015. Københavns Politi iværksatte først en nærmere undersøgelse af lydfilernes indhold i sommeren 2015 efter at være blevet pålagt udlevering ved Østre Landsrets editionskendelse af 29. april 2015. Københavns Politi orienterede herefter Justitsministeriet, men udelod de meget væsentlige oplysninger i lydfilerne om forløbet omkring Golf-bilernes fremkørsel foran demonstrationen på Højbro Plads i 2012. Uanset at identifikation af de deltagende politifolk havde været efterspurgt siden Københavns Byrets dom af 18. februar 2014, lykkedes det først i februar 2015 Københavns Politi at identificere de deltagende politifolk i Kongens Have i 2012, og i øvrigt kun to ud af tre politifolk.

Kommissionen har fundet, at der er fornødent grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende over for den operationelt ansvarlige vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, Københavns Politi, der var ansvarlig for den klart ulovlige generelle ordre i operationsbefalingen og som KSNleder tillige udstak klart ulovlige konkrete ordrer til politiet på gaden. Han har endvidere afgivet erklæringer med urigtige, vildledende og ufyldestgørende oplysninger af væsentlig betydning til brug for besvarelsen af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg.

Kommissionen har endvidere fundet, at der er fornødent grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende over for politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé, Københavns Politi, der var koordinerende leder for tre centrale politiaktioner, og som gav ordre til skærmning af demonstrationen på Højbro Plads med Golf-biler. Han har endvidere anmodet en politiassistent om at afgive urigtig erklæring til brug for besvarelsen af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg og selv afgivet en erklæring med urigtige, vildledende og ufyldestgørende oplysninger af væsentlig betydning til brug for besvarelsen af spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg.

Kommissionen har ikke fundet, at der er fornødent grundlag for at søge et tilsvarende ansvar gjort gældende over for andre ansatte i Københavns Politi.

Kommissionen har dog fundet anledning til at bemærke, at politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, havde det overordnede strategiske ansvar for politiets ageren under besøget i 2012 og delegerede det operationelle ansvar til vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen, men ikke fulgte op på, om den valgte strategi blev efterlevet i den operationelle planlægning og ageren. Mogens Norup Lauridsen fandt heller ikke efter henvendelser vedrørende politiets håndtering af besøgene i 2012 og 2013 anledning til at gøre sig bekendt med indholdet af operationsbefalingerne og de taktiske befalinger. Kommissionen har fundet disse forhold kritisable.

… *Vedrørende besøget i 2013*

Kommissionen har ved sin bevisbedømmelse lagt til grund, at der ikke i operationsbefalingen var givet en generel ordre om politiets ageren overfor demonstranter. Sådan generel ordre blev givet i en indsatsleders taktiske befaling for politiaktion 08-01, Eskorte, og der blev også givet konkrete ordrer om at fjerne eller skærme demonstranter ved Avedøreværket, i Rigsdagsgården og på Amalienborg Slotsplads. Kommissionen har endvidere lagt til grund, at de konkrete ordrer havde baggrund i, at demonstranterne ønskede at formidle et budskab, der var kritisk overfor de kinesiske myndigheder, og at ingen af de pågældende demonstranter udgjorde en sikkerhedsrisiko.

Kommissionen har vurderet, at demonstrationerne havde til hensigt at formidle et politisk budskab og nød beskyttelse efter reglerne om forsamlings- og ytringsfrihed i grundloven og EMRK. Ordrerne og politiets ageren i overensstemmelse hermed havde derfor ikke hjemmel i politiloven, og de konkrete ordrer og udførelsen heraf vedrørende afskærmning af personer, der ønskede at ytre sig kritisk over for Kina, var tillige klart ulovlige på samme måde som under besøget i 2012.

Kommissionen har endvidere vurderet, at Københavns Politi ved planlægningen i 2013 var opmærksom på, at der havde været problemer ved statsbesøget i 2012, men at oplysninger i PETs trusselvurdering og anbefaling om kinesernes bekymring i forhold til demonstrationer og sammenfald mellem deltagende politifolk i 2012 og 2013 kan have påvirket forståelsen i en større eller mindre gruppe i Københavns Politi af opgaven og dermed ført til ordren i taktisk befaling for politiaktion 08-01, Eskorte, og de konkrete og klart ulovlige ordrer fra tre indsatsledere til de politifolk, der deltog i de pågældende politiaktioner.

På samme måde som vedrørende besøget i 2012 har kommissionen endelig vurderet, at de svar og redegørelser, der blev afgivet til Folketingets Retsudvalg, indeholdt oplysninger, der var objektivt urigtige, vildledende eller ufyldestgørende, og at disse oplysninger var baseret på udtalelser, der var indhentet i Københavns Politi.

Kommissionen har ved sin undersøgelse fundet, at der ikke er grundlag for at antage, at … den øverste ledelse i Københavns Politi, … havde kendskab til de konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt … har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig. Kommissionen har heller ikke fundet grundlag for at antage, at de har været vidende om, at der blev givet urigtige, vildledende eller ufyldestgørende oplysninger til Folketingets Retsudvalg.

Kommissionen har ikke fundet, at der er fornødent grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende overfor enkeltpersoner ansat i eller uden for Københavns Politi.

Kommissionen har dog bemærket, at politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, Københavns Politi, også i 2013 havde det overordnede strategiske ansvar for politiets ageren og ved dette besøg havde delegeret det operationelle ansvar til vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, men heller ikke i 2013 fulgte op på, om den valgte strategi blev efterlevet i den operationelle planlægning og ageren. Mogens Norup Lauridsen fandt heller ikke efter henvendelser vedrørende politiets håndtering af besøget i 2013 anledning til at gøre sig bekendt med indholdet af operationsbefalingen og de taktiske befalinger. Kommissionen har fundet disse forhold kritisable.

Kommissionen har endvidere bemærket, at det i Københavns Politi var vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards ansvar som operationel leder, at alle indsatslederne var bekendt med strategien med hensyn til demonstranternes synlighed, hvilket viste sig ikke at være tilfældet ved enkelte af politiaktionerne, og at Kim Lykke Østergaard efter kommissionens opfattelse burde have sat sig ind i indholdet af den taktiske befaling for politiaktion 08-01, Eskorte, og i forlængelse heraf over for indsatslederen have præciseret den korrekte strategi over for demonstranter.

… ***Vedrørende besøget i 2014***

Kommissionen har lagt til grund, at politiet ikke hindrede borgere i at demonstrere, og at der hverken i operationsbefalingen, i de taktiske befalinger eller på briefinger blev givet generelle eller konkrete ordrer om, at demonstranter ikke måtte være synlige for den kinesiske delegation.

Kommissionen har desuden fundet, at de svar, der blev afgivet på spørgsmålene fra Folketingets Retsudvalg, ikke indeholdt oplysninger, der var urigtige, vildledende eller ufyldestgørende...".

9.3.3 Vurdering vedrørende Københavns Politis ageren, instrukser mv. og i forhold til konklusionen i Tibetkommission I's beretning

De ovenfor under pkt. 9.3.1 gengivne dokumenter og forklaringer viser, at det gennem årene fra i hvert fald premierminister Zhu Rongji's besøg i Danmark i 2002 og frem til og med formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng's besøg i Danmark i 2013 var en udbredt forståelse blandt politipersonalet, herunder ledende politipersonale, i Københavns Politi, at man i forbindelse med højniveaubesøg fra Folkerepublikken Kina så vidt muligt skulle undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser.

Om tilblivelsen og indholdet af instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse i forbindelse med officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i undersøgelsesperioden fremgår af de under pkt. 9.3.1 gengivne dokumenter, at det kun i mindre omfang var anført direkte i Københavns Politis operationsbefalinger og taktiske befalinger, at man så vidt muligt skulle undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Oplysningerne i operationsbefalingen vedrørende politiaktion 07-7 i forbindelse med parlamentsformand Wu Bangguo's besøg i 2004 og oplysningerne i operationsbefalingen vedrørende politiaktion 04-01 i forbindelse med Hu Jintao's besøg i 2012 understøtter imidlertid den lange række af forklaringer fra politipersonale om, at der på stabsmøder mv. mundtligt blev givet instruktioner om, at man skulle søge at undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. De herom gengivne dokumenter og forklaringer viser således, at der fra i hvert fald premierminister Zhu Rongji's besøg i Danmark i 2002 og frem til og med formanden for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Shengshengs besøg i 2013 på stabsmøder, ved briefinger, fra KSN mv. blev givet instruktioner til politipersonalet i Københavns Politi om, at man så vidt muligt skulle søge at undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser.

Videre viser hændelsesrapporter og KSN-rapporter og et større antal samstemmende forklaringer, at der i denne periode i overensstemmelse med instruktionerne på retsstridig måde blev grebet ind af Københavns Politi over for anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser i forbindelse med kinesiske højniveaubesøg.

Dette gjorde sig udtalt gældende under det højt profilerede besøg i 2002, hvor Danmark havde EU-formandskabet under ASEM IV-topmødet, og hvor det på grundlag af oplysninger i handlingsforløbsrapporterne, herunder navnlig rapporter af 22. og 23. september 2002, og forklaringerne fra vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, vicepolitikommissær Steen Bischof og vicepolitiinspektør Gunnar Birger Sallov lægges til grund, at politiet på retsstridig måde skærmede for anti-kinesiske demonstranter blandt andet ved at flytte en demonstration ud af syne ved det hotel, som den kinesiske parlamentsformand boede på, og ved at køre ad en alternativ rute alene med det formål at undgå en anti-kinesisk demonstration.

Det gjorde sig mere udtalt gældende i 2012, hvor præsident Hu Jintao besøgte Danmark. Tibetkommission I har således i sin beretning lagt til grund, at politiet på klart ulovlig måde blandt andet bortviste en demonstrant med Tibetsymboler fra Amalienborg Slotsplads og fra Den Lille Havfrue, gennemsøgte biler i Amaliegade for flag og bannere, fratog personer flag og bannere blandt andet ved Nordre Toldbod,

Kongens Have og Christiansborg Slotsplads og skærmede for anti-kinesiske demonstranter på Højbro Plads.

Det gjorde sig også gældende ved formand Yu Zhengsheng's besøg i 2013, hvor det af Tibetkommission I blev lagt til grund, at der fra Københavns Politis side blev givet konkrete ordrer og foretaget handlinger vedrørende skærmning af personer ved Avedøreværket og i Rigsdagsgården og ved flytning af demonstranter fra og kortvarig fratagelse af flag ved Amalienborg Slotsplads.

Københavns Politi udarbejdede ikke referater af stabsmøder og briefinger, og det fremgår ikke konsekvent af KSN-rapporterne, hvem af de vagthavende der udstedte en given ordre. Der er heller ikke i de afgivne forklaringer sikkert grundlag for at fastslå, hvem der på stabsmøder mv. mundtligt gav instruktioner om, at man skulle søge at undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, hvorved dog bemærkes, at det af Tibetkommission I er fundet bevist, at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen som KSN-leder udstak klart ulovlige ordrer til politiet på gaden vedrørende Højbro Plads i 2012, og at Claus Hjelm Olsen til Tibetkommission I har forklaret, at han på stabsmødet i Gedestalden den 12. juni 2012 briefede ud fra en gennemgang af operationsbefalingen, 4. udgave, der indeholdt en klart ulovlig ordre om at skærme for demonstranter. Tibetkommission I har yderligere fundet det bevist, at Claus Hjelm Olsen som KSN-leder i 2012 gav ordre til fratagelsen af flag på Christiansborg Slotsplads. Det er endvidere af Tibetkommission I fundet bevist, at politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé gav ordre til fratagelse af flag på Christiansborg Slotsplads, og at han efter aftale med vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen gav ordre om at køre Golfbiler ind foran demonstrationen på Højbro Plads, således at demonstranterne ikke var synlige.

Myndighederne, herunder politiet, har pligt til så vidt muligt at foretage foranstaltninger, der gør det muligt at gennemføre demonstrationer. Politiets instruktioner og handlinger i det beskrevne omfang, hvorefter man så vidt muligt skulle undgå og undgik, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, og som ikke bundede i sikkerhedshensyn, var således retsstridige, og kommissionen finder, at de var klart ulovlige som stridende mod beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 samt EMRK artikel 10 og 11 såvel som politiloven.

Tibetkommission II har ovenfor under pkt. 9.1.3 vurderet, at der i Udenrigsministeriet var en forvaltningskultur, hvor Udenrigsministeriet formelt meddelte de kinesiske embedsmænd, at man ikke kunne imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstil-

kendegivelser, men hvor man reelt lagde et betydeligt pres på PET og politiet for at imødekomme ønskerne og i visse tilfælde medvirkede aktivt til, at det skete, ligesom man havde et vist direkte samarbejde med politiet herom. Tibetkommission II har endvidere ovenfor under pkt. 9.2.3 vurderet, at PET videreformidlede de kinesiske ønsker til Københavns Politi gennem trusselvurderinger, på stabsmøder i forbindelse med besøg og på andre møder med Københavns Politi. At der i politiet blev givet disse instrukser i forbindelse med højniveaubesøg fra Folkerepublikken Kina og ageret derefter, skal ses i lyset af det pres, som Udenrigsministeriet og PET lagde på politiet ved videregivelsen af de kinesiske ønsker om at søge at forhindre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, og Udenrigsministeriets i visse tilfælde direkte samarbejde med politiet derom. Det ændrer dog ikke ved, at Københavns Politis handlinger var klart ulovlige, og fritager ikke for ansvar.

Kommissionen har i de gengivne dokumenter og forklaringer fundet grundlag for at antage, at der blandt de ledende politimedarbejdere i Københavns Politi, herunder chefpolitiinspektør Kai Vittrup og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, som begge i en lang årrække var inddraget i og ansvarlige for besøg af officiel karakter fra Folkerepublikken Kina, var en viden om den udbredte forståelse hos politipersonalet af, at man skulle søge at undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, at der blevet givet instrukser herom, og at der blev ageret herefter, men at ingen af de ledende politimedarbejdere tog skridt til at gribe ind.

Kommissionen har ikke fundet sikre holdepunkter for at antage, at den øverste ledelse over årene i Københavns Politi havde kendskab til den udbredte forståelse blandt såvel politipersonale som ledende politimedarbejdere om, at de så vidt muligt skulle sikre, at den kinesiske besøgende ikke så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, og at der blev givet instrukser herom og ageret derefter. Kommissionen finder dog anledning til at bemærke, at det forekommer at have været et organisatorisk problem, at den øverste ledelse ikke var bekendt hermed.

Tibetkommission II finder efter en samlet vurdering, at den kritik, som blev udtalt i Tibetkommission I's beretning, vedrørende politiinspektør Mogens Norup Lauridsens manglende opfølgning på, om den valgte strategi blev efterlevet i Københavns Politis operationelle planlægning og ageren i 2012 og 2013, og vedrørende den omstændighed, at Mogens Norup Lauridsen ikke fandt anledning til at gøre sig bekendt med indholdet af operationsbefalingerne og de taktiske befalinger, er yderligere underbygget.

For så vidt angår vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé bemærkes, at der ikke for Tibetkommission II er frem-

kommet oplysninger, som giver anledning til at ændre eller supplere de konklusioner, der fremgår af Tibetkommission I's beretning vedrørende deres redegørelser for forløbet, som førte til misinformation af Folketinget.

Vedrørende Tibetkommission I's konklusioner i øvrigt finder Tibetkommission II anledning til at bemærke, at Claus Hjelm Olsens og Andrew Jerome Henrik Oryés ordregivning i 2012 skal ses i lyset af Udenrigsministeriets og PET's mangeårige videreformidling af og Udenrigsministeriets i visse tilfælde aktive medvirken vedrørende de kinesiske ønsker om at undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer mv. Deres ordregivning skal tillige ses i lyset af den udbredte forståelse blandt såvel politipersonale som ledende politimedarbejdere af og ageren efter, at de så vidt muligt skulle sikre, at den kinesiske besøgende ikke så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, uden at der blev grebet ind internt i Københavns Politi. Det ændrer dog ikke ved, at der var tale om klart ulovlige ordrer, som førte til klart ulovlige handlinger, og at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé derfor bærer et ansvar for at have givet dem.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har for Tibetkommission II forklaret om de kinesiske besøg i 2002 og 2004, men også afgivet en forklaring om det kinesiske besøg i 2013, der afviger fra hans forklaring for Tibetkommission I. For Tibetkommission II er endvidere fremkommet taktisk befaling af 26. maj 2004 for politiaktion 07-7 og intern mail i Københavns Politi af 24. maj 2013 fra Kim Lykke Østergaard, som ikke forelå for Tibetkommission I, uanset at i hvert fald den interne mail af 24. maj 2013 havde været relevant i forhold til Tibetkommission I's undersøgelse. De for Tibetkommission II fremkomne dokumenter og forklaringer viser, at vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, der var operationelt ansvarlig for politiets indsats under formand Yu Zhengsheng's besøg i 2013, ikke alene som anført i Tibetkommission I's beretning forsømte at sætte sig ind i den taktiske befaling for politiaktion 08-01 Eskorte, hvorefter det var opgaven at *"… undgå, at demonstrationer, … kan ses på ruten af den kinesiske formand. Dette gøres ved at køre alternative ruter…"*, og at præcisere den korrekte strategi over for indsatslederne, men at han også selv var af den opfattelse, at Københavns Politi skulle sikre, at anti-kinesiske demonstranter så vidt muligt blev holdt ude af syne for besøgende fra Folkerepublikken Kina. Kim Lykke Østergaard var bekendt med, at det var en udbredt forståelse blandt såvel politipersonale som ledende politimedarbejdere, og han var bekendt med, at der ved Avedøreværket blev ageret i overensstemmelse hermed, uden at han tog skridt til at gribe ind.

Tibetkommission II ændrer herefter konklusionen i Tibetkommission I's beretning for så vidt angår vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard til, at kommissionen finder dette kritisabelt.

Der er ikke i øvrigt fremkommet oplysninger for Tibetkommission II, som giver anledning til at ændre eller supplere konklusionerne i beretningen fra Tibetkommission I, der vedrørte tre besøg i henholdsvis 2012, 2013 og 2014.

Der er heller ikke for Tibetkommission II fremkommet oplysninger, som giver anledning til tilføjelser eller ændringer i forhold til konklusionerne i beretningen fra Tibetkommission I vedrørende urigtige, vildledende eller ufyldestgørende svar til Folketingets Retsudvalg.

9.4 Forsvarsministeriets og tilhørende myndigheders involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse

Efter kommissoriet skal Tibetkommission II blandt andet undersøge og redegøre for, i hvilket omfang andre statslige myndigheder end politiet har været involveret i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse, herunder fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og meningstilkendegivelser.

Kommissionen har herefter undersøgt materiale for hele undersøgelsesperioden fra Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder. Kapitel 8 indeholder en gennemgang af det materiale, herunder forklaringer, der er indgået i undersøgelsen. Der er ikke ved Tibetkommission II's undersøgelse fremkommet oplysninger om andre forhold, der har en sådan relation til politiets opgavevaretagelse i forbindelse med officielle besøg fra Folkerepublikken Kina, at der er anledning til i kommissionens sammenfatning og vurdering at redegøre for dokumenter og forklaringer vedrørende andre besøg end besøget af præsident Hu Jintao i 2012.

Som omtalt ovenfor under pkt. 3.5 var det oplysninger i en artikel af 8. oktober 2018 i Politiken vedrørende den kinesiske præsident Hu Jintao's besøg i Danmark i 2012, der førte til, at Forsvarsministeriet blev inddraget i Tibetkommission II's undersøgelse.

Af artiklen i Politiken den 8. oktober 2018 fremgår blandt andet: *"… Kort før dronningen og præsidenten ankom i båd til Den Lille Havfrue 15. juni 2012, løb Tibetkomiteens formand, Anders Højmark Andersen, ind på Kastellet. Hans plan var at løbe*

op på Voldkronen, hvorfra der er udsyn til Den Lille Havfrue, og fremvise et tibetansk flag, han havde gemt i lommen. Men han blev afvist. "Da jeg skulle til at løbe derop, stod der en soldat og spærrede vejen og sagde, at Voldkronen var lukket. Jeg kunne se, der ikke var andre deroppe, selv om det er et populært sted for løbere og turister", siger Anders Højmark Andersen. … Elitesoldater fra Frømandskorpset stod i al hemmelighed klar til at anholde borgere til politiet, hvis det måtte blive nødvendigt. Operationen, der fik tilnavnet "Samvirke 2-2012", har ikke tidligere været beskrevet offentligt eller i Tibetkommissionens første redegørelse".

9.4.1 Dokumenter og forklaringer om Forsvarsministeriets og tilhørende myndigheders involvering

Forsvarsministeriet og tilhørende myndigheder bidrog til planlægningen og gennemførelsen af besøget af Folkerepublikken Kina's præsident Hu Jintao i 2012, dels foranlediget af politiets anmodning om særlig hjælp, der førte til en befaling fra Forsvarskommandoen til Søværnets Operative Kommando, herunder Frømandskorpset, benævnt "*Samvirke 2-2012*", dels ved lukningen af voldkronen i Kastellet. Dokumenter og forklaringer herom, som er indgået i undersøgelsen, er gengivet ovenfor i kapitel 8.

Der redegøres i det følgende for de forhold, som kommissionen har lagt vægt på ved sin vurdering af Forsvarsministeriets og tilhørende myndigheders ageren og involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse i forbindelse med besøget af præsident Hu Jintao, herunder om Forsvaret er fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og meningstilkendegivelser.

9.4.1.1 Anmodning om særlig hjælp (Samvirke 2-2012)

Præsident Hu Jintao skulle under sit besøg på en sejlads i Københavns Havn. For Tibetkommission I forelå det oplyst, at PET i den anledning den 6. juni 2012 sendte en anmodning dateret den 7. juni 2012 om særlig hjælp fra Forsvarskommandoen til godkendelse i Justitsministeriet forud for fremsendelsen til Forsvaret. Anmodningen var stilet til kontorchef Carsten Madsen, Justitsministeriet, Politikontoret.

Af "*Anmodning om særlig hjælp til politiet*" af 7. juni 2012 (TBK II) fra PET underskrevet af PET-chef Jacob Scharf til Forsvarskommandoen og til efterretning til Søværnets Operative kommando, Frømandskorpset og Søværnets Minørtjeneste fremgår blandt andet: "… ***STØTTEBEHOV FRA FORSVARET TIL POLITIET*** *Efter aftale med Politidirektøren i København og i henhold til bemyndigelse fra Justitsministeriet fremsættes herved anmodning om bistand fra Forsvaret til løsning af de politimæssige sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med de opgaver, hvor Aktionsstyrken indgår. … **UDFØRELSE** Den pågældende sejlads gennemføres fredag den 15. juni 2012 i et ikke*

nærmere fastsat tidsrum. … Det tilstræbes, at der under opgavens løsning vil være en politijenestemand til stede ved alle enheder, der måtte blive stillet til rådighed af Forsvaret...".

Justitsministeren godkendte anmodningen om særlig hjælp den 7. juni 2012, hvorefter anmodningen blev sendt til Forsvarskommandoen, der godkendte anmodningen den 12. juni 2012.

PET-chef Jacob Scharf har for Tibetkommission I forklaret herom, at det er standard at anmode om særlig hjælp ved større besøg, hvor der er brug for et anti-terrorberedskab. PET råder fx ikke over fartøjer og må anmode Forsvaret om hjælp, hvis både skal benyttes.

Major Lars Nygaard, Forsvarsministeriet, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at hans opgave i forbindelse med sagsbehandlingen af anmodninger om særlig hjælp fra politiet var at kontrollere, at det oplæg, som var udarbejdet af Forsvarskommandoen, kunne gå videre til ministerens godkendelse.

Souschef i Operationskontoret i Forsvarsministeriet Thomas Kvistholm Thrane har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at PET's anmodning til Forsvarskommandoen af 7. juni 2012 om særlig hjælp til politiet ser ud til at være en typisk anmodning om særlig hjælp.

Der blev derefter udarbejdet et direktiv benævnt "*Forsvarskommandoens direktiv for SAMVIRKE 2-2012*" af 13. juni 2012 til Søværnets Operative Kommando med kopi til PET, Forsvarsministeriet og FE underskrevet af Anders Beck Jørgensen. Af direktivet fremgår blandt andet:
"… ***3. DELTAGENDE MYNDIGHEDER OG ENHEDER*** … ***Søværnets Operative Kommando bidrager med****: Særlig hjælp: Personel og materiel fra Søværnets Frømandskorps … den 15. juni fra kl. 1000 og til sejladsen er afsluttet. Almindelig hjælp: Personel og materiel fra Søværnets Frømandskorps … den 15. juni fra kl. 0600 til opgaven er gennemført. …* ***6. REGLER FOR MAGTANVENDELSE*** *Politiet har det samlede ansvar for magtanvendelse under operationen, og forsvaret løser ikke selvstændigt politiopgaver i forbindelse hermed. Politiet vil tilstræbe, at der er politijenestemænd til stede ved de enheder, der stilles til rådighed for politiet, og anholdelse vil normalt alene foretages af politijenestemænd...".*

Ved mail af 18. juni 2012 (TBK II) skrev Lars Nygaard til Jens Heine Grauen Larsen, cc. Anders Beck Jørgensen og Thomas Kvistholm Thrane, blandt andet: "… *Jeg går ud fra at støtten er afsluttet og alt er gået som det skulle?...".*

Anders Beck Jørgensen svarede samme dag den 18. juni 2012 (TBK II): *"… Lars, det kørte som efter en snor. Forsvarets medvirken fandt sted i fredags i tidsrummet mellem kl. 10 og 13. Jeg talte med politiets indsatsleder kort efter operationens afslutning og alt var gået godt..."*.

9.4.1.2 Lukningen af voldkronen

I Københavns Politis planlægning af den kinesiske præsident Hu Jintao's besøg i 2012 indgik blandt andet, at kortegen skulle køre gennem Kastellet.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen, Københavns Politi, skrev i den forbindelse en mail af 12. juni 2012 (TBK II) til Kommandanten i Kastellet major Jørgen Kold, hvoraf fremgår blandt andet: *"… I forbindelse med ovenstående, vil Københavns politi anmode om at Kastellet holdes lukket for offentligheden i formiddagstimerne d. 15/6, eller at politiet har mulighed for at sikre voldanlægget som vender ud mod Havnefronten i tidsrummet under sejladsen og besøget ved den lille havfrue. Københavns Politis færdselsafdeling har forespurgt om hvorvidt der i forbindelse med besøget ved Den lille Havfrue er mulighed for at lede Kinas Præsidents kortege igennem Kastellet, hvis der bliver behov herfor …"*.

Ved mail senere samme dag den 12. juni 2012 (TBK II) skrev adjudant Nils Nykjær, Hendes Majestæt Dronningens Adjudantstab, til major Jørgen Kold, cc. chefen for Adjudantstaben Henning Falkenberg Brøchmann, blandt andet: *"… Der er fra politiets side et ønske om, at adgangsvejene ved Norgesport og Kongeporten holdes "lukket" i den periode. D.v.s. al trafik ind og ud af Kastellet. Vil du foranstalte at det iværksættes? Endvidere ønsker man forstærket opmærksomhed fra patruljer på voldene, så evt. bannerførere etc. her ikke kommer frem. Nærmere detaljer kan du indhente hos Hoffets Sikkerhedschef Søren Kruse …"*.

Major Jørgen Kold svarede samme dag den 12. juni 2012 (TBK II) adjudant Nils Nykjær blandt andet *"… Altid klar til at hjælpe! Har kontakt og aftaler med politiet vedrørende nedennævnte og "undre" mig derfor lidt over din anmodning?? Kastellet er i øvrigt lukket for publikum i perioden, men jeg har fokus på opgaven og er i Kastellet den formiddag. Det vil være muligt at køre igennem Kastellet som ønsket, - og skal Kastellet lukkes i nævnte periode, - kommer der "vel" ordre fra FKO …"*.

Ved mail af 13. juni 2012 (TBK II) svarede major Jørgen Kold på politiassistent Michael Dekker Poulsens mail af 12. juni 2012 og skrev blandt andet: *"… Følgende svar til anmodninger. • Voldkronen mod Langelinie/havnefronten holdes lukket for publikum i tidsrummet 0945 til 1215 (op til jer om i ønsker politi på volden i nævnte tidsrum) …"*.

Major Jørgen Kold videresendte samme dag, den 13. juni 2012 (TBK II), sin korrespondance med politiassistent Michael Dekker Poulsen til sikkerhedschef i Kastellet seniorsergent Søren Konradsen til videre foranstaltning.

Politiassistent Michael Dekker Poulsen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han ikke kan huske noget om lukning af Kastellet i forbindelse med præsident Hu Jintao's besøg. Nogen bad ham om at skrive til major Jørgen Kold, for det var ikke noget, som han gjorde af sig selv. Han husker ikke, om han var i kontakt med Adjudantstaben, herunder adjudant Nils Nykjær i forbindelse med præsident Hu Jintao's besøg.

Major Jørgen Kold har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at lukning af voldkronen i forbindelse med besøg ikke var usædvanligt, herunder i forbindelse med arrangementer i havnen uden for Kastellets område. Voldkronen blev lukket for offentligheden, når Norgesporten skulle åbnes for gennemkørsel i Kastellet, fordi løbere og andre på voldkronen ofte passerede foran Norgesporten på deres vej rundt om Kastellet. Der var dagligt mellem 1.500 og 2.500 motionister, løbere og andre på voldkronen, og man ville undgå, at de kom til at passere foran en kortege.

Adjudant Nils Nykjær har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han ikke husker baggrunden for, at han sendte mail af 12. juni 2012 om den kinesiske præsidents kørsel gennem Kastellet til major Jørgen Kold, men det må skyldes, at han fik besked på at gøre det. Han husker ikke, hvem der gav ham besked på det. Han antager, at det var voldkronen i Kastellet, som "bannerførere" ikke måtte komme op på. Han tænkte ikke dengang over, hvorfor man ikke ønskede "bannerførere" på voldkronen under den kinesiske præsidents kørsel gennem Kastellet.

Af "*Særlig instruks til VK*" af 14. juni 2012 (TBK II) med emnet "*Iværksættelse af trafikkontrol i Kastellet*" underskrevet af Søren Konradsen fremgår blandt andet: "*… Fredag 15 JUN 2012. … På grund af det kinesiske statsbesøg i området omkring Kastellet, tilpasser VK i tidsrummet kl. 06-12.30 ronderingen i Kastellet således, at nedenstående kan følges: … Der posteres en ubevæbnet garder ved henholdsvis Norgesporten og Kongeporten, der hver især gennemfører trafikkontrol, dvs. forespørger alle i motorkøretøjer om deres ærinde i Kastellet. Har nogen af disse ikke lovligt/gyldigt ærinde, skal de vises ud af Kastellet ad nærmeste port….*".

Af "*Særlig instruks til VK vedr. fredag 15. JUN 2012*" af 15. juni 2012 (TBK II) med emnet "*Passage i Kastellet af den kinesiske ministerpræsident m. følge*" underskrevet af Søren Konradsen fremgår blandt andet: "*… Denne instruks er en tilføjelse til den allerede 14 JUN 2012 udgivne instruks … VK tilpasser/suspenderer vagtronderinger således, at nedenstående kan følges: Kl. 9.45-12.15: … Der posteres .. bevæbnede … på*

voldkronen ud mod havnen således, at der spærres for civil adgang ved rampen ved Norgesporten og rampen ved Kongeporten i hele perioden. Der kan forventes supplement fra Politiet…".

Seniorsergent Søren Konradsen har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at formålet med de særlige instrukser af 14. og 15. juni 2012 var at lukke for enhver civil færden på voldkronen, og han hørte ikke noget om "bannerførere".

Værnepligtig Christian Mosbæk Valentin har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han som værnepligtig i Livgarden i 2011-2012 blandt andet gjorde tjeneste som vagt på Kastellet. Der var mange mennesker, der gerne ville op på voldkronen. Det var alt fra folk på barsel til pensionister, som han afviste, når voldkronen var lukket. Når de prøvede at gå op, orienterede han dem om, at voldkronen var lukket, og at de derfor måtte vende om. Han husker, at han under sin patruljering den 12. juni 2012 på voldkronen hørte, at der var en person, som begyndte at råbe lidt. Han så ikke så meget af episoden, da han var fokuseret på andre opgaver. Bagefter fortalte nogle af de andre vagter, at der havde været en, som prøvede at komme op på voldkronen, men vedkommende blev afvist.

Af mail af 4. marts 2021 (TBK II) fra Støttekomitéen for Tibets formand Anders Højmark Andersen til kommissionen fremgår blandt andet: "*… Valentin fortalte under dagens afhøring, at der var en person, som prøvede at komme op på Kastellets voldkrone (dvs. uden om vagterne og de sædvanlige ramper, som jeg forstod det), mens den var lukket den 15. juni 2012. For god ordens skyld vil jeg gerne pointere, at det ikke var mig. Jeg har heller aldrig hørt om et sådant tilfælde før nu og tvivler derfor meget på, at det kan have været en Tibet-aktivist. Vi havde ikke planlagt nogen aktiviteter på Kastellet. … Min egen kontakt til den garder, der stoppede mig fra at løbe op på voldkronen ad rampen indenfor Norgesporten, var meget kort - 5-10 sekunder? - og foregik helt stille og roligt og kan dårligt have dannet baggrund for nogen indberetning. Garderen afviste jo på tilsvarende vis alle andre mennesker. Garderen afviste mig, og jeg sagde ok eller nå, og spurgte hvorfor. Han svarede enten blot, at der var lukket, eller at der var lukket p.g.a. statsbesøget. … Som det fremgår af Politikens artikel den 7. oktober 2018 … lignede jeg en løber og ikke en aktivist. Det skyldtes, at jeg VAR en løber og var ude på den sædvanlige runde, som jeg plejede at løbe, når jeg ikke var på arbejde. Jeg havde blot et tibetansk flag i lommen på min fleece-trøje, som jeg ville vise frem, hvis jeg fik muligheden for det. Efter afvisningen fortsatte jeg gennem Kastellet til Kongeporten, hvor jeg også så en vagt (jeg forsøgte derfor ikke at komme op her), ligesom der var et par vagter oppe på voldkronen …".*

9.4.2 Vurdering vedrørende Forsvarsministeriets involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse

De forklaringer og dokumenter, der er redegjort for under pkt. 9.4.1.1 og 9.4.1.2, viser ingen sagsbehandlingsmæssig sammenhæng mellem anmodningen af 7. juni 2012 fra PET til Forsvarskommandoen om særlig hjælp til politiet og lukningen af voldkronen i Kastellet den 15. juni 2012. Kommissionen vurderer derfor i det følgende disse forhold hver for sig.

a. Anmodningen om særlig hjælp

PET anmodede den 7. juni 2012 på vegne af Københavns Politi om særlig hjælp fra Forsvarskommandoen i forbindelse med, at den kinesiske præsident den 15. juni 2012 skulle på en sejlads i Københavns Havn.

På baggrund af de ovenfor under pkt. 9.4.1.2 gengivne dokumenter og forklaringer vedrørende anmodningen af 7. juni 2012 om særlig hjælp og Forsvarets udførelse heraf er det Tibetkommission II's vurdering, at anmodningen og udførelsen var sædvanlig og sagligt begrundet i sikkerhedsmæssige hensyn. Kommissionen har således ikke i de gengivne dokumenter og forklaringer eller i øvrigt fundet indikationer på, at anmodningen havde forbindelse til de tidligere blandt andet under pkt. 9.1.1 og 9.2.1 beskrevne kinesiske ønsker om, at den kinesiske delegation ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer eller meningstilkendegivelser.

Det er herefter Tibetkommission II's vurdering, at der ikke i Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder er sket krænkelser af forsamlings- og ytringsfriheden i forbindelse med anmodningen om særlig hjælp af 7. juni 2012 og håndteringen heraf, og at Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder ikke er fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og meningstilkendegivelser.

b. Lukningen af voldkronen

Voldkronen i Kastellet blev den 15. juni 2012 lukket for offentlig adgang i tidsrummet fra kl. 9.45 til 12.15 i forbindelse med afviklingen af arrangementer i og ud for Kastellet under præsident Hu Jintao's statsbesøg i Danmark, herunder sejlads med Kongeskibet Dannebrog i Københavns Havn og den kinesiske delegations kørsel gennem Kastellet.

Efter de afgivne forklaringer og formanden for Støttekomitéen for Tibet Anders Højmark Andersens mail af 4. marts 2021 til Tibetkommission II er det Tibetkommission II's vurdering, at der ikke i Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder er sket krænkelse af forsamlings- og ytringsfriheden i forbindelse med lukningen af voldkronen i Kastellet, og at Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder ikke er fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og meningstilkendegivelser.

Forsvarsministeriet var ikke genstand for Tibetkommission I's undersøgelse, hvorfor ovenstående gennemgang og vurdering ikke giver anledning til ændrede eller supplerende konklusioner i forhold til Tibetkommission I's beretning.

9.5 Forsvarets Efterretningstjenestes involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse

Som redegjort for i afsnit 9.4 blev Forsvarsministeriet inddraget i Tibetkommission II's undersøgelse på et tidspunkt efter kommissionens opstart. Undersøgelsen af Forsvarsministeriet indbefattede også FE, som henhører under Forsvarsministeriet.

Under kommissionens undersøgelse af Forsvarsministeriet, herunder FE, kom der med en mail af 17. januar 2021 et brev af 16. januar 2021 fra oberst Steffen Qvist Wied, FE, til Tibetkommission II og i et interview i Berlingske den 22. januar 2021 med Steffen Qvist Wied en række oplysninger i relation til planlægningen af præsident Hu Jintao's besøg i 2012, der kunne være af betydning for Tibetkommission II's undersøgelse.

Oberst Steffen Qvist Wieds henvendelse til Tibetkommission II og interviewet med ham i Berlingske har givet anledning til, at kommissionen ud over den generelle undersøgelse af Forsvarsministeriet, herunder FE, har foretaget en målrettet søgning i alle myndigheder, der er omfattet af undersøgelsen, efter dokumenter og oplysninger i øvrigt, som kunne be- eller afkræfte de oplysninger, som Steffen Qvist Wied er fremkommet med både skriftligt og i sin forklaring for kommissionen.

9.5.1 Dokumenter og forklaringer vedrørende FE's involvering

I det følgende redegøres der for de dokumenter og forklaringer, som kommissionen har lagt vægt på ved sin vurdering af, i hvilket omfang FE har været involveret i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse ved opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. i forbindelse med den kinesiske præsident

Hu Jintao's besøg i 2012, herunder ved vurderingen af, om der foreligger en situation, hvor FE burde have ageret for at forhindre grundlovsstridige handlinger.

Vedrørende oplysningerne om to flådebesøg i henholdsvis 2015 og 2017 og et besøg i 2017 af Deputy chief of the Commission of Science and Technology generalløjtnant Xin Yi bemærkes, at det fremgår ovenfor under pkt. 9.3.1, at der ikke for Tibetkommission II er fremkommet oplysninger om politiets involvering i officielle kinesiske besøg i årene 2014-2018 af betydning for undersøgelsen. Af kommissoriets pkt. 4 fremgår imidlertid, at kommissionen ikke kun skal undersøge, om myndigheder har bidraget til politiets grundlovsstridige handlinger, herunder ved opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. Kommissionen skal tillige undersøge og redegøre for statslige myndigheders ageren og foretage retlige vurderinger i samme omfang som beskrevet for så vidt angår politiet, hvis myndighederne har bistået ved eller forestået politimæssige eller tilsvarende opgaver i forbindelse med officielle kinesiske besøg. Der er derfor nedenfor tillige en sammenfatning og vurdering for så vidt angår de tre besøg i 2015 og 2017.

2012

Som nævnt aflagde Folkerepublikken Kina's præsident Hu Jintao Danmark et besøg i 2012.

Der er ikke ved Tibetkommission II's undersøgelse af Forsvarets Efterretningstjeneste fremkommet dokumenter vedrørende dette besøg af betydning for undersøgelsen.

Tidligere operativ chef i FE oberst Steffen Qvist Wied rettede den 17. januar 2021 henvendelse til Tibetkommissionen med et brev dateret 16. januar 2021, hvori han skrev blandt andet: *"… På et ledelsesmøde i FE umiddelbart før besøget (enten 6. eller 13. juni 2012) rundsendte chefen, Thomas Ahrenkiel (måske på foranledning af analysechefen) en udprintet kopi af en skrivelse fra Chefen for Københavns Politi, som beskrev politiets strategi/overordnede operationsordre for besøget. … Af skrivelsen fremgik bl.a., at man fra foresatte niveauer … lagde vægt på, at der ikke måtte være synlige demonstrationer på de strækninger, præsident Hu's kortege skulle tilbagelægge, ligesom alt agitationsmateriale skulle være skjult for præsidenten og hans følge. Det fremgik eksplicit af skrivelsen, at demonstranter, flag, plakater og slogans skulle fjernes, subsidiært at der skulle blokeres for delegationens udsyn hertil. Man forklarede i skrivelsen desuden kortfattet lidt om kinesisk kultur og understregede, at det var yderst vigtigt, at præsidenten og hans følge ikke "tabte ansigt". … Vi drøftede, om det ville være på sin plads, at vi som myndighed reagerede, men da både Statsministeriet, Justitsministeriet, UMN, PET m.fl. var på fordelingslisten, besluttede vi, at det ikke var vores opgave. …"*.

Situationen er også omtalt i en artikel i Berlingske den 22. januar 2021, hvoraf fremgår blandt andet: *"… oberst Steffen Wied, der indtil 2013 var leder i Forsvarets Efterretningstjeneste og til sidst chef for tjenestens samlede indhentning – står nu efter års tavshed frem med et hidtil ukendt vidnesbyrd om Tibetsagen … "*.

Samme dag den 22. januar 2021 skrev FE 03, analysechef i FE, i en mail til kommissionen blandt andet: *"… Jeg henvender mig til kommissionen på baggrund af, at min tidligere kollega i FE, Steffen Wied, i et interview til Berlingske Tidende d.d. er fremkommet med udtalelser om hans erindring af forløbet omkring et ledelsesmøde i FE i juni 2012 … Jeg kan oplyse, at jeg ikke erindrer, at vi skulle have haft en sådan drøftelse i FE, herunder at jeg skulle have en rolle i den forbindelse…"*.

Tibetkommission II har fra FE modtaget oplysning om, at ledelsesmøderne den 6. og 20. juni 2012 var aflyst "på grund af rejseplaner", og at ledelsesmødet den 13. juni 2012 var aflyst ifølge en foreliggende kalenderaflysning. Der foreligger et referat af et chefmøde den 13. juni 2012, som ikke indeholder oplysninger som omtalt af oberst Steffen Qvist Wied.

Oberst Steffen Qvist Wied har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at det ledelsesmøde, som han husker, blev afholdt den 6. juni 2012 eller mest sandsynligt den 13. juni 2012 om formiddagen. Foreholdt de af Tibetkommission II indhentede oplysninger om chefmøder og ledelsesmøder i juni 2012 erindrer han ikke, at de omtalte ledelsesmøder var aflyst. Såfremt ledelsesmødet mod hans erindring ikke blev afholdt den 13. juni 2012, kan det hænge sådan sammen, at ledelsesgruppen om formiddagen holdt et formøde til chefmødet, som blev afholdt om eftermiddagen. Præsident Hu Jintao's besøg ville ikke blive taget op på et chefmøde. Når han husker det pågældende ledelsesmøde, er det ud fra den situation, der udspillede sig, da de fik forelagt det dokument, som han omtalte i sin mail af 16. januar 2021 til kommissionen. Han erindrer ikke, hvad der i øvrigt blev drøftet på mødet. Dette møde var ikke forskelligt fra andre ledelsesmøder, og det var med samme deltagerkreds. Dokumentet var ikke et punkt på dagsordenen, og det var analysechefen, der medbragte dokumentet til mødet. Selve dokumentet havde form som et officielt dokument med brevhoved, logo mv. fra Københavns Politi. Under Københavns Politis logo stod formentlig noget mere. Han husker dog ikke, hvad der stod, og kan ikke sige, om der muligt stod "Politidirektøren". I dokumentet var henvist til "højere myndigheder" uden for politiet og PET. Han kan ikke huske, om formuleringen var "højere myndigheder", eller om der stod Statsministeriet eller Udenrigsministeriet. Dokumentets overskrift var "Statsbesøg", "Den kinesiske præsidents besøg" eller lignende, der refererede til besøget. Dokumentet var halvanden til to sider langt og var sendt som en vedhæftning til en mail. Han så ikke selve mailen. Dokumentet, som han så, var printet ud. Adressaterne har været

Udenrigsministeriet, Statsministeriet og Justitsministeriet. PET var også modtager af dokumentet. Han husker ikke, om rigspolitichefen også var modtager. Han er sikker på, at de tre ministerier var modtagere. Forsvaret og Kongehuset har sandsynligvis også modtaget dokumentet. Han husker, at det var en orientering til ministerieniveau om Københavns Politis strategi. Han husker ikke, at han direkte så navnet på de tre ministerier, men ud fra drøftelserne på mødet, slutter han sig til, at det var disse tre ministerier, der var tale om. Han har selv konkluderet, at PET og Kongehuset også var adressater, da de også var involveret i besøget. Dokumentet blev sendt til FE, da FE havde været part i udarbejdelsen af trusselsvurderingen. Han husker ikke, hvem der havde underskrevet dokumentet. Det kunne være politidirektøren eller det kunne være underskrevet efter bemyndigelse af en person fra Københavns Politi.

Chef for FE Thomas Ahrenkiel har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han ikke har erindring om opgaver, som FE var involveret i vedrørende besøget af præsident Hu Jintao, men det ville heller ikke være opgaver, som han sædvanligvis ville blive orienteret om. Han erindrer ikke drøftelser på et ledelsesmøde eller andet møde om præsident Hu Jintao's kommende besøg.

Afdelingschef og chef for Analysesektoren, FE 03 har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at han ingen erindring har om, at der under et møde i FE i juni 2012 skulle være rundsendt en sådan skrivelse på foranledning af Thomas Ahrenkiel eller af ham som omtalt i oberst Steffen Qvist Wieds mail af 16. januar 2021 til Tibetkommission II. Han er sikker på, at han ville kunne huske det, hvis det havde fundet sted. Det ville have været ganske usædvanligt, hvis der var kommet en henvendelse af den karakter fra Københavns Politi. Han har ikke deltaget i et møde med FE's ledelse, hvor grænsen for de grundlovssikrede rettigheder til at ytre sig og til at demonstrere blev drøftet. Han har heller ikke overværet, at FE-chef Thomas Ahrenkiel har udtalt sig herom.

Jurist og sagsbehandler i FE's koordinationsafdeling Mette Nøhr har på kommissionens skriftlige spørgsmål oplyst: "… *Statistisk set har jeg med en vis sandsynlighed deltaget i det møde, som Steffen Quist Wied omtaler, men jeg kan ikke sige det med sikkerhed. Jeg har ingen erindring om den episode, som Steffen Wied omtaler og dermed heller ikke, om ledelsesgruppen, jf. Steffen Quist Wieds udtalelser, skulle have drøftet evt. grundlovsstridige forhold i anledning af det kinesiske besøg...*".

Et dokument som beskrevet af Steffen Qvist Wied var ikke blandt det allerede afleverede materiale fra FE. Som nævnt i indledningen under pkt. 9.5 har Tibetkommission II derfor foretaget en målrettet søgning i FE efter dokumenter eller andre oplysninger, som kunne be- eller afkræfte oberst Steffen Qvist Wieds oplysninger i mailen

af 16. januar 2021 til kommissionen og de efterfølgende oplysninger til Berlingske og under hans forklaring for kommissionen. Kommissionen har tillige anmodet alle øvrige myndigheder, der er omfattet af kommissionens undersøgelse (Hofmarskallatet, Statsministeriet, Justitsministeriet, Udenrigsministeriet, Forsvarsministeriet, Rigspolitiet og PET) om at foretage en målrettet søgning efter et dokument med et indhold som beskrevet af Steffen Qvist Wied i artiklerne i Berlingske den 22. januar 2021 og hans forklaring for kommissionen. Alle myndighederne har oplyst, at de trods søgninger ikke har kunnet finde et sådant dokument.

2015

I 2015 aflagde den kinesiske flåde et besøg i Danmark. Forsvarsministeriets chef for Marinestaben var officielt vært for besøget, og den overordnede planlægning blev varetaget af Forsvarskommandoen. Der var tale om et besøg på embedsmandsniveau.

Af Københavns Politis døgnrapport af 19. september 2015 fremgår herom blandt andet: "… ***Tilsyn, Kinesisk flåde, Oceankaj*** *OT01 oplyste, at de udenfor afspærringen var mødt 3 personer med tibetansk flag. De oplyste, at de var der som enkelt personer på stedet. De blev gjort bekendt med OBG. regler. Operativ bagvagt orienteret. PET kontaktperson underrettet. Evt. indsats mod personerne skal forhåndsgodkendes af vagtchefen med mindre der er tale om voldelig adfærd eller hærværk. …*".

Programansvarlig i Forsvarskommandoen Niels Randløv har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at der under flådebesøget var åbent skib på det kinesiske fartøj. I den forbindelse var han ude ved skibene, og der så han en person med et flag komme kørende på en knallert. Personen stillede sig op over for skibene. Da han spurgte til, hvad der havde været med personen, fik han refereret, at personen pænt var blevet bedt om at gå.

Chef for FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 01, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at de tibetanske flag måske faldt lidt uden for normalbilledet under flådebesøget i 2015, da flåden blev modtaget i Københavns Havn med stor festivitas med optog og musik, som var arrangeret af den kinesiske ambassade. Der var åbenbart nogen, der havde lagt mærke til en lille gruppe med tibetanske flag. FE modtog ikke oplysninger om demonstrationen på Oceankaj fra den kinesiske ambassade eller gennem PET.

2017

a. Besøg af deputy chief of the Commission of Science and Technology generalløjtnant Xin Yi

Deputy chief of the Commission of Science and Technology generalløjtnant Xin Yi aflagde Danmark et besøg i 2017.

I den forbindelse anmodede chef for Afdelingen for Militær Sikkerhed FE 01 den 16. august 2017 på anmodning fra kaptajnløjtnant Niels Christian Larsen, Værnsfælles Forsvarskommando, PET om en vurdering af truslen. Anmodningen blev besvaret mundtligt af PET.

I en trusselsvurdering underskrevet af FE 01 fra Forsvarets Efterretningstjeneste til Værnsfælles Forsvarskommando – Operationsstaben og Udviklings- og koordinationsstaben, cc. Forsvarsministeriet, dateret 12. september 2017 er anført blandt andet: *"… **Øvrige trusler: Truslen er LAV.** FE bemærker, at der ved det kinesiske flådebesøg i 2015 var en mindre samling af tilskuere, der medbragte et tibetansk flag. Episoder som disse kan også forekomme under dette besøg, hvis det bliver omtalt i åbne medier. …".*

Chef for FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 01, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at det formentlig var den samme sagsbehandler, som havde behandlet flådebesøget i 2015, og som havde været kontaktperson til Forsvarskommandoen, som skrev dette i 2017.

b. Kinesisk flådebesøg

Oplysningen om, at *"… der ved det kinesiske flådebesøg i 2015 var en mindre samling af tilskuere, der medbragte et tibetansk flag …*" var gentaget i FE 01's anmodning til PET om en vurdering af truslen i forbindelse med tilrettelæggelsen af et kinesisk flådebesøg i København senere på året.

Chef for FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 01, har for Tibetkommission II forklaret blandt andet, at oplysningen om demonstrationen i 2015 var medtaget, fordi de altid bad PET om at undersøge en række faktorer ud fra NATO-standarden "TESSOC", som står for *"Terrorism, Espionage, Subversion, Sabotage, Organized Crime and Civil Unrest"*, til brug for trusselsvurderingen. Med bemærkningen om den mindre demonstration i 2015 ville de også have PET til at belyse, om PET havde tilsvarende viden. En demonstration blev placeret under kategorien "*civil unrest*" eller "*civile uroligheder*" i NATO-standarden.

I en trusselsvurdering fra Forsvarets Efterretningstjeneste til Værnsfælles Forsvarskommando – Operationsstaben med kopi til Forsvarsministeriet, Værnsfælles Forsvarskommando – Marinestaben og 2. Eskadre dateret 18. september 2017 og underskrevet af FE 01 er anført blandt andet: "… ***Øvrige trusler mod flådebesøget: Truslen er LAV.*** *FE bemærker, at der ved det kinesiske flådebesøg i 2015 optrådte en mindre forsamling, der medbragte et tibetansk flag. Episoder som denne kan også forekomme under flådebesøget, hvis det bliver omtalt i åbne medier. …*"

Sagsbehandler og elementsleder i FE, Afdelingen for Militær Sikkerhed, FE 02, har for Tibetkommission II forklaret, at han var involveret i udarbejdelsen af trusselsvurderingen. Baggrunden for, at de nævnte hændelsen fra 2015, var, at de selv kunne huske den. Formålet var at skabe awareness hos de danske enheder, som skulle deltage i besøget, således at de var forberedt på, at noget sådant kunne ske, og Forsvaret kunne forberede eventuelle tiltag, som Forsvaret måtte finde var nødvendige i anledning heraf.

1995-2011, 2013-2014, 2016 og 2018

Der er ikke for Tibetkommission II fremkommet oplysninger af betydning for kommissionens vurdering vedrørende disse år.

9.5.2 Vurdering vedrørende FE

Som beskrevet under pkt. 5.4 havde myndighederne allerede inden artiklen med oberst Steffen Qvist Wied i Berlingske søgt i de relevante systemer efter materiale, der var relevant for undersøgelsen, uden at et dokument som beskrevet af Steffen Qvist Wied er udtaget som relevant og udleveret til kommissionen efter den beskrevne søgestrategi.

Kommissionens specifikke søgning i FE og anmodning til alle myndigheder, der er omfattet af kommissionens undersøgelse, om at foretage en målrettet søgning efter et dokument med et indhold som beskrevet af oberst Steffen Qvist Wied har heller ikke ført til, at et dokument som det af Steffen Qvist Wied beskrevne er fundet.

Herefter, og da oberst Steffen Qvist Wieds oplysninger i brev af 16. januar 2021 til Tibetkommission II, interviewet i Berlingske den 22. januar 2021 og hans forklaring for Tibetkommission II heller ikke har kunnet belyses eller bekræftes ved kommissionens afhøringer af alle relevante vidner, herunder FE-chef Thomas Ahrenkiel og analysechefen FE 03 og ved skriftlige spørgsmål til juristen Mette Nøhr, har kommissionen ikke grundlag for at antage, at FE var involveret i Københavns Politis grundlovsstridige handlinger, herunder ved instruktioner, henstillinger, opfordrin-

ger mv., eller at der foreligger en situation, hvor FE burde have ageret i forhold til Københavns Politis grundlovsstridige handlinger under opgavevaretagelsen ved den kinesiske præsidents besøg i 2012. Oplysningerne giver endvidere ikke anledning til at ændre eller tilføje noget i Tibetkommission I's vurderinger vedrørende de øvrige myndigheder, herunder vedrørende Udenrigsministeriet, PET og Københavns Politi.

Oplysningerne vedrørende flådebesøgene i 2015 og 2017 og den kinesiske Deputy chief of the Commission of Science and Technology's besøg i 2017 giver ikke Tibetkommission II grundlag for at antage, at FE har bistået ved eller forestået politimæssige eller tilsvarende opgaver i forbindelse med disse besøg.

FE var ikke genstand for Tibetkommission I's undersøgelse, hvorfor ovenstående ikke giver anledning til ændrede eller supplerende konklusioner i forhold til Tibetkommission I's beretning.

9.6 De øvrige myndigheders involvering

Kommissionens undersøgelse har ud over de ovenfor under pkt. 9.1 til 9.5 omtalte myndigheder omfattet Statsministeriet, Justitsministeriet, Hofmarskallatet og Rigspolitiet.

Tibetkommission I's konklusion om Statsministeriet, Justitsministeriet, Hofmarskallatet og Rigspolitiet fremgår nedenfor under pkt. 9.6.1.

9.6.1 Konklusionen vedrørende Statsministeriet, Justitsministeriet, Hofmarskallatet og Rigspolitiet i beretningen fra Tibetkommission I

Af kommissionsundersøgelsens resultat i Tibetkommission I's beretning fremgår vedrørende Statsministeriet, Justitsministeriet, Hofmarskallatet og Rigspolitiet følgende:

"… ***Vedrørende besøget i 2012***

…

Kommissionen har ved sin undersøgelse fundet, at der ikke er grundlag for at antage, at ministre eller ansatte på noget niveau i … Justitsministeriet, Statsministeriet eller Hofmarskallatet og ej heller den øverste ledelse i … Rigspolitiet havde kendskab til generelle eller konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på

en måde, som var ulovlig. Kommissionen har heller ikke fundet grundlag for at kritisere, at der ikke fra denne personkreds blev grebet ind over for de ulovlige ordrer, eller for at antage, at de har været vidende om, at der blev givet urigtige, vildledende eller ufyldestgørende oplysninger til Folketingets Retsudvalg.

Kommissionen har endvidere fundet, at der ikke er grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende over for ansatte i … Rigspolitiet, de nævnte ministerier eller i Hofmarskallatet.

…

Vedrørende besøget i 2013

…

Kommissionen har ved sin undersøgelse fundet, at der ikke er grundlag for at antage, at ministre eller ansatte på noget niveau i … Justitsministeriet eller Statsministeriet eller den øverste ledelse i … Rigspolitiet havde kendskab til de konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig. Kommissionen har heller ikke fundet grundlag for at antage, at de har været vidende om, at der blev givet urigtige, vildledende eller ufyldestgørende oplysninger til Folketingets Retsudvalg.

Kommissionen har ikke fundet, at der er fornødent grundlag for at søge et disciplinært ansvar gjort gældende overfor enkeltpersoner ansat i eller uden for Københavns Politi.

… ***Vedrørende besøget i 2014***

Kommissionen har lagt til grund, at politiet ikke hindrede borgere i at demonstrere, og at der hverken i operationsbefalingen, i de taktiske befalinger eller på briefinger blev givet generelle eller konkrete ordrer om, at demonstranter ikke måtte være synlige for den kinesiske delegation.

Kommissionen har desuden fundet, at de svar, der blev afgivet på spørgsmålene fra Folketingets Retsudvalg, ikke indeholdt oplysninger, der var urigtige, vildledende eller ufyldestgørende…".

9.6.2 Vurdering vedrørende Statsministeriets, Justitsministeriets, Hofmarskallatets og Rigspolitiets involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse ved opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse og i forhold til konklusionen i Tibetkommission I's beretning

Som det fremgår af kapitel 8 har Statsministeriet, Justitsministeriet, Hofmarskallatet, Rigspolitiet og øvrige politikredse i forskellig grad bidraget til planlægningen og gennemførelsen af officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i undersøgelsesperioden. Der er ikke for Tibetkommission II fremkommet oplysninger, som giver anledning til at ændre eller supplere Tibetkommission I's beretning, hvorefter der ikke var grundlag for at antage, at ministre eller ansatte på noget niveau i Statsministeriet, Justitsministeriet og Hofmarskallatet eller den øverste ledelse i Rigspolitiet havde kendskab til de konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig.

Tibetkommission II har heller ikke efter de dokumenter og forklaringer, som er afgivet til Tibetkommission II, fundet grundlag for at antage, at nogen i disse myndigheder har været vidende om, at der blev givet urigtige, vildledende eller ufyldestgørende oplysninger til Folketingets Retsudvalg i forbindelse med spørgsmålene vedrørende besøgene i 2012 og 2013, hvilket også var konklusionen i Tibetkommission I.

Det er herefter Tibetkommission II's vurdering, at der ikke er grundlag for at ændre eller supplere Tibetkommission I's vurdering vedrørende Statsministeriet, Justitsministeriet, Hofmarskallatet og Rigspolitiet.

9.7 Kommissionens samlede vurdering

Tibetkommission II har med sin undersøgelse indhentet materiale og foretaget afhøringer til belysning af myndighedernes håndtering af officielle kinesiske besøg fra 1993 til kommissionens nedsættelse 4. juli 2018.

Kommissionen har ovenfor under pkt. 9.1.3, 9.2.3, 9.3.3, 9.4.2, 9.5.2 og 9.6.2 vurderet politiets ageren og opgavevaretagelse i forbindelse med disse besøg og andre statslige myndigheders involvering i forløbet omkring politiets opgavevaretagelse, jf. kommissoriets pkt. 3 og 4. Kommissionen har endvidere under de anførte punkter vurderet, hvorvidt Tibetkommission II i det fremkomne har fundet grundlag for at æn-

dre eller supplere de konklusioner, der fremgår af Tibetkommission I's beretning af 18. december 2017, jf. kommissoriets pkt. 2.

Grundlaget for kommissionens vurdering fremgår ovenfor under pkt. 9.1.1, 9.2.1, 9.3.1, 9.4.1, 9.5.1 og 9.6.1. Der kan endvidere henvises til kapitel 8, der indeholder en gennemgang af det materiale, herunder forklaringer, som er indgået i Tibetkommission II's undersøgelse

Det er i Tibetkommission I's beretning konkluderet, at politiet i 2012 og 2013 foretog klart ulovlige handlinger og gav klart ulovlige ordrer. Videre er det af Tibetkommission II ovenfor under pkt. 9.3.3 vurderet, at politiet i 2002 ligeledes foretog klart ulovlige handlinger og afgav klart ulovlige ordrer.

Med henvisning til kommissionens begrundede vurderinger ovenfor kan det herefter samlet konkluderes:

Udenrigsministeriet

- Der blev i Udenrigsministeriet udvist stor imødekommenhed over for de kinesiske ønsker om, at synlige anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser skulle undgås ved officielle besøg fra Kina, og man var villig til at gå langt for at bevare den gode relation
- Udenrigsministeriet videreformidlede de kinesiske ønsker til PET og i visse tilfælde direkte til Københavns Politi
- Udenrigsministeriet lagde reelt et betydeligt pres på PET og Københavns Politi for at imødekomme de kinesiske ønsker og medvirkede i visse tilfælde aktivt til, at det skete
- Udenrigsministeriets håndtering af kinesiske besøg i Danmark har generelt været præget af en forvaltningskultur, hvor hensynet til at undgå at støde de kinesiske gæster blev sat over grundloven og EMRK
- Denne forvaltningskultur var kendt også på ledelsesniveau i Udenrigsministeriet
- Det er kritisabelt, at Udenrigsministeriet ikke ved videregivelsen af de kinesiske ønsker til PET og Københavns Politi præciserede, at grundloven mv. skulle overholdes
- Det er særdeles kritisabelt, at Udenrigsministeriet ved konkrete besøg aktivt har tilskyndet til og samarbejdet om, at anti-kinesiske demonstrationer mv. blev forhindret af Københavns Politi
- Kendskab til de relevante dokumenter og forklaringer, som ikke var afleveret til Tibetkommission I, og som der ikke var forklaret om for Tibetkommission I, ville have ført til kritik af kontorchef Martin Bille Hermann

De under pkt. 9.1.1 gengivne dokumenter og forklaringer viser, at man fra kinesisk side over årene vedvarende lagde et betydeligt pres på Udenrigsministeriet for, at de danske myndigheder i forbindelse med officielle besøg fra Folkerepublikken Kina skulle søge at forhindre, at de kinesiske delegationer så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, og at det var kendt for de implicerede, at de kinesiske ønsker ikke var begrundet i sikkerhedshensyn. Dette kom særligt til udtryk op til besøgene i Danmark af premierminister Zhu Rongji i 2002, premierminister Wen Jiabao i 2009, præsident Hu Jintao i 2012 og formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng i 2013.

Dokumenterne og forklaringerne viser videre, at der i Udenrigsministeriet blev udvist stor imødekommenhed over for de kinesiske embedsmænd, og at man var villig til at gå langt i forsøget på at opfylde de kinesiske krav og ønsker for at bevare den gode relation.

Dette fremgår eksplicit af dokumenter fra de besøg, der havde størst betydning i den periode, der er omfattet af kommissionens undersøgelse. Det drejer sig om ASEM IV-topmødet i 2002, hvor Danmark havde EU-formandskabet, jf. Udenrigsministeriets interne notitser af 10. og 11. september 2002 til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen og udenrigsminister Per Stig Møller. Videre drejer det sig om COP 15 i 2009, jf. mailkorrespondance af 8. december 2009 mellem centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk og kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, og om den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012 til blandt andre centerchef Sus Ulbæk og kontorchef Martin Bille Hermann samt sektionsleder i PET KF 0796's forklaring for Tibetkommission II.

Nedenfor under pkt. 9.2.1 og 9.2.3 fremgår yderligere, at Udenrigsministeriet ved sin videreformidling af de kinesiske ønsker over årene lagde et betydeligt pres på PET for, at det så vidt muligt blev forhindret, at den kinesiske delegation så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, samt at PET fra undersøgelsesperiodens begyndelse og frem til og med Yu Zhengsheng's besøg i 2013 videreformidlede de kinesiske ønsker til Københavns Politi gennem trusselvurderinger, på stabsmøder i forbindelse med besøg og på andre møder med Københavns Politi.

Udenrigsministeriet meddelte gentagne gange i perioden 1990 til 2013 de kinesiske embedsmænd, at grundloven sætter grænser for muligheden for at imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Det fremgår imidlertid af forklaringer for Tibetkommission II fra en række af Udenrigsministeriets embedsmænd, at de ikke havde nærmere kendskab til grundlovens grænser, og flere har tillige for-

klaret, at de ikke gjorde noget for at søge afgrænsningen oplyst eller for at sikre sig, at videregivelsen til PET og politiet af de kinesiske ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter ikke skulle være synlige for de besøgende, ikke kunne føre til brud på grundloven. Det drejer sig fx om direktør og senere ambassadør i Beijing Friis Arne Petersen, udenrigsråd Carsten Staur, sektionschef i Asienkontoret Pernille Dahler Kardel, centerchef for blandt andet Asien Sus Ulbæk, kontorchef i Asienkontoret Carsten Nilaus Pedersen, kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann, chef for Sydgruppen og senere blandt andet ambassadør i Beijing Ole Lønsmann Poulsen, protokolchef Jette Nordam og viceprotokolchef Annette Lassen.

Udenrigsministeriet ses da også i sin løbende kommunikation med PET generelt at have været optaget af så vidt muligt at imødekomme de kinesiske ønsker, og i visse tilfælde bidrog Udenrigsministeriet tillige aktivt til, at det skete. Det fremgår af notater, mails og forklaringer vedrørende de kinesiske højniveau besøg i 2002, 2009 og 2012:

I intern notits af 10. september 2002 til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen vedrørende direktørens kommende samtale med Folkerepublikken Kina's nye ambassadør anførtes således vedrørende Zhu Rongji's kommende besøg i Danmark i september 2002, at *"… [d]er er indledt et konstruktivt samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politi og den kinesiske ambassade med henblik på at sikre at lovlig anmeldte demonstrationer finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation…"*. I en intern notits af 11. september 2002 til udenrigsminister Per Stig Møller anføres næsten tilsvarende, at *"der [er] indledt et samarbejde mellem Udenrigsministeriet, politiet og den kinesiske ambassade som tager sigte på at Falun Gongs lovlige aktiviteter finder sted, hvor de ikke generer den kinesiske delegation..."*.

Desuden har vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, Københavns Politi, forklaret blandt andet, at han deltog i et møde i Eigtveds Pakhus umiddelbart før premierminister Zhu Rongji's besøg i 2002. I mødet deltog embedsmænd fra Udenrigsministeriet og indsatsledere, og de fik af embedsmændene at vide, at de skulle undgå, at den besøgende så Falun Gong-tilhængere.

I forbindelse med afholdelsen af klimakonferencen COP 15 i december 2009 skrev centerchef i Udenrigsministeriet Sus Ulbæk i en mail af 8. december 2009 blandt andet, *"… men vi plejer at aftale med Politiet at FG og Tibetanere står steder hvor den kinesiske delegation ikke kommer. Det kan enten ske ved at kortegerne altid kører en anden vej eller at demonstrationerne flyttes. Det hjørne, som FG har fået tildelt lyder meget centralt?..."*. Kontorchef i Udenrigsministeriet Martin Bille Hermann svarede samme dag *"… Det er meget centralt. Og bestemt ikke noget, som vi er vilde med. Men vi skulle nærmest hale informationen ud af Politiet, og de har ikke spurgt os forinden.*

Spørgsmålet er, hvad der sker, hvis vi beder Politiet om at flytte demoen. Vi risikerer vel, at der pludselig kommer strøm på…". Sus Ulbæk svarede samme dag blandt andet: *"… Tror vi må tale med COP15LOG og de må tale med politiet om hvor kortegen kører, hvis vi er så langt at FG allerede har fået tilladelsen…"*.

Vedrørende Folkerepublikken Kina's præsident Hu Jintao´s statsbesøg 14.-16. juni 2012 er det forklaret af KF 0796 fra PET og understøttet af vidner fra Københavns Politi, at det over for PET forud for besøget blev tilkendegivet af Udenrigsministeriet, at præsidenten og de kinesiske embedsmænd ikke var bekymret for sikkerhed, men for at tabe ansigt, hvorfor de helst ikke skulle se demonstranter, idet der så kunne stå store handelsinteresser på spil, hvilket PET efter ønske fra Udenrigsministeriet videreformidlede til Københavns Politi.

Videre i 2012 skrev ambassadør Friis Arne Petersen den 10. maj 2012 i sin indberetning til Udenrigsministeriet, at *"status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere, end vi kender det i vesten*", og departementschef Claus Grube skrev i en mail af 12. juni 2012 til blandt andre en lang række medarbejdere i Udenrigsministeriet: *"… Kære venner, der er ingen tvivl om det bliver en kunst at forene dansk træskovals med kinesisk statsballet – og en prøvelse for os alle. Håber meget I kan bibringe især PET og Reimann fra Københavns Politi den nødvendige forståelse for deres vigtige roller. Ingen ansigtstab!..."*.

Det bemærkes herved, at ingen af forklaringerne fra de involverede i notitserne af 10. og 11. september 2002 og mailkorrespondancen den 8. december 2009, 10. maj 2012 og 12. juni 2012 kan føre til, at korrespondancen kan læses anderledes end efter sin ordlyd.

Det fremgår af dokumenter og forklaringer, jf. ovenfor under pkt. 9.1.1 og nedenfor under pkt. 9.2.1 og 9.3.1, at Udenrigsministeriet formelt meddelte de kinesiske embedsmænd, at man ikke kunne imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, men at Udenrigsministeriet reelt lagde et betydeligt pres på PET og politiet for at imødekomme ønskerne og i visse tilfælde medvirkede aktivt til, at det skete, ligesom man havde et vist direkte samarbejde med politiet herom.

Det er kommissionens samlede indtryk, at Udenrigsministeriets håndtering af kinesiske besøg i Danmark generelt har været præget af en forvaltningskultur, hvor hensynet til at undgå at støde de kinesiske gæster for at sikre danske handelsinteresser mv. er sat over grundlovens og EMRK´s beskyttelse af forsamlings- og ytringsfriheden.

Som det fremgår blandt andet af Udenrigsministeriets interne notitser af 10. og 11. september 2002 til Udenrigsministeriets direktør Friis Arne Petersen og udenrigsminister Per Stig Møller, korrespondancen den 8. december 2009 mellem centerchef Sus Ulbæk og kontorchef i Asienkontoret Martin Bille Hermann og departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012, var man også på ledelsesniveau i Udenrigsministeriet en del af denne forvaltningskultur i forhold til de kinesiske ønsker.

Det fremgår nedenfor under pkt. 9.3.1 og 9.3.3, at Københavns Politi i hvert fald i perioden fra 2002 til 2013 i en række tilfælde handlede i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 samt EMRK artikel 10 og 11 såvel som politiloven ved at træffe foranstaltninger med henblik på at undgå, at de kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser.

Det kan efter de gengivne dokumenter og forklaringer under pkt. 9.1.1, 9.2.1 og 9.3.1 lægges til grund, at ministeriets viderebringelse af og kommunikation i forbindelse med de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med kritiske demonstrationer mv. var egnet til at bibringe PET og Københavns Politi den opfattelse, at politiet skulle bestræbe sig på at undgå, at de kinesiske gæster så eller hørte kritiske demonstrationer mv.

Udenrigsministeriet var overordnet ansvarlig for de nævnte besøg i 2002, 2009, 2012 og 2013 (Kongehuset dog for statsbesøget) og konkret involveret i afviklingen af de enkelte besøg. Imødekommelse af de kinesiske gæsters ønsker var et ledelsesmæssigt fokuspunkt i Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet kommunikerede ikke med Justitsministeriet, men direkte navnlig med PET, og også med Københavns Politi, som er myndigheder under Justitsministeriet og Rigspolitiet, og Udenrigsministeriet kommunikerede løbende med relativt lavt placerede politiuddannede medarbejdere i disse myndigheder. I Udenrigsministeriet var der, eller i hvert fald burde der have været, et nærmere kendskab til de relevante regler i grundloven mv. og forståelsen heraf. Det nedenfor beskrevne samarbejde med Københavns Politi i 2002, 2009 og 2012, den løbende kontakt med navnlig PET, men også Københavns Politi, og den positive omtale af flere besøgs forløb i efterfølgende takkebreve, samt den omstændighed, at der ikke i det materiale, som kommissionen er kommet i besiddelse af, foreligger eksempler på omtale af negative episoder fra kinesisk side, gør det nærliggende at antage, at Udenrigsministeriet ikke var uvidende om politiets ageren i forbindelse med tidligere kinesiske besøg.

Kommissionen finder på den baggrund, at selvom PET og Københavns Politi ikke henhører under Udenrigsministeriets ressort, burde Udenrigsministeriet i forbindelse med de gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker om at undgå at blive

konfronteret med kritiske demonstrationer mv. til PET i det mindste have præciseret, at grundloven mv. skulle overholdes. Kommissionen finder det kritisabelt, at dette ikke er sket.

Kommissionen finder det endvidere særdeles kritisabelt, at Udenrigsministeriet ved konkrete besøg aktivt har tilskyndet til og samarbejdet om, at anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 samt EMRK artikel 10 og 11 blev forhindret af Københavns Politi. Der henvises herved til Udenrigsministeriets notitser af 10. og 11. september 2002 og mailkorrespondance af 8. december 2009 og 12. juni 2012. Der henvises endvidere til vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaards forklaring om et møde i Udenrigsministeriet under forberedelserne af ASEM IV topmødet i 2002 og KF 0796's forklaring om et møde med Udenrigsministeriets protokol i forbindelse med Hu Jintaos besøg i 2012, hvor Protokollen gav udtryk for, at der skulle tages hensyn til de kinesiske bekymringer, og at der helst ikke skulle ses demonstranter, der er beskrevet nærmere ovenfor under pkt. 9.1.1.

Det fremgår af Tibetkommission I's konklusion, jf. ovenfor pkt. 9.1.2, at Tibetkommission I vedrørende Udenrigsministeriet lagde til grund: "…

at der ikke fra ansatte i Udenrigsministeriet eller den danske ambassade i Beijing blev stillet krav til Københavns Politis ageren i forbindelse med videregivelsen af oplysning om de kinesiske bekymringer, men kommissionen har fundet anledning til at bemærke, at ingen i Udenrigsministeriet tog skridt til at præcisere hensigten med videregivelsen af en række informationer om kinesiske myndigheders syn på demonstranter, der fremkom med meningstilkendegivelser, som var kritiske i forhold til Kina. …"

Det er Tibetkommission II's vurdering, at Udenrigsministeriets beskrevne involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse giver grundlag for en væsentlig ændret konklusion vedrørende Udenrigsministeriet i forhold til konklusionen i Tibetkommission I vedrørende besøget i 2012 for så vidt angår følgende:

Udenrigsministeriets håndtering af kinesiske besøg i Danmark var også i 2012 præget af en forvaltningskultur, hvor hensynet til at undgå at støde de kinesiske gæster for at sikre danske handelsinteresser mv. var sat over grundlovens og EMRK´s beskyttelse af forsamlings- og ytringsfriheden.

Kommissionen finder, at selvom PET og Københavns Politi ikke henhører under Udenrigsministeriets ressort, burde Udenrigsministeriet i forbindelse med de gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med

kritiske demonstrationer mv. til PET have præciseret, at grundloven mv. skulle overholdes. Kommissionen finder det kritisabelt, at dette ikke skete.

Desuden finder kommissionen det særdeles kritisabelt, at Udenrigsministeriet i konkrete tilfælde aktivt ved konkrete besøg, herunder i 2012, som redegjort for ovenfor tilskyndede til og samarbejdede om, at anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser i strid med beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 samt EMRK artikel 10 og 11 blev forhindret af Københavns Politi.

Det er Tibetkommission II's vurdering, at kendskab til de dokumenter og forklaringer, som ikke var afleveret til Tibetkommission I, og som der ikke var forklaret om for Tibetkommission I, uanset at dette havde været relevant i forhold til Tibetkommission I's undersøgelse, ville have ført til, at Tibetkommission I havde suppleret sin konklusion med at udtale kritik af kontorchef Martin Bille Hermann.

Ved denne vurdering har kommissionen lagt vægt på, at kontorchef Martin Bille Hermann trods sin forklaring for både Tibetkommission I og II om, at sikkerhed og protokol ikke var Asienkontorets ressort, allerede i 2009 som kontorchef i Asienkontoret havde kendskab til og var en aktiv del af et samarbejde med Københavns Politi, der gik ud på, at anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser skulle søges holdt uden for syns- og hørevidde for de kinesiske besøgende, jf. mailkorrespondancen med centerchef Sus Ulbæk den 8. december 2009. Martin Bille Hermann deltog aktivt i planlægningen af det kinesiske præsidentbesøg i 2012, i hvilken forbindelse han blandt andet modtog departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012 om at undgå ansigtstab og opfordrede protokolchef Jette Nordam til at kontakte politidirektør Johan Reimann. Kommissionen finder herefter, at Martin Bille Hermann havde særlig anledning til at tage skridt til at informere om, at de kinesiske ønsker ikke måtte føre til, at anti-kinesiske demonstrationer blev holdt uden for præsidentens syns- og hørevidde, og at det er kritisabelt, at dette ikke skete.

Om centerchef Sus Ulbæk, der også var modtager af departementschef Claus Grubes mail af 12. juni 2012, bemærkes, at der ikke er fremkommet oplysninger om, at hun i øvrigt var involveret i forberedelsen af den kinesiske præsidents besøg i 2012.

Departementschef Claus Grube havde en central rolle ved planlægningen af den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. ovenfor under pkt. 9.1.1 om Claus Grubes mail af 12. juni 2012, der efter sin ordlyd må forstås som en opfordring til modtagerne i Udenrigsministeriet til at lægge pres på Københavns Politi og PET for, at de skulle søge at imødekomme de kinesiske ønsker om, at den kinesiske delegation ikke så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer mv. Også ambassadør og tidligere direktør i Udenrigsministeriet Friis Arne Petersen havde i årene som direktør i Udenrigsmi-

nisteriet og senere som ambassadør i Beijing en central rolle ved planlægningen af kinesiske officielle besøg, herunder også ved planlægningen af den kinesiske præsidents besøg i 2012, jf. de ovenfor under pkt. 9.1.1 omtalte notitser af 10. og 11. september 2002 til ham og udenrigsministeren om et samarbejde med politiet om at undgå, at anti-kinesiske demonstrationer generede de kinesiske besøgende, og indberetninger fra ham som ambassadør i Beijing blandt andet den 10. maj 2012, hvor han indskærpede, *at "status, prestige, "ansigt" spiller en helt anden og stor rolle for de kinesiske ledere, end vi kender det i vesten.*" Begge er fratrådt i Statens tjeneste på tidspunktet for afgivelsen af denne beretning, hvorfor kommissionen må undlade at foretage en retlig vurdering i forhold til Claus Grube og Friis Arne Petersen, jf. om vurderingen for så vidt angår fratrådte embedsmænd ovenfor i kapitel 3, pkt. 3.2 om afgrænsning af kommissoriet og pkt. 3.4 om Tibetkommission II's opgaver og grundlaget for kommissionens arbejde.

Som omtalt ovenfor i kapitel 3, pkt. 3.4, har kommissionen ikke foretaget vurdering af, om decorumkravet i tjenestemandslovens § 10 måtte være opfyldt.

Der er ikke i øvrigt fremkommet oplysninger for Tibetkommission II, som giver anledning til at ændre eller supplere konklusionerne vedrørende Udenrigsministeriet i beretningen fra Tibetkommission I.

PET

- PET videreformidlede over årene fra undersøgelsesperiodens begyndelse og frem til og med formanden Yu Zhengsheng's besøg i 2013 til Udenrigsministeriet og den kinesiske ambassade de kinesiske ønsker om så vidt muligt at hindre, at de kinesiske delegationer så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser
- PET præciserede ikke ved videregivelsen af de kinesiske ønsker, at det ikke med videregivelsen var tilsigtet, at anti-kinesiske demonstranter mv. skulle holdes ude af syne for de besøgende
- PET kom således med henstillinger vedrørende Københavns Politis ageren ved gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med anti-kinesiske demonstrationer mv. uden at præcisere, at grundloven mv. skulle overholdes. Tibetkommission II finder dette kritisabelt
- Tibetkommission I ville have udtalt kritik af PET som myndighed, hvis de gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker havde været oplyst for Tibetkommission I
- Tibetkommission I ville endvidere have udtalt kritik af chef for sikkerhedskoordinatorerne KF 0796

De ovenfor i pkt. 9.2.1 refererede dokumenter og forklaringer viser, at de af kinesiske embedsmænd gentagne fremsatte ønsker om, at anti-kinesiske demonstranter blev holdt ude af syne for de besøgende, og Udenrigsministeriets videreformidling af de kinesiske ønsker over årene, herunder op til blandt andre besøgene af premierminister Li Peng i forbindelse med Det Sociale Verdenstopmøde i København i 1995, premierminister Zhu Rongji i 2002, parlamentsformand Wu Bangguo i 2004, præsident Hu Jintao i 2012 og formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng i 2013, lagde et betydeligt pres på PET for, at det så vidt muligt blev forhindret, at den kinesiske delegation så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Desuden var det kendt for de implicerede, at de kinesiske ønsker ikke var begrundet i sikkerhedshensyn.

Dokumenterne og forklaringerne viser videre, at PET fra undersøgelsesperiodens begyndelse og frem til og med formanden Yu Zhengsheng's besøg i 2013 videreformidlede de kinesiske ønsker til Københavns Politi gennem trusselvurderinger, på stabsmøder i forbindelse med besøg og på andre møder, herunder de såkaldte tirsdagsmøder.

Der henvises herved til sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796's forklaring, hvorefter det var hans klare opfattelse, at Protokollen ønskede, at PET videreformidlede Protokollens budskaber og dermed de kinesiske bekymringer til de involverede politikredse. Videre har KF 0796 forklaret, at PET's videreformidling til de involverede politikredse typisk skete under tirsdagsmøderne og på stabsmøderne, og at han i forbindelse med præsident Hu Jintao's besøg i 2012 tog direkte fra et møde i Protokollen til et stabsmøde i Københavns Politi. På stabsmødet videreformidlede han, at PET ikke var bekymret for sikkerheden, men at Protokollen havde tilkendegivet den diplomatiske vinkel om, at præsidenten ikke ville tabe ansigt. Han forstod vendingen om, at de kinesiske gæster ikke måtte tabe ansigt, som ensbetydende med, at demonstrationerne ikke skulle være synlige. PET så ikke dette som kontroversielt.

KF 0796's forklaring støttes af blandt andre politikommissær Mads R. Firlings' og politikommissær Claus Rønnegaards forklaringer, der er beskrevet nærmere ovenfor under pkt. 9.2.1.

At det forholdt sig således som forklaret af sektionsleder for PET's koordinatorkontor KF 0796 understøttes yderligere af indholdet af referater af tirsdagsmøderne, af PET's trusselsvurderinger og af rækken af forklaringer fra politipersonale i Københavns Politi om, at den udbredte forståelse af, at man i forbindelse med højniveaubesøg fra Folkerepublikken Kina så vidt muligt skulle undgå, at de kinesiske besøgende så anti-kinesiske demonstrationer, kom ind i Københavns Politi gennem PET-med-

arbejderes briefinger på stabsmøder i forbindelse med besøgene og de trusselsvurderinger fra PET, som blev gennemgået på stabsmøderne.

Flere politimedarbejdere i Københavns Politi har forklaret, at man altid fulgte PET's anvisninger, og politidirektør Johan Martini Reimann endog har forklaret, at PET's anbefalinger efter hans opfattelse var en ordre. Kommissionen lægger til grund, at PET's videregivelse til Københavns Politi fra Udenrigsministeriet og den kinesiske ambassade af Folkerepublikken Kina's ønske om, at anti-kinesiske demonstrationer blev holdt ude af syne for de besøgende, der blev videregivet uden en præcisering af, at PET ikke med videregivelsen tilsigtede, at demonstranterne skulle holdes ude af syne, har forårsaget eller medvirket til, at der i Københavns Politi var en generel opfattelse af, at demonstranter skulle holdes ude af syne ved kinesiske officielle besøg. Kommissionen lægger videre til grund, at dette har bidraget til Københavns Politis klart ulovlige handlinger ved premierminister Zhu Rongji's besøg i 2002, ved præsident Hu Jintao's statsbesøg i 2012 og ved besøget af formanden for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng i 2013. Kommissionen finder denne videregivelse kritisabel.

Det fremgår af Tibetkommission I's konklusion, jf. ovenfor pkt. 9.2.2, at Tibetkommission I ikke fandt, at der var: "…

grundlag for at antage, at … PET … havde kendskab til generelle eller konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig. Kommissionen har heller ikke fundet grundlag for at kritisere, at der ikke fra denne personkreds blev grebet ind over for de ulovlige ordrer, …".

Det er Tibetkommission II's vurdering, at PET's beskrevne involvering i forløbet omkring tilblivelsen af instruktioner om politiets opgavevaretagelse giver grundlag for en væsentlig ændret konklusion vedrørende PET i forhold til konklusionen i Tibetkommission I vedrørende besøgene i 2012 og 2013 for så vidt angår følgende:

Efter dokumenter og forklaringer, som er fremkommet for Tibetkommission II, er det Tibetkommission II's vurdering, at PET med de gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med kritiske demonstrationer til Københavns Politi uden at præcisere, at grundloven mv. skulle overholdes, bidrog til, at Københavns Politi gav klart ulovlige ordrer og udførte klart ulovlige handlinger under præsidentbesøget i 2012 og formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng's besøg i 2013, jf. nedenfor under pkt. 9.3.3. Tibetkommission II har herved lagt vægt på sektionsleder i PET's koordinatorkontor KF 0796's videreformidling på tirsdagsmøder og et stabs-

møde under forberedelsen af præsident Hu Jintao's besøg i 2012 af oplysninger, som han havde modtaget i Udenrigsministeriet, om de kinesiske gæsters ønske om, at det så vidt muligt blev forhindret, at de så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, og på dokumenter og forklaringer for Tibetkommission II om, at PET løbende over årene til og med formanden for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng's besøg i 2013 videreformidlede Udenrigsministeriets og den kinesiske ambassades ønsker.

Kommissionen finder, at PET i forbindelse med de gentagne viderebringelser af de kinesiske ønsker om at undgå at blive konfronteret med kritiske demonstrationer til Københavns Politi uden at præcisere, at grundloven mv. skulle overholdes, er kommet med henstillinger vedrørende Københavns Politis ageren.

Det er Tibetkommission II's vurdering, at kendskab til PET's løbende videreformidling over årene af de kinesiske ønsker om at undgå anti-kinesiske demonstrationer mv. og til KF 0796's forklaring samt til referaterne af tirsdagsmøderne, som ikke var afleveret til Tibetkommission I, og som der ikke var forklaret om for Tibetkommission I, uanset at dette havde været relevant i forhold til Tibetkommission I's undersøgelse, ville have ført til, at Tibetkommission I havde suppleret sin konklusion med at udtale kritik af PET som myndighed.

Tibetkommission I ville endvidere konkret have udtalt kritik af sektionsleder i PET's koordinatorkontor KF 0796 vedrørende hans videreformidling på tirsdagsmøder og et stabsmøde af disse oplysninger uden at præcisere, at demonstrationsfriheden mv. skulle respekteres.

Videreformidlingen blev derudover udført af menige medarbejdere i PET. Der er ikke holdepunkter for at antage, at ledelsen eller andre ledende medarbejdere i PET var involveret i eller på anden måde var bekendt med PET's gentagne videregivelse af de beskrevne kinesiske ønsker. Kommissionen finder anledning til at bemærke, at den organisatoriske opbygning i PET[2], som bidrog til Københavns Politis retsstridige handlinger, ikke forekommer hensigtsmæssig henset til den autoritet og de vidtrækkende konsekvenser, som PET-medarbejdernes budskaber i trusselsvurderinger og ved briefinger på stabsmøder har. Som det fremgår nedenfor i kapitel 10 har PET da også efter Tibetkommission I taget skridt til en ændret procedure, der skulle rette op herpå.

2 Se om den organisatoriske opbygning i Tibetkommission I's beretning, bind 2, s. 361 f.

Der er ikke i øvrigt fremkommet oplysninger for Tibetkommission II, som giver anledning til at ændre eller supplere konklusionerne i beretningen fra Tibetkommission I, der vedrørte tre besøg i henholdsvis 2012, 2013 og 2014.

Københavns Politi

- Der blev i Københavns Politi givet instruktioner og foretaget handlinger i 2002, 2004, 2012 og 2013, der var klart ulovlige
- At der blev givet disse instrukser og ageret derefter, skal ses i lyset af det pres, som Udenrigsministeriet og PET lagde på politiet ved videregivelsen af de kinesiske ønsker om at søge at forhindre anti-kinesiske demonstrationer mv., men det ændrer ikke ved, at Københavns Politis handlinger var klart ulovlige, og fritager ikke for ansvar
- Blandt de ledende medarbejdere var en viden om den udbredte forståelse hos politipersonalet af, at man skulle søge at undgå anti-kinesiske demonstrationer mv.
- Den kritik, som Tibetkommission I udtalte om politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, er med Tibetkommission II's undersøgelse blevet yderligere underbygget
- Vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsens og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryés ordregivning skal ses i lyset af Udenrigsministeriets og PET's mangeårige videregivelse af de kinesiske ønsker og den udbredte forståelse blandt såvel politipersonale som ledende politimedarbejdere og ageren derefter, men det ændrer ikke ved, at der var tale om klart ulovlige ordrer, som førte til klart ulovlige handlinger, og at de bærer et ansvar herfor
- Der er ikke for Tibetkommission II fremkommet oplysninger, som giver anledning til tilføjelser eller ændringer i forhold til konklusionerne i beretningen fra Tibetkommission I vedrørende urigtige, vildledende eller ufyldestgørende svar til Folketingets Retsudvalg
- Kendskab til de relevante dokumenter og forklaringer, som ikke var afleveret til Tibetkommission I, og som der ikke var forklaret om for Tibetkommission I, ville have ført til kritik af vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard

De ovenfor under pkt. 9.3.1 gengivne dokumenter og forklaringer viser, at det gennem årene fra i hvert fald premierminister Zhu Rongji's besøg i Danmark i 2002 og frem til og med formand for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng's besøg i Danmark i 2013 var en udbredt forståelse blandt politipersonalet, herunder ledende politipersonale, i Københavns Politi, at man i forbindelse med højniveaubesøg fra Folkerepublikken Kina så vidt muligt skulle undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser.

Om tilblivelsen og indholdet af instruktioner mv. om politiets opgavevaretagelse i forbindelse med officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i undersøgelsesperioden fremgår af de under pkt. 9.3.1 gengivne dokumenter, at det kun i mindre omfang var anført direkte i Københavns Politis operationsbefalinger og taktiske befalinger, at man så vidt muligt skulle undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. Oplysningerne i operationsbefalingen vedrørende politiaktion 07-7 i forbindelse med parlamentsformand Wu Bangguo's besøg i 2004 og oplysningerne i operationsbefalingen vedrørende politiaktion 04-01 i forbindelse med Hu Jintao's besøg i 2012 understøtter imidlertid den lange række af forklaringer fra politipersonale om, at der på stabsmøder mv. mundtligt blev givet instruktioner om, at man skulle søge at undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser. De herom gengivne dokumenter og forklaringer viser således, at der fra i hvert fald premierminister Zhu Rongji's besøg i Danmark i 2002 og frem til og med formanden for National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Yu Zhengsheng's besøg i 2013 på stabsmøder, ved briefinger, fra KSN mv. blev givet instruktioner til politipersonalet i Københavns Politi om, at man så vidt muligt skulle søge at undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser.

Videre viser hændelsesrapporter og KSN-rapporter og et større antal samstemmende forklaringer, at der i denne periode i overensstemmelse med instruktionerne på retsstridig måde blev grebet ind af Københavns Politi over for anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser i forbindelse med kinesiske højniveaubesøg.

Dette gjorde sig udtalt gældende under det højt profilerede besøg i 2002, hvor Danmark havde EU-formandskabet under ASEM IV-topmødet, og hvor det på grundlag af oplysninger i handlingsforløbsrapporterne, herunder navnlig rapporter af 22. og 23. september 2002, og forklaringerne fra vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, vicepolitikommissær Steen Bischof og vicepolitiinspektør Gunnar Birger Sallov lægges til grund, at politiet på retsstridig måde skærmede for anti-kinesiske demonstranter blandt andet ved at flytte en demonstration ud af syne ved det hotel, som den kinesiske parlamentsformand boede på, og ved at køre ad en alternativ rute alene med det formål at undgå en anti-kinesisk demonstration.

Det gjorde sig mere udtalt gældende i 2012, hvor præsident Hu Jintao besøgte Danmark. Tibetkommission I har således i sin beretning lagt til grund, at politiet på klart ulovlig måde blandt andet bortviste en demonstrant med Tibetsymboler fra Amalienborg Slotsplads og fra Den Lille Havfrue, gennemsøgte biler i Amaliegade for flag og bannere, fratog personer flag og bannere blandt andet ved Nordre Toldbod,

Kongens Have og Christiansborg Slotsplads og skærmede for anti-kinesiske demonstranter på Højbro Plads.

Det gjorde sig også gældende ved formand Yu Zhengsheng's besøg i 2013, hvor det af Tibetkommission I blev lagt til grund, at der fra Københavns Politis side blev givet konkrete ordrer og foretaget handlinger vedrørende skærmning af personer ved Avedøreværket og i Rigsdagsgården og ved flytning af demonstranter fra og kortvarig fratagelse af flag ved Amalienborg Slotsplads.

Københavns Politi udarbejdede ikke referater af stabsmøder og briefinger, og det fremgår ikke konsekvent af KSN-rapporterne, hvem af de vagthavende der udstedte en given ordre. Der er heller ikke i de afgivne forklaringer sikkert grundlag for at fastslå, hvem der på stabsmøder mv. mundtligt gav instruktioner om, at man skulle søge at undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, hvorved dog bemærkes, at det af Tibetkommission I er fundet bevist, at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen som KSN-leder udstak klart ulovlige ordrer til politiet på gaden vedrørende Højbro Plads i 2012, og at Claus Hjelm Olsen til Tibetkommission I har forklaret, at han på stabsmødet i Gedestalden den 12. juni 2012 briefede ud fra en gennemgang af operationsbefalingen, 4. udgave, der indeholdt en klart ulovlig ordre om at skærme for demonstranter. Tibetkommission I har yderligere fundet det bevist, at Claus Hjelm Olsen som KSN-leder i 2012 gav ordre til fratagelsen af flag på Christiansborg Slotsplads. Det er endvidere af Tibetkommission I fundet bevist, at politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé gav ordre til fratagelse af flag på Christiansborg Slotsplads, og at han efter aftale med vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen gav ordre om at køre Golfbiler ind foran demonstrationen på Højbro Plads, således at demonstranterne ikke var synlige.

Myndighederne, herunder politiet, har pligt til så vidt muligt at foretage foranstaltninger, der gør det muligt at gennemføre demonstrationer. Politiets instruktioner og handlinger i det beskrevne omfang, hvorefter man så vidt muligt skulle undgå og undgik, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, og som ikke bundede i sikkerhedshensyn, var således retsstridige, og kommissionen finder, at de var klart ulovlige som stridende mod beskyttelsen af forsamlings- og ytringsfriheden i grundlovens § 77 og § 79 samt EMRK artikel 10 og 11 såvel som politiloven.

Tibetkommission II har ovenfor under pkt. 9.1.3 vurderet, at der i Udenrigsministeriet var en forvaltningskultur, hvor Udenrigsministeriet formelt meddelte de kinesiske embedsmænd, at man ikke kunne imødekomme deres ønsker om, at kinesiske delegationer ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer og meningstil-

kendegivelser, men hvor man reelt lagde et betydeligt pres på PET og politiet for at imødekomme ønskerne og i visse tilfælde medvirkede aktivt til, at det skete, ligesom man havde et vist direkte samarbejde med politiet herom. Tibetkommission II har endvidere ovenfor under pkt. 9.2.3 vurderet, at PET videreformidlede de kinesiske ønsker til Københavns Politi gennem trusselvurderinger, på stabsmøder i forbindelse med besøg og på andre møder med Københavns Politi. At der i politiet blev givet disse instrukser i forbindelse med højniveaubesøg fra Folkerepublikken Kina og ageret derefter, skal ses i lyset af det pres, som Udenrigsministeriet og PET lagde på politiet ved videregivelsen af de kinesiske ønsker om at søge at forhindre anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, og Udenrigsministeriets i visse tilfælde direkte samarbejde med politiet derom. Det ændrer dog ikke ved, at Københavns Politis handlinger var klart ulovlige, og fritager ikke for ansvar.

Kommissionen har i de gengivne dokumenter og forklaringer fundet grundlag for at antage, at der blandt de ledende politimedarbejdere i Københavns Politi, herunder chefpolitiinspektør Kai Vittrup og politiinspektør Mogens Norup Lauridsen, som begge i en lang årrække var inddraget i og ansvarlige for besøg af officiel karakter fra Folkerepublikken Kina, var en viden om den udbredte forståelse hos politipersonalet af, at man skulle søge at undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, at der blevet givet instrukser herom, og at der blev ageret herefter, men at ingen af de ledende politimedarbejdere tog skridt til at gribe ind.

Kommissionen har ikke fundet sikre holdepunkter for at antage, at den øverste ledelse over årene i Københavns Politi havde kendskab til den udbredte forståelse blandt såvel politipersonale som ledende politimedarbejdere om, at de så vidt muligt skulle sikre, at den kinesiske besøgende ikke så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, og at der blev givet instrukser herom og ageret derefter. Kommissionen finder dog anledning til at bemærke, at det forekommer at have været et organisatorisk problem, at den øverste ledelse ikke var bekendt hermed.

Tibetkommission II finder efter en samlet vurdering, at den kritik, som blev udtalt i Tibetkommission I's beretning, vedrørende politiinspektør Mogens Norup Lauridsens manglende opfølgning på, om den valgte strategi blev efterlevet i Københavns Politis operationelle planlægning og ageren i 2012 og 2013, og vedrørende den omstændighed, at Mogens Norup Lauridsen ikke fandt anledning til at gøre sig bekendt med indholdet af operationsbefalingerne og de taktiske befalinger, er yderligere underbygget.

For så vidt angår vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé bemærkes, at der ikke for Tibetkommission II er frem-

kommet oplysninger, som giver anledning til at ændre eller supplere de konklusioner, der fremgår af Tibetkommission I's beretning vedrørende deres redegørelser for forløbet, som førte til misinformation af Folketinget.

Vedrørende Tibetkommission I's konklusioner i øvrigt finder Tibetkommission II anledning til at bemærke, at Claus Hjelm Olsens og Andrew Jerome Henrik Oryés ordregivning i 2012 skal ses i lyset af Udenrigsministeriets og PET's mangeårige videreformidling af og Udenrigsministeriets i visse tilfælde aktive medvirken vedrørende de kinesiske ønsker om at undgå, at den kinesiske besøgende så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer mv. Deres ordregivning skal tillige ses i lyset af den udbredte forståelse blandt såvel politipersonale som ledende politimedarbejdere af og ageren efter, at de så vidt muligt skulle sikre, at den kinesiske besøgende ikke så eller hørte anti-kinesiske demonstrationer og meningstilkendegivelser, uden at der blev grebet ind internt i Københavns Politi. Det ændrer dog ikke ved, at der var tale om klart ulovlige ordrer, som førte til klart ulovlige handlinger, og at vicepolitiinspektør Claus Hjelm Olsen og politikommissær Andrew Jerome Henrik Oryé derfor bærer et ansvar for at have givet dem.

Vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard har for Tibetkommission II forklaret om de kinesiske besøg i 2002 og 2004, men også afgivet en forklaring om det kinesiske besøg i 2013, der afviger fra hans forklaring for Tibetkommission I. For Tibetkommission II er endvidere fremkommet taktisk befaling af 26. maj 2004 for politiaktion 07-7 og intern mail i Københavns Politi af 24. maj 2013 fra Kim Lykke Østergaard, som ikke forelå for Tibetkommission I, uanset at i hvert fald den interne mail af 24. maj 2013 havde været relevant i forhold til Tibetkommission I's undersøgelse. De for Tibetkommission II fremkomne dokumenter og forklaringer viser, at vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard, der var operationelt ansvarlig for politiets indsats under formand Yu Zhengsheng's besøg i 2013, ikke alene som anført i Tibetkommission I's beretning forsømte at sætte sig ind i den taktiske befaling for politiaktion 08-01 Eskorte, hvorefter det var opgaven at *"… undgå, at demonstrationer, … kan ses på ruten af den kinesiske formand. Dette gøres ved at køre alternative ruter…"*, og at præcisere den korrekte strategi over for indsatslederne, men at han også selv var af den opfattelse, at Københavns Politi skulle sikre, at anti-kinesiske demonstranter så vidt muligt blev holdt ude af syne for besøgende fra Folkerepublikken Kina. Kim Lykke Østergaard var bekendt med, at det var en udbredt forståelse blandt såvel politipersonale som ledende politimedarbejdere, og han var bekendt med, at der ved Avedøreværket blev ageret i overensstemmelse hermed, uden at han tog skridt til at gribe ind.

Tibetkommission II ændrer herefter konklusionen i Tibetkommission I's beretning for så vidt angår vicepolitiinspektør Kim Lykke Østergaard til, at kommissionen finder dette kritisabelt.

Der er ikke i øvrigt fremkommet oplysninger for Tibetkommission II, som giver anledning til at ændre eller supplere konklusionerne i beretningen fra Tibetkommission I, der vedrørte tre besøg i henholdsvis 2012, 2013 og 2014.

Der er heller ikke for Tibetkommission II fremkommet oplysninger, som giver anledning til tilføjelser eller ændringer i forhold til konklusionerne i beretningen fra Tibetkommission I vedrørende urigtige, vildledende eller ufyldestgørende svar til Folketingets Retsudvalg.

Forsvarsministeriet

- Der er i undersøgelsesperioden ikke i Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder sket krænkelse af forsamlings- og ytringsfriheden i forbindelse med officielle besøg fra Folkerepublikken Kina
- Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder er ikke fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og meningstilkendegivelser

Forsvarsministeriet og tilhørende myndigheder bidrog til planlægningen og gennemførelsen af besøget af Folkerepublikken Kina's præsident Hu Jintao, dels foranlediget af politiets anmodning om særlig hjælp, der førte til en befaling fra Forsvarskommandoen til Søværnets Operative Kommando, herunder Frømandskorpset, benævnt *"Samvirke 2-2012"*, dels ved lukningen af voldkronen i Kastellet.

De forklaringer og dokumenter, der er redegjort for under pkt. 9.4.1.1 og 9.4.1.2, viser ingen sagsbehandlingsmæssig sammenhæng mellem anmodningen af 7. juni 2012 fra PET til Forsvarskommandoen om særlig hjælp til politiet og lukningen af voldkronen i Kastellet den 15. juni 2012. Kommissionen har derfor vurderet disse forhold hver for sig.

a. Anmodningen om særlig hjælp

PET anmodede den 7. juni 2012 på vegne af Københavns Politi om særlig hjælp fra Forsvarskommandoen i forbindelse med, at den kinesiske præsident den 15. juni 2012 skulle på en sejlads i Københavns Havn.

På baggrund af de ovenfor under pkt. 9.4.1.1 gengivne dokumenter og forklaringer vedrørende anmodningen af 7. juni 2012 om særlig hjælp og Forsvarets udførelse heraf er det Tibetkommission II's vurdering, at anmodningen og udførelsen var sædvanlig og sagligt begrundet i sikkerhedsmæssige hensyn. Kommissionen har således ikke i de gengivne dokumenter og forklaringer eller i øvrigt fundet indikationer på, at anmodningen havde forbindelse til de tidligere blandt andet under pkt. 9.1.1 og 9.2.1 beskrevne kinesiske ønsker om, at den kinesiske delegation ikke skulle se eller høre anti-kinesiske demonstrationer eller meningstilkendegivelser.

Det er herefter Tibetkommission II's vurdering, at der ikke i Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder er sket krænkelser af forsamlings- og ytringsfriheden i forbindelse med anmodningen om særlig hjælp af 7. juni 2012 og håndteringen heraf, og at Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder ikke er fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og meningstilkendegivelser.

b. Lukningen af voldkronen

Voldkronen i Kastellet blev den 15. juni 2012 lukket for offentlig adgang i tidsrummet fra kl. 9.45 til kl. 12.15 i forbindelse med afviklingen af arrangementer i og ud for Kastellet under præsident Hu Jintao's statsbesøg i Danmark, herunder sejlads med Kongeskibet Dannebrog i Københavns Havn og den kinesiske delegations kørsel gennem Kastellet.

Efter de afgivne forklaringer og formanden for Støttekomitéen for Tibet Anders Højmark Andersens mail af 4. marts 2021 til Tibetkommission II er det Tibetkommission II's vurdering, at der ikke i Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder er sket krænkelse af forsamlings- og ytringsfriheden i forbindelse med lukningen af voldkronen i Kastellet, og at Forsvarsministeriet med tilhørende myndigheder ikke er fremkommet med opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. om, hvordan politiet burde agere i forhold til demonstrationer og meningstilkendegivelser.

Forsvarsministeriet var ikke genstand for Tibetkommission I's undersøgelse, hvorfor ovenstående gennemgang og vurdering ikke giver anledning til ændrede eller supplerende konklusioner i forhold til Tibetkommission I's beretning.

FE

- FE har ikke været involveret i Københavns Politis grundlovsstridige handlinger, herunder ved opfordringer, henstillinger, instruktioner mv. og har ikke haft anledning til at agere i forhold hertil

Under kommissionens undersøgelse af Forsvarsministeriet, herunder FE, kom der med en mail af 17. januar 2021 et brev af 16. januar 2021 fra oberst Steffen Qvist Wied, FE, til Tibetkommission II og i et interview i Berlingske den 22. januar 2021 med Steffen Qvist Wied en række oplysninger i relation til planlægningen af præsident Hu Jintao's besøg i 2012, der kunne være af betydning for Tibetkommission II's undersøgelse.

Som beskrevet under pkt. 5.4 havde myndighederne allerede inden artiklen med oberst Steffen Qvist Wied i Berlingske søgt i de relevante systemer efter materiale, der var relevant for undersøgelsen, uden at et dokument som beskrevet af Steffen Qvist Wied er udtaget som relevant og udleveret til kommissionen efter den beskrevne søgestrategi.

Kommissionens specifikke søgning i FE og anmodning til alle myndigheder, der er omfattet af kommissionens undersøgelse, om at foretage en målrettet søgning efter et dokument med et indhold som beskrevet af oberst Steffen Qvist Wied har heller ikke ført til, at et dokument som det af Steffen Qvist Wied beskrevne er fundet.

Herefter, og da oberst Steffen Qvist Wieds oplysninger i brev af 16. januar 2021 til Tibetkommission II, interviewet i Berlingske den 22. januar 2021 og hans forklaring for Tibetkommission II heller ikke har kunnet belyses eller bekræftes ved kommissionens afhøringer af alle relevante vidner, herunder FE-chef Thomas Ahrenkiel og analysechefen FE 03 og ved skriftlige spørgsmål til juristen Mette Nøhr, har kommissionen ikke grundlag for at antage, at FE var involveret i Københavns Politis grundlovsstridige handlinger, herunder ved instruktioner, henstillinger, opfordringer mv., eller at der foreligger en situation, hvor FE burde have ageret i forhold til Københavns Politis grundlovsstridige handlinger under opgavevaretagelsen ved den kinesiske præsidents besøg i 2012. Oplysningerne giver endvidere ikke anledning til at ændre eller tilføje noget i Tibetkommission I's vurderinger vedrørende de øvrige myndigheder, herunder vedrørende Udenrigsministeriet, PET og Københavns Politi.

Oplysningerne vedrørende flådebesøgene i 2015 og 2017 og den kinesiske Deputy chief of the Commission of Science and Technology's besøg i 2017 giver ikke Tibetkommission II grundlag for at antage, at FE har bistået ved eller forestået politimæssige eller tilsvarende opgaver i forbindelse med disse besøg.

FE var ikke genstand for Tibetkommission I's undersøgelse, hvorfor ovenstående ikke giver anledning til ændrede eller supplerende konklusioner i forhold til Tibetkommission I's beretning.

Øvrige

- Det blev i Tibetkommission I's beretning konkluderet, at der ikke var grundlag for at antage, at ministre eller ansatte på noget niveau i Statsministeriet, Justitsministeriet og Hofmarskallatet eller den øverste ledelse i Rigspolitiet havde kendskab til de konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig
- Der er ikke for Tibetkommission II fremkommet oplysninger, der giver grundlag for at ændre eller supplere Tibetkommission I's vurdering vedrørende Statsministeriet, Justitsministeriet, Hofmarskallatet og Rigspolitiet

Som det fremgår af kapitel 8 har Statsministeriet, Justitsministeriet, Hofmarskallatet, Rigspolitiet og øvrige politikredse i forskellig grad bidraget til planlægningen og gennemførelsen af officielle besøg fra Folkerepublikken Kina i undersøgelsesperioden. Der er ikke for Tibetkommission II fremkommet oplysninger, som giver anledning til at ændre eller supplere Tibetkommission I's beretning, hvorefter der ikke var grundlag for at antage, at ministre eller ansatte på noget niveau i Statsministeriet, Justitsministeriet og Hofmarskallatet eller den øverste ledelse i Rigspolitiet havde kendskab til de konkrete ordrer i Københavns Politi eller i øvrigt over for Københavns Politi har fremsat opfordringer, henstillinger, instruktioner eller lignende til at gribe ind på en måde, som var ulovlig.

Tibetkommission II har heller ikke efter de dokumenter og forklaringer, som er afgivet til Tibetkommission II, fundet grundlag for at antage, at nogen i disse myndigheder har været vidende om, at der blev givet urigtige, vildledende eller ufyldestgørende oplysninger til Folketingets Retsudvalg i forbindelse med spørgsmålene vedrørende besøgene i 2012 og 2013, hvilket også var konklusionen i Tibetkommission I.

Det er herefter Tibetkommission II's vurdering, at der ikke er grundlag for at ændre eller supplere Tibetkommission I's vurdering vedrørende Statsministeriet, Justitsministeriet, Hofmarskallatet og Rigspolitiet.

KAPITEL 10

Kommissionens overvejelse af, om der er grundlag for forslag til ændringer eller supplering af Tibetkommission I's beretning vedrørende eventuelle forslag til ændring af love, administrative bestemmelser eller administrativ praksis, som undersøgelsen kan begrunde

Det følger af kommissoriet til Tibetkommissionen af 4. juli 2018, jf. kommissoriet til Tibetkommission I af 11. november 2015 og undersøgelseskommissionslovens § 4, stk. 3, at kommissionen kan komme med forslag til sådanne ændringer af love, administrative bestemmelser eller administrativ praksis, som undersøgelsen kan begrunde.

Nedsættelsen af Tibetkommission I, Tibetkommission I's beretning og nedsættelsen af Tibetkommission II synes at have øget de undersøgte myndigheders fokus på tilrettelæggelsen af arbejdsgange og procedurer for bevaring af data.

Således har Statsministeriet oplyst:

> "…
>
> Statsministeriet kan i den forbindelse henvise til Statsministeriets besvarelse af 6. november 2018 af spørgsmål nr. 40 (Alm del) fra Folketingets Retsudvalg, Justitsministeriets besvarelse af 2. juli 2021 af spørgsmål nr. 1217 (Alm del) fra Folketingets Retsudvalg og Statsministeriets besvarelse af 6. december 2021 af spørgsmål nr. 86 fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen.
>
> Som det fremgår heraf, overgik ansvaret for Statsministeriets basale It-drift i august 2017 til Statens It. Overgangen til Statens It blev effektueret gradvist.
>
> Af hensyn til såvel Tibetkommissionens som Undersøgelseskommissionen om SKATs undersøgelse indgik Statsministeriet en aftale med Statens It om, at Sta-

tens It indtil videre ikke sletter mailbokse tilhørende Statsministeriets fratrådte medarbejdere og ministre. Endvidere fremgår det, at alle mails gemmes i 68 år.

Som det tillige fremgår, viste Tibetkommissionens oprindelige undersøgelse, at myndighederne havde haft en meget forskelligartet praksis for opbevaring og sletning af e-mails, hvorfor Justitsministeriet tog initiativ til at udarbejde generelle retningslinjer for statslige myndigheders praksis på området.

Justitsministeriet udsendte i september 2021 nye retningslinjer om statslige myndigheders opbevaring af slettede e-mails mv. Retningslinjerne indeholder frister for opbevaring af slettede e-mails og fratrådte medarbejderes (deaktiverede) e-mailkonti. Retningslinjerne indebærer, at 1) medarbejderes, 2) ansatte i chefstillingers samt 3) ministres, departementschefers og særlige rådgiveres slettede e-mails og deaktiverede e-mailkonti opbevares i en periode på henholdsvis 5, 10 og 25 år. Retningslinjerne indeholder også generelle anbefalinger til den fremadrettede sikring af materiale, når der er truffet beslutning om, at der skal nedsættes en undersøgelseskommission eller en granskningskommission.

…"

Udenrigsministeriet har oplyst om ændringer i ministeriets politik for lagring af backups som følger:

"…

Fra 2018:

Udenrigsministeriet udarbejdede i foråret 2018 en politik for lagring af backups, der slår fast, at backups af mailsystemet skal gemmes i op til fem år. Det følger af politikken, at der tages dag-, uge-, måned- og års-backup af mailsystemet. Sidstnævnte backup bevares i fem år, og vil indeholde alle de mails, der befandt sig i mailbokse på det tidspunkt, hvor backuppen blev taget. Det betyder, at årsbackuppen af mailsystemet fra december 2017 stadig vil være tilgængelig i december 2022.

Den gældende politik for bevaring af backups er for

Mailsystemet (Exchange):

- Dagsbackup: 180 dage

- Ugebackup: 730 dage
- Årsbackup: 1825 dage

Fildrev:

- Dagsbackup: 30 dage
- Ugebackup: 365 dage
- Årsbackup: 1825 dage

F2 - ESDH:

- Dagsbackup: 365 dage
- Ugebackup: 365 dage
- Årsbackup: 1825 dage

…"

Vedrørende backups har Justitsministeriet oplyst, at Justitsministeriet siden august 2018 har anvendt Statens IT til opsætning af mailpostkasser og backup af it-systemer. Af Justitsministeriets svar til Folketinget af 2. juli 2021 på spørgsmål nr. 1217 (Alm. del) fremgår om opbevaring af mails og postkasser, at Statens IT har oplyst, at fratrådte medarbejderes postkasser slettes 90 dage efter fratrædelsen. Statens IT har herefter administrativ mulighed for at gendanne den slettede postkasse i op til 90 dage efter sletningen. Fratrådte ministres data slettes ikke.

Herfra gælder dog undtagelse for Statsministeriets departement, Justitsministeriets departement, Fødevareministeriets institutioner inkl. departementet og Miljøministeriets departement. I disse myndigheder gemmes alle mails i 68 år, og postkasser fra fratrådte medarbejdere slettes aldrig.

Om backups gælder, at Statens IT i det samme folketingssvar har oplyst, at de under visse forudsætninger og deraf følgende begrænsninger, kan gendanne (hele) postkasser ud over de nævnte frister på 90 dage. For medarbejdere, der ikke er fratrådt, kan Statens IT således under visse forudsætninger genskabe mailpostkasser i op til 150 dage og for fratrådte medarbejdere i op til 240 dage, afhængig blandt andet af, hvor aktiv brugeren har været i forhold til selv at slette mails i perioden op til fratrædelsestidspunktet.

Justitsministeriet har videre oplyst, at der som følge af Tibet-sagen er oprettet en koncerndigitaliseringsenhed, der blandt andet har til formål at se på datahåndtering

inden for politiet, anklagemyndigheden og Politiets Efterretningstjeneste. Enheden hører aktuelt under Justitsministeriets Koncerndataafdeling.

Justitsministeriet har endvidere oplyst, at ministeriet som opfølgning på Tibet-sagen har iværksat en intern proces i Justitsministeriets departement med det overordnede læringstema, "Hvordan vi i et ministerstyre går til vores opgaver, herunder vores relation til de underliggende myndigheder på området."

Justitsministeriet har derudover oplyst, at ministeriet af hensyn til Tibetkommissionens og Undersøgelseskommissionen om SKAT's undersøgelser den 25. juni 2018 anmodede sin daværende leverandør af basal IT, Kriminalforsorgens koncern IT, om indtil videre ikke at slette mailbokse tilhørende Justitsministeriets medarbejdere og ministre. I juni 2018 udvidede Justitsministeriet endvidere opbevaringsperioden for slettemarkerede mails og aktiverede funktionen "Single Item Recovery", som indebærer, at brugeren ikke siden har kunnet slette mails permanent.

Endelig har Justitsministeriet taget initiativ til at udarbejde generelle retningslinjer for statslige myndigheders praksis vedrørende opbevaring og sletning af e-mails. Retningslinjerne blev offentliggjort den 28. september 2021 og indeholder frister for opbevaring af slettede e-mails og fratrådte medarbejderes (deaktiverede) e-mailkonti. Retningslinjerne indebærer, at 1) medarbejderes, 2) ansatte i chefstillingers samt 3) ministres, departementschefers og særlige rådgiveres slettede e-mails og deaktiverede e-mailkonti opbevares i en periode på henholdsvis 5, 10 og 25 år. Retningslinjerne indeholder også generelle anbefalinger til den fremadrettede sikring af materiale, når der er truffet beslutning om, at der skal nedsættes en undersøgelseskommission eller en granskningskommission.

Forsvarsministeriet og Forsvarets Efterretningstjeneste var ikke omfattet af Tibetkommission I's undersøgelse og har ikke oplyst om ændrede procedurer og arbejdsgange for bevarelse af data.

Hofmarskallatet har oplyst, at det ikke har fundet anledning til at ændre procedurer og arbejdsgange for bevarelse af data, men Hoffet har, grundet de positive erfaringer og tilbagemeldinger i relation til kommissionens kontrolbesøg m.m., fortsat prioriteret og fremhævet vigtigheden af Hofmarskallatets indarbejdede procedurer og arbejdsgange for netop bevarelse af data.

Rigspolitiet har indført procedurer for ledelsesmæssig godkendelse og legalitetskontrol til sikring af, at *"politiets plansæt og operationaliseringen heraf er entydigt ledelsesmæssigt forankret, vurderet, godkendt, dokumenteret og legalitetsmæssigt kontrolleret."*

Rigspolitichef Jens Henrik Højbjerg har for Tibetkommission II forklaret, at man i politiet efter begivenhederne i 2012 og Tibetkommission I's konklusioner igangsatte seminarer, symposier, drøftelser mv. blandt andet om dilemmaer, etik og moral. Fokus har her blandt andet været på, at hvis man bliver opmærksom på en uhensigtsmæssig kultur, på misopfattelser eller lignende, skal man italesætte det og arbejde sig ud af det. Der er også i øvrigt taget mange initiativer på baggrund af det, som skete, herunder i forhold til styrkelse af legalitetskontrollen og den juridiske involvering i planlægningen. Nu er der en jurist med i forbindelse med planlægningen af operationer for at undgå, at noget lignende nogensinde kommer til at ske igen. Rigspolitiet har således taget sin forpligtelse til at handle på begivenhederne i 2012 og Tibetkommission I's konklusioner samt en eventuel underliggende kultur alvorligt.

Politidirektør Anne Tønnes har forklaret, at man i Københavns Politi i forlængelse af Tibet-sagen i slutningen af 2015 oprettede en Sektion for Operativ Kvalitet i Beredskabsenheden, hvor politikredsens plansæt, herunder operationsbefalinger, kvalitetssikres og legalitetssikres. Sektionen skal særligt iagttage to ting. Den ene er at sikre, at planerne forankres hos og godkendes af den operative ledelse, herunder de forskellige versioner af plansættene, og at dette dokumenteres og journaliseres. Den anden er, at planerne legalitetssikres af de jurister, som er placeret i sektionen. Juristernes eneste perspektiv er kontrol af, om gældende ret er iagttaget, og om politiets myndighedsudøvelse lever op til kravet om lovlighed.

I 2017 blev al operativ planlægning centraliseret i Beredskabsenheden, således at viden og kompetencer herefter blev samlet ét sted i organisationen. Endelig blev der i 2017 udfærdiget skriftlige retningslinjer for besvarelsen af folketingspørgsmål for at sikre kvalitet og validitet i besvarelserne, ligesom der i perioden er blevet tilført flere medarbejdere til Ledelsessekretariatet til dette arbejde.

Desuden brugte de i politiet meget tid på at tale om den kultur, der blev afdækket i Tibetkommission I's beretning og i de efterfølgende interviews, der var i pressen, hvor blandt andet den uskrevne regel blev nævnt. Rigspolitiet og politiets koncernledelse drøftede gennemførelsen af en lang række tværgående kulturinitiativer i politiet, og hver enkelt politikreds udarbejdede i forlængelse heraf kredsspecifikke handlingsplaner i andet halvår 2018. Initiativerne bestod blandt andet i refleksionsøvelser, selvevaluering om god adfærd i det offentlige, retten og pligten til at sige fra, når man hører om noget, der er klart ulovligt, e-learningsmoduler som indebar, at alle måtte forholde sig til det, og italesættelse på både personale- og lederseminarer. Disse initiativer blev iværksat for at påvirke organisationskulturen og med henblik på at sikre, at alle medarbejdere vidste, hvordan man gebærder sig som offentligt ansat.

Chefpolitiinspektør Jørgen Bergen Skov har forklaret, at efter at Tibetkommission I's beretning blev afgivet, blev der i hele det danske politi indført regler svarende til dem, som Københavns Politi indførte i 2015, hvorefter alle operationsplaner og de underliggende befalinger skal godkendes både juridisk og på ledelsesniveau. Beretningen har således ført til, at man har indført en proces for planernes tilblivelse og godkendelse. Som et led heri er der blevet ansat flere jurister, således at man er sikker på, at de har tid til at sikre planerne kvalitativt.

I Københavns Politi har man i lyset af beretningen yderligere indført, at der er minimum to fra den øverste ledelse, som ser på svar til Folketinget, og den ene skriver på forsiden, at de har tjekket svaret. Der er således minimum fire øjne, som ser svarene til Folketinget for at sikre, at de er korrekte. Som hovedregel er det stabschefen, som skriver under på svar til Folketinget. Alt efter hvad spørgsmålet handler om, er det også kigget igennem af ham eller af chefanklageren. Han og chefanklageren ser på det med deres faglige briller og stiller sig spørgsmålet, om svaret kan passe. Der ud over har han indført, at alle hans underordnede politiinspektører skal høres, når det er noget, som vedrører dem, og det fremgår da af forsiden til svaret, at de har været hørt. Deres opgave er også at forholde sig til, om svaret kan passe. Udkastene kommer fra den juridiske afdeling, og det sker, at de ikke umiddelbart kan få beskrivelsen i udkastene til at stemme, og da holder de svaret tilbage for at høre de involverede, om det virkelig forholder sig som beskrevet, selv om det kan indebære, at svarfristen ikke bliver overholdt. Man kan aldrig gardere sig 100% mod, at nogen lyver, men man kan bruge sin sunde fornuft til at vurdere, om svarene kan passe.

Han ved ikke, hvilke tiltag PET har foretaget for at kvalitetssikre PET's formidling af oplysninger til brug for operationsplaner fra blandt andre den kinesiske ambassade og Udenrigsministeriets protokol. I forbindelse med modtagelse af trussels- og sikkerhedsvurderinger fra PET stiller Københavns Politi ikke spørgsmålstegn ved den dialog, som PET har haft med andre myndigheder, herunder fra fremmede lande, men Københavns Politi sikrer sig, at resultatet af indarbejdelsen af trussels- og sikkerhedsvurderingerne i planerne er lovmedholdeligt og forsvarligt.

For at imødegå at der er eller udvikler sig en kultur indbefattende ulovlige indgreb over for demonstrationer, er der mange, som ser på planerne i tilblivelsesfasen, og der er den juridiske kontrol af planarbejdet. Der ud over udtager de efterfølgende hele operationer og deloperationer til stikprøvekontrol til evaluering af, hvordan de faktisk blev udført, herunder om planerne blev fulgt, hvor man skal være klar over, at det aldrig går helt som planlagt. Der kommer altid uforudsete forstyrrelser. I forbindelse med stikprøvekontrollerne ser man på hændelsesrapporter, POL-dok mv. I POL-dok indskrives under operationen, hvad der er af ændringer til planen, og hvordan planen er fulgt.

Politiets Efterretningstjeneste har oplyst, at de i januar 2018 blandt andet har indført ledelsesmæssig godkendelse af alle sikkerhedsvurderinger, adskillelse af situationsbeskrivelse og sikkerhedsvurdering, journalisering af alle samtaler/korrespondancer med interessenter vedrørende arrangementer i forbindelse med sikkerhedsvurderinger og stikprøvekontrol af sikkerhedsvurderinger efter en fuldstændig undersøgelse i 2018.

Det er på denne baggrund kommissionens indtryk, at der i de undersøgte myndigheder er taget skridt til ændringer i de administrative procedurer med henblik på at sikre, at lignende situationer, som de her beskrevne, ikke opstår, og at sikre at materiale er tilgængeligt.

Tibetkommission II finder derfor ikke anledning til at pege på ændringer af administrative bestemmelser eller administrativ praksis.

Det bemærkes dog, at den nuværende slettepolitik for offentlige myndigheder forekommer uhensigtsmæssig for mulighederne for at foretage til bunds gående undersøgelser ved fremtidige kommissionsundersøgelser.

Tibetkommission I har ved indhentelsen af materiale til brug for undersøgelsen fulgt det almindeligt gældende princip, hvorefter enhver, jf. undersøgelseskommissionslovens § 9, har pligt til at udlevere materiale til en undersøgelseskommission, når kommissionen anmoder om det. Det er således undersøgelseskommissionslovens ordning, at kommissionen oplyser sagen ved hjælp af materiale, der udleveres til kommissionen af myndigheder, virksomheder og personer, som anmodes herom.

Tibetkommission II har på baggrund af de oplysninger om ikke afleveret materiale, der fulgte efter Tibetkommission I's beretning, valgt en fremgangsmåde ved indhentelsen af materiale, som er beskrevet ovenfor i kapitel 5. Denne fremgangsmåde har ført til, at myndighederne har afleveret materiale til Tibetkommission II, som det ville have været relevant at aflevere til Tibetkommission I. Det gælder eksempelvis departementschef i Udenrigsministeriet Claus Grubes mail af 12. juni 2012 og de såkaldte tirsdagsmødereferater i PET. Tibetkommission II finder det utilfredsstillende at sådanne centrale dokumenter ikke er tilgået Tibetkommission I.

Tibetkommission II anbefaler, at det overvejes at iværksætte tiltag til sikring af, at der fremover sker aflevering af *alt* relevant materiale.

Det har i kommissionen været drøftet, at det forekommer uhensigtsmæssigt, når det af undersøgelseskommissionslovens § 4, stk. 4, sammenholdt med betænkning nr. 1315/1996 og bemærkningerne i lovforslag nr. 3/1998 følger, at en undersøgelseskom-

mission bør afholde sig fra at udtale sig vedrørende en embedsmand, der er fratrådt tjenesten, om der havde været grundlag for et disciplinært ansvar, herunder om der er begået fejl eller forsømmelser.